

THE BOOK WAS DRENCHED

TIGHT BINDING BOOK

**TEXT FLY WITHIN
THE BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198715

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. * 801

Accession No. K2782

Author N/H K

Title నిజానికి సంగతి

This book should be returned on or before the date last marked below.

University of Mysore

Oriental Library Publications

KANNADA SERIES No. 22.

ನಾಗವರ್ಮಾಪಿರಚಿತಂ

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ

NĀGAVARMA'S
KĀVYĀVALŌKANAM

GENERAL EDITOR

M. S. BASAVALINGAYYA, M.A., B.L.

Curator, Govt. Oriental Library, Mysore.

EDITED BY

H. R. RANGASWAMI AIENGAR, M.A.

Asst. Curator, Govt. Oriental Library, Mysore

Second Edition—500 copies.

MYSORE :

PRINTED BY THE ASST. SUPDT., GOVT. BRANCH PRESS

1939

ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆ

	ಪುಟಗಳು
1. ವಿರೀಕೆ	v-xii
2. ಪ್ರಥಮಮುದ್ರಣದ ಉಲ್ಲೇಖ (in English)	xiii-lxxix
I. ಶಬ್ದಸ್ಮೃತ್ಯಧಿಕರಣಂ	೧-೭೪
(1) ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣಂ	೧-೬
(2) ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣಂ	೬-೧೫
(3) ನಾಮಪ್ರಕರಣಂ	೧೫-೩೫
(4) ಸಮಾನಪ್ರಕರಣಂ	೩೫-೫೬
(5) ತದ್ವಿತ್ಯಪ್ರಕರಣಂ	೫೬-೬೫
(6) ಅಖ್ಯಾತಪ್ರಕರಣಂ	೬೫-೭೪
II. ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯವೃತ್ತ್ಯಧಿಕರಣಂ ...	೭೫-೮೯
(1) ಪದಪದಾರ್ಥ ಸಂಧಿವಿವಿಚ್ಛಯಪ್ರಕರಣಂ	೭೫-೮೦
(2) ವಾಕ್ಯವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ದೋಷಾನುಕೀರ್ತನಪ್ರಕರಣಂ	೮೦-೮೯
III. ಗುಣವಿವೇಕಾಧಿಕರಣಂ	೯೦-೧೪೨
(1) ಮಾರ್ಗವಿಭಾಗದರ್ಶನಪ್ರಕರಣಂ	೯೦-೯೪
(2) ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರ ನಿರ್ಣಯಪ್ರಕರಣಂ ...	೯೫-೧೧೦
(3) ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಪ್ರಕರಣಂ	೧೧೦-೧೪೨
IV. ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣಾಧಿಕರಣಂ	೧೪೩-೧೫೫
(1) ರೀತಿಪ್ರಕರಣಂ	೧೪೩-೧೪೫
(2) ರಸಪ್ರಕರಣಂ	೧೪೬-೧೫೫
V. ಕವಿನಮಯಾಧಿಕರಣಂ	೧೫೬-೧೭೯
(1) ಅನದಾಖ್ಯಾತಿಪ್ರಕರಣಂ	೧೫೬-೧೬೦
(2) ಸದಕೀರ್ತನಪ್ರಕರಣಂ	೧೬೦-೧೬೩
(3) ನಿಯಮಾರ್ಥಪ್ರಕರಣಂ	೧೬೩-೧೬೬
(4) ಐಕ್ಯಪ್ರಕರಣಂ	೧೬೬-೧೭೯
ಪರಿಶಿಷ್ಟ 1—ಕಾವ್ಯವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆ	೧೮೧-೧೯೬
<p> ಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಕೆಗಳಾದ ಅಥವಾ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಭಾಮಹ, ದಂಡಿ, ರುದ್ರಟ, ವಾಮನ ಮೊದಲಾದ ಅಲಂ- ಕಾರಿಕರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳು.</p>	

ಪುಟಗಳು.

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 2—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ನೋದಾಹರಣೆ ಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ನೋದಾಹರಣೆಗಳು.	೧೯೭-೧೯೮
ಪರಿಶಿಷ್ಟ 3—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿ ಗಳಾದ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಧೂಷಣ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ನಗಳು.	೧೯೯-೨೦೩
ಪರಿಶಿಷ್ಟ 4—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಉದಾಹರಣ ಪದ್ಯ ಗಳೊಳಗೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಧೂಷಣ, ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಥವಾ ಖಂಡಶಃ ಉದಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ.	೨೦೪-೨೦೬
ಪರಿಶಿಷ್ಟ 5—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಉದಾಹರಿ ಸಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು.	೨೦೭-೨೧೦
ಪರಿಶಿಷ್ಟ 6—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾದ ಪದ್ಯ ಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಕೆಗಳಾದ ಅಥವಾ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳು.	೨೧೧-೨೧೮
ನೂತ್ನಗಳ ಅಕಾರಾದಿ	೨೧೯-೨೨೧
ಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದಿ	೨೨೨-೨೪೧
ಸಂಕೀತಶಬ್ದಗಳ ಪಟ್ಟಿ	೨೪೨-೨೪೮

—————

ದ್ವಿತೀಯಮುದ್ರಣದ ಪೀಠಿಕೆ

ಕನ್ನಡದ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವೂ ಪ್ರಮುಖವೂ ಆದ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯೋಚ್ಚೇದಕರೂ ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರೂ ಆದ ದಿವಂಗತ ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಶಾಸನದ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾಲ್ಕು ಲಿಖಿತಪ್ರತಿಗಳ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಂತರಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಶೋಧಿಸಿ ೧೯೦೩ ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದುಹೋದಕಾರಣ ಇದನ್ನು ಪುನಃ ಮುದ್ರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಇದರ ದ್ವಿತೀಯಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಕೋಶಾಗಾರದ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಮೂಲಪಾಠವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರತಿಯ ಪಾಠಗಳನ್ನು (ಮ) ಎಂದೂ, ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಪ್ರತಿಯ ಪಾಠಗಳನ್ನು (ಓ) ಎಂದೂ, ಅಚ್ಚಿನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಪಾಠಗಳನ್ನು (ಅ) ಎಂದೂ, ಹಿಂದೆಯೇ ಶೋಧನಕಾರರು ಒಪ್ಪಿರುವ ಪಾಠಗಳನ್ನು (ಆ.ಇ) ಎಂದೂ ಗುರ್ತಿಸಿದೆ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಕರ್ತನಾದ ನಾಗವರ್ಮನ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಆತನ ಕಾಲ, ದೇಶ ಮತ್ತು ಜೀವನಚರಿತೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣಾವಸರದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ತಾವು ಬರೆದಿರುವ ಉಪೋದ್ಘಾತದಲ್ಲಿ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ವಾಚಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಉಪೋದ್ಘಾತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮುದ್ರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿರುವ ಉಪೋದ್ಘಾತದ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಶೋಧನೆಗಳ

ಫಲವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಕರ್ತೃವಾದ ನಾಗವರ್ಮನು ತನ್ನ ಕಾಲ, ದೇಶ, ಗ್ರಂಥ, ಇವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈತನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತುತಿಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಜನ್ನನು ತನ್ನ 'ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ' ದಲ್ಲಿ ಈತನನ್ನು ಜೈನ ಪುರಾಣಕರ್ತರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಈತನು ಜೈನಮತೀಯನೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಈತನು ದಾಮೋದರನ ಮಗ. ೧೧೩೮ ರಿಂದ ೧೧೫೦ ರವರೆಗೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಚಾಳುಕ್ಯ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನಲ್ಲಿ ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನ ಶಬ್ದಸಂಸ್ಕರಣವನ್ನೂ, ವಾಗ್ವಿಭವವನ್ನೂ ನೋಡಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈತನಿಗೆ ಅಭಿನವಶರ್ಮವರ್ಮನೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. 'ಕವಿತಾಗುಣೋದಯ,' 'ಕವಿಕರ್ಣಪೂರ' ಎಂಬುವು ಈತನ ಇತರ ಬಿರುದುಗಳು. ತನ್ನ ಗುಣ, ಸ್ವಭಾವ, ಕವಿತಾ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವೈದುಷ್ಯ, ಇವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾಗವರ್ಮನೇ 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ'ದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಸಾರವಿಚಾರ ಬಂಧುರಮತಿಪ್ರಸರಂ ಪರಿಪಕ್ವಶಾಸ್ತ್ರಸಂ
ಸ್ಥಾನುಪೇತ ಕೌತುಕರಸಂ ವಿದಿತಾಗಮರೋಕವೃತ್ತನು
ತ್ಸಾರಿತಮತ್ಸರಂ ಸುಜನವತ್ಸಲನೆಲ್ಲಿಯು ಮೀತನೆಂಥ ಕೆ
ಯ್ಯಾರದೆ ಬಣ್ಣ ಕುಂ ವಿಬುಧಮಂಡಳಿ ಪಂಡಿತನಾಗವರ್ಮನಂ ||

ದ್ವಿಜವಂಶಾರ್ಣವ ಪಾರಿಜಾತ ಕುಜದೇಶೀಯಂ ಜಿನೇಂದ್ರಕ್ರಮಾಂ
ಬುಜ ಚಂಚನ್ನವ ಚಂಚರೀಕಯುವಲರೋದ್ಧಾಮನೈದಂ ಯುಗೀ
ನ ಜನೋದಾಹರಣಪ್ರಸಾದಿತ ಧರಿತ್ರಿಮಂಡಲಂ ಸತ್ಯವಿ
ವ್ರಜಚೂಡಾಮಣಿ ನಾಗವರ್ಮ . . . . . ||

ಸಕಲಕರಾವಿದಂ ಮದವಿದೂರನುದಾರಮತ್ಸರಂ ಗುಣಾ
ಧಿಕನಭಿಮಾನ ತುಂಗನವದಾತಯಶಂ ವಿಬುಧೈಕವತ್ಸಲಂ
ಸುಕವಿಸರಸ್ವತೀವದನ ಮಂಗಳದರ್ಪಣನೆಂದು ಕೂರ್ತು ಕೀ
ರ್ತಿಕುಮನುರಾಗದಿಂ ವಸುಮತೀವಳಯಂ ಕವಿನಾಗವರ್ಮನಂ ||

ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ' ಛಂದೋವಿಚಿತಿ ' ' ಅಲಂಕೃತಿ ' ಮತ್ತು ' ಅಭಿಧಾನಕೋಶ 'ಗಳು ಆತನು ರಚಿಸಿರುವ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಇವಲ್ಲದೆ ' ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣ 'ವನ್ನೂ ಜೈನ ಪುರಾಣವೊಂದನ್ನೂ ಈತನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ' ಅಲಂಕೃತಿ 'ಯೆಂಬುದೇ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ. ' ಅಭಿಧಾನಕೋಶ 'ವೆಂಬುದು ' ವಸ್ತುಕೋಶ. ' ' ಛಂದೋವಿಚಿತಿ ' ಯೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮತ್ತು ಕವಿಯ ನಾಮನಾದ್ಯತ್ಯದಿಂದ ರೆ|| ಕಿಟಲ್ ಅವರು ' ಛಂದೋಂಬುಧಿ ' ಮತ್ತು ' ಕಾದಂಬರಿ ' ಎಂಬ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತನೇ ರಚಿಸಿರುವನೆಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಾಂತವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೆ ' ಕಾದಂಬರಿ ' ಮತ್ತು ' ಛಂದೋಂಬುಧಿ ' ಯ ಕರ್ತನಾದ ನಾಗವರ್ಮನು ' ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ, ' ' ಭಾಷಾಭೂಷಣ, ' ' ವಸ್ತುಕೋಶ ' ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಕರ್ತೃವಾದ ನಾಗವರ್ಮನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

' ಛಂದೋಂಬುಧಿ ' ಯಲ್ಲಿಯ ' ಅರಸಂ ರಕ್ಕಸಗಂಗಂ ' ಮತ್ತು ' ಗಂಡರಮೂಗುತಿಯೆನಿನಿದ ' ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ, ರಾಯ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಅಜಿತನೇನ, ರಕ್ಕಸಗಂಗರ ಹೆಸರೂ ಉಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಚಾವುಂಡರಾಯನಿಗೆ ಅಣ್ಣ, ರಾಯ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಅಜಿತನೇನದೇವನು ಚಾವುಂಡರಾಯನಿಗೂ ರಾಜಮಲ್ಲನಿಗೂ ಗುರುವಾಗಿದ್ದನು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಈ ಕವಿ ರಕ್ಕಸಗಂಗನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಾವುಂಡರಾಯನಿಂದ ಪೋಷಿತನಾಗಿಯೂ, ಅಜಿತನೇನದೇವನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ರಕ್ಕಸಗಂಗನು ರಾಜಮಲ್ಲನ ತಮ್ಮ ; ಸುಮಾರು ೯೮೪ ರಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಿದನು. ' ಕಾದಂಬರಿ 'ಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜಾತ್ಯತ್ಯಗಳನ್ನು " ನತ್ಯತಿವನಿತೆಗೌಚಿತ್ಯಮಿಂದಿತ್ತನತ್ಯತ್ನವದಿಂ . . . . ಭೋಜರಾಜಕ್ಷಿತಿಶಂ " ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಭೋಜನು ಧಾರಾ ಪುರದ ಭೋಜನಾಗಿರಬೇಕು. ಆತನು ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಳುವುದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದಂತೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ' ಛಂದೋಂಬುಧಿ ' ' ಕಾದಂಬರಿ 'ಗಳೆರಡೂ ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ

ಹುಟ್ಟಿದುವು. ಇವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೯೦.

ಜನ್ನನ 'ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ' ದ " ಜನನಾಥಂ ಜಗದೇಕನಲ್ಲ " ಎಂಬ ಪದ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ, 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ' ದ ಕರ್ತೃವಾದ ನಾಗವರ್ಮನು ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನಲ್ಲ ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯನೂ, 'ಇದಾನೀಂತನ ಶರ್ಮವರ್ಮ' ನೆಂಬ ಬಿರುದುಳ್ಳವನೂ, ಜನ್ನನಿಗೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಜಗದೇಕಮಲ್ಲನು ೧೧೩೮ ರಿಂದ ೧೧೫೦ ರವರೆಗೆ ಆಳಿದ ಚಾಳುಕ್ಯರಾಜನಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಎರಡನೆಯ ನಾಗವರ್ಮನ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ೧೧೪೫.

ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಇಬ್ಬರು ನಾಗವರ್ಮರ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು, ಬಿರುದು, ಮತ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. 'ಛಂದೋಂ ಬುಧಿ'ಯನ್ನು ಬರೆದ ನಾಗವರ್ಮನು 'ವೆಣ್ಣುಮಯ್ಯನ ಅಗ್ರತನೂಜ'; ಎರಡನೆಯ ನಾಗವರ್ಮನು ದಾಮೋದರನ ತನಯ. ಮೊದಲನೆಯವನ ಬಿರುದು 'ಕವಿರಾಜಹಂಸ'; ಎರಡನೆಯವನದು 'ಕವಿತಾಗುಣೋದಯ,' 'ಕವಿಕರ್ಣಪೂರ' ಮೊದಲಾದುವು. ಮೊದಲನೆಯವನು ಜೈನನೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಎಡೆಗುಡುತ್ತಾನೆ; ಎರಡನೆಯವನು ನಿಸ್ಸಂ ದೇಹವಾಗಿ ಜೈನ. ಮೊದಲನೆಯವನಿಗೆ 'ನಾಕಿ ಸಯ್ಯಡಿಯಾತ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಎರಡನೆಯವನಿಗೆ ಆ ಹೆಸರುಗಳಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇವ ರಿಬ್ಬರೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.

ಕವಿಚರಿತಕಾರರ ಈ ನಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು 'ಡಾ|| ಎ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ ನವರು ಖಂಡಿಸಿ, ಈ ಐದು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ನಾಗವರ್ಮನೇ ರಚಿಸಿದ ನೆಂದೂ, ಅವನ ಕಾಲವು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ವೆಂದೂ, ತಮ್ಮ " ಕೆಲವು ಕನ್ನಡಕವಿಗಳ ಜೀವನ ಕಾಲವಿಚಾರ " ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (ಪುಟ ೧೫೨-೧೮೧) ವಾದಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಯ್ಯನವರ ಈ ವಾದವನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಟಿ. ಎಸ್. ವೆಂಕಣಯ್ಯನವರು " ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಂಗ್ರಹ " ದ ಉಪೋದ್ವಾತದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರೂ

ತಮ್ಮ ' ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ 'ಯ ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಪುಟಗಳು ೫೪-೫೮) ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮಾಲೋಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ನಿಷ್ಫಲವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ನಾಗವರ್ಮರಿಬ್ಬರಿದ್ದರೆಂಬ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಸಂಪುಟದ ' ಗ್ರಂಥಶುದ್ಧಿ ' ಎಂಬ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ' ಕಾದಂಬರಿ ' ಯನ್ನು ಬರೆದ ನಾಗವರ್ಮನು ' ಛಂದೋಂಬುಧಿ 'ಯನ್ನು ಬರೆದ ನಾಗವರ್ಮನಿಗಿಂತ ಬೇರೊಬ್ಬ ನಾಗಿರಬಹುದೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾಗವರ್ಮನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕವಿಗಳಿರುವುದು ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ; ಮೂವರಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹೆಚ್. ಚನ್ನಕೇಶವಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು ಕರ್ಣಾಟಕಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯ ೧೪ನೆಯ ಸಂಪುಟದ ೩ನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಪುಟಗಳು ೧೭೭-೮೧) ' ಛಂದೋಂಬುಧಿ ' ' ಕಾದಂಬರಿ ' ಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು ಬೇರೆಬೇರೆ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೊರಬೀಳುವವರೆಗೆ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ನಾಗವರ್ಮನು ಕಾದಂಬರಿ ಛಂದೋಂಬುಧಿಗಳ ಕರ್ತೃವಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನನೆಂಬ ದಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಪ್ರೇರಕವೂ ಪೋಷಕವೂ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಉಭಯಭಾಷಾಪಂಡಿತರು. ಅವರ ಕನ್ನಡಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಡಿಯಚ್ಚೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಸ್ತು, ರೀತಿ, ಶೈಲಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಮಾದರಿ. ಹೀಗೆ ಮೂಡಿ ಮುನ್ನಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳೂ ಮೂಲಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳನ್ನನುಸರಿಸುವುದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಾದ ನಾಗವರ್ಮನಾದರೋ ಗ್ರಂಥಾಂತ್ಯದ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತೃಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

“ ವಾಮನನುಂ ರುದ್ರಃನುಂ
 ಭಾಮಹನುಂ ದಂಡಿಯುಂ ಮನಂಗೊಳಿ ಪೇಞ್ಞಂ |
 ತೀ ಮಹಿಗೆ ನೆಗಡ ಪೇಞ್ಞಂ
 ದಾಮೋದರತನಯನೀ ವಚೋಲಂಕೃತಿಯುಂ || ”

ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ನಾಲ್ಕು ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಕ್ಷಣಿಕರ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾಗವರ್ಮನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇದ್ದ ಇತರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಭಾವವು ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಕಾಣದೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಭರತನ ‘ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ’ದ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಉದ್ಭಟನ ‘ಅಲಂಕಾರ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ,’ ರಾಜಶೇಖರನ ‘ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸಾ,’ ಅಮರಚಂದ್ರನ ‘ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾ’ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ನಾಗವರ್ಮನು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ನಾಗವರ್ಮನಿಗಿಂತ ಹಿಂದೆಯೇ ಆನಂದವರ್ಧನನ ಧ್ವನ್ಯಾಲೋಕವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಅದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸದೇ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇವನಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನಾಲಂಕಾರಿಕರಾದ ಭಾಮಹ, ದಂಡಿ, ವಾಮನ ಮೊದಲಾದವರ ಅಲಂಕಾರ ಅಥವಾ ರೀತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಆದರವಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

‘ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ’ವು ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳ ಛಾಯೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ನಾಗವರ್ಮನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದ ಅಧಿಕರಣಗಳ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರನ್ನಿಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ವಾಮನನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇವನ ಗ್ರಂಥದ ಎರಡು ಮೂರನೆಯ ಅಧಿಕರಣ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯದರ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ರುದ್ರಟನ ಗ್ರಂಥದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಈತನು ರುದ್ರಟನ ಮತವನ್ನೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆ. ಈತನ ಕವಿಸಮಯಾಧಿಕರಣವು ರಾಜಶೇಖರನ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಕವಿಸಮಯಾಧಿಕರಣದ ಅನುವಾದವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಯ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕಾವ್ಯವಿದ್ಯೆಗಳಾದ ನಾಮಪಾರಾಯಣ, ಧಾತುಪಾರಾಯಣ, ಛಂದೋವಿಚಿತಿ, ಅಲಂಕಾರ

ತಂತ್ರ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗವರ್ಮನು ಪ್ರವೀಣನೆಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಆ ಕಾವ್ಯವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೇ ತಾನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವನೆಂದು ನೂಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಇವನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಅದೇ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಆದರೂ ನಾಗವರ್ಮನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೂ ಗೋಚರವಾಗದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಹೀರಿ, ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ಕಂದಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೊರೆದು, ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಾದ ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನ, ಗುಣವರ್ಮ, ಹಂಸರಾಜ ಮೊದಲಾದವರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೂ ಶಾಸನಗಳಿಂದಲೂ ಆಯ್ದು ತೋರಿಸಿ, ಕಾವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮಹೋಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೇರಿರುವ ಮೆಲ್ವಾಡು, ಬೆದಂಡೆ, ಬಾಜನೆಗಬ್ಬ ಮೊದಲಾದ ಕಾವ್ಯಭೇದಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಕನ್ನಡ ಅಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಕ್ಕೆ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ನಾಗವರ್ಮನಿಗೆ ಹಿಂದೆಯೂ ಅವನ ಅನಂತರವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನೃಪತುಂಗನ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ವೇ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಇದು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಾಲಂಕಾರಿಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನನಾದ ದಂಡಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರೆದುದಾಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಿಂದೀಚೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಕನ್ನಡ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದಯಾದಿತ್ಯನ 'ಉದಯಾದಿತ್ಯಾಲಂಕಾರ'ವೇ ಮೊದಲನೆಯದು. ಇದಕ್ಕೂ 'ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ'ವೇ ಮೂಲ. ಎರಡನೆಯದು ಸುಮಾರು ೧೫೦೦ ರಲ್ಲಿ ಮಾಧವನು ಬರೆದ 'ಮಾಧವಾಲಂಕಾರ'. ಇದು 'ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ'ದ ಸಂಪೂರ್ಣಾನುವಾದವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ರಸ, ಧ್ವನಿ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕವಿ ಕಾಮನು 'ಶೃಂಗಾರರತ್ನಾಕರ'ವನ್ನೂ, ಸಾಳ್ವನು 'ರಸರತ್ನಾಕರ'ವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ತರುವಾಯ ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ

ತಿರುಮರಾರ್ಯನು 'ಅಪ್ರತಿಮವೀರಚರಿತೆ'ಯನ್ನೂ, ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗರಾಜನು 'ನರಪತಿವಿಜಯ'ವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇವು ಯಾವುವೂ 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ' ದಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವೂ ವಿಷಯಪರಿಪುಷ್ತವೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ'ವು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವಾದ ಪ್ರಮಾಣಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜು ಕನ್ನಡ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಹಿಂದೆ ಈ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರನ್ನಾನಂದಲ್ಲದ್ದಾಗ, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುದಲ್ಲದೆ, ಈ ಗ್ರಂಥವು ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುವುದರ ಮೂಲಕವೂ ವಿಶೇಷ ಸಹಾಯಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮೈಸೂರು,

9-8-39. |

ಎಂ. ಎಸ್. ಬಸವಲಿಂಗಯ್ಯ,

ಜನರಲ್ ಏಡಿಟರ್.

INTRODUCTION

(TO THE FIRST EDITION)

Of the two works that appear in this volume, namely, the *Kâvyâvalôkani* and the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshana*, the first has never before been published as a whole, though a small portion of it, treating of *Artthâlankâra* (*Ornaments of Sense*), was published at Mysore in 1882 with a Kannada Commentary by Mr. B. Mallappa. Of the second work there have been two editions published, the earlier one (1880), got up in poor style, by Pandit Pustakam Aṣaṅgarâchârya of Mysore and the later (1884), printed also in the Roman character for the use of European scholars, with an Introduction and translation of the *Sûtras*, by Mr. Rice. As both the above editions of the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshana* appear to be now out of print, it has been thought desirable, in the light of the new manuscripts that have been procured of the work and of its pretty old Kannada Commentary, to issue a new edition with the above Kannada Commentary. Being too small to form a volume by itself, the work has been appropriately included in this volume along with the *Kâvyâvalôkani* by reason of identity of authorship, and especially, of identity, though in part, of the subject-matter, being thus very useful for comparison. Both the works are by the Jaina author Nâgavarma who belongs to the middle of the 12th century. The *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshana*, which is written in the Sanskrit language, treats more exhaustively of the subject of Kannada grammar than the first chapter of the *Kâvyâvalôkani* which is devoted to but a brief exposition in Kannada of the same

subject. These two are the earliest extant Kannada and Sanskrit works on the grammar of the Kannada language and they have been expanded by the later grammarians *Kêṣirâja* (about the middle of the 13th century) and *Bhaṭṭâkalanka* (beginning of the 17th century) in their monumental works, the *Śabdamaṇi-darpaṇa* and the *Karṇâṭaka-Śabdânuṣâsana*¹ respectively.

Before proceeding to give an idea of the nature and contents of the works included in this volume, it is very necessary to remove a misconception that has taken a rather firm hold of the minds of Kannada scholars with regard to the author of the above works. It is generally believed that Nâgavarma who, in addition to the above works, has also written a Sanskrit-Kannada dictionary called *Vastukôṣa* was also the author of the *Chhandômbudhi*, the earliest Kannada work on prosody, and the *Kâdambari*, a metrical translation into Kannada of the Sanskrit work of the same name. There is, however, strong evidence to prove that there were two poets of this name, separated from each other by an interval of about 150 years, and that it was the earlier Nâgavarma, who flourished at the close of the 10th century, that wrote the *Chhandômbudhi*, and probably the *Kâdambari* also. It is a matter to be deeply regretted that Rev. Kittel, who is one of the pioneers in the field of Kannada language and literature and to whose labours we owe the first publication of the *Chhandômbudhi* as of several other important works, has, in his solicitude for leaving out everything that savoured of superstition and contained any allusion to Hindu mythology, omitted in his edition of the above work, not only the invocatory verses but also several others occurring at the beginning and the close of the work, which contains very valuable information relating to the author and his times. It is not likely that the manuscripts he had before him did not contain any of these verses, since in every one of the many palm-leaf manuscripts

---

1. Edited by Mr. B. L. Rice, C.I.E., in 1890.

of the work that have been procured from different places the following verses do occur :—

ಅರಸಂ ರಕ್ತ ಸಗಂಗಂ
ಗುರುಗ್ ನೆಗೃ ಜಿತಸೇನದೇವರ್ ದಯೆಯುಂ ||
ಪೊರೆವ ನೃಪನಣ್ಣನೆನೆ ಮು
ಚ್ಚರಿನುವರಾರ್ ನಾಕಿಯರುಳೊಳೆಂ ಪುಟ್ಟದನೆ ||
ಗಂಡರ ಮೂಕುತಿಯೆನಿಸಿದ
ಮಂಡಳಕರ ಮಂತ್ರಿ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿ ರಾಯಂ ||
ಕೊಂಡಾಡಿ ಪೊರೆದನೆನೆ ಧರೆ
ಕೊಂಡಾಡದೆ ಕೊಂಡು ಕೊನೆಯದೇ ನಾಕಿಗನಂ ||

“ His king being Rakkasa-Ganga, his *guru*, the renowned Ajitasênadêva, his kind patron, Anna,—who rivals him? Was Nâki born in obscurity? When it is said that Râya, of *mandalikas* the *mantri*, minister for peace and war, known by the title of *Gaṇḍara mûkûti* (nose-jewel of champions), has extolled and cherished him, will not the world extol Nâkiga and feel proud of him? ”

From this passage it is clear that the author of the *Chhandômbudhi*, who calls himself *Nâki* and *Nâkiga*, which are merely the vernacular equivalents of the Sanskrit word Nâgavarma, lived during the reign of Rakkasa-Ganga, that his *guru* was Ajitasênadêva and that he was patronised by some minister for peace and war known as Anna and Râya. We learn from inscriptions¹ that Rakkasa-Ganga was the younger brother of Râchamalla who ruled from 974 to 984 A.D., and that he was a governor in Coorg in 977 A.D. and finally succeeded to the throne. Ajitasêna was also the *guru* of king Râchamalla and of his minister and general Châmunḍarâya², who wrote the *Châmunḍarâya-purâṇa* in 978 A.D. He was likewise the *guru* of the poet Ranna³, who was patronised by Châmunḍarâya and wrote the *Ajita-purâṇa* in 993

-
1. Coorg Inscriptions, No. 4.
  2. See the *Châmunḍarâya-purâṇa*.
  3. See the *Ajita-purâṇa*.

A.D. Lastly, the minister for peace and war known as Râya, who patronised Nâgavarma, the author of the *Chhandômbudhi*, is none other than the above-mentioned Châmunḍarâya, since we learn from the *Bhujabali-charita* that king Râchamalla having been pleased with the munificence displayed by Châmunḍarâya in setting up the colossal statue of Gômaṭa at Śravaṇa Belgôla, conferred upon him the title Râya. There are also some inscriptions¹ in which Châmunḍarâya is referred to merely by this title. Thus, the above passage, which is left out in Rev. Kittel's edition, supplies us with the important information that Nâgavarma, the author of the *Chhandômbudhi*, was a contemporary of Rakkasa-Ganga and Châmunḍarâya. He therefore belongs to the close of the 10th century. It will be convenient to call him Nâgavarma I, and his namesake, who wrote the *Kâvyâvalôkana* and other works and who will be shown to have lived about 150 years later, may be called *Nâgavarma II*.

At the end of the *Chhandômbudhi* there are some verses² which are written in praise of the author himself. Most of these, again, are not found in Rev. Kittel's edition. In one³ of the verses, Nâgavarma I, by a play upon words, names some of the poets that preceded him and says that he is superior to them all. The poets named are Bâṇa, Mayûra, Mâgha, Guṇâdhya, Daṇḍi and Dhananjaya. Of these, Guṇâdhya belongs to the first or the second century,⁴ Daṇḍi to the 6th century, Bâṇa and Mayûra to the 7th century and Mâgha to the close of the 8th

1. Sr. Bel. Inscriptions, No. 137.

2. One of these, beginning with *Hara-hâsakke* is quoted in the *Śabdânuśâsana*, p. 63.

3. ಚಿತಬಾಣಂ ಹರಿಯಂತಧಃಕೃತಮಯೂರಂ ತಾರಕಾರಾತಿಯಂ |
ತತಿಮಾಘಂ ಶಿಶಿರಾಂತ್ಯದಂತೆ ಸುರಪಶ್ಚೋಚ್ಚಂಡಕೋದಂಡದಂ ||
ತೆ ತಿರೋಧೂತಗುಣಾಥ್ಯನಬ್ಬ ವನದಂತಾವಿರ್ಧವದ್ದಂಡಿ ಭಾ |
ರತಂತಾತ್ಮಧನಂಜಯೈಕವಿಧವಂ ವಾಗ್ಗುಂಫದೋ ನಾತಿಗಂ ||

4. Bûhlér's *Kâshmir Report*, p. 47.

century'. Dhananjaya² must be the Jaina poet who wrote the *Dvisandhâna-kâvya*. He has been identified³ with Śrutakīrti who, we learn from the *Pampa-Râmâyana*, wrote a *Râghava-Pâṇḍaviya* and been assigned to the early part of the 12th century. If this identification be correct, it would be difficult to account for Nâgavarma I, who belongs to the close of the 10th century, mentioning the Dhananjaya as one of the poets that preceded him. The only reason, however, for this identification appears to be that the *Dvisandhâna-kâvya* of Dhananjaya is also known by the name of *Râghava-Pâṇḍaviya*.⁴ But it has to be observed that the description of Śrutakīrti's work given in the *Pampa-Râmâyana*, namely, that it is a *gatapratyâgata-kâvya*, i.e., a poem the verses in which when read one way give the history of Râma and when read the other way the history of the Pâṇḍus, does not at all apply to Dhananjaya's *Dvisandhâna-kâvya*. The latter, though giving the history of Râma and the history of the Pâṇḍus by its susceptibility, through a play upon words, to two interpretations, is not a *gatapratyâgata-kâvya*. Again,

1. Mr. Pâthak's paper on the date of the poet Mâgha, in J. Bo. Br. R.A.S. for 1900.

2. There is also a Brahman author by name Dhananjaya who wrote the *Daśa-rûpa*, in which he says he was a court-poet of king Munja of Dhârâr. He thus belongs to the 10th century and may have been a contemporary of Nâgavarma.

3. *Indian Antiquary*, XIV, 14.

4. Durgasimha, the author of the Kannada *Panchatantra*, who was a contemporary of the Châlukya king Jagadêkamalla (1138-1150), says in the following verse that Dhananjaya acquired great fame by composing the *Râghava-Pâṇḍaviya* :—

ಅನುಪಮ ಕವಿವೃಜಂ ಜೀ |

ಯೆನೆ ರಾಘವಪಾಂಡವೀಯಮಂ ಪೇಟ್ಟು ಯಶೋ ||

ವನತಾಧೀಶ್ವರನಾದಂ |

ಧನಂಜಯಂ ವಾಗ್ಯಧೂಪ್ರಿಯಂ ಕೇವಲನೇ ||

There is also an earlier work of this name by Kavirâja, who is supposed to have flourished at about 800 A.D. Maodonell's *Sans. Literature*, p. 331.

Dhananjaya who, besides the above Dvisandhâna-kâvya, has also written¹ the Sanskrit dictionary called Dhananjaya-kôśa or Dhananjaya-nighaṇṭu, is praised² by Râjasêkhara, the author of the Bâla-Râmâyana and other works, who quotes Ânandavarddhana (about 850 A.D.) and is quoted by Sômadêva in his Yaśas-tilaka written in 959 A.D. Dhananjaya must therefore have lived before Râjasêkhara who belongs to about 900 A.D.³ Consequently, Dhananjaya mentioned as an earlier poet by Nâgavarma I, is quite different from Śrutakīrti of the 12th century.

At the close of the Kannaḍa *Kâdambari*, the author, Nâgavarma, makes the statement that king Bhôjarâja, admiring the poem, made him a present of horses. It is not unlikely that this Bhôjarâja is identical with king Bhôja of Dhârâ, the celebrated patron of literary men, who ruled from 997 to 1053 A.D.⁴ and it is very probable that Nâgavarma I, the author of the *Chhandômbudhi*, is also the author of the Kannaḍa *Kâdambari*.

It may not be out of place here to notice an interesting fact recently brought to light in Professor Sêshagiri Sâstri's Report (No. 1) on the search for Sanskrit and Tamil manuscripts in the Madras Presidency. We learn from the Report⁵ that Guṇasâgara,

1. This is clear from the following verse which occurs at the end of the first *parichchêda* of the Dhananjaya-nighaṇṭu :—

ಪ್ರಮಾಣಮಕಲಂಕಸ್ಯ ಪೂಜ್ಯಪಾದಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ |
ದ್ವಿಸಂಧಾನಕವೇಃ ಕಾವ್ಯಂ ರತ್ನತ್ರಯಮಪ್ಪಜ್ಞಮಂ ||

2. The following verse in praise of Dhananjaya is ascribed to Râjasêkhara in the *Sûktimuktâvali* and the *Subhâshita-hârâvali* :—

ದ್ವಿಸಂಧಾನೇ ನಿಪುಣತಾಂ ನ ತಾಂ ಚಕ್ರೇ ಧನಂಜಯಃ |
ಯಯಾ ಜಾತಂ ಫಲಂ ತಸ್ಯ ನತಾಂ ಚಕ್ರೇ ಧನಂಜಯಃ ||

3. Macdonell's *Sans. Literature*, p. 366.

4. Dutt's *Ancient History of India*, Vol. II, p. 320. It is however, stated in *Ind. Ant.*, Vol. VI, p. 51, that he ruled from 1004 to 1059 A.D.

5. Page 34.

the Jaina commentator on the *Yâpparungalakkârigai*, a work on Tamil prosody by Amritasâgara, a Jaina author who lived before the 11th century,¹ refers in his opening lines, among other works, to *Guṇakâṅkiyam*, which, he says, is a work on Kārṇāṭaka prosody and has the peculiarity of being addressed to a woman. From the name it is conjectured² that this work was dedicated to Guṇakâṅka Vijayāditya, the Eastern Chalukya king who ruled from 844 to 888. A.D. As no trace has as yet been discovered of the work, it is difficult to say anything definitely regarding the above conjecture. It is possible there was a work on Kannaḍa prosody composed during the reign of the above king. But, as far as we know, the *Ohhandômbudhi* is the earliest work on Kannaḍa prosody that has come down to us, and it answers to the description given above of *Guṇakâṅkiyam*, inasmuch as its verses are addressed by the author to his wife. It is well-known that in Tamil there are no separate marks to denote the surds and the sonants, and that the same mark is according to its position in a word either the one or the other. The letter *k* in *Guṇakâṅkiyam* may as well be a sonant in which case the word becomes *Guṇagâṅgiyam* which is capable of bearing the interpretation—dedicated to Guṇa-Ganga or Guṇa-Gâṅga. This may have been a title of the Ganga king Rakkasa during whose reign Nagavarma I, flourished. Though Nagavarma I, says that his great-grandfather was a resident of the village of Vengipalu in the Vengi country, still, he speaks of himself as a resident of Saiyaḍi,³ which, we learn from Durgasimha's *Panchatantra*⁴, was an *agrahâra* in the Kisukâḍu province of the Kārṇāṭaka country. It is just possible that the name of the Kannaḍa work referred to by Guṇasâgara contains no reference to the Eastern Chalukya king,

---

1. Page 50.

2. Page 34.

3. ಸೈಯಡಿಯ ನಾಗವರ್ಮ, verse 27 ; ಸೈಯಡಿಯಾತಂ, verse 151.

4. Kavyamanjari Series, p. 8.

and the conjecture is hazarded that the work is none other than the *Chhandômbudhi* itself.

Turn we now to Nâgavarma II, who has written the *Kâvyâvalôkana*, the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhushana* and the *Vastu-kôśa*.

The following are some of the facts which help us in determining the time of Nâgavarma II :—

(1) Under Sûtra 88 of the *Karṇâṭaka-Bhâshâbhûshana* Nâgavarma quotes the first part of a verse¹ from the *Pampa-Râmâyana*² which belongs to about 1100 A.D. (2) In Sûtra 73 of the same work Nayasêna is referred to by name as an authority on Kannaḍa Grammar. Nayasêna wrote the Kannaḍa work *Dharmâmṛita* in 1112. (3) The Jaina poet Janna who was a contemporary of the Hoysaḷa king Ballâla II (1172-1178) and of his successor Nârasimha II (1220-1235), who received from the former the title of *kavi-chakravarti* (emperor of poets) and who composed, besides two inscriptions³ dated in 1191 and 1197 respectively, the *Yasôdhara-charite* in 1209 and the *Anantanâtha-purâṇa* in 1230, says⁴ in the latter that that Nâgavarma who was the *Katakôpâdhyâya* of king Jagadêkamalla and who was verily the Śarvavarma of modern times (*idânintana-Śarvavarma*) was his teacher. Śarvavarma was the celebrated author of the *Kâtantra* which is said to have been written for one of the Sâtavâhana kings of the Dekhan. From verse 423 of the *Kâvyâvalôkana* we learn that Nâgavarma II was known as the modern Śarvavarma (*abhinava-Śarvavarma*). It is therefore clear that the Nâgavarma who was Janna's teacher and the *Katakôpâdhyâya* of king Jagadêkamalla is identical with Nâgavarma II. This Jagadêkamalla must be

1. ಬಹು ತಾಪಕ್ಕೆ ಬಿಗುತುರ್ ವಿಶ್ವ ಪಡೆದಂ ಮತ್ಸ್ಯವತಾರಕ್ಕೆ ||

2. 7-98.

3. Chenrayapaṭṭaṇa 179. and Tarikere 45.

4. ಜನನಾಥಂ ಜಗದೇಕನಲ್ಲ ಕಟಕೋಪಾಧ್ಯಾಯನಾ ನಾಗವ |
ಮೃನಿದಾನೀಂತನಶರ್ವವರ್ಮನೆ ಗಡಂ ಜನ್ಮಂಗುಪಾಧ್ಯಾಯಂ |

the Western Châlukya king who ruled from 1138 to 1150.

These facts lead us to the conclusion that Nâgavarma II, flourished about the middle of the 12th century.

There are also other facts besides the interval in time to prove that Nâgavarma, the author of the *Chhandômbudhi*, is quite different from Nâgavarma, the author of the *Kâryâvalôkana* and other works. (1) 'The first was the son of Venṇamayya,¹ while the second, as we learn from his *Vastu-kôsa*² and *Kâvyâvalôkana* (verse 961), was the son of Dâmôdara. (2) The distinctive title of the former was *Kavirâjahamsa* while that of the latter was *Kavitâguṇôdaya*. (3) The expressions *Saiyaḍiya Nâgavarma* and *Saiyaḍiyâta* (a native or resident of Saiyaḍi³) occur in connection with the earlier author, whereas no such expression is found in connection with the later in any of his works. (4) The first was not a strict Jaina as is evidenced by his invocatory verses at the beginning, and, according to some manuscripts, by the colophons at the end, of the several chapters in the *Chhandômbudhi*, as also by the invocatory verse in the *Kâdambari*. In these portions he writes as if he were a follower of the *Advaita* school of philosophy. From the *Châmunḍarâya-purâṇa* we learn that Châmunḍarâya had a younger brother named Nâgavarma, and that he acquired the title *Chakudanki-Ganga* for having killed the latter.⁴ It is highly probable that this Nâgavarma is identical with Nâgavarma I, since he describes himself as a great warrior (a characteristic quite becoming in a brother of the general Châmunḍarâya) by comparing himself to Arjuna⁵ and by

1. Nâgavarma's Canarese Prosody. p. 4.

2. *Ibid.* p. XXXVI.

3. See page xix.

4. ತನ್ನ ತಮ್ಮನಂ ನಾಗವರ್ಮನಂ ಕೊಂದ ಪಗೆಗೆ ಛಲದಂಕಗಂಗನುಂ ||

5. ಕುಂತ್ಲೀಪುತ್ರಂ ಪೋಣರ್ಧ ರಣದೋಳಾ |

invoking Pârvati, the destroyer of the demon Mahishâsura, to abide in his sword as the goddess of heroism.¹ His use of the word *anna* (elder brother) in speaking of Châmunḍarâya² might be looked upon as conclusive evidence of the relationship between the two but for the fact that the word *anna* also occurs as a title of Châmunḍarâya in some portions³ of his Purâṇa. Fratricide is no doubt a crime, heinous in the highest degree, and especially so in the eyes of the Jains, whose cardinal doctrine is *ahimsa*; yet it was perhaps deemed pardonable when committed in the interests of religion to put down heresy. Châmunḍarâya, who was one of the greatest upholders of the Jaina faith, must have felt the greatest pain and indignation when he found his own brother an avowed heretic⁴ and, in a paroxysm of religious frenzy, may have killed⁵ him. The mention by the heretic Nâgavarma I, of Ajita-sêna, *guru* to Râchamalla and Châmunḍarâya as his *guru*, is perhaps to be accounted for by the fact that he was his teacher and the *guru* of the family. On the other hand, every one of the works of Second Nâgavarma gives unequivocal evidence of the author having been a staunch Jaina. Further evidence is supplied by the fact that he has also written a Jaina-Purâṇa, though the work has not yet been discovered,

1. ಭಗವತಿ ಕೂರ್ತು ಬೀರನಿರಿಯಕ್ಕೆ ಭುಜಾಸಿಗೆ ನಾಗವರ್ಮನಾ ||

2. See page xv.

3. Vs. 21 and 24.

4. We have an exactly similar instance in Mangarasa and his brother Nanjunḍa who lived at the beginning of the 16th century. The former was very orthodox as a Jain and wrote, among others, several works relating to Jainism and Jaina saints, while the latter turned a Saiva, changed his former name into Nanjunḍa and wrote the *Kumārâvâma-charite*, making a Saiva his hero.

5. Dêvachandra, the author of the *Īśāvalī-kathe*, a compendium of Jaina history, legends and chronology, written in 1838 A.D., says (p. 215 of the MS.) however, that Nâgavarma was banished from the kingdom. This is apparently an attempt to absolve Châmunḍarâya from the guilt of fratricide.

for, the poet Janna¹ in his *Anantanâtha-purâṇa*, includes him among the Kannada poets² who have written Jina-Purâṇas.

Lastly, in verse 185 of the *Kâvyâvalôkana*, reference is made to three schools in Kannada as represented by Nâgavarma, Guṇavarma and Śaṅkhavarma respectively, which are said to have been acknowledged by the learned. This verse being apparently a quotation from some earlier work, the Nâgavarma mentioned in it must be the earlier author of that name.

I hope sufficient evidence has been adduced to convince the reader of the existence of two Nâgavarma's in Kannada literature. I may also add that recent research has brought to light a Brâhman poet named Nâgavarmâchârya, who has written a small work called *Chandrachûḍâmaṇi-śataka*, a centum of verses in the Mattêbha metre, each ending with the word Chandrachûḍâmaṇi, which is a name of Śiva, the subject treated of being *vairâgya* or renunciation of the world. This author seems to have flourished about 1070 A. D. as he says he was the minister for peace and war of Udayâditya, most probably the general of the Châlukya king Bhuvanaikamalla (1069-1076).³

It will be convenient if all the available information about our author, Nâgavarma II, is put together in one place. He was a strict Jaina, as is clear from the invocatory verse, which is in praise of Jina, in each of his works—the *Kâvyâvalôkana*, the *Vastu-kôśa*⁴ and the *Karṇâṭaka-Bhâṣâbhûṣaṇa*—and from the fact that he wrote a Jina-Purâṇa.⁵

1. See page xx.

2. ಎನಗನುಕೂಲಮಕ್ಕೆ ಗುಣವರ್ಮನ ಜಾಣ್ಣುಡಿ ಪಂಪನಿಂಪು ಪೊ |
ನ್ನನ ಬಗೆ ನಾಗವರ್ಮನ ಬಹುಜ್ಞತೆ ರನ್ನನ ಕಾಂತಿ ನಾಗಚಂ ||
ದ್ರನ ರಸಭಾವಮಗ್ಗನ ವಕ್ರತೆ ನೇಮಿಯ ದೇನೆ ಪುಷ್ಪಬಾ |
ಣನ ಮೃದುಬಂಧವಾ ಕವಿಗಳೆರೆ ಜಿನೇಂದ್ರಪುರಾಣಕರ್ತೃಗಳ್ ||

3. See Inscription 129, Shikarapur Taluq.

4. Nâgavarma's Canarese Prosody. p. XXXVIII.

5. See p. xx.

His father was Dāmôdara.¹ He was the teacher of the Kannada poet Janna and the *Kaṭakôpâdhyâya*² in the kingdom of the Châlukya king Jagadêkamalla³ (1138-1150). He was known as *Abhinava-Śarvavarma* (*Kâvyâvalôkana*, V. 423) by reason of his approved works on grammar, his astonishing and far-famed eloquence and the foremost place of honor assigned to him in the assemblies of learned men. He had also the titles *Kavitâgunôdaya* and *Kavikarnapûra*.⁴ He describes himself (*Kâvyâvalôkana* Vs. 497, 960 and 962) as a Jaina Brâhman well read in the arts and sciences, versed in spiritual and worldly lore, free from pride and envy, self-respecting, of wide fame, a friend of the learned, a crest-jewel of good poets, an auspicious hand-mirror to the face of Sarasvati (or the goddess of learning) and an example for others to follow in the *Kali-yuga*. In Kav. 779 he compares

1. See p. xxi.

2. It is not clear what is meant by the term *kaṭakôpâdhyâya*. The word *kaṭaka* may mean a metropolis, an army or camp, or a bracelet of gold. It is not likely that the expression is used in the sense of a teacher in the army or a teacher adorned with bracelets of gold. It apparently means a teacher in the royal capital or metropolis; but this does not give us an idea of the nature of the post. Whatever may be the exact signification of the term, there is no doubt that the office denoted by it was one highly honored and held in great respect, as there appears to have been only one such appointment in the whole kingdom. Similarly, Janna, in his *Anantanâtha-purâṇa*, says of his father Sumanôbâṇa, who was also a Kannada poet, that he was the *kaṭakôpâdhyâya* in the kingdom of the Hoysala king Narasimha I (1136-1171); and this statement is borne out by Kêśirâja, the daughter's son of Sumanôbâṇa, who describes the latter as *Yâdava-kaṭakâchârya*. Though this expression contains the word *âchârya* in the place of *upâdhyâya*, the meaning conveyed appears to be the same. The *Kaṭakôpâdhyâya* may have answered in some degree to the *Mahâ-mahôpâdhyâya* and the poet-laureate of modern times.

3. See p. xxi.

4. Nagavarma's Canarese Prosody, p. XXXVI.

himself to Brahma ¹ by describing himself as possessed of four faces in each of which Sarasvati delights to reside. He is honorably mentioned by many of the later Kannaḍa poets, among others, by Āchanna better known by his *nom de plume* Vāṇivallabha, the author of the *Vardhamāna-purāṇa*, who refers to him as the purifier of the earth, ² by Guṇavarma, the author of the *Pushpadanta-purāṇa*, and by Janna, the author of the *Anantanātha-purāṇa* and other works; as also by subsequent writers on Rhetoric and authors of *nighaṇṭus* or metrical dictionaries.

According to Kav. 965 his works are *Chhandōvichiti*, *Alankṛiti* and *Abhidhānakōśa*. Of these, *Alankṛiti* is the *Kāvyāvalōkana*; *Abhidhānakōśa* is the *Vastu-kōśa*; and *Chhandōvichiti* must be some work on prosody which has not come down to us. It is probably on account of this statement by our author that he has written a work on prosody that the authorship of the *Chhandōmbudhi* is wrongly attributed to him. To the above list have to be added the works which he wrote after the *Kāvyāvalōkana*, viz., the *Karṇāṭaka-Bhāṣhābhūṣaṇa* and a *Jina-Purāṇa*. That he wrote the latter is clear ³ from Janna naming him along with Guṇavarma, Pampa, Ponna, Ranna, Nāgachandra, Aggaḷa, Nēmi, and Pushpabāṇa and saying that all of them were authors of *Jina-Purāṇas*. ⁴ The first four of the above belong to the 10th century and the rest, to the 12th. Of these poets, Guṇavarma

1. Malla, the author of the *Manmathavijaya*, who flourished about 1600 A. D., calls him a new Brahma (*nūtana-Brahma*).

2. a jagatpavana-Nāgavarmam.

3. The praise bestowed on Nāgavarma by authors of *Jina-Purāṇas* such as Āchanna and Guṇavarma is to be taken as further evidence of his having written a *Jina-Purāṇa*, though it has not come down to us, for, among the Jains, however high his proficiency in secular subjects, an author is not held in much respect unless he has written on some sacred theme.

4. See p. xxiii.

wrote a *Harivamśa* ¹ or *Nêminâtha-purâṇa* on Nêminâtha, the 22nd Tîrthankara; Pampa, the *Âdi-purâṇa* on Âdinâtha, the first Tîrthankara; Ponna, the *Ŝânti-purâṇa*, on Ŝântinâtha, the 16th Tîrthankara; Ranna, the *Ajita-purâṇa* on Ajitanâtha, the 2nd Tîrthankara; Nâgachandra, better known as Abhinava-Pampa, the *Mallinâtha-purâṇa* on Mallinâtha, the 19th Tîrthankara; Aggaḷa, the *Chandraprabha-purâṇa* on Chandraprabha, the 8th Tîrthankara; and Nêmi-chandra, the *Nêminâtha-purâṇa* ² on Nêminâtha, the 22nd Tîrthankara. We are not in a position to say on which of the Jinas the remaining poets, Pushpa-bâṇa or Sumanôbâṇa the father of Janna, and Nâgavarma, our author, have written their *purâṇas*, as their works have not yet been discovered. We have thus only three of the works of our author left to us, namely, the *Kâvyâvalôkana*, the *Karṇâṭaka-Bhâshâ-bhûshana*, both included in the present volume, and the *Vastu-kôśa*.

We shall now proceed to examine each of these works.

The *Vastu-kôśa* is a Sanskrit-Kannada *nighaṇṭu* or dictionary, composed in various metres, giving the meanings of Sanskrit words in Kannada. It is the earliest extant work of its kind in Kannada. The work is divided into three chapters which are named respectively the *Êkârtha-kâṇḍa*, the *Nânârtha-kâṇḍa* and the *Sâmânya-kâṇḍa*. In its compilation the author says he made use of Vararuchi, Hâlâyudha, Ŝâśvata, Amarasimha and other authorities. The opening verse is in praise of Vardhamâna-Jina and the seventh, in praise of Sarasvati. Kâv. 497 occurs as the last verse of the *Sâmânya-kâṇḍa*. At the end of the work the author says—"When it is stated that Nâgavarma, the neck-ornament of poets, has composed it (the *Nighaṇṭu*) in Kannada and so clearly that even

---

1. *Śabdamanidarpaṇa*, p. 144.

2. Called *Ardhanêmi* as the author has left it incomplete.

a dull person may understand it, who would not like it? ”¹

Of later writers who have compiled *nighaṇṭus*, Abhinava-Mangarâja,² who wrote his Nighaṇṭu in 1398, mentions Nâgavarma and calls his own work *abhinava-nighaṇṭu* (or the new Nighaṇṭu) probably after the Nighaṇṭu of Nâgavarma; and Dêvôtama, the author of the *Nânârtharatnâkara*, who probably belongs to the 16th century, states that he has made use of Nâgavarma's work.

The *Kâvyâvalôkana* is a standard Kannada work on Poetics. It is the only comprehensive work in the Kannada language, that deals more or less fully with almost every subject relating to poetical composition. The *Sûtras* or rules are in Kannada verse; and they are copiously illustrated by stanzas which are mostly quotations from former or contemporary Kannada poets. The opening verse is in praise of Vardhamâna, and the second, in praise of Sarasvati. The work is divided into five *adhikaranas* or chapters, each chapter being again sub-divided into *prakaraṇas* or sections. The following table gives the names of the chapters and the sections into which they are sub-divided:—

I. *Śabda-smṛity-adhikaraṇam*.

- (i) Sandhi-prakaraṇam.³
- (ii) Nâma-prakaraṇam.
- (iii) Samâsa-prakaraṇam.
- (iv) Taddhita-prakaraṇam.
- (v) Âkhyâta-prakaraṇam.

1. Nâgavarma's Canarese Prosody, p. XXXVIII.

2. He calls himself Abhinava (new) Mangarâja after an earlier poet, Mangarâja, who was a contemporary of Harihara I (1336-1350) and wrote the *Khagêndramanîdarpaṇa*, a medical treatise on antidotes to different kinds of poison, especially snake-poison.

3. It is not clear why Samjñâ-prakaraṇam with which the first chapter opens is not named in verse 6.

II. Kāvya-mala-vyâvṛitty-adhikaraṇam.

- (i) Pada-padârtha-sandhi-dôsha-vinischaya-prakaraṇam.
- (ii) Vākya-vâkyârtha-dôshânukîrtana-prakaraṇam.

III. Guṇa-vivêkâdhikaraṇam.

- (i) Mârga-vibhâga-darśana-prakaraṇam.
- (ii) Śabdâlankâra-nirṇaya-prakaraṇam.
- (iii) Arthâlankâra-prakaraṇam.

IV. Rîti-krama-rasa-nirûpanâdhikaraṇam.

- (i) Rîti-prakaraṇam.
- (ii) Rasa-prakaraṇam.

V. Kavi-samayâdhikaraṇam.

- (i) Asad-âkhyâti-prakaraṇam.
- (ii) Sad-akîrtana-prakaraṇam.
- (iii) Niyamârtha-prakaraṇam.
- (iv) Aikya-prakaraṇam.

As stated above, the first chapter is devoted to a brief exposition of the grammar of the Kannaḍa language. It may be looked upon as the earliest Kannaḍa work extant on the grammar of the language, though incidentally a few grammatical points are touched upon in the earlier work *Kavirâjanâmarga*,¹ which was probably² written by the Kâshṭrakûṭa king Nripa-tunga or Amôghavarsha (815-877). The introductory portion of the first chapter deals with grammatical terminology. The subjects treated of in the following

---

1. Published in Mr. Rice's *Bibliotheca Carnatica* Series, edited by Mr. K. B. Pathak, 1898. See I-113, 116 and 118; II-15, 18 and 21.

2. In spite of the arguments adduced by Mr. Pathak on p. 3 of his Introduction, there is room for supposing that Śrî-vijaya may have written the work in the name of his royal patron. See the verses and colophons at the end of each of the three chapters and also verses III, 219-223. It may also be noted here that verses 231-235 on p. 79 do not belong to the work. This is shown not only by their being out of place, the conclusion of the work being clearly indicated on the previous page, but also by verse 233 being a quotation from Nêmicandra's *Lîlâvatî* (3-42), a work which belongs to the 12th century.

five sections are respectively euphonic combination, nouns, compounds, derivatives, and verbs.¹

The second chapter treats of faults in composition. The first section deals with faults in words and in the meaning of words, while the second points out faults in sentences and in the meaning of sentences. A list is given of both kinds of faults and each is defined and illustrated by examples.

The third chapter is concerned with the merits or excellences of composition. The first section enumerates and defines the ten merits of words and sense, exemplifying each by quotations from earlier authors. The second deals with Verbal Ornaments (*Śabdāṅkārā*) which are classed under four heads, namely, Rhyme (*yamaka*), Alliteration, (*anuprāsa*), Fancy Ornament (*chitra*) and Crooked Speech (*vakrôkti*). Under Alliteration three kinds are named—the melodious (*madhura*), the delicate (*lalita*) and the harsh (*parusha*). Under Fancy Ornament come, among others, stanzas so composed that the letters in them, under a particular arrangement, resemble in shape a lotus, a sword, a drum, a wheel or some such thing; stanzas from which certain classes of letters are on purpose excluded; and stanzas which are the same whether read forwards or backwards. The last section treats of Ornaments of Sense (*Arthāṅkārā*) which are divided into four broad classes—Natural Description (*vāstava*), Simile (*upame*), Hyperbole (*atiśaya*) and Paronomasia (*slêsha*)—each of them including a large number of ornaments.

The fourth chapter deals with the Styles (*rīti*) and Flavours² (*rasa*) in composition. The first

1. Kêśirâja adopts the same order in his *Śabdamanī-darpaṇa*.

2. I have generally adopted the renderings given in the Translation of *Sâhitya-darpaṇa*, begun by Dr. Ballantyne and continued by Mr. Pramada-Dasa-Mitra, and in the Translation of the *Bhâshâ-bhûṣana* of Jaswant Singh in Hindi (*Ind. Ant.*, XXIII) by Dr. Grierson,

section, after defining and illustrating by examples the three Styles—*Vaidarbhī*, *Pāñchālī* and *Gandī*—names the Flavours to which each of the Styles is appropriate. The second section is taken up with an explanation and exemplification of the eight Flavours, and an account of their origin, their mutual incongruity and their colours. It also enumerates and in some cases defines Underlying Emotions (*sthāyī-bhāva*), Accessory Emotions (*sañchāri-bhāva*), Involuntary Expressions of emotion (*sāttvika-bhāva*), Excitants (*vibhāva*) and Ensuanants (*anubhāva*), and concludes with an account of the four Styles in composition (*vrittis*)—*Bhārati*, *Sātvati*, *Kaiśikī* and *Ārabhati*—and the Flavours appropriate to each.

The fifth chapter is devoted to a consideration of Poetical Conventions (*Kavi-samaya*). The first section deals with those conceits which, though they have no foundation in fact, are still embodied in poetry as if they were true—e.g., the *Chakōra* bird drinking the moon-light, lotuses growing in rivers, swans and other birds haunting all receptacles of water. The second treats of those things which, though they undoubtedly exist, are considered as non-existent for poetical purposes—e.g., the fruit in the *Asōka* tree, *Jāti* flower in spring, the blooming of lilies during the day. The third speaks of the limitation with regard to time or place which the convention of the poets imposes upon certain things, though no such limitation exists in nature. For example, the sandal tree is described as growing only in the Malaya mountain; and the cuckoo is supposed to cry only in spring. The last section refers to the identity assumed by poets between things which are different from each other. For instance, identity is assumed between the hare and the antelope in the description of the moon's spot; and between the fish and the *makara* in describing the crest of the God of Love.

After making a few remarks on the use of certain words and expressions, the author concludes the work

with an account of the different kinds of composition and their peculiarities and an enumeration of the subjects to be treated of in poems, of the five *sandhis* or divisions in the plot of a drama and of the five *sandhyangas* or the means of the accomplishment of the principle object in a drama.

The author says of this work (V. 4) that it is a hand-mirror for poets, the source of prosperity to the art of poetry and a treasure-house giving birth to the noble speech-goddess; wishes (V. 964) that it may endure as long as the Mandara mountain, the celestial Ganges, the sun, the moon, the stars, &c., and begs (V. 963) of the learned who are free from jealousy and fault-finding, to correct any mistakes that may have crept into it through hurry or ignorance.

The *Kāvyaavalôkana* is by no means the earliest work on Poetics in the Kannaḍa language. There are two earlier works on the same subject: the *Kavirâjamârga* which belongs to the early part of the 9th century and the *Udayâdityâlankâra* which probably belongs to the close of the 11th century. The latter is so named because it was written by the Chôla king Udayâditya,¹ the son of king Sôma. The *Kavirâjamârga* is in three chapters: the first treats mainly of faults in composition; the second, of Verbal Ornaments; and the third, of the Ornaments of Sense. Udayâditya's work is a very small treatise consisting of only 72 verses, all told. It deals very briefly with the three styles and the ten merits of composition and exemplifies about thirty Ornaments of Sense. Both the above works have laid under contribution the *Kāvyaadarśa* of Daṇḍi, inasmuch as a large number of the verses in both are either translations or adaptations from that work. Mr. Pâthak has already shown²

---

1. His time is fixed by his mentioning king Bhôja of Dhara, and by his being quoted by Mallikârjuna, a contemporary of the Hoysala king Sômêśvara (1233-1254).

2. Introduction to *Kavirâjamârga*, pp. 18 and 19.

by a few examples that this is the case with the *Kavirājamārga*, and a few more examples from the same work will be given later on in another connection. We may here give one or two instances from Udayâditya's work.

The Ornament *lêsa* or *lava* (Concealment) and its illustration.

ಲವರೂಪವಿಕ್ಯತಮಂ ಮು
ಚ್ಚುಪುದು ಲವಂ ರಾಜಸುತಯನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮೆಯ್ದೋ ||
ಉವ ಪುಲಕಮನಣುವರ್ಗಿಂ
ತು ವಿಟಂ ವನದತುಲ ಶೀತಪವನನಿನಂದಂ ||
ರೇಶೋ ರೇಶೇನ ನಿರ್ಭಿನ್ನವಸ್ತುರೂಪನಿಗೂಹನಂ |
ರಾಜಕನ್ಯಾನುರಕ್ತಂ ಮಾಂ ರೋಮೋದ್ಭೇದೇನ ರಕ್ಷಕಾಃ ||
ಅವಗಚ್ಛೇಯುರಾಜ್ಞಾತಂ ಅಹೋ ಶೀತಾನಿಲಂ ವನಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, II. 265 ಮತ್ತು 266.

The Ornament *sūkshma* (or the Subtle) and its illustration.

ಇಂಗಿತಲಕ್ಷ್ಮಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ
ಸಂಗಮವಾವಾಗಳೆಂದು ನೋಡುವ ನಲ್ಲಂ ||
ಗಂಗನೆ ಮುಗಿಯಿಸಿದಳ್ ಜನ
ಸಂಗದೊಳಿರುಳೆಂಬುದರ್ಕೆ ಹಸ್ತಾಂಬುಜಮಂ ||
ಇಂಗಿತಾಕಾರಲಕ್ಷ್ಯೋರ್ಧಾಃ ಸೌಕ್ಷ್ಯಾತ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇತಿ ಸ್ತೃತಃ |
ಕದಾ ನೌ ಸಂಗಮೋ ಭಾವೀತ್ಯಾಕೀರ್ಣೌ ವಕ್ತುಮಕ್ಷಮಂ ||
ಅವೇಕ್ಷ್ಯಕಾನ್ತಮಬಲಾ ಲೀಲಾಪದ್ಮಂ ನೃಮಾಲಯತ್ ||

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, II. 260 ಮತ್ತು 261.

Strange as it may appear, Nāgavarma makes no allusion to the earlier work *Kavirājamārga*, nor does he quote a single verse from it. The following verse from the *Kāvyaśvalōkana* (V. 521) is supposed to contain an allusion to the *Kavirājamārga* :—

ಇವು ನಿಯತಂ ದಕ್ಷಿಣದೇ
ಶವರ್ತಿ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದೊಳ್ ನೆಗಬ್ಬಂ ಮು ||
ತೃವಣಿ ವಿಪರ್ಯಯವೃತ್ತಿಯೆ
ಬವರಿಸುಗುಮುದೀಚ್ಯಮಾರ್ಗದೊಳ್ ಪ್ರಚುರತೆಯಂ ||

The context, however, clearly shows that the expression *kavirājamārga* does not refer to any work of that name; but that it simply means the path of

excellent poets. Nor does the verse allude, as is generally supposed, to the two schools in *Kannāḍa*¹ —the northern and the southern. The reference is to the *Gauḍa* or the northern and the *Vaidarbha* or the southern, schools in *Sanskrit*. The above verse has to be taken along with verse, 500 which enumerates the ten merits of composition—*ślêsha* (or compactness) &c.—and its meaning is that these merits occur as a rule in the composition of the chief poets of the south while the reverse is the case with that of the poets of the north. The same idea is expressed in the following verses of the *Kavirâjamârḡa* :—

ನಮಮಧುರನಿಬಿಡಕಾಂತ ಸು
ಕುಮಾರ ಸುನಮಾಹಿತಪ್ರಸನ್ನೋದರ ||
ಪ್ರಮಿತಗ್ರಾಮ್ಯೋಜಸ್ವಿ
ಕ್ರಮದಿಂ ದಶಭೇದಮಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗಂ ||
ಅವಳಿ ವಿಪರ್ಯಯವೃತ್ತಿ
ಪ್ರಪಿಧಕ್ತವಿಕಲ್ಪವಃಕುಮುತ್ರರಮಾರ್ಗಂ || II. 52; 53.

And both the passages quoted above are merely translations of the following verses from Daṇḍi :—

ಶ್ಲೇಷಃ ಪ್ರಸಾದನ್ಯಮತಾ ಮಾಧುರ್ಯಂ ಸುಕುಮಾರತಾ |
ಅರ್ಥವೃತ್ತಿರುದಾರತತ್ಯಮೋಜಃ ಕಾಸ್ತಿ ಸಮಾಧಯಃ ||
ಇತಿ ವೈದರ್ಭಮಾರ್ಗಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾ ದಶಗುಣಾ ಸ್ತುತಾಃ |
ವಿಷಾಂ ವಿಪರ್ಯಯಃ ಪ್ರಾಯೋ ದೃಶ್ಯತೆ ಗೌಡವತ್ಕೃನಿ ||

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, I. 41, 22.

Though the *Kāvyaśāloka* does not allude to the *Kavirâjamârḡa*, still there occur in the two works many striking coincidences² which cannot be due to

1. The *Kavirâjamârḡa*, no doubt, refers to the two schools in Kannāḍa, but the distinction that it draws between the two is apparently a distinction without a difference, inasmuch as it is made to consist mostly in the use of one of the recognised duplicate forms of certain words in preference to the other. See pp. 38 and 39.

2. For a complete list, see Appendix II.

mere chance. Some of them may be the result of the identity of subject-matter, but there are others which cannot be so accounted for. A few of the latter kind are given below :—

Rule about the use of expletives.

ಮಿಗೆ ದಲ್ ವಲಂ ವೆಱಂ ಮ
ತ್ತೆ ಗಡಂ ಗಲ ಕೆನ್ನಮೆಂಬನರ್ಥಕಪದಮಂ ||
ನೊಗಯಿಸೆ ವಾಕ್ಯಾಲಂಕೃತಿ
ನೆಗದ್ದೆಯೊಳ್ ಪೇದ್ಗೆ ಪೇಬದಿರ್ಕುಡಿದೆಯೊಳ್ ||
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, 48.5.

ಇನ್ನಂತೆ ಮತ್ತೆ ಬಟಿ ಮಿಗೆ
ಮುಂ ನಿಲೆ ತಾಂ ಮೇಣ್ ವೆಱಂ ಗಡಂ ಗಳಮಾದಂ |
ಕೆನ್ನಂ ನಿಲ್ಲಂದಿವನೆಂ
ದುಂ ನಿಜುಸಲ್ಲದೆಡೆಗಳೊಳ್ಳಲ್ಲದರಿಂ ||
—ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, II. 12.

Illustration of the ornament *paryāya* (or Periphrasis).

ಬನದೊಳಗೆ ನೋಡಿ ಪೊನಪೊ
ವಿನ ಗೊಂಚಲಕ್ಕ ನಿನಗೆ ತಂದಪ್ಪೆಂ ನೀ ||
ನಿನಿತೊಂದು ಬೇಗಮಂ ನಿ
ನ್ನಿನಿಯನ ಪಕ್ಕದೊಳಿರೆಂದು ನಖಿ ತೊಲಗುವುದುಂ ||
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, 622.

ನೀಮಿರ್ಬರುಮನ್ನೆಗಮಿಂ
ತೀಮಾಡ್ಕೆಯೊಳಿಸಿಸುಪೊಯ್ತು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಮಾ ||
ನಾ ಪೊದಕ್ಕುಸುಮನಮಿತಿಯೆ
ನಾ ಮರಗಳೊಳಾಯ್ತು ಕೊಯ್ದು ಮಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರ್ಪೆಂ ||
—ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, III. 132.

Illustration of the ornament *samāhita* (or the Convenience).

ಕಡುಗಲ್ಪಲೆಯೊಳ್ ಪ್ರಿಯನಿ
ರ್ದೆಡೆಗಾಗಿಯೆ ಪೋಗಲೆಂದು ಮನೆಯಂ ಪೊಣಮ |
ಟ್ಟಡಿಯಿಡಲಣಿಯದೆ ಮುಗುಗುವ
ಮದದಿಗೆ ಬಗೆ ತೀರೆ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿದುದಾಗಳ್ ||
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, 653.

ತಡೆತಡೆದು ಕಾನ್ತನಲ್ಲಿಗೆ
 ನಡೆಯಲು ಗೆದಿನಗೆ ಕಾರಕಾರಿರುಳೊಳ್ ನ |
 ತ್ತಡವಡಿಕೆಗಳಂ ತೊಡೆದ
 ತ್ತಡೆವಣಿಯದೆ ಪೊಳವ ಮಿಂಚು ಮುಗಿರೆಡೆಯಡೆಯೊಳ್ ||

—ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, III. 125.

From these examples it may reasonably be presumed that the above verses in the *Kāvyaśāvalōkana* were suggested by the corresponding ones in the earlier work. On the other hand, it is also possible that the coincidences are the result of the identity of the source from which both the works have derived their ideas. The latter supposition derives considerable corroboration from the following instances which testify to the fact that both Nāgavarma and Nripa-tunga have translated from Daṇḍi:—

(1) Illustration of *vyartha* (or Contradiction), a fault in composition.

ಎಜಗಿಣು ಭುಜವಿಜಯದಿನಣ
 ಮುಹಿದೆ ಬಿಗುರ್ತ್ತಿಪರಾತ್ತಿನ್ಯಪರಂ ಧರ್ಮ |
 ಕೈಟವಚ್ಚಾಗಿದರ್ಯ್ ನೀಂ
 ಪೆಟಿರಾರುಂ ನಿನಗೆ ಪಗೆವರೆಂಬರುಮೊಳರೇ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ, 446.

ಅರಿನ್ಯಪಬಲಮಂ ಗೆಲಿಂ
 ಪರಾಕ್ರಮಕ್ರಮದೆ ಶ್ವೇರ್ಮಮಂ ಪ್ರಕಟಿಸು ನೀಂ |
 ನರಮಹಿತಾ ನಿನಗೇನಹಿ
 ತರುಮೊಳರೇ ಸತತಪರಹಿತಾಚಾರಪರಾ ||

—ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, I. 81.

ಜಹಿ ಶತ್ರುಬಲಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಜಯ ವಿಶ್ವಂಧರಾಮಿಮಾಂ |
 ತವ ನೈಕೋಪಿ ವಿದ್ವೇಷ್ವಾ ಸರ್ವಭೂತಾನುಕಂಪಿನಃ |

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, III. 132.

(2) Illustration of the ornament *saṃayōga* (or Equal Pairing).—

ಮೃಗನಯನೆಯರೊಲವುಂ ಬ
 ಳ್ಳಿಗೊಂಡು ತಳ್ತಡರೆ ಪೊಳೆದು ಮಿಂಚುವ ಮಿಂಚುಂ ||
 ಬಗೆಪಾಗಳ್ ನಿಲ್ಲವದೊಂ
 ದು ಗಟಿಗೆಯುಂ ಘನನಿಬದ್ಧಮೆನೆ ಸಂದಿದುರ್ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ, 720.

ಜಲದದ ನೆಲಲುಂ ಪರೆಪುಂ
 ವಿರಾಸಮುಂ ಬೆಳಗುವುದಿತವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಯುಂ ||
 ನೆಲನವು ಚಲಂಗಳಾದಂ
 ವಿರಾಸಿನೀಜನದ ನರೈಯುಂ ಸಂಗಮಮುಂ ||

—ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, III. 97.

ಸಂಗತಾನ ಮೃಗಾಕ್ಷೀಣಾಂ ತಡಿದ್ವಿಲಸಿತಾನಿ ಚ
 ಕ್ಷಣದ್ವಯಂ ನ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಘನಾರಬ್ಧಾನ್ಯಪಿ ಸ್ವಯಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ, II. 332.

The following is the only striking parallelism that has been met with in the *Kāvyāvalōkana* and the *Udayādityālaṅkāra* :—

Illustration of the ornament *sahōkti* (or Connected Description).—

.....
 ..... ಮುಗಿದುವು ನಿ
 ಶ್ವಲಯೋಗನಿರತ ಸಂಧ್ಯಾಂ
 ಜಲಿಯುಂ ಸರಸಿರುಹವನಮಮೊಡನೊಡನಾಗಳೆ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ, 614.

ಮುನಿಕರಮುಂ ಕಮಲಂಗಳು
 ಮನುನಯದಿಂದೊಡನೆ ಮುಗಿದುವಾಸಂಜೆಯೊಳೆಂ ||

—ಉದಯಾದಿತ್ಯಾಲಂಕಾರ, 61.

Among later writers on Poetics, Īśvara-kavi, the author of the *Kavijihvābandhana*, mentions our author; and Sāḷva, the author of the *Rasaratnākara*, states that he has made use of Nāgavarma's work. Both the above authors belong to the 16th century.

We shall next proceed to consider the Sanskrit writers on Poetics whom Nāgavarma took as his authorities in writing the *Kāvyāvalōkana*. In verse 961, he supplies us with the important information that in writing his work he followed in the footsteps of Vāmana, Rudraṭa, Bhāmaha and Daṇḍi. In verses 617 and 798, there occur respectively the expressions *munī-matadim* and *Bharataśāstra-kramadim* which

apparently refer to Bharata-muni, the author of the *Nāṭyaśāstra*. There is evidence to show that our author has also made use of Udbhata's *Alaṅkārasāra-saṅgraha* and Amarachandra's *Kāvyaakalpalatā*, though he does not name them among his authorities.

Of the above authors, Bharata is the oldest, his *Nāṭya-śāstra* being the earliest work on Poetics in the Sanskrit language. Next to him in point of time comes Bhāmaha, whose priority to Daṇḍi is proved by the latter criticising his views in the first chapter of the *Kāvyaadarśa*.¹ He is one of the greatest authorities on Poetics, his views being quoted by almost all the subsequent writers of note on the subject. His work has not, however, been hitherto discovered, though Sanskrit scholars have made every effort to trace out a copy of it. In fact, Dr. Bühler believed that the work was lost, and other orientalists have also been under the same impression. In these circumstances, it will no doubt be welcome news to students of Sanskrit literature that Professor Rangachāryar, M.A., of the Madras Presidency College has had the good fortune to come upon a manuscript of this valuable and long-sought-for work. At my request he was so kind as to lend me the manuscript for a few days, and I take this opportunity to thank him heartily for his kindness and courtesy. The manuscript contains some mistakes and there are also a few gaps here and there. In the opening verse,² the author calls the work *Kāvyaālaṅkāra*. It is a short treatise consisting of about four hundred verses, mostly in the *Anuṣṭubh* metre, and is divided into six *parichchhēdas* or chapters, the subjects treated of being—kinds of composition and their peculiarities, rhetorical ornaments, faults in composition and some points in logic and grammar, a knowledge of which is indispensable

1. *Kavirījamārga*, Introduction, p. 16.

2. ಪ್ರಣಮ್ಯ ನಾರ್ವಂ ನರ್ವಜ್ಞಂ ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯಕರ್ಮಭಿಃ |
ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಇತ್ಯೇಷ ಯಥಾಬುದ್ಧಿ ವಿಧಾಸ್ಯತೆ ||

for correct composition. The only information that the work gives about the author is that he was the son of Rakrila-Gômin.¹ According to Dr. Bühler he was a Kâshmîrian.² The work bears no date, but the author probably belongs to the early part of the 6th century. We may here add that Bhâmaha was also the author of a commentary on Vararuchi's Prâkṛit *sûtras*.

Next to Bhâmaha comes Daṇḍi, the author of the Kâvyâdarśa, who flourished at the close of the 6th century.³ He is particularly interesting to Kannadigas as his name is associated with the antiquity of Kannada literature. From one of the inscriptions⁴ at Śravaṇa Belgôla, dated in 1128 A.D., we learn⁵ that Śrīvarddha-dêva, the Jaina author of a voluminous Kannada commentary, named *Chûḍâmaṇi*, on the Tattvârtha-mahâ-śâstra, was praised by Daṇḍi. So, Śrīvarddha-dêva must have lived at least in the 6th century, and it is only reasonable to suppose, as Mr. Rice has done,⁶ that a voluminous Kannada work such as his could neither have been produced nor required had there not pre-existed a considerable literature in Kannada, and a wide-spread cultivation of the language. Thus it will be seen that Daṇḍi has indirectly borne witness to the fact that the literature of Kannada is of far greater antiquity than that of any other Indian vernacular, excepting perhaps that of Tamil.

Dr. Peterson, however, has expressed⁶ the opinion that the Daṇḍi who is stated in the inscription referred

1. ಸುಜನಾವಗಮಾಯ ಭಾಮಹೇನ
ಗೃಥಿತಂ ರಕ್ತಲಗೋಮಿ ಸೂನುನೇದಮ್ ||

2. Kashmir Report, p. 75.

3. Macdonell's *Sanskrit Literature*, p. 434.

4. No. 54.

5. Introduction to *Śabdānuśāsana*, p. 19.

6. Introduction to *Daśakumâracharita*, Part II, pp. 8 and 9.

to above to have praised Śrīvarddha-dēva was not the author of the Kāvyaḍarsa, but a later Daṇḍi who was the author of the Mallikāmāruta, a play written in rivalry of Bhavabhūti's Mālatīmādhava. But the author of the Mallikāmāruta is nowhere known as Daṇḍi: he calls himself Uddaṇḍa-kavi. It is difficult to imagine how the name Uddaṇḍa can be identified with the name Daṇḍi. The inscription clearly says¹ that Daṇḍi, and not Uddaṇḍa-kavi, praised Śrīvarddha-dēva; and, as far as our present knowledge goes, there is only one Daṇḍi in Sanskrit literature. We have, therefore, to conclude that the reference in the inscription is to none other than the Daṇḍi of the 6th century.

The next writer is Vāmana, the author of the Kāvyaḷaṅkārasūtras. According to tradition in Kashmir he was a minister of Jayāpīḍa, the well-known king of Kāshmir, who ruled from 779 to 813. Some scholars are of opinion that he was also the joint author with Jayāditya of the Kāśikāvṛitti.

The next author that claims our attention is Udbhaṭa, the Kāshmirian poet who wrote the Alaṅkārasārasaṅgraha.² We learn from Kalhaṇa's Rājatarangīṇi that Udbhaṭa was king Jayāpīḍa's *sabhāpati*. He also wrote a commentary styled Bhāmaha-vivaraṇa on Bhāmaha's work on Poetics the name of which, as we now know, is Kāvyaḷaṅkāra. The Alaṅkārasārasaṅgraha of Udbhaṭa, from which Nāgavarma has borrowed, is a short treatise on Poetics, in which the author illustrates the rules by examples taken from his own poem styled Kumārasambhava. The work has a commentary by Indurāja, placed by Dr. Pischel in the middle of the 10th century, who quotes frequently from the author's Bhāmaha-vivaraṇa.

Next comes Rudraṭa, the author of the Kāvyaḷaṅkāra. With regard to his time, Dr. Bühler was at

1. ya évam upaślōkitō Daṇḍinā.

2. Published in J. R. A. S. for 1897, pp. 830-847.

first disposed to put him in the second half of the 11th century,¹ but subsequently thought that he could not be placed later than the 10th century, and might be even earlier.² In his edition of Rudrabhaṭṭa's *Śṛṅgāratilaka*, Dr. Pischel identifies Rudrabhaṭṭa with Rudraṭa, the author of the *Kāvyālaṅkāra*, and adduces arguments to show that it is impossible to give Rudraṭa a later date than the middle of the 9th century. According to him, Indurāja, whom he assigns to the first half of the 10th century, quotes from Rudraṭa in his commentary on Udbhata's *Alaṅkārasārasaṅgraha*. Colonel Jacob³ and Professor Macdonell⁴ are also disposed to put Rudraṭa in the 9th century. One more observation may be added to what has been stated above with regard to Rudraṭa's time. Namisādhu, the Śvētāmbara Jaina who wrote his commentary on Rudraṭa's *Kāvyālaṅkāra* in 1068, states in his opening lines that in writing his work he follows the commentary or commentaries written by older writers.⁵ He also gives us to understand that his commentary is more succinct than the earlier ones. From this it is clear that there were other commentaries on Rudraṭa's work before 1068, and the work itself may have preceded them by a pretty long period of time.

With regard to Dr. Pischel's identification of Rudrabhaṭṭa with Rudraṭa, it may be interesting to note here a remarkable passage occurring in a Kannada inscription⁶ dated in Śaka 1151. At the time of this inscription, the Raṭṭa king of Saundatti, Lakshmidēva, the

---

1. Kashmir Report, p. 67.

2. Peterson's Introduction to Vallabhadēva's *Subhāshitāvali*, p. 105.

3. J. R. A. S. for 1897, p. 292.

4. *Sanskrit Literature*, p. 434.

5. ಪೂರ್ವಮಹಾಮತಿವಿರಚಿತ ವೈತ್ಯನುಸಾರೇಣ ಕಿಮಪಿ ರಚಯಾಮಿ |
ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತತರಂ ರುದ್ರಟಕಾವ್ಯಾಂಕಾರ ಚಪ್ಪಣಕಂ ||

6. J. Bo. Br. R. A. S., Vol. X, No. XXIX, Ins. VII, p. 260.

son of Kārtavīrya IV (1202-1220), was ruling Kūṇḍi in the Kuntala country, holding his residence in Vēṇu-grāma. His minister and former teacher was the Jain Munichandra, described as the *guru* and the establisher of the Raṭṭa kings, and, curiously enough, as a warrior and the ruler of the Sugandhavartti (Saundatti) 12, situated in the Kūṇḍi 3000, under whose orders the brothers Mallikārjuna and Mādirāja governed the principality. This Mādirāja was the composer of the present inscription which records a grant by his father Kêśirāja for the god Mallinātha, which was set up by the latter in the name of his own father Mallikārjuna. In describing the descent of Mallikārjuna, the inscription states that the progenitor of the family was the great Brāhman poet Rudrabhaṭṭa, of the Atri-gôtra, whose unparalleled poetical powers procured for him from king Kannara the rulership of 18 villages, of which Banihaṭṭi was the chief; that after him the family became known as the *Sāmāsiga* family; and that from him, after many intervening ancestors, was descended Kalidêva, from whom Mallikārjuna was the fifth in descent. The passage referred to above is as follows :—

ಅದ¹ ರೊಳ್ ನಿಜನಾಮಾಕ್ಷರ
 ಎಡೆ ನಾನಿರ ಪೊಂಗೆ ಕೊಟ್ಟದಂ² ಬಿಡಿಪನಿತು ದಿನಂ |
 ಪಡೆದಂ ರುದ್ರಟನೆಂಬೀ
 ಪಡೆಮಾತಂ ರುದ್ರಭಟ್ಟನುರ್ವಿಜನದಿಂ ||

From this we gather the important information that the poet Rudrabhaṭṭa, having mortgaged one letter (*i.e.*, *bha*) of his name for one thousand pieces of gold, was, till he redeemed it, known among the people as *Rudraṭa*. This makes it quite plain that Rudrabhaṭṭa and Rudraṭa are identical.

1. There must be some mistake here: the alliteration requires a ಡ for the second letter.

2. ಕೊಟ್ಟದಂ is too much for the metre; ಕೊಟ್ಟು by itself makes it all right.

Nor can there be any doubt as to this Rudrabhaṭṭa being the author of the Śringāratilaka and the Kāvyaḷaṅkāra. As regards his time, the inscription tells us that he was a contemporary of king Kannara, who must be either of the two Rāshṭrakūṭa kings Kṛishṇa II and Kṛishṇa III. Had Mādirāja, who composed the inscription in 1229 A. D., given us all his ancestors from Rudrabhaṭṭa downwards, we should have been able to find out, with tolerable certainty, which of the above two kings was his progenitor's patron. There is, however, a great probability that the reference is to Kṛishṇa II (884-913), as the inscriptions of the same line of kings (Raṭṭa kings of Saundatti), which precede the one in question, refer to grants made by that king. This period agrees with that assigned to Rudrabhaṭṭa¹ on other evidence by Dr. Pischel. Further in his commentary on verses 12 to 14 of the Kāvyaḷaṅkāra, Namisādhū gives the following verse which contains some information about Rudraṭa:—

ಶತಾನಂದಾಪರಾಞ್ಚೈನ ಧಟ್ಟವಾಮುಕಸೂನುನಾ
ಸಾಧಿತಂ ರುದ್ರಚೇನೇದಂ ಸಾಮಾಜಾ ಧೀಮತಂ ಹಿತಂ ||

The word *Sāmājā* occurring in the above verse is said to mean a reciter of the Sāma-Vēda.² The explanation appears to me to be rather far-fetched. Whatever the expression may mean, there can be no doubt that it is the same as *Sāmāsiga* which occurs in connection with Rudrabhaṭṭa in the inscription referred to above.

I may add here that the Kannada poet Sāḷva, who belongs to the 16th century, states in his *Rasaratnūḷkara* that he has made use of the Rasakalike of

---

1. The Kannada poet Rudrabhaṭṭa, who wrote the *Jagan-nāthavijaya*, an adaptation of the fifth *aṃśa* of the Sanskrit Vishṇu-purāṇa, was a contemporary of the Hoysala king Ballāḷa II (1172-1219).

2. ಸಾಮಾಜಾ ಸಾಮಗೀತಿ ವಿಶೇಷಂ, ಅಜತಿ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಸಾಮಾಕ'
ತೇನ ಸಾಮಾಜಾ ಸಾಮವೇದಪಾಠಕೇನೇತ್ಯರ್ಥಃ.

Rudrabhaṭṭa.¹ So, this has to be added to the already known works of Rudrabhaṭṭa or Rudraṭa.

The only remaining Sanskrit writer on Poetics whom Nāgavarma has most probably followed in writing his work is Amarachandra, the Jaina author of the Kāvya-kalpalatā. His period is not definitely known.

We shall now proceed to examine how far Nāgavarma is indebted to each of the Sanskrit writers on Poetics mentioned above.

For the section on Flavours (*rasa*) in chapter four of his work, Nāgavarma has undoubtedly used the Nāṭya-śāstra of Bharata-muni. The following examples out of many that occur in the work will make this clear :—

Source of Flavour (or *rasa*).

ಭಾವಂ ವಿಭಾವಮನೇವನು
ಭಾವಂ ಸಂಚಾರಿಭಾವಮಂದಿಂತಿವಟುಂ |
ದಾವಿಷ್ಟ್ಯತಮಕ್ಕುಂ ರಸ
ಮಾವುದುಮಂದಲುಗೆ ಭರತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೭೯೮

ತತ್ರ ವಿಭಾವಾನುಭಾವವ್ಯಭಿಚಾರಿಸಂಯೋಗಾದ್ರಸನಿಷ್ಪತ್ತಿಃ ||
—ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ, ೬-೩೨ ರ ಮುಂದಿನ ಗದ್ಯ.

Definition of *hāsyā-rasa* or the Comic Flavour.

ವಿಕೃತಾಂಗವೇಷಭಾಷಾ
ಪ್ರಕಾರಕೃತ ಹಾಸಹೇತುಕಂ ಹಾಸ್ಯಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೮೦೯

ವಿಕೃತಾಚಾರೈರ್ವಾಕ್ಯೈಃ ಸ್ವರಂಗವಿಕಾರೈಶ್ಚ ವಿಕೃತವೇಷೈಶ್ಚ |
ಹಾಸ್ಯತಿ ಜನಂ ಯಸ್ಮಾತ್ ತಸ್ಮಾತ್ ತಜ್ಞೇಯೋ ರಸೋ ಹಾಸ್ಯಂ ||
—ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ, ೬-೫೦

Definition of the *Kaiśikī* style.

ನಗರಾದಿವರ್ಣನಂ ನೃ
ತ್ಯ ಗೀತ ವಾದ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಮುಪಾ ವಿಪಯೋ |

1. There is not the least doubt that the writer referred to is the author of the *Śṛīṅgaratīlaka*.

ಪಗಮವ್ಯವಹೃತಿಯೆಂಬಿವು

ನೆಗಬ್ಬಂ ಮೃದುಮಧುರ ರಚನೆಯಂ ಕೈಶಿಕಿಯೊಳ್ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೮೪೦

ಯಾ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ ನೇಪಥ್ಯವಿಶೇಷ ಚಿತ್ರಾ

ಸ್ತ್ರೀಪುನಯುಕ್ತಾ ಬಹುನ್ಯತ್ಯಗೀತಾ |

ಕಾಮೋಪಭೋಗಾ ಪ್ರಥಮೋಪಚಾರಾ

ತಾಂ ಕೈಶಿಕೀಂ ವೃತ್ತಿಮುದಾಹರಂತಿ ||

—ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಂ, ೯—೪೭

The next Sanskrit writer is the celebrated Bhāmaha whom our author names as one of the authorities he has followed. Before I received the manuscript of Bhāmaha's *Kāvyaâlankâra* from Professor M. Rangacharyar, M.A., I had been able to discover in Nâgavarma's work only two verses (712 and 777) which are translations from Bhāmaha. That their originals were in Bhāmaha's work, I learnt from the first of them being quoted as a verse of Bhāmaha's in Vallabha-dêva's *Subhâshitâvali* (verse 1644) and the second being similarly quoted in Indurâja's commentary on Udbhata's *Alaṅkārasârasaṅgraha*.¹ So, I gave only the above two verses with their originals from Bhāmaha in Appendix I, though I had a strong suspicion that Nâgavarma's indebtedness to Bhāmaha must be much more than this. On the receipt of the manuscript of Bhāmaha's work, however, I was able to make up a pretty long list of Bhāmaha's *sûtras* and examples which Nâgavarma has either translated or adapted. This list is given as Appendix Ia. A glance at this list will show clearly that our author has derived from Bhāmaha a few of his ideas relating to poetry, faults in composition, the Gaudî and the Vaidarbhi styles, and several Ornaments of Sense. A few examples² are given below :—

Learning without poetical powers is of little value.

ಮದವಿಲ್ಲದಿಧಂ ಮಧುವಿ

ಲ್ಲದ ಕುಸುಮಂ ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದಿರುಳಾಳಾರ್ಪಿ |

1. J. R. A. S. for 1897, p. 285.

2. For a complete list, see Appendix I.

ಲ್ಲದ ನೃಪತಿ ಕವಿತೆಯಿಲ್ಲದ

ವಿದಗ್ಧತಾಗುಣಮದೇಂ ಮನಂಗೊಳಿಸುಗುಮೇ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೨೬.

ವಿನಯೇನ ವಿನಾ ಕಾ ಶ್ರೀಃ ಕಾ ನಿಶಾ ಶಶಿನಾ ವಿನಾ

ರಹಿತಾ ಸತ್ಯವಿತ್ಪೇನ ಕೀದೃಶೀ ವಾಗ್ವಿದಗ್ಧತಾ ||

—ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, I-೪.

There is no distinction between the Gauda and the Vaidarbha styles.

ವೈದರ್ಭಗೌಡಮಾರ್ಗವಿ

ಭೇದಂ ಬಗೆವೇಡೆ ಗತಾನುಗತಿಕಮಿದೆಂದೊ |

ರಾ ದರಿಪರ್ ಕೆಲಬರ್ ಸಂ

ವಾದದೊಳೆರಡುಂ ಸಮರ್ಥಮಪ್ಪುದುಂದಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೫೨೨.

ಗೌಡೀಯಮಿದಮೇತತ್ತು ವೈದರ್ಭಮಿತಿ ಕಿಂ ಪ್ರಥಮ್

ಗತಾನುಗತಿಕನ್ಯಾಯಾ ನಾನಾಭ್ಯೇಯಮಮೇಧನಾಮ್ ||

—ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, I-೩೨.

Illustration of *hinôpama* (or comparison with an inferior).

ಎರೆಯು ಪಿಂಡುಗಳಂದೆನೆ

ವರಿವರಿವಿನಮಳೆ ತಗುಳ್ವ ನಾಯಂತೆ ರಣಾ |

ಜರದೊಳಿಡಿರ್ಪಿದ ಬಲವ

ದ್ವಿರೋಧಿಸ್ತನಿಕಮನಾ ನೃಪಂ ಬೆಂಕೊಂಡಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೬೮೦.

ಕೃಷಿದಗ್ರೇ ಪ್ರಸರತಾ ಕೃಷಿದಾಪತ್ಯ ನಿಘ್ನತಾ

ಶುನೇವ ಸಾರಂಗಕುಲಂ ತ್ವಯಾ ಭಿನ್ನಂ ದ್ವಿಷಾಂ ಬಲಂ ||

—ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, II-೫೪.

Illustration of the ornament *vibhâvanâ* (or peculiar causation).

ಅಕುಖಿತಕಲುಷಿಜಲಮಪಾ

ನಕಪ್ರಮತ್ತಂ ಶಿಖಂಡಿಸಂತಾನಮಹೇ |

ತುಕಸುರಭಿನೀಪವಿಹಿನಂ

ನಕಲಮಹೀತಳದೊಳಾದುದಂದೊಪೊದರೊಳ್ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೭೩೮.

ಅಹೀತಮತ್ತಾ ಶ್ರಿಖನೋ ದಿಶೋನುತ್ಕಂಠಿತಾಕುರಾಃ

ನೀಪೋ ವಿಲಪ್ತಸುರಭಿರಭ್ರಷ್ಟಕಲುಷಂ ಜಲಮ್ ||

—ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, II-೭೮.

Nâgavarma has largely used Daṇḍi's Kâvyâdarsa for those sections in his work that treat of faults in sentences, merits of composition, Verbal Ornaments including Enigmas (*prahêlike*), and Ornaments of Sense, and for the concluding portion of the work which enumerates and defines different kinds of composition. He has adopted the title of the first chapter of Daṇḍi's work, namely, Mârgavibhâga, for the first section, which treats of the same subject, of his third chapter. Of the varieties of Enigma (*prahêlike*), Nâgavarma mentions seven¹ (v. 594) while Daṇḍi gives sixteen (III, 98-106), the *nusul* and the *ornuḍi* of the former corresponding respectively to the *vañchitâ* and the *samânasabdâ* of the latter. That our author does not follow Daṇḍi implicitly in all cases is evident from the fact that his definitions of some of the ornaments are different from those of the latter. For instance, his definition of the ornament *lêsa* (v. 639) does not agree with what Daṇḍi considers as the right definition (II, 265), but with the alternative one given by the latter (II, 268). The following examples² will suffice to show Nâgavarma's indebtedness to Daṇḍi:—

Definition of *sama* (or evenness), a merit of composition.

ನಮವೆಂಬುದು ಬಂಧದೊಳವಿ
ಷಮಂ ಮೃದುಸ್ಪೃಟವಿಮಿಶ್ರವಿನ್ಯಾಸಪದ |
ಕೃಮದಿಂ ಮೂಱು ತೆಣಿಂ ಬಂ
ಧಮುಂ ಯಥಾರ್ಥಾನುವೃತ್ತಿಯಂ ವರ್ತಿಸುಗುಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೫೦೦.

ನಮಂ ಬಂಧೇಷ್ವವಿಷಮಂ ತೇ ಮೃದು ಸ್ಪೃಟ ಮಧ್ಯಮಾಃ |
ಬಂಧಾ ಮೃದು ಸ್ಪೃಟೋನ್ಮಿಶ್ರ ವರ್ಣವಿನ್ಯಾಸಯೋನಯಃ

—ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶಂ, I-೪೭.

Definitions of the ornaments *prêyah* (or the Lovely) and *ûrjasvi* (or the Impetuous).

1. Four of these are found in the *Kavirâjamârge* also, II—142.

2. For a complete list, see Appendix I.

ಪ್ರೇಯಂ ಪ್ರಿಯತರವಚನಾ
 ಜ್ಯೇಯಮಹಂಕಾರಗರಿಮಮೂರ್ಜಸ್ವಿ ||
 —ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೭೭೨.
 ಪೇಯಃ ಪ್ರಿಯತರಾಖ್ಯಾನಮೂರ್ಜಸ್ವಿ |
 —ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶಂ, II-೨೭೫.

Illustration of *vyartha* (or contradiction), a fault in composition.

ಪರದಾರಗಮನಮಾರ್ಯಾ
 ಚರಿತಂಗೆನಗೆಂತು ಯುಕ್ತಮಕ್ಕುಂ ತತ್ಸಂ |
 ದರರುಚಿರಮಧುರವನಿತಾ
 ಧರಪಾನಂ ತಾನದೆಂತು ಪೇಡ್ ಕೂಡುಗುಮೇ ||
 —ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೭೭.
 ಪರದಾರಾಭಿಲಷೋ ಮೇ ಕಥಮಾರ್ಯಸ್ಯ ಯುಜ್ಯತೇ |
 ವಿಭಾಮಿ ತರಲಮ್ ತನ್ಯಾಃ ಕದಾ ನು ದಶನಚ್ಛದಮ್ ||
 —ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶಂ, III-೧೩೪.

Illustration of *āgama-virōdha* (or Opposition to Scripture), a fault in composition.

ಉಪನಯನಂ ಗೆಯ್ಯದೆಯುಂ
 ಸ್ವಪೂರ್ವವಾನನೆಯ ಬಲದಿನಿಂತೀತಂ ವೇ |
 ದಪುರಾಣವೇದಿಯಾದಂ
 ವ್ಯಪೇಕ್ಷೆಗೆಯ್ಯು ಮೆ ವಿಶುದ್ಧಮಣಿಸಂಸ್ಕೃತಿಯುಂ ||
 —ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೭೮.
 ಅನಾವನುಪನೀತೋಪಿ ವೇದಾನಧಿಪಗೋ ಗುರೋಃ
 ಸ್ವಭಾವಶುದ್ಧಸ್ವಚಿಕೂ ನ ಸಂಸ್ಕಾರಮವೇಕ್ಷತ ||
 —ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶಂ, III-೧೭೮.

Our author has borrowed from Vāmana not only a few ideas with regard to faults and merits of composition, style and the use of certain words and expressions, but also most of the titles of his chapters and sections. Vāmana's work is divided into 5 *adhyāyāḥ*; the same is the case with that of Nāgavarma. The former sub-divides his chapters into *adhyāyāḥ*; the latter has done the same with regard to his first chapter. The word *Śabda-smṛiti* used in the sense of grammar by the former¹ is made the title of the first chapter by the latter. The names of the second chapter and its

1. Śabda-smṛitēḥ śabda-śuddhiḥ, I, iii. 4.

sub-divisions in the first work, viz., *Dôsha-darśanam*, *Pada-padārtha-dôsha-vibhāgaḥ* and *Vākya-vāk्यārtha-dôsha-vibhāgaḥ*, are almost identical with *Kāvya-malavyāvṛtti*, *Pada-padārtha-sandhi-dôsha-viniścaya-prakaranam* and *Vākya-vāk्यārtha-dôshanukīrtana-prakaranam*, which are the titles of the corresponding portions of the second work. The third chapter in the former work is styled *Guna-vivēchanam* while that in the latter is called *Guna-vivēkam*, though it includes rhetorical ornaments treated of in the fourth chapter, called *Ālankārikam*, of *Vāmana*. Lastly, *Vāmana* calls the first *adhyāya* of his fifth chapter *Kāvya-samaya*, while *Nāgavarma* styles the whole of his fifth chapter, *Kavisamaya*. A few instances¹ are given below to show that *Nāgavarma* has used *Vāmana*'s work:—

When Pleonasm allowable.

ಕರಿಕಳಧಮನೆ ಬಿರಶ್ಚೇ
ಬರಮನೆ ನವಪುಷ್ಪಮಾರೆಯನೆ ಮಾಕ್ತಿ ಕಥಾ |
ಸುರಹಾರಯಪ್ಪಿಯನೆ ಪಾ
ನರುಕ್ತಮಾಗದು ವಿಶೇಷನಂಧಾವನೆಯೊಳ್ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೬೨.

ನವಿಶೇಷಶ್ಚೇತ್ |
ಕರ್ಣಾವತಂತ್ರವಣಕುಂಡಲ ಬಿರಶ್ಚೇಬರೇಷು ಕರ್ಣಾದಿ
ನಿರ್ದೇಶಃ ಸನ್ನಿಧೇಃ |
ಮುಕ್ತಾಹಾರಶಬ್ದೇ ಮುಕ್ತಶಬ್ದಃ ಶುದ್ಧೇಃ |
ಪುಷ್ಪಮಾಲಾಶಬ್ದೇ ಪುಷ್ಪಪದಂ ಉತ್ಕರ್ಷಸ್ಯ |
ಕರಿಕಳಧಶಬ್ದೇ ಕರಿಶಬ್ದನ್ತಾದ್ರೂಪ್ಯಸ್ಯ |

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರನೂತ್ರಂ, II. ii. 12, 14, 15, 16, 17.

Definition of Merits of Composition.

ನಿರತಿಶಯ ಕಾವ್ಯಶೋಧಾ
ಕರಂಗಲಾಗಿರ್ಪ ಧರ್ಮಮವು ಗುಣಮಕ್ಕುಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೬೬.

ಕಾವ್ಯಶೋಧಾಯಾಃ ಕರ್ತಾರೋ ಧರ್ಮಾ ಗುಣಾಃ |

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರನೂತ್ರಂ, III-i. ೧.

Definition and sub-divisions of *riti* (or Style).

1. For a complete list, see Appendix I.

ಪದರಚನಾತಿಶಯಂ ರೀ
ತಿವಲದುವುಂ ನಿಯತವರ್ಣಗುಂಫನಗುಣದೊಂ |
ದೊದವಿಂ ಮೂದೊನಕ್ಕುಂ
ವಿದರ್ಥ ಪಾಂಚಾಲ ಗೌಡವಿಷಯನಿಬದ್ಧಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೭೮೧.

ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದರಚನಾ ರೀತಿಃ |
ವಿಶೇಷೋ ಗುಣಾತ್ಮಾ ||
ನಾ ತ್ರಿಧಾ ವೈದರ್ಭೀ ಗೌಡೀಯಾ ಪಾಂಚಾಲೇ ಚ ||

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಸೂತ್ರಂ, I-ii. ೭, ೮ ಮತ್ತು ೯.

Use of the genitive and the elliptical compound.

ಸಂಬಂಧದ ಸಂಬಂಧದೊ
ಳಂ ಬಹುಳಂ ಪಷ್ಠಿಯಕ್ಕುಮೊಂದಿರೆ ನೆಗಬ್ಬುಂ |
ಬಿಂಬಾಧರಾದಿಶಬ್ದ ಮೊ
ಡಂಬಟ್ಟಿರೆ ಮಧ್ಯಪದವಿಲೋಚಿನಮಾನಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೯೪೧.

ಸಂಬಂಧಸಂಬಂಧೇವಿ ಪಷ್ಠೀ ಕೃಚಿತ್ ||
ಬಿಂಬಾಧರ ಇತಿವೃತ್ತೌ ಮಧ್ಯಮಪದಲೋಚಿನನ್ಯಾಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಸೂತ್ರಂ, V-i. ೧೨, V-ii. ೧೫.

Our author does not seem to have largely used Udbhata's *Alaṅkārasārasaṅgraha* for his work, but at any rate it is certain that he has derived from that work his ideas about certain Ornaments of Sense and, especially, about the three kinds of *anuprāsa* (or alliteration). The latter are named *madhurā* (or the melodious), *parushā* (or the harsh) and *lalitā* (or the delicate). Udbhata calls the first and the third *upanāgarikā* and *grāmyā* respectively; and these occur as alternative names in the *Kāvyaśālōkhaṇa* also. Mammata, the author of the *Kāvya-prakāśa*, who flourished about 1100 A. D.,¹ also calls the first *upanāgarikā*, but his name for the third is *kōmalā*, though the alternative name *grāmyā* is also given.² He also

1. Macdonell's *Sanskrit Literature*, p. 434.

2. ಮಾಧುರ್ಯವ್ಯಂಜಕೈರ್ವರ್ಣೈರುಪನಾಗರಿಕೇಷ್ಯತೇ |
ಒಜಃಪ್ರಕಾಶಕೈಸ್ತೈಸ್ತು ಪರುಷಾಕೋಮಲಾಪರೈಃ ||
ತಾಮೇವ ಕೇಚಿತ್ ಗ್ರಾಮ್ಯೇತಿ ವದಂತಿ |

—ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾಶ, ಉಲ್ಲಾಸ IX.

tells us that according to Vâmana and others these three kinds of alliteration are the same as the three kinds of style known as *Vaidarbhi*, *Gaudî* and *Pânchâli*.¹ The reason why *lalitâ* is called *grâmyâ* is that owing to absence of elegance (*kânti*) it resembles a rustic woman.² Rudraṭa mentions five kinds of alliteration,³ adding the two more kinds, *prauḍhâ* and *bhadrâ*, to the three given above. A few examples⁴ are given below to show that Nâgavarma is indebted to Udbhata:—

Definition of *madhurâ* or *upanâgarikâ* (the melodious alliteration).

ತಂತಮ್ಮ ವರ್ಗದಂತ್ಯದೊ
ಏಂತಾವರ್ಗಂಗಳಮುಳೆಗಳಿರೆ ಮೇಣ |
ತ್ಯಂತಂ ಸರೂಪಸಂಯೋಗ
ಗಾಂತರಮಮದೊದವೆ ಮಧುರೆಯೆಂಬುದದಕ್ಕುಂ ||
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೫೬೨.

ಸರೂಪಸಂಯೋಗಯುತಾಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿವಗಾಂತ್ಯಯೋಗಿಭಿಃ
ಸ್ವರ್ಣೈರ್ಯುತಾಂ ಚ ಮನ್ಯಂತ ಉಪನಾಗರಿಕಾಂ ಬುಧಾಃ ||
—ಅಲಂಕಾರಸಾರಸಂಗ್ರಹಃ, I-೬.

Illustration of the use of expletives.

ಪಗರೊಪ್ಪದು ಶಶಿ ನಿಶಿಯೊಳೆ
ಸೊಗಯಿಸದರವಿಂದಮದಜಿನಂತರಡುಮನೆ |
ತು ಗಡೆ ಸಮನೆಂದೆನಾ ಶಶು
ಮೃಗನಯನೆಯ ಪಗಲುಮಿರಳುಮೊಪ್ಪುವ ಮೊಗಮಂ ||
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೯೧.

ಪದ್ಮಂ ಚ ನಿಶಿ ನಿಶ್ಶೀಕಂ ದಿವಾ ಚಂದ್ರಂ ಚ ನಿಷ್ಪ್ರಭಮ್
ಸ್ಫುರತ್ಕಾಯೇನ ಸತತಂ ಮುಖೇನಾಧಃಪ್ರಕುರ್ವತಿಲಮ್ ||
—ಅಲಂಕಾರಸಂಗ್ರಹಃ, II-೧೫.

1. ಏತಾಸ್ತಿಸ್ತೋ ವೃತ್ತಯೋ ವಾಮನಾದಿನಾಂ ಮತೇ ಪೈದಭೀ
ಗೌಡೀ ಪಾಂಡಾರ್ಯಾಪ್ಯಾ ರೀತಯೋ ಮತಾ ಉಚ್ಯಂತೇ.

2. ಅತಿತಯಿತ ಕಾಂತಿರಾಹಿತೈನ ಗ್ರಾಮ್ಯಸ್ತ್ರಿಸಾಮ್ಯಾತ್ ಗ್ರಾಮ್ಯೇತಿ
ವದಂತಿ. ಕಾವ್ಯಪ್ರದೀಪ, p. 341.

3. ಮಧುರಾ ಪ್ರೌಢಾ ಪರುಷಾ ಲಲಿತಾ ಭದ್ರೇತಿ ವೃತ್ತಯಃ ಪಂಚ.

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ, II-19

4. For a complete list, see Appendix I.

Now we come to Rudraṭa to whom our author is most indebted. For his second and third chapters and a portion of the fourth, which together make up nearly a half of the book, Nāgavarma has largely drawn upon the Kāvya-lāṅkāra of Rudraṭa. Not only are his divisions and sub-divisions of Verbal Ornaments and the Ornaments of Sense almost identical with those of Rudraṭa but also most of his definitions and illustrations. Here and there we no doubt meet with a slight difference of opinion with regard to the classification and nomenclature of certain ornaments, and with regard to some other unimportant particulars, but on the whole there is abundant evidence to prove that our author has closely and faithfully followed in the footsteps of Rudraṭa. For a detailed examination of Rudraṭa's rules and illustrative examples which Nāgavarma has either translated or adapted, the reader is referred to Appendix I. Here, however, a few examples must suffice :

The means of ascertaining the correct meaning of a word.

ಪ್ರಕರಣದಿಂ ಶಬ್ದಾಂತರ
ದ ಕೂಟದಿಂದಭಿನಯಂಗಳಿಂದಿಷ್ಟಾರ್ಥ |
ಪ್ರಕಟನಮಕ್ಕಮನೇಕ
ಪ್ರಕಾರಮರ್ಥಂ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಧವಿಸುಪೊಡಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೩೧..

ಶಬ್ದಾನಾಮತ್ರ ಸದಾನೇಕಾರ್ಥಾನಾಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯಮಾನಾನಾಂ
ನಿಶ್ಚಯತೇ ಹಿ ಸೋಽರ್ಥಃ ಪ್ರಕರಣಶಬ್ದಾಂತರಾಭಿನಯೈಃ ||

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, VI-೯.

Definition of the ornament *avayava* (or the Limb).

ಅವಯವಮುಖದಿಂ ಸಮುದಾ
ಯವಿಶೇಷಣಮನ್ಯವಸ್ತುಗಮಕಮದಾದಂ
ದವಯವಂ

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೭೫೯.

ಯತ್ರಾವಯವಮುಖಸ್ಮಿತ್ ಸಮುದಾಯವಿಶೇಷಣಂ ಪ್ರಧಾನಾರ್ಥಂ
ಪುಷ್ಯಂ ಗಮಯೇತಾನ್ಯಃ ಸೋಽಯಂ ಸ್ಯಾದವಯವಶ್ಲೇಷಃ ||

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, X-೧೮.

Sānta (or the Quietistic Flavour).

¹ ಸಮನಿ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಂ

ತಮಮಂ ರಾಗಮುಮನಲೆದು ತೊಲಗಿಸೆ ಮನದಿಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೮೨೮.

ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಂ ವಿಷಯ ತಮಸೋ ರಾಗಸ್ಯಚಾಪಗಮಾತ್ ||

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, XV-೧೫.

Illustration of *abhinaya* (or Gesture).

ಇನಿವಿರಿಯವಪ್ಪ ಮೊಲೆಯವ

ಇನಿವಿರಿಯವೆನಿಪ್ಪ ಕಣ್ಣಿಳಾಕೆ ಮನಂಗೆ |

ಟ್ಲಿನಿತು ದೆವನಂಗಳಂ ತ

ನ್ನಿನಿಯನನಗಲ್ದಿಂ ಬಿಟಿಕ್ಕಮಿಂತಿಂತಾದಳ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೪೩೪.

ನಾ ಸುಂದರ ತವ ವಿರಹೇ ಸುತನುರಿಯನ್ನಾತ್ಮರೋಚನಾ ನಪದಿ ||

ಏತಾವತ್ತೀಮವನ್ನಾಂ ಯಾತಾ ದಿವಸ್ಯುರಿಯನ್ನಾತ್ಮೈಃ ||

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, VI-೧೦.

Illustration of the ornament *nimīlanam* (or the Loss).

ಮದಿರಾಮದಧರಪಾಟಲ

ವದನೆಯ ಮನದೊಳೆ ಪೊದಬ್ಬ ಕೋಪಂ ತಾನಂ |

ತದು ಲಕ್ಷ್ಮಿನರೈ ಬಂದಿ

ದುರ್ದಿಲ್ಲ ಕೃತದೋಷನಾಗಿಯುಂ ಕಾಮುಕನಿಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೬೬೩.

ಮದಿರಾಮದಧರ ಪಾಟಲಕಪೋಲತಲೋಚನೇಷು ವದನೇಷು

ಕೋಪೋ ಮನಸ್ವಿನೀನಾಂ ನ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಕಾಮಿಭಃ ಪ್ರಥಮನ್ ||

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, VII-೧೦೮.

Illustration of the ornament *drishtānta* (or Exemplification).

ಧವದಾರೋಕನದಿಂದಾ

ಯ್ತವಳೆ ವಿರಿದುಂ ಮನೋವಿಕಾಸಮದೀಗ್ಗಳ

ಕುವಲಯಬಂಧುವಿನಾರೋ

ಕವೆ ಮಾಡುವುದರೈ ಕುಮುದವನವಿಕಸನಮಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೭೦೫.

1. Compare this verse with the following which is quoted on p. 40 of Hēmachandra's *Kāvyānuśāsana* and on p. 54 of the *Kāvyapradīpa* :—

ಎದ್ದಾಹಮೆತ್ತ ಧನಿಯಾ ಎದ್ದಾಹಮೆತ್ತೇಹಿ ಅಚ್ಚಿವತ್ತೇ ಹಿಂ |

ಏ ಆವತ್ತಂ ಪತ್ತಾ ಎತ್ತಿಯಮೆತ್ತೇಹಿ ದಿ ಅ ಏಹಿಮ್ ||

[ಏತಾವನ್ನಾತ್ಮ ನ್ನನಿಕಾ ಏತಾವನ್ನಾತ್ಮಾಭ್ಯಾಮಕ್ಷಪತ್ತಾಭ್ಯಾಂ |

ಏತಾವದವನ್ನಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಏತಾವನ್ನಾತ್ಮದೀವಸ್ಯೈಃ ||]

ತ್ವಯಿ ದೃಷ್ಟವಿವ ತನ್ಮಾ ನಿರ್ವಾತಿ ಮನೋಮನೋಧವಜ್ವಲಿತಂ |
ಅಲೋಕೇ ಹಿ ಸಿತಾಂಶೋರ್ವಿಕನತಿ ಕುಮುದಂ ಕುಮುದೃತ್ಯಾಃ ||

—ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಃ, VIII-೬೫.

It is worthy of note that none of the Sanskrit works on Poetics that we have been considering deals with *kavi-samaya* (or Poetical Conventions) which forms the main subject of the fifth chapter of Nāga-varma's *Kāvyaśvalōkana*. It is no doubt true that the first *adhyāya* of the fifth chapter of Vāmana's work is styled *kāvya-samaya*, but the subject treated of is the use of certain words and expressions and not Poetical Conventions. Nor does the Kannada work *Kavirājamārga* touch upon the subject. To which authority, then, is our author indebted for this portion of his work? As far as I know, only three Sanskrit writers on Poetics have dealt with the subject at any length: Amarachandra, the author of the *Kāvyaśvalōkātā*;¹ Hēmachandra, the author of the *Kāvyaśnu-śāsana*;² and Vāgbhaṭa, the author of another *Kāvyaśnu-śāsana*.² Of these three authors, who are all Jains, Hēmachandra was the celebrated teacher of king Kumārapāla of Aṇahillapura, who died in 1172; and Vāgbhaṭa probably flourished in the 13th century as he mentions his namesake, the author of the *Vāgbhaṭālaṅkāra*, who is said to have lived during the reign of king Jayasīma (1093-1154) of Aṇahillapura.³ Amarachandra appears to have been an early authority on Poetics, though his time is not definitely known. He probably belongs to the 10th century. The portion of his work which treats of Poetical Conventions is copied *verbatim* by Kēśavamisra in his *Alaṅkāra-śekhara*,⁴ which he says he wrote at the instance of king Mānikyachandra. Our author, who is anterior⁵ to Hēmachandra and Vāgbhaṭa, has most probably

1. Published in Benares.

2. Published in the *Kāvyaśālā* Series.

3. J. R. A. S. for 1897, p. 308.

4. *Kāvyaśālā* Series, p. 55.

5. This is the reason why Nāgavarma does not mention Hēmachandra in his *Vastukōśa*.

taken Amarachandra as his authority for the subject of Poetical Conventions. That he has followed him is evident from the few examples¹ given below :—

Fame and laughter described as white in colour, sin and infamy as black, and anger and love as red.

ಹಸಿತಯಶಃಪ್ರಧೃತಿಯೊಳು
ಲ್ಲಸಿತಂ ಸಿತಭಾವಮಯಶದೊಳ ಪಾಪದೊಳಂ |
ತಸಿತ ರುಚಿ ಕೋಪ ರಾಗ
ಪ್ರಸರದೊಳಾರಕ್ತವರ್ಣಮಭಿವರ್ಣಿಸುಗುಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೮೬೧.

ಶುಕ್ಲತ್ವಂ ಕೀರ್ತಿಹಾನಾದೌ ಕಾಪ್ಸ್ಯಂ ದುಷ್ಕೀರ್ತ್ಯಭಾದಿಷು|
ಪ್ರತಾಪೇ ರಕ್ತತೋಷ್ಣತ್ವೇ ರಕ್ತತ್ವಂ ಕ್ರೋಧರಾಗಯೋಃ ||

—ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾ (ಕಾಶಿಯ ಮುದ್ರಣ), ಪುಟ ೩೦.

Flowers described as white, gems as red and clouds as black.

ಅವಿಶೇಷದಿನುದ್ಧಮದೊಳ
ಧವಳತೆ ಮಾಣಿಕ್ಯನಿಕರದೊಳ ಶೋಣಿತ ಮೇ|
ಫವಿತಾನದೊಳ ವಿನೀಳತೆ
ವಿವಿಕ್ತವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯಂದೊಂದಿರ್ಕುಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೮೬೪.

ನಾಮಾನ್ಯಗ್ರಹಣಿ ವಾರಿಮುಚಾಂ ಕೃಷ್ಣತ್ವಮೇವ ಹಿ
ರಕ್ತತ್ವಮೇವ ರತ್ನಾನಾಂ ಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ಶಾಕ್ಲ್ಯಮೇವ ಚ ||

—ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾ (ಕಾಶಿಯ ಮುದ್ರಣ), ಪುಟ ೩೦.

Though Nāgavarma is indebted more or less to each of the Sanskrit writers mentioned above, it will be a mistake to suppose that the *Kāvyaavalōkana* is a mere compilation. A large portion of the work bears the impress of the author's originality, while the arrangement and the mode of treatment of the subjects are all his own.

As has been stated above, the *Kāvyaavalōkana* forms a comprehensive hand-book of rules for poetical composition. In giving a short *resumé* of Kannada grammar in his work, our author appears to have followed Bhāmaha and Vāmana, both of whom devote the last chapters of their works to a discussion of

1. For a complete list, see Appendix I.

grammatical points. Among other things, a knowledge of grammar, prosody and vocabularies was considered as an indispensable equipment for a poet.¹ Accordingly, our author, who has written the *Vastukôśa* and, according to his own statement (v. 965), a *Chhandôvichiti* also, has thought it fit to enunciate the rules of Kannada grammar in the introductory chapter of his work, as apparently there was at the time no separate standard treatise on Kannada grammar written in the Kannada language. His other work on Kannada grammar, the *Karṇāṭaka-Bhāshābhūshana*, which is in Sanskrit and which contains more details than the *Śabdasmṛiti*, is a later production. It may be observed that none of the subsequent Kannada works on Poetics deals with grammar, which is doubtless due to the existence at the time of separate works on the subject. Kêśirâja, the author of the *Śabdamanidarpana*, who came about a century after our author, has made very good use of the *Śabdasmṛiti* in writing his work. He has closely followed Nâgavarma in the treatment of the subject,² though in certain points he has gone beyond him, and has largely availed himself of the quotations occurring in the *Kāvyaavalôkana* for illustrating his rules. An idea may be formed of the amount of trouble that Kêśirâja must have been spared when it is said that nearly 130 stanzas³ which are given as examples of certain rules in the earlier work are transferred wholly or in part to illustrate the very same rules in the later work. It may be added here that Kêśirâja has also

1. ಲೋಕೋ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಕೀರ್ಣಂ ಚ ಕಾವ್ಯಾಂಗಾನಿ—

ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ-ಅಭಿಧಾನಕೋಶ-ಧಂದೋವಿಚಿತಿ-ಕರಾಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ-ದಂಡನೀತಿ-ಪೂರ್ವಾ ವಿದ್ಯಾ.—ವಾಮನನ ಕಾವ್ಯಾಂಗಕಾರಸೂತ್ರ; I—iii, 1 ಮತ್ತು 3.

2. Appendix III gives the corresponding *sûtras* from the *Śabdamanidarpana* and the *Karṇāṭaka-Bhāshābhūshana* to those in the *Śabdasmṛiti*.

3. For details see Appendix IV.

quoted two *sûtras* from the *Kāvya-âvalôkana* (vs. 336 and 519) and one verse from the *Vastu-kôśa*.¹

Our author's treatment of the faults and merits of composition is pretty exhaustive. His account of Rhetorical Ornaments is fuller than that given either in the *Kavirâjamârga* or in any subsequent Kannada work on the subject. He gives about 25 varieties of *chitra* (or Fancy Ornament), though it is to be regretted that owing to mistakes that have crept into them several of the illustrative examples do not satisfy the necessary conditions. He is unique in devoting a separate chapter to the subject of Poetical Conventions. The information contained in his work about *rasa* (or Flavours) and *rîti* (or Style) is, though brief, pretty complete. That he has merely touched upon the subject of emotions and has omitted altogether an account of heroes, heroines, &c., is perhaps to be accounted for by supposing that he formulated rules chiefly for the composition of what is called audible poetry (*śravya-kāvya*) and that he did not contemplate giving minute directions for dramatic composition (*drīśya-kāvya*) also. The reason, however, for ignoring *dhvani*² (or suggested meaning) altogether is not apparent, unless it be that suggestive poetry is rare in Kannada.

We shall now consider the several species of composition which Nâgavarma names and defines at the close³ of his work. He begins with the statement that composition is of three kinds, namely, prose, poetry and both combined, and tells us that a work written in prose is called *kathâ* (or tale) or *âkhyâyikâ*

---

1. The verse referred to is the one that gives the synonyms of *svasti*. It is one of the two benedictory verses with which Nâgavarma concludes the *êkârtha-kânḍa* of his Dictionary. See Nâgavarma's Canarese Prosody, p. XXXVII.

2. In the *Kavirâjamârga* there occurs only one verse (III. 208) in which *dhvani* is defined and illustrated.

3. Verses 949 to 955.

(or narrative), that when composed in verse and continued in a number of cantos (*sarga*) it is styled a (great) poem, and that when written in prose and verse it is termed *champu*. Again, a piece of poetry, complete in a single stanza, is called *idukunḡabbam*; when complete in a number of stanzas (usually five), it is known as *kulaka*; and when it consists of a number of independent stanzas, it is termed *kôṣa*. Further, a poem which may extend to twelve stanzas, some of which are in the *kanda* metre interspersed with some in the metre of one of the well-known *vṛittas*, is styled *melvāḍu*; that which consists of 15 or 25 stanzas is called *pāḍu*; that which is made up of a number of *pāḍu* is known as *pāḍu-gabbam* (song-poetry), to which class likewise *melvāḍu* and *bedanḍe-gabbam* belong; and lastly, that which consists of stanzas composed in a variety of metres is termed *bājane-gabbam*.

Of the above, *melvāḍu*, *bedanḍe-gabbam* and *bājane-gabbam*, which are peculiar to Kannaḍa, appear to have been sung with or without the accompaniment of a musical instrument, as is evident from the words *pāḍu* (song) and *bājane* (playing upon a musical instrument). In the *Kavirājamārga*, two kinds of composition, called respectively *chattāṇa* and *bedanḍe*, are mentioned¹ with the remark that they were recognised by early poets. As Nāgavarma's definition of *bājane-gabbam* nearly agrees with that of *chattāṇa* given in the *Kavirājamārga*² it may be concluded that they are identical. Besides, a comparison of Nāgavarma's definition of *melvāḍu* with that of *bedanḍe-gabbam* found in the *Kavirājamārga*,³ leads one to suspect that *bedanḍe* (Sanskrit *vaidanḍika*?)⁴ is only another name for *melvāḍu*. Be this as it may, it is, however, certain that the above kinds of composition have not largely survived to our times.

1. I. 32.

2. I. 35.

3. I. 34.

4. *Śabdamanidarpaṇa*, p. 405.

Among the extant Kannada works, Janna's *Yaśô-dharacharite*, written in 1209 A. D., is perhaps the only one that seems to answer to the description of *melvâdu*.

Some of our author's observations on poets and poetry are interesting: Though men may reach the farther shore of the sea of learning, it is only the fortunate among them that become the possessors of the world-famed gem of poetical power (v. 425). A poet ought to exercise as great care in the selection and use of words and expressions as a garland-maker in the selection and use of flowers¹ (v. 498). However slight the blemish in the body of the woman poetry, the fame acquired through her will also become sullied, just as a mirror is obscured by a shadow (v. 428). Therefore, he who is desirous of acquiring unsullied fame cannot be too scrupulous in avoiding blemishes in his composition (v. 429).

Reference has been made more than once in the foregoing pages to Kannada works on Poetics written subsequently to the *Kâvyâvalôkana*. It may not be out of place to mention all of them together here. The work that heads the list in point of time is the *Śrīngâraratnâkara* of Kâma, who flourished about 1200 A. D. This work, which is also called *Rasa-vivêka*, deals exhaustively with the subject of Flavours (*rasa*). It also gives some information about heroes, heroines, emotions, &c. After Kâma's work, come the *Mâdhavâlankâra* of Mâdhava, a chief of Hiriyûr in the Kuntala country, and the *Śâradâvilâsa*. The former is a translation of Dandi's *Kâvyâdarśa* and the latter, of which only a fragment is available in manuscript, is unique among the works of its kind, inas-

1. Compare:

ಏತದ್ಗ್ರಂಥಂ ಸುರಭಿಕುಸುಮಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಮೇತನ್ಮಧೇಯಂ
ಧತ್ತೇ ಶೋಭಾಂ ವಿರಚಿತಮಿದಂ ಸ್ಥಾನಮಸ್ಯೈತದಸ್ಯ
ಮಾರಾಕಾರೋ ರಚಯತಿ ಯಥಾ ಸಾಧು ವಿಜ್ಞಾಯ ಮಾರಾಂ
ಯೋಜ್ಯಂ ಕಾವ್ಯೇಷ್ಯವಿಕಿರತಧಿಯಾ ತದ್ವದೇವಾಭಿಧಾನಮ್ ||

—ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಂಕಾರ, I-59.

much as it devotes a chapter to the subject of *dhvani*. These works probably belong to the 15th century. The works that come next are the *Rasaratnâkara* of Sâlva, the *Navarasâlankâra* of Tipparasa and the *Kavijihvâbandhana* of Îśvara Kavi. Of these, the first is a complete treatise on *rasa*, the second treats besides of Rhetorical Ornaments also, while the third is a miscellaneous treatise on a variety of subjects such as prosody, rhetoric, the science of love, &c. These three works belong to the 16th century. After them comes the *Apratimavîra-charita* of Tirumalârya, who was the minister of the Mysore king Chikadêvarâya (1672-1704). This is mostly an adaptation of the Chandrâlôka and the Pratâparudrîya. The last in the list is the *Narapati-vijaya*, written in 1867 by Lingarâja Urs in honor of King Kṛishnarâja Odeyar, the grandfather of H. H. the present Mahârâja of Mysore. This work, which treats of both Verbal Ornaments and the Ornaments of Sense, is mostly based on the Chandrâlôka.

The above works when added to the *Kâvyâvalôkana* and the two works that preceded it form a respectable list of works on Poetics in the Kannada language. They compare very favorably with the works relating to the same department of literature in the sister languages of Tamil and Telugu, not only with regard to their antiquity but also with regard to their extent. If we omit treatises on the composition of erotic poems (*agapporul*), the only work of note on Poetics in the Tamil language is the *Daṇḍiyalankâram*, which is a translation of the *Kâvyâdarśa* of Daṇḍi, by Daṇḍiyâśiriyar, the son of Ambikâpati, who probably flourished in the 10th century, as he is referred to by Buddhmitra in his work on Tamil grammar, named *Vîraśôliyam* in honor of Vîra-Śôla, the son of Kulôttuṅga I. (1063-1118), who was the viceroy of Veṅgi.¹ If the Ambikâpati mentioned above is identical with his namesake who was the son

---

1. South Ind. Inss., Vol. III, p. 120.

of Kambar, the celebrated author of the Tamil Râmâyana, then the period of Daṇḍiyâśiriyar is pretty well fixed as the 10th century. Buddhāmītra has also devoted a chapter of his work to the exposition of Rhetorical Ornaments. Both the above works are subsequent to the *Kavirâjamârga*. The Kâvyâlankâra-chûḍâmaṇi of Vinnakôṭa Peddanna, who belongs to the early part of the 14th century,¹ appears to be the earliest work on Poetics in the 'Telugu language. Among subsequent works may be mentioned the Kavichintâmaṇi of Vellaṅki Tâtambhaṭṭu, who belongs to the 16th century,² the Narasabhûpâlîyam of about the same period and the Sulakṣaṇasâra of Lingamagunṭa Timmanna, who flourished about 1620 A.D.³

We shall now examine the remaining work of our author, the *Karṇâṭaka-Bhâṣabhûṣaṇa*, which is included in this volume. As has been stated already, it is the earliest extant Sanskrit work on the grammar of the Kannaḍa language. The work is in Sanskrit *sûtras* or aphorisms, each *sûtra* being accompanied by a *vṛitti* or explanatory gloss, also in Sanskrit, and by illustrative examples. It contains 269 *sûtras*, arranged in 10 *parichchêdas* or chapters. The opening verse is in praise of Jina and the concluding one tells us that Nâgavarma composed the *sûtras*. The names of the chapters are—1. Samjñâvidhânam, 2. Sandhi-vi., 3. Vibhakti-vi., 4. Kâraka-vi., 5. Yushmadâdi-vi., 6. Sâmaśa-vi., 7. Taddhita-vi., 8. Âkhyâta-vi., 9. Avyaya-vi., 10. Nipâta-vi., the subjects treated of in them being respectively terminology, euphonic combination, declension, uses of the cases, forms of pronouns and other words, compounds, derivatives, verbs, indeclinables, and particles. The order of the subjects dealt with is the same as that in the *Sabda-*

---

1. Virêśalingam's Telugu Poets, Part I, p. 42.

2. *Ibid.* Part II., p. 57.

3. *Ibid.* p. 139.

smṛiti, though the present work contains more detailed information about nouns and verbs and additional chapters on indeclinables and particles. In *sūtra* 73, our author mentions Nayasēna by name and says that according to that authority the final vowels of nouns in the vocative case are to be lengthened, from which it is reasonable to conclude that Nayasēna was a writer on Kannaḍa grammar, though his work,¹ which must have been in existence at the time of our author, has not come down to us, the only work of Nayasēna that we have now being the *Dharmāmṛita* which was composed in 1112 A.D. It is doubtful whether *sūtra* 65, which is not found in some of the manuscripts, belongs to the present work. The *sūtra* in question authorises the optional use of such forms as *adake* and *idake* (to that and to this) instead of the regular forms *adarke* and *idarke*. Such forms are recognised neither in the *Śabdasmṛiti* nor in the later grammars *Śabdamanīdarpaṇa* and *Śabdānuśāsana*, though Kêśirāja seems to sanction the optional use of *êtake*² for *êtarke* (for what?). The last verse in the present work, which is in praise of Nâgavarma, appears to be a later addition by some admirer, as it does not occur in the manuscripts of the text though found in the Kannaḍa commentary. The quotations in this work, which are mostly identical with those in the *Kāvyaavalôkana*, will be considered later on along with the latter.

Bhaṭṭākalanka, the author of the *Śabdānuśāsana*, a voluminous Sanskrit work on Kannaḍa grammar written in 1604 A.D., mentions³ our author and his work and quotes some⁴ of his *sūtras*.

1. Written probably in the Sanskrit language.

2. P. 140. This does not occur either in the *sūtra* or the *vṛitti*, but only as an afterthought under the *prayôga*. Nor is an example given of its use.

3. PP. 8 and 211.

4. *Sūtras* 2 and 198.

We must say a few words as regards the Kannaḍa commentary on the *Karnāṭaka-Bhāṣhābhūṣhaṇa*, which is published in this volume. The name of the author of the commentary is not given. The commentary is written in pretty old Kannaḍa and may be a work of the 17th century. It explains the *sūtras* clearly, and quotes, where necessary, *sūtras*¹ from the *Kavirājamārga*, the *Kāvyaṅvalōkana* and the *Śabdamanidarpana*, to corroborate the statements made. It is not known from which work the *sūtra*² containing the definition of *lōpa* (or elision) is taken, seeing that it does not occur in any of the existing grammars. The same is perhaps to be said with regard to the *sūtra*³ on the affix *gāra*, which, though stated to be quoted from the *Kāvyaṅvalōkana*, is not found in that work. The explanation and exemplification of every step in the declension of nouns and pronouns may be looked upon as a peculiar feature of the commentary. Many⁴ of the illustrative examples that occur in the commentary are taken from the *Kāvyaṅvalōkana*, but, of the rest,⁵ it has not been possible to determine the source.

We shall now proceed to examine what light the works included in this volume throw on Kannaḍa and Sanskrit literature and on the history of the times.

Though the two works—the *Kāvyaṅvalōkana* especially—abound with quotations from many Kannaḍa authors, Nāgavarma has favoured us with the names of only three of them. These are Pampa,⁶ Guṇavarma⁷ and Haripāla.⁸ That he has quoted a

---

1. These are indicated in every case either in the body of the text or in the foot-notes.

2. P. 9.

3. P. 68

4. PP. 4, 5, 20, 22, 32, 65 and 70.

5. PP. 5, 18, 22, 33, 41 and 43.

6. *Bhāṣhābhūṣhaṇa*, p. 68

7. Ibid. pp. 30 and 64.

8. Ibid. p. 30.

verse (Kav. 284) from Hamsarâja we learn from the *Śabdamanidarpaṇa*.¹ Some of the other unnamed authors to whom a number of quotations has been traced are Ponna, Ranna and Nâgachandra. Of the above poets, Guṇavarma is probably the earliest in point of time. It is indeed strange that as in the case of Nâgavarma there should be a misconception in the case of Guṇavarma also. The general belief is that there was only one Guṇavarma in Kannaḍa literature and that he was the author of the *Pushpadanta-purâṇa* and a *Harivamśa*. The fact, however, is that there were two poets of this name, the later one being the author of the *Pushpadanta-purâṇa*. In this *purâṇa*, the author Guṇavarma mentions another Guṇavarma² along with Pampa, Ponna, Ranna, Aggaḷa, Nâgavarma, Nêmi, Janniga and Nâgachandra, as a poet that preceded him. His naming Janniga or Janna, who wrote the *Yaśôdhara-charite* in 1209 A.D., gives us a clue to his time. Further, his being quoted in the *Sûktisudhârṇava*, a work which belongs to the middle of the 13th century, enables us to fix his time as about 1230 or 1235. Nor is corroborative evidence wanting in the work itself. The author informs us that his *guru* was Munichandra and that his patron Sântivarma was a feudatory under king Kârtavîrya. These persons are no doubt identical with the Munichandra, Sântinâtha and Kârtavîrya mentioned in the Saundatti inscription of 1229 A.D., referred to above.³ On the other hand, the earlier Guṇavarma, from whom our author quotes,

1. P. 377.

2. ಅನುಗುಣಮಾಗಿ ಕೂಡೆ ಗುಣವರ್ಮನ ಮೆಯ್ಯಿರಿ ಪಂಪನೊಜೆ ಪೊ
ನ್ನನ ಪೊನದೇನೆ ರನ್ನನ ಗುಣೋನ್ನತಿಯಗ್ಗಲನೊಬ್ಬ ನಾಗವ
ರ್ಮನ ಬಹುರಿತಿ ನೇಮಿಯ ಚಮತ್ಕೃತಿ ಜನ್ನಿಗನಿಂಪು ನಾಗಚಂ
ದ್ರನ ರಸವೃತ್ತಿ ರಂಜಿಸುಗೆ ನಿರ್ಣಯಮೆನ್ನಯ ನವ್ಯಕಾವ್ಯದೊಳ್ ||

3. See page xli.

must have lived before 1112 A.D., as he is praised by Nayasēna who wrote the *Dharmāmṛita* in that year. This gives us the lower limit in time and we shall now try to determine the upper limit. That this Guṇavarma was the author of a *Harivaṃśa* we learn from the *Śabdamanīdarpaṇa*¹ and the *Pārśvanāthapurāṇa*² (written in 1222 A.D.). The verse beginning with *enitt-enittu* which is said to be from Guṇavarma and is quoted once in the *Kāvyaśāstra*³ and twice in the *Karnāṭaka-Bhāṣabhūṣana*⁴ is, we learn from the *Kāvyaśāstra*,⁵ taken from his *Harivaṃśa*. We also learn from the same work⁶ that Guṇavarma has also written another work named *Sūdraka*. In the extracts from the *Sūdraka* given in the *Kāvyaśāstra*, many of which are found in the *Sūktisudhārnava* also, we meet with praises of some Ganga king with the titles Ganga-Chakrāyudhāṅka, Gangar-Arjuna, Mahēndr-āntaka, Tala-prahāri, Sangarārjuna, Pratrīrūpa-Sūdraka and Śrīrūpa-Kandarpa. The name or title Kāmada also seems to occur in connection with the above king, and the name of his wife is given as Vinayavati. From the above it is clear that Guṇavarma, in writing his *Sūdraka*, has, as was the fashion with Jaina poets,⁷ taken the above Ganga king, who was his patron, for his hero and identified him with the ancient king Sūdraka. We learn from inscriptions⁸

---

1. P. 144 on which a quotation also is given.

2. ಗುಣವರ್ಮನ ಸತ್ಕವಿತಾ

ಗುಣಮುಂ ಭವ್ಯತ್ಯಗುಣಮುಮಾತ್ಮಯಶೋರ |

ಕ್ಷಣಮನೇ ಮೆಜುದಂ ಪೆನರಂ

ಪ್ರಣೂತಮನೇ ಪೇಜ್ಜು ನೇಮಿನಾಥಾನ್ವಯಮಂ ||

Among the Jains Nēminātha-purāṇa is a synonym for Harivaṃśa.

3. Verse 359.

4. PP. 30 and 66.

5. Kāvyaṃamanjari Series, p. 224.

6. P. 17.

7. Pampa and Ranna have done the same.

8 Mr. Rice's *Mysore*, Vol. I, page 315.—Nagar 35.

that Mahêndrântaka was the distinctive title of the Gaṅga king Eṛeyappa on account of his enmity to the Nolamba king Mahêndra.¹ Consequently, the Gaṅga king in whose honour Guṇavarma wrote his *Sûdraka* must be Eṛeyappa who is supposed to have ruled from about 908 to 938. This gives us the upper limit and fixes the time of Guṇavarma as the early part of the 10th century. Nâgavarma appears to have largely quoted from the *Sûdraka*, though, with the help of the *Kâvyasâra*, it has been possible to identify only a few verses.² Verses 261 and 351 of the *Kâvyâvalôkana*, which refer to Kâmada³ and Mahêndrântaka respectively, are no doubt quotations from the *Sûdraka*, as is also the verse,⁴ quoted on page 64 of the *Karnâṭaka-Bhâshâbhûshaṇa*, which mentions a Gâṅga-Chakrâyudhânka and is stated to be taken from Guṇavarma. The next author who is mentioned by name is Pampa, the famous poet who was patronised by king Arikêsari of the Châlukya family and wrote the *Ādi-purâṇa*⁵ and the *Vikramârjuna-vijaya*,⁶ better known as the *Pampa-Bhârata*, in 941 A.D. Though the verse beginning with *mada-gaja*,⁷ which is quoted on page 68 of the *Bhâshâbhûshaṇa* and is said to be taken from the *Pampa-Bhârata*, is not found in the printed work,⁸ it has been possible to trace, among the quotations in the *Kâvyâvalôkana*, forty to the *Ādi-purâṇa* and nine to the *Vikramârjuna-vijaya*.⁹ The next poet who is quoted, though not named, is

---

1. Epi. Ind. VI, 47.

2. See Appendix V.

3. here is also a quotation on p. 293 of the *Śabdamanīdarpaṇa* which mentions Kâmada.

4. This is probably the opening verse of the *Sûdraka*.

5. Published by the Government Oriental Library, Mysore, 1900.

6. Published by Mr. Rice, 1898.

7. The verse is also quoted in the *Śabdamanīdarpaṇa*, p. 91.

8. Nor is a variant of this verse, which is given in the Kannada Commentary (p. 68) and is said to be quoted from Pampa, found in the printed work.

9. For details see Appendix V.

Ponna, the author who received the title of *Ubhaya-kavi-chakravarti* (emperor of poets who can write in both languages, *i.e.*, Sanskrit and Kannada) from the Râshtrakûta king Krishṇa III¹ (939-968) and wrote among other works, the *Sânti-purâna*. Nâgavarma has quoted ten verses from this work.² The next in chronological order is the poet Ranna, also unnamed, who received the title of *Kavi-chakravarti* from the Châlukya king Tailapa II³ (973-997) and composed, among other works, the *Ajita-purâna* (in 993 A.D.) and the *Sâhasa-Bhîma-vijaya*, better known as the *Ranna-Gudâyuddha*.⁴ Our author has cited nine verses from each of the two works⁵ to illustrate his rules. From each of the remaining authors—Nâgachandra, Hamsarâja and Haripâla—of whom the last alone is named, he has apparently quoted only once. Of the above three authors, Nâgachandra or Abhinava-Pampa is the well-known poet who wrote the *Pampa-Râmâyana*⁶ and the *Mallinâtha-purâna*⁷ and who flourished about 1100 A.D. The verse beginning with *bahu-tâpakke*, quoted on page 37 of the *Bhâshâbhûshana*, is taken from the *Pampa-Râmâyana*.⁸ Nothing

1. ಧುವನದ ಕನ್ನಡಸಕ್ಕದ
ಕವಿಗ್ ಸರೆ ನಾಲೆ ನೋರೆ ಸವಣಂಗಿತ್ತಂ |
ಸವಿವೇಕನುಧಯಕವಿಚ
ಕ್ರವರ್ತಿವನರಂ ನಿಜಾಹಿತೋಷ್ಣಂ ಕೃಷ್ಣಂ ||

—Savaṇa was a cognomen of Ponna. *Sânti-purâna*.

2. See Appendix V. It is curious that one of these verses (893) is a translation of Raghuvamśa VI. 51.

3. ಪಡೆಯೆಡೆಯ ಕಡೆಯ ಬಡವರ್
ಕುಡೆ ಪಡೆದನೊ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೊ ತೈಲಪನೊ |
ಪಡೆದಂ ಮಹಿಮೋನ್ನತಿಯಂ
ಪಡೆದಂ ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿವನರಂ ರನ್ನಂ ||

—ಅಜಿತಪುರಾಣಂ.

4. Published in the Kâvyamanjari Series.
5. Appendix V.
6. Published by Mr. Rice, 2nd Edition, 1892.
7. Kâvyamanjari Series.
8. VII, 98.

is known of Haripâla or of his work from which a fragment of a verse (?) is quoted in the *Bhâshâbhûshana*.¹ As to Hamsarâja, the verse² quoted from him (Kav. 284) inclines one to the supposition that he was probably a contemporary of the Chalukya king Vikramâditya VI (1076-1126) and the author of a work in honor of that king.

Again, twelve³ of Nâgavarma's quotations also occur in the *Sûktisudhârṇava*, a poetical anthology of the middle of the 13th century, made up of quotations⁴ from Guṇavarma, Janna, Pampa, Ponna, Guṇanandi and Gajâṅkuṣa-râja. Of these poets, the last two we have not met with before, and the above quotations may be, for aught we know, from their works. Guṇanandi is mentioned as a Kannada poet in the *Śabdamanidarpana*⁵ also. He seems to have been a celebrated author and probably flourished about 900 A.D., as his disciple Dêvêndra-muni⁶ was the *guru* of Pampa who wrote his works in 941 A.D. Gajâṅkuṣa or Gajaga⁷ must have been a very famous poet as he is honourably mentioned by almost all the subsequent Kannada poets of any note. Durgasimha calls him *daṇḍa-nâṭyaka* and says he was a hundred-fold of Brahma in eloquence.⁸ As he is praised by

1. P. 30.

2. It extols the munificence of a certain king, Vikramâṅka by name.

3. Appendix V.

4. ಜನ್ಮನ ದೇಸಿ ಪಂಪನಗುಣಂ ಗುಣನಂದಿಯ ತೊಂಡು ಪೊನ್ನನೊಳ್
ನನ್ನದಮಾದ ನಾಣುಡಿ ಗಜಾಂಕುಶರಾಜನ ಚಿತ್ತಭಿತ್ತಿ ತಾ |
ನನ್ನತಮಾಗಿ ನಂದೆ ಗುಣವರ್ಮನ ಜಾತಿ ಸಮಾನುರಕ್ತಿಯಿಂ
ದಂ ನೆಲಿಸಿರ್ಪುವೀ ಸುಕವಿಮಲ್ಲನ ಕಾವ್ಯವಿರಾಸೆಗೇಹದೊಳ್ ||

—ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವಂ, ೧-೨೬.

5. P. 4.

6. Sr. Bel. Inss. 42, 43 and 47.

7. *Śabdamanidarpana*, p. 4.

8. ತ್ರಿಜಗನ್ನ ತವಾಗ್ನಿಧವದಿ

ನಜಂಗೆ ನೂರ್ಮಡಿಯೆನಿಪ್ಪ ಪೆಂಪಂ ತಳೆದಂ |

ವಿಜಿತಾರಿದಂಡನಾಯಕ ....

ಗಜಾಂಕುಶಂ .....

—ಪಂಚತಂತ್ರ (ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ), ಪುಟ 5-6.

Nayasêna, he must have flourished before 1112 A.D. the year in which the latter composed his *Dharmâmr̥ita*. It is very likely that verses 577 and 758, two of Nâgavarma's quotations, refer to this poet and chief.

Kêsi, who is praised in v. 757, may be identical with the Kêsi-dandânâyaka who is stated by Ranna to have corrected his *Gadâyuddha*. From the *Pârśva-nâtha-purâna* (written in 1222 A.D.) we learn that Kêsi was the author of a work called *Simhaprâyôpagamana*. It is doubtful whether Durga in v. 578 refers to Durgasimha, the author of the *Pañchatantra*, the latter being a contemporary of Nâgavarma seeing that both of them served under the same king, viz., Jagadêkamalla (1138-1150) of the Chalukya dynasty. Verses 89 and 188 are in praise of the Jaina *gurus* Guṇabhadra or, according to another reading, Guṇachandra, and Vâdirâja. Guṇabhadra was the author of the *Uttara-purâna* which he finished in 898 A.D. We learn from Nayasêna that Guṇachandra was honoured by the Chalukya king Bhuvanaikamalla (1068-1076), and inscription 42 at Śravaṇa Belgôla informs us that he was a colleague of Mēghachandra who died in 1115 A.D. Vâdirâja is the celebrated controversialist who was, according to Belur 17, *guru* to the Chalukya king Jayasimha (1018-1042) and was known as Jagadêkamalla-Vâdirâja (Arsikere 141). The Châlukya *chakrêśvara-kāṭaka* mentioned in connection with him in Śravaṇa Belgôla 54 must therefore be Jayasimha's.

Verse 49 occurs in inscription 38 at Śravaṇa Belgôla,¹ dated in 973, and is in praise of the Gaṅga king Mârasimha (963-974). It is not easy to say

---

1. Lines 15 and 16. The inscription has been republished in *Epi. Ind.* V. 176-178. The verse referred to occurs in line 99. Its translation given on page 180 does not appear to be quite correct. I think it ought to be as follows:—Has he spoken of giving you protection? Do not fear. It is the protection of Yama. Has he spoken of making a gift to you? Yes, it is in your hand. Does what the crest-jewel of the Gangas has spoken ever fail?

whether the verse is quoted from the inscription or from some work in honor of the king, for we have many instances of verses from poems being quoted in inscriptions : *e.g.*, Nâgachandra's verses² in praise of Mēghachandra, Vīraṇandi, Srutakīrti and Bâlachandra are quoted respectively in inscriptions 47, 50, 40 and 69 at Śravaṇa Belgōla ; Guṇavarma's verse³ describing the sea is quoted in Channarâyapaṭṇa 197.⁴ Verse 810 of the *Kāvyaavalôkana*, which appears to be the invocatory verse of some work that we do not know, is quoted in Srirangapatam 64⁵ dated in 1722 A.D.

Of the remaining quotations, thirty-seven⁶ seem to have been cited from some *Bhârata*, thirteen⁷ from some *Râmâyana*, eighteen⁸ from some *Harivaṃśa* or *Nēminâtha purāṇa*, four⁹ from some work relating to Paraśurâma and thirteen¹⁰ from some work on the marriage of Siva and Pârvati. From the *Vikram-âṛjuna-vijaya* (I. 11) we learn that there were many *Bhâratas* in Kannada before the time of Pampa, and the above citations may be from some of them. Ponna tells us that he wrote a *Râma-kathe* or *Bhuvanaikarâmâbhyudaya* ; v. 173 which extols the liberality of some Bhuvanaikarâma¹¹ as well as the others may be from his work. We know that Guṇavarma wrote a

2. *Pampa-Râmâyana*, I, 20, 19, 26, 27, 24, 25 and 18.

3. *Kāvyaśāra*, 73.

4. Lines 40-42.

5. Lines 9-12.

6. Vs. 25, 27, 33, 78, 122, 133, 169, 178, 224, 235, 254, 277, 280, 308, 329, 341, 347, 349, 362, 363, 372, 380, 382, 384, 385, 393, 404, 489, 540, 544, 598, 628, 630, 715, 849, 928 and 948.

7. Vs. 100, 106, 168, 189, 288, 301, 319, 461, 730, 742, 815, 817 and 946.

8. Vs. 14, 69, 121, 132, 198, 269, 303, 529, 530, 575, 576, 583, 716, 740, 810, 897, 911 and 933.

9. Vs. 373, 803, 818 and 835.

10. Vs. 19, 57, 137, 295, 387, 458, 545, 553, 610, 659, 724, 804 and 936.

11. There is also quoted in the *Śabdamanidarpaṇa* (p. 146) a verse which mentions Bhuvanaikarâma.

Harivamśa and Ranna a *Paraśurama-charita*.¹ The quotations are perhaps from these works.

Further, v. 215 is apparently a quotation from some work on astrology ; vs. 268, 271, 470 and perhaps 561, from some treatise on medicine ; v. 241, from some work on cookery ; v. 256, from some manual of palmistry ; v. 72 from some treatise on prosody ; and vs. 814 and 900, from a work similar to the *Nâgânanda*. V. 41 which contains a moral precept and ends in *Sarasvatî-mukha-tilakâ* may be a quotation from an ethical work by an author with the above title.² The alternative reading *Sarasvatî-manihâra*, was a title of Pampa. It is to be regretted that nothing is known at present about any of the above works.

Vs. 55, 65, 205, 209 and 299, which contain interesting observations on poets and poetry, are perhaps taken from the introductory portions of some works. V. 55 condemns the combination of Kannada and Sanskrit words in composition, comparing it to the stringing together of pearls and black pepper. Nripa-tunga and Nayasêna have also condemned the practice, characterising it respectively as a pouring of butter-milk into boiling milk³ and as a mixing together of clarified butter and oil.⁴ From this it is evident that from the earliest times purism in the use of Kannada has been advocated and insisted on by the leading writers in that language, who were by no means behindhand in their knowledge of Sanskrit. According to v. 65 there is as much difference between good and bad poetry as there is between a lute and a wooden

1. ಕರಮಸೆದುಪು ರತ್ನತ್ರಯ
ಪರಿಕಲ್ಪದೆ ಪರಶುರಾಮಚರಿತಂ ಚಕ್ರೇ |
ಶ್ವರಚರಿತಮಜಿತಾರ್ಥೇ
ಶ್ವರಚರಿತಂ ರತ್ನನಿಂದೆ ಭುವನತ್ರಯದೊಳ್ ||

—ಅಜಿತಪುರಾಣಂ.

2. Compare verses ending with *Chûḍhîratna*, *Sujanôttamsa*, *Vidagdhalalâma*, &c.
3. *Kavirâjamârge*, 1, 57.
4. ತಕ್ಕದೆ ಬೆರಸಲ್ಕೆ ಪೃತಮುಮಂ ತೈಲಮುಮಂ.

stool. In v. 209 we meet with the statement that the heart which is not captivated by elegant poetry is a stony heart which it is impossible even for the arrow of the god of Love to pierce. V. 299 asks the question—is he to be reckoned a poet whose obscure effusions require for their comprehension a number of glosses and commentaries?

V. 185 which has already been referred to¹ supplies us with the important information that Nāgavarma, Guṇavarma and Śaṅkhavarma were the leaders of three famous schools (of composition or grammar) in Kannada, and that these schools were recognised and accepted by the learned. It is a matter for regret that nothing is known to us at present about these schools. Probably they were marked off from each other by certain peculiarities, a knowledge of which would be of the highest value. Of these writers, Guṇavarma is no doubt the author of the *Śūdraka* and the *Harivamśa*. Nāgavarma must be the author of the *Chhandômbudhi* and the *Kâdambari*. It is highly probable that the Nāgavarma who is praised in v. 547 is identical with this author, for, it is very unlikely that our author, Nāgavarma, has made a departure from the usual course adopted by him all through in this solitary instance by giving a verse in praise of himself in illustration of one of his rules. Verses in praise of our author do occur at the end of the chapters, but none in illustration of the rules. The verse in question is, in all probability, a quotation from some earlier work. Śaṅkhavarma is named as an early poet by Rudrabhaṭṭa, the author of the *Jagannâtha-vijaya*, who flourished about 1180 A. D. The prince Śaṅkhavarma of the Kâlachûrya dynasty mentioned in an inscription² dated about 1160 A. D., may perhaps be identical with the above author.

1. See page xxiii.

2. Dâvaṇagere 42. Mr. Rice's *Mysore Inscriptions*, No. 33.

Besides the translations mentioned above¹ from Bhāmaha and other Sanskrit writers on Poetics, there occur in the *Kāvyaśālōkana* about fifty illustrative examples which are either translations or adaptations from Sanskrit poets. Most of these have been identified but a few, it has not been possible to trace to their source. Of the former, one² is from Vālmiki's Rāmāyana; eleven from Kālidāsa—eight³ from his Raghu-vamśa, two⁴ from his Kumārasambhava and one⁵ from his Vikramōrvaśīya; four⁶ from Bhāravi's Kirātārjuniya; one⁷ from Bhavabhūti's Mālatīmādhava; two⁸ from Bhaṭṭi's Kāvya; and five⁹ from Māgha's Śiśupālavadha. Further, according to the Subhāshitāvalī, v. 635 is from Vikramāditya,¹⁰ v. 751 from Argata¹¹ and v. 872 from Bhaṭṭādityaka¹²; according to the Śārṅgadhara-paddhati, v. 376 is from Śrīpala-kavirāja¹³ and v. 857 from Chandraka¹⁴; and according to the Subhāshita-ratnākara,¹⁵ v. 763 is from Trivikrama's Nalachampu. Of the originals of some of the illustrative examples which have not been traced to their source, seven¹⁶ occur in the

-
1. See Page xliii.
  2. V. 24.
  3. Vs. 158, 249, 480, 815, 818, 893, 907 and 920.
  4. Vs. 659 and 895.
  5. V. 42.
  6. Vs. 102, 480, 628 and 924.
  7. V. 695.
  8. Vs. 189 and 624.
  9. Vs. 164, 469, 706, 879 and 925.
  10. Subhāshitāvalī, 1165.
  11. Ibid. 2277.
  12. Ibid. 793.
  13. Śārṅgadhara-paddhati, 3789.
  14. Ibid. 3596.
  15. P. 33.
  16. The originals of 565, 660, 699, 722, 723, 827 and 902.

Subhâshitâvali, ¹ two ² in the Subhâshita-ratna-bhândâgâra³ and one⁴ in the Sârṅgadhara-paddhati; ⁵ one ⁶ is quoted in the Dhvanyâlôka, ⁷ one⁸ in the Alaṅ-kârasêkhara⁹ and four¹⁰ in Hémachandra's Kâvyânu-śâsana.¹¹ The above gives us a good list of Sanskrit poets from whom our author has translated or adapted for the purpose of illustrating some of his rules. With regard to those poets in the above list about whose period nothing is definitely known, the *Kâvyâvalôkana* enables us to make the broad statement that they all flourished before the middle of the 12th century. For details as to the identification mentioned above, the reader is referred to Appendix VI. Here, however, a few examples must suffice :

- (೧) ಆರಯ್ಯ ಸರ್ವಧೂತಾ
ಧಾರಂ ಮಡಯುಂ ನೃಪೇಂದ್ರನುಂ ಮಡಗಾಲಂ |
ಬಾರದೊಡಂ ನಿರ್ವಹಿಸುವ
ರಾರುಂ ನೃಪನಿಲ್ಲದಂದು ನಿರ್ವಹಿಸುವರೇ ||
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೩೧೩.
ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ಧೂತಾನಾಂ ಆಧಾರಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ
ವಿಕಲೇಪಿ ಹಿ ಪರ್ಜನ್ಯೈ ಜೀವ್ಯತೇ ನ ತು ಧೂಪತೌ ||
—ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಪದ್ಧತಿ, ೧೨೮೩.
- (೨) ಸರಿಗೆಗೆ ಕೊರರ ಕೊರಲಂ
ಸರಿಗೆಯಲಂಕರಿಸೆ ಸರಿಗೆವೆಂದುದು ಮುಯ್ಯು |
ಚ್ಚಿರಡಹಿ ಬೆಡಂಗುಮೆಂಬಂ
ತಿರೆ ಕರಮೊಪ್ಪಿದುದು ಕೊರಲಗೆಂದ್ರಾತ್ಮಜೆಯಾ ||
—ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ, ೬೫೯.
ಕಂಠಸ್ಯ ತನ್ಯಾಸ್ತನಬಂಧುರಸ್ಯ |
ಮುಕ್ತಾಕರಾಪಸ್ಯ ಚ ನಿಸ್ತಲಸ್ಯ ||

-
1. 1689, 1453, 1116, 646, 870, 2470 and 1981.
  2. The originals of 192 and 860.
  3. PP. 257, 392 and 512.
  4. The original of 313.
  5. 1283.
  6. The original of 616.
  7. P. 105.
  8. The original of 654.
  9. P. 35.
  10. The originals of 877, 881, 910 and 922.
  11. PP. 11, 13 and 14.

ಅನ್ನೋನ್ನತೋಭಾ ಜನನಾದ್ಭೂವ
ಸಾಧಾರಣೋ ಭೂಷಣಭೂಷ್ಯಭಾವಃ ||

—ಕುಮಾರಸಂಭವ, I-೪೨.

- (೩) ಮರಕತತ್ವಿಷಮಾ ಯಮುನಾಜಳಂ
ಸ್ಪುರದುರುಸ್ಪೃಟಿಕೋಪಳಕಾಂತಿಯೋಳ್ |
ಬೆರಸಿ ಗಂಗೆಯ ವಾರಿಯೊಳೊಪ್ಪುಗುಂ
ಹರಿಹರದ್ವಯನಂಗಮದಂದದಿಂ ||

—ಕಾವ್ಯಾವರೋಕನಂ, ೯೨೨.

ಮರಕತನದೃಶಂ ಚ ಯಾಮುನಂ |
ಸ್ಪೃಟಿಕಶಿರಾವಿಮಲಂ ಚ ಜಾಹ್ನವಮ್ ||
ತದುಭಯಮುದಕಂ ಪುನಾತು ಪೋ
ಹರಿಹರಯೋರಿವ ಸಂಗತಂ ವಪುಃ ||

—ಹೇಮಚಂದ್ರನ ಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿದೆ, ೧೩.

About forty of the quotations refer to kings and chiefs either by their names or titles, and are probably cited from the works of poets that may have lived under them. Nine of the quotations refer to the Châlukyas, five to the Râshtrakûṭas and two to the Gangas. Among the Châlukyas, Polakêṣî-vallabha is praised (v. 488) as a king of great heroic valour; Tailapa is described as of pure descent (v. 211), as a terror to his enemies (v. 827) and as having subjugated Bûtuga, Biruga and Gôyeya, the chiefs respectively of Toragele, Rattahalli and Âjiragôḷa, whom former emperors had found it impossible to conquer (v. 212); Jayasinga-bhûpa is stated to have led his single victorious elephant against the four-fold army of the enemy (v. 68); and Vikramânka is said to have ordered gifts of various kinds to be made to the poor (v. 284). Besides the above Châlukya kings, two more are referred to by the titles Chalukya-kanṭhîrava (v. 286)¹ and Châlukya Chakrêśvara (v. 77). Among the Râshtrakûṭas, Nripatunga is praised in v. 339 and Kṛishṇa in vs. 749 and 766. Some king or chief is also referred to by the title Rattara-Mêru, whose elephant is described as chasing the elephant of the

1. This is a quotation from Ranna's *Gadâyuddha* and the reference is to Satyâśraya (997-1009),

enemy (v. 620)¹. Singana-dêva, a tributary chief under Trailôkyamalla, had the title Raṭṭara-Mêru². Lastly, among the Gangas, Kongulivarma is described as gaining victory over a body of horsemen (v. 285) and Mârasimha, referred to simply as Gangachûḍamani, is praised as an unfailing keeper of promise (v. 49).³ Besides, v. 442 mentions a Kalingâdhirâja and v. 321 a Chôla and Kêraḷa-dhâtripâla. Further, some of the titles by which king or chiefs are alluded to are Śrî-gaṇḍa-mârtanḍa (vs. 731 and 853), Vîra-mârtanḍa-dêva⁴ (v. 657), Kîrti-Nârâyaṇa (v. 358), Vikrama-tuṅga (v. 775), Aṅkamullara-dêva (v. 202), Negaḷteyadaṭara-Bhîma (v. 70), Ahita-Kṛitânta (v. 75), Âhava-simha (v. 693), Kali-kâla-sûdana (v. 401), Iḷeg-Indra (v. 747), Vipra-mârtanḍa⁵ (vs. 803 and 835), and Sâhasa-Vainatêya⁶ (v. 644).

There are many authors in Kannada who have written excellent poems and several authors who have written either on the grammar, poetics, vocabulary or prosody of the language. But it must be said to the credit of our author, Nâgavarma, that he made it his

1. Mr. Pâṭhak (Introduction to the *Kavirâjamârḡa*, p. 4) seems to have made a mistake in supposing that this verse contains a reference to the Râshṭrâkûṭa king Dantiga. The word *dantigam* which occurs twice in the verse, is simply the dative of *danti*, elephant.

2. Chitaldrug 78.

3. This verse is also found in inscription 38 at Ś'ravaṇa Belgôla where it refers to Mârasimha. See above, p. 46.

4. We learn from the *Châmuṇḍarâya-purâṇa* that Châmuṇḍarâya had this title. Viramârtanḍa was a title of Śrî-Vishṇuvardhana-mahârâja-Vijayâditya-dêva, a tributary chief under Trailôkyamalla, (Dâvanagere 11), as also of the Hoysala king Vinayâditya (Tarikere 76) and of the Ganga king Śrî-purusha, the father of Śivamâra (Nagar35).

5. Refers perhaps to Paraśurâma, on whom Ranna says he has written a poem. See p. 47. The verse beginning with *muyyêḷ-sûḷ* which is quoted on p. 223 of the *Śabdamanidarpaṇa* may also be from Rann's work on Paraśurâma.

6. Barmarasa, a tributary chief under Tribhuvanamalla, had this title (Shikârpûr 44).

duty to write almost all his works on the language—on its grammar, poetics, vocabulary and prosody—thus proving not only his love for it but also his solicitude for its propagation. In the whole field of Kannada literature, he stands alone in this respect. His works are standard authorities and their importance for the study of the language is acknowledged by all. His valuable services to the Kannada language are indicated in the following verse, perhaps composed by an admirer which concludes the *Karṇātaka-Bhāshā-bhūṣhaṇa* :—

ಜೀಯಾದನೌ ಮಹಾಪ್ರೀತೌ ನಾಗವರ್ಮಬಂಧೋತ್ತಮಃ |
ಯತ್ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಜಗತ್ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾರ್ತ ಕರ್ಣಾಟಲಕ್ಷಣಮ್ ||

A word has to be said with regard to the Appendices to the *Kāvyaśālokaṇa* and the *Karṇātaka-Bhāshābhūṣhaṇa*. Appendix I of the former work contains the *sūtras* and examples from Sanskrit works or Poetics which Nāgavarma has either translated or adapted. Appendix II gives references to parallel *sūtras* and examples in the *Kavirājamārga*. Appendix III gives the corresponding *sūtras* from the *Bhāshā-bhūṣhaṇa* and the *Śabdamanidarpaṇa*. Appendix IV points out the quotations in the *Kāvyaśālokaṇa* which are also made use of in the *Bhāshābhūṣhaṇa* and the *Śabdamanidarpaṇa*. Appendix V gives details about the verses quoted from Kannada poets. Appendix VI contains the Sanskrit originals of some of the verses which are given for illustration. Lastly, Appendix Ia gives the *sūtras* and examples from Bhāmaha's *Kāvyaśālokaṇa*, which our author has translated or adapted. Of the two Appendices to the *Bhāshā-bhūṣhaṇa*, the first contains an alphabetical list of all the *sūtras* and the second gives the corresponding *sūtras* from the *Kāvyaśālokaṇa*, the *Śabdamanidarpaṇa* and the *Śabdānuśāsaṇa*.

Besides the other readings given in the foot-notes, there are also given at the end of the *Kāvyaśālokaṇa*, a few readings as found in the works from which

Nāgavarma has quoted. To facilitate reference, each of the works included in this volume is supplied with a complete index.

The present edition of the *Kāvyaavalōkana* is based on a collation of the following manuscripts :—

- (1) A copy of the work in the Archæological Office, made many years ago with a view to editing it. Mr. Rice, who was otherwise engaged, made over the manuscript some years ago to Mr. Kittel, who had undertaken to edit it. But the latter laid it aside for the preparation of his Dictionary, on the completion of which he left India in ill-health, restoring the manuscript to Mr. Rice. This manuscript is pretty accurate but defective with regard to the last chapter.
- (2) A copy on paper kindly lent by Mr. B. Mallappa of Mysore. This copy is complete in the latter part though defective in the earlier parts.
- (3) A plam-leaf manuscript for the loan of which I am indebted to Mr. M. A. Ramanuja Iyengar, Assistant Master, Wesleyan High School, Mysore. This is complete though inaccurate.
- (4) A copy on paper kindly lent by Mr. B. Srinivasaiyengar, late Senior Pandit of the Archæological Office. This is complete and pretty accurate.

It is, however, unfortunate that owing to mistakes that occur in the above manuscripts in that portion of the work which treats of *chitra* (or Fancy Ornament), several of the illustrative examples do not satisfy the necessary conditions.

For the present revised edition of the *Karnātaka-Bhāshābūshaṇa* the following manuscripts have been collated :—

- (1) An incomplete copy of the work in the Archæological Office.
- (2) A palm-leaf manuscript written in Malayâlam characters obtained on loan from the Mysore Oriental Library. This is accurate and has been generally followed.
- (3) A palm-leaf manuscript written in Grantha characters obtained on loan from the same institution. This is complete but not very accurate.

For the Kannada commentary on the *Bhâshâ-bhûshana*, two palm-leaf manuscripts have been consulted. One of them was in the Archæological Office, having been kindly lent by Mr. B. Mallappa of Mysore, and for the other, I am indebted to Mr. S. G. Narasimhachar of the Mysore Oriental Library.

In writing this Introduction, I have derived considerable help from a number of works which are mostly indicated in the foot-notes. One work, however, has not been so indicated though constantly used for those portions of the Introduction which relate to Kannada literature. This is the *Karnâṭaka-kavi-charite*¹ (Lives of Kannada Poets) which, with Mr. S. G. Narasimhachar of the Mysore Oriental Library for my collaborateur, I am writing in Kannada for the benefit, chiefly, of the Kannada people who are ignorant of English.

In conclusion, I have to thank Mr. Rice for kindly entrusting me with the work of editing this volume and for his valuable advice and guidance during the course of the work. I have also to express my acknowledgments to the late Mr. B. Srinivasaiyengar, the Senior Pandit of this office, for having read some of the proofs with me. I am fully conscious that the

---

1. The first part of the work is in the press and will soon be out. It is hoped that it will throw much light on many obscure points in Kannada literature and add considerably to the present knowledge regarding it.

following edition is not quite free from mistakes, but I have endeavoured to make it as accurate as the manuscripts at my disposal rendered it possible. If this volume should in any degree become the means of promoting among the Kannadigas the culture of their pithy and expressive language, I shall deem my labours amply rewarded.

R. NARASIMHACHAR.

*Archæological Office, Bangalore,
16th October 1902.*

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನಂ

ಶ್ರೀ ವರ್ಧಮಾನ¹ನಾನತ¹

²ದೇವಾಧಿಪ²ಮಕುಟಕೋಟಿಪುಟ್ಟತಚರಣಂ |

ಕೇವಲ³ದೋಧವಿಲೋಚನ³

⁴ನಾವಗಮೋಲ್ಪಿಗೆ ಕಾವ್ಯದೊಳ್ ನಮಗಣುವಂ⁴ * ||

೧

ಪರಮಾಗಮಮೂರ್ತಿ ಚರಾ

ಚರಲೋಕಾರೋಕಸಂಪ್ರದಾಯಿನಿ ವಿಬುಧೋ |

ತ್ವರಮಾನಸಾಬ್ಜವಾಸಿನಿ

ಸರಸ್ವತೀದೇವಿ ವರದೆಯಕ್ಕಮಗೆಂದುಂ ||

೨

ಸಕಲಬುಧನಮಿತಿ ⁵ನೆಣೆ ಕೊಂ

ಡುಕೊನೆದು⁵ ನಲವಿಂದೆ ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿರೆ ಮುದದಿಂ |

ನುಕರಮದಾಗಿರೆ ಕರ್ಣಾ

ಟಕದಿಂ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕಮಂ ವಿರಚಿಸುವೆಂ ||

೩

ಕವಿಗಳ್ಳಿದು ಕೆಯ್ಯನ್ನಡಿ

ಕವಿತೆಗೆ ಬಾಡೊದಲುದಾತ್ತವಾಗ್ಗೇವತೆಗು |

ದ್ವವಹೇತು ಕೋಶಗೃಹಮೆನೆ

ಭುವನದೊಳಿದು ಪರೆದು ನಿಲ್ವದೊಂದಚ್ಚರಿಯೇ ||

೪

ನಮುಚಿತಶಬ್ದಸ್ಯುತಿ ⁶ಕಾ

ವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಗುಣವಿವೇಕಂ ರೀತಿ |

ಕ್ರಮ ರಸ ನಿರೂಪಣಂ ಕವಿ

ನಮಯಮಿವಂತಯು ಮಿದಱ್ಱೊಳಧಿ⁷ಕರಣಂಗಳ⁷ ||

೫

ಪರಮಾರ್ಥಂ ಪೇದಪಟ್ಟರ್ದಧಿಕರಣಮಿವಂತಯು ಷೋಢ್ ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿ

ಸ್ವರಣಕ್ಕಾ⁸ದ್ಯಕ್ಕುದಾತ್ತ⁹ಪ್ರಕರಣಗಣನಾ⁹ವೃತ್ತಿಯಂ⁹ ಪೊರ್ದಿ ನಿಲ್ಕುಂ |

ತರದಿಂದಂ ಸಂಧಿ ನಾಮಸ್ಥಿತಿ ವಿತತಸಮಾಸಕ್ಕಮಂ ತದ್ವಿ ತಂ ವಿ

ಸ್ವರರೂಪಾಖ್ಯಾತಮಾಖ್ಯಾತಮುಮೆನೆ ದೊರೆವೆತ್ತಯು ಮಧ್ಯಾಯವರ್ಗಂ || ೬

1 ನವನತ (ಅ). 2 ದೇವಾನುರ (ಅ). 3 ವಿಬೋಧಲೋಚನ (ಇ). 4 ನಾವಿ
ಪ್ರೃತನಕಲತತ್ವನೀಗಮಗಣುವಂ (ಅ). * ಸದ್ಯಪ್ರಭವ ವಿಶತಿಪ್ರರೂಪಣೇ ಟೀಕೆಯು
ಆದಿಯಲ್ಲ ಈ ಪದ್ಯವಿದೆ. 5 ಕೊಂಡು [ಕೊಂಡು] ಕೊನೆದೆಯ್ವ (ಅ). 6 ವಾಕ್ಯ
(ಅ). 7 ಕಾರಂ (ಅ). 8 ದತ್ತುಪಾತ್ರ. 9 ವೃತ್ತಿಯಂ (ಮ).

೧. ಶಬ್ದಸ್ಮೃತ್ಯಧಿಕರಣಂ

ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧

ಸ್ವರಮೆಂದುಂ ವ್ಯಂಜನಮೆಂ
 ದೆರಡಕ್ಕುಂ ವರ್ಣಭೇದಮಾದ್ಯಕ್ಷರದಿಂ |
 ಬರೆ ಪದಿನಾಲ್ಕುಂ ¹ಸ್ವರಮಿಂ¹
²ಪರಿಶೇಷಂ² ವ್ಯಂಜನಂ³ಗಳರೆ³ಮಾತ್ರಿಕೆಗಳ್ ||

೭

ಉದಾಹರಣೆ—

ಸ್ವರಕ್ಕೆ ||

ನಿರುಪಮರ⁴ಮೇಯ⁴ಮಹಿಮರ್
 ಚರಿತಾರ್ಥರ್ ಸ್ವಪ್ರಧಾನರಾದಿಪ್ರಥಮರ್ |
 ಸ್ವರದಂತಿರೆ ಪದಿನಾಲ್ಕುರ್
 ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ಮನುಗಳಾದರಲ್ಲಂ ⁵ಬಿಡಿಯಂ⁵ ||

೮

ವ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ ||

ಉದ್ಯೋತಿತವಿಶ್ವರ್ ಕೃತ |
 ವಿದ್ಯರ್ ಸೋಷ್ಯ ಪ್ರತಾಪರಖಿಲಾಂತಪದ ||
 ಕ್ಯಾದ್ಯರ್ ವ್ಯಂಜನದಂತನ |
 ವದ್ಯರ್ ಮೂವತ್ತು ಮೂವರಾದರ್ ದೇವರ್ ||

೯

ಸೂತ್ರಂ ೨

ಸ್ವರದೊಳಗಮೇಕಮಾತ್ರಾ
 ನಿರತಂ ಹ್ರಸ್ವಂ ದ್ವಿಮಾತ್ರಮಂತದು ದೀರ್ಘಂ |
⁶ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ಮಾತ್ರಾತ್ರಯ
 ಪರಿಗತಮಪ್ಪದೆ ವಲಂ ಪ್ಲುತಂ ⁷ತಾನಕ್ಕುಂ⁷ ||

೧೦

1 ಸ್ವರದಿಂ (ಓ), ಸ್ವರಮಿಂ (ಮ), ಸ್ವರಮಪ್ಪ (ಅ). 2 ಪರಿಶೇಷ (ಓ). 3 ಳಯ (ಅ). 4 ರದ್ಯಯ (ಅ). 5 ಬಿಡಿಯಂ (ಅ, ಓ). 6 ಪರಿಮಿತಿ (ಅ). 7 ತಾನೆನಿಕುಂ (ಅ)

ಉದಾಹರಣೆ—

ಮೊಕ್ಕಳಮೆನೆದಿರ್ಪಿನಮೊಳ
ಪೊಕ್ಕುಚಿತಂ ಹೃನ್ಮದೀರ್ಪಸಹಿತಂ ಪ್ಲುತಮೆ |
ಕೈಕ್ಕೆಯೆ ನೆಗಡ್ಡೊಮೊದಲೊಳ
ಕು ಕ್ಕೊ ಕೂಡಿ ಎಂದು ಕೋಟಿ ಕೂಗಿದು¹ವಾಗಳ¹ ||

೧೧

ಸೂತ್ರಂ ೩

ಪರಿಹರಿಸೆಯವರ್ಣಮನಾ
ಸ್ವರಂಗಳವು ನಾಮಿಯೆಂಬುವಕ್ಕುಂ ಸಂಧ್ಯೆ |
ಕ್ಷರಮೆನೆ ಯಥಾರ್ಥದಿಂ ವ್ಯವ
ಹರಿಸುಗುಮೇಕಾರಮಾದಿಯಾಗಿರೆ ನಾಲ್ಕುಂ ||

೧೨

ಅವರ್ಣನುಕ್ರಮಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಅವರ್ಣವಾದಕ್ಕೆಡೆಯಾಗದೊಳ್ಳಿಂ
ದವರ್ಣಕಾಮರ್ ಗುಣವೃದ್ಧಿ²ಧಾಮರ್² |
ದಿವಾಕರರ್ ವ್ಯಾಕ್ಯತಿನಾಮಿಗಳ್ವೋರ್
ದಿವಕ್ಕೆ ಪನ್ನಿವರೆ ಮುಖ್ಯರಾದರ್ ||

೧೩

ವರಸಂಧ್ಯಕ್ಷರದಂತಿರೆ
ಗುರು ದೀರ್ಘಂ ಗೂಢಸಂಧಿಯೆನೆ ತೋಳ ನಾಲ್ಕುಂ |
ಕರಮೆನೆದಿಕ್ಕುಂ ಪದ್ಮೋ
ದರಂಗೆ ಚಕ್ರಾಸಿಶಂಖಶಾರ್ಙ್ಗನಮೇತಂ ||

೧೪

ಸೂತ್ರಂ ೪

ಎಯ್ ಕಕಾರದಿನಿರ್ಪ
ತ್ತಯ್ದಕ್ಕರಮೆಯ್ದವನ್ನೆಗಂ ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ |
ದಯ್ದಯ್ದುಗೆಯ್ದು ವರ್ಣದಿ
ನಯ್ದುಂ ವರ್ಗಂಗಳಕ್ಕುಮುಟಿದುವವರ್ಗಂ ||

೧೫

ಉದಾಹರಣೆ—

ವರ್ಗಾಕ್ಷರಮೆಂತಂತೆ ನಿ
ಸರ್ಗಕೃತಸ್ವೃಷ್ಟಕರಣಮಳವಡೆ ಹೃದಯಾಂ |

ತರ್ಗತಮಾದುವು ಮನಸಿಜ

ಮಾರ್ಗಣಮಯ್ಯಂ ನೃಪಂಗೆ ತತ್ಸನ್ನಿಧಿಯೊಳ್ ||

೧೬

ಸೂತ್ರಂ ೫

ಅನುನಾಸಿಕಮಕ್ಕುಂ ಬಿಜ್ಞಾ

ಣನಮಂಗಳೆ ಯವಲಮನನುನಾಸಿಕಮುಂ ಮ |

ತ್ತನುನಾಸಿಕಮುಮವಕ್ಕುಂ

ಜನೋಕ್ತಿಯಿಂದಪುವುದವಳಿ ವಿಷಯಾಂತರಮಂ || ೧೭

ಉದಾಹರಣೆ—

ಅನುನಾಸಿಕಕ್ಕೆ ||

ಬಿಜ್ಞಾ¹ಮೈತ್ಯ²ಸ³ವಾ⁴ಯ

ನಜ್ಞಾ⁵ಳಮುಂ ತೊಣ್ಣ⁶ಗಡವ ಶುಕಶಾರಿಕೆಯುಂ |

ಸೊಜ್ಞ⁷ ಬಲವನ್ಮ⁸ತೀಡುವ

ತೆಜ್ಜಿಣಗಾಳಿಯು⁹ಮಿದೇಂ¹⁰ ಮನಜ್ಞೊಳಿಸಿದುವೋ || ೧೮

ಯವಲಂಗಳೆ ||

ಅಯ್ಯನನೆ ಬಳ್ಳಿ ತಾಮಂ

ದೊಯ್ಯನನೆ ನುಡಿ¹¹ದೆಟ್ಟು¹² ಗಿರಿಜೆ ಪೋಪುದುಮಿ¹³ತ್ತೇ |

ನಯ್ಯ¹⁴ ನವಜಲದ¹⁵ಕಂಠನ¹⁶

ಜಯ್ಯಾತ್ಯಂ ನೆನೆದನಮಳನುರಮುನಿವರಂ || ೧೯

ಶ್ರುತಿಪದ್ಧತಿವೆರನು ಸರ

ಸ್ವತಿಗಾ ಗಾಯತ್ರಿವೆರನು ಸಾವಿತ್ರಿಗರುಂ |

ಧತಿವೆರನು ಸಪ್ತಋಷಿಯರ

ಕುತ¹⁷ಪಕ್ಕೇಂ¹⁸ ಸೇವೆ ಸಾಮರವಮುಖರಮುಖಾ || ೨೦

ಕಲ್ಲೆನ್ನದೆ ಬೆಳೆದ ಪನು

ಪುರ್ಣೆಂದಾಸೆಯೊಳೆ ಸಾರ್ದು ಮರಕತದೊಡ್ಡುಂ |

ಗಲ್ಲನೆ 'ಕಾರ್ದು' ಮೃಗಂಗಳ್

ಕಲ್ಲನೆ ಕನಲುತ್ತುಮಿಪುರ್ವಿ ಗಿರಿವರದೊಳ್ || ೨೧

ಸೂತ್ರಂ ೬

ಲರಡಗ್ರಹಣದೆ ಲಿಲಾ

ಕ್ಷರಮಕ್ಕುಂ ಪೀಡನಪ್ರಯತ್ನಾಶ್ರಯದಿಂ |

1 ವಂಕೆ (ಓ). 2 ಮದೇಂ (ಅ). 3 ದಟ್ಟಿ (ಓ. ಮ. ಅ). 4 ತ್ತಾವಯ್ಯ (ಮ), 5 ತ್ತಾಕಯ್ಯ (ಅ. ಓ). 6 ಕಂಠವ (ಓ. ಮ). 7 ಪಕ್ಕಂ (ಅ). 8 ಕಾಯ್ಲು (ಇ).

ದೊರೆಕೊಂಡ ಸಂಖ್ಯೆಯೊಳಮನು

ಕರಣದೊಳಂ ವರ್ತಿಕುಂ ಮಹಾಪ್ರಾಣಂಗಳ್ ||

೨೨

ಉದಾಹರಣೆ—

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಬೆಳಗುಗಳ ಬಳಿದ ಬಳಗದ

ಬಳನುಗಳೊಳಗೊಳಗೆ ತೊಳಗಿ ಪೊಳೆಪೊಳೆದೊಳಗು |

ಚ್ಚಳಿಸಿ ತಳತಳಿಸಿ ದೆಸೆಗಳ

ನಳು¹ದುರ್ನಿರೊಳ¹ ಕೆಳದುರ್ ಮಿಳಿದುರ್ ತಳದರ್ತ್ತಾಗಳ್ ||

೨೩

ತೊಟ್ಟಿಗಳ ಪುಳಿನತಳಂಗಳ

ತೆಪ್ಪುಗಳರೆದೆಟ್ಟಿದು ಪೊಲ್ಲು²ವೆರ್ದೆದೆಟ್ಟಿ²ದಿರೆ ನಾ |

ಣೆಪ್ಪಿಕದಿನರೆದೆಟ್ಟಿದೊಳಪಳ

ಮಿಪ್ಪಿಗುವ ಪುನಜಪುನತಳದ ತೆಪ್ಪಿನ³ ತೆಪ್ಪಿನಂ³ ||

೨೪

ಮೊರೆದೆಪ್ಪಿಗುವರಿಯ ಮಿಪ್ಪಿಗುವ

ಸರಲಂ⁴ ಮೊನೆವಿಡಿದು ಗಟ್ಟಿವರಂ⁴ ನರನೆಡೆಯೊಳ⁶ |

ಪಟ್ಟಿದು ಕಿಟ್ಟಿಕಿಟ್ಟಿದೆ⁵ ಕೆದಟ್ಟಿರೆ⁵

ಸರಲೊಳ ಕೊಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದು ನೆಟ್ಟಿಯೆ ಕುಟ್ಟಿದಟ್ಟಿದಟ್ಟಿದಂ ||

೨೫

ಕಬಲೆ ನುಡಿದಬಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ

ಪುಟಲನೆ ನಡೆಯೆಂದು ಜಡಿದು ಸಾರಥಿಯಂ ಪಾಂ |

ಗಟಿದು ನಿಲಲೆಯ⁶ದಲ್ಲಂ⁶

ದೆಡೆಯುತ್ತುತ್ತುಯ್ಯಾತ್ಮವರನಂ⁷ ನರನಂ⁷ ||

೨೬

ಅಪರಾರ್ಧದೊಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ |

ನೇಸಪುಂ ಪೆಪ್ಪಿಗುಮಾಡಿ ಜಯಾವಹಮೆಂಬಿನಂ

ಬೀಸೆ ಬೆಂಬಟಿಯನೊಯ್ಯನೆ ಗಾಳಿ ರಣಾಜಿರೋ |

ದ್ವಾಪಿ ಪಲ್ಲುಣನ ಚೋದಿಸ ಭೋಂಕನೆ ನೂಪುನೂ

ಧಾರ್ಸಿರಂಗಳಪೊರಾಯ್ತು ರಥಂ ಕಡುವೇಗದಿಂ ||

೨೭

ಅನುಕರಣಕ್ಕೆ ||

ತ್ಯುಂಬಕಲೋಚನಾರ್ಚಿಗಮಿದಗ್ಗಮೆಂಬಿನಮೇಲ್ದೆಯೊಳ^೮ ಶಿಖಾ

ಡಂಬರಮೆಯ್ತೆ ನೀಳ್ತೊಳಗುಮಾಡೆ ನಿಶಾಟರನುಂಡನ್ನಿ ಭು

1 ದುರ್ನಿರೊಳ (ಒ), ನಳದುರ್ನುರಲ್ಗಳದು, ನಳನಳದುರ್ನುಳದುರ್(ಅ). 2 ವೆರ್ದೆ ತೆಪ್ಪಿ (ಅ). 3 ತೆಪ್ಪಿನ (ಒ). 4 ಗಟ್ಟಿವಿಡಿದುಮೊನೆವರಂ (ಇ). 5 ಕೆದದಿರೆ (ಅ). 6 ದಳ ವಿಂ (ಅ). 7 ಸ್ವರನಂ (ಅ).

ಮೈಂಬ ಛಟ್ಟಿಂಟಿಂ ¹ಧಗಯೆಂಬ ಧಗದ್ಧಗಯೆಂಬ¹ ಛಟ್ಟಿಂಪೊ
 ಟ್ಟಿಂಬ ರವಂ ಕಟ್ಟುತ್ತಡಸಿ ಮೆಲ್ವ ಸರಕ್ಕನುಸಾರಿಯಪ್ಪಿನಂ ||

೨೮

ಸೂತ್ರಂ ೭

ನಿರತಂ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯ
 ಮೆರಡುಮೊಡಂಬಟ್ಟು ತೋಪು ಪದಮನೆ ಪಡೆಗುಂ |
 ಪರವರ್ಣದೊಳೆಳಿಸಿರ್ಕುಂ
 ಸ್ವರರಹಿತವ್ಯಂಜನಂ²ಗಳಾ³ಸಂಹಿತೆಯೊಳ್ ||

೨೯

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

³ಇದ್ದಂ | ಶುದ್ಧಂ ||

ಸಿದ್ಧಂ | ಬುದ್ಧಂ³ ||

೩೦

⁴ಎನ್ನೊಲ್ಲು ಬೇಟ್ಟು | ದಂ ನೆಟ್ಟನೀ ||

ಗುಂ ನಾಲ್ವರೆಣ್ಣ | ರುಂ ನಾಗರೊಳ್⁴ ||

೩೧

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೊಳ್ ಸಂಜ್ಞಾಪ್ರಕರಣಂ

ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೮

ಸ್ವರಮಿರೆ ಪರದೊಳ್ ಪೂರ್ವ
 ಸ್ವರಲೋಪಂ ಕೃತವಿಭಕ್ತಿಗಕ್ಕುಂ ಪ್ರಕೃತಿ |
 ಸ್ವರದೊಳುದೇದಂತಕ್ಕಾ
 ಚರಿಸುವರವಿನಪ್ಪನಾಮಭಾಗಸ್ಥಿತಿಯೊಳ್ ||

೩೨

1 ಧಗರ'ಧಗರಂಬ. 2 ಗಳವು (ಅ.ಓ). 3 ಇದಂ ಶುದ್ಧಂ ಸಿದ್ಧಂಎವೇತ್ಯುಕ್ತೇ ಸಾಚೇತ್ಪದ್ಯಂ (ಅ). 4 ಎನ್ನೊಳ್ (ರ') ಬೇಟ್ಟುದುಂ ನೆಟ್ಟನನಿಗೆನುಂ ನಾಪರಣ್ಣರುಂ ನಾಗರೊರ' (ತ'), (ಅ.ಓ.ಪು).

ಪ್ರಯೋಗಂ--

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಎನ್ನಯ್ಯಂಗಕ್ಕು ಮೆನ್ನಂ ನಡಪಿದತಿರಥಂಗಕ್ಕು ಮೆನ್ನಾನೆಗಕ್ಕುಂ
ಮುನ್ನಾಪೊಂ ಗಂಡನಿಂತಣ್ಣಿ ದನಿನಿತು ಧರಂಗೈಯ್ಯ ನಿಂತೊಳ್ಳತೆಚ್ಚುಂ |
ತನ್ನೊಂದಾಯಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳಿ ನಿತು ಮುನಿದನೆಂದೆಲ್ಲಮಂ ¹ಮೆಚ್ಚು ಸುತ್ತುಂ
ತನ್ನಂ¹ ಪಾಯ್ವಂಬನಂಬಿಂ ಕಡಿದನೊಡನೆ ಮಾರ್ಕೊಂಡು ಗಾಂಡೀವಧನ್ವಂ ||

ಅಪರಾರ್ಧದೊಳುಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ||

ಸೊವಡೊಂದೊಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಪೊಯ್ಯ ಮುನಿಸಿಂದಾರಯ್ಯ ಕೆಂಪುಣ್ಣಿ ಪೊ
ಣ್ಣು ಪಿನಂ ²ಬಿಚ್ಚ ²ನೆ ಬಿಟ್ಟ ದಿಟ್ಟಿಗಳಿನೆಯ್ಯಂದೋವದಾವೇಗದಿಂ |
ಕಿವಿಯಂ ನಿಚ್ಚಳಮಪ್ಪಿನಂ ತೆಪ್ಪಿದು ನಿಂದೋರೊಂದಪ್ಪೊಳ್ ತಾಗಿ ಪೋ
ರ್ಪು ಕಾಡಾನೆಗಳೊರ್ಮೆಗೊರ್ಮೆ ಶಬರರ್ ಜೀಯಯ್ಯ ³ಭಾಪ್ಪೆಂ³ಬಿನಂ ||

ಎಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ ||

ಪೊಗಬರಾದುವು ನಾಲಗುಳ್ಳರ ಬಾಯ್ಗಳೀತನ ಚಾಗಮಂ
ಪೊಗಬದಿರ್ಪವೆ ಮೆಚ್ಚಿದಾಂತ ಚತುರ್ಬಲಂಗರ ಮೆಯ್ಯಳೊಳ್ |
ಬಗಿದನುಂಗೊಳೆ ನುಯ್ಯ ಕತ್ತುವ ಪುಣ್ಣ ಬಾಯ್ಗಳೆ ಬೀರಮಂ
ಪೊಗಬ್ಬ ಬಾಯ್ಗಳಿನಿಪ್ಪುವಣ್ಣಿನ ಪೆಂಪು ಬೀರರ ಬೀರನಾ ||

೩೫

ಅವಿನಪ್ಪನಾಮಭಾಗಕ್ಕೆ ||

ಪಟುವೇಕವಾಕ್ಯನಮಳಂ
ದಿಟಕ್ಕೆ ಕುದರಾರ್ಪ⁴ನೆನಿಸದವನೀತಳದೊಳ್⁴ |
ಅಟಮುಟಿಗಂ ಗಾಳುವಿವಂ
ಕುಟಲಂ ಲಂಪಟನೆನಿ⁵ಪ್ಪವಂ⁵ ಮಾನಸನೇ ||

೩೬

ಸೂತ್ರಂ ೯

ಸವನಿಕುಮಾರಕಾರಂ ಮೇ
ಣಿವರ್ಣಮೇಕಾರಮೆಂಬಿವರ್ಕೆ ಯಕಾರಂ |
ವ್ಯವಧಾಯಕಂ ವ್ಯವರ್ಣ
ಕೈ ವಕಾರಂ ಸ್ವರಮವಿದಿರೊಳಾಗೆ ಯಥೇಷ್ಟಂ ||

೩೭

ಉದಾಹರಣೆ--

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಅಯಿದ್ ಮಾಡ್ಡಯೊಳೆ ಪರ
ಮಾಯುಪ್ಯಾಂತಂಬರಂ ನಿರಾಕುಳಮಾಗಿ |

1 ಮೆಚ್ಚುತುಂ ಸಂಧನ್ವಂ (ಓ.ಅ). 2 ಬಿಚ್ಚನೆ (ಇ). 3 ಭಾಪ್ಪೆ (ಅ). 4 ನೆನೆ
ಜನಂಬಡೆಗಳೊಳ್ (ಅ). 5 ಪ್ಪನುಂ (ಅ.ಓ.ಮ).

ಪರ್ಯಾಯವಿನ ಜೈನಾಭಿ

ಪ್ರಾಯಂ ಪ್ರಾಯೋಪಗಮನ¹ದಿಂ ತೋಟಿಯಿಸಿದಂ¹ ||

೩೮

ನುರಕರಿಯಲ್ಲಯಲ್ಲದವಗಾಹಮಿರರ್ ಬಗೆದಾರದಾ ದಿಶಾ

ಕರಿಕುಳಮಿಲ್ಲಯಲ್ಲದೆ ವಿಹಾರಿಸಲೊಲ್ಲವು ದಿವ್ಯವಾಹನಂ |

ಹರವ್ಯಪಮಿಲ್ಲಯಲ್ಲದುಣಲೊಲ್ಲದು ನೀರನೊಪ್ಪು ಮಾಮಹೇ

ಶ್ವರರೊಸೆದಿಲ್ಲಯಲ್ಲದರೀ ತಿಹಿದಿಂ ನದಿ ದೇವತಾತ್ಮಕಂ ||

೩೯

ಸ್ತ್ರೀಯೆಂಬನಾಥೆಯೆಂಬ

ನ್ಯಾಯದ ಕೊಲೆಯೆಂಬ ದುರ್ಬಲಸ್ತ ಬಲಂ ರಾ |

ಜಾಯೆಂಬ ವಾಕ್ಯಮಂ² ಮುಖಿ

ದೀ² ಯುವತಿಗೆ ಬಾಳನಿಂತು ಕೀಡ್ವದೆ ಮರುಳೇ ||

೪೦

ಉರ್ವಣ ಋರ್ವಣ ವಕಾರಕ್ಕೆ ||

ವಿಧುವಿಲ್ಲದಿರುಳ್ ಕೆಲದೊಳ್

ವಧುವಿಲ್ಲದ ಲೀಲೆ ಮಧುರಮಧುವಿಲ್ಲದ ಪೂ |

ದಧಿಯಿಲ್ಲದುಣಿಸದೇವುದೊ

ಬುಧರಿಲ್ಲದ ನಭೆ ನರಸ್ವತೀಮುಣಿಹಾರಾ ||

೪೧

ಇವಳಂ ತೃಂಗಾರನಾರಂ ಕುಸುಮಶರನೆ ಮೇಣ್ ಮಾಡಿದಂ ಪ್ರೇಲ್ಲನತ್ವ

ಲ್ಲವಪುಷ್ಪಂ ಮೇಣ್ ಬನಂತಂ ಬಯಸಿ ಪಡೆದನೆತ್ತಂ ನುಧಾನಾರಮಂ ನೂ |

ನುವ ಚಂದ್ರಂ ತಾನೆ ಮೇಣ್ ಪುಟ್ಟಿಸಿದನತಿಜಡಂ ಧಾಂದನಂ ಪದ್ಮಜಂ ನಿ

ಕ್ಕುವಮಲ್ಲಂ ಕರ್ತೃವಾದಂದಿನಿತತಿಯಮಂ³ ತಾಳ್ವದೀ³ ಕನ್ನೆಯಂದಂ||೪೨

ಯಥೇಷ್ಟಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ಅತನಯೆ ತೋರದೊಡೆಗಳ

ವಾತನ ನಿಡು⁴ದೋಳೆ ನಡೆಯುಮಾತನ⁴ ನಡೆ ದರ್ |

ಮಾತೇನೊ ನೆಗಟ್ಟ ನರನೆಂ

ಬಾತಂ ಪೆಣನಲ್ಲನೀತನಾಗರೆ ವೇಲ್ವುಂ ||

೪೩

ಉರ್ವಿಯೊ⁵ಳೆಲ್ಲಯುಂ⁵ ನೆಗಟ್ಟ ನಾಯಕನಂ ಗುಣರಕ್ತಚಿತ್ತಗಂ

ಧರ್ಮಕುಮಾರಿಕೋದಿತಯಶೋನಿಧಿಯಂ ತ್ವರಿತಪ್ರಯಾಣದಿಂ |

ದೊರ್ವನೆ ಪೋಗಿ ಕಂಡು⁶ ಚಲದಗ್ಗಳೆಯಂ⁶ ⁷ಮಗುಡ್ಡಂ⁷ ಮದಿಪ್ಪಮಂ

ನಿರ್ವಿವರಸ್ತನೀ ಬಗೆಗೊಡಂಬಡುವಪೊಡೆ ಪೋಗಿ⁸ ಬಾರೆ⁸ನೇ ||

೪೪

ಪೋಗದಿರೆಂದು ನೀಂ ತಡೆವೆಯಪೊಡೆ ಪೋಗಿನಮೋಘಮತ್ತ ನೀ

ಡಾಗದೆ ಬರ್ಪುದೆಂದು ನುಡಿಯರ್ ಬಗೆವಪೊಡೆ ಪೋಪುದರ್ಕೆ ತ |

1 ಮಂ ನೋನಿಸಿದಂ (ಅ.ಓ.ಮ). 2 ಬಿಸುಟಿ (ಅ). 3 ತಾಳ್ವದೀ (ಮ).
4 ದೋಳ್ಗಳೊಳುಮಾತನ. 5 ಘಾಯುಗಂ (ಓ.ಮ). 6 ಬಲದಗ್ಗಳೆಯಂ (ಅ).
7 ಮಗುಡ್ಡಂ (ಅ). 8 ಬಾರ (ಓ.ಮ).

ಳ್ವಾಗದೆ ಪೋಗಲತ್ತುದೆ ¹ಮಗುಬ್ಬರ¹ವಿಂಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮಕ್ಕುಮಂ
ತಾಗದೆ ತೂಗುವುಯ್ಯಲ ಮಗುಬ್ಬರವಿಂಗೆ ನಿಮಿತ್ತಮಪ್ಪವೋಲ್ ||

೪೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೦

ಅರಮೆ ಎಲೇ ಏ ಓಹೋ

ಅರೆ ಎಂಬ ನಿಪಾತಮುಂ ವಿಶಂಕಾಪರಮುಂ |

ದೊರೆ²ವೆತ್ತ ವ²ಧಾರಣಮುಂ

ಸ್ವರೂಪದಿಂ ನಿಲ್ಕುಮವಿಕ್ಕತಂಗಳವೆಂದು ||

೪೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಅರಮೆ ಅರಲ್ ಬಯಲ್

ವರೆಗಳ ಪುದುವುಗಳೊಳರಮೆ ಎಳದ³ಳಿರ³ಲತಾಂ |

ತರದೊಳು⁴ಳಿದುಳಿದು⁴ ⁵ಕಾಡುಗು⁵

ಮಿರುಳಪ್ಪನಮಹನುವಿನಿಯಳಂ ಚಕ್ರಾಕ್ಷಂ ||

೪೭

ಗಗನಾಭೋಗಮನೆಯ್ಬಿ ನೀಳ್ಕೊಗೆದ ಗೌರಚ್ಚಾಯ ಶುಭ್ರಾಭ್ರಲೇ

ಲೆಗಡರ್ವಾಗಿರೆ ಪರ್ವಿ ತೋರ್ಪು⁶ದಿದು ತಾಂ⁶ ಮತ್ತಾ ಪುದತ್ಯದ್ಭುತಂ |

ಬಗೆ ಪೋಯ್ತಾಗಲೇ ಇದಲಿ ತುಕಿನಕ್ಷೋಣೋಧ್ರದುತ್ತುಂಗಸಾ

ನುಗ⁷ಳೊಳ⁷ ಭೋರೆನೆ ಬಂದು ⁸ಪಾಯ್ಬುದದೆ⁸ ನೋಡಾಕಾಶಗಂಗಾಜಲಂ ||

ನುಡಿದನೆ ಕಾಪುದನೇ ಎರ್ವೆ

ಗಿಡದಿರು ಜವನಿಟ್ಟ ರಕ್ತೆ ನಿನಗೀವುದನೇಂ |

ನುಡಿ⁹ದನೆ⁹ ಏ ಅದು ಕೆಯ್ಯದು

ನುಡಿದುದು ¹⁰ತಪ್ಪುಗುಮೆ¹⁰ ಗಂಗಚೂಡಾಮಣಿಯಾ ||

೪೮

* ಓಹೋ ಇರಲಿಂ ಪೆಹಿವಳಿ

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ¹¹ಮುಮಂಬು¹¹ನಿಧಿಯ ವಾರಿಯೆ ತನಗಂ |

ತಾಹಾರಮೆಂದೊಡಿನ

ತ್ಯಾಹಿತಮನದೆಂತು ಪೋಗಬ್ಬದಾರ್ವಾನಲನಾ ||

೫೦

1 ಮರುಳ್ಳನ (ಓ.ಮ). 2 ಕೊಂಡವ (ಓ.ಮ). 3 ಇಪ (ಓ.ಮ). 4 ಬಿದು
ಬಿದು (ಇ). 5 ನೋಡು. 6 ದಿದದರ (ಅ). 7 ಗಳಂ (ಅ). 8 ಪಾಯುತಿರ್ಪು
ದುದು, ಪೋಯ್ತುತಿರ್ಪದಿದು (ಅ). 9 ದನೊ (ಓ.ಮ). 10 ತಪ್ಪುಗುಮೊ (ಓ).
11 ಮನಂಬು (ಓ.ಮ).

* ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ, ಒಂದೆರಡುಮೂರು ನಾಲ್ಕು |
ಯ್ದಿಂದೇಣಿಸುತ್ತಾಗಲೆಂತೆ ನಡೆತಂದಿರ್ಪು | ತೊಂದಾದೊಡೊಡಾಗೋಹೋ ! ಎಂದಂಗೆಡ
ಪರಶುರಾಮನತಿಕ್ಕುಪಿತಮನಂ—ಎಂಬ ಪದ್ಯವಿದೆ

ಅರೆ ಎಡೆ ಹಸ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣವಿಚಕ್ಷಣರಿಂದರೆ ಅತ್ಯಶಿಕ್ಷೆಯಿಂ
 ದರೆ ಉಚಿ ಮಲ್ಲಮೇಷಮಹಿಷೋದ್ಧರಯುದ್ಧರಸಪ್ರಿಯರ್ಕಳಿಂ |
 ದರೆ ಎಡೆ ಕಾರ್ಮುಕವ್ಯಸನಕರ್ಮಲೆಧನ್ವಿಜನಪ್ರವೇಕರಿಂ
 ದರೆ ¹ ಎಡೆಯೊರ್ಮೆ¹ ಯೊಂದು ಪರಿಯಿಂ ಪುರಬಾಹಿರಮೊಪ್ಪಿ ತೋಲುಗುಂ || ೫೧

ವಿಶಂಕಗೆ ||

ಇನಿಯನೆ ಬೆಲ್ಲದಿಂದಿನಿಯನೀವನೆ ಆ ಪಿರಿದೀವನಿತ್ತು ದಂ
 ನೆನೆವನೆ ಚಿ ಅದಂ ನೆನೆಯನುಕ್ಕೆ ವಗೆಯ್ತ ದ ² ಗಾಳಿಗೆಯ್ತ ² ಕೂ .
 ಪನೆ ಕಳೆ ಕೂರನೇಳಿ³ ದಿಕೆಗಂಡು³ ಬಿಸುಟ್ಟನೆ ⁴ ಉ⁴ ಬಿಸುಟ್ಟನಿಂ
 ತಿನಿತ್ತು ವಿವೇಕಮಿಲ್ಲದವ⁵ ನೆಟ್ಟವನಂ⁵ ಬೆಲೆವೆಂಡಿರೊಲ್ಪರೇ || ೫೨

ಅವಧಾರಣಕ್ಕೆ ||

ಏತಳಿ ಮಾತೊ ಭೂತಳದೊಳರ್ಥವಿಹೀನನ ಶೌಚಮಣ್ಣು ಪೆ
 ಮಾರ್ಗತು ಕುಲಂ ನೆಗದ್ದೆಯಿನಿತುಂ ವಿಪಲಂ ಧನಮುಳ್ಳನಾವೊನಂ |
 ತಾತನೆ ಶೂರನಾತನೆ ಕುಲೋದ್ಭವನಾತನೆ ಶುದ್ಧವೃತ್ತನಂ
 ತಾತನೆ ಇಂದ್ರನಾತನೆ ⁶ ಮನೋಭವ⁶ ನಾತನೆ ಅಂಬು⁷ ಜೋದ್ಭವಂ⁷ || ೫೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೧

ಪದವಿಧಿಯಿಂ ನೆರೆದುತ್ತರ
 ಪದದಾದಿಯೊಳೊಂದಿ ನಿಂದ ವರ್ಗಪ್ರಥಮ |
 ಕೃದಳಿ ತೃತೀಯಾಕ್ಷರಮು
 ಪ್ಪುದದಕ್ಕುಂ ಬಹುಳಮುಟಿಯೆ ಚಟವರ್ಗಂಗಳ್ || ೫೪

ಉದಾಹರಣೆ ||

ಪಟಗನ್ನ⁸ ದಂ⁸ ಪುದುಂಗೊಳೆ
 ಕೊಡನಕ್ಕದಮುಂ ತಗುಳ್ಳಿ ಜಾಣ್ ಕಿಡೆ ಮುತ್ತಂ |
 ಮೆಟುಸಂ ಕೋದಂತಿರೆ ಪೇ
 ಟ್ಪುಟಿಗವಿಗಳ ಕವಿತೆ ಬುಧರನೆರ್ವೆಗೊಳಿಸುಗುಮೇ || ೫೫

ಪಂದರೆಯೊಳಿದೋರಣದ ಸೀಯದರಂ ಪೊಸ⁹ ದೂವೆ ದೂಪ ತೂ⁹
 ಗುಂದರೆ ಬಾಡ್ಯಣಂ ಪೊಡರೆ ಬಳ್ಳುವ ನಮ್ಮನ ನೂಲಮಾಲದೊಳ್ |
 ನಂದಳಿಯಾಗಿ ನೇಲ್ವ ಪೆಣನೊಂದಿರೆ ನಿಂದುರಿಯುಯ್ಯಲೇಣಿ ಕೈ
 ರಂದಣಿಯಲೈ ಮಾಡಿದಡೆ¹⁰ ಮಂಚಿಕೆ¹⁰ ಮಿಂಚಿದುದಾ ಶ್ರುಶಾನದೊಳ್ || ೫೬

1 ಎಡೆಪರ್ಮೆ (ಓ.ಮ). 2 ಡಾಳಿಗೆಯ್ತ (ಓ.ಮ). 3 ದಕೆಡಂಗು (ಓ). ದಕೆ
 ಗಂಡು (ಇ). 4 ಏ (ಓ.ಮ). 5 ನೆನ್ನನುವಂ (ಓ.ಮ). 6 ಗುಣೋನ್ನತ (ಓ.ಮ).
 7 ಜೋದರಂ (ಓ.ಮ). 8 ಡದ (ಓ.ಓ.ಮ). 9 ದಂಚಿತೂಪತೂ (ಓ.ಮ). 10
 ದಡಮಂಚಿಗೆ (ಓ)

ಎಬಲದನನುಂ ಕಾಮವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದಿರೆ ನೀಳ್ವ ತ
ಣ್ಣುಟಿಲ ತಳದೊಳ್ ರುದ್ರಂ ಕಂಡಲ್ಲ ಕಣ್ಣೊಲನಾಗಿ ಕೆ |
ಯೆ¹ದ¹ ಮುಳಿಸಿಂ ಪೆರ್ವಾವಾಗೆಂದು ಶಾಪಮನಿತ್ತ²ನಂ
ದಯಿ² ಮನದೊಳ್ ತಾಪಂ³ಬೆತ್ತಂ³ವಿಯೋಗ⁴ವಿಷಣ್ಣನೆಂ⁴ ||

೫೭.

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ಒರ್ಕೆಯ್ನೆ⁵ ಬಿಲ್ಲನಂಬುಮ⁵
ನುರ್ಕಾಳಳ್ ಸುರಿಗೆಗಿತ್ತು ಮಾಣ್ಣಿರದಾ ಗೋ |
ವರ್ಕಳಿದಿರ್ಬಿದ ಫೋರಾ
ಯ್ನರ್ಕಳೊಳೆಕ್ಕ ತುಳಮಿಣುದು ಕುಣುದಣುಯಾದರ್ ||

೫೮

ನೆಗೆದಂಭೋದಪಥಕ್ಕೆ ಉಂಕೆವೆರನೊಂದದ್ರಿಂದ್ರಮಾಕಾಶಮಂ
ಬಗಿದತ್ತಿ ಬ್ಬುಗಿಯಾಗೆ ಪಾಣುದಪುದೆಂಬಾಶಂಕೆಯಂ ಮಾಡಿ ತೊ |
ಟ್ಟಿಗೆ⁶ ತದ್ವಾಹ⁶ ಮುಮಂ ಗಜೇಂದ್ರಮುಮನೊರ್ತು⁷ತ್ತೆಂಬಿನಂ ತುತ್ತಿ ದೇ
ವಗಣಕ್ಕಚ್ಚರಿಯಾಗೆ ಪಾಣು ಸುರರಾಜಾವಾಸಮಂ ಮುಟ್ಟಿದಂ ||

೫೯

ನಡುವನಾಟನದುಂತೆ ನೋಡಿದೊಡಂ ವಳಿತ್ರಯಮಧ್ಯದೊಳ್
ನಡುವ ದಿಟ್ಟಿಯನಾಗದಾರ್ಗಮಗಲ್ಲ ಲೆಂಬನಿತೊಪ್ಪುಪೊ |
ಳ್ಳಿದಿಯೆ ತೀವಿ ಪೊಗಡ್ಡೆ⁷ ಗಾದ⁷ ಮಳುಂಬಮಾಗಿಯುಮಂತುಮೊ
ರ್ಪಿದಿಯೆ ದರ್ ನಡು ನೂತವಾತಚಲಲ್ಲತಾಲಲಿತಾಂಗಿಯಾ ||

೬೦

ಚಟವರ್ಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆದಕ್ಕೆ ||

ಅತಿಶಯಮಾಯ್ನೆ⁸ ಕಾಲ್ಪು⁸ ಉ⁸ಗಲಟ್ಟಳಮಾಯ್ನೆ ರಚಲ್ಲ ಕೊಂದು ಕೂ
ಗಿತು⁹ ಕಟಿಚಲ್ಲ⁹ ನೂನಕದ ನೂಪುರದಬ್ಬ ರಮಾದುದಬ್ಬ ರಂ |
ಮತಿಗಿದಿಸಿತ್ತು ದಿಟ್ಟಿ ಸೆಣಿಗೆಯ್ದುದು ಪುರ್ವನೊಳಾದ ಜರ್ಪು ತಾಂ
ದ್ರತರಮಾದ್ರತಂ ಸಮೆದ ತಾಣದೊಳಾಡುವ ಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯಾ ||

೬೧

ಕಡುಟಕ್ಕು¹⁰ ಗೊಂಡವೋರ್ ಮೆಯ¹⁰
ನಡುಗೆ ಮನಂ ವಿಕಳಮಾಗೆ ನುಡಿಗಳ್ ಮೊದಲಂ |
ದಡಿಗಿಡೆ ಕಾರ್ ತಡತಡವರೆ
ತೊಡರ್ದಳಿಹಿಂದೆಳಸಿ¹¹ ನೋಲ್ವ¹¹ ಮೃಗ¹² ಲೋಚನೆಯಂ¹² ||

೬೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೨

ಸ್ವರದಿಂ ಯಲದಿನನಾದಿ

ಪ್ಪರೇಫದಿಂ ಪರದೊಳಮರ್ದು ತೋಟ ಪವರ್ಗಂ |

1 ಯೆ (ಅ). 2 ನಿಂತಯರೆ (ಅ). 3 ಬೆತ್ತಂ (ಒ). 4 ವಿಷಣ್ಣನೆ (ಒ, ಮ).
5 ಬಿಲ್ಲುಮಂಬು (ಅ, ಒ, ಮ). 6 ತದ್ವಾಹ (ಅ). 7 ನಾಡೆ (ಒ, ಮ). 8 ಕಾಡು.
(ಒ, ಮ). 9 ತಟ್ಟಿಚಲ್ಲ (ಅ). 10 ಗೊಂಡನರ್ಥಯ (ಒ, ಮ). 11 ನೋಲ್ವ (ಒ).
12 ಲೋಚನೆಯಾ (ಒ, ಮ).

ದೊರೆಕೊಳ್ಳಂ ವಾದೇಶಮ

ದರೆ ಉಟಿ ವಾಕ್ಯದೊಳಮನ್ವಿತಾರ್ಥದೊಳಕ್ಕಂ¹ || ೬೩

ಪ್ರಯೋಗಂ--

ಸ್ವರಕ್ಕೆ ||

ಎಳವೆಣಿ ದಾಡೆ ಕೆಂದಳರೆ ನಾಲಗೆ ಮಾಮರದಳ್ಳೆಗೊಂಬಿನೊಳ್
ಮಿಳವೆಳವಳ್ಳೆ ಬಾಲಮಲದೊಂಗಲೆ ಕೇನರವೆಂಬಿನಂ ಮನಂ |
ಗೊಳ ಮಧುಮಾನಕೇಸರಿ ವಿಯೋಗಿಗಳೆಂಬ ಮೃಗಂಗಳಂ ಧಯಂ
ಗೊಳಿಸಿದುದುದ್ಧಕ್ಕೀರಮದಕ್ಕೋಕಿಲಗರ್ಜಿತರ್ಜಿತಂಗಳಿಂ ||

೬೪

ಮರವಣಿಗಂ ಬೀಣಿಗಮಂ
ತರಮಾವುದೊ ಸುಕವಿರಚಿತಮೃದುಲಲಿತಪದ |
ಸ್ಪೃಶಿತನರಸೋಕ್ತಿಗಂ ನಿ
ಷ್ಕುರಕುಕವಿಕಟಾಕ್ಷಿಗಳ್ಳಮೇನಂತರಮೋ ||

೬೫

ಯರಾದಿಗೆ ||

²ನುರಿಗೆ² ಶುಭಂಕರಗತ್ತಿಗೆ
ಕರಗಂ ತಲೆಮಂಡೆ ಮರುಳ ಬಾಯ್ವೆಣಿ ಪಣಿಯಾ |
ಗಿರೆ ಕಳದೊಳಿಣಿಯಲರ್ದುಪು
ನೆರೆದು ನಿಶಾಚರರ ತಕ್ಕಿನೆಕ್ಕತುಳಂಗಳ್ ||

೬೬

ಮೆಯ್ಯನದಿಂ ಕೆಯ್ಯನದಿಂ
ಬಾಯ್ಯನದಿಂ ಮಂತ್ರತಂತ್ರದಿಂ³ದಂ ಸುಖಮಂ³ |
ಮೆಯ್ಯಡೆ ವನಿತೆಗೆ⁴ ಪಡೆದಾ⁴
ಮೆಯ್ಯೋಗ⁵ಕ್ಕೆಳಸಿ⁵ ಸೋಲ್ಪನೆಬ್ಬವೊಜಂಗಂ ||

೬೭

ಬರೈಣ⁶ನುರ್ಚಿ⁶ ಕೋಡೊಳರೆ ನೆತ್ತರುರೋಮಣಿಯಿಂ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಾ
ನಲ್ಪರಿವನ್ನೆಗಂ ಪ್ರಹತದಿಂದಿಣದೆತ್ತಿದೊಡಗ್ರಹಸ್ತದೊಳ್ |
ನೆಲ್ವ ಪೆಣಕ್ಕೆ ಪರ್ವತಗೆ ವೈರಿಯ ನಾಲ್ಕು ಬಲಕ್ಕಮೊಂದೆ ಬಂ
ಬಲ್ಪರಿಯುತ್ತು⁷ಮಿದು⁷ದು⁷ ಜಯದ್ವಿರದಂ ಜಯಸಿಂಗಧೂಪನಾ ||

೬೮

ಬಲ್ಪಲಕೆಯಿಂದಿರ್ದಿರ್ಪದ
ಬಲ್ಪಡೆ ತನ್ನೆಚ್ಚ ನಿಶಿತಶರಸಂಹತಿಯಿಂ |
ದೆಲ್ಪಡಗಾಯ್ತನಿತುಮದೆನೆ
ಬಲ್ಪಲೈಯ ಮಾತಮಾನುಷಂ ಮಾಧವನಾ ||

೬೯

1 ಥಂಗಳೊಳಕ್ಕಂ (ಓ.ವ.) 2 ನುರಿಗೆ (ಓ.ಮ.) 3 ಮುಂಶುಭಮಂ (ಓ.ಮ).
4 ಪಡೆವುದು (ಓ. ಮ). 5 ಕತಾನೆ (ಓ. ಮ). 6 ನುರ್ಚಿ (ಅ). 7 ಪುರು (ಅ. ಮ).

*ಧರೆಯೊಳ್ ಬೀರದ ಪೆಂಪಿಂ
ನರನಿಂದಿರ್ಮಡಿ ಬಕಾರಿಯಿಂ ಮೂವಡಿ ಭಾ |
ಸ್ವರಸುತನಿಂ ನಾಲ್ವಡಿ ಶಂ
ಕರನಿಂದಯ್ಯಡಿ ನೆಗದ್ತೆಯಡುರ ಭೀಮಂ ||

೭೦

ಅನಾದಿಪ್ಪರೇಫಕ್ಕೆ ||

ಬೇರ್ವೆರಸು ಕಿಟ್ಟು ಪಲವುಂ
ನೀವೂರ್ಗಳನೊಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರ್ಪ ¹ಗಜೇಂದ್ರಂ¹ |
ಸೋರ್ವ ಮದ²ಧಾರೆ² ಕಟದೊಳ್
ನೇರ್ವಟ್ಟರೆ ಸುರಕರೀಂದ್ರಮನಿಸಿದುದಾಗಳ್ ||

೭೧

ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ||

ಕಮನೀಯವಿಭ್ರಮಗುಣಾನ್ವಿತೆಯರ್
ಪ್ರಮಿತಾಕ್ಷರಾಭರಣಧೂಷಿತೆಯರ್ |
ತಮರೂರ್ಗ್ ಫೋಪ ಕುಲಜಾಂಗನೆಯರ್
ಕಮಲೋದರಂಗೆ ಪಡೆದರ್ ಮುದಮಂ ||

೭೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೩

ಯಲರಹಿತವ್ಯಂಜನದಿಂ
ನಿಲೆ ಮುಂದೆ ನಕಾರಮಲ್ಲ ಬಹುಳಂ ಚಿತ್ವಂ |
ಕೆಲಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ ಜಿತ್ವಂ
ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುಂ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದೊಡಕ್ಕುಂ ಛಿತ್ವಂ ||

೭೩

ಉದಾಹರಣೆ—

ಚಿತ್ವಕ್ಕೆ ||

ನೆರಪೆ ತುಂಬಿಗಳನಾತ್ಮ ಮುಖೋದ್ಯ
ತ್ವರಿಮಳಂ ಕಮಳಬಂಧುರಗಂಧಂ |
ಪರಪೆ ಕೇಕಿಗಳ ತಾಂಡವಮಂ ನು
ಣ್ಣರದ ತಿಣ್ಣು ಘನಘೋಷಗಭೀರಂ ||

೭೪

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ಕಣ್ ಸೋಲಮನೆಯಂ ಪರ
ವೆಣ್ ಸುರವಧುಗಳೆಗೆ ವರ್ಣೊಡಂ ತೊಡರ್ದಾತಂ |
ಮೇಣ್ ಸುರನಕ್ಕಮ ಚಲದ ಪ
ವಣ್ ಸರಿ ಕಿಲ್ಲರಿಗೆ ವಾರನಹಿತಕ್ಕತಾಂತಂ ||

೭೫

* ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲ 'ಅದೇಶರೇಫಕ್ಕೆ' ಎಂದಿದೆ.

1 ಗಜಂಮುಂ (ಒ. ಮು). 2 ವಾರಿ (ಒ. ಮು).

ಒತ್ಪಕ್ಕೆ ||

ಕರೆವರಸಿದ ಪೊಸದುಗುಲದ
ತೆರಳೆವೆತ್ತುಡೆ ಹಟತಟಿನೂತ್ರಪರಿ |
ಸ್ಪುರಿತದೊಳಂ ಕಟ್ಟಿದ ಪೊಂ
ಜುರಿಗೆಯೊಳಂ ಜನಮನೇಂ ಮನಂಗಳಿಸಿ¹ದುದೋ¹ ||

೭೩

ಧತ್ಪಕ್ಕೆ ||

ಪದಿನೆಣ್ಣಾಸಿರಲೋಹವಕ್ಕರೆಯ ಜಾತ್ಯತ್ವಂಗಳಿರ್ಧಾಸಿರಂ
ಮದಮಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿದ್ ದಂತಿಪುಟಿಗಳ್ ಪತ್ತೆಂಟು ಲಕ್ಕಂ ರಣೋ ||
ನ್ಮದಪತ್ತಿವ್ರಜಮೆಂಬ ಸೈನ್ಯಮದದಿಂ ²ಬಂದರ್ ಪಲರ್² ಕಾದಿಯೋ
ಡಿದೊಡೆಬಟ್ಟಿದನಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ಪಿಡಿದಂ ಚಾಳುಕ್ಕಚಕ್ರೇಶ್ವರಂ ||

೭೭

ಯಲಪ್ರತಿಪೇಧಕ್ಕೆ ||

ವೀರಶ್ರೀ ವಿಜಯನ ಕೆ
ಯ್ಸಾರೆ ಸುರಾಂಗನೆಯರೊನೆದು ಪರಸುವ ರವಮುಂ |
ಭೋರಂದೆಹಿಗುವ ಕುನುಮಾ
ಸಾರದ ಬಲ್ಲಿಯುಮೆನೆದುವಂಬರತಳದೊಳ ||

೭೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೪

ಸ್ವರಮಮದಿರೆ ಮುಂದೇಕ
ಸ್ವರದೊಳ್ ನಣಲಯಳಕಾರಮನಿತುಂ ಹ್ರಸ್ವಾ ||
ಕ್ಷರಪೂರ್ವಮಾಗೆ ಪೀನಂ
ಸ್ವರೂಪದಿಂ ದ್ವಿತ್ವವೃತ್ತಿಯಂ ತಾಳ್ಳಿ ಕುರ್ಫಂ ||

೭೯

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪೊನ್ನಳ್ಳವನೆ ಕುಲೀನಂ
ಚೆನ್ನಂ ಕಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿಯೆನುಗುಮ³ದಣುಂ |
ದಿನ್ನಂ ಪೊನ್ನನೆ³ ಪಡೆಪುದು
ಪೊನ್ನಂ ಸಮನುಗುಮರೆ² ಪೆಣ್ಣುಂ ಮಣ್ಣುಂ ||

೮೦

ಕಡೆಲ್ಲಂ ಕಿರುಗರ್ ಮರ
ನೆಲ್ಲಮವಿಮ್ಮಾಪು ಬಳ್ಳಿಯೆಲ್ಲಂ ಲತೆ ಮು |
ಳೆಲ್ಲಂ ಕೇದಗೆ ಬೆಳೆಗೆ
ಯೆಲ್ಲಂ ಪಲಶಾಲೆಯೆಂದೊಡೇ⁴ಪೊಗಟ್ಟುದದಂ⁴ ||

೮೧

1 ದನೋ (ಅ). 2 ಬಂದುಪ್ಪಳಂ (ಅ.ಬ.ಮಾ.) 3 ಮಿನ್ನಂ, ಮುನ್ನಂ,
ಪೊನ್ನಂ, (ಓ.ಮ). 4 ಪೊಗಟ್ಟುಪುದೋ.

ಪೀನಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ಪುಲಿಗಳ ಮೀಸೆಯನುಯ್ಯರಾದರೆ ನಂಜನೆಂ
ಜಲಿಸಲು¹ ಮುತ್ತಿಯೆ¹ ಕಾಳಕೂಟಮನೆನ್ನ ದೋ |
ವಲಮನತಿಕ್ರಮಿಸಲ್ಮಮಾಟಿಸಿ ಬಂದನೋ
ಳ್ಗಲ ದಲವಂ ಜವನಲ್ಲಯುಂಡಿಗದಂದನೋ ||

೮೨

ಅನೇಕಸ್ವರನಿಷೇಧಕ್ಕೆ ||

ನರಣಾರುಮೊಳರೆ ಬಳಸಂ
ನರಣದೊಳದವಬಲನೆಯ್ತು ನಮೆ² ವರ್ಗೆ² ಜಿನೇ |
ಶ್ವರಧರ್ಮಪೊಂದೆ ತಾನೆದು
ಶರಣಂ ಭವಹರಣಮಲ್ಲ³ ಸಂದ³ ಯಮುಂಟೇ ||

೮೩

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ತೋತ್ರದೊಳ ಸಂಧಿಪ್ರಕರಣಂ

ನಾಮಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೫

ಧಾತುವಿವರ್ಜಿತಮರ್ಥೋ
ಪೇತಂ ಲಿಂಗಂ ಮಮಿಂಕೆಯದದೋ⁴ ಎಂದಿಂ⁴ |
ತೀ ತೆಟದಿಂದೇಟಕ್ಕುಂ
ಬ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿಗಳ⁵ ದರ್ಕೆ⁵ ಕಾರಕವಶದಿಂ ||

೮೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೬

ಪರಿವಿಡಿಯೆ ಕರ್ತೃ ಕರ್ಮಂ
ಕರಣಾಬ್ಯಂ ಸಂಪ್ರದಾನಮಪನಯ⁶ ನಾಬ್ಯಾ⁶ |
ನಿರತಮಪಾದಾನಮುಮಧಿ
ಕರಣಮುಮನೆ ಕಾರಕಂಗಳಾಲುಂ ನೆಗಟ್ಟುಂ ||

೮೫

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ನೆಲನಿದು ನೆಲನಂ ಪಾಲನು
ನೆಲದಿಂ ಪುರುಳಕ್ಕುಮಾರ್ ನೆಲಕ್ಕೆ ಟಗದವರ್ |

1 ಮತ್ತಿಯೆ, ತುತ್ತಿಯೆ (ಅ). 2 ವಂಗೆ (ಅ). 3 ಪೇಟ್ ತೊಡಳುಂಟೆ (ಅ)
4 ಲೆಂದಿಂ (ಒ.ಮ). 5 ವರ್ಕೆ (ಒ.ಮ). 6 ಮುಖದಾ (ಒ.ಮ).

ನೆಲದತ್ತಣನುಜದರಿಯಂ

ತೊಲಗಿಸು ನೆಲದೆಜೆಯ ನೆಲದೊಳೊ¹ದವನು¹ ಜನಮಂ ||

೮೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೭

ಅವಹೊಳೆ ದ್ವಿತ್ವಬಹುತ್ವಂ

²ಬವರಿಸೆ² ತಳ್ತು³ಕು³ಮಲ್ಲ³ ಗಳೆ ಶಬ್ದಂ ಮ ||

ತ್ತವು ಸರ್ವನಾಮಗುಣವಚ

ನವ್ಯತ್ತಿಯಂ ⁴ತಾಳೆ⁴ ನೆಗಟ್ಟು ಮವು ಬಹುಳತೆಯಿಂ || ೮೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

⁵ಅಲರ್ಗಣ್ ಮೊಮ್ಮೊಣರಂತಿರೆ

ನೆರೆಮೊರೆಗಳೆ ಚಕ್ರಯುಗಲಮಂ ತಿವಳಿಗಳು ||

ಚ್ಚಲತರಂಗಂಗಗಳನಿಳಿ

ನೆಲತಾಂಗಿಯರಂಬುಜಾಕರಕ್ಕೆಣೆಯಾದರ⁵ ||

೮೮

ಕಿಡಿಗಳೆ ಜಾತಿಸರಾದಿಗಳೆ ದುರಪ್ಪ⁶ವ್ರಾತಾಯುಧಕ್ಕಳ್ಳ⁶ದು

ಕುರ್ಡಿಗಳೆ ಪುಣ್ಯದ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟ ಗುಡಿಗಳೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಗಳ್ಳಪ್ಪ ಕೆ |

ಯ್ವುಡಿಗಳೆ ಜೈನಗೃಹಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲ ಪಡಿಗಳೆ ಸಂಸಾರವಾರಾಶಿಯಾ

ತಡಿಗಳೆ ಶ್ರೀಗುಣ⁷ಧದ್ರ⁷ದೇವರಡಿಗಳೆ ⁸ನಿರೈಮ್ಮ⁸ ಹೃತ್ಪದ್ಯದೊಳೆ || ೮೯

ಅವು ಪಿರಿಯವು ಭಾವಿಪೊಡಿಂ

ತಿವು ಕಿಣಿಯವೆನಿಪ್ಪುದಿದುವೆ ಭೇದಂ ಪೆಣಿತಿ |

ಲ್ಲವ⁹ ಅವ⁹ ಅಂತರಮೆನಿ¹⁰ಸಿದು

ವವನಿ¹⁰ಧರದಣಿಯ ಪುಲಿಗಳುಂ ಬೆಕ್ಕುಗಳುಂ ||

೯೦

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ನೀಂಗಳೆ ಕಾಲ್ಗರ್ಚಿದ ನೀ

ರುಂ ಗಂಗೆಯ ನೀರುಮೆಂ¹¹ಬಿವೀ¹¹ನಿಖಳಜಗ |

ನ್ಯಂಗಳ¹²ಕರಂ¹²ಗಳನೆಗೊ

ವ್ವಂಗಳಂ ಸಮನಿಸಿದುವಿಂತು ಮೊಂತರುಮೊಳರೇ ||

೯೧

1 ದಗಿಸು (ಓ.ಮ). 2 ಬವಳಿಸೆ, ಜವಳಿಸೆ (ಅ). 3 ಮೆಯ್ಯ (ಅ). 4 ತಾಳು, ತಾಳಿ (ಅ.ಓ.ಮ). 5 ಈ ಪದ್ಯವು ಒಂದೇ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ. 6 ವ್ರಾತಾದಿಗಳ್ಳ, ವ್ರಾತಾ ನಿಗುಳ್ಳಳ್ಳ (ಅ). 7 ಚಂದ್ರ (ಅ). 8 ನಿರೈಮ್ಮ (ಅ). 9 ಅವ (ಓ.ಮ). 10 ನಿವು ವವನೀ (ಮ), ನಿವುದವನೀ (ಓ). 11 ಬಿವಂ (ಓ); ಬಿನಂ (ಮ). 12 ಪದಂ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೮

ಪುರುಷಸ್ತ್ರೀವಾಚಕಮಾ

ಗಿರೆಯುಂ ಮತ್ತಲ್ಲಿ ಸರ್ವನಾಮಂ ನಯ್ತೊಂ |

ದಿರೆಯುಮಿರರ್ ದಿರ್ ವಿರ್ ಕಳ್

ದೊರೆಕೊಂಡನುಸರಿಸುಗುಂ ಜನೋಕ್ತಿಕ್ರಮದಿಂ || ೯೨

೦ಕ್ಷ್ಯಂ |

ಆರಾರ್ಗಿ ಪೆಂಡಿರೊಡಪುಟ್ಟದರೆಂಬರಾರಾ

¹ಗಾರ್ಗಿ¹ ತಂದೆವಿರತಿಪ್ರಿಯಪುತ್ರರಾರಾ

²ಗಾರ್ಗಿ² ತಾಯ್ಪಿರೆರಡಿಲ್ಲದೆ ಕೂರ್ಪರಾರಾ

³ಗಾರ್ಯೈ³ ತಾನೆ ⁴ತನಗಿಂ⁴ ನೆರಮಲ್ಲರಾರುಂ || ೯೩

ಇವಳ್ಳಿರೊಳಿವಂದಿರಂ ವಿಕೃತರೂಪರಂ ಕೂಡುವಂ

ತವಶ್ಯಮನುರೂಪರೂಪರನೆ ಕೂಡಲೇಂ ಕೂಡದೋ

ವಿವೇಕ⁵ಮಿನಿತೇಕೆ⁵ ಪುಟ್ಟದೊ ಪಿತಾಮಹಂಗೆಂಬ ಚಿ

ತ್ತವಿಧ್ಯಮಮನಾಗಿಪರ್ ಸುಟಿವ ಬೇಡರಾ⁶ಬೆಟ್ಟ⁶ದೊಳ್ || ೯೪

ಕಳಂತಕ್ಕೆ ||

ಅಣುಯರಾಗದು ನೆಟ್ಟನೆಂದು ಬಿಡುಬಿಟ್ಟುದುಂ ನಯಮಲ್ಲ ಪಾಂ

ಗಣುವ ವಿಪ್ರವರರ್ಕಳಿಂ ಚರರಿಂ ವಿಚಾರಪರರ್ಕಳಿಂ |

ಪೆಟರುಮ⁷ನ್ನರಿ⁷ನಿನ್ನು ಮಾರಯಿಸಿಂ ವಿಧಗ್ಧರಿನೊಯ್ಯನೆ

ತ್ತಣುಯಲಕ್ಕಮೊ ನಯ್ಪಿನಿಂ ನಮ⁸ನಿಕ್ಕ⁸ಮರೆ ನಮಾಹಿತಂ || ೯೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೯

ಅಕ್ಕುಮನುಸ್ವಾರಮದಂ

ತಕ್ಕೆ ಸಮಂತೆಲ್ಲಯಾದೊಡಂ ಮತ್ತದಟುಂ |

ಮಿಕ್ಕುವಣೊಳ್ ಲೋಪಂ ತಾ

ನಕ್ಕುಂ ಪ್ರಥಮೈಕವಚನ⁹ಮಂತೊಂದಕ್ಕುಂ || ೯೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

¹⁰ಬಗಿದು¹⁰ ಪುಗಲ್ಕರಿದೆಲ್ಲಯು

ಮೊಗೆದ ಮರಂ ಪೊದಟು ಬಳ್ಳಿ ಗಿಡುವೆಂಬವಟುಂ |

ಮಿಗಿಲೆನಿಪ ಬಳ್ಳಿ ನಗನಾ

ನುಗಳೊಳದಂತಾವ ಮೆಯ್ಯೊಳಂ ಪುದಿದಿರ್ಕುಂ || ೯೭

1 2 ರಾರಾರ್ಗಿ (ಓ.ಮ). 3 ರಾರಯ್ಯ (ಓ.ಮ). 4 ತನಗಂ (ಅ). 5 ಮಿನಿ
ತೇಕ (ಅ). 6 ಬೇಟ (ಅ). 7 ನ್ನರ (ಓ). 8 ನಕ್ಕು (ಓ). 9 ಮತ್ತೊಂ (ಅ.ಮ).
10 ಬಗಿದು (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೦

ಕೇವಲಮದಂತಲಿಂಗದೊ

ಳಾವರ್ಜಿತಮಪ್ಪ ಮಾಗಮಂ ಗಳಕ್ಕುಂ |

ತಾವೊಂದಿ ಬಿಂದುಗಳ್ಳು

ದ್ಭಾವಿಸಿ ನೆಗಟ್ಟುಂ ಮ ನಂ ಸ್ವರಂ ನಿಲೆ ಪರದೊಳ್ || ೯೮

ಪ್ರಯೋಗಂ |

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಪೊಂಗಳನಂಗಳನೆನಪು

ತ್ತುಂಗಧ್ವಜಶೋರಣಂಗಳಿಂ ಸೊಗಯಿಪ ಕೂ |

ಟಂ^೧ಗಳನೆಲ್ಲಂ^೧ನಾಡ ಮ

ನಂಗಳೊಳಿಪುಪು ಪುರದ ರಮ್ಯಹರ್ಮ್ಯಚಯಂಗಳ್ ||

೯೯

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಹರನಗಮಿಂತಿದು ಲಂಕೇ

ಶ್ವರನೀ ಗಿರಿವರಮನೊತ್ತಿ ಕಿಡ್ತಿತ್ತಿದನ |

ಚ್ಚರಿವಟ್ಟು ಸುರವಿಯಚ್ಚರ

ಗರುಡೋರಗನಮಿತಿ ನೆರೆದು ನಡೆ ನೋಡುವಿನಂ ||

೧೦೦*

ಸೂತ್ರಂ ೨೧

ಅಘ ಪರಮಾಗಿರೆ ಲಿಂಗಾಂ

ತವಣಲೋಪಂ ಗುಣೋಕ್ತಿಗಕ್ಕುಂ ಪ್ರಾಯಂ |

ಸ್ವವಿಭಕ್ತ್ಯಾದ್ಯಕ್ಷರಮಾ

ಗಿ ವರ್ತಿಕುಂ ಸರ್ವನಾಮದೊಳ್ ಮತ್ತದುವುಂ || ೧೦೧

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಇನಿಯಪು ವಿಷಯಸುಖಂ ನಂ

ಜಿನ ಸವಿವೊರ್ ತತ್ತ್ವಣಂ ಪ್ರತಾಚರಣಂ ಮ |

ದಿನ ಕಯ್ಯೆಯಂತೆ ವಿರಸಂ

ಮನಕ್ಕವೆರಡುಂ ವಿಪಾಕವಿಪರೀತಂಗಳ್ ||

೧೦೨

1 ಗಳವೆಲ್ಲಂ, ಗಳವೆಲ್ಲಂ (ಓ.ಮ).
ಕಳಗೆ ನೋಡಬಹುದು.

* ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ೨೩ನೆಯ ಸೂತ್ರದ

ಪ್ರಾಯೋಗ್ಯಹಣಕ್ಕೆ ||

ಬಂಡಣದೊಳನ್ನ ನೋಡಿಸಿ
ಕೊಂಡುಯ್ದುಂ ನಿನ್ನ ನಾ ಸರಿತ್ವ ತನಾನುಂ |
ಪೆಂಡತಿಯೆನಾದೆನದೆಜುಂ
ಪೆಂಡಿರ್ ಪೆಂಡಿರೊಳದೆಂತು ಕೂಡುವರಬರೇ ||

೧೦೩

ಸೂತ್ರಂ ೨೨

ಸ್ವರಮಿದಿರೊಳಕಾರಾಂತ
ಕ್ಕಿರೆ ನಾಗಮಮಕ್ಕು ಮಲ್ಲ ಪುಲ್ಲಿಂಗ¹ದೊಳ |
ನ್ನೆರಡನೆಯ¹ ವಿಭಕ್ತಿಯನ
ತ್ತಿರಲಿತ್ತು ನಪುಂಸಕಕ್ಕೆ ದಾಗಮಮಕ್ಕುಂ ||

೧೦೪

ಪ್ರಾಯೋಗಂ ||

ಇವನಧಿಕಪುಣ್ಯನೀತನ
ನವಶ್ಯಪೋಲಗಿಸೆ ² ತೀರ್ಗು² ಮಭಿಮತಮಿವನಿಂ |
ಭುವನವಿಶೇಷಕರಾರಂ
ದವನವನತನಾದನಾ ಧರಾಧಿಪನಡಿಯೊಳ್ ||

೧೦೫

ಮನದಿಂ ಬೇಗಂ ಮುಟ್ಟಿದ
ನನೂನಫಲಕುಸುಮಪಲ್ಲವಭ್ರಾಜಿತಮಂ |
ಬನದೊಳಗೆ ಪವನನಂದನ
ನನಿಂದ್ಯಗುಣನೆಸೆವಶೋಕಧಾತ್ರೀರುಹಮಂ ||

೧೦೬

ಸೂತ್ರಂ ೨೩

ಮತ್ತಾ ದ್ವಿತೀಯೆಗಂ ಮನ
ಮೊತ್ತ ರಿಸಿರ್ಕ್ಕುಂ ವಿಭಾಷೆಯಿಂ ನಿಧನದೊಳಂ |
ಪತ್ತಿ ನಿಮಿರ್ದಮರ್ದು ನಿಲ್ಲುಮು
ದಾತ್ತತೆ ಮಿಗೆ ದಂ ತೃತೀಯೆಗೇದಂತಂ ಮೇಣ್ ||

೧೦೭

ಪ್ರಾಯೋಗಂ ||

ದ್ವಿತೀಯೆಗೆ |
ನೆಲನಂ ನುಂಗಲುಮಂಬುಧಿ
ಜಲಮಂ ತವೆ ತುಳ್ಳಲುಂ ಕುರಾಚಲಕುಲಮಂ |
ನೆಲೆಯಿಂ ³ ಕಿಟಲುಂ³ ತಾರಾ
ವಲಯನುದಿರ್ಚಲುಮೊಡರ್ಚಿದಂ ಚಕ್ರಧರಂ ||

೧೦೮

1 ದೊಳಂ | ೨ ಎರಡನೆಯ ವಿಭಕ್ತಿಯಂ (?). 2 ತೋರ್ಗು (ಮ). 3 ನೆಗವರ್ (ಅ).

ಹರನಗಮಂತಿದು ಲಂಕೇ
ಶ್ವರನೀ ಗಿರಿವರಮನೊತ್ತಿ ಕಿಡ್ತತ್ತಿದನ |
ಚ್ಚರಿಮಟ್ಟು ಸುರವಿಯಚ್ಚರ
ಗರೊಡೋರಗನಮಿತಿ ಮೆಚ್ಚಿ ತಲೆದೂಗುವಿನಂ ||

೧೦೯ *

ತೃತೀಯೆಗೆ ||

ಭಯದಿಂದಂ ಮುಳಿಸಿಂದಂ
ನೈಯದಿಂದಂ ರಾಗದಿಂದಮುಳಿಸಿಂದಂ ದು |
ರ್ಣಯಮಂ ಭಾವಿಸದೆ ಯದ್ಯ
ಚ್ಚೆಯಿಂದೆ ನೆಗಟ್ಟುಂಗೆ ತೀರ್ವ ಕಜ್ಜ ಮುಮೊಳವೇ ||

೧೧೦

ಬಗೆದಂತಾಗೆ ಸುರೇಂದ್ರರಿಂ ಕ್ರಮದೆ ಕರ್ಯಾಣದ್ವಯಂ ಜೈನದೀ |
ಕ್ಷೆಗೆ ಪೂಣ್ಣಕ್ಷಯಪುಣ್ಯನುಗ್ರತಪಮೆಂಬುಗ್ರಾಸಿಯಿಂ ಕೂಡೆ ಘಾ
ತಿಗಳಂ ಘಾತಿಸಿ ತದ್ಭಗಂಧರಮಹಾಯೋಗೀಶ್ವರಂ ತಾಳ್ದಿದಂ
ನೆಗದ್ಧಾಹಂತ್ಯಮನೇನನೀಯದೊ ಶುಭಧ್ಯಾನೋಪಯೋಗೋದಯಂ || ೧೧೧

ಸೂತ್ರಂ ೨೪

ಅಕ್ಕುಂ ಬಹುಳಮುಕಾರಾಂ
ತಕ್ಕೆ ತೃತೀಯಾದಿ^೧ಗಳೊಳಿನಾ^೧ಗಮಮುಪಮೆಂ |
ದಕ್ಕುಮವು ಸರ್ವನಾಮದ
ಪಕ್ಕು ದೊಳಿರೆ ಮೊದಲೊಳಿದುರ್ಕಾರದ ನೆಲೆಯೊಳ್ || ೧೧೨

ಉದಾಹರಣೆ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ||

ಮನುವಿನ ಮಾರ್ಗಂ ಸುರಗುರು
ವಿನಱುವು ಪವಮಾನನೂನುಷ್ಣಂದಾಯತಿ ಪೆಂ |
ಹಿನೊಳೆನವ ಕರ್ಣನೊ^೨ರ್ನುಡಿ^೨
ತನಗವು ನಿಜಮಾಗೆ ನೆಗಟ್ಟುನಾ ವಿಧುವಿಳೆಯೊಳ್ ||

೧೧೩

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಅದಱುಂದಾನೊಂದಂ ಬೇ
ಡಿದವೆಂ ಮಾರ್ಕೊಳ್ಳದೀಪುದೆಂಬುದುಮದಱೊಳ್ |
ಪುದಿದನುರಾಗಂ ಮಾಣಿ^೩ರೆ
ತದನ್ನುವೆಂದಿತ್ತನಮಳವೆನ್ನುವ^೩ನಾತಂ^೩ ||

೧೧೪

* ಈ ಪದ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. 1 ಗಳೆನಾ (ಅ). 2 ಳ್ನಡಿ (ಒ.ಮ).
3 ನಾದಂ (ಮ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೫

ಮೊದಲೊಳನುಸ್ವಾರಂ ಬೆರೆ
ನದಂತಪುಲ್ಲಂಗದೊಳ್ ಗೆಯಕ್ಕುಂ ದ್ವಿತ್ವಂ |
ವಿದಿತನಪುಂಸಕದೊಳ್ ಪ
ಕ್ಷದಿಂ ತೃತೀಯಂ ಚತುರ್ಥಿಗಂತುಟಿದುವಜೊಳ್ || ೧೧೫

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಆತಂಗಮಾಕೆಗಂ ವಿ
ಖ್ಯಾತಯಶಂ ಪುಟ್ಟಿದಂ ಕುಲಕ್ಕುಂ ಚಲಕಂ |
ಭೂತಳದೊಳಾಗಮಧಿಕಂ
ನೀತಿಪರಂ ಪರಬರಾಬ್ದಿಗೌರ್ವಪ್ರತಿಮಂ || ೧೧೬

ಸೂತ್ರಂ ೨೬

ಅತ್ತಣ್^೧ಮೆಂದನುಸಂಧಿನಿ^೧
^೨ಯೊತ್ತಂಬರದಿಂ^೨ ತಗುಳ್ಳವರ್ ಪಂಚಮಿಯೊಳ್ |
ಬಿತ್ತರಿಸುವರ್ ತೃತೀಯಾ
ವೃತ್ತಿಯುಮಂ ಪಂಚಮೀಪ್ರಯೋಗದೊಳರೆಬರ್ || ೧೧೭

ಉದಾಹರಣ್ ||

ಕವಡಿಕೆ ಬಂದು^೩ ದೋಪ^೩ ಳುಟಿದಟ್ಟದಳಾಳ್ ನ ನಂಟ^೪ರತ್ತಣ್^೪
ದವದಳಮಾಯ್ ಪೋಯ್ ರವಣಂ ಪೊರೆವಾವುಗೆ^೫ನೆಂಬ^೫ನಾದನಿ |
ನ್ನವಧರಿಸಲ್ ಮಾಣಿನೆನುತುಂ ^೬ಮಗುಡ್ಡಾಡುವ^೬ ನಿಲ್ಲಜಂಗೆ ತಾಂ
ಕವಡಿಕೆ ಕಯ್ಯಳಿದುರ್ಮಮವು ^೭ಮುಂದರೆ^೭ಯೊಳ್ ನೆಲಿಸಿದುರ್ಮವಲ್ಲವೇ || ೧೧೮

ಮತ್ತಹಸ್ತಿಗಳ ಮಸ್ತಕದಿಂ ಬಿದಿರಿಂ ಪಣೀಂ
ದೋತ್ತಮಾಂಗದಿನಗುರ್ವಿಪ ಪಂದಿಯ ಕೋಲ್ಕಳಂ |
ಪತ್ತುವಿಟ್ಟಗ^೮ನಿಕುಂಜ^೮ದೊಳೊಕ್ಕಳಮುತ್ತನಾ
ಯುತ್ತಮಿರ್ಪ ಶಬರಪ್ರಿಯಕಾಮಿನಿಯರ್ಕ್^೯೪ಂ^೯ || ೧೧೯

ಸೂತ್ರಂ ೨೭

ಆದಿವಿಭಕ್ತಿಯೊಳಂ ಸ್ವಾ
ಮ್ಯಾದಿಯೊಳಂ ಪಪ್ಪಿ ತಾನದಕ್ಕುಂ ಕೆಲರು |

1 ನೆತ್ತನುಬಂಧಿನಿ (ಒ.ಮ). 2 ಕುತ್ತುಂಬವನಂ (ಒ). 3 ಪೋಪ (ಒ).
4 ನತ್ತಣ್ (ಒ.ಮ). 5 ವೆಂಬ, ನಂಬ (ಅ). 6 ಮಗುಡ್ಡಾಡುವ (ಅ). 7 ಮೂ
ದರೆ (ಮ). 8 ನಿಕಾಯ. (ಅ.ಒ.ಮ). 9 ೪ಂ (ಅ).

ತ್ವಾದಿಸುವರ್ ಸ್ವಾಮಿತ್ವದೊ

ಳಾದಮುಖೇದದೆ ಚತುರ್ಥಿಯಂ ಪೆಚ್ಚಿಯುಮಂ || ೧೨೦

ಲಕ್ಷ್ಯಂ||

ಕವಿಗಾದ ಸಂತನಂ ಕ

ಣ್ಣವತರಿಸಿದುದೀಗಳೆಮಗೆ ¹ಕಾಮಾಂಧಕಿ¹ಗ |

ಳವದಾತಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯು

ಮವಯವದಿಂದಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಬರೆ ²ಮುರ²ಮಥನಾ ||

೧೨೧

ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ||

ತಂಕ³ವಂಕದೊ³ಳನಂಖ್ಯಬಲಂ ನಿ

ಶೃಂಕೆಯಿಂ ನೃಪನ ಪೇಜೆ ವಿರುದ್ಧಾ |

ತಂಕನಳ್ಳು⁴ ಸುಶರ್ಮನೃಪಂ ವೀ

ತಾಂಕುಶಂ ತುಲುಗೊಳಲ್ ⁴ಪೊಣಮುಟ್ಟಂ⁴ ||

೧೨೨

ಸ್ವಾಮ್ಯಾದಿಗೆ||

ಮದನನ ಕೆಯ್ದು ಪೆಲ್ಲದನನಂಗನ ಕೆಯ್ದಿಡಿಯೆಲ್ಲದಂ ವಿರಾ

ನದ ಕಣಿಯೆಲ್ಲದಂ ಚದುರ⁵ನೆಲ್ಲದನೆ⁵ಲ್ಲದನೆಲ್ಲದಂ ವಿನೋ |

ದದ ಮೊದಲೆಲ್ಲದಂ ಸೊಬಗಿನಾಗರಮೆಲ್ಲದನಿಚ್ಚೆಯಾಣ್ಣನೆ

ಲ್ಲದನೆರ್ದೆಗಾಣ್ಣನೆನ್ನರನನೆಲ್ಲದನೋ ಲಲಿತಾಂಗವಲ್ಲದಂ ||

೧೨೩

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ||

ಈತನೀ ನೆನನಾಳ್ವರನಂ ಕೇ

ಳೀತನೀ ಧರಣಿಗೀಶ್ವರನೇಮಾ

ತೀತನೀ ವಿಷಯನಾಯಕನೀ ತೋ

ಪಾರ್ತನೀ ದೇವಯ ನಾಲ್ಕುಧಿನಾಥಂ ||

೧೨೪

ಸೂತ್ರಂ ೨೮

ಗುಣದಿಂ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂ ನಿರ್ಧಾ

⁶ರಣಿಯೊಳ್⁶ ಸಪ್ತಮಿಯುಮಕ್ಕು ಮಾದಿಯದಾಮಂ |

ತ್ರಣದೊಳ್ ನೆಗೆಯ್ಕುಂ ಸಾಧಾ

ರಣದೊಳ್ ಲೋಪಂ ತದೇಕವಚನಕ್ಕಕ್ಕುಂ ||

೧೨೫

1 ಕಾಮಾಂಧಕಿ (ಅ). 2 ಮಧು (ಅ). 3 ವಕ್ಕ (ಓ.ಮ). 4 ಮೊಣದುಟ್ಟಂ (ಅ).
5 ಪುಟ್ಟದ (ಓ.ಮ). 6 ರಣದಿಂ (ಓ.ಮ).

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಸುರರೊಳಗೆಂತು ವಜ್ರ ಭಗಣಂಗಳೊಳೆಂತು ¹ಸುಧಾಕರಂ¹ ಮಹಾ
ಗಿರಿಗಳೊಳೆಂತು ಮೇರು ಭುಜಗಂಗಳೊಳೆಂತು ಭುಜಂಗನಾಯಕಂ |
ನರರೊಳಗೆಂತು ಚಕ್ರ ವಿಹಗಂಗಳೊಳೆಂತು ಗರುತ್ಮನಂತೆ ನಿಲಂ
²ಪಿರಿಯೆ² ಜಿನೇಂದ್ರ ದೇವರೊಳಗಿಂದ್ರ³ನರೇಂದ್ರಪಣೇಂದ್ರ⁴ವಂದಿತಾ ||

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಚತುರಂತಕ್ಷತಿಕಾಂತೆ ಕೇಳೆ ಜಲಧಿ ಕೇಳೆ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿ ಕೇಳೆ ತಾತ ಮಾ
ರುತ ಕೇಳೆ ಮಾರುತಮಾರ್ಗ ಕೇಳೆ ಪಗೆವನಂ ಕೊಂದೆನ್ನ ಕೋಪಾಗ್ನಿಗಾ |
ಹುತಿಮಾಡ್ವಂ ಕೊಲರಾಹಿದಂದು ತಪ್ಪಿಸಂದಾನೆನ್ನ ನಿಂದಗ್ನಿಗಾ
ಹುತಿಮಾಡ್ವಂ ⁴ಗಡ⁴ಮೆಂದು ಪೂಣ್ಣ ⁵ದಳಿದಂ⁵ ಕಾರಾವ್ಯ ⁶ಕೋಳಾಹವಂ⁶ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೯

ಭಾಷೆಯೊಳೀಕತ್ವಕ್ಕವಿ

ಶೇಷದಿನೇದಂತಮಲ್ಲ ವರ್ತಿಸುಗುಮಿರಾ |

ಶ್ಲೇಷಂ ತಾನಕ್ಕುಂ ಪರಿ

ಶೇಷದ್ವಿಬಹುತ್ವವಿಷಯಮೆನಿತನಿತರ್ಕಂ ||

೧೨೮

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಎಳಮಾವೇ ತಳಿರುಯ್ಯಲೇ ಕೊಳೆ ತಗುಳ್ಳಿಂದೋಳಮೇ ಕೋಗಿಲೇ
ಗಿಳಿಯೇ ತುಂಬಿಯ ಬಂಬಲೇ ಪುಳಿನಮೇ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೇ ಚಂದ್ರನೇ |
ಕೊಳನೇ ನಂದನಮೇ ಲತಾಭವನಮೇ ಸುಗ್ಗೀ ಕರಂ ಬರ್ದಿದಂ
ಗಗಳ ನೀಮಲ್ಲರಾಮೆನ್ನ ಬರ್ದುಗೇಯನಾನ್ಲಂಗೇ ಪೇಟಿಂ⁷ಗಡಿಂ⁷ ||

೧೨೯

ಸುರತರುನಂದನಂಗಳಿರ ರತ್ನಪಿನದ್ವಿಮಾನಕುಟ್ಟಿಮಾಂ

ತರ ಸುರತಾಲಯಂಗಳಿರ ಚಾರುವಿಲೋಲಕಟಾಕ್ಷಪಾತನುಂ |

ದರಪರಿವಾರದೇವಿಯಿರಿರಾ ಕಡುಕೆಯ್ದು ಕೃತಾಂತನಿಂತು ನಿ

ರ್ನರಮೆಡದಯ್ಯೆ ಬಾರಿಸದೆ ಕೆಮ್ಮನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡು⁸ತಿರ್ಪುದೇ⁸ ||

೧೩೦

ಸೂತ್ರಂ ೩೦

ಎನೆದಿರೆ ನಿಲ್ಲುಂ ಸಂಬೋ

ಧಿಸುವೆಡೆಗಳೊಳಮರ್ದು ದೇನೆಯಿಂ ಮಾರ್ಗದೊಳಂ |

ನಿಸದಂ ಕ್ರಮಗತಿಯೊಳತಿ

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಿಂ ಹ್ರಸ್ವದೀರ್ಘಕಾಕುಗಳೆರಡುಂ ||

೧೩೧

1 ನಿಶಾಕರ (ಅ). 2 ಪಿರಿಯ (ಒ.ಮ). 3 ಮುನೀಂದ್ರನರೇಂದ್ರ (ಅ).

4 ಗಡ (ಅ). 5 ಘಟದಂ (ಒ.ಮ). 6 ಕಾರಾನಲಂ (ಒ.ಮ). 7 ಗಡಾ (ಅ).

8 ತಿರ್ಪರೇ (ಅ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಹ್ರಸ್ವಕ್ಕೆ ||

ಕೇಳ ಮಾಧವ ಭವನ್ಮಥಿತವ್ಯಾ
 ಕೋಳದಾನವಕುರಾಂಬುಧಿಬೋಧೀ
 ನ್ಮೀಳನಂ ¹ಭುವನಸಂಹೃತಿ¹ಮೂಲಂ
 ಕಾಳಕೂಟಮೇನೆ ²ಪುಟ್ಟಿ²ನಿಶಾಟಂ ||

೧೩೨

ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ ||

ವಾರಣೀಂದ್ರಮಣಿಹೇಮವರಸ್ತ್ರೀ
 ನಾರವನ್ತುಚಯಮಂ ಕ್ರಮದಿಂ ಕೆ |
 ಯ್ಸಾರರಾಟಸು³ಪೊಡಿಂ ತಡವರ್ತೀ³
⁴ಕಾರಣಂ⁴ ಕುರುಪತಿ ⁵ಎಮಗೀಗಳ್⁵ ||

೧೩೩

ಸೂತ್ರಂ ೩೧

ಸ್ವರಸಂಜ್ಞ ಕಂಗಳಮದೊಂ
 ದಿರೆ ಮುಂದೆ ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ದ್ವಿತೀಯೆಗೆ ದೀರ್ಘಂ |
 ದೊರೆಕೊಳ್ಳು ಮೆಲ್ಲಯಾನುಂ
 ಪುರಾತನೋಕ್ತಿಗಳೊಳೆಂತದಲ್ಲ⁶ ಯಥೇಷ್ಟಂ || ೧೩೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ದಿವಾಕರನ ಪುಟ್ಟಿ ಪೋದ ದಿತಿಜಾಂಡಬಂಡಂಗಳಾ
 ನವಂ ಪಿಡಿದು ಪದ್ವಜಂ ತಗುಳೆ ಪಾಡಿ ⁷ನಾಮಂ⁷ಗಳಂ |
⁸ಸುವರ್ಷಜಲ⁸ಜಾತಿಗಂಧಮದಕೋಪಸತ್ಯಂಗಳಾ
 ನವಂ ಪಡೆದನಿಂದ್ರಜಾಲಗನಪೋರೆ ಕಣ್ಣೊಪ್ಪಿದಂ ||

೧೩೫

ಸೂತ್ರಂ ೩೨

ತುದಿಯೊಳ್ ದೀರ್ಘಾದೇಶಂ
 ಪೊದಬ್ಬು ಪೃಷ್ಠೀವಿಭಕ್ತಿಗರೆಬರ ಮತದಿಂ |
 ಪುದಿದಿರ್ಕುಂ ಕೆಲಬರ್ ಪೇ
 ದದೊಳಂ ಸಂಧ್ರಮದೊಳಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರದಂ || ೧೩೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪೃಷ್ಠಿಯ ದೀರ್ಘಕ್ಕೆ—

ಮೈಡನಾ ಗಂಗಾಂಬುಧಾರಾಜಟಲತಜಟನಾ ಪಾದ⁹ಪದ್ಮಕ್ಕೆ⁹ ಮುನ್ನಂ
 ಪೊಡೆವಟ್ಟಿಂದ್ರಂ ಬಟಕ್ಕೀಕೆಗೆ ಪೊಡೆವಡೆ ತನ್ಮಾಲರತ್ನಪ್ರತಾನಂ |

1 ಯವನಸಂಹತಿ (ಅ). 2 ಪುಟ್ಟಿ (ವಾ), ಪುಟ್ಟಿತಶಾಪಂ (ಅ). 3 ವುದಿಂತಡ ಮರ್ತೆ (ಅ). 4 ವಾರಣಂ (ಓ). 5 ನಮಗೀಗಳ್ (ಅ.ಇ). 6 ಕಪಿವುದಲ್ಲ (ಅ). 7 ನಾಮಂ (ಓ.ವು). 8 ಸುವರ್ಷಜಲ (ಓ.ವು). 9 ಯುಗ್ಮ (ಓ.ವು).

¹ಪೊಡರ್ದು¹ದ್ಯದ್ಯೋತಿ ತಟ್ಟುತ್ತಡಿದರ್ಗ²ಳವನ್ನೂಡಿದಂತಪ್ಪವೀಗಳ²
ಮುಡಿದತ್ತಿಂದ್ರಂಗಮುಗ್ರಾಸುರಬಲಮಥನೋದ್ಯೋಗಯೋಗಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಬೇದಸಂಭವುಂಗಳೆ ||

ಪೊಂಬೆಸದಿಂದಮೆಯ್ತೆ ನಮದಂತೆನದೊಪ್ಪುವ ಬಣ್ಣಮುಂ ಕರಂ
ಪಂಬಲನಲ್ಕೆ ³ತಕ್ಕವಚೆರ್ಕ್ಕಾಗಿ³ನದೋಗರಗಂಪುಮಾವ ಪೂ |
ವಿಂ ಬಗ್ವಾಗಳಂತಿವಟೊಳಗ್ಗೆಳಮಾದೊಡಮಕ್ಕುಟಾ ಮರು
ಳ್ಳುಂಬಿಗಳೇಕೆ ನಂಪಗೆಗಳೊಳೆ ಪಗೆಗೊಂಡುಪೊ ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತದಿಂ || ೧೩೮

ಪುಗಿಲಂ ಕ್ರೀಡನಶೀಲನಕ್ಕುರಿಗನಾದಂ ಪಲ್ಲವಗ್ರಾಹಿ ಪಾ
ಸುಗಿ ನಮಾ ದುದನಾಗಲುಂ ⁴ನಮ⁴ಯಲುಂ ಮೆಯ್ತುರ್ಕುಮೇ ತಾರನೆಂ |
ಬೆ ಗಡಾ ⁵ವೇಳೆ⁵ಯೆನೆಂಬ ಡೊಂಬನೆಯಂ ⁶ಕುತ್ತಂ⁶ ನೆಲಕ್ಕಿ⁷ಕ್ಕಿದಂ⁷
ದಗಲೆಂ ⁸ರಾಜಿಗ⁸ ನಿನ್ನನೆನ್ನೊಡಲೊಳೆನ್ನೀಪ್ರಾಣಮುಳ್ಳನ್ನೆಗಂ || ೧೩೯

ಸೂತ್ರಂ ೩೩

ಮೊದಲ ವಿಭಕ್ತಿಯೆ ವಾಕ್ಯದ
ಮೊದಲೊಳೆ ಪುದಿದಿರೆಯುಮುರುವಿಶೇಷಣಗತಿಯಿಂ |
ಪದಸಂತಾನಂ ತಾನದು
ತುದಿಯ ವಿಭಕ್ತಿಯೊಳೆ ಕಾರಕಾನ್ವಿತಮಕ್ಕುಂ || ೧೪೦

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ನಂಗತನ⁹ತ್ವಂ ಕು¹⁰ರುರಾ
ಜಂಗಂ ಕರ್ಣಂಗಮೇಷುಸ್ಮರಿದನಿದಂ |
ತಾಂ ಗಡಮೇಷುಪನೀ ಪಾ
ವ್ವಂಗಕ್ಕುಟ ಮೆಯ್ಯೊಳೊಂದು ಮರುಳುಂಟಕ್ಕುಂ || ೧೪೧

ನರಪರೊಳಗೊಂದು ಕೋಟಿಯು
ಮರೆ ಚಾಪ¹¹ಬಲಕ್ಕುಧೀಶನಂ¹⁰ ದುಂದುಭಿಯಂ |
ಬರಿಸಿ ¹¹ಮದವ¹¹ರಜನೆಂದಂ
ತರೆ ನೆಗದಂದಾಹವಕ್ಕೆ ಪೇಟ್ಟುಂ ಬೆನನಂ || ೧೪೨

ಸೂತ್ರಂ ೩೪

ಕಾರಕಮುಂ ಕ್ರಿಯೆಯುಂ ಕ್ರಿಯೆ
ಕಾರಕದಿಂದನ್ವಿತಾರ್ಥಮಾಗಿರ್ಪಿನಮ |

1 ತೊಡರ್ದು (ಓ.ಮ). 2 ಇದಂ ನೂಡಿದಂತಕ್ಕುಮಿಗಳ (ಅ). 3 ತಕ್ಕವಚೆ
ಮಾಗಿ (ಓ.ಮ). 4 ನಮ (ಅ). 5 ವೇಳೆಯ (ಅ). (6) ಮತ್ತಂ (ಅ). 7 ಕ್ಕಲೆಂ
(ಅ). 8 ದಾಜಿಗ (ಓ.ಮ). 9 ತ್ವರ್ಕು (ಓ.ಮ). 10 ಬಲಕ್ಕುಮಧಿಕನಂ (ಅ.ಮ).
11 ದು. (ಓ.ಮ).

ಧ್ಯಾರೋಪಮೆಯ್ದುಗುಂ ತ

ತ್ಯಾರಕಗತಿಯೊಳ್ ವಿಭಕ್ತಿ ಪರಿಣತಮಕ್ಕುಂ || ೧೪೩

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಅಮೃತದ ಕಂಡನಕ್ಕರೆಯ ಕೂಟಮು¹ ಮೊಲ್ಕಳ¹ ಕೂಟಮುಂ ನಮಾ
ನಮೆ ವಲಮೊಲ್ಲದಳ್ ವಿಟ² ನೇಟ² ವಿಟಂ³ ಬರೆ ಕೂಟ⁴ ಮಿಂಪನೀ |
ಗುಮೆ ಬೆರೆಗೊಂಡನಾ ಬೆರೆಗೆ ಮೆಯ್ಯರೆ ಮೆಯ್⁵ನಿನ⁴ ತಿತ್ತ⁴ನೆಂಬ ಕೂ
ಟಮನದನೊಂದು ಕೂಟಮೆನಲಕ್ಕುಮೆ ನಂಜಿನ ಕಾಳಕೂಟಮಂ || ೧೪೪

ಪಿಡಿಯೆ ಮೆಲರ್ ಪಿಡಿ ನೈಕ್ಕದೊ
ಳಡಸಿದ ಪಲ್ಲವಕೆ ಪಲ್ಲಮುಲು ನಿಳ್ಳುವುದುಂ ||
ಕಡೆಗಣ್ಣೊಳ್ ಕಂಡೊಂದಿಧ
ಮುಡಿದಿತ್ತುದು ನಾದ್ರ್ನಪಲ್ಲಕೀಪಲ್ಲವಮಂ || ೧೪೫

ವಿಭಕ್ತಿ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ||

ಅನುಹೃತ್ನೇನೆಗೆ ಸಾಲ್ವನೊರ್ವನೆ ಗಡಂ ರುದ್ರಾವತಾರಂ ಗಡಂ
ನೊನರೊಳ್ ಕಣ್ ಗಡಮೆಂದು⁵ ನಂಬ⁵ ಪೊರೆದೆಂ ತಾನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಮ್ಮನ |
ಕ್ಕಿಸಲಂಬಂ ತಿರುವಾಯ್ಗೆ⁶ ತಂದಣುವರೇ⁶ ತಮ್ಮಿರ್ವರುಂ ಕೆಯ್ಯುವಂ
ಬಿಣುಟರ್ ಜೋಳದ ಪಾಟಿಯಂ ಬಗೆದಿಲ್ಲಾ⁷ ದೌಣಿಯುಂ ದ್ರೋಣನುಂ⁷ ||

ಸೂತ್ರಂ ೩೫

ಜಾತಿಯೊಳಂ ಸಂಖ್ಯಾ⁸ನಾ⁸
ಖ್ಯಾತಿಯೊಳಂ ಕೂಡಿ ನೆಗಲು ಮೇಕಬಹುತ್ವೋ |
ದ್ರೋತನಪರಮೇಕತ್ವಂ
ಮಾತೇಂ ಭಾವದೊಳಮೇಕವಚನಮೆ ಅಕ್ಕುಂ || ೧೪೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪಾತಿಗೆ ||

ಕರಿ⁹ಯವು⁹ ಕರಿಯಲ್ಲವು ಗಿರಿ
ಗಿರಿಯಲ್ಲವು ಕರಿ¹⁰ ಕರೀಂದ್ರಮಲ್ಲವು¹⁰ ಗಿರಿ ಪೋ |
¹¹ ಕರಿಗಿರಿಯೆಂ¹¹ ದಿನಿಸಪ್ಪೊಡ
ಮರಣ್ಯದೊಳಗಣಿಯರಾಗ ಕರಿಯಂ ಗಿರಿಯಂ || ೧೪೭

1 ಮೋಪಳ (ಓ). 2 ನಾಟ (ಓ.ಮ). 3 ಬಗೆಗೂಟ (ಅ). 4 ಗಿತ್ತ (ಅ).
5 ನಟ್ಟಿ (ಅ). 6 ದಂದವರಿದಂ (ಓ). 7 ದ್ರೋಣನುಂ ದೌಣಿಯುಂ (ಓ.ಮ).
8 ನು (ಓ). 9 ಯವು (ಓ). 10 ಮಂಗಳಲ್ಲವು ಕರಿ (ಓ). 11 ಗಿರಿವರಮೆಂ (ಓ).

ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ||

ದೇವೆ ಪತ್ತು ಜಲಧಿ ನಾರಾ
ಗನವೊಂದು ಕುರಾದ್ರಿಯೇಟು ತಾಮನೆ ಮತ್ತೀ ||
ವಸುಧಾಮಧ್ಯದೊಳೆತ್ತಲ್
ಮಿಸುಕುವನಿನ್ನೆತ್ತಲುಳಿವನಹಿತಕ್ಕತಿಪಂ ||

೧೪೯

ಭಾವಕ್ಕೆ ||

ನಡುವಣ ಕರ್ಪುಂ ಕಡೆಯಣ
ಕಡುವೆಳ್ಳುಂ ತುದಿಯ ಕೂರ್ಪುಮೆನೆದರೆ ವಿಟರಂ |
ಬಿಡ¹ ದಿನರೆ¹ ತೆಗೆದ ಮದನನ
ನಿಡಿಯಲರ್ಗಣೆಗಳನೆ ಪೋಲ್ಲುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಣಳ್ ||

೧೫೦

ಸಂಖ್ಯಾಜಾತಿವ್ಯತ್ಯಯಕ್ಕೆ ||

ನಂತಮಿರ್ಪುದೆ ನವಗ್ರಹಮಾಶಾ
ದಂತಿಗಳ್ ಪದುಳಮೇ ದಿವದೊಳ್ ನಿ |
ಶ್ಚಿಂತಮಿರ್ಪರೆ ನುರರ್ ದಿತಿಪುತ್ರಾ
ಕ್ರಾಂತಿ²ಯಿಲ್ಲ² ವಲಮುಂಬುದುಮಾಗಳ್ ||

೧೫೧

ಸೂತ್ರಂ ೩೬

ನೀನಾಂ ತಾನೆನಿಕುಂ ಪ್ರಥ
ಮಾನಿರ್ದೇಶಕ್ಕೆ ನಿನಗೆಯೆನಗೆ ತನಗೆಯೆಂ |
ಬೀ ನುಡಿ ಚತುರ್ಥಿಯೊಳ್ ಸಲೆ
ತಾನಕ್ಕುಂ ಯುಷ್ಮದನ್ಮದನ್ಮೋಕ್ತಿಗಳೊಳ್ ||

೧೫೨

ಉದಾಹರಣೆ ||

ಆನುಂ ದುಶ್ಯಾಸನನುಂ
ನೀನುಂ ಮೂವರೆ ದರಾತನುಂ ಕಟಿದ ಬಟಿ |
ಕ್ರಾಂತುಂ ನೀನೆ ದಲೇಗಳ್
ನೀನುಮಗಲೆತ್ತಪೋದಯಂಗಾಧಿಪತೀ ||

೧೫೩

ತಾನೆ *ಗಡಳಪಂ³ ಮೂರ್ಖಂ
ತಾನೆ ಗಡಂ ತೊಡರ್ದು ಮುಡಿಗೆಗಂ *ಬೋವ⁴ಕ್ಕಂ |
ತಾನೆ ಗಡ ಬರ್ಪನೆನಿಸುವೊ
ಡಾ ನರನಯ್ದಾಟು ದೆವನಮಂ ಬಟ್ಟಪನೇ ||

೧೫೪

¹ ದೇಸರೆ (ಓ.ಮ). ² ಯಲ್ಲ (ಓ). ³ ಗಳದಪಂ (ಓ.ಮ). ⁴ ಬೋವ, ಚಾವ (ಓ.ಓ).

ವೃ॥ ಏನಗೆ ಕೂರ್ಪುಡನಾ ಘಟನಂಭವಂ
 ನಿನಗೆ ಕೂರನಬಲ್ ನಿನತಲ್ಪ ಕೇ |
 ಇನತು ತಂದೆಯ ಶೋಕಮ¹ ನಿರ್ವಮುಂ¹
 ಮುನಿವರಂ ತವೆ ²ಕೊಂದೊಡನೀಗುವಂ² ||

೧೫೫

ತನಗೆ ³ಮೇಗಿನಿ³ ಸಂಬನಿತಾದೊಡಾ
 ವನುಮನಾವನುಮೊಲು ಮೆ ಮೆಚ್ಚಲಂ |
 ತಿನತು ಮೆಚ್ಚದರೆಲ್ಲಮನೆನ್ನು ಮೆಂ
 ದನಿತಱುಂ ಪಟಿ ಸಾರ್ಗುಮೆ ಗಂಡರಂ ||

೧೫೬

ಸೂತ್ರಂ ೩೭

ಅವನಾತನೆಂಬ ಮಾತುಗ
 ಇವು ಪುಲ್ಲಂಗಪ್ರಯೋಗದೊಳ್ ಸ್ತ್ರೀಣದೊಳಿ |
 ನ್ನವಳಾಕೆಯೆಂಬ ನುಡಿ ಸಂ
 ಭವಿಕುಂ ಶೇಷದೊಳದೆಂಬ ಮಾತನೆದಿಕ್ಕುಂ ||

೧೫೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಅವನಾಕೆಯನಂತಾತನ
 ನವಳುಮಗಲ್ಲೊಂದು ಪೊಟ್ಟು ಮಿರರಾಣಿರ್ ಕೂ |
 ಪರ್ವರನಿತುವರೆಗಮಾರೆನೆ
 ಭವಾಂತರಸ್ನೇಹಮವರೊಳಾದುದಳುಂಬಂ ||

೧೫೮

ಅದು ಸುಖದೊಂದು ಪಿಂಡಮಧು ಪುಣ್ಯದ ಪುಂಜಮದಂಗಜಂಗೆ ಬಾ
 ಜ್ಜೊದಲದು ಚಿತ್ತಜಂಗೆ ಕುಲದೈವಮದಂಗಜಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ |
 ತ್ತಿದ ಪೊನವಟ್ಟಮಂತದು ಮನೋಜನ ಕೆಯ್ದಿದಿಯೆಂದೆ ⁴ಮಾಣ್ಣ⁴ನಾ
 ಸುದತಿಯ ರೂಪನಿಂ ಪೆಣತನೆಂದೊಡೆ ಚಿಃ ಕರಮೆಗ್ಗನಾಗೆನ್ನೇ ||

೧೫೯

ಸೂತ್ರಂ ೩೮

ನಿತ್ಯಂ ನಪುಂಸಕತ್ವಮು
 ಪತ್ಯಕಲತ್ರಾದಿಶಬ್ದದೊಳ್ ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸ |
 ವ್ಯತ್ಯಯಮಕ್ಕುಂ ಕರುಣೋ
 ಪತ್ಯಕೆಗಳೊಳಂ ⁵ವರ್ಧಾ⁵ಭಿಲಾಷಾದಿಯೊಳಂ ||

೧೬೦

1 ನಿರ್ವರುಂ (ಓ). 2 ಕೊಂದೊಡನೀಗುವಂ (ಅ.ಮ). 3 ಮೇಲಿನಿ (ಅ).
 4 ಮಾಣ್ಣ. 5 ತರ್ಧಾ (ಓ.ಮ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ತದಪತ್ಯಂ¹ ಚಾಗದ¹ ಪೆಂ
ಪೊದವಿರೆ ನೆಗಟ್ಟಳ್ ಜಗಕ್ಕೆ ವಿನಯಗುಣೈಕಾ |
ಸ್ತದೆ ಸುಗ್ಗಿಯಡ್ ತನಗೊಂ
ದಿದ ಚಾಗಪೆಡಂಗಿಯೆಂಬ ಪೆನರೆಸೆವನೆಗಂ ||

೧೬೧

ಸರಸತಿಗಂ ಸಿರಿಗಂ ಮು
ಚ್ಚರಿಸುವ ವಿದ್ಯಾವಿಶೇಷವಿಧಪೋನ್ನತಿಯಿಂ |
ಸುರಮಾನವಲನೆಯ² ರೇ²
ದೊರೆಯರುಮಾ ನೃಪಕಳತ್ರಮಂ ಪೋಲ್ತಪರೇ ||

೧೬೨

ಅದಿಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ಒರ್ವಳೆ ಪೆರ್ವರ್ಗಳ್ ಬಗೆವೊಡಿನೆ ಮಗೀಕೆಯೆ ಗಂಡುಗೂನು ತಾಂ
ನರ್ವಕರಾವಿದಗೈ ಪೆಟತೇನೊ ಸರಸ್ವತಿಗತ್ತ ಮತ್ತೆ ಪ |
³ ನಿರ್ವರಲಗ್ಗಳಂ³ ಶ್ರುತದೊಳಾದೊಡಮೇನಿನಿಸೊನಮುಂಟು ಗಾಂ
ಧರ್ವಮನೊಂದುಮಂ ನೆಟಿಯೆ ಕಲ್ಲಳೆ ಕಲ್ಪಪು⁴ದಂತದಂ⁴ ನೃಪಾ ||

೧೬೩

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಕರುಣಿದಂ ಮೃಗಮಂ ನಿಜಾಂಕದೊಳಿಟ್ಟೊಡಾ ಕಟಿಯಾದೊಡೀ
ಧರೆ ಮೃಗಾಧಿಪನೆಂದುದಿಲ್ಲ ಮೃಗಾಂಕನೆಂದುದು ಚಂದ್ರನಂ |
ಕರುಣಮಿಲ್ಲದ ಸಿಂಗಮಂ ಮೃಗರಾಜನೆಂದುದು ಭೂಪರೊಳ್
ಧರೆಗಧೀಶ್ವರನಕ್ಕುಮೇ ಪರಚಕ್ರಕರ್ತನಲ್ಲದಂ ||

೧೬೪

ಎಳನೀರೊತ್ತಿನೊಳೊತ್ತಿ ಬರ್ಪ ಪೊನರೊಳ್ ಸಾಂದ್ರೇಂದುಕಾಂತೋಪಳೋ
ಚ್ಚಳಿತಾಚ್ಚಾಚ್ಚ ಜಳಪ್ಪವಾಹಧರದೊಳ್ ಮಂದಾನಿಳಾಂದೋಳನಾ |
ಕುಳಿತಾರಾಮಪಳಾಮೃತೋಪಮರನಸ್ತ್ರೋತಂಗಳೊಳ್ ಸಾಲ್ವನಂ
ಬೆಳೆದೋರಂ⁵ ತೊಟಗಿದ್⁵ ಶಾಲವನದಿಂ ಸೇವ್ಯಂ ನಗೋಪತ್ಯಕಂ ||

೧೬೫

ಅವಳುಮನೊಲಿಸಿ ಕಂಟಿಸಿ
⁶ ಗೋವರ ಗುಗ್ಗುರಿಗೆ⁶ ಮಾಡಿಯುಂ ತಣಿಯಯ್ ಪೆ |
ಮಾರ್ಪುಲಗ್⁷ ನಯೋ⁷ ಪೇಡೇಂ
ಸ್ತ್ರೀವಧೆ ನಿನಗಶ್ಚಮೇಧಮೋ ಸಂಬಳಮೋ ||

೧೬೬

ಎನಗದಟುಲಾಪೆ ತಾನದೇನುಂ
ಮನದೊಳಗಿಲ್ಲ ವಿವೇಕಶೂನ್ಯನಾದಂ |
ತನಗನುಚಿತಮಪ್ಪುದೊಂದಕ್ಕತ್ಯ
ಕೈನಿತುವರಂ ಬಗೆದಂದನೂಹೆಯಿಂದಂ ||

೧೬೭

1 ಭಾವದ. 2 ರೀ (ಒ.ಮ). 3 ನಿರ್ವರೋಗ್ಗಳಂ. 4 ದಂತುಮಂ.
5 ತೊಸೆದರ್ಪ, ತೆಸೆದರ್ಪ (ಒ.ಮ). 6 ಗೋವರು ಗುಗ್ಗುರಿಕೆ (ಒ.ಮ). 7 ನಯೋ,
ನಯಂ(ಒ).

ಗ್ರೀವಾದಿಯೋಃ ಏಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ||--

ಕೈರಾನಾದ್ರಿಯನೇತ್ತಿ ನೊಂದ ಭುಜನಂದೋಹಂಗಳಂ ಕೃಷ್ಣಕೀ
ರಾಲಂ ಸೋರ್ವನಮೆಯ್ವಿ ನೀಳ್ವನಿತುಮಾ ಗ್ರೀವಂಗಳಂ ರಾಗದಿಂ |
ನೀಲಗ್ರೀವನಳುಂಬಮಪ್ಪ ದಯೆಯಿಂದಂ ನೀವಿ ರಾಗಾಬ್ಜಕ
ಕ್ಷೋಲಂ ಪರ್ಚೆ ದಶಾನನಂಗೆ ಹಿರಿದೊಂ¹ ದುತ್ಸಾಹಮಂ² ಮಾಡಿದಂ || ೧೬೮

ಗ್ರೀವೆ ಮೊಗಮಂಸಮಳಕಂ

ಭ್ರೂ ವಕ್ಷಂ ತೋಳ್ ತೊಳಂಕು ತೊಡೆಯೆಂಬೆಡೆಯೋಳ್ |

ತಿಲವಿದುಪು ಭೀಮನಿಸೆ ವಿಶಿ

ಖಾವಲಿ ಮಾಱಾಂತರಾತಿನೇನೆಯ ಮೆಯ್ಯೋಳ್ ||

೧೬೯

ಸೂತ್ರಂ ೩೯

ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಲಘೂಕೃತ

ಮೇಕಾರಂ ಬಹುಳಮಕ್ಕುಮಾದೂದಂತ |

ಕೈಕಾಕ್ಷರಪದಮುಟಿಯೆ ನಿ

ರಾಕುಳದಿಂ ಹ್ರಸ್ವಮಕ್ಕುಮೆಲ್ಲೆಡೆಗಳೊಳಂ ||

೧೭೦

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಧರೆಯಂ ಕ್ಷಮೆಯಿಂ ಹಿಮವ

ದ್ವಿರಿಸುತೆಯಂ ಪೆಂಪಿನಿಂ ನುರಾಪಗೆಯಂ ಬಿ |

ತ್ತಿರಿಸುವ ಜನದೇನಕದಿನನು

ಕರಿಸುವಳಾ ಕಾಂತೆ ಕಾಂತಿಯಿಂ ಶಶಿಕಳೆಯಂ ||

೧೭೧

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ—

ಕಮಲಂಬೊಲ್ ಮೊಗಮುತ್ತುಲಂಬೊಲರ್ಗಣ್ ಚಕ್ರಾಹ್ವಯೆಂಬೊಲ್ ಕುಚಂ

ಭ್ರಮರಂಬೊಲ್ ಕಚಮಿಕ್ಕುಚಾಪದಳಿನೀಜ್ವಾಯಂತವೊಲ್ ಬಾಸೆ ಕ |

ಣ್ಮದಿಂಬಾಗಿರೆ ²ಲಕ್ಕ²ನೂಡ್ ಪರನುತುಂ ಶ್ರೀ³ಗಾತ್ಮ³ವನ್ನೂಪಮೋ

ಪಮೆಯರ್ ದೈವದಗಣ್ಯಪುಣ್ಯವಧುವರ್ ಸೇನಿಕ್ಕ ಬಂದಾಡಿದರ್ || ೧೭೨

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||

ಉದಯಾಸ್ತೋನ್ನತಶೈಲಸೇತುಹಿಮವತ್ಕುತ್ಕೀಳಪರ್ಯಂತ ಸಂ

ಪದೆಯಂ ವಾರ್ಧಿತರತ್ತರಂಗ ನಿನದತ್ಯಾಂಚೀಕಳಾಪಾಂಚಿತಾ |

ಸ್ವದೆಯಂ ಸಾಧಿನಿ ಕಬ್ಬಿಗಂಗೆ ನೆ⁴ಲನಂ⁴ ನಿವ್ಯಾಜದಿಂದಂ ನಿಮಿ

ರ್ಚಿದ ಗೆಲ್ಲಂ ಭುವನೈಕರಾಮಮಹಿಪಂಗಳಕ್ಕುಂ ಪರ್ಣಿಗಕ್ಕುಮೇ ||

೧೭೩

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಮದನವಿಧ್ರಮಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮೂಲಂ ಪಾಗ್ಯಧುಗಾಯತಿ ಲೀಲೆಗಾ
ಸ್ವದಮಳುಕೆಗೆ ತಾಯುರುನಾಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಳಾಸನಿಕೇತನಂ |
ಮದಗಜಾಲಸಗಾಮಿನಿ ತಾನಾ ಕಾಮಿನಿ ಗೋಮಿನಿಯಿಂ ಮಿಗಿಲ್
ಚದುರ ಪಾಟಿಯ ನೀಳದ ಪೆಂಪಿಂದಾ ನತಿಗಾರ್ ದೊರೆ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ || ೧೭೪

ಏಕಾಕ್ಷರಪದಕ್ಕೆ ||

ಅಗಳ್ ಜನಂ ಕೆಯ್ದು ವನಿಕ್ಕಿ ವೀರ
ಶ್ರೀಗಾಣ್ಯನಯ್ ಪಾಣ್ಣ¹ ತನಕ್ಕಿ^೨ ಪ್ಪಯ್ |
ಪೋಗೇಕೆ ನೀಂ ಮೆಯ್ಯ ರೆದಿಪ್ಪಯಿಂದಾ
ಭೋಗೀಶ್ವರಂಗಂದು ಏನಮ್ರನಾದಂ || ೧೭೫

ಸೂತ್ರಂ ೪೦

ಧಾತುವಿಹಿತಂ ತೃಶಬ್ದಂ
ಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತ್ಯಂತರಂಗದೊಳ್ ನಿಲ್ಕುಂ ತಾ |
^೨ನಾ ತೆಹಿದೆ ನಿಲ್ಲದಂದುಪ್ಪೆ^೩
ಜಾತಾರಾದೇಶಮಾಗಿ ನಿಯತಂ ನೆಗಟ್ಟುಂ || ೧೭೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಹೋತ್ಯವೆನಾನಧ್ವರಿಯಯ್
ಭ್ರಾತ್ಯವೆ ನೀನುಟಿದ ಬುತ್ವಿಜರ್ ಯಾದವರು |
ದಾಗ್ತ್ಯ ಶುಚಿಸಚಿವನೆನೆ ಸುರ
ಜೇತ್ಯವೆ ಪಶುವಾಗೆ^೩ ಯಾಮ^೪ ಬೇಳೆವೆ^೫ ಮುನ್ನಂ || ೧೭೭

ಅನ್ನೋಡರ್ಜುನನೆಂಬಂತಕಸುತಂ ಭರ್ತಾರನೆಂಬಾತನ
ಕ್ಕುಂ^೧ ನಾನಾನ್ನವಿಪಾಕಿ ವಲ್ಲಂ^೨ ನವಂ ಭೀಮಂ ಹಯಾಧ್ಯಕ್ಷತಾ |
ನನ್ನದ್ದಂ ನಕುಲಂ ಗವಾಧಿಕ್ಯತನಾ ಸಾದೇವನಂದಾವಳಿಂ
ದನ್ನರ್ ಕೀಚಕರಳ್ಳಿದರ್ ಮಗಳವೊಳ್ ಸೈರಂಧ್ರಿ ಪಾಂಚಾಲನಾ || ೧೭೮

ಸೂತ್ರಂ ೪೧

ಬಿಡಿಗಭಿಧಾನಂ ತಾನಂ
ತದಾದೊಡಕ್ಕುಂ ವಿಧಾತ್ಯಶಬ್ದಂ ರಾಂತಂ |

1 ತಳಕ್ಕನ. 2 ನೇತಹಿಂದಿಲ್ಲದೊಡುಪ (ಓ). 3 ನಾವೆ (ಓ:ಮ).
4 ಬೇಳ್ಳೆವು (ಅ). 5 ನಾನಾಭ್ಯವಲ್ಲವ (ಓ), ನಾನಾಭ್ಯವಿಪಾಕಪಲ್ಲವ (ಮ).

ತ್ರಿದಿವಸ್ಥಿ ತರೋಳರಾದೇ

ಶದಿಂದಮೊಡಗೂಡಿ ವರ್ತಿಕುಂ ಪಿತೃಶಬ್ದಂ ||

೧೭೯

ಉದಾಹರಣೆ ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಕೆಯ್ಯಾರಮೇಂ ಪೊಗಡ್ತೆಯೆ

ಮುಯ್ಯಾಂಪನಿತಂದಮೊಂದೆ ನುಂದರಿಯೆರಡುಂ |

ಮುಯ್ಯಂ ಪಡದಗ್ಗಿಳಿಕೆಗೆ

ಮೆಯ್ಯೆರ್ಚಿ ವಿಧಾತ್ಯ¹ ನಿರದೆ ಮುಯ್ಯಂ ನೋಬ್ಬಂ¹ ||

೧೮೦

ಅಪರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಉಡುವವರುಮನುಣ್ಣರುಮಂ

ನಡೆ ನೋಡಿ ಕನಕ್ಕೊನಲ್ವ ಮುನ್ನಿನ ಭವದೊಳ್ |

²ಕುಡದರ್² ಕಣ್ಣಡಿನೊಳ್ ಧೃತಿ

ಗಿಡೆ ಬಡವರ ಪಿತರರಂತೆ ಮುಗುಗುತ್ತಿರ್ಕುಂ ||

೧೮೧

ಸೂತ್ರಂ ೪೨

ತ್ವಯುವಾಧ್ಯ^೩ ಸಖಿಯನ್ವ

ತ್ವಯಮನ್ಸಂತಂ ಬಹುತ್ವವಿಷಯಕೃತಾದೇ |

ಶಯುತಂ ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಂ

ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡೆಗುಮೆಸೆವಿನಂ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ||

೧೮೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಶ್ವಾನಂಗಳ^೪ ಗಂಧ^೪ ಮಾರ್ತಂಡನನತಿಹಿತದಿಂದಂ ಕಾಪುಗೊಂಡಿರ್ದುಪುಗ್ಯ

ಶ್ವಾನಂಗಳ^೪ ಕಂಡು ದೂರಾಂತರದೊಳಿವರ ಬರ್ಪಂದಮಿಂಬ^೪ ಲ್ಲದ^೪ ಸ್ತ |

ದ್ವಿನಾರೀನಾಥನೊಳ್ ತಳ್ಳಿಟ್ಟಿವ ಬವನೆಯಂ^೪ ಪೂಣ್ಣ^೪ ಬಂದಪ್ರೀತಂ

ಗೀ ನಿಧ್ರಾಭಂಗಮಂ ಮಾಪ್ಪುದು ಪದನಣಮಲ್ತೆಂದು ನಿಂದಾಂತುವಾಗಳ್ ||

ಈ ಯುವಾನರನವದ್ಯವಿದ್ಯರಾ

ಮ್ನಾಯಶುದ್ಧರವದಾತಕ್ಕೀರ್ತಿಗಳ್ |

ತೋಯಜಾಕ್ಷಿ ನಡೆ ನೋಡೆ ಮನ್ಮಥ

ಶ್ರೀಯನಾದರಿಸಿ ನಿಂದರಿಂತಿವರ್ ||

೧೮೪

ಪ್ರಣುತಗುಣರೆನಿಪ ವಿಬುಧಾ

ಗ್ರಣಿಗಳ್ ಕೆಯೊಂಡು ಪೊಗಡೆ ಸಲೆ ನೆಗೆಬ್ಬು ಪು ಧಾ |

1 ನರಮೆಮುಯ್ಯಾಂತಿರ್ಪಂ (ಓ.ಮ). 2 ಕೆಡೆದಂ (ಓ). 3 ಕಂಡು (ಓ.ಅ).

4 ಲ್ಲಮ (ಓ.ಮ). 5 ಮಾಣ್ಣ (ಓ), ಸ್ವಾರ್ಥ (ಮ).

ರಿಣಿಯೊಳಗೆ ನಾಗವರ್ಮನ
ಗುಣವರ್ಮನ ಶಂಖವರ್ಮನಧ್ಯಾನಂಗಳ್ ||

೧೮೫

ಸಮವಯಸಂ ಸಮಸತ್ವಂ
ಸಮಾನವಿಭವಂ ಸಮಾನಶೀಲವ್ಯಸನಂ |
ಸಮವಿದ್ಯಾವಿಭವಯುತಂ
¹ಸಮಸುಖದುಃಖಂ¹ ಸಹಾಯನಕ್ಕೆ ಸಖಾಯಂ ||

೧೮೬

ಈಯಲ್ಪಂದತ್ತು ಕಲ್ಪಾಂಪ್ರಪಮಭಮತಮಂ ಪೂರ್ವಪುಣ್ಯಾರ್ಜಿತಂ ಕೇ
ಳೀಯಲ್ಪಂದತ್ತದೊಂದಕ್ಷಯನಿಧಿಯನುತುಂ ತನ್ನನೊರ್ಮಾತ್ರಿಲೋಕ² |
ಶ್ರೀಯಲ್ಪಂ ಪೊರ್ದಿದಂತೇನೊಸದನೊ ಮನದೊಳ್ ಸೂಕ್ತಿ ಕರ್ಣಾವತಂಸಂ
ಶ್ರೀಯಾಂಸಂ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಂತಾಂಸಂ ಸುಕವಿಜನಮನೋಮಾನಸೋತ್ತಂಸಹಂಸಂ ||

ಅದ್ವೈತಪಾದಿನಿವಹಮು
ದದ್ವಿರದಘಟಾವಿಪಾಟನೈಕಪಟಪ್ಪಂ |
ಸ್ಯಾದ್ವಾದಾಚಲನಿಹಂ
ವಿದ್ವಾಂಸರ್ ಪೊಗಡ ವಾದಿರಾಜಂ ನೆಗಟ್ಟಂ ||

೧೮೮

ವಿಕಲ್ಪಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ಜ್ಞಾನನರಣ್ಯದೊಳ್ ನೆಲಸು³ ಗುಂ³ ಗಡಮಯ್ಯ ಕನೀಯನನ್ವಯ
⁴ಶ್ರೀಯೊಳಧಿಷ್ಠಿತಂ⁵ ಗಡಮಿನಾನ್ವಯಜಾತರೊಳಿನ್ನವಿನ್ನವ |
ನ್ಯಾಯಮವಿನ್ನವಿನ್ನವಬಳಾಮುಖರತ್ನಮವಿನ್ನವಿನ್ನವ
ಶ್ರೀಯಮವಿನ್ನವಿನ್ನವಕೃತಕ್ರಮವೃತ್ತಿಯನಾರೊ ಸೈರಿಪರ್ ||

೧೮೯

ಸೂತ್ರಂ ೪೩

ಪಡೆಗುಂ ವಿಭಾಷೆಯಿಂದಂ
ಕಡೆಯೊಳದಂತೆಯನಸ್ವರಂ ವೃದ್ಧನವೋಲ್ |
ಪಡೆಗುಮದರ್ಶನಮಂ ಮೇಣ್
ಪಡೆಗುಂ ದ್ವಿಭಾವವೃತ್ತಿಯಂ ಮೇಣ್ ⁶ಶ್ರುತಿವೋಲ್⁶ ||

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪರಿಣತವಯಸರೆಮಿಕ್ಕ
ಣ್ಣರುಡರೆಮೆಮಗಿಂಬುಕೆಯ್ಯುದುಚಿತಂ⁷ ನಿನ್ನೀ⁷ |

1 ಸಮದುಃಖಸುಖ- (ಮ). 2 ಕೇ (ಅ). 3 ವಂ (ಅ). 4 ಮೆಯ್ಯ, ಮಯ್ಯ (ಅ). 5 ಶ್ರೀಯಕದಿಳದಿಕ್ಷಿತಂ (ಅ). 6 ಕೃತಿವೋಲ್, ಕೃತಿಯೋಲ್ (ಅ). 7 ನೀನೀ (ಅ).

ಗುರು ನುಡಿದ ನುಡಿಗೆಡಂಬಡು

ಗುರುವಚನಮ¹ ಲಂಘನೀಯ¹ ಮೆಂಬುದು ಮಗನೇ ||

೧೬೦

ಮೊದಲೊಳ್ ಚಪಲಂ ಮರ್ಕಟ

ನದು ವೃಶ್ಚಿಕದಷ್ಟನೆಂಬವೋರ್² ನವವಯದು² |

ನ್ಮ³ ದ³ ಮಂತೆ³ ಸುತಂ ಪಿತ್ತಧನ

ಮದಮತ್ತಂ ಮೂರ್ಖನೆಂದೊಡೇನಟಿಸುವುದೋ ||

೧೬೨

ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಿಭಾಷೆಗೆ ||

ಇವಂಬುನಿಧಿಕೂಪದಿಂದಮರನಂದನಕ್ಕೇತಮೆ

ತ್ತುವಲ್ಲ ಗಡಯಾಗಲುಂ ಕಡಲ ಗುಣ್ಣನಾರಯ್ಯಲುಂ |

ದಿವಕ್ಕಡರಲೇಣಿಯಂ ಸಮಯಲುಂ⁴ ವಲಂ⁴ ಬಾಹ್ತಿಯೆಂ

ಬವೋರ್⁵ ಬೆಳೆದು ನಿಂದ ಪೆರ್ವಿದಿರ ಸುರ್ವಗುರ್ವಲ್ಲಿಯುಂ ||

೧೬೩

ರೋಪಕ್ಕೆ ||

ಸರಿವದ⁶ ಗುಣ⁶ ವಂತಿರೆ ಭೋ

ಗರ್⁶ ರೆದೊಮೊದಲೆಹಿಗಿ ದೆಸೆಗಳೆಲ್ಲಮನೊಡನಾ |

ವರಿಸಿ ತರತರದೆ ನನು ಮನು

ಳ್ಳಿರೆ ಪುದಿದುಪು ನಥವನಥವನಂಬುಗಳೆತ್ತಂ ||

೧೬೪

ದ್ವಿಭಾವಕ್ಕೆ ||

ದಿಕ್ಕನಿತುಂ ತೋಟುದುಪು ಜ

ಲಕ್ಕನೆ ಮೂಕಾದಿಗಳ ಮಂದತಿಲಲಿತಂ |

ವಾಕ್ಕಾದುಪು ಕುನುಮಿಸಿದುಪು

⁷ ಮಿಕ್ಕನೆವಾಕ್ಷು⁷ ಪಕುಜಾತ⁷ ನೀರುತ್ತು⁷ ಗಳುಂ ||

೧೬೫

ಸೂತ್ರಂ ೪೪

ಅನುಸಂಧಿಸಿ ಕೃತ್ಸ್ಯವ್ಯಂ

ಜನಂಗಳಿರೆ ಮುಂದೆ ಬಿಂದು ಪರಿವರ್ತಿಸುಗುಂ |

ಮನದೊಳ್ ವರ್ಗಂ ಪರಮಾ

ಗಿ ನಿಲೆ ವಿಕ್ಲ್ಪದೆ ತದೀಯಪಂಚಮಮಕ್ಕುಂ ||

೧೬೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಕುಲಮಂ ಚಲಮಂ ವಿದ್ಯಾ

ಬಲಮಂ ಶಾರ್ಯಾಪರೇಪಮಂ ಪೊಗದ ನೆಲಂ |

1 ಲಂಘನೀಯತ (ಓ.ಅ).

2 ನವವಯವಮು, ನವಯವ್ಯನಮು (ಅ.ಮ).

3 ಮಂತ್ರ (ಓ).

4 ದೆಲರ (ಓ.ಮ).

5 ಕುಟಿ (ಅ).

6 ಮಿಕ್ಕನೆವಾಕ್ಷಪ (ಓ.ಮ).

7 ನೀರೊತ್ತು (ಓ.ಮ).

ನೆಲಕೆಲ್ಲಂ ನೆಗಟ್ಟಂ ದ್ವಿ
ಟ್ಟುಲಕುಲನಗದಳನಪಟುಪವಿಪ್ರತಿಮಧುಜಂ ||

೧೭೭

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಪಂನಗತೃಪ್ಪಂಸಹ
ರಂ ನಗಧರನಸುರಮರ್ದನಚ್ಚಕ್ರ ಮುಕು |
ನ್ಮಂ ನಳಿನನಾಥ¹ ನೇಗೊಳ
ಲೆನ್ನಂ¹ ಬಲಗವರ್ದಿದಿದಿರ್ತುವನಾಮ ||

೧೯೮

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೊಳ ನಾಮಪ್ರಕರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಂ.

ಸಮಾಸ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೪೫

ಸಂಗತಿಯಿಂದಂ ನಾಮಪ
ದಂಗಳವೇಕಾರ್ಥಗತಿಯೊಳಾಗೆ ಸಮಾಸಂ |
ಸಂಗಳಿಸುಗುಂ ವಿಭಕ್ತಿಗ
ಣಂಗಳ್ಗಂತರದೊಳಲ್ಲ ಲೋಪಮದಕ್ಕುಂ ||

೧೯೯

ಅದೆಂತೆನೆ ||

ಕಡುಗಾಡಿ ನಾಡೆಯುಂ ²ಕ
ಣ್ಣಿಡಣ್ಣಿ² ಮನಂ ಬೆರ್ಚೆ ಸುತನ ಬರ್ಪಂದುಂ ಚೆ |
ಲೈದೊರಿಸಿ ³ಬಲ್ಪಡಿ³ವಿದಿದುದು
ತೊಡರ್ದಳಿಹಿಂ ನೋಟ್ಟು ನೋಟಕರ್ಕಳ ಮನಮುಂ ||

೨೦೦

ಕಟಿದ ಮನಃಪ್ರಿಯವಿರಹದ

ನಟಲ್ಪು ಬಸವಟಿದು ಮೋದೆ ⁴ತನ್ನರ⁴ದೊಳ ಬಾ |
ಸುಟ ತಳ್ಳು ಶೋಕಶಿಖಿಯಂ
ಕಟಲ್ಪುಲೆಂದೊಟ್ಟಿದನುಗದಳಿರಂ ಪೋಲ್ಪುಂ ||

೨೦೧*

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||

ಬಲಿಯ ಮಾಂತದ ಬೇಟದೊಳ ಪೊಲಗಟ್ಟು ⁵ಬಿಚ್ಚನೆ⁵ ಬಿಟ್ಟ ಕ
ಣ್ಣುರ್ಗರ್ಗಂ ಮರೆ⁶ದಿಟ್ಟು⁶ನೆಯರೆ ಕಾಯ್ದುಸುಂಗೊಳ ದೈತ್ಯನಂ |

1 ನಿನಗೊಳನೆನ್ನಂ (ಒ.), ನೀಗೋವಳನಂ (ಮ.), ನೆಲಗೊಳನೆನ್ನಂ (ಅ).
2 ಕಣ್ಣಿದಡು, ಕಣ್ಣಿಡದೆ (ಅ). 3 ಬಿಚ್ಚಿಕೆ, ಬಲದೀ (ಅ). * ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ-ಅಲ್ಲ
ಗಮಕತ್ವಕ್ಕೆ-ಎಂದು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲ ಇದೆ. 4 ತಮ್ಮರ (ಅ). 5 ಬಿಚ್ಚನೆ (ಅ.ಇ).
6 ದಿಟ್ಟಿ (ಒ.ಮ).

ಪೊಲನು ನಾರ್ಹನೆಗಂ ತ್ರಿಶೂಲದಿನೊತ್ತಿ ಕೊಂದ ಕುಮಾರಿ ಕೂ
ತಲನದಿರ್ಕ ಭಜಾನಿಧಾರೆಯೊಳಂಕಮುಳ್ಳರದೇವನಾ ||

೨೦೨

ಆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಮಹಾ

ರಾಜಕಿರೀಟಾನುಕಾರಿ ಚಾಮೀಕರವಿ |

ಭ್ರಾಜಿತಕಟಕ¹ ಮಗ್ಗೇಂದ್ರ² ನ

ಮಾಜಚಮೂಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಂದರಶೈಲಂ ||

೨೦೩*

ಸೂತ್ರಂ ೪೬

ಉತ್ತರಪದದರ್ಥಂ ಮೆ

ಯೈತ್ತಿರೆ ತತ್ಪುರುಷಮಂತದೇಕಾಶ್ರಯಮಾ |

ಗುತ್ತುಮಿರೆ ಕರ್ಮಧಾರಯ

²ಮೆತ್ತಂ² ದ್ವಿಗುನಂಜ್ಞಮದುವೆ ಸಂಖ್ಯಾದಿಪದಂ || ೨೦೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ತತ್ಪುರುಷಕ್ಕೆ ||

ಅರಮನೆಗಲ್ಲು ಸೂಳೆಮನೆಗಲ್ಲು ಸವಣ್ಣನೆಗಲ್ಲು ಕೂಡೆ ಬ

ಲ್ಲರ ಬಗೆಗಲ್ಲು ವಸ್ತು ಕೃತಿಯಂ ಸಲೆ ಪೇಟುದು ಕಲ್ಲು ಪೇಟದಂ |

ದರಮನೆಗಲ್ಲು ಸೂಳೆಮನೆಗಲ್ಲು ಸವಣ್ಣನೆಗಲ್ಲು ಕೂಡೆ ಬ

ಲ್ಲರ ಬಗೆಗಲ್ಲದಾವಡೆಗಮಲ್ಲದು ³ಕಲ್ಪ³ ವಲಂ ಕವೀಂದ್ರರಾ || ೨೦೫

ಕರ್ಮದಾರಯಕ್ಕೆ ||

ಅರ್ಲಗಣ್ ಪೊಂಗಿದ ⁴ಲೋಳಿ⁴ ವಾಯ್ ನಗೆಮೊಗಂ ತೊಂಗಲ್ಲುರುಳ್ ಕೆಂದಳಂ

ನುಲಿವಲ್ ನೋರ್ಮುಡಿ ತಳ್ಳನಿಱ್ ಪೆಟಿನೊನಲ್ ಪೊಂಬಾಳೆ ಪಚ್ಚೋಲೆ ನೇ |

ಊಲ ಪಣ್ಣಂ ತಿಳಿಯೊಣ್ ಯೋಳ್ ಬಯಸಿ ತೊಯ್ದಂತಪ್ಪ ನುಣ್ಣುಪು ಪೆ

ಮೋಲೆ ಚೆಲ್ವಾಗಿರೆ ನಿಂದ ಬೇಡಿತಿರುರಂ ಕಂಡಂ ಮಹೀವಲ್ಲಭಂ || ೨೦೬

ದ್ವಿಗುಮಿಗೆ ||

ಇರ್ವಾಳ್ ಮೂವಾಳಕ್ಕಿ

ದುರ್ವರೆಯೋಳ್ ⁵ಬೆಳೆಗೆ ನಾರೆ⁵ ಕೊಳೆ ಪದವಡೆಗಳ್ |

ಕರ್ವಿನ ಪುಡಲಂತೆ ಕವ

ಲ್ಪುರ್ವದ ಕೆಡ್ವೊಲಗಳೆನೆ⁶ ಗುಮೋ⁶ ರೊಂದೆಡೆಯೋಳ್ ||

೨೦೭

ಸೂತ್ರಂ ೪೭

ದ್ವಿಪದಂ ಮೇಣ್ ಬಹುಪದಮ

ನೈವೇದಾರ್ಥದೊಳೊಂದಿ ನಿಲೆ ಬಹುವ್ರೀಹಿ ನಮ |

* ಈ ಪದ್ಯವು ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. 1 ಮಗ್ಗೇಂದ್ರ (ಬ.ಮ). 2 ಮತ್ತಾ (ಬ.ಮ). 3 ಕಬ್ಬ. 4 ರಾಳ (ಅ.ಇ). 5 ಬೆಡಗಿನಾರೆ (ಅ). 6 ದುವೋ. (ಅ).

¹ಸ್ತಪದಾರ್ಥಂ¹ ದ್ವಂದ್ವಂ ಪೂ
ವಪದಪ್ರಾಧಾನ್ಯಮವ್ಯಯಿ²ಭಾವಾಖ್ಯಂ² ||

೨೦೮

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಬಹುವ್ರೀಹಿಗೆ ||

ಕುಡುವಿಲ್ಲನೆಚ್ಚ ಸರಲುಂ
ನಡದು ದಲಂದೊರ್ವನೆರ್ದೆಯನೊಳ್ ಬ್ಬ ಮುಮೊ |
ಳ್ಳುಡಿಯುಂ ಗೇಯಮುಮುರ್ಚದ
ಕಡುಗಲ್ಲೆರ್ದೆಯೆರ್ದೆಯನಂಬು ಪೋಣುರ್ಚುಗುಮೇ ||

೨೦೯

ಪಟ್ಟುಕಮೂಗಿನ ³ಮರವುಲ
ಪೊಟ್ಟೆಯ³ ಕುನಿಗೊರಲ ⁴ಕೆಂಬುದರೆ⁴ನವರ ⁵ಕರಂ⁵ |
ಕೆಟ್ಟೊಡೆದ ⁶ಸರ⁶ದವಂ ⁷ಕಡೆ
ಪಟ್ಟು⁷ ಮನಂಗೆಟ್ಟು ನಾಡುನಾಡಂ ತಿರಿಗುಂ ||

೨೧೦

ದ್ವಂದ್ವಕ್ಕೆ ||

ಕಪಿಮಹಿಗಳೊಳವು ನೋಡ್ವೊಡೆ
ವೆಹವೆಹರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕೊಂಡಕೊಟ್ಟೆಡೆಗಳೊಳಂ |
ಕಪಿಯಿಲ್ಲ ತೈಲನಲ್ಲದೆ
ವೆಹನಾವೊಂ ⁸ಪಿಕ್ಕಿ⁸ ನೋಡ್ವೊಡೆರ್ತರೆ⁹ಗೋಜಂ⁹ ||

೨೧೧

ತೊಹಗೆರೆ ಟಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ನೆಗಟಾ ಜಿರಗೋಳಮೆನಿಪ್ಪಗುರ್ಪುವೆ
ತಪ್ಪುಕೆಯ ಬೇಡವಟ್ಟುಗಳ¹⁰ ಬೂತುಗ¹⁰ ಬೀರುಗ¹¹ ಗೋಯೆ¹¹ ಯರ್ಕಳಂ |
ನೆಹಿಯರೆನಿಪ್ಪೊಡಂ ಕಿಡಿಸಲಂಕದ ಮುನ್ನಿನ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ್
ವೆಹರಳವಲ್ತವಂ ¹²ಕಿಡಿಸಿಡೊಟ್ಟಜೆ¹² ತೈಲಪಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾ ||

೨೧೨

ಅವ್ಯಯಾಭಾವಕ್ಕೆ ||

ಸಂತಂ ಕಿಡ್ವೆಹಿಗಳೊಳೋ
ರಂತಿರೆ ಕೆಯಾ ವವಳಿ ರಂ ನೋಟ್ಟವರಂ |
ಮಿಂತರೆವಾಯ್ಗೆರೆ ಪೊಹಮು
ಯ್ಯಂ ತಾಗಿರೆ ತೆಗೆದು ಮದನನಾರ್ದಿಸುತಿರ್ಪಂ ||

೨೧೩

ಸೂತ್ರಂ ೪೮

ಪತ್ತಿರೆ ಕಾರಕದೊಳ್ ಮುಂ
ದೊತ್ತಿ ಸಮರ್ಥಕ್ರಿಯಾಪದಂ ಪದವಿಧಿ ತಾ |

-
- 1 ಪದಪದಾರ್ಥ (ಅ). 2 ಭಾವಾರ್ಥಂ (ಅ). 3 ಮರದುದಲದೊಟ್ಟೆಯ (ಅ).
4 ಕೆಂದರೆಯ (ಅ). 5 ಕರಂ (ಅ). ಕಲಂ (ಮ). 6 ಕರೆ. 7 ಬಗೆಗೆಟ್ಟು (ಓ.ಮ).
8 ಬಕ್ಕಿ. 9 ಗೊಲಜಂ (ಓ.ಮ). 10 ಬೂತಗ (ಓ). 11 ಗೋಲೆ (ಓ.ಮ).
12 ಕೊಡಿಸಿದೊಟ್ಟಜೆ (ಓ). ಕಡಿಸಿದೊಟ್ಟಜೆ (ಅ.ಮ).

ನೊತ್ತ ರಿಸುಗುಮದಱೊಳ್ ತ

ಳಿತ್ತಮದಂತಕ್ಕೆ ಬಿಂದು ಸಂದಿಸಿ ನಿಲ್ಕುಂ ||

೨೧೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

¹ಊರೇಱರ್¹ ಮನೆಮಾಡ

ರ್ದಾರಂಬಂಗೈಯ್ಯಲೆತ್ತುಗೊಳರಾಳಾ²ಳ² |

ರ್ದಾರಾಮಮಿಡಲೈಂದುಂ

ದಾರುಣತಾರೆಗಳನುಡಿಯೆ ಪೆಱವಱೊಳುಚಿತಂ ||

೨೧೫

ಸೂತ್ರಂ ೪೯

ಉತ್ತರಪದಂ ವಿಶೇಷ್ಯದೊ

ಳೊತ್ತರಿಸಿರೆ ಪೂರ್ವಪದದುಪಾಂತ್ಯಸ್ವರದಿಂ |

³ದತ್ತಿದುರ್ವರ್ಕೆ³ ಲೋಪಂ

ಮತ್ತಮಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಹುಳಮಕ್ಕುಮೆಕಾರಂ ||

೨೧೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪೆರ್ಮರನನಡರ್ದ⁴ ವನಲತೆ⁴

ಕಾಮುಗಿಲಂ ತರ್ತ್ತ ಮಿಂಚು ವಿಂಧ್ಯಾಚಲಮಂ |

ನೆರ್ಮಿದ ನರ್ಮದೆಯೆನಿಸಿದ

ಳೊರ್ಮೆಯೆ ವನಚರನನಪ್ಪಿ ವನಚರಿಯೊರ್ವಳ್ ||

೨೧೭

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ಪ⁵ಣ್ಣಾಯ ತರ್ತ್ತ ತುಱುಗಲ⁵

⁶ಬಿಣ್ಣಿನೆ⁶ಯಿಂ ತೂಗಿ ತೊನೆವ ಕಾಂಗಂ ತನ್ನ |

ತ್ತಣ್ಣಿ ಬರೆ ತೆಗೆವ ತೆಱದಿಂ

ಕಣ್ಣೊಳಿಸಿದುದೆಳಸಿ ನಾಗಲತೆ ದಾಂಗುಡಿಯಿಂ ||

೨೧೮

ಸೂತ್ರಂ ೫೦

ಸ್ವರಮಾದಿಯಪ್ಪುವಪ್ಪು ಮುಂ

ತಿರೆ ದೀರ್ಘಂ ಮೊದಲೊಳಗುರುಗಕ್ಕುಂ ತದವಾಂ |

ತರದೊಳ್ ಣ ಟ ಳ ನ ತಂಗಳ್

ದೊರೆಕ್ಕೊಳೆ ತಳೆಗುಂ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಯಂ ಬಹುಳತೆಯಿಂ || ೨೧೯

1 ಊರತೆಱರ್ (ಒ.ಮ). 2 ಗ (ಅ). 3 ದತ್ತಿದುರ್ವರ್ಕೆ (ಒ.ಮ). 4 ನವ
ಲತೆ (ಒ). 5 ಣ್ಣಾಯ್ . . . . ತುಱುಗಲ (ಅ.ಇ). 6 ಬಿಣ್ಣಿನ್.

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಕಾರೊನಡುಂ ಕರ್ಬಾಯುಂ
ಪೇರೊಡಲುಂ ತೊಳಪ ದಾಡೆಯುಂ ಪೆರ್ಬನಿಲುಂ |
ಕ್ಯೂರೇಕ್ಷಣಮುಂ ದನುಜಾ
ಕಾರ¹ ಮನೊಡರಿಸೆ¹ ನಿಶಾಟರರ್ವಿಸಿ ತೋರ್ಪರ್ ||

೨೧೦

ಅಗುರುಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ಮೇಲುದಂ ಮುಳಿದು ಮೆಯ್ಯು ಉದೊರ್ವಳೊಲುಂ ಮುಂ
ಬಾಲೆಯಂ ತಿರಿಪಿ ನೂಂಕಿ ಪವಿತ್ರಮನಿಟ್ಟು ಪ |
ಚ್ಚೋರೇವಚ್ಚ ದೊಳೊಪಂಬಡೆ ಬಂದು ವಿದಗೈ ಭೂ
ಪಾಲನಂದನನಂದರುಣಾಧರೆ ನೋಡಿದಳೆ ||

೨೨೦

ಉಕಾರಕ್ಕೆ ||

ಪಣ್ಣನೆ ತೊಬಲ್ದು ತೀಡುವ

ತಣ್ಣಲರೊಳಲರ್ಚಿ ವನಚರವೃಜಮದಱೊಳೆ |

ತಣ್ಣನೆ ತಣ್ಣದಿರೆ² ಬನದೊಳೆ²

ಪಣ್ಣನೆ ತಿಂದುರ್ಪುರ್ವೆಳಸಿ ತರುಚರಕುಳಮುಂ ||

೨೨೨*

ಟಕಾರಕ್ಕೆ ||

ನಿಟ್ಟೆಯೆ ಯಾಗು³ ಪತಿಯೊ³ಳೆ

ತೊಟ್ಟನುವೆವೆಯಾಗು ಶೀಲವತಿಯಾಗು ಚಿರಂ |

ನಿಟ್ಟಾಯುವಾಗು ನೀನೆಂ

ದಿಟ್ಟರ್ ನೇನೆಯನಗಣ್ಯಪುಣ್ಯಾಂಗನೆಯರ್ ||

೨೨೩

ಳಕಾರಕ್ಕೆ ||

ಅಳ್ಳಾಡೆ ನರನ ಕೂರ್ಗಣೆ

ಯಳ್ಳೇಳುಂಗಳ್ಳಿ ಬಳ್ಳಿ ಕುರುಬಲಮೆಲ್ಲಂ |

ಬೆಳ್ಳೋಟ⁴ ಮೋಡೆ⁴ ನಕ್ಕಿನಿ

ಸೊಳ್ಳಾಳೆಡೆಗೋದನೊದಲು ಚಟ್ಟನೊಳೊವಜಂ ||

೨೨೪

1 ಮುಮೊಡರಿಸೆ (ಅ).

* ತೀಡುವ ತಣ್ಣಲರೊಳಲ

ಚಾರ್ಡುವ ವನಚರವೃಜಮದಱೊಳೆ ತ |

ಣ್ಣಾಡನೆ ದಣ್ಣದಿರೆ ಪೀನಂ

ಪಣ್ಣಾಡನೆ ತಿಂದುರ್ಪುರ್ವೆಳಸಿ . . . . . ||

(ಎಂದು ತಿದ್ದ ಬೇಕು ಎಂದು ಮ. ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ ಬರೆದಿದೆ).

2 ಪೀನಂ (ಅ).

3 ಪತಿಗೋ (ಓ.ಮ).

4 ಮಾಡೆ (ಮ).

ನಕಾರಕ್ಕೆ ||

ಇನಿಯಳ ¹ತನಿಸೊಂಕಿನ್ನಣಿ¹
 ಸೆನೆ ಮಾರ್ಯಾಧರಣಲೇಪನಂ ತಂಬುಲಮೆಂ |
 ಬಿನಿತುಂ ²ರಾಗಮನಾಗಿಸೆ
 ಮನ²ದೊಳ್ ದಿವಿಜೇಂದ್ರವಿಧವದಿಂ ಸುಖಮಿದಂ ||

೨೨೫

ತಕಾರಕ್ಕೆ ||

ಮಡದೊಳೊಂದುವುದೆತ್ತ ಕಿತ್ತಡಿಗಳೆನಿಪ್ಪ ತೊಳಪ್ಪುವಾ
 ಮಡದೊಳೊಂದಿಯೆ ನಿಂದ ಕಿತ್ತಡಿಗಳೆ ನಿತ್ಯನಿಯಾಮದಿಂ |
 ಪೊಡೆವಡಿಂ ಗಡಿಮೆಂದು ನಿಲಿರನೊಣ ³ಸಾಣುವ³ ಮಾಡ್ಡೆಯಿಂ
 ಪೊಡೆವ ಡಿಂಡಿಮಮೆಂಬಿನಂ ಕಳನೂಪುರಧ್ವನಿ ಪೊಣ್ಣುಗುಂ ||

೨೨೬

ಬಹುಳಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ||

ಅಂಚೆಯರಗಳಿಯ ಪುರುಳಿಯ
 ಕೊಂಚೆಯ ಕೋಗಿಲೆಯ ನವಿಲ ಪಾರಾವತದೊಂ |
 ದಿಂಚರದಿಂದಂ ಶಬ್ದ
 ತ್ಯಂ ಚರಮಚರಂ ಜಗಂ ದಲೆನಿಸಿದುದು ಬನಂ ||

೨೨೭

ಸೂತ್ರಂ ೫೦

ಕಡಿದು ನಿಡಿದೆಂಬಿವೆರಡಲಿ
 ಕಡೆಯೊಳ್ ಟತ್ವಂ ತಕಾರಮಕ್ಕುಂ ಕಿಣುವೆಂ |
 ಬೆಡೆಯೊಳ್ ಸ್ವರಮಿರೆ ತಾಮವು
 ಪಡೆಗುಮುಕಾರಾಂತಭಾವಮಂ ವ್ಯಂಜನದೊಳ್ || ೨೨೮

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಕಟ್ಟಾಯದ ಕಣಿ ಪೆಂಪಿನ
 ಕಟ್ಟಳೆ ⁴ಚಾವಟದ ಮೇರು⁴ ನನ್ನಿಯ ತವರೂರ್ |
 ನೆಟ್ಟನೆನಿಸಿದ ಜನಂ ನೇ
⁵ವರ್⁵ಟ್ಟ⁵ರೆ ನಿಟ್ಟಾಯುವಕ್ಕ⁶ ದುಟ್ಟ⁷ತಳಕ್ಕಂ⁷ ||

೨೨೯

ಬಾದೆಯ ಬರ್ಜೂರದ ಕಿ
 ತ್ತೀಡೆಯ ಕರ್ಮರದ ಮಾವಿನರನೇಣಿಲ ಕಂ |
 ಚೀಡೆಯ ಪಲಸಿನ ಮರದಿಂ
 ನೂಟದುಮೆನೆದಿರ್ಕುಮದಲಿ ಬಹಿರುದ್ಯಾನಂ ||

೨೩೦

1 ತನಿಸೊಂಕಿನ್ನಣಿ (ಅ). 2 ತುಗಮನಾಗಿಸಿತಾ ಮನ್ನನ (ಮ). 3 ನೂ
 ಉವ (ಅ). 4 ಚೇತನದ, ಮೇಗು (ಓ,ಮ). 5 ಪಟ್ಟಿ. (ಓ,ಮ). 6 ರನಿ
 ಟ್ತಾಯತಕ್ಕ (ಓ,ಮ), ರೆಡ್ಡಾಯವಕ್ಕ (ಅ). 7 ತುಳಕ್ಕಂ, ತಳಕ್ಕಂ (ಅ).

ಉದಂತಕ್ಕೆ ||

¹ ತೊಡೆಯಿಂ ¹ ಕಡುಗುದುರೆಗಳಂ
ಮಡದಿಂ ² ನಡು²ಪಟ್ಟ ದಂತಿಯಂ ನಿಡುದೋಳಿಂ |
ಕಡುವಾಳಂ ಕೂರನಿಯಂ
ಕಡಂಗಿ³ ದಣ್ಣ³ಯಂ ಸಮಂತು ಬನದಾಗಿಸುವಂ ||

೨೩೧

ಕಿಣುನೆಲೆಯ ಲತಾಲಲಿತೆಗೆ
ತಿಣುದುಕೊಳಲಪ್ಪ ನಾರ್ಕೆಯೊಳ್ಳೊಂಬುಗಳೊಳ್ |
ತುಣುಗಿದ ತಳಿರಿಂ ನನೆಯಿಂ
ಕಿಣುಮಿಡಿಯಿಂದೆನುದುಡನದಳಂ ಮಾಕಂದಂ ||

೨೩೨

ಸೂತ್ರಂ ೫೨

ಪಚ್ಚನೆಯುಂ ಕೆಚ್ಚನೆಯುಂ
ಬೆಚ್ಚನೆಯುಮೆನಿಪ್ಪ ಶಬ್ದದಂತಕ್ಕಕ್ಕುಂ |
ಬೆಚ್ಚಂತಿರೆ ಮತ್ವಂ ಕೆಲ
ರಿಚ್ಚಯಿಪರ್ ಸ್ವಂತಮುಮ⁴ನೆಕಾರೇತ್ವ⁴ ಮುಮಂ || ೨೩೩

ಪ್ರಯೋಗಂ||

ಮತ್ವಕ್ಕೆ ||

ಪಂದಳಿರ ತೋರಣಂ ತ
ಳ್ತೊಂದಿದ ಕೆಂಗುಡಿಯ ಪುದಿಪು ಮುತ್ತಿನ⁵ ಕಡೆ⁵ ಚೆ |
ಲ್ಪಂದೆಸೆವ ಮಂಗಳಾನಕ
ದೊಂದು ರವಂ ಬಗೆಗೆ ವಂದುದಂದರಮನೆಯೊಳ್ ||

೨೩೪

ಎನಿತುಂ ಕಾಯುಂ ಬೆನ್ನೀರ್
ಮನೆಸುಡದೆಂಬಂತೆ ನಿನಗವರ್ ನೀ ಕಾಯ್ದುಂ |
ಮನದೊಳ್ "ಪೊಲ್ಲದ"ನೆಂತುಂ
ನೆನೆಯರಿದಂ ನಂಬು ಕುರುಕುರಾಂಬರಭಾನೂ ||

೨೩೫

ಸ್ವಂತಕ್ಕೆ ||

ಪನುರ್ವೊನ್ನ ಜಗಲ ಪಚ್ಚೆಯ
ಪನುರ್ವಂದರ್ ಮುತ್ತಿನಕ್ಕಿ ನೀಲದ ಜಾಗಂ |
ಕಿಸುಗಲ್ಲರಾಣಸರೋರುಹ
ಮೆನೆದಿದುಪು ರಾತ್ರಿಮತಿಯ ಬೀಡಿನೊಳೆತ್ತಂ ||

೨೩೬

1 ಉಡೆಯಿಂ (ಬ.ಮ). 2 ನಡೆ (ಅ). 3 ದರಿ (ಮ). 4 ನೆಕಾರತ್ವ (ಅ),
ನಿಕಾರತ್ವ (ಅ,ಇ). 5 ಕೊಡೆ. 6 ಪೊಲ್ಲಮ (ಅ).

¹ವಾಸರ¹ ಪತಿ ಬಿಸುಗದಿರಿಂ

ಪೇನದೆ ತವೆ ಪೀರ್ಗುಮೆಂಬ ಮಹಿಕದೊಳಂಭೋ |

ಜಾಸನನಂಬುಜವನಮಂ

ಬಾಸಣಿಸಿದನೆನಿಪು²ವಿಡಿದ² ತಾವರೆಯೆರೆಗಳ್ ||

೨೩೭

* ಎತ್ತುಕ್ಕೆ ||

ಬೇಸಣಿಸುವಂಗಜಾಗ್ನಿಯು

ಕೇಸುರಿ ಕೊಳೆ ಕಟಿದ ಪತಿಯ ವಿರಹದಿನಾಗಳ್ |

ಕೀಸುಗಳ³ದಂತೆ³ ಕಡಗಮ

ನಾ ನತಿ ಕಳೆದಿತ್ತಳಾತ್ಮಕರಪಲ್ಲವದಿಂ ||

೨೩೮

ಸೂತ್ರಂ ೫೩

⁴ಪೊಸತು⁴ ಪಟದಳೆದು ಪೊಟಗೊಳ

ಗು ನಮ⁵ಮೆನಿವ್ವಿ⁵ವಹೊಳತ್ವಮಂತಕ್ಕೆ ನಿಪಾ |

ತಿಸೆ ಪಡೆಗುಮವಹೊಳೊಳಗಿಂ

ಗನಂಗದಿಂ ನಮನಿಸಿರ್ಕುಮುಳ್ಳಾದೇಶಂ ||

೨೩೯

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪೊಸದೇಸೆಯಂ ಬೆಡಂಗಂ

ರಸಪುಷ್ಟಿಯನರ್ಥಸೃಷ್ಟಿಯಂ ಬಗೆವರೆ ಭಾ |

ವಿನುವರೆ ⁶ಸಾರಣಿಗೆಯಪೊಲ್⁶

ಕನವನೆ ಪಿಡಿವರ್ ಕೆಲರ್ ಮಹಾಪುರುಷರ್ಗಳ್ ||

೨೪೦

ತುಟಕಲಡುಗೆಗಳೊಳೆಂ ಪಟ

ಗಟವಯ ಕೂಡೆ ತಿವುಡುಗಳೆದ ತೊವರಿಯ ತೊವೆ ಕಾ |

ಯಿಟ್ಟಿದ ತುಪ್ಪಂ ಕೋಡುವ

ಕಟಲಲ್ಲದೆ ದಿವ್ಯಭೋಜನಂ ಪೆಟತುಂಚೇ ||

೨೪೧

ಎಳದಳಿರ ತುಟುಗಲೊಳ್ ನೆಹಿ

ದಳದಳಿಪೆಳಮಾವಿನಳ್ಳೆಗೊಂಬಂ ತಳ್ಳೊ |

ಯೆಳಸಿದ ವಸಂತದೊತಿಯು

ಮಿಳಿವುರ್ಯುಲನಾಡುವಬರೆ ಪಾಡಿದಳೊರ್ವಳ್ ||

೨೪೨

1 ವಾಸವ (ಓ.ಮ). 2 ವೆಸವ (ಅ). * ಯೋಗಭಾವದಿಂ-(ಯೋಗ ವಿಭಾಗದಿಂ) ಕೇವಲ ಸ್ವಂತಕ್ಕು ದಾಹರಣಿ-ಎಂದು, (ಓ.ಮ.) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲದೆ. 3 ವಂತೆ (ಓ.ಮ). 4 ಪೊಸದು (ಅ). 5 ಮೆನಪ್ಪ (ಅ). 6 ಸಾರಣಿಯಂತಿರೆ (ಓ.ಮ).

ಅಳವಿಗಟಿದುರುನಿತಂಬ

ಸ್ಥಳಧಾರಮನಾಂತ ಕಾಲ್ಗೆ ಪೊಟ¹ ಅಡಿ² ಗಳೊಳಿ |

ಲಳಿತತುಳಾಕೋಟಿಗಳಂ

ತಳವುದದೇವಿರಿದೊ ಮದಗಜಾಲನಗತಿಯಾ ||

೨೪೩

ಒಳಕೆಯ್ಯೊಳಿದು ಪಲ್ಲರಿ

ದೊಳವಾಲಂಗೊಂಡು ಮೊರೆವ "ಭಷಕನ" ತೆಟದಿಂ |

ದೊಳಪೊಕ್ಕು ದುರ್ಗಮಂ ³ನಂ

ಚಳ⁴ಚಿತ್ತಂ ನುಡಿಗುಮಮಗೆ ಬಲ್ಲಂಡಿಕ್ಕಿಯಂ ||

೨೪೪

ನಮ⁵ನುತಿ⁶ಯೊಳೊಂದಿದೊಳಿನ

ರಮಣೀರಮಣೀಯಗೇಯಮಾನ್ದಾಯಿಕೆಯೊಳ್ |

ನಮನಂದಮರ್ದಿನ ಸರಿವಡೆ

ನಮಂತು ಕಣ್⁷ದಪ್ಪುದೆ⁸ಬಿನಂ ರಂಜಿನಾಗುಂ ||

೨೪೫

ಒಳಗುಳ್ಳೋವಣಮಮರ್ದಿರೆ

"ಚಳನಂ" ಪೊಟಗಿನೆಯೆ ಬೆಳಪನೆಯ್ದವ ಬೆಳಗಂ |

ಪೊಳೆವ ನುಲಿವಲ್ಲೆ ಮನುಳನೆ

ವಿಳಾನದಿಂ ದರ್ಭಶಯನತಳಗತನಾದಂ ||

೨೪೬

ಸೂತ್ರಂ ೫೪

ತತ್ತು ರುಪನಮಾನದೊಳು

ದೃತ್ವಾರ್ಪಪದಾಂತ್ಯಲೋಪಮಕ್ಕುಂ ಪ್ರಚುರಂ |

ವೃತ್ತಾದಿಸಲ್ಕೆ ಪಡೆಗುಂ

ತತ್ಪರದೊಳ್ ಬಟಿಯಮುಚಿತವರ್ಣಾಗಮಮುಂ || ೨೪೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಅರನೇಣುಲ ಪೊಂಬಾಡೆಯ

ನುರಯಿಯ ಮಾಮರದ ಬಕ್ಕೆವಲಸಿನ ಪುದುವಿಂ |

'ಪರೆ'ದುರ್ಬಿದ ಕಪ್ಪಲೆ ದಿನ

ಕರಾಂತುಗಳ್ಗೆಂ ವಿಭೇದಿಸಲ್ಪರಿದದಪೊಳ್ ||

೨೪೮

ಪ್ರಚುರಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ಅರನುಗುಣಂಗಳನತಿಭೀ

ಕರಕಾಂತಂಗಳನವಂ ವಿಯಚ್ಚರರಾಜಂ |

1 ಮಡಿ (ಅ). 2 ಭಷಕದ (ಓ.ಮ). 3 ಚಂಚಳ (ಓ.ಮ). 4 ನೃತಿ,
ಶ್ರುತಿ (ಅ). 5 ದಪ್ಪವೆಂ (ಓ.ಮ). 6 ಚಳಪೊಂ (ಅ). 7 ಪರಿ (ಅ).

ಧರಿಯಿಸಿದಂ ಜಳನಿಧಿ ಜಳ
ಚರಚಯಮಂ ರತ್ನಚಯಮುಮಂ ಧರಿಯಿಪಪೋರ್ ||

೨೪೬

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಮಾಂಗಾಯಗೊಂಚಲೊಳಗುಳಿ
ದಿಂಗೊರಲಿಂದುಲವ ಗಂಡುಗೋಗಿಲೆ¹ಗಳರ |
ಲೊಂಗಲ¹ ನಿಜುದಳಿರೊಳಗೆ ಜಿ
ನುಂಗುವ ಪೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳುಮಳುಂಬಂ ಬನದೊಳ್ ||

೨೫೦

ಸೂತ್ರಂ ೫೫

ಪ್ರಾಯಿಕಮಕ್ಕುಂ ದೀರ್ಘಾ
ಮ್ನಾಯಮದಂತೆಲ್ಲ ಶಬ್ದದೊಳ್ ವೃತ್ತಿಗತಂ |
ಮಾಯೆಂಬುದು ಮಹಿಮಾಬಿ
ಪ್ರಾಯದೊಳೊಂದಿರ್ಕುವೊಂದಿ²ಮಹತೆಂ²ಬುದಬೊಳ್ ||೨೫೧

ಬಲ್ಲಂತೆಂತುಂ ಗುಣಮನೊಳ³ಕೆಯ್ದಾರ್ಪ³ನಾರ್ಪಂದದಿಂದಿ
ನ್ನೆಲ್ಲದರ್ಪಂ ಪೊಲ್ಲಮೆಯನುಗುಗಿಂಬುತ್ತಿಯಂ ನನ್ನಿಮಾಲ್ಪಂ |
ತೆಲ್ಲಾ⁴ರತ್ನಂಗಳು⁴ಮನೊಳಕೊಂಡೊಳ್ವನಂಭೋಧಿ ಲೋಕ
ಕೆಲ್ಲಂ ಬೀಳಿರ್ ಪೊಣಿಗೆ ಕನಮಂ ನಿಚ್ಚಮಿಡಾಡುತಿರ್ಕುಂ ||

೨೫೨

ಪ್ರಾಯೋಗ್ಯಹಣಕ್ಕೆ ||

ಎಲ್ಲಂಗಮೆಲ್ಲ ಧನಮುಮ
ನೆಲ್ಲಡೆಯೊಳಮೆಲ್ಲ ತೆಹದೊಳಂ ಕುಡುಗೆಮ ನಿ |
ಲೆಲ್ಲದೆ ಬವರದೊಳೇಂ ಗಳ
ಗೆಲ್ಲಂ⁵ಗುಡದಿರ್ಕೆ⁵ ಪೊಣದೊಡಾಗುಂ ಗಂಡಂ ||

೨೫೩

ಉತ್ತರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಮಾದೇವನುಮಾದೇವಿಗೆ
ನಾದರದಿಂ ಪೇಟ್ಟನೀತನುತ್ತಮನತ್ವಂ |
ಮಾದಾನಿ⁶ಶಾರ್ಯಧನ⁶ನುಡಿ
ತೋದಿತಪುಣ್ಯಂ ಹರಿಪ್ರಿಯಂ ನರನೆಂಬಂ ||

೨೫೪

1 ಯಮಲದೊಂಗಲ (ಅ). 2 ಮಹದೆಂ, ಮಹಮೆಂ (ಅ). 3 ಕೊಳ್ಳಾ
ರ್ಪ (ಅ). 4 ಲೋಕಂಗಳು (ಒ.ಮ). 5 ಕುಡದಿರ್ಕೆ (ಮ). 6 ಶಾರ್ಯಧನ
(ಅ), ಶಾರಿಧನ (ಮ).

ಸೂತ್ರಂ ೫೬

ಪರಿಗದಿತಬಹುವ್ರೀಹಿಗೆ
ಚರಮದೊಳಕ್ಕುಂ ಯಥಾ¹ಪ್ರಯೋಗ¹ಮಕಾರಂ |
ಪರಪದಮಿಲ್ಲಿಂ²ಬೊಂದಿದು²
ದೊರೆಕೊಂಡಿರೆ ಲಿತ್ವಮಂತ್ಯವರ್ಣಕ್ಕುಂ || ೨೫೫

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಬಲ್ಪಲೆಯಂ ತೋಳ್ಳೀಳ್ಳನ
ಗಲ್ಪರದಂ ಬಟ್ಟದೊಡೆಯವಂ ಕೆಂಗಣ್ಣಂ |
ನೆಲ್ಪ ಕಿವಿಯಾತನೆನಿಸುವ
ನೊಲ್ಪೊಲಿಸುಗುಮೆನವ ಬೀರಸಿರಿಯಂ ಧುರದೊಳ್ || ೨೫೬

ಉತ್ತರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ನೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಲವಾ
³ಯಗಿಲಿಲಗಂಧಂ³ ಸಮಂತು ಕೂರಿಲಿಕುಡುಗೋರ್ |
ಮಿಗೆ ನಾಣಿಲಯನಿಸುವ ವಧು
ನಗೆಗೆಡೆಯಕ್ಕುಂ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತೀತಳದೊಳ್ || ೨೫೭

ಸೂತ್ರಂ ೫೭

ಒಂದೆಂಬುದರ್ಕೆ ರೇಫಂ
ಸಂದಿಸುಗುಂ ಕಡೆಯೊಳೆರಡೆನಿಪ್ಪದಜೊಳ್ ತಾ |
ನೊಂದಿ ನೆಲಿಸುಗುಮಿರಾದೇ
ತಂದಲ್ ಮೇಣ್ ಮೇಣುಕಾರಲೋಪಮದಕ್ಕುಂ || ೨೫೮

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಒರೆಂಜಲೊ ಪ್ಪಂತಿಗೆ
ವಾರದ ಬಳೆರೊಡನೆ ಬೆರಸಿ ⁴ಮೇಳಂ⁴ಗೊಂಡಂ |
ದಾರುಂ ಲಘುವಪ್ಪರ್ ಪ್ರ
ನ್ತಾರದೊಳಮರ್ದಂಬ ಶಿಥಿಲಸಂಯೋಗದಪೋರ್ || ೨೫೯

⁵ಇರ್ವೆಯಂ⁵ ಹಿತಮಂ ಜಿನ
ಧರ್ಮಮನಿಂಬಾಗಿ ತಿಳಿದು ⁶ನೆಗಬ್ಬಂ⁶ಗಕ್ಕುಂ |

1 ಪ್ರಕಾರ (ಅ). 2 ದಿಂತಿಪು (ಒ.ಮ). 3 ಪಗಿಲಿಲವಣ್ಣಂ (ಅ), ಯಗಿಲಿಲ
ವರ್ಣಂ (ಅ), ಯಗಿಲಿಲವಣ್ಣಂ (ಮ). 4 ಮೇಳಂ (ಅ). 5 ಇರ್ವೆಯ್ಯಂ (ಒ.ಮ).
6 ನೆಗಬ್ಬಂ (ಒ.ಮ).

ಸ್ವರ್ವೋಕ್ಷಸಿದ್ಧಿ ಬಗೆವಂ

ದಾರ್ಮಂ ಪೆಟಿಲ್ಲ ದೇಹಿಗೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೋಳ್ ||

೨೬೦

ಉಕಾರಲೋಪಕ್ಕೆ ||

ಗೆಲವಂ ಕೊಂಡಭಿಮಾನಿಯಾದನೊಳಕೊಂಡನ್ಯಾವನೀಕಾಂತೆಯಂ

ಸಲೆ ಶಾಚವ್ರತಿಯಾದ¹ ನಿತ್ತಿಟ್ಟಿದೆರಡ್ಡಾತಾಡಿ¹ ಬಬ್ಬಂ ಜಗ |

ದ್ವಲಯಕ್ಕೊರ್ನುಡಿಕಾಣನಾದ² ನನಯ² ಕ್ಕುಳ್ಳಳ್ಳಿ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳ್

ಕಲಿಯಾದಂ ವಿಪರೀತಜಾತಚರಿತಂ ಭೂಪಾಲರೊಳ್ ಕಾಮದಂ ||

೨೬೧

ಸೂತ್ರ ೫೮

ಅದಿದೆನ್ನದೆ ಮೂಟೆಂಬೀ

ಪದದಂತಂ ಲೋಪಮಯ್ದುಗುಂ ಕಪವರ್ಗಂ |

ತುದಿಯೊಳ್ ತಗುಳ್ಳು³ ಪುದಿದಿರೆ

ತದಾಗಮಂ ಹ್ರಸ್ವಪೂರ್ವಮಕ್ಕುಂ ಬಹುಳಂ ||

೨೬೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ನೆಲಸಿದ್ಧಪ್ಪದಧನ್ಯಂ⁴ ಬಿಡಿದಧೋ⁴ ಲೋಕಂ ಸಮಂತೆಯ್ತೆ ಸು

ತ್ತಲುಮಿದ್ಧಪ್ಪದು ಮಧ್ಯಲೋಕಮೆನೆದಿದಾರ್ಚಾಲಿಕಾಭಾಗದಾ |

ದಲೆಯೊಳ್⁵ ನಿಂದಪುದೊ⁵ ಧ್ವಲೋಕಮೆನೆ ಮೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೆಂಪಿಂದಗುಂ

ದಲೆಯಾಗಿದುದು ದೇವದಂಪತಿರತ್ತ್ರಿಸುಂದರಂ ಮಂದರಂ ||

೨೬೩

ಆಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಮುಕ್ಕೊಡೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸುರದುಂದುಭಿ ಕೇಸರಿಪೀಠ⁶ ಮೊಂದಿದಂ

ತಿಕ್ಕುವ⁶ ಚಾಮರಂ ಮಿಟುಪ ಪೂಗಳ ಗೊಂಚಲೋಕಕ್ಕೆ⁷ ಭಾನುವಂ⁷ |

ಮಿಕ್ಕು⁸ ತೊಳಪ್ಪ⁸ ಭಾವಳಯಮೊಪ್ಪುವ ಪನ್ನೆರದುಂ⁹ ಗುಣಾಳಿ⁹ ಲೋ

ಕಕ್ಕೆ ವಿನೂತವೀರಜಿನಪಾಶ್ರಯಮೆಂ¹⁰ ಬಿವು¹⁰ ಸರ್ವಮಂಗಳಂ ||

೨೬೪

ಅನವರತದಾನದಿಂ ಮಿ

ಕ್ಕನೂನಸೂನ್ಯತದಿನಸಮಶಾರ್ಫೋನ್ನತಿಯಿಂ |

ವನ¹¹ ನಿಧಿಪರೀತ¹¹ ಸಕರಾ

ವನಿಯೊಳ್ ಮುಪ್ಪುರಿವೊರಾದುದಾನ್ಯಪನ ಗುಣಂ ||

೨೬೫

ಬಹುಳಕ್ಕೆ ||

ತೀವಿದ್ಧತ್ತು ಮೊದರ್ ಮೊದರೆ ಪಣಿಯುಂ ಮೂಗಯ್ಯಮೂಗಯ್ಯನಿ

ತ್ತಾವಕ್ಕೆಯ್ತೆ ಕವಲ್ಕವಲ್ತ ಪಲವುಂ ಕೊಂಬಾದುವೊಳ್ಳೊಂಬುಮಂ |

1 ನಿತ್ತಿಟ್ಟಿದೆರಡ್ಡಾತಾಗೆ (ಅ), ನಿರ್ತಹದೆ . . . (ಅ.ಇ). 2 ನಯಶ (ಅ.ಮ).

3 ಕೆಳೊದಬ್ಬು (ಅ). 4 ಬಿಡಿದಧೋ (ಅ). 5 ನಿಂದುದದೂ (ಅ). 6 ಮೊಂದೆ

ತಂದಿಕ್ಕುವ (ಅ). 7 ಭಾಷಣಂ (ಒ.ಮ). 8 ಬೆಳಪ್ಪ (ಒ.ಮ). 9 ಗಣಾಳಿ (ಅ).

10 ದಿವು (ಒ.ಮ). 11 ವೀದಿಪತಿತ (ಮ).

ತೀವಿದ್‌ಫತ್ತು ತಳಿರ್ ಮೊದಲ್ ಪಣಿ ಕವಲ್ಕೊಂಬೆಂಬುವೀ ಕೆಂದಳಿರ್
ಮಾವಿಂಗಲ್ಲದೆ ಮಾಪುಗಳ್ಗೆ ಪೆಟವ^೧ ಕಿಂತೇಂ^೧ ಬೆಡಂಗಕ್ಕುಮೇ ||

೨೬೬

ಸೂತ್ರಂ ೫೯

ಉಪಹತಿ ನಾಲ್ಕಯ್ದೆಂಬಿವ

ಉಪಧೆಯೊಳಾ^೨ ಹೆಂಬಿದರ್ಕೆ ಮೊದಲೊಳ್ ಹ್ರಸ್ವಂ |

ಸ್ವಪರಸ್ವರಲೋಪಂ ವ

ತಿಪುದೇಬಹಿ^೩ ಲೋಪಮೆಂಟರ್ಕ್ಕುಂ ||

೨೬೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಉರಗಂ ಕೊಂಡಲ್ಲಂ ನಾ

ಲೈರ^೩ ಲನಿತಂ^೩ ಕಳೆದು ಕಟ್ಟಿ ಮೇಗಂ ಬೇಗಂ |

ಸೆರೆವಿಡುಗೆ ಸುಡುಗೆ ಕಡಿವಿರ

ದರಿದಕ್ಕುಗೆ^೪ ನೀವಿ ಕಳೆಗೆ^೪ ನಿರ್ವಿಷಮಕ್ಕುಂ ||

೨೬೮

ಕೀಟು ಪುಗಲೆನೆಯುಮೆಂತುಂ

ಮೀಟು^೫ ದನಂ^೫ ಪೊಕ್ಕು ಶಾಲೆಯಂ ಶಾರ್ಙ್ಗಮ^೬ ನಂ |

ದೇಟುಸಿದಪನಹಿಶಯ್ಯ^೬

ನೇಟುದನಯ್ಯಾಯ ಶಂಬಮಂ ಪೂರಿಸಿದಂ ||

೨೬೯

ಅಟುದಿಂಗಳಾಯುವುಂಟೆನೆ

ಮಟುಗುವುದುಂ ನಲ್ಲರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿಂ ಮುನ್ನಂ |

ಪಟುವಟ್ಟು ಬರೆ ಕನಲ್ಪುದು

ಮಟುಪದೆ ನಾಲ್ಕರ್ಗೆ ನರಕದುಃಖದ ತೆಟನಂ ||

೨೭೦

ಪರಿಮರ್ದಿಸುವುದು^೭ ದುತ್ತೂ

ರರನಮನಿಂಬಾಗಿ^೭ ಖರಿದು ನೆಲದೊಳ್ ಲವಣಂ |

ಬೆರಸೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಪೂಸಿಗೆ

ಕರಗುಗುಮೇಟ್ಟುರೆಯೆನಿಪ್ಪ ಕುರುವುಂ ಕ್ಷಣದೊಳ್ ||

೨೭೧

ಕಣ್ಣಿ ದಟದೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು

ತ್ತೆಣ್ಣಿ^೮ ಪುದವರೆಗಮುಗಿದೊಡಂಬುಧಿ ಕಡಲ |

ತ್ತೆಣ್ಣಿ^೮ ಹರಿ ಬಂದು^೮ ದಂ ಕಡು^೮

ಜಾಣ್ಣಿ^೮ ಡದಟಿದಾಗಳವಧಿಬೋಧೋದಯದಿಂ ||

೨೭೨

1 ಕೈಂತೇಂ (ಮ). 2 ಯನಾ (ಅ.ಮ). 3 ಲನಿವಂ (ಓ.ಮ). 4 ನಗಳಿಗೆ (ಓ.ಮ), ಗಿವಿಯಗಳಿಗೆ (ಅ). 5 ದಿನಂ (ಅ). 6 ನೊಲ್ವೇಟುಸಿದನಹಿಶಯ್ಯ (ಮ). 7 ದುತ್ತೂರಸ್ವರನಮನಿಂಬಾಗಿ (ಅ). 8 ಕಂಡೊಡೆ (ಓ.ಮ).

ಸೂತ್ರಂ ೬೦

ಒಂಬತ್ತು ದಶಾಹತಿ^೧ಯಿಂ
 ತೊಂಬತ್ತೆನೆ ಸಲ್ಲ ಮಗ್ಗದೊಳ್ ನೂಜಿರೆ ಮ !
 ತೊಂಬಯ್ಯಾದೇಶಮನವ
 ಲಂಬಿಸುಗುಮದಂತೆ ಮುಂತೆ ನಾಸಿರಮಿರೆಯುಂ || ೨೧ ೩

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ನಾಸಿರಯೋಜನಮುಟ್ಟು ಸು
 ರಾಸುರಸಂಸೇವ್ಯಮಾಗಿ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬ |
 ಯಾಸಿರಯೋಜನಮಂ ನೆಗೆ
 ದೀಸುರಗಿರಿ ^೨ಪೆಂಪನೇಂ^೩ ಪುದುಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ || ೨೨೪

ಸೂತ್ರಂ ೬೧

ಒಂದೆರಡೆಂಬಿವು ಪರದೊಳ್
 ಸಂದಿನೆ ಪತ್ತರ್ಕ ಪನ್ನೆನಿಕ್ಕುಂ ರೂಪಂ |
 ಮುಂದೆ ಪೆಂಪೆಂದಿ^೩ ನಿಲೆ ಪದಿ
 ಯೆಂದಕ್ಕುಂ ಸ್ವರದೊಳಮದುರ್ ನಾಗಮಮಕ್ಕುಂ || ೨೨೫

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಎನಗಿದು ಚೋದ್ಯಂ ಪನ್ನೊಂ
 ದನೆಯದು ನೆಲೆ ತನ್ನ ನೆಗುಟ್ಟದಂತದು ಪದಿನಾ |
 ಟನೆಯ ನೆಲೆಗುಯ್ದನೆಂಬುದ
 ನೆನೆ ಸುವಿಧಿನರೇಂದ್ರನಚ್ಯುತೇಂದ್ರನುಮಾದಂ || ೨೨೬

ನಾರಲ್ಲಲ್ಲದು ಪನ್ನೆರಬ್ಬರಿನಮಂ ನಾ^೪ಡಂತ^೪ಡಂಗಿರ್ಪುದು
 ಗ್ರಾರಣ್ಯಂಗಳೊಳೆತ್ತ ಮೊಂದು ಬರಿಸಂ ಮಯ್ಯೊಳಿಲಾಗಾರ್ಗಮಂ |
 ದಾರಯ್ಯಾ^೫ತಡೆಮಾಡಿದಂದು^೫ ಮಗುಟ್ಟಿತ್ತೀರಾಱುವರ್ಷಂಬರಂ
 ನಾರಲ್ಲಲ್ಲದು ನಾಡನೆಂಬ ಸಮಕಟ್ಟಂತಾದೊಡಂತಕ್ಕುಮೋ || ೨೨೭

ಸೂತ್ರಂ ೬೨

ನಾಸಿರಮಿರೆ ಮುಂದೊತ್ತಿ ನ
 ಮಾಸದೊಳಕ್ಕುಂ ಪಯಿನ್ನದರ್ಕೆ ಯಥೋಕ್ತಂ |

1 ಯೋ (ಅ). 2 ಪೆಂಪುವೇಂ (ಓ.ಮ). 3 ತೊಂದಿ (ಓ.ಮ), ತೊಂದು (ಅ).
 4 ಡತ್ತ (ಅ). 5 ತಡೆದಂದು, ತಂದು (ಓ.ಮ).

ಶಾಸಿನುವರ್ ನೂಟರ್ಕಂ

ಸಾಸಿರಕಂ ಪ್ರಾಂತಲೋಪಮಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ || ೨೭೮

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಹಿಡಿಯೆಂ ಚಕ್ರಮನೆಂಬ ಚಕ್ರಯನಿರಾಚಕ್ರಂ ಭಯಂಗೊಳ್ಳಿನಂ
ಹಿಡಿಯುಪ್ಪೆಂ ¹ವರ¹ಚಕ್ರಮಂ ನರರಥಂ ತೂಳ್ವಾ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಿಂ |
ಪಡುವೆಣ್ಣಾ ವುದವೋಗೆ ²ಪೋಗಲಿಸುವೆಂ² ನಿಚ್ಚಂ ಧರಾಧೀಶರಂ
ಪಡಲಟ್ಟಂತಿರೆ ³ಮಾಡ್ವ³ನೋವದೆ ಪಯಿಂಜಾಸಿರ್ವರಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ || ೨೭೯

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಒರ್ವಂ ಬಂದೊಂದೆ ತೇರೊಳ್ ನೆರೆದ ಕುರುಬಲವ್ಯೂಹಮಂ ಕೀಳು ⁴ಬೆಂಕೊಂ
ಡುರ್ವೀಶಂ⁴ ನೋಡೆ ಮಾಱಾಂತನಗಮರಿಯನಾಗಿದರ್ನೀ ಮಿಟ್ಟುಗೊಡ್ಡಂ |
ನರ್ವರ್ಗಂ ಸಲ್ಲದೆಂದೆಂದೊಪಜನೊದಲು ನಿಂದೊರ್ವನುಂ ನೂಟನೂರ್ಚಾರ್
ಸಿರ್ವದ್ರೋಣರ್ಕಳ್⁵[ಟಂದಿನೆ]⁵ ಮೊಗಸಿ ಸರರ್ ಪಾಯ್ವು ವಂದತ್ತಮಿತ್ತಂ ||

ಸಾಸಿರ್ವರ್ ವನಿತೆಯರ

ಯ್ಸಾಸಿರ್ವರ್ ಪ್ರಿಯತನೂಜರಣುಕೆಯ ಪದಿನೆ |

ಣ್ವಾಸಿರ್ವರರನುಗಳ್ಳಿರ

ನಾ ಸಾಸಿಗನುಚಿತದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೆಯ್ಯೊಂಡಂ ||

೨೮೦

ಸೂತ್ರಂ ೬೩

ಬೆರಸಿ ನಮನಂಸ್ಕೃತಂಗಳ್

ಬರೆ ಕನ್ನಡೊಳಗೆ⁶ ನಮತೆಯಿಂದಂ ಸಲ್ಲಂ |

ನಿರವದ್ಯಮಾಗಿ ಪದವಿಧಿ

ವಿರುದ್ಧಮಕ್ಕುಂ ತದನ್ಯಥಾವೃತ್ತಿಗಳೊಳ್ ||

೨೮೧

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಅರನುಗುಣಂ ಪಟಿಯನಣಂ

ಬರಲತ್ತುದೆ ಶಾಚದಳವು ಪರವೆಣ್ಣಳಪಂ |

ತರಲತ್ತುದೆ ಅಟಿಜನದೊ

ಳ್ಳಿರ⁷ಸಿರಲತ್ತುದೆ⁷ ಮಹಾನುಭಾವಂ ನೃಪನಾ ||

೨೮೨

ವಿರುದ್ಧಕ್ಕೆ ||

ತರವೇಲ್ಮಾಣಿಕ್ಕಭಂಡಾರದ ಪುಡಿಕೆಗಳಂ ಪುಂಜಿನರ್ವೇಲ್ವುನರ್ವೋ

ತ್ವರಮಂ ತೋಟಲೈವೇಲ್ವಂತಿಗಳನಿರನವೇಲ್ವುಂದೆ ವಾಹಂಗಳಂ ಬಿ

1 ಕರ (ಓ.ಮ). 2 ಪೋಗದಿನುವೆಂ (ಅ). 3 ನೋಡ್ವ (ಓ.ಮ). 4 ಮಾಱಾಂ
ತುರ್ವೀಶಂ (ಓ.ಮ). 5 ದಂತಿರೆ (ಅ), ದಂತಿನೆ. 6 ದೊಡನೆ (ಓ.ಮ). 7 ಸಲ್ವ
ತ್ತದೆ (ಓ.ಮ).

ತೃತೀಯೋತ್ಥಿ ತೃತೀಯಾಂಬರಪರಿಕರಮಂ ಮಾಣದೆಂದೋಳಿಯಿಂ ಲೆಂ
ಕರನಾಗಳ್ಳೆಟ್ಟ¹ ನೀಯಲೈ ರೆದವರ್ಗೆ¹ ಮಹಾದಾನಮಂ ವಿಕ್ರಮಾಂಕಂ || ೨೮೪

ವ|| ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲತುರ್ಗರಗಾಸಿ ಶಬ್ದಂಗಳೊಳ್ ಸಮತೆಯನಿಚ್ಚೈನುವರವರ್ಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ತುರಗದಟಂಗಳ್ಳು ವಿತರೆ

ತುರಂಗಮಾರೂಢನಾಗಿ ತನ್ನಯ ಹಯಮಂ |

ಪರಿಯಿಸಿ ಕೊಂಗುಳಿವರ್ವಂ

ಕರಾಸಿಯಿಂದಿಹುದು ತವಿಸಿದಂ ಹಯಬಲಮಂ ||

೨೮೫

ಕೂರಿಸಿ ವೀರಶ್ರೀಯಂ

ಕೂರದರಂ ಕೊಂದು ಸಮರಜಯಮಂ ಮಾಡ |

ಲೂರನಿಯೊಳ್ಳನುಗೆ ಕಂ

ರೀರವವಾಹನೆ ಚಳುಕ್ಕುಕಂಠೀರವನಾ ||

೨೮೬

ಸೂತ್ರಂ ೬೪

ಚಾಪಲವೀಪ್ಸಾಭೀಕ್ಷಣ್ಯ ಸ

ವಿಾಪಾನುಕ್ಯತಿ ಕ್ರಿಯಾಸಮಭಿಹಾರಾದಿ |

ಶಿಖ್ಯಾಪಶಿನೆಯೊಳ್ ಪದಕಕ್ಕುಂ

ರೂಪದ್ವಿತ್ವಂ ಯಥಾಪ್ರಯೋಗಾನುಗತಂ ||

೨೮೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಚಾಪಲಕ್ಕೆ ||

ಅದೃಂದಮೊಪ್ಪಿಸೊಪ್ಪಿಸು

ನುದತಿಯನಣ್ಣುಣ್ಣು ನಾರ್ಚು ನಾರ್ಚೆರೆ ಎರೆ ನೀ |

ನದಿರದೆ ನಿಲ್ಲುಲೈನಿ

ಲ್ಲದಿರ್ಚಿದಿರ್ಚಿನೆ ಜಟಾಯು ರಾವಣನೆಂಗುಂ ||

೨೮೮

ವೀಷ್ಯಗೆ ||

ಮುದಮೂರೂರಬಲಾಜನಕ್ಕೆ ಪರಿನೀರೂರೂರ ತೋಂಟಕ್ಕೆ ನಂ

ಪದಮೂರೂರ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಪಂಕಜದ ಚೆಲ್ಲೂರೂರ ಗುಯ್ಯಲೈ ನಂ

ಮದಮೂರೂರ³ ಮದಾಳಿ³ ಗಂಚೆಗಳ ಚೆಲ್ಲೂರೂರ ಪಂಡಕ್ಕೆ ಪಾ

ಲೊದವೂರೂರ ದನಕ್ಕುತಕ್ಕಮದಾಳಿಂ⁴ ರಮ್ಯಂ⁴ ತದುವೀತಳಂ || ೨೮೯

ಆಭೀಕ್ಷಣ್ಯಕ್ಕೆ ||

ಗಿಳಿಯೊಡನೊದಿಯೊದಿ ನುಡಿಗಲ್ಲು ಮದಾಲಸರಾಜಹಂಸಮಂ

ಡಳಿಯೊಡನಾದಿಯಾದಿ ನಡೆಗಲ್ಲು ಕಳಾವಿಗಳಾಟಮಂ ಮನಂ |

1 ರಾರವರ್ಗೆ (ಒ), ಲುವರವರ್ಗೆ (ಮ).

2 ವ್ಯಾಪನೆ (ಒ,ಮ).

3 ಬುಧಾಳಿ (ಒ,ಮ). 4 ರಮ್ಯಂ (ಅ).

ಗೊಳೆ ನಡೆ ನೋಡಿನೋಡಿ ಕುಣಿಯಲ್ಪೆಟ್ಟಿ ಕಲ್ಪು ಕರಾಗುಣಂ ಪೊದ
ಳ್ಳವಡೆ ಬಾಲಭಾವದೊಳೆ ಬಾಲಕಿಯರ್ಬಳವೆ¹ ನಿರಂತರಂ¹ ||

೨೯೦

ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ||

ಅತಿಪು ಕೊಲೆ ಕಳವು ಪುನಿಯವ
ಗಟಿಯಂ ಪಟಿಯೆಂಬ ದೋಷದೊಳ್ಪೊರೆದ ನರಂ |
ಕೆಬಕೆಬಗೆ ನರಕಬಲದೊ
ಳ್ಳಬಗಟನಿಟಗುಂ ರಸಾಂತಮಂ² ತಾಪಿನೆಗಂ² ||

೨೯೧

ಅನುಕ್ಯತಿಗೆ ||

ವಿನುತಕ್ರಾಂಚಾಚಳ ರಂ
ಧ್ರನಿಕಟದಿಂ³ ಮೊಗನಿ³ ಬರ್ಪ ಹಂಸಾಳಿಯನಂ |
ದನುಕರಿಸಿ ಪರಿದು ಭೋರ್ಭೋರ್
ರೆನೆ⁴ ಪಾಯ್ದುದು⁴ ⁵ಹಿಮನಗಕ್ಕೆ⁵ ಗಂಗಾಸ್ತ್ರೋತಂ ||

೨೯೨

ಪ|| ತ್ರಿಪ್ರಯೋಗವು ಮಿಲ್ಲ ⁶ಸಾರ್ಥವಕ್ಕು⁶ ||

ಬೆಳಗೆಯೆಳೊಳಿದೆತ್ತಂ
ಕಳರವದಿಂ ಕೆಯ್ಯನೆತ್ತಿ⁷ ಹಯಲಕ್ಷ್ಮನುತುಂ⁷ |
ಬಳಗಳ್ಳಲ್ಪಲ್ಪಣ್ಣನೆ
ಗಿಳಿನೋವಾಕೆಗಳಿನೊಪ್ಪುಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳೆ⁸ ||

೨೯೩

ಕ್ರಿಯಾಸಮಭಿಹಾರಕ್ಕೆ ||

ಅಡವಿ ಬಯರಾಗೆ⁹ ನದಮೊ
ಬ್ಬಡುಗೆ⁹ ತೆಮನಸರಿಸಮಾಗೆ ಬಟ್ಟೆಯೊಳೆಲ್ಲಂ |
ನಡೆನಡೆಯೆಂದೇಂ ನಡೆದುದೊ
ಪಡೆ ಪಡೆದಚ್ಚರಿಯನಾನುರಾಪಗೆವರೆಗಂ ||

೨೯೪

ಆದಿಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

"ಅಂತಂತೆನೆ" ಪರಿಚಾರಕಿ
ಗಿಂತೆಂದಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಕಳೆಕಳೆ ಸಿತಗಂ |
ಗಿಂತು ಕಿಡಿಸುಪ್ಪದೆ ತಪಮನ
ದೆಂತು¹⁰ ಗ¹⁰ ಗಿರಿ¹¹ ಸುತೆಯ¹¹ ಬಯಸರಾತಂ ದೊರೆಯೇ ||

೨೯೫

ಸೂತ್ರಂ ೬೫

ಪಲ್ಲಟಿಸಿ ಡಕಾರದ ನೆಲೆ

ಯಲ್ಲಿ ಏಕಾರಂ ಏಕಾರದೊಳೆ ರೇಫಂ ತಾ |

1 ನಿರಾಕುಳಂ (ಒ.ಮ.) 2 ತಾಗುವಿನಂ (ಒ.ಮ.) 3 ಮೊಳನಿ (ಮ).

4 ಪಾಯ್ದುದು (ಮ). 5 ಹೇಮನಗಕ್ಕೆ (ಅ). 6 ಸಾರ್ಥಕ (ಅ). 7 ಚಲಲೆಮೆ (ಒ.ಮ).

8 ನವೊಳ್ಳುಡಿಯ್ಯ (ಅ). 9 ಅಂತಗೆಯೆನೆ (ಒ.ಅ). 10 [ಗೆ]. 11 ಸುತೆಯೆ (ಅ).

ನೆಲ್ಲಯುಮಕ್ಕುಂ ಪದವಿಧಿ

ಯಲ್ಲಿ ಪರಂ ವ್ಯಂಜನಾದಿಯಾಗಿರೆ ಬಹುಳಂ || ೨೯೬

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ ||

ಕಾಡುಂ ಕೋಡುಂ ನಾಡುಂ

ನೀಡುಂ ನಾಮಂಗಳೊಳ್ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಂಗಳೊಳಂ |

ಮಾಡುವುದುಂ ನೋಡುವುದುಂ

ಬೇಡುವುದುಂ ಏತ್ಯವಿಧಿಗೆ ಪರಿಗಣಿತಂಗಳ್ || ೨೯೭

ಅನಿತರ್ಕಂ ಯಥಾಕ್ರಮದಿಂ ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಕಾಟಿಕ್ಕು ತಗುಳೆ ತಮ್ಮೊಳ್

ಕೋಲುಟ್ಟಿ ವಂದ್ಯಪೇಂದ್ರಚಯಮತಿಭಯದಿಂ |

¹ನೀಟ್ಟುರಿಸಿ¹ ನಿಲ್ಲದೆನನುಂ

²ನಾಟುಡೆ² ಪೋಪಂತೆ ಪೋಪುದೀ ನಗತಟದಿಂ || ೨೯೮

ಕಾಬ್ಬರಮಾಗೆ ಕಾವ್ಯರಸಮರ್ಥಮುಮಕ್ಕರಮುಂ ಪ್ರತೀತಿಯಂ

ಮಾಟ್ಟನೆಗಂ ಜಲಕ್ಕನಿರೆ ³ಪೇಟದೆ³ ಕೆಮ್ಮ⁴[ನೊಗಂಟು]⁴ವೇಲ್ಲು ಚಿ |

ನೋಲ್ಲುದೆ ಮುಯ್ಯನಾಕ್ಕತಿಗೆ ಪಂಚಿಕವೇಲ್ಲುದದರ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಂ

ಬೇಲ್ಲುದು ಟೀಕುವೇಲ್ಲುದೆನೆ ಪೇಲ್ಲುವ⁵ನುಂ ಕವಿಯೆಂಬ ಲೆಕ್ಕಮೇ⁵ || ೨೯೯

ಮಾರ್ಪಡಿಯೆ ಮಾಣನೀ ಭಟ

ನೇರ್ಪನ⁶ವಿಗ⁶ನೀತನಿದಿರ್ಗೆ ಬರಲಾರ್ಪವರಾರ್ |

ಮಾರ್ಪಡೆಯೊ⁷ಳೆನ್ನ ಘನದೋ⁷

ದರ್ಪಮನಾವರಿಸಿ ನೆಗಲ್ಲ ಕಲಿ ರಣವಜ್ರಂ || ೩೦೦

ಬಹುಳಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ಪೇಣುರ್ದಿಪ್ಪತ್ತುತೋಳುಂ ದಶಮುಖ⁸ಮುಖರಾ⁸ಜೋಪಮುಂ ಮಿಲ್ಲು ರೂಪಂ

ತೋಣುರ್ದಂ⁹ತಿರ್ದ⁹ ರೂಪುಂ ಹರನಿದಿರೊಳಗುವಪ್ಪಿನಂ ಪೋಣೊದಣ್ಣಂ |

ಬೀಣುತ್ತುಂ ದೇವನಂ ¹⁰ಪೂಜಿನ¹⁰ಲವಯವದಿಂದೊಂದೆರಬೂ ಉನಾಲ್ಕು

ಯಾಡ್ವೇದಂಟೊಂಬತಂದಿಂತರಿಗುಮೆ ತಲೆ¹¹ಯೊಂಬತ್ತುಮಂ¹¹ದೈತ್ಯರಾಜಂ||

ಸೂತ್ರಂ ೬೬

ಕೆಲಬರುಪಾಂತ್ಯದಕಾರದ

ನೆಲೆಯೊಳೊಕಾರಂ ವಯದ್ವಯಕ್ಕೊದೈತ್ಯಂ |

1 ಕಿಲ್ಲುಲಿಸಿ. 2 ನಾಟುಡಿ (ಅ.ಇ), ನಾಟುಡಿ (ಮ). 3 ಪೇಲ್ಲುದು (ಒ.ಮ).
4 ನೆಗಂಟು (ಒ.ಮ), ನೊಂಟು (ಅ.ಇ). 5 ನಂ ಕವಿಯೆನ್ನಬಹುದು (ಅ). 6 ದಿಗೆ (ಅ).
7 ಲೆನ್ನ ಪದದೋ (ಅ). 8 ಕುಹರಾ (ಒ.ಮ). 9 ತಪ್ಪ (ಒ.ಮ). 10 ಮೆಟ್ಟಿ
ನ (ಒ.ಮ). 11 ಯಾಪತ್ತುಮಂ (ಅ).

ನಲೆ ಕೂಡೆ ಣಕಾರಂ ಕೇ

ವಲಂ ನಕಾರಕ್ಕೆ ಣತ್ವಮಕ್ಕುಮದೆಂಬರ್ ||

೩೦೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಆವೊಂ ಕಾವೊಂ ಲೋಕಮ

ನಾವೊನಿನಮರರ್ಕ್ಕಳಮರರೆನಿಸಿದರೊಲವಿಂ |

ದಾವೊನುರನ್ನಳದೊಳ್ ಲ

ಕ್ಷೀವಧು ನೆಲಿಸಿರ್ಪಳಾ ಮುರದ್ವಿಷನೀತಂ ||

೩೦೩

ವಕಾರದೌತ್ಯಕ್ಕೆ ||

ಕನವರದಾನೆಯಿಂ ¹ಪದಪು¹ದೋರ್ಪಟಿವೆಂಡಿರ ನಲೈಯೆಂದು ಭಾ

ವಿನದಿರು ನೀಂ ಮನೋನಯನವಲ್ಲಭ ಕೂರಿಸಿ ಕೂರ್ತ ನಿನ್ನ ಮೆಯ್ |

ಕನವರಮೆನ್ನನಿನ್ನಸಿರ²ದಾದಲೆಗಾ²ಣ್ಣ ನಮೆಂದೆ ನಂಬು ಚಿ:

ಕನವರಬೇಟಮೆಂಬುದೆರೆಕೊಳ್ಳರ ಬೇಟಮದೆನ್ನ ಬೇಟಮೋ ||

೩೦೪

ಯಕಾರದೌತ್ಯಕ್ಕೆ ||

ಅಸಿತೇಂದಿವರಲೋಲಲೋಚನೆಯನಂದಂತಾ ಸಭಾಮಧ್ಯದೊಳ್

ಪನುವಂ ಮೋದುವವೋಲೆ ಮೋದೆಯುಮದಂ ಕಂಡಂತ ಪಲ್ಲರ್ಚಿ ಸೈ |

ರಿಸಿದೆಂ ನಿನ್ನಯ ನನ್ನಿಗಿನ್ನವರೆಗಂ ಬುಶ್ಯಾಸನೋರಾಸ್ಥಲೋ

ಚ್ಚೈಸಿತಾಸ್ಥಗ್ಗಲಪಾನಮಂ ಬಯಸಿ ಬಾಯ್ ತೇರೈನೆ³ ಸೈತಿರ್ಪೆನೇ³ || ೩೦೫

ನಕಾರಣತ್ಯಕ್ಕೆ ||

ಕಣ್ಣಾಣಿ ನೋಡಿ ಮಾವಿನ

ತಣ್ಣಿಬಲೊಳ್ ನಲವ ನಿದ್ದ ಚಾರಣಗಣಮಂ¹

ಪಣ್ಣನೆ ಬಂದೆಳಗಾಯರೆ

ಪಣ್ಣನೆ ಪಣುಪಣುದು ತಿಂಬ ಬಲಮುಖಕುಲಮಂ ||

೩೦೬

ಸೂತ್ರ ೬೭

ಪೊಯ್ ಬಯ್ ಮತ್ತಾರಯ್ ಗೆಯ್

ನಯ್ಯೆಂದು ವಿಕಲ್ಪದಿಂ ಯಸಂಯೋಗದೊಳಾ |

ಶ್ರಯಿಸಿರ್ಕುಂ ಗುರುಲಭು⁴ಗತಿ⁴

ನಿಯಮಮದೇದೋದ್ವಯಕ್ಕು ಮಕ್ಕುಂ ಪ್ರಾಯಂ || ೩೦೭

1 ದೊಳ್ಳದಪ್ಪ (ಅ).

2 ದೌತಲೆಕಾ (ಅ).

3 ಸೈರಿಪ್ಪ (ಮ).

4 ತತಿ (ಓ.ಮ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ನಡೆ ಕೋಲ್ವರಮಂದಂಬುರ
ದೆಡೆಯಂ ¹ಪುಣ್ಣೂರ್ತು ¹ ಕಾಳವಟ್ಟಿದ ²ಕೊಪ್ಪಂ ² |
ವಿಡಿದು ನೆಲಕ್ಕರ್ಕ್ಕನುತಂ
ಗಿಡಿಗಂ ಪೂಯೆ ನೊಂದ ಭುಜಗನಿರ್ಪಂತಿದಂ ||

೩೦೮

ಮೆಯ್ಯ ಮನಿ ಕೊರಲ ³ಬಕ್ಕಳ ³
ಪೊಯ್ಯ ⁴ಪುಗ್ಗಿರೆವ ⁴ ಕೆಯ್ಯ ಕಂಕರಿಕೆ ಕರಂ |
ರಯ್ಯಮನೆ ಪಾಡುತಿರ್ದಳ
ನೊಯ್ಯನೆ ಕಡೆಗಣ್ಣೊಳಡರೆ ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಂ ||

೩೦೯

ವಿಡಿದು ⁵ಮೆಚ್ಚದೆ ⁵ ನೋವದೆ ಪೆಂಡಿರಂ
⁶ಜಡಿಯೆಯುಂ ಬಯೆಯುಂ ⁶ ಬಲಗರ್ವದಿಂ |
ಮಿಡುಕಲಣ್ಣದೆ ನೋಡಿದ ನಾನಿಗಂ
ನುಡಿಯದಿರ್ಕ್ಕಮೆ ಬೀರಮನಾರೊಳಂ ||

೩೧೦

ನುಯ್ಯ ನಿಡು ⁷ಪುಡು ⁷ಗದಿರೆಯುಂ
⁸ಮೆಯ್ಯರೆ ಮುಟ್ಟದೆ ⁸ಯುಮಿಂತು ನಂದಂದಿನಿಬರ ⁸ |
ಬಯ್ಯಲೆ ಪೊಯ್ಯಲೆ ⁹ಕುರುಳಂ ⁹
ಕೊಯ್ಯಲೆ ಪೋಯ್ತಂತು ವಿನಯವತಿಗಂ ಪತಿಗಂ ||

೩೧೧

ಅರಯೆ ಜಡನಾದೊಡಮುಧಿ
ಕಾರಿಯ ಮಾಡಿದುದೆ ಪವಣದಂತಿನವೇ |
ಡೂರೂರೊಳುಗುನಾದೊಡ
¹⁰ಮೂರಡಿ ¹⁰ ಪವಣೆಂಬುದಲೆ ನಾಣ್ಣುಡಿ ಜಗದೊಳ ¹⁰ ||

೩೧೨

ಅರಯ್ಯ ಸರ್ವಭೂತಾ
ಧಾರಂ ಮಡೆಯುಂ ನೈಪೇಂದ್ರನುಂ ಮಡೆಗಾಲಂ |
ಬಾರದೊಡಂ ನಿರ್ವಹಿಸುವ
ರಾರುಂ ನೈಪನಿಲ್ಲದಂದು ನಿರ್ವಹಿಸುವರೇ ||

೩೧೩

ವಿಳಿದಂಗೆಯಲಿಮಿಗಡೆ ನವೊ
ಳ್ಳಾಳನೊಳ್ಳು ದುರೆಯಂ ರಥ ¹¹ಕಟ್ಟಾ ¹¹ |
ವ್ಯಾಳದಂತಿಕ್ಕುಲಮಂ ಸಮಕಟ್ಟಿಂ
ಕಾಳಿಗಕ್ಕೆ ತಡೆ ¹²ದಿರ್ಪು ¹²ದಯುಕ್ತಂ ||

೩೧೪

1 ಪುಣ್ಣೂರ್ತು (ಅ). 2 ಕೊಪ್ಪಂ (ಬಿ.ಮ). 3 ಬಕ್ಕಂ (ಅ). 4 ಕನಲ್ಗರೆವ,
ಫುರಿಲ್ಗರೆವ. 5 ಮೆಚ್ಚದೆ (ಅ). 6 ಜಡಿಯಲುಂ ಬಯಲುಂ (ಅ). 7 ಕಡು (ಅ).
8 ಮೆಯ್ಯಡಗಡನಾಗಿವಡ್ಗ (ಅ). 9 ತಲೆಯಂ (ಅ.ಮ). 10 ಮಾಣಿಡಿ (ಅ).
11 ಪತ್ತಿ (ಅ). 12 ದಪ್ಪು (ಬಿ).

ನಿಮ್ಮಿಂ ಪಿಂಬಡಿನೊಳದೇ
ನಮ್ಮದಮೆಮಗಂ ಧರಿತ್ರಿಗಂ ರಾಜ್ಯದ ಮೋ |
ಹಮ್ಮುಡುಮೊಂದದಮ್ಮೊಳ
ಕೆಮ್ಮನೆ ನೀಮಿನಿತುಮಾಗ್ರಹಂಗೆಯ್ಯದಿರಿಂ ||

೩೧೫

ಅಯತಿ ನಿಮಿರ್ವಂತು ಗುಣಾ
ಮಾಯಮನೊಳಕೊಂಡು ¹ ಬಡ್ವೊಡದು¹ ಬಾಡನಿಕುಂ |
ನ್ಯಾಯಮನೊ²ಕ್ಕಿ² ಪಟವಿನ
ಮಾಯಂ ಸಯೆ ಬಟ್ಟದೊಂದು ಬಾಲುಂ ಬಾಡೇ ||

೩೧೬

ಕಾಯದೆ ಚಲಮಂ ಪರರುಂ
ಚೀಯೆನೆ ಪತಿ ಸಾಯೆ ³ಸಯ್ಯ³ ಲಂಜಿದ ನಾಯಂ |
ನಾಯೆಂಬೆ⁴ನಾಳ್ವನಂ ಕಾ
ದಾ⁴ಯತಿ ನಿರೆ ಸತ್ತ ನಾಯನಾಂ ನಾ⁵ಯೆನ್ನೆಂ⁵ ||

೩೧೭

ಏಕಾರಕ್ಕೆ ||

ಕುಡಿದಂಭೋಧಿಗಳೇಲುಮಂ ತವಿಪುದೇ ಗೋತ್ರಾದ್ರಿಸಂಘಾತಮಂ
ಪಿಡಿದೇಂ ಕೀಲ್ವುದೆ ದಿಗ್ಗಜೇಂದ್ರಚಯಮಂ ⁶ಮಾರ್ಪೊ⁶ಯ್ಯುದೇ ಕಟ್ಟಿ ನಿ |
ಮೃಡಿಗೊಪ್ಪಿಪ್ಪುದೆ ಲೋಕಪಾಲಕರನಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂ ಚಂಚುವಿಂ
ದೊಡೆದೀಡಾಡುವುದೇ ವಿಹಂಗಮಮಿದೆಂದೇಕಟ್ಟಿ ನೀಮೇಳಿಪಿರ⁶ ||

೩೧೮

ಓಕಾರಕ್ಕೆ ||

ತಂದೆಯ ನನ್ನಿಗಿತ್ತನನುಜಂಗೆಳೆಯಂ ರಘವಂಶನೆಂದು ಚೀ
ಯೆಂದಪುದೇ ಜಗಜ್ಜನಮಿದಂ⁷ಸಿರಿ⁷ಗೆಂಬುದೊ ಲೋಭಮೆಂಬುದೋ |
ಪಂದೆತನಕ್ಕೆ ಮೊತ್ತಮೊದಲೆಂಬುದೊ ಮತ್ತಿ⁸ನೆಂಬೊಡೂನ⁸ನೆಂ
ಗುಂ ದೊರೆವೆತ್ತನೆಂಗುಮೊ ಕುಲೋದ್ಧತನೆಂಗುಮೊ ತಕ್ಕನೆಂಗುಮೋ ||

೩೧೯

ಪ್ರಾಯೋಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ||

ಎಲೆವಳ್ಳಿಯ ತಳ್ಳಂದೇ
ಚಲೆವಾಡೆಯ ಪರೆಪಿನಿಂದಶೋಕೆಯ ಪೊದಣುಂ |
ಮಲೆವಾಯ್ವು ಲತೆಯ ಪುದುವಿಂ
ತೊಲಗದು ಬನದೊಳಗೆ ⁹ಬಳಿದ⁹ ಕಪ್ಪಲೆ ಪಗಲುಂ ||

೩೨೦

ಓಲೆಯನೋಲೆಯೊಳಕ್ಕಿದ
ನಾಲಿಧಮನಿಟ್ಟು ಬೇಟೆ ¹⁰ನುಡಿ¹⁰ದಟ್ಟಿದನೇಂ |

1 ಬಾಲ್ಯದದು (ಅ). 2 ಕ್ಕಿಳೆ (ಮ). 3 ಸಾಯ (ಓ.ಮ). 4 ನಾಳ್ವನಂ
ಕೊಂಡಾ (ಅ). 5 ಯೆಂಬೆಂ (ಅ.ಇ). 6 ಮಾರ್ಪಾ (ಅ). 7 ಸೆರ (ಅ). 8 ನೆಂಬು
ದೂನ (ಅ). 9 ಪೊಳಿದ (ಓ.ಮ). 10 ನಡು (ಅ).

ಚೋರನೇ ಕೇರಳಧಾತ್ರೀ
ಪಾಲಂ ನುಡಿದಂತೆ ನಾಳೆ ನಿರಾಹವದೋಳು ||

೩೨೧

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೊಳು ಸಮಾಸಪ್ರಕರಣಂ ತೃತೀಯಂ.

ತದ್ಧಿತಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೬೮

ಇವು ಪಣ್ಯಮಿವರ್ಗೇ ಮೇಣಿಂ
ತಿವು ಶಿಲ್ಪಂ ಮೇಣಿಂ ನಿಯೋಗಮಿವನಟುವಂ ಮೇ |
ಣಿವನಾಚರಿಸುವನೆಂದಿಂ
ತಿವಟುಗಳಿಗಪ್ರತ್ಯಯಂ ಯಥೋಕ್ತಿಯಿನಕ್ಕುಂ || ೩೨೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಗಂದಿಗನೇರವಣಿಗಂ ನರ
ವಂದಿಗನಾಪಟ್ಟನಾಲಗಂ ಬಾಣಸಿಗಂ |
ಮಾಂದ^೧ರಿಗಂ ಜೋಯಿಸಿಗಂ
ನಂದಟುಕೆಯ ಕಬ್ಬಿಗಂ ನಮಂಜನನೊಳನೇ ||

೩೨೩

ಸೂತ್ರಂ ೬೯

ಇದಟುಗಳಿವಂ ವ್ಯಾಪೃತನೆನೆ
ತದಗ್ರದೊಳು ಕಾಣಿಶಬ್ದಮಕ್ಕುಂ ಕೆಯ್ಯೊಂ |
ದಿದನೀತಂ ನಡೆಯಪನೆನೆ
ತೊದಳೇಂ ವಳಮೆಂದು ವಳಮೆಂದಿವು ನೆಗಟ್ಟುಂ || ೩೨೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ನಗೆವಡಿ ಕಾಣಂ ನೀಡಿಂ
ಬಗೆಕಾಣಂ ಪಾಟಕಾಣಿ^೨ನೊಳ್ಳುಡಿ^೨ಕಾಣಂ |
ಪಗೆಕಾಣನಾಗಿಯುಂ ಕೆ
ಯ್ಯಿಗೆ ತಕ್ಕಂ ಕೆಯ್ಯುಕಾಣನೆನಿಸಲ್ಕಾಣಂ ||

೩೨೫

ಅಡವವಳಂ ಪಡೆವಳಂ

ಮಡಿವಳಂ ಸೆಜ್ಜೆ ವಳನಜ್ಜಂ ಬೆಜ್ಜಂ |

¹ಅಡ ವಳ¹ನೆಂದಿಂತಿವರಂ

ಕಡಂಗಿ ಬಿಡೆ ಜಡಿಯದಿರ್ಕೆ ನಯಮುಖವರನಂ ||

೩೨೬

ಸೂತ್ರಂ ೭೦

ಇದನೀತಂ ಮಾಬ್ಬನೆನಿ

ಪ್ಪುದಜೊಳ್ ಗಾಱಪ್ರಯೋಗಮಕ್ಕುಮಪಭ್ರಂ |

ಶದೊಳಮದೆ ವರ್ತಿಕುಂ ಮ

ತ್ತದರ್ಕೆ ಕರ್ಮಾದಿಯಾದೊಡಾದಿಗೆ ಲೋಪಂ || ೩೨೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಅಣಿಯರಮೆನೆದೊಪ್ಪಿಪುಳು

ಮಣಿಗಾಱರ ಕಂಡಗಾಱರೊಪ್ಪಿಗಾಱರ ತಿಂ |

ತಿಣಿಯೆನಿಪ ಮಾರೆಗಾಱರ

ಗಣನಾತೀತಂಗಳಾಪಣಂಗಳೆ ಪೊಬಲೊಳ್ ||

೩೨೮

ಅದಿವರ್ಣಲೋಪಕ್ಕೆ ||

ಅಱುದು ನರ²ನೊವಜರೆನ್ನಂ²

ಕುಱುಗೊಣ್ಣು³. . .³ನದಱುನೊಡ್ಡಿಸಿದಂ ಕ |

ಮ್ಪುಱಿನಂಬು ಕಮ್ಮಿಂಗೆಂ

ದಱುಯದೆ ನುಡಿವಂತು ನಾಡವರ್ ಗಾವಿಲರೇ ||

೩೨೯

ಸೂತ್ರಂ ೭೧

ಈ⁴ಪೇಲ್ಪ⁴ನಿತುಂ ಶಬ್ದಕ

ಳಾಪಂ ಸ್ತ್ರೀವಿಷಯಮಾ⁵ದೊಡಿತ⁵ಪರಮಕ್ಕುಂ |

ರೂಪಾನ್ಯತ್ಯದೊಳಾದಿಗೆ

ಲೋಪಂ ತತ್ಪ್ರತ್ಯಯಕ್ಕೆ ಸಂಭವಿಸಿಕುಂ || ೩೩೦

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಮಡಿಯಂ ಮಡಿವಳ್ಳಿಯವೋರ್

ಬಿಡದಮೃತಾನ್ನಮನೊಪ್ಪು ಬಾಣಸಿಗಿತಿವೋರ್ |

ಕುಡು⁶ತಿರ್ಪಳ್ ಪೂಮಾರೆಯ

ನೆಡೆಯುಡುಗದೆ ಮಾರೆಗಾರ್ತಿವೋರ್ ಮತ್ತೊರ್ಪಳ್ ||

೩೩೧

1 ಅಡವಳ (ಒ.ಮ). ಅಡೆವಳ (ಅ). 2 ನೋಡಜನ್ನಂ (ಅ). 3 [ದಱುದ].

4 ಪೇಲ್ಪ (ಒ). 5 ದೊಡಂ (ಅ). 6 ತಿರ್ಪಳ್ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೭೨

ಇಂತಿದು ವಿಭಾಜೆಯಿಂ ವ
 ಣಾಂತರದೊಳಮಕ್ಕು ಮುಟಿದ ಗುಣವಚನಮುಕಾ |
 ರಾಂತಮ¹ಳಂತಂ ಸ್ತ್ರೀಣದೊ
 ಳಂತವಳುಂ ಪೆಜಿವು ಪುಂಸ್ವದೊಳ್ ²ನಮರೂಪಂ² || ೩೩೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಒಕ್ಕಲಿತಿ ಜೋಡೆಯಾದಂ
 ತಕ್ಕ³ಮವಳ್³ ಸಿತಗೆ ಪತಿಗೆ ಮಿಗೆ ಕಾಯ್ವಳ್ ನೋ |
 ಟಕ್ಕ ಕಡುಸೊಂದಿ ನಾಣಲಿ
 ಬಕ್ಕಂಬಯಲೊಳಮದಾರುಮಂ ⁴ಬಂಚ⁴ನುವಳ್ || ೩೩೩

ಸೂತ್ರಂ ೭೩

ಅಲ್ಲಯೆ ಪುಟ್ಟಿದನಿಂತಿವ
 ನಲ್ಲಯೆ ತಾಂ ಬಳಿದನೆಂದು ಪೆಟ್ಟುರ್ಥದೊಳಂ |
 ತೆಲ್ಲಮಿಚಪ್ರತ್ಯಯಮಿಂ
 ತಲ್ಲ ಯಥಾಲಕ್ಷ್ಯಮಾದಿಗಕ್ಕುಂ ಹ್ರಸ್ವಂ || ೩೩೪

ಪೊಬಲಂದ್ರಪುರಂ ಕಾಲೂರ್
 ಪೊಬಲಂದ್ರರ್ ಪೊಬಲ ಮಾನಸರ್ ಕಾಲುರಿಚರ್ |
 ಪೊಬಲಚರನೆ ಸೊಗಯಿಸುವುದು
 ಪೊಬಲಂ ಕಾಲೂರ್ಗಳಿಂದಮಂತಾವಿಷಯಂ || ೩೩೫

ಸೂತ್ರಂ ೭೪

ಅಲ್ಲ ಇದುಂಟೆಂಬರ್ಥದೊ
 ಳೆಲ್ಲಯುಮುಳ್ಳೊಡೆಯವಂತಶಬ್ದ ⁵ಮವಕ್ಕುಂ⁵ |
 ಎಲ್ಲಂದದೊಳಂ ಪೋಲಿಸು
 ವಲ್ಲ ಗುಣಾಧಿ ⁶ಕರೊಳಂತೆ ⁷ಪೋಲ್ ತಾನಕ್ಕುಂ⁷ || ೩೩೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಸಿರಿಯೊಡೆಯಂ ಸಿರಿಯುಳ್ಳಂ
⁸ನ⁸ರೂಪಿ ಗುಣವಂತನಧಿಕದಾನಿ ⁹ಮಹೇಚ್ಛಂ⁹ |

---

1 ದಂ (ಅ). 2 ಸ್ತ್ರೀರೂಪಂ (ಅ). 3 ದವಳ್ (ಅ). 4 ಭಂಜಿ.
 5 ಮುಮಕ್ಕುಂ (ಅ). 6 ಕಡೊ (ಅ). 7 ಪೋಲೆನಲಕ್ಕುಂ (ಅ). 8 ನು (ಅ).
 9 ಮಹಾಂತಂ (ಅ).

ನರರೊಳವನೆನಿಸಿ ಬಾಬ್ಬುದು
ಪುರಾತನೋದಾತ್ತಪುಣ್ಯಪರಿಪಾಕಫಲಂ ||

೩೩೭

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಸುರಪತಿಯಂತೆ ವಿನ್ನುರಿತನೇತ್ರಸಹಸ್ರವಿರಾಜಿತಂ ನರೇ
ಶ್ವರಧವನಾಗ್ರದಂತೆ ದೃಢವೇತ್ರಲತಾಶತದುಷ್ಪ್ರವೇಶಮಂ |
ಬರತಳದಂತೆ ಬುಕ್ಷಮೃಗಲುಬ್ಧ ಕನಂಗಳತಮಂಬುರಾಶಿಯಂ
ತಿರೆ ತತವಿದ್ರುಮದ್ಯುತಿ ನಿರಂತರಮೊಪ್ಪುಗುಮಾ ವನಾಂತರಂ ||

೩೩೮

ಕರಿಪೋರ್ ಭದ್ರಗುಣಂ ಕೇ
ಸರಿಪೋರ್ ನಿರ್ವ್ಯಾಜಶರ್ಯನಂಭೋನಿಧಿಪೋರ್ |
ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣಪಟು
ಗಿರಿಪೋರ್ ನಿಷ್ಕಂಪಚಿತ್ತನಾ ನೃಪ'ತುಂಗಂ' ||

೩೩೯

ಸೂತ್ರಂ ೭೫

ಅವಱೋಳ್ ಪೋಲ್ಗಕ್ಕುಂ ಹ್ರ
ಸ್ವವಿಧಾನಂ ಪಾಕ್ಷಿಕಂ ಮಕಾರಾಗಮದಿಂ |
ವ್ಯವಧಾನಮವರ್ಣಕ್ಕೆ
ಕ್ಕುವಲ್ಲ ಬಶ್ರುತಿ ವಕಾರದೋಳ್ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುಂ ||

೩೪೦

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಶ್ರೀಯ ಜಪ್ಪನ [ದ] ರೂಪಿನ ಗಾಡಿಯು ಪೆಂಪಿನೊಂ
'ದಾಯು' ತಾನೆ ನಡೆತರ್ಪವೊರೊಪ್ಪಿರೆ ಬಂದಭಿ |
ಪ್ರಾಯಸಿದ್ಧಿಯನೆ ಚಿಂತಿಸುತುಂ ಮನದೊಳ್ ಜಯ
ಶ್ರೀಯ ದೊದವಿಪೊಲಾ ಸತಿ ಕಂಡು ಶಿಖಂಡಿಯಂ ||

೩೪೧

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ನಿಗಳಂಬೊರ್ ತೊಡರ್ದಿರ್ದ ಮೋಹನಿಗಳಂ ನಿರ್ವ್ಯಾಕುಳಂ ಪಿಂಗೆ ಮ
ತ್ತಗಜೇಂದ್ರಂಜೊಲಲರ್ಗಳಂ 'ವನ' ಮನಂದಾನಂದದಿಂ ಪೊಕ್ಕನಾ |
ವಗಮಾದಬ್ಬು ಉಳುರ್ಕೆಯಿಂ ಮಕುಟಬದ್ಧರ್ ನೂರ್ವರಂತಲ್ಲ ದೀ
ಕ್ಷೆಗೊಳರ್ ತನ್ನೊಡವೋಗೆ ನಿಶ್ಚಿತಮನಂ ಶ್ರೀಚಂದ್ರಧೂವಲ್ಲಧಂ ||

೩೪೨

ಸೂತ್ರಂ ೭೬

ತನಮಿಕೆಯುಮೆಂಬಿವುಂ ಚೇ
ತನಭಾವದೊಳಕ್ಕು ಮುಚಿದ ಭಾವಾರ್ಥದೊಳಂ |

ತನಿತಱುೊಳಂ ಪು ಕೆ ಯೆಂಬಿವು
ಜನಿಯಿಕುಮಂತಲ್ಲ ಕದ್ವಿರುಕ್ತಿ ವಿಕಲ್ಪಂ ||

೩೪೩

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಕಡುಗಲಿತನಮುಂ ಚಾಗದ
ಪೊಡಪುರಮೊಳ್ಳು ಡಿಯೊಳಾದ ಮಾನಸಿಕೆಯುಮು |
ಕುರಡುಗದ ಶೌಚಮುಮಾಯದ
¹ಪಡೆವಾತುಂ¹ ಪೆರ್ವೆ² ವಡೆದುವ² ವನಿಂದಿಳೆಯೊಳ್ ||

೩೪೪

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

³ವಾರಿಧಿಯದೊಂದು³ ಗುಣ್ಣುಂ
ಧಾರಿಣಿಯ ಪೊಗದ್ದೆವೆತ್ತ ಪೆಂಪಿನ ತಿಣ್ಣುಂ |
ಮೇರುವಿನ ಬಿಣ್ಣುಮಾ ನೃಪ
ಧೀರನೊಳೊಂದಾಗಿ ನಿಂದುವೆನ್ನದರೊಳರೇ ||

೩೪೫

ನಮಿತಾರಿಗೆ ದಮಿತಾರಿಗೆ
ನಮಸ್ತಧಾತ್ರೀವಿಭಾಗದೊಳ್ ಭಾವಿನ ವಿ |
ಕ್ರಮದ ನಿಮಿರ್ಕೆಗಮಾಯತಿ
ಯಮರ್ಕೆಗಂ ⁴ಪೇಟ ಪೋಲ್ಕೆ ⁴ಗಾವಂ ಬರ್ಪಂ ||

೩೪೬

ಕಕಾರದ್ವಿತ್ವಕ್ಕೆ ||

ಬೇನಱಿದಾನಱಿದೆ ವನಾ
ವಾನಂಗಳೊಳುನ್ನತಿಕ್ಕೆ ⁵ನಿಲೆ⁵ ನಮದವರೊಳ್ |
⁶ನೇ⁶ ಸನ್ನಿಕೆಯಿಂ ಕುರುಪತಿ
ಬೀನರಮಂ ನುಡಿಯದೊಳ್ಳಿತಂ ನುಡಿದಪನೇ ||

೩೪೭

ಸೂತ್ರಂ ೭೭

ಒಂದೆರಡು ಮೂಱು ನಾಲ್ಕು
ಯ್ದೊಂದಿನಿತರ್ಕಂ ಬಹುತ್ವವಾಚಿಗಳ⁷ ಮರ್ದಂ ||
ತೊಂದಿ⁷ ನೆಗಟ್ಟುಂ ವಿಕಲ್ಪಂ
ಸಂದಿನಿ ನೆಲನಿರೆ ಮೆ ಯೆಂಬುದಕ್ಕುಂ ಸೂಚೊಳ್ || ೩೪೮

1 ಪಡೆವಾತುಂ (ಓ.ಮ). 2 ವಡೆಗುವ (ಅ). 3 ವಾರಿಧಿಯೊಂದು, ವಾರಿಧಿಯೊಂದು (ಓ.ಮ). 4 ಪೇಡ್ವೊಣರ್ಕೆ (ಓ.ಮ). 5 ನಿಲೆ (ಅ). 6 ನೀ (ಓ.ಮ). 7 ಮರ್ದತೊನ್ನಿ (ಓ.ಅ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಶಯುದಂಷ್ಠಾ ವಿಷದಂಶಮೊಂದೆ ಜತುಗೇಹೋದ್ವಿಪನಂ ತಾನದೊಂ
ದೆ ಯಥೇಷ್ಟಪ್ರಕೃತಂ ದುರೋದರಜಯಂ ಮತ್ತೊಂದೆ ಕಷ್ಟಪ್ರತಿ ||
ಕ್ರಿ¹ ಯೆಯಪ್ಪಾ¹ ವಿಷದೂಷಿತಾಶನಮದಂತೇನೊಂದೆ ಪೇಶ್ವಾಗಳೊ
ಮೊಯೊ² ಮೋಣ² ಮೊಯೊ ಮೂಮೊಯೋ ಕುರುಕುಳಪ್ರಾರಬ್ಧದುವ್ಯ
ತ್ತಕಂ || ೩೪೯

ನೂಮೊ ಪಶು ಕಟಿವುದಂ ತಾ
ನೂಮೊಯೆ ಕಟಿವೆಮೊಯಲ್ಲದಟಿಯೆಮೊಗಳೇ ||
ಯೆಮೊಗಳೊಳಗಿಲ್ಲೆನಿಸಿ
ದೊಮೊಯ ಪಿಂಡುಗಳೊಳೊಪ್ಪುಗುಂ ಕೆಲವೆಡೆಯೊಳ್ || ೩೫೦

ವಿಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ||

ತನಗಿಂಬಪ್ಪುದನಾಯ್ತು ನೋಡಿ ಪಲವುಂ ಬಿಲ್ವಲಗೊಳ್ ಬಿಲ್ವನೊಂ
ದನೆ ಕೊಂಡೇಣುನಿ ನೀವಿ ಜೇವೂಡೆದಡುತೊಂದಂಬಿನಿಂದೊಂದು³ ನೂ ||
ಬ್ಬ³ ನೆಯಂ ಪಾವಿನ ಬೆನ್ನೊಳಾದುವನತಿಪ್ರಾರಂಭದಿಂದೇಲುಮಂ
ಜನಕಾಧೀಶತನೂಜೆಯಾಣ್ಣುನಿಸುವಂತೆಚ್ಚಂ ಮಹೇಂದ್ರಾಂತ್ರಕಂ⁴ || ೩೫೧

ಸೂತ್ರಂ ೭೮

ಅಳಿಪ್ರತ್ಯಯಮಕ್ಕುಂ
ಶೀಳಾದ್ಯರ್ಥಂಗಳಂ ವಿವಕ್ಷಿಸೆ ಪೆಟತೊಂ ||
ದಾಳಾಪಮಂತದೇನೊ ಯ
ಥಾಳೋಕನಿರೂಪಿತೋಕ್ತಿಗಳ್ಳನುಸಾರಂ || ೩೫೨

ಮಾಟಾಳಿಯುಮೋದಾಳಿಯು
ಮೋಟಾಳಿಯುಮಪ್ಪನಾಗಿ⁵ ಪಡೆ⁵ ಪಾಳಿಯೆ ಕೇಳೆ ||
ನೀಟಂ ಜೂದಾಳಿ ಕರಂ
ನೀಟಂ ಮಾತಾಳಿ ಕರೆಯೆ ನಿಗ್ಗಾಳಿ⁶ಯಿವಳ್ || ೩೫೩

ಸೂತ್ರಂ ೭೯

ಅದುವಿದುವುದುವೆಂಬಂತೀ
ವಿದಿತಾರ್ಥದ ಸರ್ವನಾಮಶಬ್ದಕ್ಕಕ್ಕುಂ ||
ತದುಪಾಧಿವಿಹಿತ ಪರಿಮಾ
ಣದೊಳನಿತಿಂತಿನಿಪ್ಪ ರೂಪನಿಪಾತಂ || ೩೫೪

1 ಯಮಪ್ಪಾ (ಓ.ಮ). 2 ಪೇಟಿ (ಅ). 3 ನೂಬ (ಅ). 4 ದ್ರಾತ್ಯಕಂ (ಅ).
5 ಪಡೆ (ಓ.ಮ). 6 ಳಿಯವಂ (ಓ), ಳಿಯವಂ (ಅ), ಳಿಯವಂ (ಮ). 7 ಣಾಪು (ಅ).

ಅನಿತೊಂದಣ್ಣ ನಿತೊಂದು ದರ್ಪಮನಿತೊಂದಾಡ್ತು ಮುಂ ಮುನ್ನ¹ ಮಾ
ದ¹ ನೊಳಿನ್ನಪ್ಪನೊಳುಂಟೆ ದಾನವರೊಳೆಂಬುದ್ವೈತ್ತನಂ ನಾರಸಿಂ ||
ಹೆನ ರೂಪಿಂ ನಖದೊಳ್ ವಿದಾರಿಸಿ ಕುಸುಂಭಾರಕ್ತಮಂ ಪಟ್ಟಗಾ
ಹಿನೆ ಪಾಸಂ² ತವೆ² ತೋಡುವಂತೆ ಕರುಳಂ ನೀಂ ತೋಡಿದೈ ದೈತ್ಯನಾ ||

ಇನಿತಲಲುಮಿನಿತು ಮಹಿಕಮು
ಮಿನಿತು ಮನಃಕ್ಷತಮುಮಾವನಿಂದಾದುವಂ ||
ಗಿನಿತಲಲನಿನಿತು ಮಹಿಕಮು
ನಿನಿತು ಮನಃಕ್ಷತಮನ³ಬ್ಬ³ ಮಾಡದೆ ಮಾಣಿಂ ||

೩೫೬

ಜನನೀಜನಕನಹೋದರ
ವನಿತಾಸುತ⁴ಪೌತ್ರಮಿತ್ರ⁴ನಂಬಂಧಮದಂ ||
ತೆನಿತನಿತು ಭವದೊಳಾಯ್ತಿ
ಧ್ವನಿತನಿತಂ ನೆನೆವುದೆನಿತನವಧರಿಸುವುದೋ ||

೩೫೭

ವ|| ಇವರ್ಕೆ ದ್ವೈತ್ಯಪ್ರಯೋಗವುಂ ನೂತ್ರನಿದೇಶದೊಳ್ ಜ್ಞಾಪಕ⁵ಸ್ಥಿತ⁵ಮಕ್ಕುಂ ||
ಕಾಯಲುಂ ಬಲಗರ್ವದಿಂ ನೆಲನೆಲ್ಲಮಂ ನೆಲಕೆಲ್ಲಮಾ
ತ್ರ್ಯಯಲುಂ ತನಗಾ ಚತುರ್ಭುಜಮುಂ ಭುಜದ್ವಯಮಾದನಿ ||
ತ್ತಾಯದಾಯತಿ ತೋಳೊಳೊಪ್ಪರೆ ಮಿಕ್ಕ ಪೆಂಪಿನ ಕೀರ್ತಿನಾ
ರಾಯಣಂ ದಯೆಗೆಯ್ಗೆ⁶ ಚಾಗ⁶ಚತುರ್ಭುಜಂ ಗರುಡಧ್ವಜಂ ||

೩೫೮

ಎನಿತ್ತನಿತ್ತಂಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ
ಘನಸ್ತನಂಗಳ್ ಬಳಿಗುಂ ಕಿರಾತೆಯಾ ||
ಅನಿತ್ತನಿತ್ತಂ ವನದೊಳ್ ವನೇಚರಂ
ತನತ್ತು ಬಿಲ್ಲಾನದನಂತು⁷ ಕೀನುಗುಂ⁷ ||

೩೫೯

ಸೂತ್ರಂ ೮ಂ

ಮತ್ತಮವರ್ಕಕ್ಕುಂ ನಮು
ಪಾತ್ತ ನಕಾರಂ ಪ್ರಕಾರಕಾರಾರ್ಥಂ ಮೆ |
ಯೈತ್ತಿರೆ ತುದುವೆಂಬಿವು ವಿ
ದ್ಯೋತ್ತಮರೀ ತೆಹದಿನಪ್ಪಿಗೆ ಪೆಹವುಮ⁸ನಿದಪ್ಪೊಳ⁸ ||

1 ಮಾರ (ಓ.ಮ). 2 ತನೆ, ತನೆ (ಅ). 3 ಬೆ (ಅ). 4 ಮಿತ್ರಪುತ್ರ (ಓ).
5 ಸಿದ್ಧ (ಅ). 6 ಭಾಗ (ಅ). 7 ಕೀನುವಂ (ಅ.ಮ). 8 ನಿವಪ್ಪೊಳ (ಅ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪ್ರಕಾರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಅಂತು ಕಾಡುಗುಮೆ ಲೋಕಮನಿಂದ್ರುಂ
ಗಂತು ಮಾಡುಗುಮೆ ಬನ್ನಮನೋಪೋ |
ಅಂತು ಸೂಡುಗುಮೆ ಕೇಸುರಿಯಂ ಪೇ
ಯಂತು ಕೂಡುಗುಮೆ ¹ಬೀರಮದಾರ್ಗಂ¹ ||

೩೬೧

ಇಂತಿಂತೆ ಪಲಬರುಂ ತ
ತ್ಸಂತತಿಯೊಳೆ ಕಡಿದು ಪೋಗಿ ಜನಿಯಿಸಿದಂ ದು |
ಪ್ಪಂತಂ ದುಪ್ಪಂತಂಗಮ
ನಂತಗುಣಂ ಭರತರಾಜ²ನಾದಂ² ತನಯಂ ||

೩೬೨

ಎಂತೆಡಹಿದಯೆಂತುರ್ಕಿದ
ಯೆಂತೊದವಿದಯೆಂತು ಮಗುಟ್ಟು ಯೆಂತೊದಹಿದಯಾ |
ಯೆಂತೆನಗಿದಿರ್ಚಿದಯ³ ಮಗು
³ಪ್ಪಿಂ³ ತೊಡರದಿರೆನೆ ನಿತಾಶ್ವನೆಂದಂ ಕರ್ಣಂ ||

೩೬೩

ಕಾರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಮುನಿಸಿಂ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಬರ್ಪಂದಿನ ವಿಪುಳಶಿಲಾಸ್ತಂಭಮಂ ಕೀಳು ಕೀಳುಂ
ದಿನ ಬೆಂಕೊಂಡಟ್ಟಿ ಕೊಲ್ಲಂದಿನ ತಿರಿಪಿ ಕಪಿತ್ತಾ ವನೀಜಾತದಿಂದಂ |
ಬನದೊಳೆ ಮೆಯ್ಯೆರ್ಚಿ ಪೊಯ್ಯಂದಿನ ನಿಜಧುಜವಿಕ್ರಾಂತಮೇನಾದುದಿಂತೀ
ಜನಮೆಲ್ಲಂ ನೋಡೆ ಚೌವಟ್ಟದ ಬಿನುಪುಡಿಯೊಳೆ ಬಿಟ್ಟು ಸಾವಂತುಟಾಯ್ತೀ ||

ಇಂದು ಪಿಂಗಿದುವೆಮ್ಮ ⁴ಪೀಡೆ⁴ಗಳೆಂದು ಸಾರ್ದುಪು ನಯ್ಯು ತಾ
ವಿಂದಪೋಪುಪಲಂಗಳಾದುವು ಯಜ್ಞದಾನನಮಾಧಿಗಳ⁵ |
ಇಂದು ನಂಬಿದವಾವುಮೆಮ್ಮ ನೆಗಡ್ಡೆಯೊಳ್ಳನದಲ್ಲದೆ
ಮ್ಪಿಂದುವಂತಮುಮಿಂದು ನಿರ್ಮಳಮಾದುದಿಂದುಧರೋಪಮಾ ||

೩೬೪

ಎಂದಮರರನಹಿಯುಟ್ಟು ವೆ
ನೆಂದಮರಾವತಿಯನೀಳ್ವು ಕೊಳ್ಳೆಂ ಶಕ್ರಂ |
ಗಂದಭವಮಂ ಮಾಡುವೆ
⁵ನೆಂದಲ್ಲ⁵ ಪಲುಂಬಿ ಚಿಂತಿಕುಂ ದನುತನಯಂ ||

೩೬೫

ಅಲ್ಲ ಪೆಪು ಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ||

ವಿರಹದೊಳಾದ ವೇದನೆಯನಾಣಿಸರಾಮರನೊಳ್ಳತೆಂದು ಮಾ
ಮರದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಪೋಪೆ ಗಡೆ ಕಾಮನ ಡಾಮರಮಲ್ಲ ಕೋಕಿಲೋ |

1 ಸಾಹಸಮಾರ್ಗಂ (ಓ.ಮ). 2 ನೆಂಬಂ(ಓ). 3 ಪ್ಪಿಂ. 4 ದೇಸೆ, ಸೇದೆ (ಮ). 5 ನೆಂದೆಂದು (ಮ).

ತೃರ¹ರವಮಲ್ಲ¹ಚಾವಳಿಪ ರಾಜಶುಕವೃಜಮಲ್ಲ ಕಾಯ್ತು ಪ
ಲೋರವ ಮದಾಳಯಲ್ಲ ಸಖ ಸಾರದಿರಾ ಮರನಂ ವಸಂತದೊಳ್ || ೩೬೨

ಸೂತ್ರಂ ೮೧

ಗಣನಾವಿಶೇಷಪರಿಪೂ
ರಣದೊಳಮನಿತಿನಿತೆತ್ತು ಶಬ್ದಂಗಳ ಪೂ |
ರಣದೊಳಮನೆಯಪ್ರತ್ಯಯ
ಮೋರ್ಣದು ಸಮಂತೊಂದಿ ತೋರುಗುಂ ತದ್ಧಿತದೊಳ್ ||

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಜನಮದನರೊಳಗೆ ಪದಿನಾ
ಱನೆಯಂ ತತ್ಸಕಲಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳೊಳಗ |
ಯ್ದನೆಯನೆನೆ ಪುಣ್ಯಪುಂಜಾ
ರ್ಜನಕ್ಕೆ ಶಾಂತೀಶನಂತು ನೋಂ²ತರುಮೊಳರೇ³ || ೩೬೩

ಇನಿತನೆಯ ಭವದೊಳಂತಾ
ಯ್ನಿತನೆಯ ಭವಾಂತರಂಗಳೊಳ್ ಮತ್ತಂ ಮೇ ||
⁴ಲಿನಿತು⁵ ಸುಖದುಃಖಪಲಮುಂ
ಜನಿಯುಕುಮೆಂದಱುವುದರಿದು ಸಂಸೃತಿಗತಿಯೊಳ್ || ೩೬೦

ಸೂತ್ರಂ ೮೨

ಇರೆ ತದ್ಧಿತಪ್ರಯೋಗಂ
ಪರದೊಳ್ ಚರಮಸ್ವರಕ್ಕೆ ಲೋಪಮದಕ್ಕುಂ |
ನಿರವಿನಿ ಮುನ್ನೆ ಸಮಾನಾಂ
ತರದೊಳ್ ಹೇಡೊಂದು ಕಾರ್ಯಮುಂ ಬಂದಿರ್ಕುಂ || ೩೬೧

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ತೊಟ್ಟು ತೀವಿ ಬಳೆಯಂ ನಿಡುದೋಳೊಳೊಂದುವಂ
ತುಟ್ಟು ಪೆಣ್ಣು ಡೆಯ⁴ನಾಡಿನಿ⁴ ಬಾಪ್ಪ ಶಿಖಂಡಿ ಮುಂ |
ನೆಟ್ಟನರ್ಜುನನ ಸಾರಥಿಯೆಂಬುದನೀಗಳೀ
ಘಟ್ಟಿವಳ್ಳಿ ನುಡಿದಳ್ ತಿಳಿವಂತೆಮಗೆಲ್ಲಮಂ || ೩೬೨

ಒರ್ಮೆ ಪೋಗಿ ಮೃಗಯಾನಿಮಿತ್ತದಿಂ
ಧರ್ಮಮಂ ಮಱಿದು⁵ನೋಡ⁵ ಬೇಡಿದೊಂ |

1 ವಳಮಾರೆ (ಅ). 2 ತಪತೊಳರೇ (ಓ.ಮ). 3 ಗಿನಿತು (ಅ). 4 ನಾಟಿನಿ (ಅ).
5 ನೋಡಿ (ಅ.ಓ).

ಪರ್ಮಗೇಟ್ಟು ಜಮದಗ್ನಿಯಂ ನೃಪಂ
ದುರ್ಮದಂ ಸುರಭಿಯಂ ವಿಮೋಹದಿಂ ||

೩೭೩

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೊಳ್ ತದ್ವಿತ್ತಪ್ರಕರಣಂ ಚತುರ್ಥಂ

ಅಖ್ಯಾತಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೮೩

ಭೂತವತಿ ವರ್ತಮಾನಂ

ಖ್ಯಾತಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಸರ್ವಸಾಧನಿ^೧ಯೆಂದಾ^೧ |

ಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿಗಳಕ್ಕುಮ

ತೀತಭವದ್ಭಾವಿಕಾಲವಿಧ್ಯಾದಿಗಳೊಳ್ ||

೩೭೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಭೂತವತಿಗೆ ||

ತ್ರಿಭುವನರಾಜ್ಯಪಟ್ಟದೊಡಪುಟ್ಟದನಾವಿಭು ಪುಟ್ಟಿ^೨ದಂತೆ ತಾಂ^೨
ರಥನದೆ ಸಿಂಹವಿಷ್ಣುರಮನೇಷುದನೆತ್ತದೆ^೩ ತಾಮ^೩ ಮುಂದೆ ಬಂ |
ದಭಿಮತಮಪ್ಪ ಬೆಳ್ಳೊಡೆಗಳಂ ನೆಗೆದೊಪ್ಪಿದುವಿಂ^೪ತೆ^೪ ದರ್ ಜಗ
ತ್ಪ್ರಭುತೆ ಜಗತ್ಪ್ರಯಂಗೊಳೊಗಗ್ಗೊಳಮಾದುದು ದೈತ್ಯರಾಜನಾ ||

೩೭೫

ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ||

ಎಸಗಿದುದೀಗಳೊಳೊಳಿಸೊಯ್ಯನೆ ತೆಂಕಣ ಗಾಳಿ ಕೋರಕ
ಪ್ರಸರ^೫ದಿನೀ^೫ಗಳೊಳೊಳಿಸೊ^೬ದಪ್ಪದು^೬ ಚೂತಮಹೀಜಮೆಯ್ವೆ ರಾ |
ಗಿನಿ ದೆನೆಗೀಗಳೊಳೊಳೊಳಿದಪ್ಪದು ಕೋಗಿಲೆ ಕಂತು ಬಿಲ್ಲನೇ
ಉನಿವಪನೀಗಳೊಳೊಳಿ ನುಗ್ಗಿಯದೊಂದು ಪೊಡರ್ಪಿದಾಗದೇ ||

೩೭೬

ಭವಿಷ್ಯಂತಿಗೆ ||

ಕಡುಕೆಯ್ತಾಂತನ್ಯಸ್ಯಂಗಳನಳಿ ಧರಂಗೆಯ್ತು ನಿಮ್ಮೊಂದೆ ಮೆಯ್ಯೊಳ್
ಕಿಡಿನರ್^೭ ನಾಲ್ವಿರ್^೭ ಸಮಾನಾದಿತರಣರನಿಕರ್ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಾದಮಣ್ಣುಂ |

1 ಯೆಂದಾ.

2 ದ್ವಿರಾ (ಅ).

3 ತಾನೆ (ಮ).

4 ತು (ಬ,ಮ).

5 ದೊಳಿ (ಅ).

6 ದಿರ್ದು (ಅ).

7 ಸಾರ್ವಿರ್ (ಅ).

ನುಡಿವಾಗಳ್ ¹ನಾಡೆ ¹ ಲಜ್ಜಾ ಕರಮದಱುನದಂತಿರ್ಕೆ ಜೀಯೆಂಬಿನಂ ಮಾ
ಪ್ಪಡೆಗನ್ನೀ ಬಾಳಕೇಳಿವಿಳ²ನನ²ಮನದಂ ಯುದ್ಧದೊಳ್ ನಾಳೆ ತೋರ್ಪೆಂ ||

ವಿಧ್ಯಾದಿಗೆ ||

³ಮರ್ಚದಿರು³ ಬಸನಮಂ ಗಿಳಿ
ಗರ್ಚದಿರು ಬಳಸ್ವ⁴ಭಾವಮಂ⁴ ಮನೆಯತ್ತರ್ ||
ನಾರ್ಚು ಹಿತರಪ್ಪರಂ ನಲೆ
ಬೆರ್ಚಿಸು ತಳವರ್ಗಮಂ ಮನಂಗೊಳೆ ಮಗನೇ ||

೩೭೮

ಸೂತ್ರಂ ೮೪

ಕವದಿನಮರಯಿರೆನೆವೆನಿ
ಪ್ಪುಪ್ಪು ವರ್ತಿಕುಮನ್ಯಯುಷ್ಮದಸ್ಮದ್ವಿಷಯ |
ವೈವಹೃತಿಗ್ಗೇಕಾನೇ
ಕವಚನದಿಂ ಪ್ರತಿವಿಭಕ್ತಪುರುಷಾಖ್ಯಂಗಳ್ ||

೩೭೯

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪ್ರಥಮಪುರುಷಕ್ಕೆ ||

ತೊಟ್ಟಂ ಸಂಪೋಹನಮಂ
⁵ತೊಟ್ಟನೆ⁵ ಭುಜವಿಜಯಶಾಲಿ ಫಲ್ಲಣನಾಗಳ್ ||
ಪುಟ್ಟದ ನಿದ್ರಾ⁶ಭರದಿಂ⁶
ದೊಟ್ಟಿತ್ತನಿ ವಿರೋಧಿಭೂಭುಜರ್ ಮೆಯ್ಯುಪ್ಪಿದರ್ ||

೩೮೦

ಮಧ್ಯಮಪುರುಷಕ್ಕೆ ||

ನುಡಿದಯ್ ಪೊಚ್ಚುತಿಮಾತಂ
ಬಿಡದೆನ್ನೊಳ್ ಜಱುಚುತಿರ್ಪುದಾವುದು ಗಂಡು ||
ಳ್ಳೊಡೆ ಮೊನೆಗಿಡಿರ್ಚಿ ಬರವೇಡ್
ತೊಡೆ⁷ದಾರ್ಗಳ್⁷ ಕಾಣ್ಬೆರೆಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೊಂದಳವಂ ||

೩೮೧

ಉತ್ತಮಪುರುಷಕ್ಕೆ ||

ಅನುರಹರಂ ತೇರಂ ನ
ಯೆತ್ತನಗುವನಾಂ ಕೀಱು ನಿಂದು ಬಿರೊಳ್ಳೆನೆನರ್ ||
ವಿನಸನಮದಾವುದರಿದ
ಕನಸೂನುವಂ ಕೊಂದೆವೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಂತಮಿರಿಂ ||

೩೮೨

1 ನೋಡೆ (ಅ). 2 ಸಿತ (ಓ.ಮ) 3 ಮಚ್ಚರಿನು (ಮ). 4 ಭಾವ
ದೊಳ್ (ಓ.ಮ). 5 ನೆಟ್ಟನೆ (ಮ). 6 ಭರಮಿರ (ಓ.ಮ). 7 ದಾರ್ಗಡೆ (ಅ)

ಸೂತ್ರಂ ೮೫

ಮಿಗದಾಸ್ವಾರ್ಥದೊಳಂತವು
ನೆಗೆಬ್ಬಂ ತಂತಮ್ಮ ಸಾಧನಂಗಳೊಳನಿತುಂ |
ಯುಗಪತ್ಯಯೋಗಮಾದಂ
ದು ಗಣನೆಯೊಳ್ ಮುಂದೆ ನಿಂದುದಾವುದದಕ್ಕುಂ || ೩೮೩

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಒಂದಿಂತಾತನನಂದು ನಂಬಿಸಿದೊಡಾ ಮತ್ಸ್ಯಾತ್ಮಜಂ ನಂಬಿ ಸಾ
ನಂದಂ ಬಂದು ಸುರೇಂದ್ರಸೂನುಗೆ ತುಟಿಲೆ ಯ್ಕೊಂದನಾನೆನ್ನೆಗಂ ||
1 ಬಂದಯ್ ನೀಂ ದಯೆ1ಯಿಂದಮಾನಪ್ಪಿದೆನ್ನಿಲ್ಲೆಗಳ್ ಮನಂದಂದೆನಿ
ನ್ನೊಂದುಂ ಸಂದೆಯಮಿಲ್ಲ ತೇರನೆಸಪೆಂ ನೀಂ ಕಾದಿ ಗೆಲ್ ಪಲ್ಲನಾ || ೩೮೪

ಯುಗಪತ್ಯಯೋಗಕ್ಕೆ ||

ಆಮುಂ ದೋಣಿ2ರು2ಮಶ್ಯ
ತ್ತಾ ಮನುಮಂಗಾಧಿರಾಜನುಂ ಕೃಪನುಂ ಸಂ ||
ಗ್ರಾಮದೊಳಾಂಪೆವರಾತಿಯು
ನೇಮಾತಡಿಯೆತ್ತು ತಡೆಯದಿರ್ ಭುವನಪತಿ || ೩೮೫

ಸೂತ್ರಂ ೮೬

ದದಪವಕಾರಂಗಳ್ ಮೂ
ಲದೊಳಕ್ಕುಂ ಭೂತವರ್ತಮಾನಭವಿಷ್ಯ |
ದ್ವಿದಿತವಿಭಕ್ತಿ ತ್ರಿತಯ
ಕ್ಕದೆಲ್ಲ ವಚನಂಗಳೊಳಿಮಿದಾಗಮ3ಮಕ್ಕುಂ || ೩೮೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಭೂತವತಿಗೆ ||

ಅಡಿದನಿಂದ್ರನಿಂದ್ರಗಳಿಕಾ4ಗಣ4ಮಲ್ಲು ಒಳೊಲ್ಲ ಮಂಗಳಂ
ಬಾಡಿದುದಬ್ಬ ಜಂ ಪರಃ ಸೇನೆಯನಿಕ್ಕಿದನದ್ರಿ ತಾನೆ ಮುಂ ||
ಡಾಡಿ ವಿಭೂತಿಯಿಂದೊನಗೆಮಾಡಿದನಂಗಜನಂಗಲಕ್ಷ್ಮಯೊಳ್
ಕೂಡಿದನೆಂದೊಡೇಪೊಗಬ್ಬದೋ ಭವಶೈಲಭವಾವಿವಾಹಮಂ || ೩೮೭

1 ಬಂಧದೊಳಂತವುಯಿಂದಯೆ (ಅ). 2 ನು (ಬ). 3 ಗಿದಾಗಮ (ಆ).

4 ಜನ (ಅ).

ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ||

ಮಾಡಿದಪಂ ಬಳನಮಿತಿಗೆ

ಕೇಡಂ ತಕ್ಕರನುದಾತ್ತಮಹಿಮೋನ್ನತಿಯೊಳ್ ||

ಕೂಡಿದಪಂ ನೀಡಿಲ್ಲದೆ

ನೀಡಿದಪಂ ಬೇಬ್ಬವೆಂಗೆ ಬೇಬ್ಬದನಿಂದ್ರಂ ||

೩೮೮

ಭವಿಷ್ಯಂತಿಗೆ ||

ಬರ್ವೆನಮೋಘಮುಬ್ಬನಮಯಕ್ಕೆ ಪಲುಂಬದೆ ಪಾರುತಿರ್ಪುದಾಂ

ಬರ್ಪುದನೆಂದು ಪೋದನಿನಿಯಂ ಜಲದಾಳಿಗಳಂತಿವಿಗಳೇ ||

ಬರ್ಪುವೆ ಬಂದನಿಲ್ಲ ತಡೆದಂ ಪರದೇಶದೊಳಾದ ಮರ್ಚಿನಿಂ

¹ಕೂರ್ಪೊಡೆ¹ ²ಬರ್ಪರಲ್ಲ² ದೊಡೆ ಬರ್ಪರೆ ಕರ್ಲೆರ್ದೆ³ಯಪ್ಪ³ ಮಾನಸರ⁴ || ೩೮೯

ಸೂತ್ರಂ ೮೭

ಭಾವಿಭವತ್ಯಾಲಂಗಳೊ

ಳಾವಿಹಿತವಿಭಕ್ತಿ ಯಾದಿಗಳೊಳಾಗಮದಿಂ |

ತಾವೊಲ್ವರ್ ಕೆಲಬರ್ ಭಾ

ಷಾವಿದರುದ್ವಾದಿಯಕ್ಕಮದುವುಂ ಪ್ರಾಯಂ || * ೩೯೦

ಸೂತ್ರಂ ೮೮

ಅವಹೊಳಗೆ ನಪುಂಸಕಲಿಂ

ಗವಿಷಯಮಾದಲ್ಲ ಮೊದಲ ಪುರುಷಂ⁴ಗುದುವೆಂ |

ಬು⁴ವೆ ದಲ್ ಸಮನಿಸುಗುಂ ಸ್ತ್ರೀ

ವಿವಕ್ಷೆಯೊಳ್ ನೆಗಬ್ಬು ಮೇಕವಚನಮಳಂತಂ || ೩೯೧

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಊದಿದುದು ತಣ್ ಲರ್ ಕಳ

ನಾದಂ ⁵ನಾದರ⁵ದೊಳೊಂದಿ ನೆಗಬ್ಬುದು ಪದ್ಮಾ |

ಮೋದ⁶ಮಿನಿಸುಂ⁶ ತೊವರ್ತೊವ

ರಾದುದು ಕೂಗಿದುವು ತಾಮ್ರಚೂಡಕುಳಂಗಳ್ ||

೩೯೨

1 ಕೂರ್ಪರೆ (ಓ.ಮ). 2 ಪರ್ಪರಲ್ಲ (ಅ.ಇ). 3 ಯಾದ (ಓ.ಮ). 4 ಗದು
ವೆಂದುವೆ (ಓ.ಮ). 5 ಗಾಂದರ (ಓ.ಮ). 6 ಮಿನಿಸುಂ (ಓ.ಮ).

* ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸೂತ್ರವೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಣುವಳ್ ಪಾಂಡುತನೂಜರ
ತೆಹನೆಲ್ಲಮನೀಕೆ ನುಡಿವಳ್ಳಳ್ ತಪ್ಪಂ |
ಮಹಿಸಿ ಪುಸಿನುಡಿವ ಜಹುಚರ
ತೆಹನಂ ಕಂಡುಯಿದಂತು ಕುಳಿಯರುಮೊಳರೇ ||

೩೯೩

ಸೂತ್ರಂ ೮೯

ಅರೆಬರ್ ತದೇಕವಚನಾಂ
ತರಂ ನಪುಂಸಕದೊಳಾಗೆ ತುತ್ತನ್ನತರಂ |
ದೊರೆಕೊಳ್ಳು ಮೆಂಬರವು ಮುಂ
ತಿರೆ ¹ಪೂರ್ದುಗುಮಮರ್ದಿಕಾರಮಕ್ಕೆ ಯಕಾರಂ¹ ||೨೯೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಮುಟ್ಟಿತು ಮುಟ್ಟಿದು ದಿವಮಂ
ಮೆಟ್ಟಿತು ಮೆಟ್ಟಿದು ರಸಾತಳಾಗ್ರಮನೆಂಬೊ |
ಳ್ಳಿಟ್ಟಳಮಾಗಿರೆ ದಿವಿಜರ
ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸಿತು ಮುಂದೆ ಮಂದರಶೈಲಂ ||

೩೯೫

ಉರಗರಗಿದರ್ ದೈತ್ಯರ್ ಬೆಳ್ಳುತ್ತರಳ್ಳಿದನಿಂದ್ರನೀ
ಶ್ವರನ ಮನಮ²ಬ್ಬಾಡಿತೊಡುತ್ತ² ಕಿನ್ನರಸೈನ್ಯಮಾ |
³ನರಲ ಬರಮಂ³ ಕಂಡಿಂ ಕೆಟ್ಟತ್ತು ಭಾರತಮೆಂದು ತಾ
ವರೆಯೆರೆಯ ನೀರಂತಾಯೆತ್ತಂ ಸುರಾಸುರಮಂಡಲಂ ||

೩೯೬

ಸೂತ್ರಂ ೯೦

ಅವಿಶಿಷ್ಟಲಿಂಗವಚನ
ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದೊಂದಿ ಗುಂ ಕುಮಾದೇಶಂಗಳ್ |
ಬವರಿಸುಗುಂ ಸಂಪ್ರತಿಗಂ
ಭವಿಷ್ಯದರ್ಥದೊಳಮನ್ಯವಚನೋಕ್ತಿಗಳೊಳ್ || ೩೯೭

ಮಾಲುಗುಮಲ್ಲ ದೇವರೆಡೆವೊಕ್ಕೊಡಮಾತ್ಮಭುಜಪ್ರತಾಪಮಂ
ತೋಲುಗುಮುರ್ಕಿ⁴ದನ್ಯ⁴ನೃಪನಂದನರಂ ತವೆ ಕೊಂದು ನಾಯ್ಕಳಂ |
ತೀಲುಗುಮಾಗ ⁵ಳಲ್ಲ⁵ ತೊಡರ್ಧಾರುಮನುಗ್ರಪತತ್ರಿಭಾರಮಂ
ಪೇಲುಗುಮಂತುಮಾಂತೊಡವರಂ ಬಡಿಯೊಳ್ ಪುಡಿಗುಟ್ಟಿ ತೂಲುಗುಂ || ೩೯೮

1 ಪೂರ್ದುಗೇಯಮರ್ದಿಕಾರಮಕ್ಕುಮಿಕಾರಂ (ಅ). 2 ಬ್ಬಾಡಿತೊಡುತ್ತ (ಅ.ಡ).
3 ನರನಬಲಮಂ (ಒ). 4 ದಂದು (ಅ). 5 ಮಲ್ಲ (ಅ).

ಅರ್ಕೇಂದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂ
ಗಿರ್ಕುಂ ಕಪ್ಪಲೆ ನಿಡಿಲ್ಲಳಿಗುಗುಮಂತುಂ |
ಬರ್ಕುಂ ನಿನ್ನೋಪಳ್ ಧಯ
ಮಿರ್ಕುಮೆ ನಿರ್ನಿರ್ಪ ಮನದೊಳುಗ್ಗ¹ ತುಳಾರ್ಕಾ¹ ||

೩೯೯

ಸೂತ್ರಂ ೯೧

ಉಗೆಕೆವಿಕಲ್ಪಿತಮನ್ಯಾ
ಧಗತಿಯೊಳುತ್ಪೇತ್ವ²ಯುಕ್ತಿ³ಯುಷ್ಮತ್ಸಂಜ್ಞೋ |
ಕ್ತಿ⁴ಗೊಳಮ⁵ನೃದ್ಧಹುವಚ
ನಗತಿಯೊಳಂ ನೆಗಟ್ಟ ನರ್ವನಾಧನಿಗಕ್ಕುಂ || ೪೦೦

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಅನ್ಯಾರ್ಥಗತಿಗೆ ||

ಮೇದಿನಿ ಸಾಗರಾಂತಮದು ನಿನ್ನನೆ ಪತ್ತುಗೆ ನಿನ್ನ ವಕ್ಷಮೋಳ್
ಶ್ರೀ ದೊರೆಕೊಂಡು ಪೆರ್ಚುಪರನಿರ್ಕೆ ನಮಂತು ನವಗ್ರಹಂಗಳೇ |
ಕಾದಶಮಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ಪರದಿರ್ಕೆ ಜಯಾಂಗನೆ ಕೂರ್ಕೆ ನಿಚ್ಚಲುಂ
ವೇದದೊಳೊದಿದಾಯು ನಿನಗಕ್ಕೆ ಚಿರಂ ಕಲಿಕಾಲನೂದನಾ || ೪೦೧

ಯುಷ್ಮತ್ಸಂಜ್ಞೋಕ್ತಿಗೆ ||

ವಾಯನದಂತೆ ನೋಡು ಬಕದಂತಿರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೆಟ್ಟು ಕಚ್ಚಪೋ
ಪಾಯದಡಂಗಿ ನಿಲ್⁶ ಭ್ರಮರಿಯೋಳ್ ಭ್ರಮಿಯಂತಿರೆ ಬೆಚ್ಚರಾಗು ಬ |
ಛಾಯುಧ⁴ಚಾಮರಂ⁴ ಪೊಳೆವ ಮಿಂಚನೆ ಪೋಲ್ವರೆ ಬೀನು ನೀಂ ಬಳ
⁵ನ್ಯಾಯದಿ⁵ನೆಲ್ಲಮಂ ನೆಣಿಯೆ ಕಲ್ಪಪದೇಶಕನಾಗು ಲೋಕದೋಳ್ || ೪೦೨

ಕಂ|| ಹರಿ ನುಡಿಯೆ ನುಡಿಯಿ⁶ಮುಲ⁶ಯಲ

ಮಿರಿಮುಸಿರ⁷ಲಮತ್ತ⁷ ಸಾರಿಮರೆಮಿಡುಕದಿರಿಂ |

ವಿರಿದುಂ ⁸ಗಲಪಲಮೆಡೆಗೋ

ದ್ವಿರದಿರಿ⁸ಮೆನುತಿರೆ ಕಡಂಗಿ ಪಡಿಯುಟರೆತ್ತಂ || ೪೦೩

ಅನ್ಯದ್ವಹುವಚನಗತಿಗೆ ||

ನೆನೆಯದೆ ಕಜ್ಜದ ⁹ಬಿಣ್ಣಂ⁹

ಮುನಿವಯ⁹ ನೀನೊರ್ವನೆಂಬ ಹರಿಗಮನಾಧ್ಯಂ |

1 ತಳರ್ಕಾ (ಓ.ಮ).

2 ಯುಕ್ತ (ಓ.ಮ).

3 ಇಂದ (ಓ.ಮ).

4 ಚಾಪಮಂ (ಓ.ಮ).

5 ನ್ಯಾಯಮ (ಓ.ಮ).

6 ಮಾಲ (ಓ.ಮ).

7 ಲುಮಿತ್ತ (ಓ.ಮ).

8 ಗಳಪರಿಮೆದೊಡಿದಿರದಿರಿ (ಅ); - ಗಲಪಲಮೆಡೆಗೊಂಡಿರದಿರಿ (ಅ.ಇ).

9 ಬಿಣ್ಣ (ಓ.ಮ).

ಮನುಜಪ್ರಾಕಾರಾಂ¹ಕನೊ¹

ಳಿಬರುಮೊಂದಾಗಿ ತಾಗುವಂ ಫಲ್ಲುಣನೊಳ್ ||

೪೦೪

ಸೂತ್ರಂ ೯೨

ತದುಪಗತಮಧ್ಯಮೈಕ

ತ್ವದೊಳಕ್ಕು^೨ ಪ್ರಾಯದಿಂದಿಕಾರಮುಕಾರಂ |

ವಿದಿತಸ್ವರೂಪಲೋಪಮು

ಮದಂತೆ ಜೆಜಿವುಳಿಯೊಳಂ ಪ್ರಕೃತ್ಯಂ²ತದೊಳಂ² || ೪೦೫

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಬಿಗಿ ಪುಗು ಬಿಟ್ಟು ಕೂಡು ಜಡಿ ಬಗ್ಗಿಸು ಪೊಯ್ವೆಲೆನೋಡು ನಾಯೆ ನಾ
ದುರ್ಗಿ ಕೊಳೆ ನೂಂಕು ನಾರ್ಚು³ಕಡೆ³ದೋಱುಡಸಂದಿಸು ನಾರ್ದು

⁴ದಂಡೆ⁴ಗೊಳ್ |

ಪುಗದೆಡಮಾಡು ಚಪ್ಪರಿಸು ರೂಪಿಡು⁵ಕೂಪಿಡು⁵ ⁶ಕೂರ್ಪು⁶ದೋಱು ಪಾ

ಱಿಯದೆ ಕೂರ್ಪುಮಿಕ್ಕು⁷ತೆಗೆ⁷ ತೊಂಗಲನಿಂಬೆನೆ ನೂಂಕು ⁸ಯುದ್ಧಮಂ⁸ ||

ಸೂತ್ರಂ ೯೩

ಕ್ರಿಯೆ ತಾಂ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಮಪ್ಪ

ಲ್ಲಿಯಲಕ್ಕುಂ ವರ್ತಮಾನಗತಿಗುತ್ತುಮುತುಂ |

ದ್ವಯಮಕ್ಕುಂ ಪೂರ್ವಭವ

ಕ್ರಿಯೆಯೊಳಿದುತ್ತತ್ವಯಂಗಳಕ್ಕುಂ ಪೀನಂ || ೪೦೬

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ತಿಂಗಳನಪ್ಪಿಕೊಳಲ್ ⁹ಪಾ⁹

ವಿಂಗಂ ¹⁰ಬೆಲೆಯಿಕ್ಕು¹⁰ಲಮರಗಿರಿಶಿಖರಕ್ಕುಂ |

ಲಂಗಿನರೊಡನುವರ್ ಪ

ವರ್ಗಳ್ ಪತ್ತೆಂಟು ದೆವನಮನೆ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಳ್ ||

೪೦೮

ಕೆದಱುತ್ತಂ ಮಣಲಂ ತೆಮಳ್ವಿ ಕೊಳುತುಂ ಭೂರೇಣುವಂ ಸೂನುತುಂ

ನದನದ್ಯಚ್ಚ ಜಲಂಗಳಂ ಮುಱಿಯುತುಂ ಭೂಜಂಗಳಂ ನುರ್ಗುತುಂ |

1 ತನೊ (ಅ). 2 ತರದೊಳ್ (ಅ). 3 ಕಡಿ (ಓ). 4 ದಂಗೆ (ಓ).

5 ಕಾಪಿಡು (ಓ). 6 ನೋರ್ಪು (ಓ). 7 ನೆಗೆ (ಓ). 8 ಬಿದನಂ (ಓ).

9 ಹಾ (ಓ). 10 ಬೇವಿಕ್ಕು (ಅ).

ಪೊದಟಂ ನಿಲಕುತುಮೆಯೈ ವಂಶವನಮಂ ಕಾಡಾನೆಯಂ ಪೋಲ್ವು ಪೊ
ಕ್ಕುದು ಬೀಡಂ ಲಯಕಾಲಿಕಾಲ¹ ವಿಚಲ² ದ್ವೀಮಾರುತಂ ಮಾರುತಂ || ೪೦೯

ನಡುಗಿ ತಡ²ವರಿಸಿ² ಬೆಂಕೆಯ
ಕಡುಗಾಯ್ವಂಗಳಿದು ಜೆಡೆಗಳಿಡುವಿನೊಳಹಿಗಳ್ |
ತೊಡರ್ದು ನುಸುಳ್ಳೊಡಿ ಗಂಗೆಯ
ಮಡುಗಳನಡಹಡಿಸಿ ಪುಗುವಿನಂ ಭಯವಶದಿಂ || ೪೧೦

ಸೂತ್ರಂ ೯೪

ಪ್ರತಿಷೇಧದೊಳಂ ಕೆಲಬರ
ಮತದಿಂದರ್ ವರ್ತಿಕುಂ ಪದಾಂತರದಿಂ ನಂ |
ಗತಿಯಾ³ಗಲ್ಲೊಪಂ³ ಮೇಣ್
ಚತುರ್ಥಿ ನಮನಲ್ಲು ಮೆಂಬರದಱೊಳ ಕೆಲಬರ್ || ೪೧೧

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ನಗೆಯೊಳಮಪ್ಪೊಡಮಿಂತೀ
ತೆಗಲ ದುರುಕ್ಕಿಗಳನೆಪೊಳಿಂ ನುಡಿಯರ್ ನೀಂ |
ಬಗೆಯೊಳ್ ಬೇಟೊಂದನಣಂ
ಬಗೆಯರ್ ಗಡೆ ನಿನಗೆ ನುಮತಿ ಬೇಟಾಂ ಬೇಟೇ || ೪೧೨

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ತರವೇಟ್ ಮದವಾರಣಮಂ
ಬರವೇಟ್ ಸನ್ನದ್ಧ ವಾಜಿನಾಥನಮಂ ಬಿ |
⁴ ತ್ತರಿಸರೈ⁴ವೇಟ್ ವರೂಞೋ
ತ್ತರಮಂ ಬಲದೊಡ್ಡ ವೇಟ್ ಪದಾತಿಯನೀಗಳ್ || ೪೧೩

ಸೂತ್ರಂ ೯೫

ಎನೆಗುಂ ಭಾವದೊ⁵ಳಮರ್ದೇ
ಕನಂಜ್ಞ⁵ವಚನಂ ಕ್ರಿಯಾನಮಭಿಹಾರಂ ವ |
ತಿಫಸುತಿರೆ ತಾನಕ್ಕುಂ ಸ
ವರ್ನಾಧನೀಮಧ್ಯಮೈಕವಚನಮದೆಂದುಂ || ೪೧೪

1 ಎಲನ (ಓ.ಮ). 2 ದಡಿಸಿ (ಓ.ಮ). 3 ಗೆರೋಪಮಂ, ಗಲುರೋಪಂ (ಓ.ಮ). 4 ತ್ತರಿಸಿಬರ (ಓ). 5 ಕವಚೀಕ ನಂಜೈ (ಓ.ಮ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಭಾವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ನಿಡಿಲಂ ಪೊಸೆಪುದು ಶೇಷನ
ಪೆಡೆಯೊಳ್ ಪಟ್ಟಿಪುದೆಂಬುಮಾನೆಯ ಕೋಡಂ |
ಪಿಡಿದೊತ್ತಿ ಕೀಳುಬ್ಬದೇಲುಂ
ಕಡಲೊಳಗೋಲಾಡುತಿರ್ಪುದವನ ವಿನೋದಂ ||

೪೦೫

ಕ್ರಿಯಾಸಮುಚಾರಕ್ಕೆ ||

ಕೊಳ್ಳೊಳ್ಳೆಂದೊಡನೊಡನೆಯೆ
ತುಳ್ಳುವ ಯುವತಿಯರ ಕರಪರಿಚ್ಛೇದನಲಿಲಂ |
ಗಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಬಿಡೆ ಕೆಡಲುಬ ಕಿಂ
ಜಳ್ಳದಿನಾದುದು ಸರೋವರಂ ಕಪಿತಜಳಂ ||

೪೦೬

ಸೂತ್ರಂ ೯೬

ಧಾತುಗನೇಕಾಕ್ಷರಕಾ
ಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿಗಳಮೊದಲೊಳಿಸು ತಾನಕ್ಕುಂ |
ಹೇತುಪ್ರಯೋಗದೊಳ್ ತ
ಜ್ಞಾತಿಯೆ ಕರ್ಣಾಽಧಾತುಗಳ್ಗೆ¹ಮುರ್ದಿಕುಂ¹ || ೪೦೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಎನೆಗುಂ ಬುಜ್ಜಾಗತಂ ಕಣ್ಣೊಳಿಸುಗುಮಳವಟ್ಟರ್ಥಬುಜ್ಜಾಗತಂ ಶೋ
ಭಿಸುಗುಂ ಪಾಶ್ವಾಗತಂ ನೋಲ್ಪರನೆಣಿಸುಗುಂ ನಾಚಿ ತದ್ವಿದ್ಯಾರಂ ರಂ |
ಜಿಸುಗುಂ²ದ್ವ್ಯರ್ಥಾ[ಕ್ಷಮೆಂ]²ಬಂತೆಪೊಲರೆ³ನೆಗಟ್ಟಿ ದರ್³ಗನಾಧಂಗಿಯಂ ಚಿ
ತ್ರಿಸಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕಾಯುಪೊಯ್ದುಂ ಮದನನೆನೆ ಕರಂ ಕಾಂತೆ ಕಣ್ಣೊಪ್ಪಿ ತೋಕುಂ||
ಇಲ್ಲ ಉಪಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಲಘ್ವೀಕಾಕ್ಷರಕ್ಕಿದಂತ ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಸುರರೊಸೆಯೆ⁴ಸಕಳ . . . ಮ⁴
ಸುರನಿಕರಮತರ್ಕ್ಯಮಪ್ಪ ವಿಕ್ರಮಗುಣಮಂ |
ಧರಿಯಿಸಿ ಸಂದಿದರ್⁴ ಭಾ
ಸುರತೇಜನುದಾತ್ತಕೀರ್ತಿನಿಳಯಂ ಕೃಷ್ಣಂ ||

೪೦೮

ಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ ಧಾತ್ವರ್ಥದ
ವಿಕಲ್ಪದಿಂದಲುದು ನಮಲುಕೊಳ್ಳುದು ಬಹುರೂ |

1 ಮುದಕ್ಕುಂ (ಅ.ಮ). 2 ದ್ವ್ಯಕ್ಷಮೆಂ, (ಮ), ದ್ವ್ಯರ್ಥಾಕ್ಷಮೆಂ (ಅ), ದ್ವ್ಯರ್ಥಾಕ್ಷಮೆಂ (ಅ.ಇ). 3 ಬರೆದಿದರ್ (ಅ). 4 ಕಳನಿಯೆಳುಕಳಮು (ಅ).

ಪಕಮ¹ನದಂ ಪೇಟಲ್ಯಾ¹

ಸಕಳಂ ವಾಕ್ಯ ತಿಯುಮಾಱನುಟಿದವರಳವೇ ||

೪೨೦

ಪ್ರತಿಬುದ್ಧರಂ ಕುಱುತ್ತೀ

ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಂ ಕಿಱಿದು ಮಾರ್ಗಸೂಚನೆಗೆಯ್ದೆಂ |

ಮತಿವಂತರಱಿದು ಪೇಟ್ಟುದು

ವಿತರ್ಕದಿಂ ಮತ್ತ ಮುಕ್ತ ಶೇಷಮನಿದಱೋಳ್ ||

೪೨೧

ಇದು ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೋಳ್ ಆಖ್ಯಾತಪ್ರಕರಣಂ ಪಂಚಮಂ.

ಗೀತಿಕೆ ||

ಇಂತಿರೆ ಶಬ್ದಂ ಸಂದೇಹ

ಧ್ವಾಂತೌಘಂ ಪಿಂಗಿರೆ ಜಲಕನಾಗೆ ಬುಧ |

ಸಂತತಿಗಪ್ಪಂತು ಪೇಟ್ಟನಿದಂ

ಶಾಂತಮನಂ ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ ||

೪೨೨

ಅಭಿಮತಶಬ್ದಸಂಸ್ಥೆರಣದಿಂ ಜನಮಂ ತಿಳಿವಂತು ಮಾಡಿ ವಾ

ಗ್ವಿಭವಮದಪ್ರತರ್ಕ್ಯಮೆನೆ ಸಂದೆಸಕಂ ದೆಸೆಯಂತನೆಯ್ದೆ ತ |

ತ್ಯಭೆಗಳೊಳಗ್ರಪೂಜೆವಡೆದೊಂದು ಮಹಾಮಹಿಮಾನುಭಾವದಿಂ

ದಭಿನವಶರ್ವವರ್ಪನಿವನೆಂದಪುದುರ್ವರೆ ನಾಗವರ್ಮನಂ || ೪೨೩

² ಇದು ಸಕಳನುಕವಿಜನಮನಸ್ಸರೋಜಿನೀರಾಜಹಂಸಾಯಮಾ

ನಾನೂನಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ² ಶ್ರೀನಾಗವರ್ಮ

ಪ್ರಣೀತವಪ್ಪ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದೋಳ್

ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಯೆಂಬುದು

ಪ್ರಥಮಾಧಿಕರಣಂ³

ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತ್ಯಧಿಕರಣಂ

ಪದಪದಾರ್ಥ ಸಂಧಿದೋಷವಿವಿಕ್ತಯ ಪ್ರಕರಣಂ

ಪ್ರತಿ¹ಭಾನಂ¹ ಕಾವ್ಯವಿದ್ಯಾಪ್ರಚಯಪರಿಚಯಂ ವೃದ್ಧಸೇವಾನುರಾಗಂ
ಸತತಾಭ್ಯಾಸಪ್ರಯತ್ನಂ ಕವಿತೆಗೆ ನಿಯತಂ ಕಾರಣಂ ಪೇಚ್ಯೋಡಂತಾ |
ಪ್ರತಿ²ಭಾನಂ² ಶಕ್ತಿ ಲೋಕಾಗಮಸಕಲಕಲಾವೇದನಂ ವಿದ್ಯೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾ
ಸ್ವಿತನಪ್ಪಂ ವೃದ್ಧನಾಲಸ್ಯಮನುಚಿದೇಸಪುದ್ಯೋಗಮಭ್ಯಾಸಕರ್ಮಂ ||

ಶ್ರುತವಾರಿನಿಧಿಯ ಪಾರಮ

ನತಿಪ್ರಬಂಧಾಭಿಯೋಗ³ರಾರೆಯ್ದೊಡಂ |

ಕೃತಪುಣ್ಯಂಗಲ್ಲದೆ ವಿ

ಶ್ರುತಕವಿತಾರತ್ನಮಲ್ಲ ಸಂಭವಿಸುಗುಮೇ ||

೪೨೫

ಮದಮಿಲ್ಲದಿಧಂ ಮಧುವಿ

ಲ್ಲದ ಕುಸುಮಂ ಚಂದ್ರ⁴ನಿಲ್ಲದಿರುಳಾಳಾರ್ವಿ⁴ |

ಲ್ಲದ ನೃಪತಿ ಕವಿತೆಯಿಲ್ಲದ

ವಿದಗ್ಧತಾಗುಣಮದೇಂ ಮನಂಗೊಳಿಸುಗುಮೇ ||

೪೨೬

ಪರಮ⁵ಪ್ರೀತಿನಿಮಿತ್ತಂ

ನಿರತಿಶಯಯಶೋ⁶ನಿದಾನ⁶ಮಪ್ಪದಱುನಿಹಂ |

ಪರಮೆಂಬೆರಡರ್ಕಂ ಬಂ

ಧುರ⁷ಕಾವ್ಯ⁷ನಿಬಂಧದಿಂ ಹಿತಂ ಪೆಟತುಂಟೇ ||

೪೨೭

ಕೃತಿಸತಿಯ ಮೆಯ್ಯೊಳೆಳ್ಳನಿ

ತು ತಾನದೊಂದಱುಯೆ ದೋಷಮಾಗೆ ತದಾವ |

ರ್ಜಿತಮಪ್ಪ ಕೀರ್ತಿಯುಂ ನಿಂ

ದಿತಮಕ್ಕುಂ ದರ್ಪಣಾರ್ಪಿತಚ್ಛಾಯೆಯವೊಲ್ ||

೪೨೮

1-2 ಭಾವಂ (ಓ.ಮ). 3 ಧಾನುರಾಗ (ಅ.ಮ). 4 ನಿಲ್ಲದೊಂದಿರುಳಾರ್ವಿ (ಅ.ಮ). 5 ಪರಮ (ಮ). 6 ವಿಧಾನ (ಮ). 7 ವಾಕ್ಯ (ಅ.ಮ).

ಅದಲುಂದುಪೇಕ್ಷೆಗೆಯ್ಯದೆ

ನದಭಿಮತೋದಾತ ಕೀರ್ತಿಯಂ ಬಯಸುವವಂ |

ಪದವಾಕ್ಯಾರ್ಥಂಗಳೊ¹ಳೊಂ

ದದಂತು¹ ಪಿಂಗಿಸುಗೆ ದೋಷಮಂ ²ಕೃತಿಯಿಂದಂ² ||

೪೨೯

³ಪ್ರಯೋಜನ³ನ್ನಾಪನಂ

ಸೂತ್ರಂ ೯೭

ಇರೆ ಶಬ್ದಾರ್ಥಂಗಳ್ ತ

ತ್ವ ರತೆಯಿನದುಕಾವ್ಯಮದಱೊಳುಚಿತ್ಯೆಕಾರ್ಥಾಂ |

ತರವಾಚಿ ಶಬ್ದ⁴ಮವ⁴ಭಾ

ನರೂಪಮಾಹ್ಲದಕಾರಿಯಪ್ಪುದದರ್ಥಂ ||

೪೩೦

ಸೂತ್ರಂ ೯೮

ಪ್ರಕರಣದಿಂ ಶಬ್ದಾಂತರ

ದ ಕೂಟದಿಂದಭಿನಯಂಗಳಿಂದಿಷ್ಟಾರ್ಥ |

ಪ್ರಕಟನಮಕ್ಕಮನೇಕ

ಪ್ರಕಾರಮರ್ಥಂ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಭವಿಸುವೊಡಂ ||

೪೩೧

ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ||

ಏನೇನುಂ ಮದನುಜರೆನ

ಗಾನತರಣಮಾಗದಿದರ್ಪರುಂಮದಮವರ್ಗಂ |

ತೇನೇತಱೊಳಾಯ್ತದನಿ

ನಾನುಂ ಬೇಗದೊಳೆ ಕಳೆದು ತೋಪಿನೆ ರಣದೊಳೆ ||

೪೩೨

ಶಬ್ದಾಂತರ ಸಂಸರ್ಗಕ್ಕೆ ||

ಹರಿ ಪೊಯ್ಯೆ ಬಿರಿದ ಮದವ

ತ್ಕರಿಕುಂಭದಿನಗದೊಳೊಕ್ಕ ರಕ್ತಾರಕ್ತ |

ಸ್ಫುರಿತನವಮಾಕ್ತಿ ಕಂಗಳ

ನರೆ⁵ಲುಳಿ⁵ ವನಚರಿಯರೆರದ ಪಣ್ಣಿತ್ತಾಯ್ದರ್ ||

೪೩೩

1 ಘೋಷದಂತು (ಮ). 2 ಕ್ರಮದಿಂದಂ (ಃ,ಮ,ಅ). 3 ಪ್ರಯೋಗ (ಅ).
4 ಘದ (ಅ). 5 ಉಗಿ (ಮ).

ಅಭಿನಯಕ್ಕೆ ||

ಇನಿವಿರಿಯವಪ್ಪ ಮೊಲೆಯವ
ಳಿನಿವಿರಿಯವೆನಿಪ್ಪ ಕಣ್ಣಳಾಕೆ ಮನಂಗೆ |
ಟ್ಟಿನಿತು ದೆವನಂಗಳಂ ತ
ನ್ನಿನಿಯನಗಲ್ದಂ ಬಚಿಕ್ಕಮಿಂತಿತಾದಳ್ ||

೪೩೪

ಸೂತ್ರಂ ೯೯

ಅನಮರ್ಥಮಪ್ರತಿರತಂ
ವಿನಂಧಿ ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನಂ ಕಷ್ಟಂ ನೀ |
ರನಮೆಂದು ದೋಷಮಿವು ನಮ
ನಿಸುಗುಂ ಪದದೋಳ್ ಪದಾಗಮಜ್ಞರ ಮತದಿಂ || ೪೩೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೦

ತೆಹಿದಿರೆ ತದ್ವಾಚಕತೆಯ
ನಟುಪಲ್ ನೆಹಿಯದುದೆ ಕೃತಿಯೊಳನಮರ್ಥಪದಂ |
ಪೆಹಿತೇಂ ಪ್ರತಿರತಿ ಬಗೆಗೇ
ತಹೊಳಂ ತೋಟಿದುದಪ್ರತಿರತಂ ಗೂಢಂ || ೪೩೬

ಉದಾಹರಣೆ ||

ಅನಮರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಉರ¹ಗಾಳಿ¹ ನಂದನಾವಳಿ
ತರತರದಿಂದೆಹಿಗಿ ಜಳಭೃದಂತಿಕದೊಳ್ ಮಾ |
ಣ್ಣಿ ರದೆ ಕುಡಿ²ದುಪ್ಪು² ನೀರಂ
ಧರೆಗಿನಿದಂ ಕಣ್ಣಿವುದಿಂ³ ತಿದೇಂ³ ವಿಸ್ಮಯಮೋ ||

೪೩೭

ಅಪ್ರತಿರತಕ್ಕೆ ||

ಅನಿ⁴ತರ್ಥ⁴ ವಯಸ್ಸಾಧ್ಯದೊ
ಳನೆವ ನವಾಬ್ಬನ್ಮಶೋಭೆ ಮೋಚಕದೊಪ್ಪು |
ಪ್ರಸರದ ಮೆಯ್ಯೋಳ್⁵ ಪರ್ವಿರೆ⁵
ಪನರಿಸಿದ ಗುಣಂಗ⁶ಳವನನೇ⁶ನಿಟಿಸಿದು⁷ಪೋ⁷ ||

೪೩೮

1 ಗಾದಿ (ಅ.ಮ), ಗಾದಿ (ಅ). 2 ದಿರ್ಪ (ಮ). 3 ತದೇಂ (ಮ).
4 ತರ್ತಿ (ಅ). 5 ಪರ್ವಂ (ಅ). 6 ಳವನೇ. 7 ದೋ (ಒ.ಮ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೧

¹ಅವಿಹಿತ¹ನಂಹಿತೆ ಮೇಣ್ ನಂ

ಧಿವಿರೂಪಂ ಬಗೆಯೆ ತಾಂ ವಿನಂಧಿಯೆನಿಕ್ಕುಂ |

ಸ್ವವಿ²ಕಲ್ಪಿತ²ದೊಳನಿಪ್ಪಾ

ರ್ಥವಾಗೆ ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನಂ ತಾನಕ್ಕುಂ ||

೪೩೯

ಉದಾಹರಣೆ ||

ವಿನಂಧಿಗೆ ||

ಅಸಿಯ ಒಟ್ಟು ಬೆನದ ³ಪಟ್ಟಿಗೆ³

ಮಿನುಗುವ ಆರಂ ತೊಳಪ್ಪ ಕನ್ನಪುರಂ ಚೆ |

ರೈಸದಿರೆ ಬಲವರ್ಪ ವಿಟರ್

ಕುನುಮೇಷುವ ಮೇಳದವರ್ಗಗಳೆನಿದ⁴ರದಱೊಳ್⁴ ||

೪೪೦

ವಿರೂಪನಂಧಿಗೆ ||

⁵ಪನರಂಗುಡದೆನಪ ಮಳೀ

ಮನರ್ಗೆಂ⁵ದುದಿತ್ತೋಡುರಾಜನಂ ನಯದಿಂ ಕ |

ಲ್ಪಸಿ ಜಲಧಿ ನುಡಿವ ಮಾಡೈಯ

ನೆನೆದತ್ತುರ್ದೋಲಬಹಲಕರ್ಲೋಲರವಂ ||

೪೪೧

ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನಕ್ಕೆ ||

ಬಳವದರಿಭೂಪದಾವಾ

ನಳಂ ಕಳಿಂಗಾಧಿರಾಜ ನಿನ್ನುಗ್ರಶರಾ |

ವಳಿವಳಿಸಿತ್ತೋರುಧಾರಾ

ಜಳ⁶ಸಿತಕರನಿಂ⁶ದಮೆಯ್ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ⁷ಧುರ⁷ದೊಳ್ ||

೪೪೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೨

ಶ್ರುತಿವಿರಸಪದಕ್ಷೇಪ

ಸ್ಥಿತಿ ಕಷ್ಟಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಶಬ್ದನಂದರ್ಭಸಮ |

ಸ್ಥಿತಮುಮಸಭ್ಯಾರ್ಥಕೃತಿ

ಸ್ಮೃತಿಯುಂ ನೀರಸಮನಿಪ್ಪುದಕ್ಕುಂ ದೋಷಂ ||

೪೪೩

1 ಅವಿಹಿತ (ಅ). 2 ಕಲ್ಪನ (ಅ). 3 ಪಟ್ಟಿಗೆ, ಕಟ್ಟಿಗೆ (ಅ). 4 ರವ
ರೊಳ್ (ಅ). 5 ಪನುರಂಬಡದೆನಪಮಳೀಮನರ್ಗೆಂ (ಅ.ಇ). 6 ಸೀಕರದಿಂ (ಓ.ಮ).
7 ಧರೆ (ಓ.ಮ).

ಉದಾಹರಣೆ ||

ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ||

ಇದಿವರ್ಪವೊರಾಯ್ತು ಪವನ

¹ವಿದಳತ್ತರ್ವಾದ್ವಿಪೋಧ¹ ಪುಷ್ಪರಜನ್ಯ |

ಕ್ತದಿನೊದವಿ ಮಾರುತಂ ಭ್ರಾ

ಮ್ಯದತ್ಯದಗ್ರಾಳಿರುಂಕ್ಯತೋಚ್ಚೈಧರ್ವಾನಂ ||

೪೪೪

ನೀರಸಕ್ಕೆ ||

ಅಂಗನೆಯೊಳ ಕಳೆ ಪುರದ

ನಂಗಾಕಿಯನಣುದು ²ಪೇಟ್ಟು ಪೊಡೆಯಂ ಕಡುಪಿ² |

ನ್ನಂಗಂ ದೊರೆಕೊಂಡಿರೆ ಕೊಂ

ಡಂ ಗಡಮೆರೆ ³ತೈಗ ಹುಯಿಲ³ದೇಂ ಚೋಜಿಗಮೋ ||

೪೪೫

ತರೆಮುಟ್ಟು ⁴ಪಾಯ್ತು ⁴ ⁵ವೀರ್ಯಾ

ವ⁵ಲೇಪದಿಂದಿಣುದು ಬಿಟ್ಟು ಮೆಟ್ಟುಂ ಮತ್ತಂ |

ಚಲ⁶ಚಲದಿಂ⁶ದೊಡನಿಕ್ಕಿದ

ನೊರೆದಿರೊಳ ಮಣೆಯದಾಂತ ಪರವಾಹಿನಿಯಂ ||

೪೪೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೩

ಮಹಿಸುಂದು ಸೂಟಸುಂದೆನೆ

⁷ಪಿಪಿತ್ತಿನಿಯೆನೆ ಪೊಣಿಯೆನೆ⁷ ಪದಾಂತರದಿಂದಂ ||

ನೆಣಿದು ನಿಲೆ ದುಷ್ಪ್ರತಿತಿಯ

ನಣಿಪುವ ಪೆಟಪೆಟವುಮಿನ್ನವೇ ಗ್ರಾಮ್ಯಂಗಳ⁸ ||

೪೪೭

ಅದಂತೆನೆ ||

ನೆಣಿಗೊಂಡು ತೊನೆವ ಸರಲಂ

ನೆಣಿಟ್ಟು ರಥದೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಚಕ್ರಧರಂ ಮೆ ||

ಯ್ತುಣಿದು ಗುಹಾಂತರದೊಳ ಮಿಗೆ

ಮಹಿಸುಂದಿದ ಪುಲಯನಾಗಳಿನಂ ಪೋಲ್ತಂ ||

೪೪೮

ಮಚ್ಚರದ ಸೂಟ⁹ನುಂದಿನ⁹

ಪೋಚ್ಚಿ⁹ನಾಂತಿರ್ದ⁹ ಬಿರುದಿನೆನಕದ ಪೆಟವುಂ |

1 ವಿದಳತ್ತರ್ವಾದ್ವಿಪೋಧ (ಅ), ದೇವದತ್ತದ್ವಾದ್ವಿಪೋಧ (ಮ). 2 ಪೊರ್ದು ಪೊಡೆಯುಂಕುಣುಪಿ (ಅ). 3 ತೈಗುಹುಯದೇಂ (ಅ), ತೈಗಹುಲದೇಂ (ಅ.ಇ). 4 ಪೊಯ್ತು (ಅ). 5 ನಿರ್ಯಾಸಲೆಪ್ಪದಿಂ (ಒ.ಮ). 6 ಚಲನಿಂ (ಅ). 7 ಪೆಟಿನಿ ಸಿಂಪಿಣಿಯದೆನೆ (ಒ.ಮ). 8 ನುಂದಿದ (ಅ). 9 ನಾಂತಿರ್ದ (ಒ), ಕಾಂತಿರ್ದ (ಅ.ಮ).

¹ಕಚ್ಚ ¹ಕಳಿಗಳ ತೊಡರ್ಪಿನ

ಮೆಚ್ಚವಣಿಗೆಯಂಕಮಂ ಮಹೀಶಂ ನೋಬ್ಬಂ ||

೪೪೯

ಕೊಣ್ಣಿವರ್ ²ಬತ್ತಿದ ²ಕಾರ್ ³ಪಿಂ

ಬಣ್ಣ ³ಗೇಸಂ ನೆಕ್ಕ ಕದಪು ಪೊಕ್ಕಿದ್ ಬಣಿ ||

ತೆಣಿದ ಮುಖಕುಹರ ⁴ವರ್ಬನೆ ⁴

ಪಿಣ್ಣಿನಿಗಳ ಬಳಗಮೆಯ್ತೆ ⁵ತಂದುದು ⁵ಮುನಿಯಂ ||

೪೫೦

⁶ಮತ್ತ ⁶ರು ಡಂಗೆಗೊಂಡು ಬಡಿಯರ್ ಚಲದಿಂದೆನನುಂ ದುರಾಗ್ರಹಂ

ಚಿತ್ತದೊಳಾಗೆ ನಿನ್ನ ಬಡಿಯಂ ಬರಲೇ ಮುಳ ⁷ಸೇಂ ಟ ⁷ಮಾಳದಿಂ |

ನುತ್ತುವರ್ಗಲ್ಲದೊಲ್ಲೆ ಬಿಡು ನೀನೆನಗಿಲ್ಲಳ ಪೂಣ ⁸ತೋಣ ⁸ಪೇ
ಬುತ್ತಿರರಾನೆಯಂ ಬಿಡು ನೀಂ ⁹ಕಳ ⁹ಪಾಂಟಿ ಮತಕ್ಕೆ ಸೈರಿಸೆಂ || ೪೫೧

ಇಂತೀ ಪೇಬ್ಬು ಪುಮನಬುದು ಪೆಟಪೆಟಪುಮನಬುದುಕೊಳ್ಳುದು ||

ಅನುಕರಣ ¹⁰ದೊಳೊಂ ¹⁰ದಿದ ಮಾ

ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೋಷಮಾಗೆ ಸಲ್ಲಂ ಪೇಟ್ಟಿಂ |

ತಿನಿತುಂ ಸ್ವರೂಪಕಥನದೊ

ಳನುವಾದಂ ಭಿನ್ನಶಬ್ದಮಪ್ಪುದುಂದಂ ||

೪೫೨

ಇದು ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿಯೊಳ್ ಪದಪದಾರ್ಥ ಸಂಧಿದೋಷ

ವಿನಿಶ್ಚಯ ಪ್ರಕರಣಂ ಪ್ರಥಮಂ.

ವಾಕ್ಯವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ದೋಷಾನುಕೀರ್ತನ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೪

ವಿದಿತಾರ್ಥಂ ಕ್ಷೋದಕ್ಷಮ

ಮುದಾತ್ತಶಬ್ದಂ ಪರಸ್ಪರಂ ಸಾಪೇಕ್ಷಂ |

ಪದನಮುದಾಯಂ ವಾಕ್ಯಂ

ಪೃಥ್ವಿನಸ್ತಕಾಂಕ್ಷಂ ತದೇಕವಸ್ತುನಿಬದ್ಧಂ ||

೪೫೩

1 ನರ್ತಿ (ಓ). 2 ಪತ್ತಿದ (ಅ). 3 ಸಿಂಪಿಣಿ (ಅ.ಮ). 4 ಮುರ್ಬನೆ (ಅ).

5 ಬಂದವು (ಅ.ಮ). 6 ಪತ್ತ (ಅ.ಮ). 7 ಸಿಂತ (ಅ). 8 ತೋಣ (ಓ.ಮ)

9 ಕಟಿ (ಅ.ಮ). 10 ದಿನೊಂ (ಅ.ಮ).

೮೫೫ಂ ||

ಅನವನದಿಂ ಪಟಗೆಯ್ಯಂ
ಕನಮಂ ನೋದಿನದೆ ಬಿತ್ತಿದೊಕ್ಕಲಗನವೋಲ್ |
ನಸಿಯಂ ನೋಡಿ ತಳೋದರಿ
ಬಿಸುಸುಯ್ಯಂ ಬಯ್ಯು¹ ಮಂತೆ¹ ಮಾಡಿದ ಬಿದಿಯಂ ||

೪೫೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೫

ವೈವಹಿತಮೇಕಾರ್ಥಂ ವೈ
ರ್ಥವಪಕ್ರಮಮಖಲೋಕಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧಂ |
ಸುವಿದಿತಯತಿಭಂಗಂ ಭಿ
ನ್ನವೃತ್ತಮೆಂದಿಂತು ವಾಕ್ಯದೋಷಮಿವಕ್ಕುಂ ||

೪೫೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೬

ವೈತಿಕೀರ್ಣಪದಕ್ರಮಮನು
ಚಿತಾನ್ವಯಂ ವೈವಹಿತಾನ್ವಯಂ ತಾನದು ದಲ್ |
ಮತಿಸಮ್ಮೋಹಮನಿದಿರವ
ರ್ಗ ತೋಡರ್ಚಲ್ವೇಡ್ವೊಡಲ್ವ²ಗಲ್ಲದು² ದೋಷಂ ||

೪೫೬

ಅವರ್ಕ ೮೫೫ಂ ||

ಒಳಕೊಳ್ ಮುಂ ನಿನಗಿಲ್ಲದ
ಮುಳಿಸಂ ಕಾಲೆ ಟಗಿದೋಪನಂ ತೊಟ್ಟಿ ದಯೆಯಿಂ |
ತಳಿಮಳಗುತ್ತೆ ನುನಯದಿಂ
ತಿಳಿಪಲ್ಕೆಂದೆಹಗದನ್ನ ಮೆನ್ನರುಮುಟಿಗುಂ ||

೪೫೭

ಪತ್ರಂ ಭುಜಂಗನಮಿತಿ ಕ
ಳತ್ರಂ ದಳ್ಳುರಿ ವಿಧೂಷಣಾವಳಿ ಭೂಭೈ |
ತ್ಪತ್ತಿ ಗವಾಧಿಪನಜಿನಂ
ನೇತ್ರಂ ನಿವಸನಮೆನಿಪ್ಪನೊಸೆಗೆಮಗಧವಂ ||

೪೫೮

1 ಮಿಂತು (ಓ.ಮ.ಅ).

2 ಗೆಲ್ಲಂ (ಅ).

3 ಮಳಾಕು (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೭

ಅವಧಾರಿಸದುಕ್ತಾರ್ಥಮ

ನವಿಶೇಷದೇ ಮಗುಬ್ಬು ¹ನುಡಿದೊಡೇ¹ಕಾರ್ಥಂ ಕ್ರೋ |

ಧವಿಷಾದವೇದಧಯಹ

ರ್ಷವಿನ್ಮಯಾದಿಗಳೊಳಿನ್ನವಿಷಮದುಷ್ಟಂ ||

೪೫೯

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಉನ್ಮನಮೆ ಮಾಬ್ಬುಮುತ್ತೆಯ

ನುನ್ಮದಹರ್ಫಣಶಿಖಂಡಿಕೇಕಾವಿರುತಂ |

ತನ್ಮಧುರಧ್ವನಿಯುಂ ಜಳ

ಧ್ಯನ್ನೇಫನಿನಾದಮೊದವೆ ²ದೇವೇನ²ಗೆನಗುಂ ||

೪೬೦

ಅಪರಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ಗಗನಾಧ್ಯರ³ ಶರಣಾಗಿಮಾಗಿಮಮರರ³ ನಿಂದಾನಿಮಾನಿಂ ದಿಶಾ

ಳಿಗಧೀಶರ³ ನೆರೆದೊಡ್ಡಿ ಮೊಡ್ಡಿ ಮುರಗರ³ ಬಂದೆಯ್ವು ಮೆಯ್ವುಂ ಮನ |

ಸ್ವಿಗಳೇ ದೈತ್ಯನನಿಕ್ಕಿಮಿಕ್ಕಿಮದಟರ³ ಪೂಣ್ಣಣ್ಣಿ ಮಣ್ಣಿಂ ಯಶೋ

ರ್ಥಿಗಳೆನ್ನಂ ನೆಲೆ³ಗುಯ್ಯಮುಯ್ಯ³ಮೆನುತುಂ ತನ್ವಂಗಿ ಪುಯ್ಯಲ್ವದಳ³ || ೪೬೧

⁴ಸೂತ್ರಂ⁴ ೧೦೮

ಕರಿಕಳಭಮೆನೆ ಶಿರಶ್ಚೇ

ಬರಮೆನೆ ನವಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯೆನೆ ಮೌಕ್ತಿಕಭಾ |

ಸುರಹಾರಯಪ್ಪಿಯೆನೆ ಪೌ

ನರುಕ್ತ್ಯಮಾಗದು ವಿಶೇಷನಂಭಾವನೆಯೊಳ⁵ ||

೪೬೨

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಅ ರಾಜಶಿರಶ್ಚೇಬರ

ನಾರಿಂದಂ ಪಿರಿಯನಳವಿಯೊಳ⁵ ಬಳವದಹಂ |

ಕಾರದೆ ಬರೆ ⁵ತಗೆವಂ⁵ ಸ್ತಂ

ದೇರಮಕಳಭಮ⁵ನುಪಾತ್ತವಾಲಧಿ⁵ಮೂಲಂ ||

೪೬೩

1 ಮಿಡುವುದೇ, ಬಿಡುವುದೇ (ಓ.ಮ). 2 ದಶದಿಶೆ (ಓ.ಮ). 3 ಗೊಯ್ಯು ಮೊಯ್ಯು (ಓ). 4 “ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ” ಎಂದು ಕೆಲವು ಮಾತೃಕೆಗಳಿಲ್ಲದೆ. 5 ತಗೆದಂ(ಓ). 6 ಉದಾತ್ತವಾರಿಧಿ (ಮ).

ನವಕುಸುಮಮಾಲೆ ಮೌಕ್ತಿಕ
ವಿವಿಕ್ತಹಾರಾನುಕಾರಿ ¹ಕರ¹ಮೊಪ್ಪಿಕ್ಕುಂ |
ಸವಿರಾನದನ್ಯವನಿತಾ
ನಿವಹಘನಸ್ತನತಟಾಂತರವ್ಯಾಂಗ್ಯಂ ||

೪೬೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೦೯

ವ್ಯರ್ಥಂ ಪೂರ್ವಾಪರವಿಹಿ
ತಾರ್ಥವ್ಯಾಘಾತದಿಂ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಪದಂ |
ಸಾರ್ಥಕಮಕ್ಕುಮನರ್ಥಕ
ದರ್ಥಿತಜನದುಕ್ತಿವಿಷಯದೊಳ್ ಮತ್ತದುವುಂ || ೪೬೫

ಅಯಿರಡರ್ಕಂ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಎಹಗಿನು ಭುಜವಿಜಯದಿನಣ
ಮುಹಿದೆ ಬಿಗುರ್ತಿಪರಾತಿನೃಪರಂ ಧರ್ಮ |
ಕೈಜಿವೆಪ್ಪಾಗಿದರ್ಯ² ನಿಲಂ
ಪೆಹಿರಾರುಂ ನಿನಗೆ ಪಗೆವರೆಂಬರುಮೊಳರೇ || ೪೬೬

ಪರದಾರಗಮನಮಾರ್ಯಾ
ಚರಿತಂ³ಗೆನಗೆಂತು² ಯುಕ್ತಮಕ್ಕುಂ ತತ್ಸಂ |
ದರರುಚಿರಮಧುರ³ವನಿತಾ³
ಧರಪಾನಂ ತಾನದೆಂತು ಪೇಡ⁴ಕೂ⁴ದುಗುಮೇ || ೪೬೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೦

ಮೊದಲೊಳ್ ಮುಂ ಪೇಲ್ಪುದ್ದೇ
ತದಂದಮನುದೇಶಮಾಗದಂದಕ್ರಮಮಿ |
ನ್ನದುವುಂ ಸಂಬಂಧಕ್ಕಾ
ವುದಾನು⁵ಮವ⁶ಬೋಧಹೇತುವಾ⁶ದೊಡ⁶ದೋಷಂ || ೪೬೮

ಉದಾಹರಣೆ ||

ಸತ್ಪರಜಸ್ತಮೋಗುಣವಿಭಾಗದಿನೀ ತ್ರಿಜಗಕ್ಕೆ ತಾನೆ ಕ
ತ್ಯತ್ಯದೊಳೊಂದಿಯುಂ ⁷ನಿಜಿಯೆ⁷ ಸಂಹರಿಸಲ್ ⁸ನಿಜಿದುಂ⁸ ಸಮಂತು ನಿ |

1 ಕಳ (ಓ). 2 ನಿನಗೆಂತು (ಅ). 3 ವ್ಯತ್ಯಾ (ಅ). 4 ಮೂ (ಅ).
5 ಮನು (ಅ.ಇ). 6 ದೊಡ (ಓ). 7 ಬಿಜಿಯೆ (ಅ). 8 ಮೆಜಿದುಂ (ಅ).

ತೃತ್ವಮನಾಂತುಮಿಶನಜನಚ್ಯುತನೆಂಬಿನೆಗಂ ವಿಭಿನ್ನಮೂ
ರ್ತಿತ್ವಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ ಪರಮೇಶ್ವರನೀಗೆಮಗಾಪ್ತತತ್ವಮಂ ||

೪೬೯

ಪಾತಂ ಪಿತ್ತಂ ಕಫಮಂ

ಬೀ ತಿಡಿಂ ಮೂಟು ದೋಷಮಾದ್ಯಂತನಮಾ |

ಪ್ರಾತಂಗಲಪುಷ್ಪದಿನತಿ

ಶೀತದಿನುಪಶಮಿಕುಮಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮದೊಂದುಂ ||

೪೭೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೧

ಕಾಳಸ್ವಭಾವದೇಶನ

ಮಾಳಕ್ಷಿತವಸ್ತು ರೂಪವಿಪರೀತಮ¹ದಂ |

ತಾ¹ಳೋಕ್ತ²ವಿರುದ್ಧಂ ಗುಣ

ದೋಳಿಗೆ ವಂದಿರ್ಕುಮರಮೆ² ಕವಿಕೌಶಲದಿಂ ||

೪೭೧

ಅನಿತರ್ಕಂ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ವಿಕಟಾಂಭೋರುಹಪ್ಪಂಡಮುನ್ಮದಮರಾಳಾನೀಕಮುತ್ಪಲ್ಲ ಚಂ
ಪಕಮಾಕಂದಮಹೀಜಮುಜ್ಜ್ವಲವಿಯದ್ರಂಗಂ ಸ್ಪುಟತ್ಯೋಕಿಲ |
ಪ್ರಕಟಾರಾವಪರಂಪರಾಪರಿಗತಾಶಾಕುಂಜಮಕ್ಷೀಬ ಕೇ
ಕಿಕದಂಬಂ ಜಗತೀಜನಕ್ಕೆ ಪಡೆದತ್ತಭ್ರಾಗಮಂ ರಾಗಮಂ ||

೪೭೨

ಇದು ಕಾಲವಿರುದ್ಧಂ ||

ಕೋಡುಳ್ಳ ತುರಂಗಂ ಬಂ

³ಡಾಡುವ³ ನವಕರ್ಣಕಾರಮತಿಮಧುರತೆಯೊಳ್ |

ಕೂಡಿದ ನಿಂಬಾರಾಮಂ

ನಾಡೊಳಗೊಳವೆಂದೊಡಿನನ್ನದೇವರ್ಣಪುದೋ ||

೪೭೩

ಇದು ಸ್ವಭಾವವಿರುದ್ಧಂ ||

ಕರ್ಪೂರಧೂರುಹಾರಾಮೋ

ತ್ವರ್ಪದ್ವಿಳಿ [ವಿ]ಧೂನರಂ |

ತೋರ್ಪುದಾತಿಥ್ಯಮಂ⁴ ಮಾಡರ್

ಬರ್ಪಂತೀ ಮಲಯಾನಿಲಂ⁴ ||

೪೭೪

ಇದು ದೇಶವಿರುದ್ಧಂ ||

1 ದಿನಾ (ಅ). 2 ವಿರುದ್ಧಗುಣಂರಾಲಸದೊಳ್ಳಿಗೆ ಮಧುರ (ಓ), ವಿರುದ್ಧಂ
ಗುಣರಾಲಸದೊಳಿಮುಸುಗೆ (ಮ). 3 ಡೋಡಿದ (ಅ.ಮ). 4 ಮೆನೆಮಾಡರಾರ್ಪಂ
ಬರ್ಪಂತೀ ಬಂದುದಂದುಮಲಯಾನಿಲನಿಂ (ಓ.ಮ).

ಬೇಟೊಂದದ್ದು ತರನಮಂ
ಬೀಟುತ್ತ ಮನ್ನೇಕವಿವಿಧಫಲಪರಿಣತಿಯಂ |
ದಾಟುಂ ಬುತುಗಳುಮೊಡನೆಯೆ
ತೋಟುದುವು ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂ ¹ಮುನಿಪತಿಯಾ¹
ಇದು ಕವಿಕೌಶಲಂ

೪೭೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೨

ನ್ಯಾಯಾಗಮನೈಪವಿದ್ಯಾ
ಮ್ನಾ ಯಕಲಾಕಾಮತಂತ್ರವಿಷಯವಿರೋಧ |
ಪ್ರಾಯಂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧಂ
ಶ್ರೇಯಮದಂತೆಲ್ಲಯಾನುಮುಕ್ತಿಕ್ರಮದಿಂ || ೪೭೬

ಉದಾಹರಣ್ ||

ಅವಿನಶ್ವರಗತಿ² ಸಂನ್ಯಾ²
ರವೆಂಬ ³ನುಗತೋಕ್ತಿ³ ನತ್ಯಮಂತಲ್ಲದೊಡಾ |
ನವನೀಲನೀರಜಾಕ್ಷಯ
ನವಿರಾನಾಲೋಕಮಿನ್ನು ಮಿರ್ಕುಮೆ ಮನದೊಳ್ || ೪೭೭

ಉಪನಯನಂಗೈಯ್ಯದೆಯುಂ
ಸ್ವಪೂರ್ವವಾಸನೆಯ ಬಲದಿನಿಂತೀತಂ ವೇ |
ದಪುರಾಣವೇದಿಯಾದಂ
ವೈವೇಕ್ಷೆಗೆಯ್ಗುಮೆ ವಿಶುದ್ಧಮಣಿ [⁴ಸಂಸ್ಕೃತಿ⁴]ಯುಂ || ೪೭೮
ಉಡಿದುವರ್ಕುಮಿ ತೆಹದಿ⁵ ನಟುದುಕೊಳ್ಳುದು⁵

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೩

ನಿಯತಸ್ಥಾನಂ ಪದವಿಸ್ಯ
ತಿಯೊಳಾದ ವಿರಾಮಮುಟಿಗೆ ಯತಿಯಕ್ಕುಮದ |
⁶ರ್ಕಯಥಾಗತಿ⁶ ಯತಿಭಂಗಂ
ಪ್ರಯುಕ್ತನಮಭರವಿಭಾಗದೊಳ್ ⁷ನಿರ್ದೋಷಂ⁷ || ೪೭೯

1 ತನ್ಮುನಿಯಾ (ಅ). 2 ಸಂಸಾ (ಅ). 3 ಸಂಗೋಕ್ತಿ (ಅ.ಮ). 4 ಸಂ
ನ್ಯತಿ (ಅ.ಇ). 5 ನಟುವುದು (ಒ.ಮ). 6 ಕರ್ಕಯಥಾರ್ಥಗತಿ (ಅ). 7 ನಿರ್ದು
ಷಂ (ಅ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಅತಿಮೃದುವನಿಟಿಸುಗುಂ ಮ

ತ್ವತ್ತಿತ್ತೀವ್ರನನಣಮೆ ಜನಮದೇಶದದೆಂತುಂ |

ಮತಿವಂ¹ ತನಂತಱುಂದಿ¹

ಕ್ಷತಿಯಂ² ಬನದಾಗಿ² ಮಾಡ್ಕ ಮಧ್ಯಮಗತಿಯಿಂ ||

೪೮೦

ಇಂತೀ ಪೇಱಾನ್ಮಪಗುಣವಿಭೇದಂಗಳಂ ತಾಳ್ವಿ ನಿಂದಾ

ತಂ³ ತನ್ನೊಳ್³ ತಾಳ್ವು ಗುಮವಿಳಲೋಕ್ಕೈಕನಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಂ ವಿ |

ಭ್ರಾಂತೇಂ ಭೂಮ್ಯಂತರರಿಪುಗಳಂ ಗೆಲ್ಲು ವಿಕ್ರಾಂತದಿಂ ಕ

ರ್ಪಾಂತಸ್ಥಾಯಿಪ್ರಕಟವಿಹುಟ್ಟೀರ್ತಿಗಂ ಕಾಂತನಕ್ಕುಂ ||

೪೮೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೪

ಗುರುಲಘುರಚನೆಗೆ ನಿರ್ದ

ಷ್ಟರೂಪಹೀನಾಧಿಕಾಕ್ಷರಂ ಭಂದದೊಳೊಂ |

ದಿರೆ ಭಿನ್ನವೃತ್ತಮೆಂಬು⁴ದು⁴

ದುರುಕ್ತಮತ್ಯಂತದೋಷಮಕ್ಕುಂ ಕೃತಿಯೊಳ್ ||

೪೮೨

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಜೀಮೂತಕೇತುಗಣ್ಣಂ

ಗೆ ಮೇಘವಾಹನದಂತು ಮುಂ ಬೆಸಕೆಯ್ತುಂ |

ನಿಮ್ಮಣ್ಣಂಗೆ ಮತಂಗಂ

ಗಾ ಮಾಡ್ಕೆಯೆ ವಿನಯದಿಂದೆ ನೀಂ ಬೆಸಕೆಯ್ಯಿಂ ||

೪೮೩

ಪಣಮ⁵ ನೀಯನಂ⁵ ಪ್ರಿಯಂ ನುಡಿದಂತುಂ

ಮಾಣಿ ಮತ್ತವನ ಪಂಬಲನೆಂತುಂ |

ಕೇಣಕಾಱನನದ್ಲೇಕೆಗ ಕಾವ್ಯ⁶

ನಾಣಪುತ್ತ ನಗೆಯಂ ನೀಂ ಬಗೆಯ್ಯಿಂ ||

೪೮೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೫

ಮಿಗೆ ದರ⁷ ವಲಂ ವೆಳಂ ಮ

ತ್ತೆ ಗಡಂ ಗಳ ಕೆನ್ನಮೆಂಬನರ್ಥಕಪದಮಂ |

1 ತರದಹುವುದಿಂತೀ (ಒ), ತರದಹುನಿಂತೀ (ಅ), ತರಹವರಿಂತೀ (ಮ). 2 ವಶ
ಮಾಗಿ (ಅ). 3 ತನ್ನೊಳ್ (ಅ.ಒ). 4 ದಾ (ಒ). 5 ನೀಯನೆಂ (ಒ.ಮ). 6 ಗಣ
ಕವೈ (ಒ).

ನೋಗಯಿನೆ¹ವಾಕ್ಯಾ¹ಲಂಕೃತಿ

ನೆಗಡ್ಯಡೆಯೊಳ್ ಪೇರೈ ಪೇರಿದಿರ್ಕುಟಿದೆಡೆಯೊಳ್ || ೪೮೫

ವಿರಹಿ ಮೃಗಂ ದಲಂ²ಜಿನುವವಂ ಮಧು ದರ³ ಬಲೆಗಳ್ ಲತಾಳಿ ದರ⁴
ಕರಿಕು ಕನಲ್ಪು ಕಾಯ್ದು ವಿರಹಾಗ್ನಿ ದಲೊಪ್ಪುವ ಕೆಯ್ಯೊಳಂ ದರಾ |
ಗುರಿ ಪವನಂ ದಲೆಂಬಿನಮನಂಗನ ಬೇಂಟೆಯ *ಬಂದದಂತೆ ಬಂ
ದಿರೆ⁵ ಪೊನನುಗ್ಗಿ ಕೆಯ್ಯಿಟೆಯ ಕಣ್ಣೆನೆದಿರ್ದುವು ನಂದನಾಳಿಗಳ್ || ೪೮೬

ಮಾವಿನ ಕೊನೆ ಮಾವಿನ ನನೆ

ಮಾವಿನ ಪೂ ಮಾವಿನಳೆಯ ಮಿಡಿ ಮಾವಿನ ಕಾಯ್ |

ಮಾವಿನ ಪಣ್ಣೆಂದು ಜನಂ

ಭಾವಿನ ನರ್ವಾಂಗನುಂದರಂ ಮಾವೆ ವಲಂ ||

೪೮೭

ವಿಕ್ರಮವಹಿ ಮುನ್ನ ಉರ್ದುಕೊಂಡುದು ತನ್ಮುನಿಯಂ ಗಡಪ್ಪವೇ
ಧಕ್ರತು ಧೂಮವಾದುದು ಗಡಂ ಬಟಿಯಂ ಶಿಖಿ ಧೂಮಯೋನಿಯಂ |
ಬೀ ಕ್ರಮವೆಂತು ಪೇಟಿಮೆನೆ ವಿಕ್ರಮಯಜ್ಞ ವಿಧಾನಮಂ ಧರಾ
ಚಕ್ರಮ ಮೆಟ್ಟಿ ಬಣ್ಣೆನೆ ಜನಂಬಡದಂ ಪೊಲಕೇಶಿವಲ್ಲಧಂ ||

೪೮೮

ತೊಳಗೆ ಪೊನ್ನರಥಂ ರಥವಾಜಿ⁴ಗಳ್⁴

ಕಿಳಿಪಿ ವೀರರಸಂ ಕರೆಗಣ್ಣೆ ಕಂ |

ಟಳನೆ ಮೆಯ್ಯ ವಿರಗ್ಗಳಮೊಪ್ಪಿದಂ

ಗಳ ನರಿತ್ನುತನಾಹವಲಂಪಟಂ ||

೪೮೯

ಅಂಕುರದಿಂ ಪ್ರವಾಳಚೆಯದಿಂ ನವಕುಟ್ಟಿ ಲಶೋಭೆಯಿಂ ದೆಡಂ
ಗಂ ಕುಡುತಿರ್ಪ ಪುಷ್ಪರುಚಿಯಿಂ ವಿಳಸತ್ಪಳನಂಕುಳಂಗಳಿಂ |
ಪಂಕರುಹಾಸನಂ ಬರೆದು ಬರ್ಚಿಸಿದಂತಿರೆ ನೋಡೊಡತ್ತಲುಂ
ತಾಂ ಕರಮೊಪ್ಪಿ ತೋಱು⁵ವುದು⁵ ಬಂದ⁶ ಬಸಂತದೊಳೊಂದು ಮಾಮರಂ⁶ ||

ಪಗಲೊಪ್ಪದು ಶಶಿ ನಿಶೆಯೊಳ್

ನೋಗಯಿನದರವಿಂದಮದಲುನಂತೆರಡುಮನೆಂ |

ತು ಗಡ ನಮನೆಂದೆನಾ ಶಿಶು

ಮೃಗನಯನೆಯ ಪಗಲುಮಿರುಳುಮೊಪ್ಪುವ ಮೊಗಮಂ ||

೪೯೦

1 ಕಾವ್ಯಾ (ಅ.ಮ). 2 ರಾಡಿನುವವಂ ಮದನಂ (ಒ). 3 ಬೀಜದಂದದಿಂ
ಬರೆ (ಒ.ಮ). 4 ಪೊಳ್ (ಒ.ಮ). 5 ಪುಪ್ಪ (ಒ.ಮ). 6 ಬಸಂತದ ನಂದನಾಳಿ
ಗಳ್ (ಒ.ಮ)

ಕೀಟು ಪೌರುಷಮನಾತ್ಮ ಪುಣ್ಯದಿಂ
ಬೇಟು ಮಾಡ¹ ದೆಸೆಶ್ಚೇಂ¹ ವಿರೋಧಿಯಂ |
ಮಾಟುಗುಂ ವೆಟುಮೆಟುಂಕೆಯೊಂದಟುಂ
ಪಾಟಲಾರ್ಕುಮೆ ಪತತ್ರಿರಾಜನುಂ ||

೪೬೨

ಆ ಕಥೆ ಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ
ಭೀಕರಕರಮಕರನಿಕರಭಿನ್ನತರಂಗಾ |
ನೀಕಲವಣಾಂಬುರಾಶಿವ್ಯ
ತಾಕೃತಿ ಕಮನೀಯಮುಂಟು ಜಂಬೂದ್ವೀಪಂ ||

೪೬೩

ಬಿಚ್ಚತಮಿದುರ್ ಕಣ್ಣ ಪನವೋಡುವಿನಂ ಸಲೆ ನೀನೆ ನೋಡ ಬೆ
ಮೆಚ್ಚರನಿಕ್ಕಲೆನ್ನ ಭಜದಂಡಮೆ ಸಾಲದೆ ಕೆನ್ನ ಮೆಲ್ಲಿಯುಂ |
²ಮೆಚ್ಚದೊನ್ನಿಲ್ಲ² ನಿನ್ನಳವನಿನ್ನದಟುಂ ಗಳ ನೀನೆ³ಯಾನಕ
ವ್ಯಚ್ಚಿತನಯಾ³ ತ್ರಿಶಕ್ತಿಯುತನಯಾ³ ವಿಜಿಗೀಷುವಯಸ್ತಪೈರಿಯಯಾ³ || ೪೬೪
ಮತ್ತಮುಟಿಮವರ್ಕ್ಕಮಾ ತೆಟದಿಂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವು ||

ಇದು ಕಾವ್ಯಮೆಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿಯೊಳ್ ವಾಕ್ಯವಾಕ್ಯಾರ್ಥದೋಷಾನು
ಕೀರ್ತನಪ್ರಕರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಂ

ಗೀತಿಕೆ ||

ಈ ಹೇಟ್ಟು ಮಾಪ್ಪೆಯಿಂ ದೋಷಾ
ಲೇಪಂ ಪೊರ್ದದಂತಿರೆ ನನ್ನಿಬಂಧ |
ವ್ಯಾಪೃತನಕ್ಕೆ ಗುಣವದರ್ಥಂ
ವ್ಯಾಪಕಮಾಗೆ ಕವಿತ್ವ ತತ್ವದೊಳ್ ||

೪೬೫

⁴ಸಮುಚಿತ⁴ಕೃತಿದೋಷದೊಪ್ಯಮಾರ್ಗ
ಕ್ರಮಪರಿಭಾವಿತ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯಪ್ಪೊಂ |
ಗಮಳಿನ ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಶ್ರೀ
ಸಮನಿಸುಗುಂ ಸತತಾಭಿಯೋಗದಿಂದಂ ||

೪೬೬

ಸಾರವಿಚಾರ ⁵ಬಂಧುರ⁵ಮತಿಪ್ರಸರಂ ಪರಿಪಕ್ವಶಾಸ್ತ್ರಸಂ
ಸ್ಮಾರನುಪೇತಕೌತುಕರಸಂ ವಿದಿತಾಗಮಲೋಕವೃತ್ತನು |

1 ದೆಸೆಪಂ (ಓ). 2 ಮೆಚ್ಚದೊನ್ನಿಲ್ಲ (ಅ). 3 ಯಾನೆಕಾಬ್ಯಾಚ್ಯತನಯಾ (ಅ)

4 ಸಮುದಿತ (ಅ.ಓ). 5 ಚಂಚುರ (ಮ).

ತ್ಸಾರಿತಮತ್ಸರಂ ಸುಜನವತ್ಸಲನೆಲ್ಲಿಯುಮೀತನೆಂದು ಕೆ
ಯ್ವಾರದೆ ಬಣ್ಣ ಕುಂ ವಿಬುಧಮಂಡಳಿ ಪಂಡಿತನಾಗವರ್ಮನಂ || ೪೯೭

ಇದು ಸಕಳಸುಕವಿಜನಮನಸ್ಸರೋಜನೀರಾಜಹಂಸಾಯಮಾನಾನೂನ
ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ ಶ್ರೀನಾಗವರ್ಮಪ್ರಣೀತಮಪ್ಪ
ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದೊಳ ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿ
ಯೆಂಬುದು ದ್ವಿತೀಯಾಧಿಕರಣಂ

ಗುಣವಿವೇಕಾಧಿಕರಣಂ

ಮಾರ್ಗವಿಭಾಗದರ್ಶನಪ್ರಕರಣಂ

ಇದು ಸೌಂದರ್ಯಗುಣಪ್ರಕಾಶಮಿದು ತಾನಗ್ರಾಮ್ಯತಾಧಾನಮಿಂ
ಅದು ಭಾಸ್ವತ್ಪರಭಾಗರಮ್ಯಮಿದು ಬಂಧಾಶ್ಲೇಷವಿಚ್ಛಿತ್ತಿಗಾ |
ಸ್ವದಮಂ¹ದಿಂತು¹ಚಿತಪ್ರಯೋಗ²ವಿಧಿಯಂ ಸಯಪ್ಪಿನಂ² ತರ್ದಿ ಪೇ |
ಒಬ್ಬದು ಪೂಮಾರಿಯನಿಂಬಿನಿಂ ಸಮವಪೂರ್ ಸತ್ಯವ್ಯಮಂ³ಕಬ್ಬಿಗಂ³ || ೪೯೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೬

ನಿರತಿಶಯಕಾವ್ಯಶೋಭಾ
ಕರಂಗಳಾಗಿರ್ಪ ಧರ್ಮಮವು ಗುಣಮಕ್ಕುಂ |
ಪರಮಪುರಾಣಕವೀಶ್ವರ
ನಿರೂಪಿತಂಗಳ ವಿಚಿತ್ರಮಾರ್ಗಯುತಂಗಳ || ೪೯೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೭

ಸಮಸಂಸ್ಥಿ ಪ್ವಾರ್ಥವ್ಯ
ಕ್ತಿಮಧುರಕಾಂತಪ್ರಸನ್ನಸುಕುಮಾರೋಜ |
ಸ್ವಮಭಿಮತೋದಾರಾಹ್ವಯ
ಸಮಾಧಿಗಳ ಕೃತಿಗುಣಂಗಳೀರಯ್ದಕ್ಕುಂ || ೫೦೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೮

ಅದಂತನೆ |

ಸಮಮೆಂಬುದು ಬಂಧದೊಳವಿ
ಪಮಂ ಮೃದುಸ್ಫುಟವಿಮಿಶ್ರ⁴ವಿನ್ಯಾಸಪದ⁴ |
ಕ್ರಮದಿಂ ಮೂರು ತೆರಿಂ ಬಂ
ಧಮುಂ ಯಥಾರ್ಥಾನುವೃತ್ತಿಯಿಂ ವರ್ತಿಸುಗುಂ || ೫೦೧

1 ದೆಂದು (ಓ.ಮ).

2 ವಿಧಿಯಂಸ್ತೃತಿರ್ಪಿನಂ (ಅ).

3 ಕಬ್ಬಿಗಂ (ಮ).

4 ವರ್ಣೋದಾತ್ತ (ಓ.ಮ).

ಉದಾಹರಣ್ ||

ಮೃದುಬಂಧಕ್ಕೆ ||

ಶರದದೊಳೊನಲ್ಪು ¹ ಬಿಡುತುಂ¹

² ಧರೇಂದ್ರಗಿ² ರಿಕರಿಗಳುಡಿಯೆ ಪಾಯ್ದು ಪು ಕಾಯ್ದುಂ |

ಕರಟತಟಗಳಿತಮದಜಳ

ಪರಿಮಳನಮವಿದಳದಳಿಕುಳಂ ನಗಕುಳಮಂ ||

೫೦೨

ಸ್ವುಟಬಂಧಕ್ಕೆ ||

ಅಂಭೋನಿಧಿಗಂಭೀರಂ

ಶುಂಭದ್ವಜಗೇಂದ್ರಭೋಗನಿಧಿಭುಜಪರಿಘಂ |

ಜಂಭಾರಿವೈಭವಂ ವಿ

ಶ್ವಂಭರೇಗಧಿನಾಥನಶ್ವಕಂಠಂ ಖಚರಂ ||

೫೦೩

ಮಿಶ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ||

³ ಹಸ್ತಾವಚಯದಿ ನುರು³ ಪು

ಷ್ಪಸ್ತಬಕಮನುನ್ಮದಧ್ರಮದ್ಧ್ರಮರಪರಿ |

ತ್ಯಸ್ತಮತಿ ಮೆಲ್ಲನೆಣಗಿ ಘ

ನಸ್ತನವತಿ ಕೊಯ್ದುಳಾಮ್ರಶಾಖೆಯೊಳೊರ್ವಳ್ ||

೫೦೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೧೯

ಅಶಿಥಿಲಪದಚಯರಚನಾ

ತಿಶಯಂ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಮೆಂಬುದಕ್ಕುಮನೇಯಂ |

ವಿಶದಾರ್ಥಂ ಶಬ್ದಾನ್ವಯ

⁴ ವಶ⁴ ಮರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಪೇಟಲ್ಪಡೆಗುಂ ||

೫೦೫

ಉದಾಹರಣ್ ||

ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ||

ಅದಿರದಿದಿರಿದಿರನೆಯ್ತುಂ

ದೊದಲುತ್ತುಂ ಪೊಕ್ಕು ಪಟುಪವಿಪ್ರತಿಮಭುಜಂ ||

ಕೆದಲು ಮೆಣಿದೋವದೆಚ್ಚುಂ

ಕದನದೆ ವಿದ್ವಿಡ್ವಳಪ್ರಧಾನರನಿದ್ರಂ ||

೫೦೬

1 ಬಿರ್ದುತಂ (ಓ.ಮ). 2 ದುರಗಿಂಚರ (ಓ). 3 ಹಸ್ತಾವನಿಚಯವಂ (ಓ.ಮ)

4 ಮಸ (ಓ.ಮ).

ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ||

ಓರಂತೆ ಪರೆದ ನವನಂ
ಧ್ಯಾರುಚಿಯಿಂದಪರದಿಗ್ವಿಭಾಗದೊಳಿನೊಂ |
ದಾರಕ್ಕಮಾಗಿ ನೇಱುಲ
ದೋರೆಯನನುಕರಿಪುದಾದುದಾಗನಮಾಗಳ ||

೫೦೭

ನೇಯಕ್ಕೆ ||

ಅರಕ್ಕಮಾಗಿ ನೇಱುಲ
ದೋರೆಯನನುಕರಿಪುದಾದುದಾಗನಮನೆ ನಂ |
ಧ್ಯಾರುಚಿಯನಕ್ಕುಮೆಂದವ
ಧಾರಿಸಿ ನೆಱುಯಿಡುಕೊಳ್ಳು¹ ದಿದು¹ ನೇಯಾರ್ಥಂ ||

೫೦೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೦

ಅಗ್ರಾಮೃವಚನವೃತ್ತಿ ನ
ಮಗ್ರನಾಪೂರ್ಣಮಪ್ಪದದು ಮಧುರಂ ನಿ |
ವ್ಯಗ್ರ²ಪದವಿನೃತಿ ಪರಚಿ
ತ್ತಗ್ರಹಣ²ನಮರ್ಥಮಪ್ಪದಂತದು ಕಾಂತಂ ||

೫೦೯

ಉದಾಹರಣ್ ||

ಮಧುರಕ್ಕೆ ||

ಅಳಿಕುಳರುತಿಗಳಿನವನತ
ಪಳತರುಗಳಿನುಚಿತಕುಸುಮಗಂಧದಿನಬಳಾ |
ವಿಳನನದಿಂದೀವುದು ಗಂ
ದಿಳವಿಷಯಂ ಸಕಳವಿಷಯರಸರಸಿಕತೆಯಂ ||

೫೧೦

ಕಾಂತಕ್ಕೆ ||

ಅರನಾಶ್ವನಮೆನ್ನದೆ ಕೇಳ
ಪರಮಾರ್ಥಮನೀಗ್ಗಳನಗೆ³ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪದಂ |
ದೊರೆಕೊಂಡಂತಾದುದು ಪೋ
ಲ್ತರೆ ದೇವರ ಬರವೆ ದೇವದೇವರ ಬರವಂ ||

೫೧೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೧

ಅತಿರೂಢಾರ್ಥಮಗೂಢಂ
4ಪ್ರತಿತಿ⁴ಸುಧಗಂ ಪ್ರಸನ್ನಮೆನೆಪಚೆಗುಮಪಾ |

1 ದದು (ಅ.ಮ).

2 ಪದಸ್ಥಿತಿರಚಿಸೋಪಗ್ರಹಣ.

3 ಇಮ್ಮ (ಅ).

4 ಪ್ರತಿತಿ (ಅ.ಮ).

ಕೃತನಿಷ್ಠು ರಾಕ್ಷರಂ ಲಾ

ಲಿತಲಲಿತಪದಪ್ರಕಾರಮದು ಸುಕುಮಾರಂ ||

೫೧೨

ಅವರ್ಕ್ಕನುಕ್ರಮಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಮದುಗಳೊಳಗಲರ್ಧ ¹ ನೆಯ್ತುಲ ¹

ಕಡುಗಂಪುಮನಿವಹ ² ಕಂಪೆ ² ಗೆಲ್ಲುವು ನಾಸಿ |

ಮುಡಿಯೆನೆ ಪೊಂಬಣ್ಣ ದ ಕೆಂ

ಪಿಡಿಡಿರೆ ಸೊಗಯಿಪುವು ಗಂಧಶಾಲವನಂಗಳ್ ||

೫೧೩

ಮಣಿಧವನಂಗಳ ರುಚಿಗಳ್

ಪೆಣೆದು ನಭೋಂಗಣದೊಳಮರಚಾಪವಿಳಾಸ |

ಕೈಣಿಯಾಗಿರೆ ಬಹುವಿಧದಿಂ

ಕುಣಿವುವು ಕಾರ್ಗತ್ತು ಕೇಗಿ ಸೋಗೆನವಿಲ್ಲಳ್ ||

೫೧೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೨

ಪಿರಿದುಂ ಸಮಾಸಮಾಗಿರೆ

ವಿರಚಿಸುವುದು ತಾನದೋಜಮಕ್ಕುಂ ಲೋಕೋ |

ತ್ತರವರ್ಣನಂ ವಿಶೇಷಣ

ಪರಪ್ರಕರ್ಷೋಕ್ತಿ ಯುಕ್ತಮಪ್ಪುದುದಾರಂ ||

೫೧೫

ಉದಾಹರಣಿ ||

ಒಜಕ್ಕೆ ||

ಬಕಕುರರಪಕ್ಷ ³ ವಿಕ್ಷ ³

ಪ್ತ ಕಂಜಕಿಂಜಲ್ಪ ಪುಂಜಪಿಂಜರಿತಾಚ್ಛೋ |

ದಕಪರಿಪೂರ್ಣತಟಾಕ

ಪ್ರಕರಸರೋನಿಕರರಂಜಿತಾಶಾವಲಯಂ ||

೫೧೬

ಉದಾಹರಣಿ ||

ಬಹು ⁴ ಪೋಷಣದಿಂ ⁴ ಮಾವಿನ

ಸಹಕಾರದ ಸೊನೆಯ ಸೋನೆ ದೆಳೆಯಿಸ ಬೆಳೆಗುಂ |

ಮಹಿಯೆನೆ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಪಿತಾ

ಮಹಂಗಮರಿದೆಗ್ಗೆ ಮೊಗ್ಗೆ ನಿನಗಮದೆನಗಂ ||

೫೧೭

1 ನೆಯ್ತುಲ. 2 ಕಂಪೆ (ಅ). 3 ನಿಕ್ಷ (ಓ.ಮ). 4 ದೋಷಮನಿಂ (ಓ),
ಪೋಷಮನಿಂ, ವರ್ಷಮನಿಂ (ಅ).

ಮತ್ತಮಲ್ಲ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಿಶೇಷಣಕ್ಕೆ ||

ಮನೆಮನೆದಪ್ಪದೆಯುಂ ಪಳು

ಕಿನ ಕೇರ್ಗರ್ ಪವಳದನವ ಕಂಬಂ ಕರ್ಕೇ |

ತನದ ತೊರೆ ಪೊನ್ನ ಪೊನಜಂ

¹ತೆ ²ನೀಲದಡಿಗಲ್ಲ ಕೆಂ²ದೊಡೇವಣ್ಣ ಪುದೋ ||

೫೧೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೩

ಪೆಟವಟ ಧರ್ಮಗಳನೇ

ತೆಟದಿಂದಂ ತಂದು ಪೆಟವಟೋಳ್ ಪತ್ತಿನಿ ಕ |

ಣ್ಣೆಟೆಯೆ ಚತುರೋಕ್ತಿ ಕೃತಿಯೋಳ್

ನೆಟದಿರೆ ಪೇಟ್ಟುದು ಸಮಾಧಿಯೆನೆ ಪೆನರ್ವಡೆಗುಂ || ೫೧೯

ಉದಾಹರಣೆ ||

ವಿನಿಮಾಲತನೀರಾಂಬುಜ

ವನಮುನ್ನಿಲಿತನವೀನಕಮಲವನಂ ತ |

ದ್ವಿನಮುಖದೋಳ್ ಮಧುಪಾಳಗೆ

ಜನಿಯಿಸಿದುವು ಪದಯ ಸುನಿಲ ಪೊನ ಸುನಿಲಂಪಂ ||

೫೨೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೪

ಇವು ನಿಯತಂ ದಕ್ಷಿಣದೇ

ಶರ್ವತ್ರಿಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದೋಳ್ ನೆಗಟ್ಟುಂ ಮ |

ತ್ತವಟ ವಿಪರ್ಯಯವೃತ್ತಿಯೆ

ಬವರಿಸುಗುಮುದೀಚ್ಯಮಾರ್ಗದೋಳ್ ಪ್ರಚುರತೆಯುಂ || ೫೨೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೫

ಮೈದರ್ಭಗೌಡಮಾರ್ಗವಿ

ಭೇದಂ ಬಗೆವೊಡೆ ಗತಾನುಗತಿಕಮಿದೆಂದೊ |

ಲ್ದಾದರಿಪರ್ ಕೆಲಬರ್ ಸಂ

ವಾದದೊಳೆರಡುಂ ಸಮರ್ಥಮಪ್ಪುದುಂದಂ || ೫೨೨

ಇದು ಗುಣವಿವೇಕದೋಳ್ ಮಾರ್ಗವಿಭಾಗದರ್ಶನ ಪ್ರಕರಣಂ ಪ್ರಥಮಂ.

ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರನಿರ್ಣಯಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೬

ನಿಜದಿಂದಂ ಚೆಲ್ವೆಗೆ ವಿಬು
ಧಜನಪ್ರಿಯೆಗೆ¹ವಿಳಲೋಕವಿನುತ²ಪ್ರಮದಾ |
ಗ್ರಜೆಗೆ ಕೃತಿ³ನತಿಗೆ⁴ ಶಬ್ದಾ
ಧರ್ಜಾತಮಂತೆರಡು ತೆಹದಲಂಕೃತಿಯಕ್ಕುಂ || ೫೨೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೭

ಅವಱೋಳ್ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾ
ರವಿಭಾಗಂ ಯಮಕಮೆಸೆವನುಪ್ರಾಸಂ ಚ |
ತ್ರವಿಚಿತ್ರಭಿತ್ತಿ ವಕ್ರೋ
ಕ್ತಿ ವಿಶೇಷಮುಮೆನೆ ಚತುರ್ವಿಧಂ ತಾನಕ್ಕುಂ || ೫೨೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೮

ಅವಱೋಳಗೆ ||

ಪದವರ್ಣ *ವ್ಯಾವೃತ್ತಿ ದ
ಲದು³ ಯಮಕಂ ವ್ಯವಹಿ⁴ತಾವ್ಯ⁴ಪೇತಾತ್ಮಂ ಮ |
ತ್ತದು ಪಾದದಾದಿಮಧ್ಯಾಂ
ತದೊಳಕ್ಕುಮನೇಕಭೇದನಿಯತನ್ನಿ ತಿಯಿಂ || ೫೨೫

ಉದಾಹರಣೆ |

ವ್ಯವಹಿತಕ್ಕೆ |

ಮಾಣಿಕದಂತೊಪ್ಪಿದನೀ

ಮಾಣಿ ಕರಂ ⁵ಕಟಿಯೆ⁵ ಚೆಲ್ವುವಡೆದೆಂಬನೆಗಂ |

1 ಗಭಿವಿನೂತಕೀರ್ತಿ (ಮ). 2 ನಮಗೆ (ಒ.ಮ).

* ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವೃತ್ತಿಯೆಂಬ ಪದವನ್ನು ಆವೃತ್ತಿಯೆಂಬರ್ಥದಲ್ಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆ.
ದಂಡಿಯ ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ III. 1ನು ನೋಡಿ.

3 ಲದೆ (ಅ). 4 ತವ್ಯ (ಅ). 5 ಕಳೆಯೆ (ಅ).

ಕ್ಷೋಣಿಯನಳೆಯರ್ ಮುನ್ನಂ

¹ಕ್ಷೋಣಮನಂ¹ ²ವಿಷ್ಣು ತಾನೆ² ವಾಮನನಾದಂ ||

೫೨೬

ತಿಂದುಕಪೀನಪಲಂಗಳ

³ನೊಂದೊಂದೆಡೆಗಳೊಳಲಂಪು³ ಪೋಪನ್ನವರಂ |

ತಿಂದು ಕಪೀನಕುಳಂ ವ್ರತಿ

ಯಂದದಿನಿರ್ಪುದು ನಿಯುಕ್ತವನ್ಯಾಶನದಿಂ ||

೫೨೭

ಫಲಸಾರಸನಮವಂತೆ

ತ್ತಲುಮೊದವರೆ ಕುಳರ್ವ ಪುಟಿಲೊಳೆಡೆಗೊಳ್ಳನೆಗಂ |

ಕಲರುತಿಯಂ ಪಾಡಿದುದು

ತ್ಪಲಸಾರಸನಂ ಪುಳಿಂದಲಲನಾನಿಕರಂ ||

೫೨೮

ಆಲೋಚಂ ನಾಲದೆ ಶಿಶು

ಪಾಲನನುಜಿಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕ ಭುವನಸ್ಥಿತಿಯಂ |

ಪಾಲನು ನೀಂ ನಿನ್ನಗೆ ಜಗ

ತ್ಪಾಲನವಿಜ್ಞಾನಮಂ ಪೆಜಿರ್ ಪ್ರಕಟಪರೇ ||

೫೨೯

ನರಥನದೆ ಕಾಲ⁴ಯಮನಾ

ಲ್ವರುಕ್ಕಿ ಬಾಣ⁴ದ್ರುಮಾದಿಗಳ್ಳೆರನಖಲಾ |

ಸುರಚಕ್ರಂ ನಿನ್ನ ವಿಭಾ

ಸುರಚಕ್ರದ ಬಾಯ್ಗೆ ಬಾರದಿರದು ಮುರಾರೀ ||

೫೩೦

ತಱುನಂದಿನೆ ಕರಿಘಟೆಯಂ

⁵ತುಱು⁵ಗಿರೆ ಪಾಯ್ತು ಪು ಶಿಲೀಮುಖಂ ಪುಷ್ಕರದೊಳ್ |

⁶ಗಱು⁶ನಂದಿನೆ ಮೊರೆದೊಮ್ಮೊದ

ಲೆಜಿಗುವ ತೆಜಿದಿಂ ಶಿಲೀಮುಖಂ ಪುಷ್ಕರದೊಳ್ ||

೫೩೧

ನೆಯ್ದರೆನಟವಜಿ ಪೋಲ್ವೆಯ

ನೆಯ್ದರೆ ದಲ್ ಪಡೆದುಬಿಲ್ಲ ಲೋಕಮನರೆಯ |

ಲ್ವಯ್ದು ಮುಲರ್ಗಣಿಗಳೆಕ್ಕಿಮ

ಕೆಯ್ದು ಮನೋಜಂಗೆನಿಪ್ಪುವಾಕೆಯ ಕಣ್ಣಳ್ ||

೫೩೨

ಮಲರೆ ತಮದೊಡ್ಡು ಪಂಕಜ

ಮಲರೆ ವಿನೀಲೋತ್ಪರಾಳಿ ಮುಗಿಯೆ ಬಲರ್ ನಂ |

1 ಕ್ಷೋಣಮನಂ (ಒ); ಕ್ಷೋಣವರಂ (ಆ). 2 ತಾನೇವಿಷ್ಣು (ಒ). 3 ನೊಂದೆಡೆಗಳೊಳಲಂಪು (ಒ). 4 ಯಮನಂ ಸುರುಚಿರಾಗ್ನಿ (ಒ), ಯಮನಂಸುರುಚಿರಬಾಣ (ಆ). 5 ತುಱು (ಆ). 6 ತಱು, ತಱು (ಆ).

ಚಲಿಸುತ್ತು ಮುಗಿಯೆ ಜಗತ್ತೀ
ವಿಲೋಚನಂ ಮೂಡಿದಂ ವಿಲೋಚನನಾಗಳ್ ||

೫೩೩

ಅಮಳ್ಳಳ್ ¹ನಯವಿಕ್ರಮಗುಣ¹
ದಮಳ್ಳಳ್ ನೃಪಶಾಸ್ತ್ರಶಸ್ತ್ರಪರಿಣತ²ರವರಂ² |
ಸಮರದೊಳುದಗ್ರಶೌರ್ಯಂ
³ಸಮರನ³ಸಂಪನ್ನನಾವನುಪಿದಾಂಪನ್ನಂ ||

೫೩೪

ಮಂತಣಕಂ ಚದುರರ್ ಗಡ
ಮಂತಣಕಂ ನೆಗಡೆ ಬಂದರೆನಿಸಿದುಂ ⁴ತಾಂ⁴ |
ಮಂತಣಮುಸಿರದೆ ⁵ಕೆಲರಾ⁵
ಮಂತಣಮುಂಡಂತೆ ಪೆಟಿರ ನಯದೊಳೆ ತಣೆವರ್ ||

೫೩೫

ಈಧರೆಯ ಪೆಂಡಿರುದ್ವಪ
ಯೋಧರೆಯ ಮನೋಜರಾಗರನಪೂರಿತಬಿಂ |
ಬಾಧರೆಯ ಕಂಬುಕಮೃಶಿ
ರೋಧರೆಯ ಬೆಡಂಗನಾರುಮೇನೆಯ್ದವರೇ ||

೫೩೬

ಪನ್ನಗಕನ್ಯೆಯೊರ್ವಳುಪದೇಶಮನಿತ್ತಳೊ ನಾಗ⁶ಬಂಧಮಂ⁶
ಪನ್ನಗಕನ್ಯೆಯೋ ಜಿತೆಯೊ ಮೆಯ್ಯಿರದಿಲ್ಲಿನಿಪಪ್ಪುಗಳೆ ತ |
ತ್ವನ್ನಗಕನ್ಯೆಯಪ್ಪುಗಳೆ ಮುಪ್ಪುರಿಗೂಡಿದುವೆಂಬ ಮಾತು ಮೆ
ಲ್ಪನ್ನಗಕನ್ಯೆ⁷ಗಳ್ಳುಗು⁷ವಿವರ್ಕೊವಜರ್ ನಿನಗಾರೊ ನಲ್ಲಳೇ ||

೫೩೭

ಪಾದಾದಿಯಮಕಕ್ಕೆ ||

ಉಪದಾತ್ತನುತೋನ್ನತಮಂ
ದ್ವಿಪಮದಪರಿಪೂರ್ಣಗಿರಿಸರಿತ್ವಂತತಿಯಂ |
ಉಪದಾತ್ತನುತೋನ್ನತಮಂ
ತಪನಕರೋತ್ತಪನತಪ್ತತಪನೋಪಲಮಂ ||

೫೩೮

ಮಧ್ಯಾಂತಯಮಕಕ್ಕೆ ||

ನಾನಾಶಶಮ್ಯಗ⁸ಧರಮಂ
ನಾನುಜತರುಶಿಖರಲಗ್ನಶಶಮ್ಯಗ⁹ಧರಮಂ⁹ |
ಪೀನಸರೋಜಾಲಯಮಂ
ಪಾನೇಚರಯುವತಿಜಿತಸರೋಜಾಲಯಮಂ ||

೫೩೯

1 ನಯಗುಣವಿಕ್ರಮ (ಅ). 2 ರವರುಂ (ಬಿ.ಅ). 3 ಸಮರವ (ಅ)
4 ತಾ (ಅ). 5 ಕೆಲರುಂ (ಬಿ.ಅ). 6 ಬಂಧದಾ (ಬಿ.ಮ). 7 ಪೆಚ್ಚುಗು (ಅ).
8, 9 ಧರನುಂ (ಬಿ.ಮ).

ಅಂತ್ಯಯಮಕಕ್ಕೆ ||

1ನಂದ ಸರ್ವಗತಂ¹ ಧರ್ಮ
ನಂದನಾಧ್ಯರತೋಷಿತಂ |
2ನಿಂದು ಯಾತ್ರೇಚ್ಛೆ²ಯೋಃ ಧರ್ಮ
ನಂದನಾಧ್ಯರತೋಷಿತಂ ||

೫೪೦

ಅವ್ಯಪೇತಕ್ಕೆ ||

ಸರಂ ಸರಂ ಕಂತುವ ಮನ್ಮಥಾಂಬುಜಾ
ಕರಂ ಕರಂ ನೋಡೆ ಮೊಗಂ ವಳಿತ್ರಯಾಂ |
ತರಂ ತರಂಗಂ ಸ್ವರಸಿಂಧುಗಾಲತಾಂ
ಕುರಂ ಕುರಂಗಾಕ್ಷಿಯ³ ಕಣ³ ಮನೋಜನಾ ||

೫೪೧

ನುರರಮಣೀರಮಣೀಯ
ಸ್ವರೂಪಮತಿತರಳತರಳವಿಲಸದ್ವಿದ್ಯುತ್ |
ಸ್ಫುರಿತಮೆನೆ ಪೋಲ್ವು ಕರಗಿದು
ದರಗಿದು ದಹನೋಪತಪ್ತಮೆನೆ ತತ್ಕ್ಷಣದೊಳ್ ||

೫೪೨

ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಮೆಂಬೊಂದು
ರನ್ನಕಂ ಬೆಗಡಂ ಗಡಂ |
ತನ್ನಕ್ಕಿಯಾಗೆ ತದ್ವಿದ್ಯು⁴
ನನ್ನನಾದಂ ಬಲಂ ಬಲಂ ||

೫೪೩

ವ್ಯಪೇತಾವ್ಯಪೇತಕ್ಕೆ ||

ಸಬಳಿಕೆಯಿಂ⁵ ಪಾಟಿ⁵ಯನೊ
ಕ್ಕು ಬೇರ⁶ನಂತಾ⁶ಕುಬೇರನಾಯಕನತಿವಿ |
ಕ್ಲಬಚಿತ್ತಂ ತೊಟ್ಟಗೆ ತಾ
ಗಿ ಬಾಗಿದಂ ತಾಗಿ ಬಾಗಿದಂ ನರನಡಿಯೊಳ್ ||

೫೪೪

ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿಯಮಕಕ್ಕೆ ||

ಚಾರೂರೂ⁷ರೂದ್ಧರೂರೂ⁷ರುರು ಭುಜಬಿಖರೋದ್ಭಾಸಮಾನಾವರೋಕಂ
ಕ್ರೂರಾರಾ⁸ರಾತ್ಮಿ⁸ರಾ⁸ರಾಚಮಪಡಿ⁹ನುಡಿಯುತ್ತಂ ಮುರಧ್ವಂಸಿಯೊಳ್ ಸ |
ದ್ಧಾರಾರಾರಾಜಿರಾರಾಜಿತಭುಜನೊಳವಪ್ಪಂಧದಿಂ ಚೆಲ್ವು ಕೆಯಿ
ಕ್ಕಾರಾರಾರಾಧ್ಯರಾರಾರವರವರವರ್ಗಂ ತೊಪ್ಪಿದಂ ನೀಲಿಕಂಠಂ ||

೫೪೫

1 ಸಂದನಗರ್ವಗತ (ಓ), ಸಂದನರ್ವರತಂ (ಅ). 2 ನಿಂದುಯದ್ವಿಕ್ರಿಚ್ಛೆ (ಅ).
3 ಮೆಯ್ (ಓ.ಮ). 4 ದ್ವಿದ್ಯಾ (ಅ). 5 ಶಾಳಿ (ಓ.ಮ). 6 ದಂತಾ (ಓ.ಮ).
7 ರುದ್ಯರೋರೂ (ಅ). 8 ರಾತ್ರಿ (ಅ). 9 ರೇರೇಡಮಪಡಿ (ಅ), ಮೈಚಾನನ
ಪಟು (ಓ.ಮ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೨೯

* ಪರಿವೃತ್ತಂ ಸಂದಷ್ಟಂ

ನಿರಂತರಾವಳಿ ಸಮುದ್ಗಮೆಂಬಿವು ಮೊದಲಾ |

ಗಿರೆ ಯಮಕಭೇದಮನಿತುಂ

ಪರಿಭಾವಿಸೆ ತತ್ವಪಂಚದೊಳ್ ಪೊಕ್ಕಿ ಕುಂ ||

೫೪೬

ಉದಾಹರಣೆ ||

ಪರಿವೃತ್ತಕ್ಕೆ ||

ತಾರಾತಾರಾಮಳಿನಗುಳಿಕಾಹಾರನೀಹಾರನೀಕಾ

ಶೋರುಸ್ಪೃಷ್ಠಜಃತ್ವ¹ವಿತತ¹ಯಶೋರಂಜಿತಾಶೇಷ ರೋಕಂ |

ನಾರಾನಾರಾದ್ಯನುಗತವಿಚಾರೋಚಿತಾತ್ಮೀಯಚಿತ್ತೋ

ದಾರಪ್ರಜ್ಞಂ ನೆಗಟ್ಟನವನಿಭಾಗದೊಳ್ ನಾಗವರ್ಮಂ ||

೫೪೭

ಸಂದಷ್ಟಕ್ಕೆ ||

ಓರೊರ್ವರ್ ಸೇನಿಸಿ ತಗುಳ್ ನೇಕವಾರಂ

ವಾರಸ್ಪೃಷ್ಠಜನಮಿದಿರೊಳ್ ತುಳುಂಕೆ ನೀರಂ |

ನೀರಂಧ್ರಸ್ತನತಟದೊಳ್ ಕೃತೋಪಹಾರಂ

ಹಾರಶ್ರೀಗಣೆಯನಿಸಿತ್ತು ವಾಃಕಣೌಘಂ ||

೫೪೮

ಅವಳಿಗೆ ||

ಶ್ರೇಯಂ ಶ್ರೇಯಂ ²ದ್ವಿಷದ²ವ

ಸಾಯಕಸಾಯಕಪರಂಪರಂ ಲಲಿತಯುವ |

ತ್ಯಾಯತನತ್ಯಾಯತನಂ

ಗೇಯೋದ್ಗಾಯತ್ಸಕಳಕಳಂ ನಕಳಕಳಂ ||

೫೪೯

ಸಮುದ್ಗಕ್ಕೆ ||

³ಹರಿದಾಂತಂ³ ಬಲಂ ಬೇರ್ಚೆ

ನುರಾನುರನಭಾಜನಂ |

³ಹರಿದಾಂತಂ³ ಬಲಂ ಬೇರ್ಚೆ

ನುರಾನುರನಭಾಜನಂ ||

೫೫೦

* ಭಾಮಹ—II, 10 ; ರುದ್ರಾಚಾರ್ಯ—III, 13 ರಿಂದ 16 ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ.
ದಂಡಿ—III, 51ನ್ನು ನೋಡಿ. 1 ಕಟತ (ಅ). 2 ದ್ವಿಷದ (ಅ). 3 ಹರಿದಾಂತ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೦

ಬವಕಾರಂಗಳ್ ಪಹವ

ಣವೆರಡುಮವಿಭೇದದಿಂದೆ ಸಲ್ಲುಂ ನಂಯೋ |

ಗವಿಶಿಷ್ಟಮುಂ ಸ್ವರೂಪಮು

ಮವಿಕಲ್ಪ¹ದೊಳೊಂದಿ ²ನೆಗೆಯ್ಕು ಮವು³ ದುಷ್ಟರದೊಳಾ ||

* ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ನವ¹ಲಕ್ಷ್ಯಂ² ಕಟಕದೊಳಿ

ನ್ಮವ³ಲಕ್ಷ್ಯಂ⁴ ⁵ನಿಜಮೆ⁶ ⁷ಹಿರಿದು⁸ ವಿಬುಧನಿಕಾಯ |

⁹ಕೃವಳಂಬನಮಪ್ಪ . .

ಕೃವಳಂ ಬಚ¹⁰ ನೈಕಸಾರಮೆಂಬೀ ನುಡಿಯಂ ||

೫೫೨

ಹಿಂಗಿದುದಿಲ್ಲನ್ನುಂ ಮನ

ದಿಂ ಗೋವರ ಗಡಣದೊಳಾ ದನಂಗಾಹಿತನಂ |

ನೀಂಗಳದೆತ್ತಱುವಿರ¹ ಬ

ಮಂಗಳಂ ಬಗೆದಱುವುದರಿದನಂಗಾಹಿತನಂ ||

೫೫೩

ಆ ಗಿರಿಯ ನಿತಂಬಂ ಶೋ

ಭಾಗುಣಮಂ ತಳೆದುದಪ್ಪರಃಕುಲಲಲತಂ |

ಮೇಗಣ ಶಿಖರಾಗ್ರ¹ಮುಮಿಂ²

ಬಾಗಿ ಮನಕ್ಕೆಸೆವುದಪ್ಪರಃಕುಲಲಲತಂ ||

೫೫೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೧

† ಸದೃಶಾಕ್ಷರವಿನ್ಯಾಸಂ

ಪದದೊಳಾ ಪಾದಂಗಳೊಳಾ ಪೊದಳ್ಳೆನೆದಿರೆ ಪೇ |

ಋದನುಪ್ರಾಸಂ ನಿಯಮದಿ

ನದನಾದ್ಯಂತಂ ವಿಭಾಜೆಯಿಂ ವಿರಚಿಸು¹ವೆಂ ||

೫೫೫

1 ಸ್ವಪಿಕ್ವ (ಓ.ಅ). 2 ನೆಗೆಯ್ಕು (ಓ.ಮ). * ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ
“ಈ ಕಾರಾರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ರಹಣಮದರ್ಶಂ” ಎಂದು ಒರೆಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರತಿ
ಗಳಲ್ಲಿ “ಈ ಕಾರಿಕಾರ್ಥತ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ರಹಣಮದರ್ಶಂ” ಎಂದಿದೆ. 3 ಲಕ್ಷ್ಯಂ (ಓ.ಅ).
4 ಜನಮೆ (ಓ.ಅ). 5 ಹಿರಿದು (ಅ). 6 ಕೃವಳಮ್ಯಮನರ್ಕವಳಂಬವಚ (ಓ), ಕೃವ
ಳಂಬನಮಪ್ಪದರಿತ್ತವಳಂಬವಚ (ಅ). 7 ಮುಂ (ಓ.ಮ). † ಭಾಮಹ—II, 5 ;
ದಂಡ—I 55 ನೋಡಿ. 8 ವರ (ಅ.ಇ).

ಪ್ರಯೋಗಂ |

ಚರ್ಚಂ^೧ ಶಶಿಶುವಂ ಕಟಿ
ಗರ್ಚರ್ ಘನಘಟೆಯನುಚ್ಛಲಮರದ್ರುಮಮಂ |
ನಾಚ್ಛಲನನೆಂಬ ನೋಡರನೊ
ಡರ್ಚಿದುವೆನೆ^೨ ನೀಳ್ವ ವಿದಹಿ^೩ ಶಿಖರಕರಂಗಳ್^೪ ||

೫೫೬

ನೋಡಂಬಾಡಂ ಕರಿಯ ಮುಗಿಲಂ ದಂತಿಗಳೆತ್ತು ಮಿಂಚಂ
ನೋಡರ್ ನೀಡುಂ ಪೊಳೆವ ನಿಶಿತಾಸ್ತ್ರಾಳಿಗತ್ತೆ^೨ ಮತ್ತಂ^೨ |
ಕಾಡುಂ ಕೋಡುಂ ಹಯಮಯಮೆಗೆತ್ತುದ್ವ್ಯ^೩ ಗೇಹಂ^೩ಗಳೊಳ್ ನಂ
ಮ್ರಿಡಾಪೀಡಂ ವಿರಹಿಜನಮಂದಳ್ಳಿ ಬೆಳ್ಳುತ್ತುದೆತ್ತಂ ||

೫೫೭

ಕೆಳರೆ ವಿರಹಿವೃಂದಂ ಪುಷ್ಪಿತಾಶೋಕದಿಂದಂ
^೪ತಳರೆ^೪ ಕುನುಮಜಾಳಂ ಬಾಳಚೂತಪ್ರವಾಳಂ |
ಪೊಳೆಯೆ ಪುಟಿಲ ತಣ್ಣಂ ನೋಳ್ವ ತದ್ವ್ಯನಿ ಬಿಣ್ಣಂ
ಬಳೆಯೆ ಮದನದಾಹಂ ಬೀನುಗುಂ ಗಂಧವಾಹಂ ||

೫೫೮

ಬಗ^೫ತತಿ^೫ ನಾರೆ^೫ ಶಾಕಿನಿ^೫ಯರಾರೆ ನಿಶಾಚರಕೋಟಿ ಪಾರೆ ಬ
ಳ್ಳುಗಳೆಡೆಯಾಡೆ ಭೂತಗಣ^೭ಮಾಡೆ^೭ ಮರುಳ್ವಡೆ ಪಾಡೆ ನಾಹನಂ |
ನೆಗಟ್ಟ ಮುಕುಂದನನ್ನರಿಪುವೃಂದಂ^೮ ನಗು^೮ ವರ್ಸೆ ಕೊಂದನಾಡಿಗ
ಲ್ಪಗನೆನೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನನಂದಿತಕ್ರೀಡೆಯನಿಂದ್ರಮೂರ್ತಿಯಂ ||

೫೫೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೨

* ಬೆರಸಿರೆ^೯ ಶಪ್ಪನಹವರ್ಣಂ^೯

ನರೇಫನಂಯೋಗಮೊಂದಿ ಕೂಡಿ^{೧೦}ದ ವರ್ಗಾ^{೧೦} |

ಕ್ಷರಮಲ್ಲಗಲ್ಲಗೆಡೆಗೊಂ

ಡಿರೆ^{೧೧} ಪರುಷಾ^{೧೧}ನಾಮವೃತ್ತಿ ವರ್ತಿ ಕುಮದಱೊಳ್ ||

ಲಕ್ಷ್ಯಂ |

ಶಿಖಿಬರ್ಹಂ ಸರ್ಪಪಮಾ
ಜುರಂ ರಾಮರಮಹೀಂದ್ರನಿರ್ಮೋಹಂ ಶ್ವೇ |
ತಬರಾಂಗರೋಮಮಿಪು ದು
ಮುಖಬದುಷ್ಟಗ್ರಹವಿನಾಶನಂ ಕಟುಧೂಪಂ ||

೫೬೦

1 ನೀಳ್ವವದಹಿ (ಓ.ಅ). 2 ಲತ್ತಂ (ಅ). 3 ವಾಹಂ. 4 ಕಳಲಿ (ಅ).
5 ರುತಿ (ಓ.ಮ). 6 ಡಾಕಿನಿ (ಅ). 7 ಕೂಡೆ (ಓ) 8 ಮಗು (ಅ). * ಮುಂದಿನ
ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ. 9 ಶಪ್ಪನಹವರ್ಣಂಗಳ್ (ಓ.ಮ) 10 ಯವರ್ಗಾ (ಓ.ಮ).
11 ಪುರುಷಾ (ಅ.ಮ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೩

* ತಂತಮ್ಮ ವರ್ಗದಂತ್ಯದೊ
 ಛಂತಾ ವರ್ಗಂಗಳಮಳ್ಳಿಗಳಿರೆ ಮೇಣ |
 ತ್ಯಂ¹ತಂ ಸರೇಫ¹ಸಂಯೋ
 ಗಾಂತರಮಮರ್ದೋದವೆ ಮಧುರೆಯೆಂಬುದದಕ್ಕುಂ ||

ಉದಾಹರಣೆ ||

† ಒಸಗೆ ಮರುಳ್ಳೊಂಡಾಡುವ
 ವಸುಧಾಧಿಪನಂತಪುರದ ಕಾಂತೆಯರ ಸಮು |
 ಲ್ಲಸಿತಪದಕಮಲದೊಳ್ ರಂ
 ಜಿಸಿ²ದುದು² ಸಿಂಜಾನಮಂಜುಮಂಜೀರರವಂ || ೫೬೩

ಉಪನಾಗರಿಕೆಯೆಂದೊಡಮಿದುವೆ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೪

ಅವಿಶೇಷವರ್ಣರಚನಾ
 ವಿವಿಕ್ತಗತಿ ಮುಕ್ತಭೂರಿಸಂಯೋಗಂ ಸೌ |
 ಪೃವಗುಣಸವನ್ನಿತಂ ಲಲಿ
 ತವೃತ್ತಿಯಿಂ³ ಲಲಿತೆಯೆಂಬ ವೃತ್ತಿಯದಕ್ಕುಂ³ || ೫೬೪

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಮದನನ್ಯಪಾದೇಶದಿನ
 ಲ್ಲದೆ ಬಿರಯಿಗಳುಂತೆ ಪೋ ಪುಗರ್ ಪುಗಲೆಂಬಂ |
 ತೊದವಿದುದು ಬನದೊಳೆತ್ತಂ
 ಮದಕಳಕಳಕಂಠಕಳಕಳಪ್ರಧ್ವಾನಂ || ೫೬೫

ಗತ್ರಮೈಯೆಂಬುದು ಮಿದುವೆ ||

* ರ:ದ್ರುಟ—II, 26 : ಅನುಪ್ರಾಸದಲ್ಲ ಐದು ಭೇದಗಳುಂಟೆಂದು ರುದ್ರಟನ ಮತ. ಕೆಲವರು ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಉಪನಾಗರಿಕೆ ಎಂಬ ಬೇರೆ ವ್ಯತ್ಯಿಗಳೂ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ—II, 19, ನಮಿಸಾಧುವಿನ ಟಪ್ಪಣಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿ. ನಾಗವರ್ಮನು ರುದ್ರಟನ ಮತವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿರುತ್ತಾನೆ. 1 ತಸ್ವರೂಪ (ಅ.ಇ). † ರುದ್ರಟ—II, 20, 23. 2 ದುದೊ (ಅ). 3 ಲಲಿತವೃತ್ತಿಯೆಂಬುದಕ್ಕುಂ (ಒ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೫

¹ಸ್ಥಾನಂ¹ ಕ್ರಿಯೆಯೆಂಬಿವಜ್ಞೋಳ
ನೂನಸಮಾನಾಕ್ಷರಾದಿಪದನಾನ್ನಿಧ್ಯಂ |
ತಾನಕ್ಕುಂ ಮಾಧುರ್ಯಾ
ಧೀನಮನುಪ್ರಾಪಮೆಂದು ಹೇಟ್ಟುರ್ ಕೆಲಬರ್ ||

೫೬೬

೦ಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಎಳಲತೆಯ ಜೊಂಪ²ದೊಳ್ ತ
ಳೆ³ಳನಿ² ತಗುಳ್ಳಿ ಪ್ಪ ವಿರಹಕಾತರದಿಂ ಕ |
ಣ್ಣೊಳಿಸುಗು³ಮಾ ಪುರವರಮಂ³
ಬಳಸಿದ ನಂದನವನಂಗಳಿನಿತೊಳವನಿತುಂ ||

೫೬೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೬

* ಏನಾನುಮನೊಂದಂ ಸಂ
ಸ್ಥಾನದಿನನುಕರಿಸುವಂತು ಭಂಗ್ಯಂತರದಿಂ |
ವೀನಮೊಡಂಬಡೆ ವಿರಚಿಸೆ
ನಾನಾವಿಚ್ಛಿತ್ತಿ ಚಿತ್ರಮೆನಿಕುಂ ಪೆಸರಿಂ ||

೫೬೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೭

ಶರಶೂಲಚಾಪಚಕ್ರಾ
ನಿರೂಪಮಿಭರಥತುರಂಗಪದಗತಪಾಠಂ |
ಮುರಜಂ ಗೋಮೂತ್ರಿಕೆ ಪು
ಷ್ಯರಮರ್ಧಭ್ರಮಣಸರ್ವತೋಭದ್ರಂಗಳ್ ||

೫೬೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೮

ಅಕ್ಷರಬಿಂದುಚ್ಯುತ⁴ಕಂ
ದ್ವೈಕ್ಷರಿಯೇಕಾಕ್ಷರಂ⁴ ನಿರೋಷ್ಯಮತಾಲ |

1 ಸ್ಥಾನ (ಅ).

2 ದೊಳಗುಳ್ಳಳನಿ (ಒ.ಅ).

3 ನೂಪುರವಮಂ (ಒ).

* ದುದ್ರಚ—V, 1. 4 ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರಮೇಕಾಕ್ಷರಂ (ಒ.ಅ).

ವ್ಯಾಕ್ಷರಮೇನೆ ನಿಜನಾಮನ

ದೃಕ್ಷಂ ಲಕ್ಷಣಮದಾಗೆ ನೆಗಬ್ಬಂ ಪಲವುಂ ||

೫೭೦

ಅರ್ಕನುಕ್ರಮಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಶರಂ ||

ಸುಂದರಾಕಾರಸಂಪನ್ನ
ನೆಂದುಮಿನ್ನ ಪನಂದನಂ |
ನಂದನಂ ಬುಧಕೀರಾಳಿ
ವೃಂದಕ್ಕನಕಲತುಕಂ ||

೫೭೧

ಶೂಲಂ ||

ವೀರಶ್ರೀಕಾಂತೆಯಂ ¹ತಾಳೆ¹
ಚರಾಚರಜನನ್ನು ತಾ |
ತಾರತಾತಾರತಾರೇಶ
²ಶರೇತಾರಾಜಿತಾಜಿರಾ² ||

೫೭೨

ಚಾಸಂ ||

ಸಂಸಾರವಿಷಮವಾರಿಧಿ
³ಸಂಸರ್ಪದಃಖವೀಚಿಯೊಂದು ಲ್ಲಾಸಂ³ |
ಸಂಸಕ್ತಮಾಗದಂತು ಜಿ
ನಂ ಸುಪ್ರತ⁴ನಾಮ⁴ನೆಮಗೆ ಕರುಣಿಸು⁵ಗಿನಿಸಂ⁵ ||

೫೭೩

ಚಕ್ರಂ ||

ತನ್ನ ನಂತತಿ ಮುನ್ನೀತಂ
⁶ತನ್ನೀತಂ⁶ ಮುನಿನನ್ನು ತಂ |
ತನ್ನನುರ್ಕಿನೊಳಿನ್ನಾತಂ
ತನ್ನೊಳಿಂದಿನಿ⁷ನನ್ನು ತಂ⁷ ||

೫೭೪

ಬಬ್ಬಂ ||

ಕಂಸಾಸುರಹರಂ ದೈತ್ಯ
ಧ್ಯಂಸಿ ಬಾಣಮದಾಪಹಂ |
ಹಂಸಾಸನಸಮಾರಬ್ಧಾ
ಶಂಸನಂ ನರಕಾಂತಕಂ ||

೫೭೫

1 ನಾಳೆ (ಓ.ಆ). 2 ಶರೀರಾಜಿತರಾಜಿತಾ (ಓ), ಶರತಾರಾಜಿರಾಜಿತ (ಅ).

3 ಸಂಸರ್ಪದಃಖವಿಚಿಯೊಂದು ಎಲ್ಲಾ (ಓ). 4 ನಾಥ (ಅ,ಓ). 5 ಗೆನಿಸುಂ (ಅ).

6 ಮುನ್ನೀತಂ (ಅ). 7 ನನ್ನು ತಂ (ಅ).

ಕಂಜನಾಥಂ ಸುರದ್ರೋಹಿ
ಭಂಜನಂ ರೋಕಪಾಲಕಂ |
ಕಂಜಾಕ್ಷಂ ಕಂಟಕಾಕಂಪಂ
ಮುಂಜಕೇಶಿ ಧರಾಧರಂ ||

೫೭೬

ವ|| ಗ ರಥತುರಂಗಪದಗತಪಾಠಂಗಳ್ಲಂ ಲಕ್ಷ್ಯಮಂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುದು ||

ಮುರಜಂ ||

ಆಜಾತಶಂಖಂ ತಾನಾಪ್ತ
ನಜಂಗಮನಸೂಯನಂ |
ಗಜಾಂಕುಶಂ ಗತಾಪ್ರಾಪ್ತ
ವಿಜಯಂ ಮಧುನೂದನಂ ||

೫೭೭

ವ|| ಮುರಜಂ ಅರ್ಧಪ್ರಸ್ತಾರದಿಂ ಗೋಮೂತ್ರಕೆಯಕ್ಕುಂ ||

ಗೋಮೂತ್ರಕೆ ||

ಉರುತರಸಿತಕ್ರೀಡಗುಣಾ
ಕರಂ ಪದಾನತವಿರೋಧಿವರ್ಗಂ ನೆಗಟ್ಟಂ |
ಸುರುಚಿರ'ನುತ'ಮೂರ್ತಿಘ್ನಾ
ಪರಂ ನದಾ ಹಿತಕರೋಕ್ತಿ ದುರ್ಗಂ ಜಗದೊಳ್ ||

೫೭೮

ಪದ್ಯಂ ||

ಮಂದರಾಗಂ^೨ ಗುಣೋದ್ಧಾಮಂ
ವಂದಿತಂ^೩ ಸದಯಾದಮಂ^೪ |
ಮಂದರಾದ್ರಿನಿಧಂ ಭೀಮಂ
^೪ಮಂದಿ^೪ಯೋಳ್ ಪೇಟ್ಟುಮಾಯಮಂ ||

೫೭೯

ಅರ್ಧಭ್ರಮಣಂ ||

ಶ್ರೀರಾಮಾಧಾಮನಾಮಂ^೫ ತಾ^೫
ರಾರಾರಾರಾನಮಾನಮಂ |
ಮಾರಾರಿ ನಿನ್ನೊಳ್ ಸಮಾನಾ
ಧಾರಾ^೬ ನಿನ್ನೊತ್^೬ನೊಳ್ ಸಮಂ ||

೫೮೦

* ಸರ್ವತೋಭದ್ರಕಂ ಲಕ್ಷ್ಯಮನುಬುದ್ಧಿಕೊಳ್ಳುದು ||

1 ತನು (ಓ.ಮು). 2 ಮಂಧರಾಗಂ, ಮಂದಾರಾಗಂ, ಮಂದಾರಗಂ (ಅ).
3 ಸ್ತಂದಯಾರಮಂ, ಸ್ತಂದಯಾಪರಂ, ಸಂದಯಾದಮಂ (ಅ). 4 ಮಂದೆ (ಅ).
5 ತಾಂ (ಅ). 6 ನಿನ್ನೊತ್ (ಅ). * ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಕುಸುಮಮನೋಹರಂ |
ಕುಸುಮಮನೋಹರಂ | ಕುಸುಮಮನೋಹರಂ | ಕುಸುಮಮನೋಹರಂ ||—ಎಂದು
ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ.

ಅಕ್ಷರ¹ಚ್ಯುತಕಂ ||

ಕುಲಜನಭಿಮಾನಿ ತಕ್ಕಂ
ಚಲಮುಣುವಂ ನೆಗಟನಾತನಿಂತಿದನೆಂತುಂ |
ಜಲಜಾಯತಾಕ್ಷಿ ಕೆಲನುಂ
ನೆಲನುಂ ನಗುವಂತು ಪೊಲ್ಲ²ಕೆಯ್ಯು ಮೆ ಚಾರಂ² ||

೫೮೧

ಬಿಂದುಚ್ಯುತಕಂ ||

ಇಂದು ನೋಡಿದು ಬೇಟಂದ
ಮೆಂದಿನಂದಮದಲ್ಪಣಂ |
ಮಂದಮಂದಂ ಕರಸ್ಪರ್ಶಂ
ತಂದಪ್ಪುದುಪತಾಪಮಂ ||

೫೮೨

ದ್ಯುಕ್ತಂ ||

ನಿಂದಾನಂದದದೊಂದೊನಂ
ನಿಂದಂದೇನಿಂದಿನಂದದಿಂ |
ನಂದನಂದನ ನಿನ್ನಿಂದಂ
ನಗದನುಂ³ ದನುನಂದನಂ ||

೫೮೩

ಏಕಾಕ್ಷರಂ ||

* ನಿನ್ನಿನೇನಿನ್ನನಾನನ್ನ
ನಿನ್ನಿನೆನ್ನನನೂನನಂ |
ನುನ್ನಿನೈನನ್ನಿನೈನೇನೇ
ನೇನ್ನಿನಂ⁴ನಿನ್ನಿನಾನುನಂ ||

೫೮೪

ನಿರೋಪ್ಯಂ ||

ನೆಗದೆಯುತಿ⁵ಸ್ಥಿತಿ ಚಿತ್ತದಿ
ನಗರೆ ಕರಂ ನಿಜದೆ ತನ್ನ⁶ತರಳತೆ⁶ ಕೆಲದಿಂ |
ದಗಲದೆ ನಾಳೀಜಂಘಂ
ನಗಿನಿತ್ತಾನಗದ ನಗದ ಬುಷಿ⁷ನಂಹತಿಯಂ⁷ ||

೫೮೫

1 ಚ್ಯುತಕಾದಿಗಳ್ಳಿ (ಓ). 2 ಕೆಯ್ಯುಮೆಚೋರಂ (ಅ.ಇ), ಕೆಯ್ಯುಂಚಾರಂ (ಅ).
3 ನಂದನಂ, ನಂದನಂ (ಅ). * ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯುಳ್ಳ ಮಾತ್ರ " ನೀನಾನು
ನಿನ್ನನಾನಂ | ನಾನುನಿನ್ನನ್ನ ನಿನ್ನನುನಾನೂನುಂ | ನೂನುನನ್ನಿನೋನೈ | ನೀನೇ
ನೈನಾನುನೀನುನೀನೋನೋನೈ " ಎಂದು ಇದೆ. 4 ನೇನಿನ್ನಂ (ಅ). 5 ಯತಿ (ಅ).
6 ಸರಳತೆ (ಅ). 7 ಸಂತತಿಯಂ (ಅ).

ಅತಾಲಪ್ಯಂ ||

ರೂಪಂ ಸೊಬಗುಮಣ್ಣಂ ನಾ
ಣ್ಣಾಪುಮಾಪುಂ ಪ್ರಭುತ್ಯಮುಂ |
¹ಕೋಪಮಂ¹ ಮಾಯು ದುಂ ತನ್ನೋ
ಭೂಪಂ ತಾಂ ಕೊಲ್ಲು ಮಾತನಂ ||

೫೮೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೩೯

ಚ್ಯುತದತ್ತಾಕ್ಷರಮುಂ ಗೋ
ವಿತಕ್ರಿಯಾಕಾರಕಂ ನಿಗೂಢಚತುರ್ಥಂ |
ಪ್ರತಿನಿಯತಗತಪ್ರತ್ಯಾ
ಗತಂ ದಲೆಂದಿಂತು ಪೆಟಿವುಮಕ್ಕುಂ ಚಿತ್ರಂ ||

೫೮೭

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

ಚ್ಯುತದತ್ತಾಕ್ಷರಂ ||

ಸೀತಾರಾಮನಮಾಪಸ್ಥಂ
ಧಾತ²ಶೀಲ²ಸಿತಪ್ರಥಂ |
ವೀತತ್ತಾಸಂ ಮನಂಗೊಳ್ಳುಂ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದೊಂದಿ ³ಲಕ್ಷಣಂ³ ||

೫೮೮

ಕ್ರಿಯಾಕಾರಕಗೋಪಂಗಳ್ ||

ಪರಿವರ್ಜಿತದೋಷನನಾ
ದರದಿಂ ದೇವಾದಿದೇವ⁴ನೆಂದಿರ⁴ದರೆಬರ್ |
ದುರಘಾವಿಲಪ್ತರಂ ದೇ
ವರೆಂದು ಬಗೆ ಬೆದಟಿ ದೆನೆಗೆ ದಿಬ್ಬೊ ಧತೆಯುಂ ||

೫೮೯

ಏನನೇನಂ ಮಹಾಘೋರಂ
ನಾನಾಜನ್ಮಾಂತರಂಗಳೊಳ್ |
ತಾನಾಗಿನದು ಸಂಸಾರಿ
ಗಾ ನಿರ್ವಾಣಪದಂ ಬರಂ ||

೫೯೦

ಗೂಢಚತುರ್ಥಂ ||

ಅತನಲ್ಲದನಂ ಮೆಚ್ಚಿಂ
ಮಾತೇಂ ತಾಂ ಮಾರನಾದೊಡಂ |
ಕೇತನಂ ರತಿರಾಗಕ್ಕೆ
ಕೇತನಂ ತಾರ್ ⁵ನಲ್ಲನಂ⁵ ||

೫೯೧

1 ಕೋಪಮುಂ. 2 ಶೀಲಂ (ಅ). 3 ಲಕ್ಷಣಂ (ಓ,ಆ). 4 ನಂದಿಂ (ಅ).
5 ನಲ್ಲನಂ (ಓ).

ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತಂ ||

* ತಾರವೀವೀರತಾನಾರ
ನೀರನಾಕಾರನಾರಕಾ |
ತಾರನಾನಾರತಾಕಾರ
ಕಾರಕಾತಾರಕಾರತಾ ||

೫೬೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೦

† ಸುಕವಿಪ್ರಕರಕ್ಕೆ ವಿನೋ
ದಕೇಳಿಗುಪಯೋಗಹೇತುಗಳ್ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ |
ಪ್ರಕಟಾರ್ಥಂಗಳನೇಕ
ಪ್ರಕಾರದಿಂದೊಂದಿ ವರ್ತಿಕುಂ ಪೇಳಿಕೆಗಳ್ || ೫೬೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೧

ನುಸುಳೊರ್ನುಡಿ ¹ಭಾಮೆ ಮನ¹
ಕೈಸೆವನ್ನಪ್ಪಾರ್ಥಮುತಿವು ನಾಮಾಂತರಿತಂ |
ಕುಸುರಿಯ ನುಡಿಯೆಂಬಿವು ಭಾ
ವಿನೆ ಪೇಳಿಕೆಗಳೊಳೆ ಪೇಲ್ವು ಭೇದಮವಕ್ಕುಂ || ೫೬೪

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ನುಸುಳ್ಳೆ ||

ತಿರಿವುದು ಬೈಕಂಗಳೊಳ್ಳದು
ಮೊರೆವುದು ಮ ಲಿದುಂಬಿಯಲ್ಪು ಕತ್ತರಿ²ಗಾಳಂ² |
³ಬೆರಸು³ ⁴ತನುಗೊಂದಿ⁴ ದೊರೆಕೊಂ
ಡಿರೆಯುಂ ಕೆನಟಂಕಮಲ್ಲದಾವುದೊ ಪೇಟಂ || ೫೬೫

ಒರ್ನುಡಿಗೇ ||

⁵ಒಂದು⁵ ಗಟಿಗಳೊಳೆ ಸಂಪುಟ
ದಂದದೆ ಮಡಿಡಿರ್ಪರಹಿತರೆದೆ ನರಕೊಂ |
ಡೊಂದಟೊಳೆ ಮೊಟಿದು ಗಣಪತಿ
ಯಂದದಿನೊಸೆದಿರ್ಪರದಿರ್ಗೆ ⁶ವಂದಿದಿರನಾ⁶ || ೫೬೬

* ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಬಿದ್ದಿರುವಹಾಗಿದೆ. ಒರೆಯ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವೇ ಇಲ್ಲ. † ದಂಡಿ-III, 97. 1 ಭಾಷ್ಯಮನ (ಅ). 2 ಘಾಯಂ (ಅ.ಒ). 3 ಬೆರಸು (ಅ), 4 ತನುಗೊಂದಿ, ತಮಗೊಂದಿ (ಅ). 5 ಒಂದೆ (ಅ). 6 ವಂದಿದಿರನೊಳ್ (ಅ),

ಭಾಮಗೆ ||

ಈನವೀನ¹ ಸಿತಾಂ¹ ಭೋಜಾ
ನೂನಪೀತಾವತಂಸಕಂ |
ತಾನದೇವುದೋ ² ಕರ್ಣಾಂತ
ವ್ಯಾನತಾ² ಯತಲೋಚನೇ ||

೫೯೭

ಅನ್ವಪ್ಸಾರ್ಥಕ್ಕೆ ||

ದಂಡಿತಾರಾತಿಭೂಭ್ಯ
ತ್ಯಾಂಡಂ ಮೆಚ್ಚಿದಂ ³ ಕರಂ³ |
ಗಾಂಡೀವ⁴ ಧನ್ವಂ⁴ ಮುಂದೆ
ಕಂಡಂ ಭಯಾಕರಮಂ ||

೫೯೮

ಉಟಿವಿಂಗೆ ||

ಉಮಗೆ ಮಹೀಜೆಗೆ ⁵ ಸುಮನೋ⁵
ರಮಣೀ[ಮಣಿ]ನಚ್ಚಿನಾತಿಳೋತ್ತಮೆಗೊಳ್ವಂ |
ಸಮನೆನುವ ಮಂದಾಕಿನಿ
ಯಮುನಾನದಿಸಿಂಧುಸಂಕರಂ ಕಣ್ಣೆನೆಗುಂ ||

೫೯೯

ನಾಮಾಂತರಿತಕ್ಕೆ ||

ಮೊದಲೊಳೆ ವಿಕಾರಿ ನಾಕಾ
ರದರ್ಶನೀಯಂ ವಿರಾಮದೊಳ್ ಸಾಯಕಮಂ |
ತದು ತಾಂ ವಿಂದ್ಯಮಲ್ತಾ
ದಿದೇವಪುತ್ರಂ ಸದಾನವಾರಿಪ್ರಮುಖಂ ||

೬೦೦

* ಕುಸುರಿಮೊದರಾದ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಪ್ರಕಾರಂಗಳ್ಳಿ ಪ್ರಯೋಗಮಂ ಕಂಡು
ಕೊಳ್ಳುವು.

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೨

* ⁶ ನುಡಿದುದದೆ⁶ ⁷ ಪದವಿಭಂಗತೆ

ಗೊಡಂಬಡಂ⁷ ಪಡೆಯೆ ಮಗುಬ್ಬುಮರ್ಥಾಂತರದೊಳ್ |

ತೊಡರ್ದು ನಿಲೆ ನುಡಿವ ನುಡಿ ಚೆ

ಲಿಖ್ವಿಡರಿಪ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ನಿಯತಕಾಕುಶ್ಲೇಷಂ || ೬೦೧

1 ರಸಾಂ (ಓ). 2 ಕರ್ಣಾಸದ್ವ್ಯಾನತಾ (ಅ). 3 ನರಂ (ಅ). 4 ಧನ್ವನಂ,
ಧನ್ವತಂ, ಧನ್ವಂತಾ, ಧನ್ವಂತ (ಅ). 5 ಮಣಿಯಗೆ (ಓ), ಮಣಿಯಗೆರಮಣಿನಚ್ಚಿನಾ (ಅ),
* ದಂಡಿ—III, 125 ; ರಾದ್ರಪಟ—II, 13. 6 ನುಡಿದುದನೆ (ಓ), ನುಡಿದುದನೆ (ಅ)
7 ವಿಭಂಗದಿನೊಡಂಬಡಂ (ಅ).

ಪ್ರಯೋಗಂ ||

¹ಮುತ ಯ್ಯ ಚದುರಿದೇನೆ¹

ಮುತ್ತಲ್ಲದುದುಂಟೆ ವಸ್ತು ವೆಹಿತೆನೆ ನತಿ ²ನೀ |

ಮಿತ್ತರಿಮೆನೆ² ಕರಮೊಳ್ಳಿ

ತ್ತಿತ್ತಾಗಡೆ ನಿಮ್ಮೊಳಿರ್ಪೆವೆ ವೃದ್ಧ ವಿಟಂ ||

೬೦೨

ಮುನ್ನಿನ ಕಡನಂ ನೀಂ ಕುಡು

ಮುನ್ನಿಲ್ಲದ ಕಡನಂತು ಪಿಡಿಯಂದಿವೆಂ |

³ನಿನ್ನೀ³ ಪಿಡಿಯೆನೆ ಕುಡು ಕಡ

ನೆನ್ನಂ ಪಿಡಿಯುಳ್ಳೊಡಾನೆಯಾಯೆನೆ ಕೆನ್ನಂ ||

೬೦೩

ಕಾಕುಪಕ್ಕೋಕ್ತಿಗೆ ||

* ದಾರುಣಮಂ ಶರಶಲ್ಯವು

ನೋರಂತಿರೆ ಪುಣ್ಣೊ⁴ಳುಡಿದು⁴ ಬಿಡದುಳ್ಳು⁵ವುದು⁵ |

ಸ್ಮರಿನುವರುಮೊಳರೆ ಕೆಲರ⁶

ಸ್ಮರಿನುವರುಮೊಳರೆ ಬಳರ ಕಟುಕ್ಕೋಕ್ತಿಗಳಂ ||

೬೦೪

ಇದು ಗುಣವಿವೇಕದೊಳ್ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಕರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಂ.

ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೩

† ಪ್ರವರಾರ್ಥಾಲಂಕಾರಂ

ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ ವಿವಿಧವಿಕಲ್ಪಪ್ರಪಂಚಿತಂ ಕ್ರಮದಿಂ ವಾ |

ಭಾಗಂಗಳ್ || ಸ್ತವಮುಪಮೆಯತಿಶಯಂ ¹ಶ್ಲೋ

ಪೊವೆಂದು ನಾಲ್ಕುಂ ಪ್ರಕಾರದಿಂ ನೆಹಿದಿಕ್ಕುಂ || ೬೦೫

ಮತ್ತಮಲ್ಲ ||

1 ಮುತ್ಯದೇವುದುಚದುರೇಗೇ (ಅ), ಮತ್ತೊಂದೇವುದು ಚದುರೇಗೇ (ಒ). 2 ಕೂರ್ತಿ
ತ್ತರಿಯೆನೆ (ಒ). 3 ನಿನ್ನಂ (ಅ). * ರುದ್ರಪ—II, 17. 4 ಇಡಿದು (ಅ). 5 ವುದು (ಅ).
† ರುದ್ರಪ—VII, 9. 6 ಶ್ಲೋ (ಒ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೪

* ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಕಥನಂ
ವಾಸ್ತವಮುಪಮಾದ್ಯಶೇಷವಕ್ರೋಕ್ತಿವಿಪ |
ವಾಸ್ತವಂ ಯ್ಯುಕ್ತಂ ನಮಸ್ತಲೋಕಮು
ನಸ್ತೋಭನಕಾರಿ ಚಾರುತರ ಪುರುಷಾರ್ಥಂ || ೬೦೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೫

† ಜಾತಿನಹೋಕ್ತಿ ಭಾವಪರಿವೃತ್ತಿ ಯಥಾಕ್ರಮಪರ್ಯಾಯಾವಳೀ
ವಾಸ್ತವ ಭೇದಂ ಹೇತುನಮುಚ್ಚಯಾನುಮಿತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಲವವ್ಯತಿರೇಕದೀಪಕಾ |
ಗಾಂ || ಖ್ಯಾತಿನಮಾಹಿತಾವೃತ್ತಿಪರಸ್ಪರಸಾರನಿವಾಲನಂಗಳೆಂ
1ದೀತೆ1ದಿಂದ2ಮೊಂದಿ2 ನೆಗಬ್ಬಂ 3ನೆಹು3 ವಾಸ್ತವಭೇದವೃತ್ತಿ
4ಗಾಂ4 || ೬೦೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೬

ಜಾತಿಯೆನಿಕುಂ ಸ್ವಭಾವಾ
ಜಾತಿ ಖ್ಯಾತಿ ಯಥಾವಸ್ಥಿತಾರ್ಥವಿಷಯಾರ್ಥಕೃತೋ |
ದ್ಯೋತನಮಮೈಪರಿತ್ಯಂ
ಜಾತಿದ್ರವ್ಯಕ್ರಿಯಾಗುಣಪ್ರತಿಬದ್ಧಂ || ೬೦೮

೮೫ ||

ಜಾತಿಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ||

ಸೂಗಯಿಸಿ ತೋರ್ಪ ಸೋಗೆ ಕೊರಲೊಳ್ ಪೊಗರ್ವಟ್ಟಿನದಿರ್ಪ ಕರ್ಪ ಕೆ
ಯ್ಯಗೆ ಕಡೆಗಣ್ಣೊಳ್ ಪೊಳೆವ ಬೆಳ್ಳು ಶಿಖಾಗ್ರದೊಳೊಂದಿದೊಳ್ಳು ಮೆ |
ಲೊಗೆದಿರೆ ಕೇಗುವಿಂಚರದ ನುಣ್ಣು ಮನಂಗೊಳೆ ಚೆಲ್ವನಾಳ್ವದೀ
ನಗವನರಾಜಿಯೊಳ್ 6ಸುತಿಯು6ತಿರ್ಪ ವಿಚಿತ್ರಶಿಖಂಡಿಮಂಡಲಂ || ೬೦೯

ದ್ರವ್ಯಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ||

‡ ಕಣಿ ಕೊರಲೊಳ್ ಕಣ್ ನೊಸಲೊಳ್
ಪೆಣಿ ಮಕುಟದೊಳಹಿ7ವಿಧೂಷಣಾವಳಿ7 ತೋಳೊಳ್ |
ನೆಣಿದಿರೆ ಕರಮೆನದಂ ಪಲ
ತೆಹದ ಮರುಳ್ವಡೆಯ ನಡುವುಮಾಪತಿರುದ್ರಂ ||

೬೧೦

* ರುದ್ರ- VII, 10. † ರುದ್ರ- VII, 11, 12. 1 ಬೀತೆ (ಅ).
2 ಮಿಂತು (ಒ). 3 ಸರೆ (ಅ). 4 ಯೊಳ್ (ಅ). 5 ಬಂಧಂ (ಅ). 6 ಸುತವು (ಒ)
‡ ದಂಡಿ-II, 11, 12. 7 ವಿಭೂಷಣಂನಳಿ (ಅ).

ಕ್ರಿಯಾಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ||

ವಳಿಗಳಟಿಯೆ ಬಿಂಕಂಬೆತ್ತ ವೃತ್ತಸ್ತನಂ ಕ
ಣ್ಣೊಳನೆ ತೊಳಗೆ ಬಾಹಾಮೂಲಮೂರುದ್ವಯಂ ನಂ |
ಚಳನೆ ನಿಜಪದಾಂಗುಷ್ಠಾಗ್ರದಿಂದ ಕಣ್ಣಿಳ್
ಪೊಳೆಯೆ ಮಿಳಿರ್ವ ಕೊಂಬಂ ನಿಳ್ಳಿ ಪೂಗೊಯ್ದೊರ್ವಳ್ || ೬೧೧

ಗುಣಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ||

* ಮನದೊಳ್ ಮುದಮಂ ಕೋಮಳ
ತನುವಿನೊ¹ಳತ್ಯಂತ¹ರೋಮಹರ್ಷಣಮಂ ಕ |
ಣ್ಣಿನಿನಿ²ಸಾಮಾಳನ²ಮಂ
ಜನಿಯಿಸುತುಂ ³ಪ್ರಿಯೆಯ³ ಸೋಂಕು ಪಡೆದುದಲಂಪಂ || ೬೧೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೭

† ನಮಕಾಲಮಪ್ಪವೆರಡ
ಸಹೋಕ್ತಿ ಭಾವಂ ಥಮನೊಡನೆಯೆ ⁴ಪೇಟ್ಟುದದು⁴ ಸಹೋಕ್ತಿ ವಿತರ್ಕ |
ಕ್ರಮದಿಂದರ್ಥಾಂತರಮಂ
ನಮನಿಸುವೊಂದುಕ್ತಿ ಭಾವಮೆನೆ ಜೆನರ್ವಡೆಗುಂ || ೬೧೩

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಸಹೋಕ್ತಿಗೆ ||

ಅಲರ್ಪವೊಡನೊಡನೆ ಕುವಲಯ
ಕುಲಮುಂ ಕುಲಚಾಮುಖಂಗಳುಂ ಮುಗಿದುಪು ನಿ |
ಶ್ವಲ್ಪಯೋಗನಿರತಸಂಧ್ಯಾಂ
ಜಲಿಯುಂ ನರಸಿರುಹವನಮುಪೊಡನೊಡನಾಗಳ್ || ೬೧೪

ಬಿರಯಿಗಳ ಸುಯ್ಯೊಡನೆಯೆ
ಪಿರಿಯಪು ದೆವನಂಗಳಾದುವವವವ ಪರಿ |
ಸ್ಫುರಿತಂಗಳೊಡನೆ ಕುಂದಿದು
ವಿರುಳ್ಳಳುಂ ⁵ಮುಂಚೆ⁵ ಬಂದ ಜಳದಾಗಮದೊಳ್ || ೬೧೫

* ದಂಡಿ—II, 12, 11. 1 ಇಂತಂತೆ (ಅ). 2 ಸುನ್ಮೀಳನ. 3 ಪ್ರಿಯನ (ಅ.ಒ). † ರುದ್ರಚ—VII, 17, 40. 4 ಪೇಟ್ಟೊಡದು. 5 ಮುಂಚೆ (ಅ.ಒ).

ಭಾವಕ್ಕೆ ||

* ಪಡುವಳ್ ಕೀಟಲೊಳಿಮ್ಮ ತೊಟ್ಟು ಪಡುವಳ್ ಮುತ್ತ ಬೈಯಾಕೋಣೆಯೊಳ್
ಪಡುವಂ ಶಕ್ತಿ ವಿಹೀನನಂಧಬಧಿರಂ ಕೇಳಜ್ಜ ನೀಬಾಗಲೊಳ್ |
ಪಡುವೆಂ ¹ಬಾಲೆಯೆನೊರ್ವ ¹ಳ್ಳಿ ಮನೆಯಾಣ್ಣಂ ಪೋದನಿಂದೊರ್ಗೆ ನೀಂ
ಪಡಲೆಂದೆಂತೆಡವೇಡುವಯ್ ಪಥಿಕ ಮತ್ತೀ ಪೊಟ್ಟುಟೊಳ್ ²ಗಾಂಪನೇ ² ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೮

‡ ಒಂದಂ ಕೊಟ್ಟೊಂದಂ ಕೊ
ಪರಿವೃತ್ತಿ [‡] ಒಂದಂ³ ಪರಿವೃತ್ತಿ ಯೆಂಬುದಕ್ಕುಂ ತರದಿಂ |
ಯಥಾಕ್ರಮಂ ದೊಂದಿರೆ ನಿರ್ದೇಶಸ್ಥಿತಿ
ಯಿಂದಂ ಪೇಟ್ಟುದು ಯಥಾಕ್ರಮಂ ಮುನಿಮತದಿಂ || ೬೧೭

೬೧೮ ||

ಪರಿವೃತ್ತಿಗೆ ||

ಬಿಳಿಯಲರ್ಗಣ್ಣಳ್ ಬೆಳ್ಳಂ
ಲಲನಾಜನದಧರ⁴ಮಣಿಗ⁴ ಕೊಟ್ಟದಿ ಪುದುಂ |
ಗೊಳಿಸಿದ ಕೆಂಪಂ ನೀರ್ವೋ
ಕುಳಿಯೊಳ್ ಮಾಱಾಡಿ ಕೊಂಡ ತೆಹದಿಂ ತೋರ್ಕುಂ || ೬೧೮

ಯಥಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ||

ಇದು ⁵ನಿನ್ನರ್ಚಿಸಿದ⁵ಕ್ಷುಚಾಪಮಿದು ನಿನ್ನೀಲೋಕಮಂ ಕೆಯ್ಯೆ ಮಾ
ಡಿದ ಪುಷ್ಪಾಸ್ತ್ರಮಿದಲ್ತೆ ನಿನ್ನ ವಿಜಯಪ್ರಾರಂಭದೊಳ್ ತೋರ್ಕೆಗೆ |
ತ್ತಿದ ⁶ಜೈತ್ರ⁶ಧ್ವಜಮಂದು ತೋರ್ಪ ತೆಹದಿಂ ಧ್ಯರಾಸ್ಯಮಂ ನೀಳ್ವಪಾಂ
ಗದ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳನೆಡ್ಡಮಪ್ಪ ಕಬರೀವಿಸ್ತಾರಮಂ ತೋಣುದಳ್ || ೬೧೯

‡ ಅವಿಹಿತ⁷ವೇಗ⁷ಮೇದ್ಗಯ ಜವಂ ವ್ರಣಮುಕ್ತತಕಾಯಮೆತ್ತಿ ಕ
ಟ್ಟುವ ಮದಮುಣ್ಣಿ ಸೋರ್ವ ಸೊನೆ ಬೀಟ್ಟು ಗಜಧ್ವಜಮಂಬರಕ್ಕೆ ನಿ |
ಳ್ಳುವ ಜಯಕೇತು ಸಂದೆಯದ ದಂದುಗಮಂ ⁸ಕಿಡಿಸಿತ್ತು⁸ ಮುಂದಣೋ
ಡುವ ರಿಪುದಂತಿಗಂ ಪೆಣಗಣಟ್ಟುವ ⁹ಹಿಟ್ಟರ⁹ಮೇರುದಂತಿಗಂ || ೬೨೦

* ರುದ್ರ- VII, 41. 1 ಬಾಲಕಿಯೊರ್ವ (ಅ). 2 ಗಾಂಪಿನಿಂ (ಒ).

‡ ದಂಡಿ—II, 351; ಯಥಾನಂಬ್ಯವೇ ಯಥಾಕ್ರಮಂ II, 273; ರುದ್ರ- VII, 34. 3 ಒಂದಂದು (ಒ). 4 ರುಚಿಗೆ (ಅ). 5 ನೀನರ್ಚಿಸು. 6 ಮೀನ (ಅ).

‡ ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ “ಎರಡುಜೊಳ್ ಬಹುಳ ನಿಶ್ಚಯಶಬ್ದಮದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಂ” ಎಂದು ಒರೆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದೆ. 7 ಸೇಕ, ಶೀತ (ಅ). 8 ಬಿಡಿಸಿತ್ತು (ಅ). 9 ರಟ್ಟದ (ಅ).

ವ|| ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವ್ಯುತ್ಕ್ರಮಗಣನೆಯಿಂದ ನಿಂದಿತಕ್ರಮವೆಂದು ಪೇಟ್ಮರ*.

ಸೂತ್ರಂ ೧೪೯

* ನುಡಿಯದೆ ಮನದರ್ಥಮನದು

ಪರ್ಯಾಯಂ 1ನುಡಿದಂ¹ತಿರೆ 2ನುಡಿದ² ನುಡಿಯೆ ಪರ್ಯಾಯಂ ಮ |
ಆವಳಿ ತ ಡಕಿಲ್ಗೊಳಿ ಪಲವುಮನೊಂ
ದೊಡೆಯೊಳ ಸಮಗೊಳಿನಿ ಪೇಟ್ಮದಾವಳಿ ಪೆನರಿಂ || ೬೨೧

೦ಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಪರ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ||

ಬನದೊಳಗೆ 3ನೋಡಿ³ ಪೊನ⁴ವೂ
ವಿನ⁴ ಗೊಂಚಲನಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ತಂದಪ್ಪೆಂ ನೀ |
ನಿನತೊಂದು 5ಬೇಗಮಂ⁵ ನಿ
ನ್ನಿನಿಯನ ಪಕ್ಕದೊಳರೆಂದು ಸಖ ತೊಲಗುವುದುಂ || ೨೨

ಆವಳಿಗೆ ||

† ಕೊಳಗಳ್ ದಳಿತಾಬ್ಬಂಗಳ್
ದಳಿತಾಬ್ಬಂಗಳ್ ಸಮೃದ್ಧಮಧುಗಳ್ ಮಧುಗಳ್ |
ಚಳದಳಿಕುಳಾಕುಳಂಗಳ್
ವಿಳನದಳಿಪ್ರಕರಮಧುರವಿರುತಿಯೆ ಬನದೊಳ || ೬೨೩

‡ ಅವಳಿಪೋಹಕ್ಕೆ ||

ಕಳರುತಿಯಿಲ್ಲದ ಮಧುಪಾ
ವಳಿ ಮಧುಕರನಿಕರಮಿಲ್ಲದಂಬುರುಹವನಂ |
ಜಳರುಹಮಿಲ್ಲದ ತಿಳಿಗೊಳ
ನಲರ್ದ ಸರಃ ಪ್ರಸರ ಮಿಲ್ಲದೂರಿಲ್ಲದಜೊಳ || ೬೨೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೦

§ ಹೇತುಮದಾಖ್ಯಾನಂ ಸಹ

ಹೇತು ಸಮುಚ್ಚಯಂ ಹೇತುಕಮದು ಹೇತುವೆಂಬಲಂಕೃತಿಯಕ್ಕುಂ |
ಮಾತೇರಿಂ ಬಹುಸಂಕಥನಂ
ಜಾತಿದ್ರವ್ಯಾದಿಕಂ ಸಮುಚ್ಚಯ⁷ಮಕ್ಕುಂ⁷ || ೬೨೫

* ದಂಡಿ—II, 295; ರುದ್ರಟ—VII, 42, 109. ಆವಳಿಗೆ ಏಕಾವಳಿಯೆಂಬ ಹೆಸರುಂಟು. 1 ನುಡಿದಂ (ಅ). 2 ನುಡಿದ (ಅ). 3 ಪೋಗಿ (ಅ). 4 ಮಾವಿನ (ಅ). 5 ಬೇಗದಿಂ (ಅ). † ರುದ್ರಟ—VII, 110, 111. ‡ ಅವಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಮೊದಲು 'ಎದಿಗೆ' ಎಂದಿದ್ದು, ಮುಂದೆ "ಅಪೋಹಕ್ಕೆ" ಎಂದಿದ್ದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 6 ಪ್ರತತಿ (ಅ). § ರುದ್ರಟ—VII, 82. 7 ಮನಿಕುಂ (ಅ).

೮೫೦ ||

ಜ್ಞಾಪಕಹೇತುಗೆ ||

ತಿವಳಿಯೊಳ್ ಮಿದುಕಾಣದ ಮಣ್ಣಿಂದಿಕ್ಕಿದ ಲಂಡದ ಬೆಂಕಿಯಂ
ಕವಿವ ಕಿಟ್ಟಿದದೊಳ್ಳೊನ್ನರೊಳ್ ಸುಯ್ಯಾಣದ ¹ಬೆರ್ನೊರೆ¹ಯಿಂ ತಗು |
ಳ್ಳವಿಹತಾಂಬುವ ಬರೊನ್ನಲಂದಿಪಾಣದ ಬಟ್ಟಿಯೊಳ್ಳೊಕ್ಕ ಪ
ಲ್ಲವನಿಕಾಯದಿನಂದಣುದಂ ಕಾಡಾನೆಗಳಾಗಡೆ ಪೊಡುದುದಂ || ೮೫೧

ಕಾರಕಹೇತುಗೆ ||

ಪಂದಿಯಿಂ ಕೆದಣುದುತ್ತಮುಂ ವನದಂತಿಯಂ
ನೊಂದು ನೂಸಿದ ಸರೋಜಮುಪೊಯ್ಯನೆ ನೀರುಣರ್ |
ಬಂದು ಪೊಡ ಮೃಗದಗ್ರಮುರಚ್ಚುತವಾರಿಯಂ
ನಾಂದೆರಲ್ತಡಿಯುಮಿಂಬು ತದಗ್ರಮಭಾಗದೊಳ್ || ೮೫೨

ಪರಂಪರಿತಹೇತುಗೆ ||

* ವಿನಯಮನಿತ್ತುದಿಂದ್ರಿಯಜಯಂ ವಿನಯಂ ಗುಣಸಂಪದಂಗಳಂ
ಜನಿಯಿಸಿದತ್ತು ಸದ್ಗುಣಗಣಂ ಪಡೆದತ್ತು ಜನಾನುರಾಗಮಂ ||
ಜನದನುರಾಗಮಾಗಿಸಿದುದಾ²ವಗಮಿದ್ದವಿ²ಶುದ್ಧಕೀರ್ತಿಯಂ
ತನಗೆನೆ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯನನುಪ್ಪಿಸಿದಂ ನಯದಿಂ ಯುಧಿಷ್ಟಿರಂ || ೮೫೩

ಅಭಾವಹೇತುಗೆ ||

† ಅವಿನಯದಿನಂದ್ರಿಯವ
ಗವಿಜಯದಿನ³ಬುಧವಿಶಿಷ್ಟ³ಸಂಭಾವನೆಯಿಂ |
ವಿವಿಧವ್ಯಸನಂಗಳ್ ಸಂ
ಭವಿಸುಗುಮಾರ್ಗಂ ವಿಶಿಷ್ಟವಿದ್ವಿಷ್ಟಂಗಳ್ || ೮೫೪

ಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಕೆ ||

ನೃಪನ ದಯೆಯುಂ ನಚ್ಚುಂ ತನ್ನಣ್ಣು ⁴ಮಾರ್ಪದು⁴ಮಾಂತ ಭೂ
ಮಿಪನ ಮನದೊಂದುಕುಂ ಸೂಕುಂ ಬಿಗುರ್ತಿರವುಂ ನಿಜ |
ದ್ವಿಪಹೆಯರಥಾನೀಕಾನೇಕಪ್ರಧಾನರ ಸಾವುಮಾ
ತಪನತನಯಂಗಳಾಗಳ್ ಕಾಯ್ಪಂ ನಿಮಿರ್ತಿದುವಾಜಿಯೊಳ್ || ೮೫೫

ಕೃತಮಣಿವಿಧೂಷಣಂಗಳ್

ನತಿತಯಿಸಿದುವವರ ಕೊರಲೊಳಂ ತೋಳೊಳಮು |

ತ್ರಿತ⁵ಮಾಗಿ ಧೂಷಣಂಗಳ್

ನಿತಂಬಮಂಡಳದೊಳಂ ಕುಚಾಭೋಗದೊಳಂ || ೮೫೬

1 ಪೊನ್ನೊರೆ (ಅ). * ರುವ್ರಚ—VII, 85. 2 ಮಿಂತು (ಓ). † ದಾಡಿ—
II, 247. 3 ಬುಧವಿತರ್ಕ (ಓ). 4 ಮಾರ್ಪದು (ಅ), ಮಾರ್ಪದು (ಓ).
5 ಮುದ್ದತ (ಅ).

ಕೊಡೆ ಗುಡಿ ತೋರಣಂ ¹ದಧಿ¹ ಮಧುದ್ರವಮಚ್ಚಗಲುಂಕೆ ರಾಜೆ ಸಂ
ಗಡಮಲರಕ್ಷತಂ ಬಿಳಿಯ ಸಾನವೆ ಪೊಂಗೊಡನಪ್ಪ ಶೋಭೆ ಕ |
ನ್ನಿ ಕಡೆ ವರ್ಧಮಾನಪಟಹಂ ತಿಚೆ ಮಂಗಲಗೀತನಾದಮೆ
ಲ್ಲೆಡೆಗಳೊಳ್ಳಗಲ್ಲಗಧಿಕಂ ಪಡೆದತ್ತು ಜನಾನುರಾಗಮಂ || ೬೩೨

ಅಟಂ ಬಾಜನೆ ಗಾಡಿಗಳ್ ಪನದನಂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಲೊಳ್ಳಾತು ಕೊಂ
ಡಾಟಂ ಕತ್ತರಿ ಕಪ್ಪುರಂ ನಗೆ ತೆಗಡ್ ಪಾಟಂ ಬಿಯಂ ಜಪ್ಪನಂ |
ನೋಟಂ ತಂಬುಲಮಿಂಪು ಕಂಪು ವಿಧವಂ ಮೆಯ್ಯೇಳಮೆಂದಿತಿವಂ
ಬೇಟಕ್ಕಾಗರಮೆಂದೆನಣ್ಣ ಸುಸಿರೇಂ ಪೇರ್ದಾಗದೊಳ್ ತೀರದೇ || ೬೩೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೧

* ಸಾಧನಮಂ ಸಾಧ್ಯಕ್ಕವಿ
ಅನುಮಿತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ರೋಧಿಯನಪುದೊಹೆಗೆಯ್ದುದನುಮಿತಿಯೆನಿಕುಂ |
ಸಾಧುಸಮಾಧಿಪರೇಂಗಿತ
ಬೋಧಂ ನಿರ್ವಾ²ದ²ಮಪ್ಪುದಂತದು ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ || ೬೩೪

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಅನುಮಿತಿಗೆ ||

ಎಳಮಿಂಚಿಲ್ಲಕ್ಕು ಮಾಖಂಡಲಲಿತಧನುದ್ಧಂಡಮಿಲ್ಲಕ್ಕು ಮಭ್ರಾ
ವಳಿಯಿಲ್ಲಕ್ಕುಂ ಕದಂಬಾನಿಲನ³ ಸುತಿವದಿಲ್ಲಕ್ಕು³ ಮುದ್ರನೃಯೂರೀ |
ಕುಳಲೀರಾತಾಂಡವಾಡಂಬರವಿಳಸನಮಿಲ್ಲಕ್ಕು⁴ ಮಿಂತಾ⁴ ಮಹೀಮಂ
ಡಳದತ್ತರ್ ನಲ್ಲನಂತಲ್ಲದೊಡೆ ತಡೆದದೇಕಿರ್ಪನಿಂದರ್ದಿ ಬರ್ಪಂ || ೬೩೫

† ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ ||

ಬೆಸದಿರೆ ನಿನ್ನೋಪಳ ಕಾ
ಲ ಸವನದಿಂದೆಹಿಗಿ ತಿಳಿವಿದಯ್ ನಿರ್ವ್ಯಾಜಂ |
ನೊಸರೋಳ್ ನಿನದಮಲಕ್ಷ ಕ
ರನತಿಲಕ⁵ ಮದಿಲ್ಲ⁵ ದಂದದೇಕಿಂತಕ್ಕುಂ || ೬೩೬

ಸೂಕ್ಷ್ಮಕ್ಕೆ ||

‡ ಏಗಳ⁶ ನಮಗಕ್ಕುಂ ನಂ
ಯೋಗಮೆನರ್ ಬಗೆವ ನಲ್ಲನಂ ಕುಣಿತು ಮನೋ |
ರಾಗದನೊಡರಿಸಿದಳ್ ಚೆ
ರವಾಗಿರೆ ಪೆಣಿಳೊರ್ಪಳಬ್ಬ ದಳಮುಕುಳನಮಂ || ೬೩೭

1 ಫನ (ಒ). * ದಂಡಿ—II, 260. 2 ಬಾರ್ಧ (ಒ). 3 ನೆಸಗುಪು (ಒ.ಅ). 4 ಮಂತಾ (ಅ). † ರುದ್ರಚ—VII, 57. 5 ಮದಿಲ್ಲ (ಅ). ‡ ದಂಡಿ—II, 261. 6 ಆಗಳ (ಒ).

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||

* ವಿನಯೋಪಚಾರವಚನಮು

ಮನುಕೂರಾಚರಣಮುಂ ವಿಭಿನ್ನಾಸನಮುಂ |

ಮನದೊಳಗೆ ಪುದಿದು ಪೊಣ್ಣೆ ದ

ಮುನಿಸಂ ಕನ್ನಡಿಪು¹ವಾಗೆ¹ ಬಗೆವಂ ಪ್ರಿಯೆಯೊಳ್ ||

೬೩೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೨

† ಗುಣಮನೆ ತರ್ಪುದು ದೋಷದ

ಗಣನೆಗೆ ದೋಷಮುಮನಿನಿಸು ಗುಣಗಣನೆಗೆ ತಂ |

ರೇಶಂ ಅಥವಾ
ಲವಂ

ದೋಣವುರ್ದು ಲೇಶಂ ವಿಬುಧಾ

ಗ್ರಣಿಗಳ್ ಕೆಲಬರ್ ‡ ನಿಗೂಹ²ನಂ² ಲವಮೆಂಬರ್ || ೬೩೯

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ರೇಶಕ್ಕೆ ||

ಒಡನಿದರ್ಗಲೈಯಾದೊಂ

ದೊಡೆಯೊಳ್ ದುಃಖಮನಸಹ್ಯಮಂ ಮಾಯ್ದದಲುಂ |

ನುಡು ನುಡು ನಜ್ಜನರಪ್ಪವೆ

ರೊಡಗೂಟಮ³ನಕ್ಕ³ ಬಳರ ಕೂಟವೆ ಸುಬದಂ ||

೬೪೦

ನಿಗೂಹನಕ್ಕೆ ||

ಪರಿವಿಡಿಗೈಯೈ ಸೊಂದಿಗಿಳಿ ತಂದೆಯ ತಾಯ ಸಮಾಪದೊಳ್ ತನೂ

ದರಿಯು ರತೋಪಯುಕ್ತರುತಿಯಂ ವಿನತಾನನೆ ನಾಣ್ಣ⁴ತಾಳತ |

ತ್ವರ⁴ಶುನರ್ತನಪ್ರಹತಕಂಕಣರುಂಕೃತಹೆನ್ನ ತೂರೈನಿ

ಭರರವದಿಂದದಂ ಮಹಿಸಿದಳ್ ಗಡ ಮುಗ್ಧೆಯದೇಂ ವಿದಗ್ಧೆಯೋ || ೬೪೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೩

§ ವೈತಿರೇಕಮುಭಯನಾಮ್ಯು

ಪ್ರತಿರೇತಿಯಂ ತೋಟು ಭೇದಮಂ ಮಾಯ್ದದು||ಸಂ |

ವೈತಿರೇಕಂ
ದೀಪಕಂ

⁵ಗತಿಯಿಂದಂ ಮಧ್ಯಾಂತ⁵

ಸ್ಥಿತಮಾಗಿ ಬೆಳವ್ವುದಲುಗೆ ದೀಪಕಮಕ್ಕುಂ ||

೬೪೨

* ರುದ್ರಿಟ—VII, 58. 1 ವಾಗಿ (ಅ). † ರುದ್ರಿಟ—VII, 100. ‡ ದಂಡಿ
ಯಮತ : ದಂಡಿ—II, 265. 2 ಮಂ (ಅ). 3 ನಕ್ಕ (ಒ). 4 ತೋಳತಳ್ಳದ,
ಕಾಮತತ್ತರ (ಅ), ತೋಳತಳ್ಳರು (ಅ.ಇ). § ದಂಡಿ—II, 180. || ರುದ್ರಿಟ—
VII, 64, 65. 5 ಗತಿಯಾದಿಮಧ್ಯಮಂತ (ಅ).

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ವೃತ್ತರೇಕಕ್ಕೆ ||

ಗಂಭೀರಮಮಳಲಕ್ಷ್ಮೀ
ನಂಭವಪದಮಧಿಕಸತ್ಯಮಾಗಿಯುಮೆಯ್ದು |
ಲ್ಪಂಭೋಧಿ ನೆಹಿದು¹ ದಿಲ್ಲವ¹
ನಂ ಭಾಸುರನಿಶಿತಮತಿಮನತಿಕಲುಷಜಡಂ ||

೬೪೩

ವಸುಧೆಗೆ ನಂದಹೀನರಿಪುರ್ವಮನೋಡಿಸಿ ಚಕ್ರಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಬ
ಣ್ಣ ಸೆ ಪತಿಧಕ್ತಿಯಂ ಮೆಹಿದು ಮಂತ್ರಪದಕ್ಕಧಿನಾಥನಾಗಿ ಪೆಂ |
ವೆನವಿನಮಾರೋಳಂ ವಿಮುಖವೃತ್ತಿಯೊಳೊಂದದ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂ
ದೇನಗದ ವೈನತೇಯನಿವನೆಂಬುದು ನಾಹನವೈನತೇಯನಂ ||

೬೪೪

ವಾರಿಜಗಂಧಿ ವಿಭಾತನ
ಮಾರಂ ನಿಜಸುರಭಿ ನಿನ್ನ² ಸುಯ್ಯದಜುಳಿದಂ³ |
ತೋರಗೆಯಕ್ಕುಮೆ ಪರಗುಣ
ಹಾರಿಗೆ ನಿಜಗುಣ⁴ ಮದೇಕ⁵ ನಮನಿಸಿದಪುದೋ ||

೬೪೫

ಕಾರಕದೀಪಕಕ್ಕೆ ||

ನವಜಳದಾಗಮಮಿಂತೀ
ಧುವನಜನಕ್ಕೆಲ್ಲಮೆಯ್ದು ಮಾಡಿದುದಧಿಕೋ |
ತ್ಯವಮಂ ಮತ್ತಂತದೆ ತಾಂ
ಪ್ರವಾಸಿಗಳ್ಗೆ ದೇಯೊಳೊದವಿಸುತ್ತದವಲಂ ||

೬೪೬

ಓಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡ
ನೋಸರಿಸಿದನಿಸರೆ ಕಂತು⁴ ಕುಸುಮಾಂ⁴ ಜಲಯಂ |
ಸೂಸಿದ ಪದದೊಳ್ ಸಭೆಗಂ
ಸೂಸಿದ⁵ ನೊಡನೊಡನೆ⁵ ನನೆಯ ವೊನೆಯಂಬುಗಳಂ ||

೬೪೭

ಆವರಿಸಿತ್ತೊ ನಭೋಂತ
ಧೂವಿವರಮನಮರ್ದಿನೇಶಕಮನೆ ಬಿರಯಿಗಳೋ |
ವೋವಿದು ಮದನನ ಸೋದನ
ದೀವಿಗೆಯೆನೆ ತೋಳಗಿ ಬೆಳಗಿದಂ ತುಹಿನಕರಂ ||

೬೪೮

ಕ್ರಿಯಾದೀಪಕಕ್ಕೆ ||

ಸೂಗಯಿಸಿದುದು ಕಾರ್ಗಾಲದ
ಪುಗಿರೊಳ್ ಜಲಜಲನೆ ಪರಿಯುತಿಪೊಳ್ಳೊನಲುಂ |

1 ದಿಲ್ಲನ (ಅ). 2 ಸುಯ್ಯದಜುಳಿದಂ (ಅ), ಸುಯ್ಯದಜುಳಿದಂ (ಬ).
3 ನೊಳಕ್ಕೆ, ದೊಳಂತೆ (ಅ). 4 ಪುಷ್ಪಾಂ (ಅ.ಬ). 5 ನೊವೊದರೆ (ಅ).

ಮುಗಿಲ ಪೊರೆಪೊರೆಗಳೊಳ್ ಪೊಳೆ
ದೊಗೆವ ಚಳಚ್ಚುಟುಳತರತಟ್ಟಿಳನನಮುಂ ||

೭೪೯

ಧರೆಯಂ ಮೆಟ್ಟದೆ ಮೆಟ್ಟುವ
ನುರಲಲನಾನ್ಯತ್ಯಮಿತ್ತಲಭವನ ಸಭೆಯೊಳ್
ಕರಮೆನೆದುದು¹ವಾರ¹ಸ್ತ್ರೀ
ಪರಿನರ್ತನಮತ್ತಲಾ ಮಹೀಶನ ಸಭೆಯೊಳ್ ||

೭೫೦

ಕುಳರ್ವೆಲರುಮಾಲಿನೀರುಂ
ತಳಿರಾಪ್ಪನುಂ ಚಂದ್ರಕಾಂತಮುಂ ಚಂದನಮುಂ |
ಕೊಳನುಂ ನಂದನವನಮುಂ
²ಕಳೆಯವೆ² ದೇಸಗೆಯೊ³ಳನ್ನ³ಬೇಟದ ಸೂಡಂ ||

೭೫೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೪

* ಸಮನಿನಿ ಬದಿವನದಿಂದಂ

ಸಮಾಹಿತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಬರ್ಪೊಡದು ಸಮಾಹಿತಮೆನಿಕುಂ |
ಅವ್ಯಕ್ತಿ⁴ ಸಮಗೊಂಡ⁴ರ್ಥಪದಾವ್ಯ
ತ್ತಿ ಮತ್ತದಾವ್ಯತ್ತಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಂ ಪಡೆಗುಂ ||

೭೫೨

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಸಮಾಹಿತಕ್ಕೆ ||

ಕಡುಗಟ್ಟಲೆಯೊಳ್ ಪ್ರಿಯನಿ
ದೊಡ⁵ಗಾಗಿಯೆ⁵ ಪೋಗರೆಂದು ಮನೆಯಂ ಪೊಣಮ |
ಟ್ಟಡಿಯಡಲಣಿಯದೆ ಮಹಿಗುವ
ಮಡದಿಗೆ ಬಗೆ ತೀರೆ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿದುದಾಗಳ್ ||

೭೫೩

† ಮುಳಿದರೆ ನಿಜವಲ್ಲಭೆಯಂ
ತಿಳಿಪಲ್ ಕಾಲೆ⁶ ಉಗಲನಿಯನಿರ್ಪವನರದೊಳ್ |
ಜಳಧರನನದಂ⁶ ನೆಗೆದುದು⁶
ತಳಮಳ⁷ಗುತ್ತಾ⁷ಕೆ⁷ ತಾನೆ ಬಿಗಿಯಪ್ಪುವಿನಂ ||

೭೫೪

1 ದೇವ (ಒ). 2 ಕಳೆಯವೆ (ಅ). 3 ಕೆನಗೆ (ಅ). * ದಂಡಿ—II, 298 ; II, 116. 4 ಸಮಗೊಂಡ (ಅ). 5 ಗಾಗಿರ (ಅ). † ದಂಡಿ—II, 299. 6 ನೆಗೆ
ಯ್ದುದು (ಅ). 7 ಗಾದಾಕೆ, ಗಾಗಾಕೆ (ಅ).

ಆವೃತ್ತಿಗೆ ||

* ಅಲರ್ದುಪು ಕುಟಜಂಗಳ್ ಪೂತುವಿಂಬಪ್ಪಿನಂ ¹ಕಂ
 ದಲ¹ ಕುನುಮಿಸಿದತ್ತುದ್ವಾಮನೀಪಾವನೀಜಾ |
 ವಲ ಬಿರಿದುವೆ ಜಾತೀಯೂಧಿಕಾಕೇತಕೀಸಂ
 ಕುಲಮವಿರಲಗಂಧಾಪೋದಿತಾಶಾಂತರಾಲಂ ||

೭೫೫

ಪಡೆಗುಂ ಮಹಿಮೋನ್ನತಿಯಂ
 ಪಡೆಗುಂ ²ಸನ್ಮಾರ್ಗ²ದೇನಕಮಂ ಗುಣದೊಳ್ವಂ |
 ಪಡೆಗುಂ ನಿರ್ಮಳಯಶಮಂ
 ಪಡೆಗುಂ ಪಡೆಗುಂ ವಿಭುತ್ವಮಂ ಬುಧನಂಗಂ ||

೭೫೬

ಕಲ ಪಾರ್ಥಂ ಪಾರ್ಥನಿಂದಂ ಕಲ ರವಿತನಯಂ ಪಾರ್ಥನಿಂ ಕರ್ಣನಿಂದಂ
 ಕಲ ಭೀಮಂ ಪಾರ್ಥನಿಂ ಕರ್ಣನಿನನಿಲಜನಿಂ ರಾಘವಾಧೀಶಭೃತ್ಯಂ |
 ಕಲ ಶಕ್ರಾಪತ್ಯನಿಂ ಕರ್ಣನಿನನಿಲಜನಿಂದಂಜನಾಪುತ್ರನಿಂದಂ
 ಕಲ ಧಾತ್ರೀಚಕ್ರದೊಳ್ ವಿಕ್ರಮಗುಣನಿಳಯಂ ವೀರಮಾರ್ತಂಡದೇವಂ || ೭೫೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೫

‡ ಇತರೇತರಕಾರಕನಂ
 ಪರಸ್ಪರಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ ಪರಸ್ಪರಂ ಸಮೂಹದೊಳೆಸೆವೊಂ |
 ಸಾರಂ ದತಿಶಯಗುಣದಿಂ ನಿರ್ಧಾರ್
 ರಿತಮಪ್ಪುದು ಸಾರಮೆಂಬ ಸದಲಂಕಾರಂ ||

೭೫೮

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಪರಸ್ಪರಕ್ಕೆ ||

ಸರಿಗೆಗೆ ಕೊರಲ್ ಕೊರಲಂ
 ಸರಿಗೆಯಲಂಕರಿಸೆ ಸರಿಗೆವಂದುದು ಮುಯ್ಯು |
 ಟ್ಟಿರಡಲಿ ಬೆಡಂಗುಮೆಂಬಂ
 ತಿರೆ ಕರ³ಮೊಪ್ಪಿದುದು³ ಕೊರಲಗೆಂದ್ರಾತ್ಮಜೆಯಾ ||

೭೫೯

ಸಾರಕ್ಕೆ ||

ಸಾರಂ ಸಂಸಾರದೊಳಬ
 ರಾರತ್ನಂ ಸಾರಮಲ್ಲ ಜವ್ವನಮದಣ್ಣಿಂಗಳ್ |
 ಸಾರಂ ಮಧುರಾಕಾರಂ
 ಸಾರಂ ಮತ್ತಂತ⁴ದಕ್ಕಮನು⁴ಕೂಲರನಂ ||

೭೬೦

* ದಂಡಿ—II, 117. 1 ಕಂಟಲ, ಕಂಡಲ (ಅ). 2 ಸನ್ಮಾನ (ಅ).

† ರುದ್ರ—VII, 91; VII, 96. 3 ಮೊಪ್ಪುವುದು (ಅ). 4 ದಕ್ಕೆಯನು (ಓ),
 ದಕ್ಕಮನು (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೬

* ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನಲ್ಲದೊಡಾಗಂ
ನಿವಿಾಳನಂ ತುಕಹೇತುವಿನಿಂ ಪ್ರಕೋಪರಾಗಾದಿಮನೋ |
ವಿಕ್ಯತಿಯನುಪಲಕ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿ
ಯೆ ¹ಕಾಣದಿರಲದು ¹ ನಿವಿಾಳನಂ ಪೆನರಿಂದಂ || ೬೬೧

೦ಕ್ಷ್ಯಂ |

† ಸರಳತರಥವಳನುನ್ನಿ
ಗ್ಧರೂಪಮಾ²ನ್ಯಪನ² ದೃಷ್ಟಿ ಸಾಜದೊಳದಣುಂ |
ದೊರೆಕೊಂಡುದೊಂದು ಚೇತೋ
ನುರಾಗಮಣಿಯಲೈ ಬರ್ಪುದಲ್ಪಣಮಾರ್ಗಂ || ೬೬೨

ಮದಿರಾಮದಧರಪಾಟಲ
ವದನೆಯ ಮನದೊಳ್ ಪೊದಳ್ಳ ಕೋಪಂ ತಾನಂ |
ತದು ಲಕ್ಷನಲೈ ಬಂದಿ
ದುರ್ದಿಲ್ಲ ಕೃತದೋಷ³ನಾಗಿಯುಂ³ ಕಾಮುಕನಿಂ || ೬೬೩
ಇವು ವಾಸ್ತವಭೇದಂಗಳ್ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೭

ಏನಾನುಮೊಂದು ತೆಲದಿಂ
ಔಪಮ್ಯಂ ನಾನಾವಿಧವನ್ನು ರೂಪದೊಳ್ ಸಾಧ್ಯತ್ಯಂ |
ತಾನೆನಿಸಿ ತೋರ್ಪುದದು ಬುಧ
ಮಾನಿತಮೌಪಮ್ಯಮೆಂಬಲಂಕೃತಿಯಕ್ಕುಂ || ೬೬೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೮

ವ್ಯ || ಉಪಮಾನಪ್ರತಿವಸ್ತು ರೂಪಕನಮಾಸೋಕ್ತಿ ಕ್ರಮಾಕ್ಷೇಪಸಾ
ಉಪಮಾ ಮ್ಯಪರಾಖ್ಯಾನನಿದರ್ಶನೋತ್ತರನಸಂದೇಹಭ್ರಮಾಪಹ್ನುತಿ |
ಭೇದಂಗಳ್ ವ್ಯಪದೇಶಸ್ಮರಣಪ್ರತಿಪನಮಯೋಗಾಪ್ರಸ್ತುತಸ್ತೋತ್ರಮೆಂ
ದುಪಮಾಭೇದವಿವಿಕ್ಯಮಂತದೊರೆವೆತ್ತ ಧಾರ್ಮಂತರನ್ಯಾಸಮುಂ
⁴ಅವಜೂಳಗೆ⁴ |

* ರುದ್ರ- VII, 106. 1 ಕಾಣರಾದುದು (ಅ). † ರುದ್ರ- VII, 107, 108. 2 ನೃಪರ (ಅ). 3 ಮಾಗಿಯುಂ (ಅ). 4 ಅಂತವರೊಳಗೆ (ಒ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೫೯

* ಉಪಮೇಯಂ ಗುಣಲೇಶದಿ

ನುಪಮಾನಕ್ಕೆಣಿಗೆವರ್ಪೊಡುಪಮೆಯೆನಿಕ್ಕುಂ |

¹ವೈಪನರ್ಗ¹ವಿಷಯರೂಪ²ಪ್ರಪಂಚಿತಮನೇಕಭೇದಮದುತಾನಕ್ಕುಂ² ||

೬೬೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಧರ್ಮೋಪಮೆಗೆ ||

ಜಲನಿಧಿಪೊರ್ ಗಂಭೀರಂ

ಬಲವೈರಿಯಪೊರ್ ನಮಗ್ರವಿಧವನನಾಥಂ |

ಕುಲಗಿರಿಪೊರ್ ನಿಷ್ಕಂಪಂ

ಬಲಯಂತೆಪೊಲಧಿಕದಾನಿ ದಾನವಿನೋದಂ ||

೬೬೭

ಹೇತೂಪಮೆಗೆ ||

ಪರಿವೃತ್ತತೆಯಿಂ ನುಣ್ಣಿಂ

³ಶರಕಾಂಡ³ಪ್ರತಿಮಚಾರುಗೌರವ್ಯವಿಯಿಂ |

ಪರಿಪಕ್ವತಾರಪಳದೊಳ್

ದೊರೆಯೆನುಗುಮವಳ ಘನಪಯೋಧರಯುಗಳಂ ||

೬೬೮

ವನ್ಯೂಪಮೆಗೆ ||

ಅಳಿಕುಳದಂತಳಕಚೆಯಿಂ

ದಳತಾಂಬುಜದಂತೆ ನಗೆಮೊಗಂ ಲಲಿತಾಂಗಂ |

ಮಿಳಿರ್ವ ಲತೆಯಂತೆ ತಳಮುಂ

ತಳಿರಂತೆ ಬೆಡಂಗುವೆತ್ತು ತೋರ್ಕುಂ ನತಿಯಾ ||

೬೬೯

ಶ್ಲೋಷೋಪಮೆಗೆ ||

ನಮ⁴ವೃತ್ತ⁴ನಂಧಿಲಕ್ಷಣ

ನಮಸ್ವಿತಂ ಜಾತ್ಯಲಂಕೃತಿಧ್ರಾಜಿತಮು |

ತ್ತಮಕಾವ್ಯಬಂಧ⁵ದಂತಾ⁵

ದಮಿತಾರಿಗೆ ನಾಜಮೊಪ್ಪುಗುಂ *ಕಿರುದೊಡೆಗಳ್ ||

೬೭೦

ಅನ್ಯೋನ್ಯೋಪಮೆಗೆ ||

ತಳಮುಂ ಕೆಂದಳಿರುಂ ಕುಚದ್ವಿತಯಮುಂ ಪೂಗೊಂಚಲುಂ ತೋಳ್ಗಳಂ

ನಳಿಗೊಂಬುಂ ಕುರುಳೋಳಿಯುಂ ಚಳದಳವ್ರಾತಂಗಳಂ ಕೋಮಳಾಂ |

* ದಂಡಿ—II, 14; ಭಾಮಹ—II, 30. 1 ವೈಪನರ್ಗ (ಓ.ಆ).

2 ಪ್ರಪಂಚಿತಂ ತಾನೇಕ ಭೇದಮೆನಿಕ್ಕುಂ (ಆ). 3 ಶರಕಾಂಡ, ಸ್ಮರಕಾಂಡ (ಆ).

4 ವೃತ್ತಿ (ಆ). 5 ದಂದಂ (ಆ). 6 ಕಿರುದೊಡೆಗಳ್ (ಆ).

ಗುಳಿಯುಂ ತತ್ತ್ವಳಿಕಾವಳೀರುಚಿಯುಮಂತೊಂದೊಂದೊಳ್ ಪೋಲ್ವೆಯಾ
ಗೆ ಲತಾಕೋಮಳೆ ನಾರ್ದಶೋಕಲತೆಯಂ ಪೂಗೊಯ್ದ¹ಳಂತ¹ಟಿಯುಂ ||

ವಿಪರ್ಯಾಸೋಪಮೆಗೆ ||

ಮೊಗಮಂ ತಾವರೆ ಕಣ್ಣನುತ್ಪಲದಳಂ ಧಮ್ನಿಲ್ಲಮಂ ಸೋಗೆ ಸೆ
ಳ್ಳುಗುರಂ ಕೇದಗೆ ಪುರ್ಬನಂಗಜನ ಬರ್ ದಂತಾಳಿಯುಂ ಮುತ್ತು ಕೆ |
ಯ್ಯುಗಿದಾರಾಧಿಸಿ ಪೋಲ್ವುವೆನ್ನದೆ ಸರೋಜಾತಾದಿಸನ್ವಾರ ವ
ನ್ನು²ಗಳೊಳ್ ಪೋಲಿಪರಂತದೇಂ² ಮರುಳರೋ ರೂಪಂ ವಿಚಿತ್ರಾಂಗಿಯಾ ||

ಬಹೂಪಮೆಗೆ ||

ಶರದಂಬುದಮಂ ಗಂಗಾ
ತರಂಗಮಂ ಸಿಂಧುವಾರಕುಸುಮಶ್ರೀಯಂ |
ಹರಹಾಸವಿಳಾಸಮನನು
ಕರಿನುವುದತಿವಿಶದಕೀರ್ತಿ ತೋಳ್ಳೊಪ್ಪುವನಾ || ೬೬೩

ಮಾರೋಪಮೆಗೆ ||

ಎಂತು ಬಸಂತಮದರ್ಕೆ ತೆಂಬೆಲರೆಂತದ
ಕೆಂತ್ತು ತಳಿರ್ ತಳಿಗ್ಗೆಂತಲರ್ ಕುಸುಮೋತ್ಕರ |
ಕೈಂತಳಿ ಮತ್ತೆ³ ಮದಾಳಿಗೊತ್ತು ನಿನಾದಮಂ
ತಂತೆ ತರಂತರಮೊಪ್ಪಿ ತೋಣುದಳಗ್ಗಂ || ೬೬೪

ಕಲ್ಪತೋಪಮೆಗೆ ||

ಮೃಗಮದಕಲ್ಪತಪತ್ರಧಂಗರಮೃಂ
ನಗೆಮೊಗಮುಜ್ಜಳಕಾಂತಿ ನಾಡೆ ನೊಮ್ಮಂ |
ಸೊಗಯಿಸುಗುಂ ಮೃಗರಾಂಧನಾಭಿರಾಮಂ
ಮೃಗಧರಬಿಂಬಮಿದೆಂಬಿನಂ ನಿಕಾಮಂ || ೬೬೫

ಪಾಕ್ಯೋಪಮೆಗೆ ||

ಪರಮನೊಳಗೊಳಗದೊಂದಂ
ಪರಿ⁴ಜಪನಂ⁴ಗೆಯ್ಯೆ ನೆಗಟ್ಟಿ⁵ ನೊಕ್ಕೈವೈಕ್ಕಾ⁵ |
ಕ್ಷರದಿಂ ನಿಗೂಢತರನಿ
ರ್ಯುರರವಗುಂಜದ್ಗುಹಾಚಳಕ್ಕಣಿಯಾದಂ || ೬೬೬

ಪ್ರತ್ಯಯೋಪಮೆಗೆ ||

ಜಲಜಾಯಮಾನಮಲರ್ಗಣ್
ಪುಲಿನಂಮನ್ಯಂ ನಿತಂಬಮಳಿದೇಶೀಯಂ |

1 ಇಂದ. (ಅ). 2 ಗಳಂ ಪೋಲಿಸುವಂತುಟೀಂ. 3 ಮತ್ತ. 4 ಜಪಮಂ (ಅ).
5 ನೊಕ್ಕೈವೈಕ್ಕಾ (ಅ).

ಡಲದಳಕಪ್ರತತಿಮ್ಯಣಾ

ಳಲತಾಕಲ್ಪಂಗಳಾ¹ಲತಾಂಗಿಯ¹ ತೋರ್ಗ್ಗಳ¹ ||

೬೭೭

ಸಮಾನೋಪಮೆಗೆ ||

ಕಮಲನಯನಂ ಕಂಬುಗ್ರೀವಂ ಘನಸ್ತನಮಂಡಳಂ

ಧ್ರಮರರುಚಿಮತ್ಯೇಶಂ ಬಿಂಬಾಧರಂ ನಳತೋಳ್ ಬೆಡಂ |

²ಗಮರ್ದುದು² ಮೊಗಂ ರಂಭಾಸ್ತಂಭೋರು ತೆಳ್ಳಸಿಟ್ಟೊಪ್ಪೆ ವಿ

ಧ್ರಮದ³ ಕಣೆಯಂ³ ಪೋಲ್ತರ್ ನಿಲ್ಲಲ್ಲ ಬೇಡಿತಿಯರ್ ಕೆಲರ್ || ೬೭೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೦

ಲಂಗವಚೋವಿಹಿತವಿಭೇ

ಉಪಮಾ ದಂಗಳ್ ನ್ಯೂನಾಧಿಕಂ⁴ಗಳುಂ⁴ ಸದೃಶತೆಯಿಂ |

ದೋಷಂಗಳ್ ||⁵ಸಂಗತಮಲ್ಲದುವುಂ⁵ ದೋ

ಷಂಗಳವುಪಮೆಗೆ ಯಥಾಜನೋದ್ವೇಜನ⁶ದಿಂ⁶ || ೬೭೯

ಲಕ್ಷ್ಯಂ |

ಲಂಗವಚನ ಭೇದಂಗಳ್ಗೆ ||

ನಿರವಧ್ಯಂ ಗತದುರಿತಂ

ಪರಿಪೂತಂ ಜಗದೊಳಂತಿವಂ ಗಂಗೆಯವೋರ್ |

ನುರುಚಿರತೇಜಂ ಭಾನುರ

ತರಸ್ವರಂ ಶಿಖಿಖಾಕರಾಪಂಗಳವೋರ್ ||

೬೮೦

ಹೀನೋಪಮೆಗೆ ||

ಎರಲೆಯ ಹಿಂಡುಗಳಂ ದೆನೆ

ಪರಿವರಿವಿನಮಳು ತಗುಳ್ಳ ನಾಯಂತೆ ರಣಾ |

ಜಿರದೊಳದಿರ್ಚಿದ ಬಲವ

ದ್ವಿರೋಧಿಸ್ತನಿಕಮನಾನ್ಯಪಂ ಬೆಂಕೊಂಡಂ ||

೬೮೧

ಅಧಿಕೋಪಮೆಗೆ ||

ಮುಂಬಿಟ್ಟು ಪರೆದ ಕಬ್ಬರೆ

ಯಂ ಬೆದಲು ತೆರಳ್ಳ ಬೆಳಪ ಬೆಳಗಿಂದೆನದಿ |

ಪಂಜುಜನಬನಂತಿರೆ ಮೀ

ನಂಬುಲು ಬೆಳಗಿದವುದುಳಗಗನಾಂತರಮಂ ||

೬೮೨

1 ನತಾಂಸಯ. 2 ಗಮರ್ದುಹು, ಗಮರ್ದುಹ, ಗಮರ್ದೆನಗೆ (೮). 3 ಧರಣಿಯ (೮); (a) ದಂಡಿ—II, 51, 4 ಗಳವು (೮). 5 ಸಂಗತಮುಮಲ್ಲದುವು, 6 ದೊಳ (೬.೮).

ಅಸೌದ್ಯಶ್ಯಕ್ಕೆ ||

* ದಾನಾಂಬುಚುಂಬಿತಕಪೋಲತಲಂ ಮದೇಧಂ
ತಾನೊಪ್ಪುವಂತೆ ಸೊಗಯಿಪ್ಪುದು ನೋಡೆ ಪೀನಂ |
ನಾನಾರುಚಿಪ್ರಚುರಚಾಪಕಳಾಪಕಾಂತಂ
ನಾನುಪ್ರದೇಶದೊಳುಪಾಗತಮಾ ಮಯೂರಂ || ೬೮೩

† ಲತೆಯೊಳ್ ನಳತೋಳ್ ಪಲ್ಲವ
ತತಿಗಳೊಳಧರಂ ಕಲುಂಕೆಯೊಳ್ ಮೆಯ್ಯುಣ್ಣಂ |
ವಿತತಾಂಶುವಪ್ಪ ಹಿಮದೀ
ಧಿತಿಯೊಳ್ ಮೊಗಮುಪಮೆ¹ವೆತ್ತು ತೊಳಗುವುದವಳಾ¹ || ೬೮೪

ಸೂತ್ರ ೧೬೧

‡ ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮೆ ನಾಮ್ಯು
ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮೆ ಪ್ರತೀತಿಯಿಂದಂ ನಮಾನವನ್ನು ನೈಸನಂ |
ರೂಪಕಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದಭೇದಾ
ತ್ಮತೆಯಿಂದುಪಮೆಯನದಲ್ತೆ ರೂಪಕ²ಮಕ್ಕುಂ² || ೬೮೫

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಪ್ರತಿವಸ್ತೂಪಮೆಗೆ ||

§ ³ನಿನ್ನನ್ನನೊರ್ವನುಂ³ ಸಂ
ಪನ್ನಗುಣಂ ಪುಟ್ಟುಲರಿಯನಿನ್ನುಂ⁴ ಮುನ್ನುಂ⁴ |
ಸನ್ನುತನಮೇರುಧೂರುಹ
ದನ್ನವು ಪೆಹ⁵ತಾವ⁵ ಮರನುಮೇಂ ಪುಟ್ಟುಗುಮೇ || ೬೮೬

ಅನಮಸ್ತರೂಪಕಕ್ಕೆ ||

ನೆರೆಮೊರೆ ಪೊನ್ನ⁶ ಸೊನ್ನಲಗೆಯಾಗೆ⁶ ಮೊಗಂ ನರಸೀಜಮಾಗೆ ಕ
ಣ್ಣುಲರಲರಾಗೆ ಕೆಂದಳಮೆ ಕೆಂದಳರಾಗೆ ಕನತ್ತ್ಪೋಳಮು |
ಜ್ವಲಮುಕುರಂಗಗಳಿಗೆ ದರಹಾಸಮೆ ಸೂಸುವ ರಾಜೆಯಾಗೆ ಕೋ
ಮಲಲಿತಾಂಗಿಯರ್ ನೆರೆದು ನೋಡಿದರಂದಿದಿರ್ಗೊಳ್ಳ ಮಾಡ್ಡಯಿಂ || ೬೮೭

ನಮಸ್ತರೂಪಕಕ್ಕೆ ||

ವದನಾಬ್ಜಂ ಕರಪಲ್ಲವೋಪ⁷ನಿಕಿತಂ⁷ ಬಾಪ್ಪಾಂಬು⁸ವಿಪ್ಲಾವಿತಂ⁸
ವಿದಳನ್ನೇತ್ರವಿನೀಲನೀರರುಹಮುಷ್ಣೋಚ್ಛ್ವಾಸದಿಂದಂ ಕಹಂ |

* ಈ ಪದ್ಯವು ಒರಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. † ಈ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ
“ ಅಲ್ಲಯಾನುದ್ವಯಕ್ಕೆ ” ಎಂದಿದೆ. 1 ಗೆತ್ತುತೋಲುಪುವಳಾ (ಬ). ‡ II, 46;
II, 66. 2 ಭೇದಂ (ಅ). § ದಂಡಿ—II, 47. 3 ನಿನ್ನವೊಲನ್ನೊರ್ವಂ (ಅ).
4 ಮುನ್ನುಂ (ಅ). 5 ತಾವ (ಅ). 6 ಸೊನ್ನಲಗೆಗಳಾಗಿ (ಬ), ಸೊನ್ನಲಗೆಯಾಗಿ,
ಪನ್ನಲಗೆಯಾಗಿ (ಅ). 7 ವಿಕಿತಂ (ಅ). 8 ಲಪ್ತಾವಿಲಂ (ಅ).

ಗಿದ ವೃತ್ತಾಧರವಿದ್ಯಮಪ್ರತತಿ ಚಿಂತಾಂಭೋಧಿಮಗ್ನಂ ಕರಂ
ಕುದಿಯುತಿರ್ವೇದಃ ಸೂಚಕುಂ ವಿರಹದುಃಖಾಕಾಂಶಿಯಂ ಕಾಂತಯೋಃ ||

ಏಭಕ್ತಿರೂಪಕಕ್ಕೆ ||

ಅಂಬುಜಸೂತ್ರಮೆಂಬ ¹ಪೆಣಿದಾವಣಿಯಂ¹ ಪಟುದಾವರೆಂಬ ಬಾ
ಳ್ಳಂಬಮನೊತ್ತಿ ಕಿಟ್ಟು ಲತೆಯೆಂಬ ತುರಂಗಮುಮಂ ಪೊರಳ್ಳಿ ಧಾ |
ತಾಂಬುತರಂಗಮೆಂಬ ಪರಿಕಾಷನನಟ್ಟಿ ಮದಾಳಿಯೆಂಬ ²ಗುಂ
ಡಂ² ಬಿಡಿಯಟ್ಟಿ ³ಸೋವುದು³ ನಮೀರಣವಾರಣಮಾಪ್ರದೇಶದೊಳ್ || ೬೮೯

ಸಾವಯವರೂಪಕಕ್ಕೆ ||

ಪರಿಬುಳಿತಘಡ್ಡ ಜಲಮಂ
ಜರಿ ವಿಚಲದ್ಭ್ರೂ⁴ಪತಾಕ⁴ಮತಿತರಳತರ |
ಸ್ಪುರಿತಾಧರಪಲ್ಲವಮಿವ
ಳ ರೋಷಮಂ ವಕ್ತೃಮಿದೆ ವಲಂ ಕನ್ನಡಿಕುಂ || ೬೯೦

ನಿರವಯವರೂಪಕಕ್ಕೆ ||

ಆರಕ್ತ ಕಪೋಲಂ ಮದಿ
ರಾರಸಕೃತಸುರಭಿ ಘೂರ್ಣಿತೇಕ್ಷಣಮುದ್ಯ |
ದ್ಭ್ರೂರಮೃರಾಸ್ಯಮಾಸ್ಯಾಂ
ಭೋರುಹಮಾ ಸುದತಿಗಿಂತಿದೇನೊಪ್ಪಿದುದೋ || ೬೯೧

ಸಕಲರೂಪಕಕ್ಕೆ ||

ವಾರಿಜಂ ವದನಂ ಬೃಹತ್ಪಲನಂ ನಿತಂಬತಲಂ ಚಲ
ಚ್ಚಾರುಲೋಚನಕಾಂಶಿ ಬಾಳೆಗಳೋಳಿ ಹಾರಮೆ ಫೇನವಿ |
ಸ್ತಾರಮಂಚಿತಕುಂಚಿತಾಳಕಮುನ್ಯದಾಳಿಗಳಾಗೆ ಶೃಂ
ಗಾರದೇವನದೀಪ್ರವಾಹಮಿದೊಂ⁵ದೆ ದಲ್ ⁶ಪೊಸತೆಂಬಿನಂ || ೬೯೨

ಹೇತುರೂಪಕಕ್ಕೆ ||

ಮೃಗರಾಜಂ ವಿಕೃಮದಿಂ
ಖಗರಾಜಂ ನ್ಯಾಮಿಧಕ್ತಿಯಂ ನಗರಾಜಂ |
ಮಿಗಿರಾದ ಪೆಂಪಿನಿಂ ಪ
ನ್ನಗರಾಜಂ ಧೈರ್ಯಗುಣದಿನಾಹವಸಿಂಹಂ || ೬೯೩

ರೂಪಕರೂಪಕಕ್ಕೆ ||

⁶ತರುಣಿಯ ಮುಖೇಂದು⁶ಕಮರಾ
ಕರದೊಳ್ ದೈಗೋಳ⁷ಕಾಂಕ⁷ನೀಳಾಬ್ಬ ಮಳಂ |

1 ಪೆಣಿದಾವಣಿಯಂ (ಅ). 2 ನಾಡಂ (ಅ). 3 ಪಾಯುದು. 4 ಲತಾಕ
(ಅ). 5 ದನರ್. 6 ತರುಣೀ ಮುಖೇಂದು (ಅ). 7 ಕಾಂಶಿ (ಅ).

ಕರಿಸೆ ವಿಟರಾಹುಧ್ಯಂಗಂ

¹ಬರೆ¹ ಪೀರ್ದತ್ತ ಧರಚಂದ್ರಿಕಾಪರಿಮಳಮಂ ||

೬೯೪

ಮಾರಾರೂಪಕಕ್ಕೆ ||

ಸಂಸಾರಕ್ಕೇಕಸಾರಂ ಬಿದಿಯ ಕುಲಧನಂ ರೋಕದಾರೋಕಮಾಧಾ
ರಂ ನಯ್ಯಂಗಕ್ಕಿಗ್ಗುತ್ಸವವೇರ್ದಗಮೃತಂ ಕಾಮಸಾಮ್ರಾಜ್ಯನರ್ಪ |
ಸ್ವಂ ²ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ³ಗೇಹಂ ಮಹಿತಳತಿಳಕಂ ಜಾಣ ಮೆಯ್ ನಾಣ ಜೀವಂ
ಮಾಂಸಾಶೀ ನಿರ್ನರಿಂತಪ್ಪಳೆಯಳ³ ನಿಜುಯಲ್ಕೆಂತು³ ನೀನೆತ್ತಿ⁴ ಕೊಂಡಯ್⁴ ||

ವಿಶೇಷಗುಣರೂಪಕಕ್ಕೆ ||

ಜಗದಾರೋಕನದರ್ಪಣಂ ಪ್ರಥಮದಿಕ್ಯಾಂತಾನನಂ ಕಂತುರಾ
ಜಗಜೋದ್ಧೀಪನಪಿಂಡಮಂಬರಸರ⁵ ಸ್ವತ್ತಂಸ⁶ ಹಂಸಂ ವಿಯೋ |
ಗಿಗಣಾಕೂತಕುರಂಗಪೋತಧಯಕ್ಕೃತ್ಕಂಠೀರವಂ ಚೆಲ್ವುವೆ
ತೊಗದತ್ತಂಬುಧಿವೀಟ⁶ ನರ್ತನನ⁶ ಟಂ ಬಿಂಬಂ ಸುಧಾಸೂತಿಯಾ ||೬೯೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೨

* ಉಪಮಾನಕಥನಮೊಂದಲು

ಸಮಾಸೋಕ್ತಿ ಸುಪಮೇಯಮನಲುಪುದದು ಸಮಾಸೋಕ್ತಿ ನಿಜೇ |

ಆಕ್ಷೇಪಂ † ಧಪರಂ ತಾನೆಂಬಂತಾ

ಗೆ ಪೇಲ್ವುದಾಕ್ಷೇಪಮಕ್ಕುಮದು ಬಹುರೂಪಂ || ೬೯೭

೮೯೭ ||

ಸಮಾಸೋಕ್ತಿಗೆ ||

ಪಳತರುಗಳ್ ಪಲವುಂ ಬನ
ದೊಳಗೆ ⁷ಸುರೋರ್ವೀರು⁷ ಹಪ್ರಕಾಶಂಗಳ್ ತಾ |
ಮೊಳವಾದೊಡಮೆಂತುಂ ಬಗೆ
ಗೊಳಿಸಿದಪುದೊಂದೆ ನೂತಚೂತಕುಜಾತಂ ||

೬೯೮

ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ||

ಒದನಮೃತಂ ಜನಿಯಿಸೆ ಪಾ
೮೯೮ ಲೋಕ್ ವಿಧು ಪುಟ್ಟಿದಂ ಕಳಾಮಯನೆಂಬೀ |

1 ಪರಿ (ಅ). 2 ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕ. 3 ನಜುವುತಿಂತು, ನಜುಯಲ್ಕೆಂತು (ಅ),
ದಜುಯುತಿಂತು (ಅ), 4 ಕೊಂಡಾ (ಅ). 5 ನೃತ್ಯಂ (ಅ). 6 ನರ್ತಕಿ (ಒ).
* ರುದ್ರ- VIII, 67. † ದಂಡಿ-II, 120. 7 ಸುರಾವನಿರುಹ (ಒ).

ನುಡಿ ಪುನಿ ಜಡಾತ್ಮಕಂ ವಿಷ್ಠ
ದೊಡನೆ ವಿಪಾಕರದೊಳೊಗೆವ¹ನೆಂಬುದೆ¹ ತಥ್ಯಂ ||
ಅಂತುಪಲ್ಲದೆಯುಂ ||

೬೬೯

ಪೊಗಟರಾ ನೃಪನಂ ನಾ
ಲಗೆಯೊಂದಿಹಿ ಮನುಜರಿರ್ಕೆ ನೆಹಿಡೆನಣಂ ಪಾ |
ನುಗಿಯುಂ ಪವನಾಡ್ಯಮನಾ
ವಗಮಾವಂ ವ್ಯಾಸದಿಂದಮಳೆಯರ್ ನೆಹಿವಂ ||

೭೦೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೩

* ಪೊನಯಿಸುವರ್ಧ²ಕ್ರಿಯೆಯಿಂ²
ಸಾಮ್ಯಂ ಪರಾಖ್ಯಾನಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಸ್ತುವಿನ ದೊರೆಗೆ ವರೆ ಸಾಮ್ಯಂ † ಮ |
ತೃನಮಾನವಿಶೇಷಣಗುಣ
ಲಸಿತಂ ಸಮವೃತ್ತಮಪ್ಪದು ಪರಾಖ್ಯಾನಂ || ೭೦೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಸಾಮ್ಯಕ್ಕೆ ||

ಸಕರಾರ್ಥಮನೋರಥದಾ
ಯಕಂ ಮಹೋದಾತ್ತಮೂರ್ತಿ ಸಾಂದ್ರಚ್ಛಾಯಂ |
³ಸುಕರಾರ್ಥಗಮಂ³ ನರಪಾ
ಲಕನಿರೆ ಕಲ್ಪಾವನೀಜಮೇಗೆಯ್ದುಪುದೋ ||

೭೦೨

ಪರಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ||

‡ ವಿಕಚನರಸೀರುಹಂ ಕೋ
ಕಕುಳವ್ಯಾಭಾಸಿ ಪೂಗೊಳಂ ತಾನಿರೆಯುಂ |
ಬಕನಿಕರಲುಳಿತಕಲುಷೋ
ದಕವಿರಳದೊಳಂಚೆ ಬೆಂಚೆಯೋ ವನಿಯಿಕ್ಕುಮೇ || ೭೦೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೪

§ ⁴ಎಂತುಟು ಮುನ್ನಂ ಪೇಟ್ಟ⁴
ಧಾಂತರಮಂತುಟನೆ ಬಟಿಕೆ ತೋಟುವುದದು ದೃ |
ದೃಷ್ಟಾಂತಂ ಷ್ಠಾಂತಂ || ಪ್ರತ್ಯಾರ್ಥದೊಳೋ
ಲುತ್ತರಂ ರಂತನುಗುಣಮಾಗೆ ಪೇಟ್ಟುದತ್ತರಮನಿಕ್ಕುಂ || ೭೦೪

1 ನೆಂಬಿದೆ (ಒ). * ರುದ್ರಪಟ—VIII, 105. 2 ಕ್ರಿಯೆಯುಂ, ಕ್ರಿಯೆಯಂ (ಅ).
† ರುದ್ರಪಟ—VIII, 74. 3 ಸುಕರಾರ್ಥಗಮಂ (ಒ). ‡ ರುದ್ರಪಟ—VIII, 75.
ಅನ್ನೋಕ್ತಿಗೇ ಪರಾಖ್ಯಾನವೆಂದು ಹೆಸರು. § ರುದ್ರಪಟ—VIII, 94. 4 ಎಂತುಂ,
ಮುಂಪೇಟ್ಟ (ಒ). || ರುದ್ರಪಟ—VIII, 72.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ದೃಷ್ಟಾಂತಕ್ಕೆ ||

* ಭವದಾಲೋಕನದಿಂದಾ

ಯ ವಳಿ ಪಿರಿದುಂ ಮನೋವಿಕಾ¹ ಸಮದೀರ್ಗ¹ |

ಕುವಲಯುಬಂಧುವಿನಾಲೋ

²ಕವಿ ಮಾಡುವುದರೈ² ಕುಮುದವನವಿಕಸನಮಂ ||

೭೦೫

ಪತಿಯಂ ಪಿಂಬದಿನೋ³ ಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಬೇಟೊಂದುಂಟಿ ಕೃತ್ಯಂ ವಿರಾ

³ಗತೆಯುಂ³ ಮೇಣ⁴ ತದನುಪ್ರಯಾಣ⁴ ವಿಧಿಯುಂ⁴ ತಾವಲ್ಲದೆಂದಿಂತಿದಂ |

ಕ್ಷಿತಿಗೆಲ್ಲಂ ತಿಳಿವಾಗೆ ತೋರ್ಪ ತೆಜಿದಿಂ ರಾಗೋದಯಂ ಪಿಂಗೆ ಸಂ

⁵ಗತ⁵ ಸಂಧ್ಯಾಂಗನೆ ಪೋದ⁶ಳಾದೊಲವಿನಿಂ⁶ ಬೆನ್ನೋ⁷ ದಿನಾಧೀಶನಾ ||

ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ||

† ಮರಣಮೆನಿಪ್ಪುದಾಪುದು ದರಿದ್ರತೆ ಪತ್ತಿದ ಕುತ್ತಮಾವುದಂ

ತರಿಸದೆ ನಿಂದ ಚಿಂತೆ ಸುಖಮಾವುದು ಪುತ್ರಮುಖಾವಲೋಕನಂ |

ನರಕದ ದುಃಖಮಾವುದವಿನೀತಕಲತ್ರಮುದಾತ್ತಮಪ್ಪಲಂ

ಕರಣಮದಾವುದುಗಳಿಕೆವೆತ್ತ⁷ ಗುಣಂಗಳ ಭೂತಳಾಗ್ರದೊಳ⁷ || ೭೦೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೫

ಸಂಶಯಂ

ಮಾತೇನೊ ಸಂಶಯಂ³ ಸಂ

ಭ್ರಮಂ

ಶೀತ³ಪರಂ ಚಿತ್ತಮೋಹನಂ ಭ್ರಮಮಕ್ಕುಂ |

ಅಪಹ್ನುತಿ

ಭೂತಾರ್ಥಾಪಹ್ನು⁴ ಸಂ

ಭೂತ⁵ಮದನ್ಯಾರ್ಥದೃಷ್ಟ್ಯಪಹ್ನು⁵ ತಿನಾಮಂ || ೭೦೮

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ||

ಅಳಿಗಳೊ ನೀಳ್ವ ಕರ್ಬೊಗೆಯೊ ಕೆಂದಳಿರೋಳಿಯೊ ಸುತ್ತುಗೊಂಡು ತ

ಳ್ವಳುವುರಮಾರೆಯೋ ಸರಸಪಕ್ಷಪಲಂಗಳೊ ವಿನ್ನುಲಂಗನಂ |

ಕುಳವೊ ಮನಕ್ಕೆ ಸಂದೆಯಮಗುಂದರೆಯಾಗಿರೆ ನೋಡಿನೋಡಿ ಕಂ

ಟಳಿಸುವುದೆನ್ನ ಮೆಯ⁶ ಕಳದಿ¹⁰ ಪೇತಿದು¹⁰ ಮಾಮರನೋ ದವಾಗ್ನಿಯೋ ||

* ರುದ್ರ- VIII, 95. 1 ಕಾರಮದಾ. 2 ಕವರೈಮಾದುವುದು (ಅ).

3 ಗತೆಯಂ. 4 ವಿಧಿಯಂ. 5 ಗತಿ. 6 ಳೊಂದೊಲವಿನಿಂ (ಅ). † ರುದ್ರ- VIII, 73. 7 ಗುಣಂ ಸುಜನ್ಮಕಬಾಂಧವಾ (ಅ). 8 ಸಂಭೀತಿ (ಒ),

ಸಂಭೀತ (ಅ). 9 ಸಂಪೂತ, ಸಂಘಾತ (ಅ). 10 ಕೇಳಿದು (ಅ).

ಭ್ರಮಕ್ಕೆ ||

ಮಣಿಭವನಂಗಳ ರುಚಿಗಳ್
ಪೆಣೆದು ನಭೋಂಗಣದೊ¹ಳಿಂದ್ರ²ಚಾಪವಿಳಾಸ |
ಕೈಣಿಯಾಗಿರೆ ಬಹುವಿಧದಿಂ
ಕುಣುವುವು ಕಾರ್ಗತ್ತು ಕೇಗಿ ಸೋಗಿನವಿಲ್ಲಳ್ || ೭೧೦

ಕವಿವ ಕುದೇರಧೂಪದ ಕವಿರೈಯ್ಯಗೆಯಂ ನವಮೇಘಮಾಲಕಾ
ನಿವಹಮೆಗೆತ್ತು ತೋರ್ಪ ಮಣಿದೀಧಿತಿಯಂ ಕುಡು³ಮಿಂಚಿ⁴ಗೆತ್ತು ಪೊ |
ಣ್ಣುವ ಪಟಹಪ್ರಣಾದಮನೆ ಮೇಘನಿನಾದಮೆಗೆತ್ತು ಕಾಲತಾಂ
ಡವಮನೊಡರ್ಚುಗುಂ ಶಿಖಕುಳಂ ಕನಕಾಯತಕೂಟಕೋಟಿಯೊಳ್ || ೭೧೧

ಅಪಹ್ನುತಿಗೆ ||

ಉನ್ಮದಮಥುಕರಕುಳರಸ
ವನ್ಮ⁵ದು⁶ಯುಂಕಾರನಿನದಮ⁴ಲ್ತದು⁴ ಪೀನಂ |
ಮನ್ಮಥಚಾಪವಿ⁵ಮುಕ್ಕೋ⁵
ದ್ಯನ್ಮಾರ್ಗಣಭೀಂಕೃತಿಷ್ಟನಂ ತಾನಕ್ಕುಂ || ೭೧೨

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೬

ಉಪಮೇಯನ್ಯಗ್ಭಾಪೋ
ವ್ಯಪದೇಶಂ¹ ಪಪನ್ನ⁶ಮುಪಮಾನಮಾಗೆ ಮುಖ್ಯಮದಕ್ಕುಂ |
ಸ್ವರಣಂ ವ್ಯಪದೇಶಂ ಮುಂ ಪೋದುದ
ನಪೂರ್ವಮಂ ಕಂಡು ನೆನೆವುದದು ತಾಂ ಸ್ವರಣಂ || ೭೧೩

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ವ್ಯಪದೇಶಕ್ಕೆ ||
ಕುಚೆಯುಗಳಚ್ಚಲದಿಂದೊಂ
ದಿ ಚಕ್ರವಾಕದ್ವಯಂ ಭುಜವ್ಯಾಜಲತಾ |
ರುಚಿಗಳೊಳಿದರ್ಪುವು ನಾ
ಡೆ ಚೆಲ್ಪುವೆತ್ತಾಸ್ಸಮಿಷಸರಃಪರಿಸರದೊಳ್ || ೭೧೪

ಸ್ವರಣಕ್ಕೆ ||

ಮನಕಂ ಪಕ್ಕಲ್ಲದೆ¹ ನೆಲ
ನಿನಾನುಂ ಮೆಚ್ಚಿ⁷ ಕರ್ಣನಂ ನೋಡಿ ನರಂ |

1 ಇಮರ (ಅ). 2 ಮಿಂಚು (ಅ). 3 ವನ್ಮಥು (ಅ). 4 ಲ್ತದು (ಒ).

5 ಮುಕ್ಕೋ (ಒ). 6 ಉಪಮೇಯನ್ಯದ್ಭಾವೋದ್ಯುಪನ್ನ (ಒ.ಅ). 7 ನೆಲಗಿನ
ಸಾನುಂ ಮೆಚ್ಚಿ (ಅ).

ನೆನೆದಂ ತನ್ನೊಳ್ ತಾಗಿದ

ಫಿನಾಕಪಾಣಿಯ ಕಿರಾತತನುಸೌಪ್ತವಮಂ ||

೭೧೫

ವಿಶಾಳಮಳನೋಗ್ರತುಂಗಗಿರಿಕುಂಜಸಂಜಾತಮ

ಪೃಶೋಕವನದಲ್ಲ ಧಾತುಜಳನಿರ್ಯುರಂ ಪಾಯೆ ಮಾಂ |

ನಶೋಣಿತಮಯಂಬೊಲಾಗಿ ಕಿಣಿದಂತರಂ ತೋಟ ಕಂ

ಡು ಶಾರ್ಙ್ಗ ನೆನೆದಂ ಹಿರಣ್ಯಕನದೊಂದು ಬಿಟ್ಟಂದಮಂ ||

೭೧೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೭

* ¹ಅನುಕಂಪೆಯಕ್ಕೆ ¹ ಮೇಣ್ ಕು

ಪ್ರತೀಪಂ

ತೃನಮುಪಮೇಯಸ್ಥಿತಂ ಪ್ರತೀಪಂ ಗೆಡೆಗೊಂ |

ಸಮಯೋಗಂ

²ಡನುಗತಮಾಗಿರೆ ಗುಣದೋ

ಪನಿರೂಪಣದಿಂ ವಿಭಾಗ³ಮದು ನಮ³ಯೋಗಂ || ೭೧೭

ಲಕ್ಷ್ಯಂ||

ಪ್ರತೀಪಕ್ಕೆ ||

† ಅಮಲನಮಾಗಿಯುಮಾ ನಿ

ನ್ನ ಮೊಗಂ ಮೃಗಲಕ್ಷ್ಯ ನೆಣೆಗೆ ವಂದಪುದಿನಿಸಂ |

ಕಮಲಾಯತಾಕ್ಷಿ ಕಜ್ಜಲ

ವಿಮಿಶ್ರತಾಶ್ರದಬಿಂದುಮಲನಕಪೋಲಂ ||

೭೧೮

ಅಸಿತೋತ್ಪದದಳಶೋಭೆಯ

⁴ನೆಸೆಯೆ⁴ ಕಟಾಕ್ಷದೊಳಿ ⁵ತಳೆದ⁵ ಮದದಿಂದಾರೋ |

ಕಿನದಿರು ಮುಯ್ಯಂ ಮಾನಿನಿ

ದೇವದೇವಗಳೊಳೊಳವು ಕುವಲಯಾಕರ⁶ಮೆನಿತುಂ⁶ ||

೭೧೯

ಸಮಯೋಗಕ್ಕೆ ||

‡ ಮೃಗನಯನೆಯರೊಲವುಂ ಬ

ಳಿಗೊಂಡು ತಳ್ತಡರೆ ಪೊಳೆದು ಮಿಂಚುವ ಮಿಂಚುಂ |

ಬಗೆವಾಗಳ್ ನಿಲ್ಲವದೊಂ

ದು ಗಟಿಗೆಯುಂ ಪನನಿಬದ್ಧಮೆನೆ ನಂದಿದುಂ ||

೭೨೦

* ರುದ್ರಟ—VIII, 76.

1 ಅನುಕಂಪಮಕ್ಕೆ (ಅ).

2 ಡನುವತ (ಆ).

3 ಮುರುನಹ (ಬ). † ರುದ್ರಟ—VIII, 77.

4 ನೆಸೆವ (ಆ). 5 ತಳೆದು.

6 ಮೆಸೆಗುಂ.

‡ ದಂಡಿ—II, 332.

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೮

* ಬಗೆದಿರ್ದು ಬೇಟದೊಂದಂ

ಅಪ್ರಸ್ತುತ ಪೋಗಟ್ಟಂದಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆಯೆನಿಕ್ಕುಂ |
 ಪ್ರಶಂಸೆ; ಅರ್ಥಾಂ ನೆಗೆದೆ ನುಡಿವುದನೆ ಸಾಧಿಸಿ
 ತರನೃಪಂ ನಿಗದಿಪುದರ್ಥಾಂತರಪ್ರಸಂಗನ್ಯಾಸಂ ||

೭೨೧

ಅಕ್ಷಂ ||

ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ||

† ಮೃದುಹರಿತಪ್ರವಾಳನವಶಾಡ್ವಲರಾಜಿಯನಾಯ್ತು ಮೇದು ತ
 ಣ್ಣೊದವಿದ ನಿರ್ಯುರಾಂಬುಗಳನೊಯ್ಯನೆ ಪೀರ್ದು ನಿಜಾಂತರಂಗದೊಳ್ |
 ಪುದಿದನುರಾಗದಿಂದೆಳಸಿ ಪುಣ್ಯಗಳಾರೊಳಮೆಂದು ದೈನ್ಯಮಿ
 ಳ್ಲದೆ ನುಬಿಮಿರ್ಪುವೀ ವನನಿಕುಂಜವಿಭಾಗದೊಳೇಣನಂಕುಳಂ ||

೭೨೨

ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ||

ಜಗದೊಳುಳ್ಳ ನದೀಪ್ರವಾಹಜಲಂಗ¹ಳೊಟ್ಟುಡಿ¹ದಾವಗಂ
 ಪುಗೆಯುಮೊತ್ತದು ಮೇರೆಯಂ ಬಡಬಾನಳಂ ಬಡದಾಗಳುಂ |
 ತಗುಳಿ ಪೀರೆಯುಮಂತದೊಳನಿತಪ್ಪೊಡಂ ತವದಂತೆಪೋರ್
 ಬಗೆದು ನೋಡೆ ಮಹಾತ್ಮರಪ್ಪವರೇಕರೂಪರದಲ್ಲಿಯುಂ ||

೭೨೩

ರೂಪರ್ಥನಾರಿಯಾಯ್ತು ವಿ
 ರೂಪಾಕ್ಷಂಗೆಂತು ಶಾಂತರೌದ್ರಾತ್ಮಕಮಿಾ |
 ರೂಪು ನಿನಗಾದು²ದಂತೆ² ಮ
 ಹಾಪುರುಷರ ಚರಿತಮಪರತಂತ್ರಮುಚಿಂತ್ಯಂ ||

೭೨೪

ಇವು ಉಪಮಾಭೇದಂಗಳ್ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೬೯

ನಾಡಾಡಿಗಲುನಿನಂ ಕೆ

ಅತಿಶಯಂ ಯೊಡಿದ ವಸ್ತೂಪವರ್ಣನಂ ವಿಸ್ಮಯಮಂ |
 ಮಾಡುವೊಡತಿಶಯಮಕ್ಕುಂ
 ನಾಡೆಯುಮಿದಲುಂದಮಾವುದುಂ ಬಗೆಗೊಳಿಕುಂ ||

೭೨೫

* ದಂಡಿ—II, 340 ; II, 169. Cf. ರಾಘವ—VIII, 79. † ದಂಡಿ—
 II, 341. 1 ಳೊಟ್ಟುಡಿ (ಅ). 2 ದಂತು (ಏ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೦

ಅತಿಶಯ ಭೇದಂಗಳ್ * ವಿರೋಧಮುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷವಿಭಾವನಾಹ್ವಯಂ
ತಿರೋಹಿತಂ ಪೂರ್ವಮಹೇತು ತದ್ಗುಣಂ |
ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಿಕಂ ¹ವಿಶೇಷಮುಂ¹
ನಿರೂಪ್ಯಮಾಣಾತಿಶಯಪ್ರಭೇದಮುಂ || ೭೨೬
ಅಲ್ಲ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೧

ವಿರೋಧಂ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ † ಅನ್ಯೋನ್ಯವಿರುದ್ಧಪದಾ
ರ್ಥನ್ಯಾಸಮೇ ತಾಂ ವಿರೋಧಮವಿವಕ್ಷಿತನಾ |
ಮಾನ್ಯಮತದ್ಗುಣಯೋಗದಿ
ನನ್ಯತ್ವಾರೋಪಮಪ್ಪದುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ವಲಂ || ೭೨೭

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ||

ಮರದುಱುಗಲ ಕಟ್ಟರೆಯುಂ
ಪರಕಲಸಿ ಪೊದಳ್ ಶೋಣಮಣಿದೀಧಿತಿಯುಂ |
ನೆರೆದಿದುರ್ವೊಂದನೊಂದೊ
ತ್ತರಿಸಲ್ ನೆಣಿ ನೆಣಿಯವೀ ಮಹೀಧರತಟದೊಳ್ || ೭೨೮

ಘನಜಘನಂ ತನುತನು ನಿ
ಮ್ನನಾಭಿ ತುಂಗಸ್ತನಂ ವಿನೀಲಮಕೇಶಂ |
ಕನದರುಣ²ದಶನ²ವಸನಂ
³ಮನದೊಳ್³ ಭಾವಿಸೆ ವಿರುದ್ಧಮಿವಳಾಕಾರಂ || ೭೨೯

ದಶರಥನಾಗಿಯುಂ ದಶನಹಸ್ತರಥಂ ರವಿವಂಶನಾಗಿಯುಂ
ಶಶಧರಕೀರ್ತಿರೂಪನಿನನಾಗಿಯುಮಸ್ತಮಯಾಪವರ್ಜಿತ ಕ |
ಕೃಷ್ಣಬಲನಾಗಿಯುಂ ಮೃದುವಪುಃಪ್ರಸರಂ ಮತಿಶೀವ್ರನಾಗಿಯುಂ
ಪ್ರಶಮಿತಚಿತ್ತನೆಂತುಮವಿರುದ್ಧಗುಣಂ ಗುಣವಜ್ಜನಸ್ತುತಂ || ೭೩೦

ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮೇಕ್ಷಣನೆಂತುಮಂಧನನತೀನಾಂದರ್ಯದೊಳ್ ⁴ನತ್ಯಮಾ⁴
ನ್ವಿತನೆಂತುಂ ಪೆಟವಂ ಮಹಾಜಿಮುಖದೊಳ್ ⁵ನಿರ್ಲಿತ⁵ನಮ್ಯಗ್ನಹು |
ಶ್ರುತನೆಂತುಂ ಬಧಿರಂ ಕರಂ ಪರಪರೀವಾದಂಗಳೊಳ್ ನೋಡ್ವೊಡ
ದ್ಭುತಮಾಶ್ಚರ್ಯಮಧೂತಪೂರ್ವಮನಕಂ ಶ್ರೀಗಂಡಮಾರ್ತಂಡನಾ || ೭೩೧

* ರುದ್ರ-IX, 2; IX, 30.

1 ವಿಶೇಷಮುಂ, ವಿಶೇಷಮುಂ (ಅ).

† ಭಾಮಹ-II, 91.

2 ದಂಶ (ಅ).

3 ಮನಸ್ಕಿ (ಅ).

4 ವಿಕ್ರಮಾ (ಅ).

5 ನಿರ್ಲಿಕ್ತ (ಅ).

ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಗೆ ||

ಇರದೆ ನಿತಂಬಮೆಂಬಹಿನಿವಾಸ¹ದಿನೀಕೆಯ¹ ರೋಮರಾಜಿಯೆಂ
ಬುರಗನಳುಕೆಯೆಂ ಮೊಗಮನೊಪ್ಪುವ ಚಂದ್ರನೆಗೆತ್ತು ಕೋಪದಿಂ |
ಬರೆ ಬರಲೇಯದತ್ತ ಮೊಲೆಗಳ್ ತಡೆದಿದಪುವೆಂದು ಪರ್ಚುವಂ
ತಿರೆ ಕಿವಿಯೊಳ್ ಬೆಡಂಗಿಡಿದು ತೋರ್ಕುಮಪಾಂಗದ ನೋಟಮಾಕೆಯಾ ||

ಎಳೆಯಳ ಮೊಗದ ನೆಬರ್ ತ
ಮೊಳಗಿರೆ ಸಂತಸದೆ ಬೀಗಿದಂತಿದ್ ಕುಚಂ |
ಗಳ ಮುಖೆಯೊಳ್ ಕಾಣದೆ ಮೊಗ
ದಳವಂ ನಡು ನೆನೆದು ಬಡಬಡಾದಂತಿರ್ಕುಂ ||

೭೩೩

ವಾಸದಪತಿ ಬಿಡುಗದಿರಿಂ
ಪೇಸದೆ ತವೆ ಪೀರ್ಗುವೆಂಬ ಮುಟುಕದಿನಂಭೋ |
ಜಾನನನಂಬುಜವನಮಂ
ಬಾನಣಿಸಿದನೆನಿಪುವೆನವ ತಾವರೆಯೆಲೆಗಳ್ ||

೭೩೪

ನೀಲಯ ²ರಸದೊಳ್² ಕರಡಿಯ
ತೋಲಂ ³ತೊಯ್ದಿ³ ಮನಿಯೊಳದಹೊಳ್ ⁴ಪುದಿದ⁴ |
ತ್ತೀಲೋಕಮಕ್ಕು ಮೆನಿಸಿ
ತ್ತೀಲೋಕವಿರೋಧಿ ಬಹಳತಮಸಂತಮನಂ ||

೭೩೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೨

* ಕ್ರಿಯೆಯಂ ಪ್ರತಿಷೇಧಂಗೆಯೆ
ನಿಯತ್‌ಫಲ್‌ವ್ಯಕ್ತಿಯದು ವಿಭಾವನೆಯೇಕಾ |
ವಿಭಾವನೆ
ತಿರೋಹಿತಂ ಶ್ರಯಮನದೊಂದಂ ಗುಣದತಿ
ಶಯಂ ತಿರೋಹಿತೆ ತಿರೋಹಿತಂ ತಾನಕ್ಕುಂ ||

೭೩೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ವಿಭಾವನೆಗೆ ||

ನಮುಡದೆ ಕೊಂಕಿ ನೀಳ್ವನಿಯ ಪುರ್ವುಗಳೆಚ್ಚದೆ ನಾಡೆಯುಂ ಬೆಡಂ
ಗಮದನಿತಾಕ್ಷಿಯುಗ್ಗು ಮಡಿಯೂಡದೆ ಕೆಂಪೆನೆದಿದ್ ಕೆಂದಳಂ |
ಭ್ರಮರಕುಳಪ್ರ⁵ಭಾಸಿ⁶ ಕುಟಿರಾಲಕಮೊತ್ತದೆಯುಂ ನಿನಗದಿಂ
ತಮಗೆನೆ ಗಾಡಿ ಕೆಯ್ದಿಯೆ ಬರ್ಪ ಲತಾಂಗಿಯರಾದಮೊಪ್ಪಿದರ್ ||

೭೩೭

1 ದೊಳೀಕೆಯ (ಅ). 2 ರಸದಿಂ (ಅ). 3 ತೊಯ್ದಿಟ್ಟಿ (ಅ), ತೊಯ್ದಿದ್ (ಓ). 4 ಪುಟ್ಟಿದ (ಓ). * ಭಾಮಹ—II, 77 ; ರುದ್ರಟ—IX, 50.
5 ಪದ (ಓ.ಅ). 6 ಹಾಸಿ (ಓ.ಅ).

* ¹ ಅಕುಪಿತ¹ ಕಲುಷಿ ಜಲಮಪಾ

ನಕಪ್ರಮತ್ತಂ ಶಿಖಂಡಿನಂತಾನಮಹೇ |

ತುಕನುರಭಿ ನೀಪವಿನಂ

ಸಕಳಮಹೀತಳದೊಳಾದುದಂದೊರ್ವೊದಲೊಳ್ ||

೭೩೮

ತಿರೋಹಿತಕ್ಕೆ ||

† ಜನಿಯನ ವಿಲೋಗದಿಂದಾ

ದ ನಿನ್ನ ಬಡತನಮನಲುಯರಾಗದ ²ದಿನಿಸುಂ² |

ಘನತರಚಂದ್ರಕರಾಭಷ

ವನಿಕಾಶಸ್ವತನುಕಾಂತಿಯಿಂ ತರರಾಕ್ಷೀ ||

೭೩೯

ಕಾಳಿಂದಿಯ³ ಸಿತಜಲದೊಳ³

ಗೋರಾಡುವ ಕೃಷ್ಣನಂ ನವರ್ಣತೆಯಿಂ ಗೋ |

ಪಾಲಕುಮಾರರ್ ನೋಡಿಯು

ಮಾಲೋಲಮನಸ್ಯರಣಿಯ⁴ ದಾಕುಲ⁴ ಮುತ್ತರ್ ||

೭೪೦

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೩

‡ ಜನಿಯನೆ ಮುನ್ನಂ ಜನ್ಯಂ

ಜನಕದಿನದು ಪೂರ್ವಮೆಂಬುದಕ್ಕುಂ ಮತ್ತಂ |

ಪೂರ್ವಂ

ಅಹೇತುಕಂ

ಸ್ವನಿಮಿತ್ತ ದೊಳಂ ಕಾರ್ಯಂ

ಜನಿಯನದಿರ್ಪಿರವಹೇತುಕಂ ಪೆನರಕ್ಕುಂ ||

೭೪೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ||

ನಂದಿನೆ ⁵ಗಣಿ⁵ ನಂದಿನೆ ರಘು

ನಂದನನೆಡಗಿಣಿದು ಕವಿವ ಕಣಿಯಿಂ ಮುನ್ನಂ |

ಬಂದುದು ನೆಲಕ್ಕೆ ರಿಪುಭಟ

ವೃಂದಂ ಬಟಿಯಂ ನಿಶಾತವಿಶಿಖಿ⁶ ಪ್ರಸರಂ⁶ ||

೭೪೨

ಸ್ತರನ ಶರಂಗಳಿವೆನೆ ತರ

ತರದಿಂ ಪೊರೆನೆಗೆದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಬಟಿಯಂ |

ಬಿರಿದುವು ಮಲ್ಲಿಗೆ ⁷ಮುನ್ನಮೆ⁷

ಬಿರಿದುವು ಬಿಬ್ಬರನೆ ಬಿರಯಿಜನದಳೆದೊಳೆ ||

೭೪೩

* ಭಾಮಹ—II, 78. 1 ಅಕುಟಲ (ಅ), ಅಕುಟತ (ಒ). † ರುದ್ರಟ—IX, 51.

2 ದಿನಿಸುಂ (ಅ.ಒ). 3 ನಡುನೀರೊಳ್ (ಒ.ಅ). 4 ರಾಕುಲ (ಅ). ‡ ರುದ್ರಟ—

IX, 3 ; IX, 54. 5 ಗಣಿ (ಒ). 6 ಪ್ರಕರಂ (ಅ). 7 ಮುನ್ನಂ (ಅ).

ಅಹೇತುಕಕ್ಕೆ ||

ವೆತ್ತುಂ ತೆಳ್ಳಟಿಯದೆ ನಡು
ಮುತ್ತುಂ ಬೀಟದೆ ಪಯೋಧರಂ ಮುನಿದುಂ ಚೆ |
ರೈತ್ತರಿಪ ನಗೆಮೊಗಂ ಮೆ
ಯೈತ್ತರೆ ಕರಮೊಪ್ಪಿದಪ್ಪರಲ್ಲಯ ಪೆಂಡಿರ್ || ೭೪೪

* ನಕಲುಪ್ಪವಿಕ್ಯತಾಶಯರೊಳ
ಮಕೋಪನಂ ಕುಟಿಲವೃತ್ತ ರೊಳಮತಿಮುಜು ದೂ |
ಪಕರೊಳಮರುಕ್ಷವಚನಂ
ನಕಲಮಹೀವಳಯತಿಳಕನೀ ಬುಧತಿಳಕಂ || ೭೪೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೪

† ಅತಿಬಹಲಸ್ಥಿ ತಿಯಿಂ ನಂ
ತದ್ಗುಣಂ, ಗತಗುಣಮವಿಭೇದಿಯಾಗೆ ತದ್ಗುಣಮನಿಕುಂ |
ಪರಸ್ವರಾ ಕೃತಕಾರ್ಯಕಾರಣಂ ವಿ
ನಂಗತಿಕಂ ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಮದೆನೆ ಪರಸ್ವರಾಸಂಗತಿಕಂ || ೭೪೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ತದ್ಗುಣಕ್ಕೆ ||

ಯಮುನಾಪಗೆ ಸುರನದಿಯಂ
ಕಮಳೋದರನಿಂದುಮಾಲಯಂ ನೀಲನಗಂ |
ಹಿಮಗಿರಿಯಂ ಪೋಲ್ಪಿರ್ಪಿನ
ಮಮಲಯಶೋರುಚಿ ಪೊದಳ್ಳದಿಳಗಿಂದರನಾ || ೭೪೭

ಇದು ಕಿಣಿದಿದು ಪಿರಿದಿದು ಕುಟಿ
ಯದು ತಮರಿದು ಬಕ್ಕಬಯಲದಾಶ್ರಯಮಿದು ಗೆಂ |
ಟದು ನಾರೆಯೆಂಬ ನಿರ್ಣಯ
ಮದಾದುದಿಲ್ಲೊದವಿ ಪುದಿದ ಮರ್ಬಿನೊಳಾಗ್ಗಂ || ೭೪೮

ಪರಸ್ವರಾಸಂಗತಿಕಕ್ಕೆ ||

ಹಿಮಕುಮುದಕುಂದಶಶಿಧವ
ಲಮನಿಪ ನಿಜಕೀರ್ತಿಯೆನಕದಿಂದಮಿಳಾಲೋ |
ಕಮನೆಯ್ಪ ರಕ್ತಮಪ್ಪಂ
ತು ಮಾಡಿದಂ ಕೃಷ್ಣಂನಿಂತಿದೇನಚ್ಚರಿಯೋ || ೭೪೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೫

* ಒದವಿದ ಸಾಮಗ್ರಿಯೊಳೇ
 ವಿಶೇಷೋಕ್ತಿ ಕದೇಶವೈಕಲ್ಯಮಾಗೆಯುಂ ಮತ್ತಂ ತ |
 ತ್ವದ್ಯಶಫಲನಿದ್ದಿಯಂ ತೋ
 ಪೂದದು ವಿಶೇಷೋಕ್ತಿಯೆಂಬಲಂಕೃತಿಯಕ್ಕುಂ || ೭೫೦

೦ಕ್ಷ್ಯಂ ||

† ರಥಮೊಂದೆಗಾಲಯದು ಸಾ
 ರಥಿಯಪ್ಪೊಡೆ ಪೆಟವನಸಮಮಶ್ವಮವೆಂತುಂ |
 ಪ್ರಥಿತಪ್ರತಾಪದಿಂದಂ
 ಮಥಿತಪ್ರತಿಪಕ್ಷನುದಯಿಯಾದಂ ದಿನಪಂ || ೭೫೧

ಧನುವುಂ ಕರ್ಬಿನ ಬಿರ್ ಗಡಂ ¹ಗೊಣ್¹ಯಮುಂ ನೀರೇಜನೂತ್ರಂ ಗಡಂ
 ನನೆಗ್ ಬಾಣಚಯಂ ಗಡಂತತನು ತಾಂ ಮತ್ತಂ ಮನಂ ²ನೊಂದು ನಿ |
 ಬರ್ನಿ²ಪಂತಾರ್ದಿಸುತಿರ್ಪನುರ್ಚಿದೇರ್ಯೋಳ್ ³ಪುಣ್ಣಿತ್ತರೆಂದಿಂತಿಡಿ
 ಲ್ಲನಿಸುಂ³ ಮನ್ಮಥಶಸ್ತ್ರಕಲ್ಪಮಿದು ದಲ್ ಬೇಱೊಂದು ಶಿಕ್ಷಾಕ್ರಮಂ || ೭೫೨

ಇವು ಅತಿಶಯಭೇದಂಗಳ್ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೬

‡ ಎರಡರ್ಥಮೊಂದೆ ಶಬ್ದಾಂ
 ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷಂ ತರದೊಳ್ ನೆಗಟ್ಟಂತು ⁴ಪೇಲ್ಪುದ⁴ರ್ಥಶ್ಲೇಷಂ |
 ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷಂ ದೊರೆಕೊಳೆ ಶಬಾ ವಯವದೊ
 ಳಿರಡಭಿಮತಶಬ್ದಮೆಱುಗೆ ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷಂ || ೭೫೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೭

§ ತತ್ವಂ ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿಯವಯವಸ್ಥಂ⁵ ವಿರೋಧಾವಧಾನಾ
 ಶ್ಲೇಷ ಧ್ವಂ ಮಿಕ್ಕಿದ್ಧಿಕಮವಿಶೇಷಾತ್ಮಕಂ ⁶ವಸ್ತ್ವ⁶ನಂಭಾ |
 ಭೇದಂಗಳ್ ವ್ಯತ್ಯಂ ವಕ್ರೋಕ್ತ್ಯನುಗತಮುಮೆಂದಿಂತು ತಾತ್ಪರ್ಯದಿಂದಂ
 ತತ್ವಜ್ಞರ್ ವಿಸ್ತರಿಸೆ ನೆಗಟ್ಟುಂ ಶ್ಲೇಷ⁷ಭಾಗ⁷ಪ್ರಭೇದಂ ||

* ದಂಡಿ—II, 323. † ದಂಡಿ—II, 328, 1 ದೊಣ್ (ಒ), ಗೊನೆ, ಗೊರೆ (ಅ).
 2 ಮೊಂದುನಿರ್ಬನಿ (ಅ). 3 ಪುಣ್ಣಿತ್ತರೆಂದಿಂತಿವೆನ್ನನುಂ. ‡ ರುದ್ರಟ—X, 1
 4 ಪೇಡೊಡರ್ಥ (ಅ). § ರುದ್ರಟ—X, 2. 5 ವಿತ್ಯಂ (ಅ). 6 ವಸ್ತು (ಅ).
 7 ಭೇದ (ಒ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೮

ಅಲ್ಲ ||

* ¹ಬಗೆಗೆ ಪೆಹಿತರ್ಥವೊಂದಂ¹

ತತ್ತ್ವಂ ನೆಗಟ್ಟು ತುಂ ನೆಗಟ್ಟು ತತ್ತ್ವವರ್ಣನೆ ತತ್ತ್ವಂ |

ವ್ಯಾಜಸ್ಪತಿ ತಗುಳೆ ಪಟಿ²ವಂತೆ² ಕೆಯ್ಯಿಗೆ

ಪೊಗಟ್ಟುದು ತಾಂ ವ್ಯಾಜನಂಸ್ತವಾಬ್ಯಮೆನಿಕ್ಕುಂ || ೭೫೫

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ||

ವರಗೋಮೇದಕವಿನ್ನುರ³ದ್ವನನ³ನನುದ್ಯತ್ಪದ್ವರಾಗೋಲ್ಲನ
ಚ್ಚರಣಂ ನೀಲ⁴ರುಚಿ⁴ಪ್ರವಾಲನಿತನೀಪರ್ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಂ ಮನೋ |
ಹರಮುಕ್ತಮಯವಜ್ರನಂಹನನೇಮಾತೀ ಮಹಾತ್ಮಂ ನೃಬೇ
ಶ್ವರರತ್ನಂ ವಿಲಸತ್ಸುರ್ವಣದೊರೆಪೆತ್ತಿರ್ಕುಂ ಧವತ್ಸಂಗದಿಂ || ೭೫೬

ವ್ಯಾಜಸ್ಪತಿಗೆ ||

ವಾತಿ ಪರವೆಣಿ ಶರಣಾ

⁵ಯಾತಂಗನುರೆಂ ಬಿಯಕ್ಕೆ⁵ ಗುಪ್ತಂ ರಿಪುನಂ |ಘಾತಕ್ಕೆ ಪರಾಕ್ರಮ⁶ನೆನೆ⁶

ಧೂತಲಮೇನೆಂದು ಕೇರಿಯಂ ಬಣ್ಣಿಪುದೋ ||

೭೫೭

ಬೋಡೆ ಕರಮಡಿ⁷ಯಳಾ⁷ರೊಡ

ಗೂಡಿಯುಮವರ್ಗಲ್ಲಳನಿಪ ವನುಧಾಂಗನೆಯಂ |

ಕೋಡೊಳೆ ತಳೆದುಂ ಸೊಬಗಿನ

ಗಾಡಿಗೆ ⁸ಮುಯ್ಯಾಂತ⁸ ಸೊಬಗಿದಾ⁹ವುದು⁹ ಗಜೆಗಾ ||

೭೫೮

ಸೂತ್ರಂ ೧೭೯

† ಅವಯವಮುಖದಿಂ ಸಮುದಾ

ಅವಯವಂ

ವಿರೋಧಾಭಾಸಂ

ಯವಿಶೇಷಣಮನ್ಯವಸ್ತುಗಮಕ¹⁰ಮದಾದಂ¹⁰ |

ದವಯವಮವಿರುದ್ಧಂ ನೋ

ಡೆ ವಿರುದ್ಧಸ್ಥಿತಿಯೊಳೆರೆ ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸಂ ||

೭೫೯

* ರುದ್ರಟ—X, 20, 11; ದಂಡಿ—II, 343. 1 ಬಗೆಪೆಹಿತುಮರ್ಥವೊಂದಂ (ಅ). 2 ವನಿತೆ (ಅ). 3 ದ್ವನನ (ಅ). 4 ಮಣಿ (ಅ). 5 ಯಾತಕ್ಕನುರೆಂ ವ್ಯಯಕ್ಕೆ (ಅ). 6 ಮೆನೆ (ಅ). 7 ಯೋಳಾ (ಅ). 8 ಮುಯ್ಯಾಂತ (ಅ). 9 ಪುದೊ (ಅ). † ರುದ್ರಟ—X, 18, 22. 10 ದೋಳಮರ್ಥಂ (ಅ).

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಆವಯವಕ್ಕೆ ||

ಬಳಧದ್ರಂ ಭುಜದೊಳುರ

ಸ್ಥಳದೊಳ್ ಪೃಥು ವಿತತಯಶದೊಳರ್ಜುನನೀತಂ |

ಕಳಿಕಾಲದೊಳಂ ತನ್ನೊಳ್

ತಳೆದಿದರ್ಪಂ ಪೂರ್ವಭೂಮಿಪಾಲಸ್ಥಿ ತಿಯಂ ||

೭೬೦

ವಿರೋಧಾಭಾಸಕ್ಕೆ ||

ಅನುಗತಕರ್ಣಂ ಕೃಷ್ಣಾ

ಜುನಾನುರಕ್ತಂ ವಿರೋಚನಂ ದೋರ್ಧಂಡಂ |

ಘನದೃಢಬಲಂ ಪ್ರಲಂಬಂ

ತನಗೆನೆ ಪಿರಿದುಂ ವಿರುದ್ಧಮಾ ನೃಪನಂದಂ ||

೭೬೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೮ಂ

* ಅರಬ್ಧ ಕೃತ್ರಿಕಮನಾ

ಅಧಿಕಂ

ಅವಿಶೇಷಂ

ಧಾರಣಗುಣಮಧಿಕಮೆಂಬುದಕ್ಕುಂ ಸದೃಶಾ |

ಕಾರವಿಶೇಷಣಮರ್ಥಮು

ದಾರಂ ಬೇರೊಂದು ತೋರ್ಪೊಡವಿಶೇಷಾಖ್ಯಂ || ೭೬೨

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಅಧಿಕಕ್ಕೆ ||

ಅಂಗುಳೊಳಡಸಿದ ವಿಷಮುಂ

ಧಂಗುರತರವಿಷಮದೃಷ್ಟಿಯುಂ ವ್ಯಾಳಸಮಾ |

ಸಂಗಮುಮಮರ್ದಿರೆ ಮದನಹೆ

ರಂಗಣಿಯೆನಿಪುದಣನಮಗೆ ಬಳರಭಿವಂದ್ಯರ್ ||

೭೬೩

ಅವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ||

ಗುರುಪರಿಣಾಹಂಗಳ್ ಪೀ

ವರಂಗಳುನ್ನತಿಯುತಂಗಳುರ್ವರೆಗೆ ಮನೋ |

ಹರಕುಚಿಮಂಡಳದಂತಿರೆ

ಕರಮೆನೆವುಪು ವಿಮಳದರ್ದುರಾದ್ರಿಗಳೆರಡುಂ ||

೭೬೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೮೧

ಅನಂಭವಂ
ವಕ್ರೋಕ್ತಿ * ಹೆಸರೊಳನಂಭವಮೆನಿಸುಗು
ಮನಂಭವಂ ತದ್ವಿಶೇಷಣಂ ಪೃಥಗರ್ಥಂ |
ಪೊನಯಿಸೆ ಭಿನ್ನರನಂ ನು
ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಚ್ಯದೊಳದಲ್ತೆ ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ಕರಂ || ೭೬೫

೦ಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಅನಂಭವಕ್ಕೆ ||

ಅವ್ಯಪಚ್ಛೇದನನತಿಥವ
ಇವರ್ಣನುತ್ಸಾರಿತಾರಿ ಬೇಟುರ್ವಂ ದಾ |
ನವಮುಥನನೀತನೆನಿಸಿದ
ನವನಿಗೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾನುಭಾವಂ ಕೃಷ್ಣಂ || ೭೬೬

ವಕ್ರೋಕ್ತಿಗೆ ||

ವೀರರನ¹ ಪ್ರವಿದಾರಣ¹
ಮಾರಣನಂಪ್ರಾಪ್ತಕೌಶಲಂ ಭಾವಿಸೆ ರಂ |
ಭೋರು ನರೇಂದ್ರತೆಯಂ ವಿ
ನ್ತಾರಿಸಿದಪನಂಗನಂಗಸಿದ್ಧಿಯೊಳೀತಂ || ೭೬೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೮೨

ಭಂಗಶ್ಲೇಷಂ ಪದವರ್ಣವಿಭಕ್ತಿ ವಿಭಾ
ಗದಿಂ ದ್ವಿಧಾರೊಪಮಿಷ್ಟ²ಮುಕ್ತಿಷ್ಟಂ² ತ |
ಬ್ಧದೊಳಾಗಿ³ ತೋಟುವಂದಂ³
ತದು ಭಂಗಶ್ಲೇಷಮೆಂದು ಪೇಟಲ್ಪಡೆಗುಂ || ೭೬೮

೦ಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಸ್ವಗತಾನಲನನ್ಮಣಿರ
ಶ್ರಿಗಾಢಮುಣಿತ⁴ಜಲದ್ವಿ⁴ಪಾವಳಿ ಕಡಲಂ |
ಮಿಗೆ ವಂದಮರಗಜೇಂದ್ರಂ
ಸೂಗಯಿಸು⁵ ಪುದು⁵ ದಾನವಾರಿಲೇಖಾನುಗತಂ || ೭೬೯

* ರುದ್ರಟ—X, 16, 9. 1 ಪ್ರದಚಾರಣ (ಅ.ಇ). 2 ಮಾಶ್ಲಿಷ್ಟಂ (ಅ).
3 ತೋರ್ಪತೆಹನಂ (ಅ). 4 ಜಗದ್ವಿ (ಓ.ಅ). 5 ಗುಂ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೮೩

* ಯೋಗಂ ಪಲಪುಮಲಂಕೃತಿ
ಸಂಶ್ಲೇಷಂ ಗಾಗಿರೆ ಸಂಶ್ಲೇಷವೆಂಬುದನ್ವರ್ಥಗತಂ |
ಯೋಗಮುಮಂಗಾಂಗಿಪ್ರವಿ
ಭಾಗಂ ಸಮಕಕ್ಷಮೆಂದೆರೆಟ್ಟಿನಕ್ಕುಂ || ೨೭೦

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

† ಸ್ವಭಾವಗಂಭೀರನಲಂಘ್ಯವೈಭವಂ
ಪ್ರಭೂತರತ್ನಂ ನೃಪನಂಬುರಾಶಿವೋರ್ |
ವಿಭೀಷಣಗ್ರಾಹಮವ್ಯಪ್ಯಮರ್ಣವಂ
ಪ್ರಭೂತನಾರಂ ಸುಖಸೇವ್ಯನೀ ನೃಪಂ || ೨೭೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೮೪

‡ ಪ್ರೇಯಂ ಪ್ರಿಯತರವಚನಾ
ಪ್ರೇಯಮಹಂಕಾರಗರಿಮಮೂರ್ಜಸ್ವಿ ಶುಭ |
ಉರ್ಜಸ್ವಿ
೮೨ ¹ಪ್ರಾಯಾರ್ಥಾಶಂಸಾಭಿ¹
ಪ್ರಾಯಮಲಂಕಾರಮಾಶಿಯೆಂಬರ್ ಕೆಲಬರ್ || ೨೭೨

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಪ್ರೇಯಕ್ಕೆ ||

ನೆಲನನವಯವದೆ ತಳರದೆ
ನಿಲೆ ತಾಳಿದ ಮೆಯ ಮೆಲ್ಲಮಾನಲ್ಗರಿದಾ |
ಯ್ತಲಘುಪ್ರಸಾದದಿಂ ನೀ
ನೊಲದೆತ್ತರೆ ²ಮನೆಗೆ² ಮನದೊಳಾದನುರಾಗಂ || ೨೭೩

ಉರ್ಜಸ್ವಿಗೆ ||

³ಕೆಳದೀ³ ಬಿಲ್ಲುಮನಂಬುಮ
ನಳೀಕಠಟವಿಕಟವೇಷಮಂ ಬಿಡುಟೀಗರ್ |
ಮುಳಿಯಿಸದೆನ್ನಂ ಮಗುಬ್ಬಂ
ಬಳಿದೊಟ್ಟೊಡೆ ಗೆಲ್ಲಯಂಬುದೊಟ್ಟೊಡೆ ⁴ಗೆಲ್ಲಯ್⁴ || ೨೭೪

* ಭಾಮಹ—III, 49 ; ದಂಡಿ—II, 359, 360. † ಭಾಮಹ—III, 50.
‡ ದಂಡಿ—II, 275. ¹ ಪ್ರಾಯಾರ್ಥಾಶಂಸಾಭಿ (ಅ). ² ಮನೆಗೆ (ಓ.ಅ).
³ ಕಳಲದೆ. ⁴ ಗೆಲ್ಲಯ್ (ಅ.ಓ).

ಅಶಿಗೆ ||

ನೆರೆಗೊಳ್ಗೆ ನಿಜಭುಜಾಪಿಯೊ
 ಳೊಲದು ಜಯಾಂಗನೆ ವಿರೋಧಿವಂಶಾವಳಿಯಂ |
 ನೆರೆಗಿಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ತೇಜೋ
 ಸ್ವಲನಂ ತಳ್ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಗೆ ಏಕ್ರಮತುಂಗಾ ||

೭೭೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೮೫

* ಭಾವಿಕಮೆಂದರೆಬರ್ ಕವಿ
 ಭಾವಿಕಂ ಭಾವಗತಾರ್ಥಮನೆ¹ ತಾಮಲಂಕೃತಿ²ಗಳೊಳು³ |
 ದ್ವಾವಿನಿ ಪೇಟ್ಟುರ್ ಶಕ್ತಿ ನ
 ಮಾವಿಭೂತಪ್ರಬಂಧವಿಷಯಮದಕ್ಕುಂ ||

೭೭೬

ಸೂತ್ರಂ ೧೮೬

ಸ್ಥಾನೋಪವರ್ಣನಂ ಶ
 ಬ್ದನಾಕುಳಭಾವಮದ್ಭುತಾರ್ಥತ್ವಂ ಸ್ವಾ |
 ಧೀನರಸವೃತ್ತಿ ಸಂಬಂ
 ಧಾನುಗಮಂ ಭಾವಿಕಕ್ಕೆ ಭಾವಮಿವಕ್ಕುಂ ||

೭೭೭

ಇದು ಗುಣವಿವೇಕದೊಳ್ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಪ್ರಕರಣಂ ತೃತೀಯಂ ||

ಗೀತಿಕೆ || ಈ ತೆಡಿಂದರ್ಥಾಲಂಕೃತಿ
¹ಯೋತು ವಿಭೇದಮನಾದಮೆಲ್ಲಮಂ³ |
 ನೂತನಮಾರ್ಗಮನೆಯೆ ⁴ಪೇಟ್ಟುಂ⁴
 ಖ್ಯಾತಯಶಂ ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ ||

೭೭೮

ಶ್ರುತದೇವೀಮಕರಂದಕಲ್ಪಲಪನಂ ಪಾಕ್ಶ್ರೀನಿವಾನಾಂಬುಜಾ
⁵ಯತ⁵ವಕ್ತ್ರಂ ರಸಭಾವಭಾಸುರಸಮುದ್ಯದ್ಭಾರತೀನರ್ತನೋ |
 ಚಿತ್ರರಂಗಪ್ರತಿಮಾನನಂ ಪ್ರವಿಲಸದ್ವಾಕ್ಸುಂದರೀಕುಂಕುಮಾಂ
 ಕಿತಕೇಳೀಧವನಾಜಿರೋಪಮಮುಖಂ ಭೂಭಾಗದೊಳ್ ನಾಕಿಗಂ ||

೭೭೯

ಇದು ಸಕಲಸುಕವಿಜನಮನಸ್ಸರೋಜಿನೀರಾಜಹಂಸಾಯಮಾನಾ
 ನೂನಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ ಶ್ರೀನಾಗವರ್ಮವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
 ಕಾವ್ಯಾವರೋಕನದೊಳ್ ಗುಣವಿವೇಕಾಧಿಕರಣಂ
 ತೃತೀಯಂ

* ದಂಡಿ—II, 363. Cf. 1 ಮನೆ (ಅ). 2 ಯೊಳಗು (ಅ). 3 ಯಾಂತಃ
 ಪಾದೆ ವಿಚ್ಛೇದಮನಾದಮೆಲ್ಲಮಂ (ಒ), ಯಂತಃಪಾತವಿಭೇದಮನಾದವನೆಲ್ಲಂ (ಅ).
 4 ಪೇಟ್ಟುಂ (ಅ). 5 ಯತ (ಅ).

ರಿತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣಾಧಿಕರಣಂ

ರಿತಿಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೮೭

ರಿತಿ ವಿನೂತವಸ್ತು ಕೃತಿಗೊಪ್ಪುವ ಮೆಯ^೬ ರಸಭಾವವೃತ್ತಿನಿ
ರ್ಣೀತಿಯೆ ಜೀವಮಂತದಱಿನಸ್ವಿತ^೧ನಪ್ಪ^೧ ಕವೀಶ್ವರಂ ಬುಧ |
ವ್ರಾತಮೊಟಲ್ದು ^೨ಬಿಚ್ಚಿಟಿಸಿ^೨ ನಚ್ಚುವಳಂಕೃತಿ ಕೂಡದಿದೊಡಂ
ರಿತಿಯೊ^೩ಳೊಂದೆ^೩ ಪೇಲ್ಪುದು ರಸಂ ಬಿಡೆ ಬಂಧುರಕಾವ್ಯಬಂಧಮಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೮೮

ರಿತಿ * ಪದರಚನಾತಿಶಯಂ ರೀ
ತಿ ದಲದುವುಂ ನಿಯತವರ್ಣಗುಂಫನಗುಣದೊಂ |
^೪ದೊದವಿಂ^೪ ಮೂಡೆಟನಕ್ಕುಂ
ವಿದರ್ಭಪಾಂಚಾಲಗೌಡವಿಷಯನಿಬದ್ಧಂ || ೭೮೧

ಸೂತ್ರಂ ೧೮೯

ವೈದರ್ಭರಿತಿ ಅನಮಸ್ತ ಪದನ್ಯಾಸಂ
ಪ್ರಸಾದಮಾಧುರ್ಯಗುಣನಮಗ್ರಮುದಾರಂ |
ರಸಭಾವಭಾವಿತೋಕ್ತಿ
ಪ್ರಸರಂ ವೈದರ್ಭರಿತಿಯೆನೆ ಪೆನರ್ವಡೆಗುಂ || ೭೮೨

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಮನಮೊರ್ದಾತನ ಗಾಡಿಯಂ ದರಪುರಂಗಂಡಾಕೆಗಳ್ ಪೂವಿನಂ
ಬಿನ ಕೋಳ್ಗೆಂ ಕುಳಿವಾರ್ಲಿನೀರ್ಗಮಲವಾರ್ಸಿಂಗಂ ಕುಳಿಕೊಲ್ಪವು ನಂ |
ದನಕಂ ಚಂದನಕಂ ಪನುರ್ಪೆಸೆವ ಬಾಳೊಂಪಕ್ಕಮೊಂದೊಂದೆ ತ
ಣ್ಣನಿಯೊಳ್ ಕೊಡಿಸುತಿರ್ಪ ಬಿಜ್ಜಣಗೆಗಂ ಪಕ್ಕಾಗದೇಂ ಪೋಪರೇ || ೭೮೩

1 ಮಪ್ಪ (ಅ). 2 ಬಿಚ್ಚಿಟಿಸೆ (ಅ). 3 ಕೊಂದಿ (ಅ). * ವಾಮನ—
I. 11, 6, 7, 8, 9. 4 ದೊಡುವೆ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೦

ದ್ವಿತ್ರಿಪದರಚಿತವೃತ್ತಿ ವಿ
ಪಾಂಚಾಲರಿತಿ ಚಿತ್ರೈಪಮ್ಯಾದ್ಯಲಂಕ್ರಿಯಾನಮುಪೇತಂ |
ಶ್ಲೋತ್ರಸುಖಲಲಿತಮೃದುಪದ
ಪಾತ್ರಂ ಪಾಂಚಾಲರಿತಿ^೧ಯೇನೇ ಹೆನರ್ವಡೆಗುಂ^೧ || ೭೮೪

೮೪೫ ||

ಇನಿಯನ ಕೆಂದಳಂ ತಳಮನೊಯ್ಯನೆ ಸೋಂಕೆ ಪೊದಳ್ ನಾಣ ಪೆಂ
ವಿನೊಳೊಗೆತರ್ಪ ಘರ್ಮಜಲಬಿಂದುಗಳೆಂ ನಮಿತ್ತಾನನಾಡ್ ಬ |
ಚ್ಚನೆ ಬಸಿಯುತ್ತು ಮಿಂದುಕರನಂಕುಳಮೊಯ್ಯನಪುಂಕಿ ಸೋಂಕೆ ಸೋಂ
ಕಿನೊಳೊಪ್ಪಿವಿಂದುಕಾಂತಮಣಿಪುತ್ರಕೆಯಂದದಿ^೨ ನಾದಮೊಪ್ಪಿದರ್^೨ || ೭೮೫

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೧

ಅತಿದೀರ್ಘನಮಾನಾಂಚಿತ
ಗೌಡರಿತಿ ಗತಿಸಬ್ಬಾಡಂಬರಾನುವಿಧಂ^೩ ಕ್ರೋಧಾ |
ದ್ಭುತ^೩ರೌದ್ರವೀರರನನಂ
ಗತಮಂತದು ಗೌಡರಿತಿ^೪ ಪರುಷ^೪ಪ್ರಾಯಂ || ೭೮೬

೮೪೬ ||

“ವಂಗಾಂಗಾಂಧ್ರ”ಕಳಿಂಗಕೊಂಗ^೫ವಿಸರ^೫ತ್ವಾದಾತಪಾರ್ಥಿನಮು
ದ್ರಂಗತ್ತುಂಗತುರಂಗಧಂಗುರತರಂಗಾಕೀರ್ಣಮುಚ್ಚ್ಯಂಬಳೋ |
ತ್ತುಂಗೋನ್ಮತ್ತಮತಂಗಜಪ್ರಕರಯಾದನ್ಸಂಕುಳಂ ಕೂಡೆ ನೋ
ಬ್ಬಂಗಂದದ್ಭುತಮಾಗಿ ತೋಪು ಮನಗಿತ್ತುರ್ವೀಶಸ್ಯನ್ಯಾರ್ಣವಂ || ೭೮೭

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೨

ಕಾರುಣ್ಯಂ ಹಾಸ್ಯಂ ಶೃಂ
ಗಾರಮಿವಿನಿತಪೂಳಮಕ್ಕೆ ಮೈದರ್ಭಿ ಮನೋ |
ಹಾರಿಪ್ರಳಯಾದ್ಭುತರನ
“ವೀರರನಂ”ಗಳೆಗೆ ಪೇಡೆಗೆ ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಯಂ || ೭೮೮

1 ಯಂಬುದರಕ್ಕುಂ (ಅ). 2 ನೊಪ್ಪಿತೋಪದರ್ (ಅ). 3 ಕ್ರೋಧೋದ್ಧತ (ಅ).
4 ಪರುಷ (ಅ) 5 ವಂಗೀವಂಗ (ಅ). 6 ವಿಳಸ (ಅ). 7 ವೀರಾಚ್ಯಂ.

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೩

ಎನೆಗುಂ ರೌದ್ರಭಯಾನಕ
ರಸಬೀಭತ್ಸೋಕ್ತಿ ಗೌಡರಿತಿಯಿನದಙ್ಗೋಳ್ |
ಪೊಸಯಿಸುಗುಂ ಮೇಣ್ ನಿನದಂ
ರಸವತ್ಸಮತಿಪ್ರತಿತಿವೃತ್ತಾಶ್ರಯದಿಂ ||

೭೮೯

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೪

ಅರೆಬರ್ ದೀರ್ಘಸಮಾನಂ
ಬೆರಸಿರೆ ಶೃಂಗಾರರಸಮುಮಂ ಪೇಬ್ಬರ್ ಬಿ |
ತ್ತರಿಸುವರಸಮಾಸಪದಾಂ
ತರಂಗಳೊಳಗುಚಿತಮಾಗಿ ರೌದ್ರಾದಿಯುಮಂ ||

೭೯೦

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಶೃಂಗಾರರಸಕ್ಕೆ ||

ಅವತಂನೋತ್ಪಲತಾಡನಂ ಕನಕಕಾಂಚೀಬಂಧನಂ ನೂಪುರಾ
ರವಯುಂಕಾರಿತಚಾರುವಾಮಚರಣಾಪಾತಂ ಚಳದ್ಬಲತಾ |
ಗೃವಿಭಾಗೋತ್ಕಟತರ್ಜನಂ ತರಳತಾತಾಮ್ರಾಧರಂ ಚಕ್ರಿಗಿ
ತ್ತುವಲಂಪಂ ಪ್ರಣಯಪ್ರಕೋಪನುರತಪ್ರಾರಂಭದೋಳ್ ಕಾಂತೆಯಾ ||೭೯೧

ರೌದ್ರಾದಿಗೆ ||

ಇರದೆಂಟುಂ ದಿಗ್ಗಜಂಗಳ್ ನೆರದಿರದಿದಿರಂ ತಾಗೆಯುಂ ಮಂದರಕ್ಷಾ
ಧರದೋಳ್ ಕೆಯ್ದೊಡಿ ಗೋತ್ರಾದ್ರಿಗಳೆ ಗಜಘಟಾರೂಪದಿಂ ತಾಗೆಯುಂ ಮು|
ತ್ತರಿತಾಂಗರ್ ತಾನೆ ನಾಲ್ಕುಂ ಪೆಣಪೆಣವು ಘಟಾಬಂಧಮೇ ಭಂಡಮೆಂಬೊಂ
ದು ರಣೋತ್ಸಾಹಂ ಮನಕ್ಕುಟ್ಟರಿಸಿರೆ ನಮರಾಚೋಪಮಂ ತಾಳ್ವಿ ನಂದಂ ||

ಇದು ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣದೋಳ್ ರೀತಿಪ್ರಕರಣಂ ಪ್ರಥಮಂ ||

ರಸಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೫

ಶೃಂಗಾರಾದಿಗಳಪ್ಪ ರ
ನಂಗಳ್ ವರ್ತಿಸುಗು¹ಮಂತವೆಂಟಿ¹ ವಲಂ ಕಾ |
ವ್ಯಾಂಗಳ್ಗೆ ಸತ್ತ್ವಿಯಾರೂ
ಪಂಗಳ್ ರತ್ಯಾದಿಭಾವನಂಪನ್ನಂಗಳ್ || ೭೯೩

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೬

* ರತಿ ಪರಿಹಾಸಂ ಶೋಕೋ
ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂ ದ್ವಿತಮತ್ಸಾಹಂ ಭಯಂ ಪ್ರಕೋಪಂ ವಿಜುಗು |
ಪ್ಪತೆ ವಿಸ್ಮಯಾಶಯತ್ವಂ
ಪ್ರತಿನಿಯತಸ್ಥಾಯಿಭಾವಮಿವ ತಾಮಕ್ಕುಂ || ೭೯೪

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೭

† ಮತಿನಿರ್ವೇದಾವಹಿತಶ್ರಮಮದಜಡತಾಗ್ಲಾನಿಚಿಂತೋಗ್ರತೇಷ್ಯಾಃ
ಸಂಚಾರಂ ಧೃತಿನಿದ್ರಾ²ವೇಗ²ಶಂಕಾತ್ರಸನಚಪಲತಾಲಸ್ಯ³ಸುಪ್ತಾವಬೋಧ³ |
ಭಾವಂ ಸ್ಮೃತಿಗರ್ವಾಮರ್ಷದೈನ್ಯೋತ್ಸುಕರತಿಮುದಪನ್ನಾರಲಜ್ಜಾವಿಷಾದ
ಸ್ಥಿತಿಚಿತ್ತಭ್ರಂಶಮೋಹಾಮಯಮೃತಿಗಳಿವಿಂತೆಯ್ದೆ ಸಂಚಾರಿಭಾವಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೮

‡ ಸ್ವೇದಂ ವೈವರ್ಣ್ಯಂ ಸ್ವರ
ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ ಭೇದಂ ರೋಮಾಂಚನಂ ಪ್ರಕಂಪನಮಶ್ರೂ |
ಧ್ವೇದಂ ಸ್ತಂಭಂ ಲಯಮೆಂ
ದಾದುವಿವೆಂಟುಂ ರಸಕ್ಕೆ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ || ೭೯೬

1 ಮತ್ಸಮೆಂಟುವಲಂ (ಅ). * ಭರತ—VI, 17; ಸಂತ್ಯ—I. ಸೂ 7.

† ಭರತ—VI. 18-21. 2 ವೇಶ (ಅ). 3 ಸುಪ್ತೋಪಬೋಧ ಸುಪ್ತೋಪ
ಬೋಧ (ಅ). ‡ ಭರತ—VI. 22.

ಸೂತ್ರಂ ೧೯೯

ಭಾವಂ ಬಹಿರರ್ಥಸಮು

ದ್ಭಾವಿತಮನುಭವಭವಂ ವಿಭಾವಂ ರಸನ |

ದ್ಭಾವವಿಹಿತಾಭಿನಯಮನು

ಭಾವಂ ಸಂಚಾರಿಭಾವಮನವಿಸ್ಥಿತಿಕಂ ||

೭೯೭

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೦

* ಭಾವಂ ವಿಭಾವಮೇತೇವನು

ಭಾವಂ ಸಂಚಾರಿಭಾವಮೆಂದಿಂತಿವಟುಂ |

ದಾವಿಷ್ಟ್ಯತಮಕ್ಕುಂ ರಸ

ಮಾವುದುಮೆಂದಟುಗೆ ಭರತತಾನ್ಯಕ್ರಮದಿಂ ||

೭೯೮

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೧

† ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸರತಿಸಮುತ್ಥ

ಶೃಂಗಾರಂ ವ್ಯಾಪಾರಂ ತಾನದಲ್ತೆ ಶೃಂಗಾರಂ ಮೇ |

ಳಾಪದಿನಗಲ್ಕೆಯಿಂ ಸುನಿ

ರೂಪಿತಸಂಭೋಗವಿಪ್ರಲಂಭಸಮಾಖ್ಯಂ ||

೭೯೯

೦ಕ್ಷಂ ||

ಸಂಭೋಗಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ||

‡ ಪದೆಯಿಸೆ ಸೊಂಕಿ ^೨ ಸಂಕೆಗಿಡೆ ^೩ ಮೇಳನಿ ^೪ ಮೆಯ್ಯುಡೆ ತಳ್ತು ^೫ ತೋಳ ತ

ಳ್ಳಿದಿಗೊಳೆ ಮೆಲ್ಲನಪ್ಪಿ ಮೊಗ ^೪ ಮಿತ್ತಿರೆ ^೫ ಚುಂಬಿಸಿ ಸೋಲ್ತು ನಾಣನೊ |

ಕ್ಕುದನಪ್ಪಿಡಿಚ್ಚಿ ಕಾರ್ತನದ ಲಕ್ಷಗಲಂ ನುಡಿಡಂತಲಂಪಿನು

ಬೃದ್ಧಿಗಮನಾಲತಾಂಗಿಗೆ ನೃಪಂ ಪಡೆದಂ ನವಸಂಪ್ರಯೋಗದೊಳ್ || ೮೦೦

ಇದು ಮುಗ್ಧಸಮಾಗಮಂ ||

§ ಬಗೆಯೊಳ್ ಪೊಣ್ಣು ವಲಂಪು ^೫ ಕಾತರತೆ ^೬ ಯಂ ತಂದೀಯೆ ಮೆಯ್ಯೆಯೆ ಸಂ

ದುಗಳೇನಪ್ಪೊಡಮಿಲ್ಲದಂತಮರ್ಪನಂ ತಳ್ತಪ್ಪಿ ಬಾಯ್ಕೊಟದೊಳ್ |

ಮಿಗೆ ಪೀರ್ವಂತೆ ^೬ ಮನೋಜರಾಗರಸಮಂ ^೭ ಮೆಯ್ಯುರ್ಚಿ ಕಾದಲ್ತೆ ಕೆ |

ಯ್ಯಗುವನ್ನಂ ನೆರೆದರ್ ^೭ ಮನಂ ತಣೆವಿನಂ ^೮ ನಾನಾರತ ^೯ ಪೃಥಿಯಂ ^೯ ||

ಇದು ಮಧ್ಯಸಮಾಗಮಂ ||

1 ಸ್ತ್ರೀತ (ಅ). * ಸಾಘ್ಯ. I. ಸೂ 1. † ಸಾಘ್ಯ. I. ಸೂ 14. ‡ ಸಾಘ್ಯ. III, 138. 2 ಸಂಕೆನದೆ (ಅ). 3 ಮೆಯ್ಯುಡಿತಕ್ಕು (ಒ). 4 ಮಿತ್ತರೆ, ಮಿತ್ತದೆ (ಅ), ಮಿತ್ತಿದೆ (ಒ). § ಸಾಘ್ಯ III. 140. 5 ಕಾತಕೆ (ಅ). 6 ಮನೋಜರಾಜನುಖಮಂ, ಮನೋನುರಾಗನುಖಮಂ (ಅ). 7 ಮನಃಪ್ರಿಯತಮರ್ (ಅ). 8 ಕ್ರೀಡೆಯಂ (ಅ).

ಕುಟರಾನೀಲಾಳಕಂಗಳ್ ನಿಮಿರ್ದಿರೆ ಬೆಳವಾರ್ಯ ನಾಡೆಯುಂ ಬೀಗೆ¹ ರೋಷೋ¹
 ತೃಟದೇಹಂ ರಾಗದಿಂ ಪಿಠನೆ ಪಿಟಿದವೊಲಂಬಾಗಿ² ನೀಳ್ವಾಳ²ವಾಳಂ |
 ವಿಟವೃತ್ತಂ ಮೆಯ್ಯೊಳಿತ್ತಂ ಪನರಿಸಿರೆ ವಿಟಂ ಬೀಸೆ ನಿಂದಿದ್ವಳೂರ್ವಳ್
 ಸ್ವುಟತೋರೋಮಧ್ಯೆ ಭಿನ್ನಾವಟುತಟವಿಹಟದ್ಗ್ರಂಥಿನಿಗ್ರಂಥದಿಂದಂ || ೮೦೨
 ಇದು ಪ್ರಾಧನಮಾಗವಂ ||

ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂ ಕಡೆಗೋಡಿವೋಗೆ ಪಿರಿದುಂ ಚಲ್ಲಂ ಕುಚೆದ್ವಂದ್ಯದಿ
 ಚ್ಚೆಡೆಯಿಂ ಸ್ವೇದಜಲಂ ತುಳುಂಕೆ ಜಘನಾಂತದೇಶದಿಂದಾವಗಂ |
 ಬಿಡದುಣ್ಣುತ್ತಿರೆ ಮನ್ಮಥದ್ರವಮನಂಗಾವೇಶದಿಂ ಕಾಲ್ಪಡಂ
 ಬಡೆ ಬಂದಾಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳ್ ಪದವಿನಿಂ³ ಶ್ರೀವಿಪ್ರ³ಮಾರ್ತಂಡನಂ || ೮೦೩
 ಇದು ಅಭಿರಾಷೆ ||

ಪಿಂಗೆ ಪೂಸಿದ ಧನ್ಯಪರಾಗಂ ಪೊಣ್ಣುವ ಘರ್ಮಜಲಂಗಳಾ
 ಪಾಂಗು ಗಂಗೆಯ ಶೀಕರಮೆಂಬಂತಾಗಿರೆ ಕಂಡುಮೆ ಶಂಭುವಂ |
 ಗಂಗೆ ದರ್ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದ⁴ಳೆಂದಾ⁴ಶಂಕೆಗೆ ಭೋಂಕನೆ ಮೋಡೆ ಮು
 ದ್ದಿಂಗೊಣ್ಣು ಮರ್ದಪ್ಪಿದನೀಶಂ ನಲ್ಲಳನಲ್ಲ ರತಾಂತದೊಳ್ || ೮೦೪
 ಇದು ಈರ್ಷ್ಯೆ ||

ಪ್ರಲಂಬಶೃಂಗಾರಕ್ಕೆ ||

ಪದವೆತ್ತಿವರ ಜೀವವೊಂದೊಡಲೆ⁵ ಬೇಣುಂಬಂತುಟಂ⁵ ಮಾಡಿದಂ
 ಮದನಂಗಾವುದು ದೋಷ⁶ಮುಂತೆ⁶ ನುಡಿಯಲ್ಕೊಂ ಬರ್ಕುಮೇ ಪಾಪಮಂ |
 ಬಿದಿಯೆಂಬಾಕುಡಿ⁷ಗಟ್ಟ⁷ನಿಂದಮುಟವಾಯ್ತು ವರ್ಗಮಿನ್ನೊರ್ಮೆ ದೈ
 ವದಿನೆತ್ತಾನುಮದಿಂದುಬಿಂಬಮುಖಿಯಂ ಕಾಣೊಂದು ನಯ್ವಕ್ಕುಮೇ || ೮೦೫
 ಇದು ಪೂರ್ವಾನುರಾಗಂ ||

ಅಣಿಯದೆ ಗೆಯ್ದೆ ನಬ್ಬ ಮುಖ ನೀನಿದನೊರ್ಮೆಗೆ ಸೈರಿಸೆಂದು ಕಾ
 ಲೆ ಊಗಿರೆಯುಂ ಪ್ರಿಯಂ ಸುಡುಸುಡೊಂ ಗಡ ಸೈರಿಪುದೆಂದು ಕೋಪದಿಂ |
 ಪಣುಪಡೆ ಪೋಗೆ ನೂಂಕಿ ಕಳೆದಂದಿನ ದುಷ್ಕೃತಮೆನ್ನನಾವಗಂ
 ಮುಣುಗಿಸಿ ಮುಟ್ಟು ಸುಟ್ಟುಪುಪು ನೋಡಿರೆ ಶೀತಮರೀಚಿಮಾರೆಗಳ್ || ೮೦೬
 ಇದು ಮಾನಾಖ್ಯಂ ||

* ಇನಿಯನಗಲ್ಲು ಪೋಗಿ ಪರದೇಶದೊಳಿದ್ವಪನಾನುಮಿಲ್ಲ ಮಾ
 ವಿನ ತಳಿವಾರ್ಸಿನೊಳ್ ಪೊರಳುತಿರ್ದವೆನಾಗಳುಮಿಂತೆ ನೀನುಮೆ |
 ನನ್ನೆ ನಡೆ ನೋಡುತುಂ ನಥದೊಳಿದ್ವಪಯಪ್ಪುದುಂಡೆ ನಿನ್ನನಾ
⁸ನನುವಿಪೆ⁸ನೆನ್ನ ಮೆಯ್ ಬಡವೊ ನಲ್ಲನ ಮೆಯ್ ಬಡವೋ ನಿಶಾಕರಾ || ೮೦೭
 ಇದು ಪ್ರವಾಸಂ ||

1 ರಾಗೋ (ಅ). 2 ನೀರಾಳ (ಅ). 3 ಶ್ರೀಚ (ಅ). 4 ಲೆಂಬಾ (ಅ).
 5 ಬೇಣುಪುಂತುಟಂ (ಒ). 6 ಮುಂಟೆ (ಒ, ಅ). 7 ಗಟ್ಟ (ಅ). * ಸಾಫ್ತ I. 66.
 8 ನನುವಿಪೆ (ಅ).

1 ಪ್ರತಕಿಂತಾ¹ಯ್ತಾ ಗಳಿಂತೀತನು ತನುಲತೆಯೊಮಾಗಿಯೆಂದೀಹಿಮಾನೀ
ಪತನಕ್ಕೆ²ತಾರ್ತ² ಮೆಯ್ಯಂ ವನಜವದನೆ ಕೇಳ³ ಗ್ರೀಷ್ಮದೊಳ³ ನಿಚ್ಚಮತ್ತಂ |
ನತಿ⁴ ತಟ್ಟುತ್ತಿರ್ಪೆ⁵ ಕಾಯ್ವಿಂದರಿವ ಬಿಸಿಲೊಳಾಮೇಘವಿನ್ಯೂರ್ಜಿತಾರ್ಣವಃ
4 ಪತಧಾರಾಭೀಕರಾಡಂಬರಜಳನಮಯಂ⁴ ಬಂದೊಡಂತಕ್ಕದಿರ್ಪಯ⁶ || ೮೦೮
ಇದು ಕರುಣಾತ್ಮಕ ವಿಪ್ರಲಂಭಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೨

ವಿಕೃತಾಂಗವೇಷಭಾಷಾ
ಹಾಸ್ಯಂ ಪ್ರಕಾರಕೃತಹಾಸಹೇತುಕಂ ಹಾಸ್ಯಮತಿ |
ಕರುಣಂ ಪ್ರಕಟತರಶೋಕಭಾವ
ಪ್ರಕೃತಿಪರಂ ಕರುಣಮಾರ್ತಜನತಾವಿಷಯಂ || ೮೦೯

೮೦೯ ||

ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ||

* ಶ್ರೀ⁵ತನ್ನೆಂದಿನ ರೂಪ⁵ ಕೌಸ್ತುಭದೊಳಚ್ಚೊತ್ತಿರ್ದವೋರ್ ತೋಟ⁶ಕಂ
ಡೇ⁷ತರ್ಕೀಕೆ ಮದೀಯವಾಸಗೃಹಮಂ ತಾಂ⁷ಪೊಕ್ಕಳಿಂ⁷ದೇವದಿಂ |
ದಾ⁸ತಾಮ್ರಾಕ್ಷಿಯನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಮಿರೆ⁸ ತನ್ನ ಗೃಹತ್ವಮಂ ಕಂಡು ನಂ
ಜಾತಾಂತಃಸ್ಥಿತನಾದ ಕೃಷ್ಣನೆಮಗೀಗಾನಂದನಂದೋಹಮಂ || ೮೧೦
ಇದು ಉತ್ತಮಪಾತ್ರಂ ||

ಸೊಗಯಿಪೊಳ್ಳೊಡೆ ನೋಯೆ⁹ ಸೂತ್ರ⁹ ದೆಡವೋರ್ ನೀಳ್ವಿದ್ ಬಾರಂತೆ¹⁰ ತೋ¹⁰
ಪುಗಿಯಂ ಪುಣ್ಯಯಮಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬಿದಿ ಮುಂ ಜಂಘಾಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ನೂ |
ರೈಗೆದಂತಿರ್ಪ ನಮ್ರವ್ರಣಾವಳಿಗಳಂ ನಲ್ಲಂಗೆ ಕಣಿ¹¹ ತ್ತು ತುಂ
ನಗುತುಂ¹¹ ನಾರ್ದು ನವಂಗಮಂ ಕಳೆ¹¹ಯಿಸುತ್ತಿರ್ಪಾಕೆ ಕಣ್ಣೊಪ್ಪಿದಳ¹² ||
ಇದು ಮಧ್ಯಮಪಾತ್ರಂ ||

ಪ್ಲವಂಗಮಕುಳಂಗಳಲ್ಲ ಕಿಸುಗಲ್ಲ ಶೃಂಗಂಗಳಂ
ದವಾಗಿ ಶಿಖೆಗೆತ್ತು ಬೆರ್ಚಿ ಮದದಂತಿಯಂ ನಿರ್ಯುರ |
ಪ್ರವಾಹನಗಮಂದೆ¹² ಗೆತ್ತದಡಿ¹² ಬೆಂಗೆ ವಂದಾಗಳಾ
ದವಸ್ಥ¹³ ತಡಿ¹³ ನಲ್ಲನಂ ನಗಿಕುಮಪ್ಪರೋ¹⁴ ಬೃಂದಮಂ¹⁴ || ೮೧೨

† ಕುಳಿದು¹⁵ ಕುಳಿರ್ಪ ಮೆಳೆಯೊಳ¹⁵
ಪಳದ ಕೇದಗೆಗೆ ಪಾಯ್ತು ಪತ್ತಿದ ಕೆಯ್ಯಂ

-
- 1 ಪ್ರತಕೇನಾ (ಅ). 2 ತಾರ್ಥ, ತಾರ್ಥ (ಅ). 3 ತಟ್ಟಾಂತಿರ್ಪ (ಒ).
4 ಪತಧಾರಾಭೀಕರಾಜಳನಮಯಂ (ಅ). * ಸಾಳ್ವ II. 94. 5 ತನ್ನಂದರೂಪ (ಅ).
6 ಪೇಡ (ಒ). 7 ಪೊಕ್ಕಿರ್ಪ (ಅ). 8 ತಾಮ್ರಾಕ್ಷಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಮಿರೆ (ಅ).
9 ನೇತ್ರ (ಅ.೨). 10 ತೀ (ಒ,ಅ). 11 ತೋಟನಮಾಗಮಕ್ಕೆಳ (ಅ). 12 ಮತ್ತ
ದಡಿ (ಒ,ಅ). 13 ಕೆಡಿ (ಒ,ಅ). 14 ವೃಂದಮಂ (ಒ,ಅ). † ಸಾಳ್ವ II 99.
15 ಕುದುರೆಯೊಳ ಕುಳಿ (ಒ,ಅ).

ಮುಕ್ತುರ್ಬೇ ತೇದುದು ಪಲ್ಲಂ

¹ ಘೋಷೇನ¹ ² ನಗಿಸಿದುದು² ಕಟಕಮಂ ಮರ್ಕಟಕಂ ||

೮೧೩

ಇದು ಜಘನ್ಯವಾತ್ರಂ ||

³ ಕರುಣಕ್ಕೆ ||

ಬಗೆಗೀಗಳ್ ನಿಶ್ಚಯಂ ಪುಟ್ಟಿದುದುಡಿದೆನಿದಂ ಪನ್ನಗಂ ಶಂಖಚೂಳಂ

ಮಗನಂತೀವೃದ್ಧಿಗೀತಂ ತಡೆದಿರದೊಡಗೊಂಡುಯ್ಯ ವಂ ಕಿಂಕರಂ ಪ |

ನ್ನಗರಾಜಂಗೀತನಂ ವಾಸುಗಿ ಗರುಡನ ತೀಂಗೊಡ್ಡಿದಂ ತಪ್ಪದಾಹಾ

ವಿಗಳದ್ವಾಪ್ಪಾಂಬುದೀನಾನನೆ ಜನನಿ ಮಗಂ ಪೋಗೇ ಪುಯ್ಯಲೈದಪ್ಪಳ್ || ೮೧೪

⁴ ಅಂತಲ್ಲದೆಯು ||

ಅಬಲನೆರ್ದೆಯೋಳ್ ತಿಣ್ಣಂ ತಡ್ಕೈಸಿ ಪುತ್ರವಿಮೋಹದಿಂ

ದೇವಿ ತನುವಂ ಹಾಹಾ ಹಾ ವತ್ಸಯೆಂದಮರ್ದಪ್ಪಿ ಕೊಂ |

ಡುತುಮುಲುತುಂ ನಟ್ಟದಂಬಂ ಮುನೀಶನಿಳೇಶನಿಂ

ಕಿಟಿ ಸರಲಂ ಮುನ್ನಂ ತದ್ವ್ಯಾರದಿಂದನು ಪೋಪುದುಂ ||

೮೧೫

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೩

ವೀರರಸಂ ಬವರಿಸುಗುಮು

ವೀರಂ ದಾರೋತ್ತಾಹ⁵ ಪ್ರವೃತ್ತಿ⁵ ಕಾರಣಕಾರ್ಯಂ |

ರೌದ್ರಂ ದಾರುಣರೋಷಾವೇಶವಿ

ಕಾರಥವಂ ರೌದ್ರಮೆಂಬ ರಸಮದು ನೆಗಲ್ಕುಂ || ೮೧೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ವೀರಕ್ಕೆ ||

ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರಾರ್ಜಿತಶಾರ್ಫಮೊರ್ಮೆ ಕಿಡ ಪೋಯ್ತಾ ಭೀಳದಿಕ್ಕಾಲರೊ

ಡ್ಡಿದ ಸೈನ್ಯೋದ್ಧೃತಿ ಮತ್ತಮೊರ್ಮೆ ಕಿಡ ಕೇಳ್ ನಿರ್ಮೂಲಮಾಯ್ತನ್ನು ಮೊ |

ಮೊ ದಲೆನ್ನೊಳ್ ಸಮನಪ್ಪವಂ ಪೊಣರೆ ಕೀಲ್ವಂದೊಪ್ಪುಗುಂ ⁶ ಬೆಂಗಿಯೇ⁶

ಮುದುವರ್ಡೇ ನಿನಗೆಂತು ಕೀಡ್ವ⁷ ನತು⁷ ಶ್ರೀಚಂದ್ರಹಾಸಾನಿಯಂ || ೮೧೭

ಅಂತು ಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||

* ಕ್ಷತಿಯೊಳರಾತಿಥೂಪತಿಗಳಂ ತವೆ ಕೊಂದು ನಮಂತು ವಿಪ್ರಸಂ

ತತಿಗವಿಳಾವನೀತಳಮನಿತ್ತು ನೆಗಟ್ಟದನರೈ ವಿಕ್ರಮೋ |

ನ್ನತಿಯೊಡನೊಂದು ದಾನಗುಣದುನ್ನತಿಯಂ ಭುವನಕ್ಕೆ ಭಸ್ಮನಾ

ತ್ಯುತರಿಪು ಪಾತ್ರನಾತ್ಯುತಜಗದ್ವಲಯಂ ಜಮದಗ್ನಿನಂದನಂ || ೮೧೮

1 ಕೊಳೇನ (ಓ, ಅ). 2 ನಗಿಸಿತ್ತು (ಅ). 3 ಕರುಣರಸಕ್ಕೆ (ಓ). 4 ಅದಲ್ಲದೆಯುಂ (ಓ). 5 ಪ್ರವರ್ತಿ (ಅ). 6 ಬೆಂಗಿಯೆಂ, ರೆಂಗಿಯೆಂ (ಅ). 7 ನಮಳ (ಅ).

* ಸಾಳ್ಯ. II 106.

ರೌದ್ರಕ್ಕೆ ||

* ಕುಡಿವೆಂ ದುಶ್ಯಾಸನೋರಃಸ್ಥಂ ಧಮನಗಲೆ ಪೋದ್ವಾರ್ಧು¹ ಕನ್ನೆತ್ತರಂ¹ ಪೋ
ಕುಡಿವೆಂ ಪಿಂಗಾಕ್ಷನೂರುದ್ವಯಮನುರುಗದಾಘಾತದಿಂ ಮುಚ್ಚುನೂಣಾ |
ಗೊಡೆವೆಂ ತದ್ರತ್ನರಶ್ಮಿಪ್ರಕಟಮಕುಟಮಂ ನಂಬು ನಂದೆನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂ
ಕಿಡಿಯುಂ ಕೆಂಡಂಗಳುಂ ಸೂಸಿದಪುವಹಿತರಂ ನೋಡಿ ಪಂಕ್ತೇಜವಕ್ತ್ರೇ || ೮೧೯

ಅಱುಪಿದುದು ರೌದ್ರರಸಮಂ

ಕಿಱುಪಿದ ಕುಡು² ಪುರ್ವ² ಕರ್ಚಿದಾಡುರ್ಚಿದ ಬಾ |

ಳಿಱುಯಲನುಗೆಯ್ ಕೆಯ್ ಬೆ

ಳ್ಳುಱಿ ಬಿಚ್ಚನೆ ಬಿಚ್ಚ ಕಣ್ ಹಯಾರೋಹಕರಾ ||

೮೨೦

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೪

ಭಯಹೇತುಸಮುದ್ಭೂತಂ

ಭಯಾನಕಂ

ಭಯಾನಕಂ ಕೃತಜುಗುಪ್ಸನಂ ಬೀಭತ್ಸಂ |

ಭೀಭತ್ಸಂ

ನಿಯತಂ ವಿಸ್ಮಯಭಾವಾ

ಅದ್ಭುತಂ

ತ್ರಯಮದ್ಭುತರಸಮನಿಷ್ಠ³ ಪೆನರಂ ಪಡೆಗುಂ³ ||

೮೨೧

೦ಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಭಯಾನಕಕ್ಕೆ ||

† ಮಕರಂ ಬಾಯೆ ಟಿದಂದದಿಂ⁴ ತೆಲದ⁴ ಬಾಯ್⁵ ಪೇಱುರ್ಧ⁵ ಕೂರ್ದಾಡೆ ನೆ
ಕ್ಕ ಕದಂಪೆತ್ತಿದ್ ಪುರ್ವ ಪತ್ತಿದ ಬನಿಱ್ ಪೋತಂದ ಕಣ್ ಮೇಘಘೋ |
ಷಕ⁶ ತೋರ⁶ ದ್ವನಿ ನೀಳ್ ಕೇನುರಿವೊಲರ್ಪಾಭೀಳಕೇಶಾಳಿ ನ
ಪಕ⁷ ನದ್ಭೂ ಪಣಭೀಷಣಂ⁷ ಭಯದಮಾಯಾ ರಾಕ್ಷಸೀರೂಪಕಂ || ೮೨೨

‡ ಸೋಮುರ್ದಿ⁸ ಸೋರ್ದು⁸ ಪಿಂದರೆಯೆ⁹ ಪಚ್ಚಳ⁹ ಮಂ ನಿಜಮಾರ್ಗಮಂ ಬಿನ್ನು
ಚ್ಚೊರ್ಮೆಯೆ ಕಟ್ಟ ಚಮ್ಮಟಗೆ ಮುಟ್ಟಿದವೊರ್ ನನ್ನುಬೆರ್ಚೆ ತಾನದ |
ಕ್ರೀರ್ಮಡಿ ಬೆರ್ಚೆ ಪೆರ್ಚೆ ನಡುಕಂ ಪೆಣಗೇಣುದಳೂರ್ವಳೋಪನಂ
ಪೆರ್ವೊರೆ ಬೆನ್ನನುರ್ಚಿದಪುವೆಂಬಿನಮಪ್ಪಿ¹⁰ ದಳಾಗಳಾರ್ತದಿಂ¹⁰ || ೮೨೩

ಬೆರಲಂ ಕರ್ಚುವ¹¹ ಪುತ್ರಂ¹¹

ಪರಿದೇಱುವ ಕೆಯ್ ಪಿಕ್ಕಿ ಪೊಡಮಡುವ ಭಯ |

ಜ್ವರದಿಂ ನಡುಗುವ ಭೀರುಗ

ಳರೆಬರ್ ಕನ್ನಡಿಸಿದರ್ ಭಯಾನಕರಸಮಂ ||

೮೨೪

* ಸಾಘ್ವ II 107. 1 ಕನ್ನೆತ್ತರಂ (ಅ,ಇ). 2 ಪೋರ್ಬು (ಒ).
3 ಪದಕ್ಕುಂಪೆನರಿಂ (ಅ,ಒ). † ಸಾಘ್ವ II 113. 4 ತೆಗದ (ಒ,ಅ). 5 ಪೀಱುರ್ಧ (ಅ).
6 ಘೋರ (ಅ). 7 ವದ್ಭೂ ಪಣ ಭೂಷಣಂ (ಅ). ‡ ಸಾಘ್ವ II. 114. 8 ಜೋಲ್ದು
(ಅ). 9 ಪಚ್ಚಿಮ (ಒ,ಅ). 10 ಲಾದಮೊಪ್ಪಿದಳ (ಅ,ಇ). 11 ಪುತ್ರಂ (ಒ).

ಬೀಭತ್ಸಕ್ಕೆ ||

ನೆತ್ತರಂ ಕುಡಿದು ನೀನೆಣ¹ದೊರ್ಪಿಡಿ¹ಬಂಡಮಂ
ಪತ್ತ²ತೊಯ್ದು² ನೆಣದೊಟ್ಟಿದ ಪಾರೆಯುಮಾರೆಯುಂ |
ತುತ್ತಿ ನುಂಗಿ³ ಮಿದುಳಂ³ ತಣಿವಿಂ ಪುಳಿದೇಗುದೇ
ಗುತ್ತ ಮಿಪ್ಪುವದಹೊಳೆ⁴ ರಜನೀಚರಕೋಟಿಗಳ⁴ ||

೮೨೫

ಲದ್ಭುತಕ್ಕೆ ||

ಪಯಪುಲಗಳ ಮೊಲೆಯೂಡಿದುವಾಹರಿಣಂಗಳಂ . . . . .
ನಯದೊಳೆ ನೋಡಿದುವಾನೆಗಳಂ ಹರಿಗಳ ನಿಜೋಜ್ವಲಕೇಸರಾ |
ಳಿಯ⁴ನಗಿಯು⁴ತ್ತಿರೆಯುಂ ಕುಟಿರಾಹಿಗಳಂ ನವಿಲಿಳನೆತ್ತಮಾ
ಶ್ರಯಿಸಿದುವಿಂತಿನಿತದ್ಭುತಮಾಯು ತಪೋ⁵ಮಹತ್ವದ⁵ನಾಕೆಯಾ || ೮೨೬

ತನಗಿಲ್ಲದ ಧಯಮಂ ತೈ
ಲನಾಂತ ರಿಪುನ್ಯಪರ್ಗ ಕುಡುವನವಗಿಲ್ಲದುದಂ |
ವಿನುತ⁶ಜಯ⁶ಶ್ಲಾಘ್ಯಯಶೋ
ಧನಮಂ ತಾನೀಬ್ಬ ಕೊಳ್ಳನೇನಚ್ಚರಿಯೋ ||

೮೨೭

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೫

* ಸಮಭಾವಪ್ರಭವಂ ಶಾಂ

ತಮಕ್ಕುಮಂತಾ ಸಮತ್ವಮುಂ ವರ್ತಿಸುಗುಂ |

ಸಮನಿಸಿ⁷ಸಮ್ಯಗ್⁷ಜ್ಞಾನಂ

ತಮಮಂ ರಾಗಮುಮನಲೆದು ತೊಲಗಿಸೆ ಮನದಿಂ ||೮೨೮

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಬಗೆಯಂ ತಾರದೆ ತಾಪನಾಶ್ರಮಪದಕ್ಕಜ್ಞಾನದಿಂ ಮೂರ್ಖರೇ
ಕೆ ಗಡಂ ಮಾಣ್ಣಿ ರೊ ಮುಪ್ಪಟರ್ ಬಡತನಂ ರೋಗಂ ವಿಯೋಗಂ⁸ಗಳಿ |
ನ್ನೆಗಮಿಕ್ಕ⁹ದೊರ್ಪಡಲಂ ಬಿನ್ನುಟ್ಟು⁹ ಪೆಹದಂ⁹ ಕೆಯೊಂಡು ಸಂಸಾರದೊಳೆ
¹⁰ಮಗುಟ್ಟುಂ¹⁰ ಪುಟ್ಟುವರೆಂಬ ಗಾಂವಿದೆ ವಲಂ¹¹ಧೀರಂಗೆ¹¹ ಲಜ್ಜಾಕರಂ ||

ಧರೆಯೊಳೆ ಧರ್ಮಪಥಕ್ರಮಂಗಳೆನೆಗುಂ ಮತ್ತೀರ್ತನಂಗಳ ಜಯೋ
ದ್ಭುರ¹²ಮುಂಟರ್ಥ¹² ಪರೋಪಮಾನಮೆಮಗೀಹಸ್ತ್ಯಶ್ಚತಂತ್ರಂ ಕುಳಾ |

1 ದೊಳ್ಳಿಡಿ (ಒ.ಆ). 2 ಕೊಯ್ದು (ಆ), ತೊಯ್ದು (ಆ.ಒ). 3 ಮಿದುಳಂ (ಆ).
4 ನುಗಿವು (ಒ). 5 ಮಹಾತ್ಮ (ಒ) 6 ನಜ (ಒ), ನಯ (ಆ). * ಸಾಘ್ನ II. ಸೂ. 63.
7 ದಿವ್ಯ (ಆ). 8 ಘನೇಗಚ್ಚ (ಆ). 9 ಪೆಹದಿಂ (ಒ.ಆ), ಪೆಹರಿಂ, ಪಸಮಂ (ಆ).
10 ತಗುಳ್ಳಾಂ (ಆ). 11 ವೀರಂಗೆ (ಆ.ಒ). 12 ಮುಂಟಾರ್ಥ (ಆ.ಒ).

ಧರಣಂ ಕಾಮಫಲೋಪಮಂ ಬಳಿದಪಂ ಮನ್ನಂದನಂ ಸಾಲ್ವ್ಯ¹ದಿ
ನ್ನಿರವೇಂ¹ ಮೋಕ್ಷಮಹಾಮಹೀರುಹಫಲೈಕಾ²ನ್ವಾದಮಂ² ನೋಡುವೆಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೬

* ಕರುಣಾರಸಕ್ಕೆ ಮಿಗೆ ಹಾ
ಸ್ಯರಸಂ ಶೃಂಗಾರರಸಕ್ಕೆ ಬೀಭತ್ಸಂ ರೌ |
ದ್ರ³ರಸಕ್ಕಮದ್ಭುತಂ³ ವೀ
ರರಸಕ್ಕೆ ಭಯಾನಕಂ ⁴ನಿರೋಧಕಮಕ್ಕುಂ⁴ || ಲ೩೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

† ಕರಜಕ್ಷತಗಳಿತಾಸ್ಥಾ
ನುರಕ್ತಕರ್ದಮಿತವಿಗ್ರಹಂ ⁵ನುವ್ರಣಿತಾ⁵ |
ಧರಜಾತಿಪೂತಿಗಂಧಂ
ತರುಣೋಮುಖಮನಗೆ ಪಡೆದುದೊದವಿದಲಂಪಂ || ಲ೩೨

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೭

‡ ಎರಡುಂ ವಿರುದ್ಧರಸಮೋಡ
ವೆರನಿರೆ ತದವಾಂತರಸ್ಥಮೊಂದನ್ನರಸಂ |
ಪರಿಪುಷ್ಪಮಾಗೆಯುಂ ವ್ಯತಿ
ಕರಣಂ ಮೇಣ್ ತಾಮವಾಗೆಯುಂ ನಿರ್ದೋಷಂ || ಲ೩೩

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

§ ಅರುಣಜಳಾವ⁶ಲಿಪ್ತಿ ಪೊನಗುಂಕುವ⁶ದಂತಿರೆ ಕರ್ಣಲಗ್ನತೋ
ಮರಮವತಂನದಂತಿರೆ ⁷ನವಿವ್ರಣ⁷ರಾಜಿ ವಿಭೂಷಣಾಳಯಂ |
ತಿರೆ ಮಿದುಳುಣ್ಣಿ ಪುಷ್ಪಕೃತಶೇಖರದಂತಿರೆ ಕೊಂಡು ಪೋದರ
ಚ್ಚರನೆಯರಣ್ಮಿ ಬಿಟ್ಟ ಧಟರಂ ಕೊನೆಮೀನೆಯ ಚಿನ್ನಪೊಂಗರಂ || ಲ೩೪

ಭಯದಿಂದ ಕರ್ಚಿದುದೊಂದು ಪುರ್ ಮುಗಿದ ಕೆಯ⁸ ಬಿಟ್ಟರ್ದ ಕೇಶಂಗಳುಂ
ನಯನಾಂಧಃಪ್ಲವಮೋಡುವಲ್ಲ ಪಿರಿದುಂ ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ಮಾಡೆ ವೈ |

1 ದೆನ್ನಿರವೆಂ, ದಿನ್ನರವೆಂ, ದಿನ್ನರವೆಂ (ಅ). 2 ನ್ವಾದನಂ (ಓ.ಅ) ಸಾರಮಂ(ಅ)
* ಸಾಲ್ವ್ಯ II. ಸೂ 68. 3 ರಸೋತ್ತಿಗದ್ಭುತಂ (ಓ.ಅ). 4 ನಿರೋಧಕಗಳಕ್ಕುಂ (ಅ)
† ಸಾಲ್ವ್ಯ II. 125. 5 ನವವ್ರಣಿತಾ (ಅ). ‡ ಸಾಲ್ವ್ಯ II. ಸೂ 69. § ಸಾಲ್ವ್ಯ
II. 126, 127. 6 ಇಶ್ವನವಕರ್ದಮ (ಅ), ಇಶ್ವನರಕರ್ದಮ (ಓ.ಅ). 7 ನವವ್ರಣ
(ಓ), ನವವ್ರಣ (ಅ.ಇ).

ರಿಯನಾಗಳ್ ನಗುವಂತಿರಿದುಡು ಕನತ್ಪಟ್ಟಂ ವಿನಿರ್ಭಿನ್ನಕುಂ
ಭಯುಗೋದ್ಯದ್ವಿಪಮಾಕ್ತಿ ಕಾಳಿಕಳಿತಂ ಶ್ರೀವಿಪ್ರಮಾರ್ತೃಂಡನಾ || ೮೩೫

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೮

ವೀರಂ ಗೌರಂ ರೌದ್ರಮ
ದಾರಕ್ತಂ ಪೀತಮದ್ಭುತಂ ಶ್ಯಾಮಂ ತೃಂ |
ಗಾರಂ ಶ್ವೇತಂ ಹಾಸ್ಯಂ
ಕಾರುಣ್ಯಂ ಧೂಮ್ರನಿತಮುಚಿದುವವೇರಡುಂ || ೮೩೬

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೯

ಭಾರತಿಯ ಕೊಂಕು ಸತ್ಯೋ
ವೃತ್ತಿಭೇದಂಗಳ್ ದಾರತೆ ಸರಸಾರ್ಥ¹ಮುದ್ಧತಸ್ಥಿ²ತಿಯವಯಿಂ |
ಭಾರತಿ ಸಾತ್ವತಿ ಕೈಶಿಕಿ
ಯಾರಭಟಯೆನಿಪ್ಪ ವೃತ್ತಿಗಳ್ ನಾಲ್ಕಕ್ಕುಂ | ೮೩೭

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೦

ವಿದ್ವಜ್ಜನಹೃದಯಂಗಮ
²ನದ್ವಕ್ಶೋಕ್ತಿ³ಪ್ರಕಾಶಮದ್ಭುತಹಾಸ್ಯೋ |
ದೃದ್ವಸ್ತು ವೃತ್ತಿ ಸಲೆ ರಸ
ವದ್ವಚನದೊಳೆನೆಯೆ ಪೇಜ್ಜೆ ಭಾರತಿಯಿಂದಂ || ೮೩೮

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೧

ಚಾಗಂ ಬೀರಂ ಸೊಬಗೆಂ
ಬೀಗುಣಮುಂ ಶಾಂತವೃತ್ತಿಯುಂ ಸಾಹಸದು |
ದ್ಯೋಗಮುಮತಿಲಲಿತಸದಾ
³ಭೋಗ³ದೊಳೆಂಬಾಗೆ ರಂಜಿಕುಂ ಸಾತ್ವತಿಯೊಳ್ || ೮೩೯

1 ಮುದ್ದುರ (ಅ.ಓ).

2 ನದ್ವಕ್ಶೋಕ್ತಿ, ಸದ್ವರ್ಣೋಕ್ತಿ (ಅ).

3 ಭಾಗ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೨

ನಗರಾದಿವರ್ಣನಂ ನೈ
ತ್ಯಗೀತವಾದ್ಯಪ್ರಯೋಗಮಬಳಾವಿಷಯೋ |
ಪಗಮವ್ಯವಹೃತಿಯೆಂಬಿವು
ನೆಗಟ್ಟುಂ ಮೃದುಮಧುರರಚನೆಯಿಂ ಕೈಶಿಕಿಯೋಳ್ || ೮೪೦

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೩

ಕ್ರೂರಾಸ್ತ್ರಪಾತಚಿತ್ರಮ
ಹಾರಣಮಹೇಂದ್ರಜಾಲರೌದ್ರಾದಿರಸಂ |
ಚಾರುತರಸ್ಥುಟಬಂಧದೊ
ಳಾರಭಟೀವೃತ್ತಿಯಿಂದಭಿವ್ಯಂಜಿಸುಗುಂ || ೮೪೧

ಇದು ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣದೊಳ್ ರಸಪ್ರಕರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಂ ||

ಗೀತಿಕೆ * ರೀತಿಯಂ ರಸವಿಭಾಗಮುಮಂ ವಿ
ಪ್ರಾತಿಯನಾಂತವೃತ್ತಿಗಳಂ ಪ್ರಾ |
ತಿತಿಕಮಾಗೆ ತಿಳಿಯೆ ಪೇಟ್ಟು ನಿಂತೀ
ಭೂತಳದೊಳ್ ನಲೆ ನಾಗವರ್ಮಂ ||

೮೪೨

ವೃ|| ಧರೆಯೆಂತಂತೆ ರಸಾಶ್ರಯಂ ಜಲಧಿಯೆಂತಂ¹ ತಾತ್¹ ಗಾಂಭೀರ್ಯಮಂ
ಬರಮೆಂತಂತೆ ಸದಾವೃತಂ ದೆಸೆಗಳೆಂತಂತೂರ್ಜಿತಂ ಸಂದ ಮಂ |
ದರಮೆಂತಂತೆ ಸುವರ್ಣಧಾಸಿ² ಶಶಿ²ಯೆಂತಂತುಜ್ವಲೋದ್ಯತ್ಯಳಾ
ಸ್ಪರಿತಂ ಭಾವಿಸೆ ನಾಗವರ್ಮರಚಿತೋದಾತ್ತಪ್ರಬಂಧಾನ್ವಯಂ || ೮೪೩

ಇದು ಸಕಳಸುಕವಿಜನಮನಸ್ಸರೋಜನೀರಾಜಹಂಸಾಯಮಾನಾನೂನ
ಕವಿತಾಗುಣೋದಯಂ ಶ್ರೀನಾಗವರ್ಮವಿರಚಿತಮಪ್ಪ
ಕಾವ್ಯಾವರೋಕನದೊಳ್ ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣಂ
ಚತುರ್ಥಾಧಿಕರಣಂ

* ಈ ಪದ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯುಳ್ಳ ಮಾತ್ರ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಬರೆದಿದೆ :—

ರೀತಿರಸಭಾಗಮಂ ವಿ || ಪ್ರಾತಿಯನಾಂತಮಳವೃತ್ತಿವೃತ್ತಂಗಳಮಂ ||
ಪ್ರಾತಿಕಮಾಗರೆ ಪೇಟ್ಟುಂ | ಭೂತಳದೊಳಗೆನೆಯೆ ನಾಗವರ್ಮಕವೀಂದ್ರಂ ||

1 ತಾತ್ (ಅ). 2 ರವಿ (ಅ).

ಕವಿನಮಯಾಧಿಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೪

* ಅವುದಶೇಷಲೋಕವಿಷಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಪ ಬಿಳಾಗಮಾರ್ಥಮುಂ
ಭಾವಿಪೋಡಲು ಸತ್ಯವಿಪರಂಪರೆಯಿಂ ಪರಿಗೀತಮಾಗಿ ನಿ |
ಷ್ಠೇವಳ¹ಮಾದ¹ ರೂಢಿವಶದಿಂ ಸಲೆ ಸಲ್ಪ²ದಿದಲ್ತೆ² ಶಿಷ್ಟಾನಂ
ಭಾವಿತಮಪ್ಪ ಕಾವ್ಯನಮಯಂ ಭುವನತ್ರಯವಸ್ತುಗೋಚರಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೫

† ಆತತನತ್ಯವಿನಮಯಂ
ಜಾತಿದ್ರವ್ಯಕ್ರಿಯಾಗುಣಾಶ್ರಯಮನದಾ |
ಖ್ಯಾತಿ ಸದಕೀರ್ತನಂ ನಿ
ರ್ಣೀತಂ ನಿಯಮಾರ್ಥಮೈಕ್ಯಮೇನೆ ನಾಲ್ಕು ತೆಟಂ || ೮೪೫

ಅನದಾಖ್ಯಾತಿ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೨೦೬

ಸಲಿಲಾಶ್ರಯಮಾತ್ರದೊಳಂ
ಕಲಹಂಸಪ್ರಭೃತಿನದಿಗಳೊಳ್ ಕಮಲನಿತೋ |
ತ್ವಲಕುವಲಯಾದಿಶೈಲಾ
ವಲಿಯೊಳ್ ರತ್ನಾದಿಯುಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸೆಪಡೆಗುಂ || ೮೪೬

೮೪೭ ||

ಜಲಾಶ್ರಯಮಾತ್ರದೊಳ್ ಹಂಸಾದಿಗಳ್ಗೆ ||

ವೃ|| ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಗಳಿಂ ಕಳಹಂಸೆಯಿಂ

³ ಮಿಕ್ಕ ನಾರನದಿಂ ಕುರರಂಗಳಿಂ³ |

* ಕಾವ್ಯಮಾಮಾನೇ p. 78. 1 ಮಾಗಿ (ಅ). 2 ದದಲ್ತೆ (ಅ). † ಕಾವ
ಮಾಮಾನೇ ಪು. 79; cf. ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾವೃತ್ತಿ. I. V. 94. ಓರೆ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲ
“ಅವಲೊಳ್ನಿ ಬಂಧನಮದೆಂತೆನೆ” ಎಂದು ೨೦೬ನೆಯ ಸೂತ್ರದ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಅಸ
ನ್ನಿ ಬಂಧನಮೆಂದಿರಬಹುದು. 3 ಕುಕ್ಕುರಂಗಳಿಂದೆನೆವನಾರಸಂಗಳಿಂ (ಒ).

ಮೊಕ್ಕಳಂ ನೊಗಯಿಪ್ಪುದು ನೋಡ ನೋ
ಟಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ವೆನೆದಿಲ್ಲಯ ಪೋಗೊಳಂ ||

೮೪೭

ನದಿಯೊಳ ಕಮರಾದಿಗಳ್ ||

ನರಯೂನದ್ಯರವಿಂದಮಂದಮಕರಂದಸ್ಕಂದಿ ಗಂಗಾಂಬುಶೀ
ಕರನಂಸಂಗಿ ಲತಾಭಿರಾಮಲಲನಾ¹ ರಾಸ್ಯೈಕ² ಶೈಲೂಷನ |
ದ್ರಿರುಹಕ್ರೋಡನಿಪಾತಿ ³ಮಾಲ್ಯವದನು² ಪ್ರಸೋತ್ತಿತಂ ಯಾಮುನೋ
ದರಕುಂಜಸ್ಥಿತಿ ಮೆಲ್ಲನಲ್ಲ ನುಟಿಗುಂ ಬಂದೊಂದು ಮಂದಾನಿಳಂ || ೮೪೮

ಕುವಲಯವನರುಚಿಯಿಂ ಜಾ
ಹ್ವವಿಯ ಜಳಂ ಕರಮೆ ಕಟ್ಟಿ ತೋಟಿದುದಂತಾ |
ಪ್ಲವಗಧ್ವಜಂಗೆ ಯಮುನಾ
ಪ್ರವಾಹನಂಭೇದಮಾದ ತೆಟದಿಂದಾಗಳ್ ||

೮೪೯

ಶೈಲದೊಳ ರತ್ನಾದಿಗಳ್ ||

ಕಳಧಾತೋಚ್ಚಶಿಲೋದ್ಗತಾಂಶುವಿಲಸತ್ಪಾದಂ ಸ್ಪುಟಸ್ಪಾಟಿಕೋ
ಪಳ³ಧಾಮೋ³ಜ್ಯೋಮಧ್ಯಮಂಬುರುಹರಾಗೋದಗ್ರಪಾಪಾಣಭಾ |
ವಳಯೋದ್ಭಾಸಿ ನಿಜೋಪಕಂಠ⁴ಮಸಿತ⁴ಚ್ಚಾಯಾಂತರತ್ನಪ್ರಭಾ
ವಿಳಮೂರ್ಧಂ ನಡೆ ನೋಡೆ ಪೋಲ್ತುದು ನಗಾಧೀಶಂ ಬಗಾಧೀಶನಂ ||

ಮರಕತದ ಕಲ್ಲ ⁵ಕವಿ⁶ಗಳೊ
⁶ಳೆರಡಟುಯೆ ಕೂರ್ತ⁶ ಧೂರ್ತ ಸುರಮಿಥುನಂಗಳ್ |
ನೆರೆದಳನುಗಲನೆ ಗಿಳಿಯುಂ
ಪುರುಳಿಯುಮಳನುಪುಪು ದೇವಭಾಷೆಗಳಳನಂ ||

೮೫೦

ಅಂತಲ್ಲದೆಯುಂ ಧನದನ
ಗಂ ತನಗಟ್ಟಿದೊಡೆ ರಾಯಭಾರಿತನಂ ಬಂ |
ದಂತಿಪುರ್ವವಿದಟಿ ಕುಂಜೋ
ವಾಂತದ ⁷ತಟತಟಿಸಿ⁷ ಪೋಳೆವ ⁸ಕುಳಿಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳ್⁸ ||

೮೫೧

ಇದು ಜಾತಿ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೭

* ತಮದೊಡ್ಡು ಮುಪ್ಪಿಸಂಗ್ರಾ
ಹ್ಯಮಭೇದ್ಯಂ ನೂಜಿಗಪ್ಪೊಡಂ ತಾನೆನೆಯುಂ |

1 ರಾಸ್ಯೋಪ ; ೪ಸ್ಯೈಕ (ಅ). 2 ಪಾಳವವದೂ (ಅ). 3 ದರೋ (ಬ).
4 ಮಹಿತ (ಅ). 5 ಕಣಿ (ಅ). 6 ಲೆರಡಿಲ್ಲದೆ ಕೂಡಿ ಕೂರ್ತ (ಅ). 7 ತಳದಳಿಸಿ (ಅ).
8 ಕುಳಿಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳ್ (ಅ). * ಕಾಪ್ಯಮಾಮಾಂಸೆ p. 80. cf. ಕಾಪ್ಯಕಲ್ಪಲತಾವೃತ್ತಿ.

ಕುಮುದಪ್ರಿಯಾತಪಂ ನಾ

ವ್ಯಮಂಜಳಿಗ್ರಾಹ್ಯಮನೆಯುಮಿಷ್ಟಮಿವಕ್ಯಂ || ೮೫೩

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ತಮಕ್ಕೆ ||

ಪೊದೆದ ಮದವನ್ನಾ ತಂಗೇಂದ್ರಾಜಿನಾಂಬರಮಂ ನಿಮಿ

ರ್ಚಿದಪನಧವಂ ತಾನೆಂಬಂತಾಗೆ ಪರ್ಚಿದಗುರ್ವಿನೋಳ್ |

ಪುದಿದೊದವಿನಂ ನೂರ್ಚಿನಿರ್ಭೇದ್ಯಮಪ್ಪಿನಮೆಯ್ದೆ ಪ

ರ್ವಿದುದನದಳಂ ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯಂ ತಮಂ ಧುವನಾಂತಮಂ || ೮೫೪

ಚಂದ್ರಾತಪಕ್ಕೆ ||

¹ ಬೆಲಗನೆದೀವಿ¹ ಕೊಂಡು ಕುಡಿಯರ್ ಮೊಗೆಯರ್ ಕೊಡಗೊಂಡು ತಿರ್ದಿ ಬ

ಚ್ಚಲ² ನೆಳ² ದೋಂಟದೋಳ್ ಪರಿಯನರ್ ಪಟುಗೊಲ್ಲಳನಿಕ್ಕಿ ಪಾಯಿನರ್ |

ನೆರೆಯನಿನಂದು ನೋಡಲೊಳಪ್ಪಕ್ಕು ದುಡುಮಿಱುದಾಡಲೇನಲ

ಗ್ಗನಿಸಿದಲಂಪಿನಂ ಬಗೆ³ ದುದಂದು ಜನಂ ಘನಚಂದ್ರಿಕಾಂಬುವಂ³ || ೮೫೫

ಇದು ದ್ರವ್ಯಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೮

* ಇರುಳೊಳ್ ಚಕ್ರಾ⁴ಹ್ವಯಯುಗ⁴

ವಿರಹಾರ್ತಿಚಕೋರಚಂದ್ರಿಕಾಪಾನಮಿವಿಂ |

ತೆರಡುಂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕಂಗಳ್

ವಿರಚನೆ⁵ ಪಡೆಗುಂ⁵ ಪ್ರಯೋಗಗತಿಲಕ್ಷ್ಯಂಗಳ್ || ೮೫೬

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಪ್ರಥಮಕ್ಕೆ ||

ನೆರೆವನ್ನಂ ರವಿ ನಿಲ್ಲ⁶ ದನ್ನ⁶ ಗಿರಿಯಂ ನಾರ್ದಂ ಪ್ರಿಯಂ ಪೋಗಲಾ

ತುರನಾಗಿದರ್ವನುತ್ತು ಮತ್ತಿ ನನ⁷ ನಿತ್ತಾ⁷ ತ್ವೇಶನಂ ನೋಡಿ ಕೋ |

ಪರನಾ⁸ ವೇಶ⁸ ಮನೊಂದು ಶೋಕರಸಮಂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಣ್ ಕೆಯ್ಯೊಳು

ತ್ತಿರೆ ಕೆಯ್ಯೊಂಡುದು ಚಕ್ರವಾಕವಧು ಕಣ್ಗತ್ತಂ ನದೀಲೀಲೆಯಂ⁹ || ೮೫೭

ಬಿನರುಹನಖನನ್ನಾ ದ್ವೀಂದ್ರಮಂ ಪೂರ್ವ ಪೋದಯ್

ಬಿನುಟಿನಯನೆ ನಿಲನುಂ ನಿನ್ನ ಬೆಂದೆನ್ನೊಳೆನ್ನೀ |

ಯನುಪುಮಿರದೆ ಪೋಗಲ್ಕರ್ದುದೆಂದಿಂತೊನಲ್ಲಂ

ಕುನುಮಶರಶರಾಕಾಕೀಲಿತಾಂಗಂ ರಥಾಂಗಂ ||

೮೫೮

1 ಬೆಲಗನೆದೀವಿ; ಬೆಲನಗದೀವಿ (ಅ). 2 ನೆಳ, ನೆಲ (ಅ). 3 ಗೆಳನಿದರ್ ಘನ ಚಂದ್ರಿಕೆಯಂ ಲತಾಂಗಿಯರ್ (ಅ). ದೆಳನಿದರ್ಘನಚಂದ್ರಿಕೆಯಂ ಲತಾಂಗಿಯರ್ (ಒ). 4 ಹೃದಯ. * ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ P. 81. of. ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾವೃತ್ತಿ. 5 ಪಡು ಗುಂ. 6 ನನ್ನ. 7 ನಿಂತಾ (ಒ). 8 ವೇಗ. 9 ಯಂ.

ನರಸಿಜಪಂಥದ ತರೆಗಳ್

ತೆರಳ್ಳಿನಂ ಕಮಳಪತ್ರಚಯಮನಿತನಿತುಂ |

ಕೊರಗುವಿನಂ ಬಿಡುನುಯ್ದೊಂ

ಬಿರಯಿಸಿದುವೊ ಚಕ್ರವಾಕಮಿಥುನಮವಿರುಳೊಳ್ ||

೮೫೯

ದ್ವಿತೀಯಕ್ಕೆ ||

ಮನಮ¹ನೆನಲ್ವು ವಂ¹ ಕಿರಣಜಾಲದಿನಂತವು ²ಪೋಗೆ² ³ಮುಟ್ಟು³ಗೆ

ಟ್ಟನಿತಟೊಳಲ್ವು ದಂಗಿ⁴ದಪನಂ⁴ತದಜುಂದೆರೆದಪ್ಪೆ ನೇಣರಾಂ |

ಭನನ ಕರಂಗಳ್ಳುನಿತುಮಂ ತವೆ ಪೀರೆನುತುಂ ಚಕ್ಕೋರರೋ

ಚನೆ ಪಿರಿ⁵ದಪ್ಪ ನಲ್ಮೆ⁵ವರನಬ್ಬಟೊಳಂದೆರೆದಳ್ ಚಕ್ಕೋರಮಂ ||

೮೬೦

ಇದು ಕ್ರಿಯೆ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೧೯

* ಹನಿತಯಶಃಪ್ರಭೃತಿಯೊಳು

ಲ್ಲನಿತಂ ಸಿತಭಾವಮಯಶದೊಳ್ ಪಾಪದೊಳಂ |

ತನಿತರುಚಿ ಕೋಪರಾಗ

ಪ್ರಸರದೊಳಾರಕ್ತವರ್ಣ⁶ಮಭಿವರ್ಣನುಗುಂ⁶ ||

೮೬೧

೮೬೨ ||

⁷ಹನಿತಯಶಃಪ್ರಭೃತಿಗೆ⁷ ||

ಬೆಳಪ ಮುಖಚಂದ್ರನೊಳ್ ತಳ

ತಳಿಸುತ್ತುಂ ತೊಳಗಿ ⁸ಪೊಳವ⁸ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ⁸ದೊಂ⁹ |

ದಳವನಳವಡಿಸಿ ಕರಮು

ಜ್ಜಳಪ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ಬೆಡಂಗು ನೃಪನಂದನೆಯಾ ||

೮೬೨

ಹರಹಾಸದ್ಯುತಿಯಂ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಗಂಗಾಸಿಂಧುಕಲ್ಮೋಲಶ್ರೀ

ಕರಮಂ ನಿಂದಿಸಿ ಸಿಂಧುವಾರಕುಸುಮಶ್ರೀಯಂ ಪಳಂ¹⁰ಚಾಡಿ ಭಾ¹⁰ |

ಸುರಚಂದ್ರಾಂಶುವಿ¹¹ಕಾಸ¹¹ಮುಂ ತೆಗಬ್ಬ ಮುಕ್ತಾಹಾರವಿಸ್ತಾರಡಂ

ಬರಮಂ ಮಿಕ್ಕು ಬೆಳಪ್ಪುದುಜ್ಜಳಯಶಂ ಶ್ರೀಗಂಡಮಾರ್ತಂಡನಾ ||

೮೬೩

ನಂದನನೊಸಗೆಯುಮಾ¹²ಮಕ

ರಂದಕ¹²ನೆಳಸಿರದೆ ¹³ಬಿಟ್ಟು ಪೋದೊಂದಬಲುಂ¹³ |

1 ನೊಟಲ್ವು (ಅ). 2 ಪೋಗಿ (ಓ). 3 ಮುಂದು (ಅ.ಓ). 4 ಸವನಂ (ಅ.ಓ).
5 ದೊಂದು ಸರೈ (ಅ.ಓ). * ಕಾಷ್ಠಮಾಮಾನೆ. P 83. 6 ಮದುವರ್ಣಯುತಂ;
ಮದುವರ್ಣಯಂ, (ಅ), ಮದುವರ್ಣೇತಂ. 7 ಹನಿತನಿತ (ಓ). 8 ಬೆಳಪ (ಅ).
9 ಗೊಂ (ಅ). 10 ಚರ್ ವಿಭಾ (ಅ.ಓ). 11 ಕಾಸ (ಅ.ಓ). 12 ಮರ
ಕಂದಕ (ಅ). 13 ಬಿಟ್ಟುಪೋದೊಂದಬಲುಂ (ಅ.ಓ).

ಕುಂದದೊಡನಲೆಯೆ ನತಿ ಕಾ

ಳಿಂದಿಯ ಸುರನದಿಯ ಕೂಡಲಂ ಪೋಲ್ಪದರ್ಥ್ ||

೮೬೪

ಅಯಶಃ ಪಾಪಂಗಳ್ಗೆ ||

ವಿಳನದಮೃತಾಂಶುಮಂಡಲ

¹ದೊಳೆ ಕಣಿಯೆಂತಂತೆ¹ ನೆಗಡೆ ದುರ್ಯಶದಿಂದಂ |

ಬಳನಾನ್ಯಪಾತ್ಯ ಜಂ ನಿ

ರ್ಮಳನಿಜವಂಶಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದಂ ಮಳಿನತೆಯಂ ||

೮೬೫

ದೊರೆ²ಕೊಂಡ² ಪಾಪರೇಶ್ಯಾ

ಪರಿಣಾಮಮೆ³ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಮಂ³ ಪುಟ್ಟಿಸಿದಂ |

ತಿರೆ ಕಡುಗಲಿಯರವಂದಿರ್

⁴ಪರುಷ⁴ಸ್ವರ⁴ಪರುಷ⁴ನಯನ⁵ಪರುಷ⁵ಶರೀರರ್ ||

೮೬೬

ಕೋಪರಾಗಂಗಳ್ಗೆ ||

ಅವತಂನಾಶೋಕನವ

ಪ್ರವಾಲರುಚಿ ಮುಳಿಸೆ ರೂಪುಗೊಂಡವೊಲೆರಡುಂ |

ಕಿವಿಗಳೊಳ⁶ಮಾಯಮಂ⁶ ಪ

ರ್ಚುವ ⁷ಕಲ್ಪಯ⁷ ತೆಪದಿನೆನೆದುದಾನ್ದಾಯಿಕೆಯೊಳ⁶ ||

೮೬೭

ಕುಂಕುಮದ ⁸ಕದಡು⁸ನೀರಂ

ಭೋಂಕನೆ ಮೇಲೊತ್ತೆ ⁹ನೃಪತಿ⁹ ಮೆಯ್ಯಂ ರಾಗಂ ||

ತಾಂ ಕರಮೆ ತೀವಿ ಪೊಣಿಗೆ ತು

ಳುಂಕುವವೋಲ್ ತೋಪಿ ನೀಪಿ ಕಣ್ಗೆನೆದಿದರ್ಥ್ ||

೮೬೮

ಇದು ಗುಣಂ ||

ಇದು ಕವಿನಮಯದೊಳ ಅನದಾಖ್ಯಾತಿಪ್ರಕರಣಂ ಪ್ರಥಮಂ.

* ಸದಕೀರ್ತನ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೦

† ಅನುಕೆಯ ಕುಜದೊಳ ಫಳಮಂ

ವನಂತದೊಳ ಜಾತಿಕುಸುಮಮಂ ಚಂದನದೊಳ |

1 ದೊಳಗಣಕಡೆಯಂತೆ (ಅ). 2 ಕೊಂಡು (ಅ). 3 ಪಾಪರೂಪಮಂ (ಅ.ಒ).
4 ಪುರುಷ (ಅ). 5 ಪಕ್ಷ, ಪುರುಷ (ಅ). 6 ಮಾನಮಂ (ಅ.ಒ). 7 ಕಲ್ಪಪ (ಅ).
8 ಕಡುಕು (ಅ). 9 ನೃಪನ (ಅ.ಒ). * ಮತ್ತಮಲ್ಲ ಸದಕೀರ್ತನ ಪ್ರಕರಣಮೆಂತೆಂ
ದೊಡೆ (ಒ). † ಕಾವ್ಯವಿಾಮಾಂಸೆ. P 80.

ಕುಸುಮಫಲಮೆಂಬಿವಂ ಬ

ಣ್ಣಿಸದಿಪ್ಪುದು ತಾಮವಲ್ಲ ನಂಭವಿಸುವೊಡಂ || ೮೬೯

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಕುಸುಮಕಿಸಲಯಮೆ ಲೋಕ

ಕೈಸಪುತ್ರಂಸಾವತಂಸಮನೆ ನಾಲದೆ ಸಂ |

ದನುಕೆಗೆ ನಿಸ್ಸಾರಫಲ

ಪ್ರನೂತಿ ಮತ್ತಂತದಾದೊಡೇನಾಗದೊಡೇಂ || ೮೭೦

* ಎನಿತು ಸುಮನಸ್ಸಮುನ್ನತಿ

ತನಗಾದೊಡಮುಭಿನೂತಜಾತಿವಿಕಾಸ |

ಕ್ಕಿನಿತೆಡೆಗುಡದುದಲುಂ ಕುಲ

ಜನದ ವಿಭೂತಿಯನೆ ಸುರಭಿಸಮಯಂ ಪೋಲ್ಕುಂ || ೮೭೧

* ಬಿಡಿವನದೆ ಕುಸುಮಫಲಮಿ

ಲ್ಲದಿದೊಡಂ ತನ್ನದೊಂದು ಮೆಯ್ಯಂದಂ¹ ಲೋ |

ಕದ ಸೇದೆಯೆಲ್ಲಮಂ¹ ಕಿಡಿ

ಸಿದಪುದು ಚಂದನಮೆ ವಂದ್ಯಜನ್ಮಂ ಕುಜದೊಳ್ || ೮೭೨

ಇದು ಜಾತಿ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೧

† ಸಿತಪಕ್ಷದೊಳುಳ್ಳೊಡಮಂ

ಧತಮನಮಂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದೊಳ್ ಚಂದ್ರಿಕೆಯಂ |

ಕೃತಮತಿಗಳ್ ಕವಿಮಾರ್ಗಾ

ಶ್ರೀತಗತಿಗಳ್ ಪೇಟದಿರ್ಕ್ಕದೆಂತುಂ² ಕೃತಿಯೊಳ್ || ೮೭೩

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಇಡಿಡಿರೆ ಗುಹಾಂಧಕಾರಂ

ಪೊಡರ್ದೆನಿಡಿರೆ ಚಂದ್ರಕಾಂತರುಚಿ ನಗದೋರೊಂ |

ದೆಡೆಗಳ್ ಪೋಲ್ಪಪ್ಪುವದೊಂ

ದೆಡೆಯೊಳ್ ನೆರೆಸಿದ್ ಕಾಳಮಂ ಜೊನ್ನಮುಮಂ || ೮೭೪

ಇದು ದ್ರವ್ಯಂ ||

* c. p. ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 80. 1 ಲೋಕದೊಳಾದ ಸೇದೆಯಂ (ಅ).
† ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ p. 81. 2 ದೆಂದು c (ಅ.ಓ)

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೨

* ದಿವಸದೊಳಸಿತಾಬ್ಜವಿಕಾ

ಸವುಮಂ ಶೇಫಾಳಿಕಾಶ್ರುಬಿಂದುಪರಿಭ್ರಂ |

ಶವುಮಂ ಪೇಟಲ್ಯಾಗದು

ಸವವಾಯಂ ಸಮನಿಸಿರ್ಪೊಡಂ ಸತ್ಕೃತಿಯೋಳ್ || ೮೭೫

೦ಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಪಗರ್ ರತಾರಂಭದೊಳದಿರ್ರುಳ್ ಕನ

ಲ್ಯಗಲ್ಪ ಚಕ್ರಾಹ್ವಯುಗಂಗಳಬ್ಬಿಂ |

ಮೊಗಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಂತ[೮]ರರ್ ತಗುಳ್ಳು ವೆ

ಲ್ಲಗಂ ರಜಂ ಪೋಷ್ ಮಹೋತ್ಸವಾದಿಗಳ್ ||

೮೭೬

† ಸನಿಯೆಬ್ಬರಮಂ ¹ಕಂಡೊಗೆ¹

ದೊಸಗೆ ಮನಕ್ಕಧಿಕಮಾಗೆ ಶೇಫಾಳಿಕೆ ನಂ |

ತನದಿಂದಿಕ್ಕಿದ ಬಾಪ್ಪ

ಪ್ರಸರಮನಿಳಿಸಿದುವು ²ನಿಶೆ²ಯೊಳಗೊಕ್ಕಲರ್ಗಳ್ ||

೮೭೭

ಇದು ಕ್ರಿಯೆ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೩

‡ ತತದಶನದ್ವ್ಯತಿಯೊಳರ

ಕ್ರತೆಯನೆ ವಿಕಸತ್ತಿಯಂಗು ³ಸುಮನಸದೊಳಪೀ³ |

ತತೆಯನೆ ಪಂಕಜಮುಕುಳ

ಪ್ರತಿಯೊ⁴ಳಹರಿತ್ವ⁴ವೃತ್ತಿಯನೆ ಪೇಡೆ ಬುಧರ್ || ೮೭೮

೦ಕ್ಷ್ಯಂ ||

ದಶನಾರಕ್ತತಗೆ ||

ತೊಳಪ ದಂತಮರೀಚಿನಂತತಿ ಪರ್ವಿ ಬಳ್ಳಳನೀಳ್ಳು ಗೊಂ

ದಳಿಸಿ ಬಾಳಮ್ಮಗಾಂಕದೀಧಿಜಾಳಮಂಜರಿಗಳ್ ಜಗ |

ದ್ವಳಯಮಂ ದೆಳಪಂತೆ ಬಂದು ಸಫಾಂತರಾಳಮನೆಲ್ಲಮಂ

ದೆಳಗೆ ಭೂವಳಯಾಧಿಪಂ ನುಡಿಗುಂ ಸ್ವಚಿತ್ತಗತಾರ್ಥಮಂ ||

೮೭೯

* ಕಾವ್ಯಮಾಮಾಂಸೆ, p. 82. † ಈ ಪದ್ಯವಾದಮೇರೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯುಳ್ಳ ಕೆಳಗೆ ಕಂಡ ಸೂತ್ರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಸದಕೀರ್ತನ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆನೆ ಬಿದಿರ್ ಪಂದಿ ಮುಗಿರ್ | ಮಾನಂಬುಧಿಶಂಖಮೆಂಬಲೆಯೆಂಟುಂ || ಸ್ಥಾನಂಗಳಲ್ಲ ಪುಟ್ಟುಗು | ಮೇನಚ್ಚರಿ ತಿಳಿದುನೋಡೆ ಮಕ್ಕಿಕ್ಕರತ್ನಂ || 1 ಕಂಡೊ (ಅ.ಇ). 2 ನಿಶಿ (ಅ). ‡ ಕಾವ್ಯಮಾಮಾಂಸೆ, p. 83. 3 ಕುಸುಮದೊಳತಿ (ಅ.ಒ). 4 ಇಳಹರಿತ (ಅ), ಇಳಹರಿಯ ವೃತ್ತಿಪೇಳೆ ಬುಧರ್ಗಳ್ (ಅ.ಒ).

ಕುಂದದಳಧವಳನ್ಯಪದಶ
ನೇಂದುಜ್ಯೋತ್ಸಾನ್ಮೃತಾಚ್ಛಜಲಪರಿಷ್ಕೇಕಂ |
ಮಾಂದಿಸುವಂತಾದುದು ನೃಪ
ನಂದನೆಯೆದೆಯೊಳಗೆ ಬಳಿದ ಶೋಕಾನಳನಂ ||

೮೮೦

ಪ್ರಿಯಂಗುಕುಸುಮಾಪಿತತ್ವಕ್ಕೆ ||
ಇವಳೀಪ್ರಿಯಂಗುಕುಸುಮ
ಚ್ಛವಿಲಸಿತಶ್ಯಾಮಕುಚತಟಾಂತದೊಳೊಪ್ಪಿ |
ಪುಪ್ಪ ತಾರಹಾರರುಚಿ ನೀ
ಳವೇದಿಕಾಂತರದೊಳೆನಿವ ಪೂವಲಿಗಳವೋರ್ ||

೮೮೧

ಪದ್ಮಕುಟ್ಟಳಾಹರಿತತ್ವಕ್ಕೆ ||
ತೆರೆಯು ಪೊಯ್ಲೊಳೆ ತೆರಳು ಬರ್ಪ ವಿ
ಸ್ಪುರಿತಶಂಬನಿವಹಂ ಪಯೋಧಿಯೊಳ್ |
ಕರಮೆ ಚೆಲ್ವೆನೆದು ಕಣ್ಗೆ ತೋರ್ಕುಮಂ
ಬುರುಹಕು¹ಟ್ಟಳಕುಳಂಗಳಂತವೋರ್¹ ||
ಇದು ಗುಣಂ ||

೮೮೨

ಇದು ಕವಿನಮಯದೊಳ್ ನದಕೀರ್ತನಪ್ರಕರಣಂ ದ್ವಿತೀಯಂ.

* ನಿಯಮಾರ್ಥಪ್ರಕರಣಂ

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೪

† ಜಳಧಿಯೊಳೆ ತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಳ
ಗಿಳಮಕರಪ್ರಕರಶಂಬನಂಭವಮಕ್ಕುಂ |
ಮಳರಹಿತತಾಮ್ರಪರ್ಣೀ
ಜಳದೊಳೆ ಶುಕ್ತಿಜಮಣಿಪ್ರಕಾಂಡಪ್ರಭವಂ ||

೮೮೩

೦ಕ್ಷ್ಯಂ ||

ತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಳಾದಿಗಳ್ಗೆ |

ಮಿಳಿರ್ವರುಣಧ್ವಜಂಗಳ ನೆಲಗ್ಗನೊಂದೆರೆಗೆತ್ತು ವಾರ್ಧಿಯೊಳ್
ಪೊಳಿವೆಳವಾಳೆಗಳ್ ಕರ್ಮಕೆ ಬಾಳೆಗಳಂ ತಿಮಿ ನುಂಗೆ ನುಂಗಿದಾ |

1 ಟ್ಟಳಂಗಳಾತಟನೋರ್ (ಓ).

* ನಿಯಮವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಮೆಂತೆಂದೊಡೆ (ಓ).

† ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 80.

ಗಲೆ ತಿಮಿಯಂ ತಿಮಿಂಗಿಳನಡಂಗುವಿನಂ ತವೆ ನುಂಗೆ ತತ್ತಿಮಿಂ
ಗಿಳಮುಮನಾತಿಮಿಂಗಿಳಗಿಳಂ ತವೆ ನುಂಗಿದುದೊಂದು ತಾಣದೊಳ್ || ೮೮೪

ಕರಿಮಕರಂಗಳುಚ್ಚಳಿತಧಂಗುರತುಂಗತರಂಗಮಾಲೆಯಂ
ಕರರದನಾಗ್ರದಿಂದಿಣಿಯೆ ಮುತ್ತುಗಳಂತಿರೆ ಸೂಸಿ ಪಾಯ್ಕು ಶೀ |
ಕರದೊಳೆ ನಾಂದು ಸೇಡುಗೊಳುತುಂ ಸುಡಿದೊಡುವ ಗಾಳಿ ಬರ್ಪ ದೇ
ವರ ವರಕಾಂತೆಯರ್ಕಳ ಪರಿಶ್ರಮಮುಂ ಕಳೆದತ್ತು ವಾರ್ಧಿಯೊಳ್ || ೮೮೫

ನೊರೆಯಿವಲ್ಲವು ತಳ್ತ ಶಂಖದ ಬಳ್ಳಿಗಳ್ ಬಡಬಾನರಾಂ
ಕುರಮಿವಲ್ಲವು ರತ್ನದೀಧಿತಿಗಳ್ ತರಂಗಮಿವಲ್ಲವು¹ ||
ದ್ವುರಕುಳಾಚಳಪಜ್ಜಿಗಳ್ ಜಳಶೀಕರಂಗಳಿವಲ್ಲವಾ
ಪರೆದ ಮುತ್ತುಗಳೆಂಬ ಶಂಕೆಯನಾಗಿಕುಂ ಮಕರಾಕರಂ || ೮೮೬

ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿಯೊಳ್ ಶುಕ್ತಿಜಕ್ಕೆ ||

ಜಿನರಾಜಶಿಶುಗೆ ಧರೆಯೊಳ್
ಜನಿಯಿಸಲಂತಾನರೇಂದ್ರ² ಪತ್ತಿಯೆ² ದೊರೆ ನೂ |
ತನಶುಕ್ತಿಜಕ್ಕೆ ತಾಯ್ಪನೆ
ಯೆನಿಸರ್ ದೊರೆ ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ || ೮೮೭
ಇದು ಜಾತಿ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೫

* ಹಿಮವದಗೇಂದ್ರಮೆ ಭೂರ್ಜ
ದ್ರುಮರಾಜಿಗೆ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ಮಲಯಾದ್ರಿಯೆ ಬಂ |
ಹಿಮವಚ್ಚೆಂದನಮಹಿರುಹ
ಸಮಿತಿಗೆ ಕುಲಗೇಹಮಿತರದೊಳ್ ಪುಟ್ಟುವೊಡಂ || ೮೮೮

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಪ್ರಥಮಕ್ಕೆ ||

ವೆರೆ ಸುಲಿವ ಹಿಮವದವನೀ
ಧರಪೆಂಬುರಗಾಧಿಪತಿಯ ನಿರ್ವೋಹದೊಳೇಂ |
ದೊರೆಯಾದುವೊ ವಿ⁴ದ್ರುತ⁴ಜ
ಜ್ವರಭೂರ್ಜದ್ರುಮವನಂಗಳಿಂದಚಳಂಗಳ್ || ೮೮೯

1 ಮು (ಓ). 2 ಸತಿಯೇ (ಅ). * ಕಾವ್ಯಪ್ರಮಾಣಂ, p. 81. 3 ಹೆರೆ (ಓ).³

4 ದ್ರುಮ (ಅ).

ದ್ವಿತೀಯಕ್ಕೆ ||

ಇದು ಮಳಯಾಚಳಂ ಮಳಯಜಂ ಮಳಯಾನಿಳನೆಂದು ಪೆಂಪುವೆ
ತುದು ಸಿರಿ¹ ಕಂಡಮುಂ¹ ² ಪಡೆದು² ತೀಡುವ ಗಾಳಿಯುಮಿಲ್ಲ ಪುಟ್ಟಿ ಪೋ |
ಗದು ಪೋನ ಸುಗ್ಗಿ ಮೂಗುವಡದಿಲ್ಲಯ ಕೋಗಿಲೆ ಬಂದ ಮಾಪು ಬೀ
ಯದು ಕುಸುಮಾಸ್ತ್ರನಾಜ್ಞೆ ತವದೆಲ್ಲಿಯುಮಿಲ್ಲಯ ನಂದನಂಗಳೋಳ್ || ೮೯೦
ಇದು ದ್ರವ್ಯಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೬

* ಸುರಭಿಸಮಯದೊಳೆ ಕೋಕಿಳ
ವಿರುತಿ³ ನಿಬಂಧನಮನಬ್ಬ ಕಾಲದೊಳೆ ಮದೋ |
ದ್ಧುರಕೇರಿಮಧುರಕೇಕಾ
ವಿರುತಿಯನಭಿಯುಕ್ತ ರಣುದು ಪೇಟ್ಟುದು ಕೃತಿಯೋಳ್ || ೮೯೧

೮೯೨ ||

ಸುಗ್ಗಿಯ ಪುಗಿಲೋಳ್ ಮುಂಕೊಂ
ಡುಗ್ಗಿಯನು⁴ ಜ್ಞವಿಸಿ⁴ ದಂತ ಮೋನಮನುಟಿದೇಂ |
ಬಗ್ಗಿನಿದುಪೊ ಕೋಗಿಲೆಗಳ್
ಮೊಗ್ಗಪ್ಪ ವಿಯೋಗಿಯಂ ⁵ ಪುಗಲ್ ಪುಗಲೆನುತುಂ⁵ || ೮೯೨

ಘನಸಮಯದೊಳಿದುರ್ ಶಿಳಾ
ಸನದೊಳ್ ಶೈಲೇಯಸುರಭಿತಳದೊಳ್ ಗೋವ |
ಧನ ಕಂದರದೊಳ್ ಶಿಖನ .
ತನಮಂ ನೀಂ ನೋಡ ಲಲಿತಕೇಕಾನ್ವಿತಮಂ || ೮೯೩
ಇದು ಕ್ರಿಯೆ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೭

† ಅವಿಶೇಷದಿನುಧ್ಧ ಮದೋಳ್
ಧವಳತೆ ಮಾಣಕ್ಕನಿಕರದೊಳ್ ಶೋಣತೆ ಮೇ |
ಘವಿತಾನದೊಳ್ ವಿನೀಳತೆ
ವಿವಿಕ್ತ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದೊಂದಿರ್ಕುಂ || ೮೯೪

1 ಕಂಡಮಂ (ಬ). 2 ಪಡೆದು (ಅ). * ಕಾವ್ಯವಿಾಮಾಂಸೆ, p. 82.
3 ರುತ (ಅ). 4 ಜ್ಞವಿಸಿ (ಅ.ಬ), ಜ್ಞವಿಸ (ಅ). 5 ಪುಗಲ್ ಪುಗಲೆನುತುಂ (ಅ).
† ಕಾವ್ಯವಿಾಮಾಂಸೆ, p. 84.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಘೃಷ್ಣ ಶೌಕ್ಯಕ್ಕೆ ||

ತಳಿರಮೇಗಣಲರೋಳಿಗಳೋ ಪೊಸಮುತ್ತುಗಳ್
 ತೊಳಪು¹ವೋ ಪವಳ²ದಂಕುರದೊಳ್ ಪುದಿ³ದಿಂತು⁴ ತ |
 ಮೊಳೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಜನಂ ಕರಮೊಪ್ಪುವುದಾಯ್ತು ಪ
 ಲ್ಗ⁵ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯ ಬಾಯ ಬೆಡಂಗು ಲತಾಂಗಿಯಾ ||

೮೯೫

ಮಾಣಸ್ಯ ಶೋಣತ್ವಕ್ಕೆ ||

ತುಂಗವಿಚಿತ್ರಕೂಟನಿವಹಂಗಳೊಳೊಪ್ಪುವ ರತ್ನದಂಶುಜಾ
 ಳಂ¹ಗಳ² ಕೆಂಪು ತಳ್ಳು ನಿಲೆ³ ಚೆಚ್ಚರದಿಂ⁴ ಗಿರಿಗಳಧೀಶ್ವರಂ |
 ತಾಂ ಗಡಮೆಂದು ಮೇರುನಗದೊಳ್ ಫೋಣರ್ದಕ್ಕತುಳಕ್ಕೆ ವಂದು ನಾ
 ರಂಗದ ತೊಂಗಲೇಱುನಿದ ಮಾಡೈಯೊಳಿದುರ್ವದು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತಂ ||೮೯೬

ಮೇಘಕೃಷ್ಣತ್ವಕ್ಕೆ ||

ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮನವನೀ
 ಳೋಪಳ¹ ಸುಚಾರ್ಯ² ಕಾಯದೊಳ್ ಪೆಣೆದು ಘನ |
 ವ್ಯಾಪಿತಗಭೀರರುಚಿಗನು
 ರೂಪಂ³ ತಾನಕ್ಕಿ⁴ ನಿನ್ನ ತನು ತನುಮಧ್ಯೇ ||

೮೯೭

ಇದು ಗುಣಂ ||

ಇದು ಕವಿಸಮಯದೊಳ್ ನಿಯಮಾರ್ಥ ಪ್ರಕರಣಂ ತೃತೀಯಂ.

‘ಐಕ್ಯಪ್ರಕರಣಂ’

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೮

* ದಾನವದೈತ್ಯಾಸುರ ನಂ

ತಾನಕ್ಕಂ ನಾಗನರ್ಪನಂಹತಿಗಳ್ ||

ತಾನೇಕತ್ವಂ ನಮಯಾ

ಧೀನಮದಕ್ಕುಂ ರಸಾತಳಪ್ರತಿಬದ್ಧಂ ||

೮೯೮

1 ವಾಪವಳ (ಅ). 2 ಛಿಂತು (ಅ). 3 ಗಳೊ (ಅ). 4 ಮಚ್ಚರದಿಂ, ಬೆಚ್ಚರದಿಂ (ಅ). 5 ಸುಚಾರ್ಯ (ಅ), ಸ್ವಚಾರ್ಯ (ಓ). 6 ತಾನಕ್ಕು (ಓ). 7 ಇಲ್ಲಿಯೈಕ್ಯಪ್ರತಿಬದ್ಧತೆ (ಓ). * ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 88.

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ದನುಜರನಾಮುರಾರಿ ಗೆಲೆ ಕಾದುವ ಕಾಲದೊಳಾನದೇಕೆ ¹ಪು
ಟ್ಟಿನೊ ¹ಗಡಮಂದು ಪುಟ್ಟಿದೊಡೆ ದೈತ್ಯಕುಳಕ್ಕೆ ಕಳಂಕಮಾಗಲೇ |
ವೆನೆ ದನುಜಾರಿಯೆಂಬ ²ಬಿರುದಂ ²ಸಲಲೇವೆನೆ ಕಾದಿ ಪೋಗಲೇ
ವೆನೆ ತಲೆದೋಲಲೇವೆನೆ ಮುಕುಂದನನೆಂ ³ದೊಲೆವಂ ³ ⁴ಬಳಾ ⁴ನುರಂ ||

ಸರ್ಪನಾಗಂಗಳ್ಗೆ ||

ಫಣಿರಾಜಂ ಬಾರಿಯುಟ್ಟುಟ್ಟಿದೊಡನುದಿನದಿಂ ಬರ್ಪ ಸರ್ಪಂಗಳಂ ಬ
ಲ್ಲಣಿ ತಾಕ್ಷ್ಯಂ ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಂ ಮಳಯಗಿರಿಯೊಳರ್ಪಂ ಬಲಂ ಕೇಳಿರೇ ನೀ
ಮೊಣರಿರ್ ಮತ್ತೆ ಮ್ಮ ಮಾತಂ ಗರುಡನಬಮುಖೋತ್ಪತ್ತದಿಂ ನಾಗಚೂಡಾ
ಮಣಿಗಳ್ ಬಂದಲ್ಲಿ ನಿಚ್ಚಂ ನಿಡಿಪುವಣುವೆನೇಕಿಂತು ವಿಭ್ರಾಂತ⁵ರಪ್ಪಿರ್ ⁵ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೨೯

* ಶಶಧರಲಕ್ಷ್ಮ ದೊಳಕ್ಕುಂ

ಶಶಹರಿಣಂಗಳ್ಗೆ ನನ್ಯಭಾವಂ ಸುಮನೋ |

ವಿಶಿಖದ್ವಜಾಂಕದೊಳ್ ನಿ

ರ್ವಿಶೇಷದಿಂ ಮತ್ಸ್ಯಮಕರಯುಗಳಕ್ಕೈಕ್ಕುಂ || ೯೧೦

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಶಶಹರಿಣಂಗಳ್ಗೆ ||

ಉದಯಗಿರಿಯೊಂದ್ರರುಂದ್ರತಟದಿಂದೊಗೆ ⁶ತಂದ ⁶ ಶಶಾಂಕನೆಂಬ ⁷ನೊಂ
ಕದ ⁷ ಮೃಗವೈರಿ ಕೂಡೆ ಪರಿದರ್ಬಿಸಿ ಪರ್ಬಿದ ⁸ದುನ್ಮಮನ್ಮಮೋ ⁸ |
ನ್ಮದಕರಿಯೂಥಮಂ ಪೆಳಣಿ ⁹ಪೋದ ⁹ ಪಿಸುಳ್ ತದುತ್ಮಮಾಂಗದಿಂ
ಕೆದಣುದ ಮೌಕ್ತಿ ಕಾವಳಿ ¹⁰ಪೊರಾ ¹⁰ದುಪ್ಪ ¹¹ಮೂಡಣ ¹¹ತಾರಕಾಳಿಗಳ್ ||

ಕೊಳನಂ ಗಗನಂ ನೀವೂರ್

ಗಳನುಡುತತಿ ನೀರನಚ್ಚವೆಳ್ಳಿಂಗಳ ತೆ |

ಳ್ಳಿ ¹²ಳನೆ ¹²ಹರಿಣಾಂಕಮಂಡಳ

ಮಿ ¹³ಳನೆ ¹³ದುದಳಿ ಪಾಯ್ ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಯಲರಂ || ೯೦೩

ಮತ್ಸ್ಯಮಕರಂಗಳ್ಗೆ ||

ಚಿತ್ತಜನಿಷ್ಟುಚಾಪದಳವಂ ಮಿಗೆ ಕೊಂಕಿದ ಪುರ್ವ ಕಣ್ಣ ಬಿ
ಳ್ಳಿತ್ತಮನಂಗರಾಜನರಲಂಬಿನ ಲೇಲಿಯನಾಳೆ ಕಾಮನಾ |

- 1 ಪುಟ್ಟಿನೆ (ಅ.ಓ). 2 ಪೆನರಂ (ಅ). 3 ದಲೆವಂ (ಅ.ಓ). 4 ಬಳಾ (ಅ.ಓ).
5 ರಪ್ಪರ್ (ಅ). * ಕಾವ್ಯಮಾಮಾಂಸೆ, p. 86. 6 ದಂದೆ (ಅ). 7 ನಾಕದ (ಅ)
8 ದುನ್ಮಮೋನ್ಮಮೋ (ಅ). 9 ಪೇಟಿ (ಅ). 10 ಯೊರಾ (ಓ). 11 ಮೂಡುವ (ಅ).
12 ಏನೆ (ಇ). 13 8 ಏನೆ (ಇ).

ದೇವತೃದ ಮೀನಕೇತನಮನೋತ್ತರಿಸುತ್ತಿರೆ ಕೇಶಹಸ್ತಮು
ನೃತ್ತಮರಾಳಗಾಮಿನಿ ಪೇಷಿತ್ ರತಿಯಂ ಗೆರೆವಂದು ನೋಡಿದಳ್ || ೯೦೪

ಧನು ಕಾಮಂಗಿಕ್ಷುದಂಡಂ ಪಟಯಿಗೆ ಮಕರಂ ಬಾಣಸಂಘಾತ ¹ಮುಚ್ಚಂ¹
ನನೆಯಂಬೀಚಿಹ್ನಮಿಲ್ಲೆಂಬಿನಿತ ಮನಸಿಜಾಕಾರ²ಮಾಕಾರಮೇಂ² ಜಾ |
ಣನೊ ಧಾತ್ರಂ ರೂಪನಿಷ್ಠಾದನವಿಧಿಯೊಳಿವಂ ಮುನ್ನ ಮೇಂ ನೋಂಪಿಯಂ ನೋಂ
ತನೊ ಪೇದಂಬಂತು ಬಂದಂ ಸುಕವಿಜನಮನೋಮಾನಸೋತ್ತಂಸಹಂಸಂ || ೯೦೫

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೦

* ಕ್ಷಾರಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಗಂ
ಕ್ಷೀರೋದಭವಾತ್ರಿಜೇಂದುಗಳ್ಳಂ^೩ಮುರಜಿ^೩
ನ್ನಾರಾಯಣಗಂ ಸಿರಿಗಂ
ಶ್ರೀರಾಮಗಮತನುಗಂ ⁴ಭವಾರಿ⁴ಗಮೈಕ್ಯಂ || ೯೦೬

ಕ್ಷಾರಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಗಳ್ಳಂ ||

ಇದಱೋಳ್ ಗರ್ಭಂಗಳಂ ಕಟ್ಟುವುನಕಿರಣಶ್ರೇಣಿಗಳ್ ಪಂಚರತ್ನ
ಕ್ಕಿದು ದಲ್ ತಾನಾಕರಂ ನೀರ್ ತನಗೆ ಸವಿದೆಯಾದ್ಗಿಯಂ ತಾಳ್ದಿ ಪೆಚ್ಚಿ |
ದುರ್ದದು ಚಂದ್ರಂ ಪುಟ್ಟಿದು ಮತ್ತಿದಱೋಳ ಸುರರುತ್ಪತ್ತಿ ಕೇಳಿಲ್ಲ^೫ಶಕ್ತಂ
ಗದಿದೆಯ್ದಂದದ್ರಿ^೬ಗಳ್ಳಾಶ್ರಯಮಿದಱೋಳದಭ್ರಾಭ್ರವೃಂದಂಗಳಿರ್ಕು || ೯೦೭

ಮೇರು ಕಲಂಕೆಯುಂ ಕದಡಿತೋ ಬಡಬಾನಳನಡ್ಕೆ ಕಾಯ್ದುದೋ
ಮಾರುತಿ ಕಟ್ಟಿ ಮೇಣ್ ಪಣಿದುದೋ ಗಿರಿಗಳ್ ಬರೆ ವಜ್ರಿಗಳ್ತೋ |
ಸಾರಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗಳನಾಕೋಳ ತಪ್ಪುದೊ ಮತ್ತಮಂತೆ ಗಂ
ಭೀರತೆ ನಂದುದೆಂದು ಹರಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಕರಂ ಪೊಗದ್ದಂ ನಮುದ್ರಮಂ || ೯೦೮

* ಕ್ಷೀರೋದಭವಾತ್ರಿಜೇಂದುಗಳ್ಳಂ ||

† ಅತ್ರಿಯ ಪಿರಿಯ ಮಗಂ ಧುವ
ನತ್ರಯ ಸಂಸ್ತುತ್ಯ ಕೀರ್ತಿ ಸೋಮಂ ಸಕಲ |
ಕ್ಷತ್ರಕುಲಪೂಜ್ಯನಮಲಚ
ರಿತ್ರಂ ಪ್ರೋದ್ಧಾ ಮಸೋಮವಂಶಲರಾಮಂ || ೯೦೯

1 ಮುಚ್ಚಂ (ಅ). 2 ಮಾಗಿದನೇಂ (ಅ.ಬ). * ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ,
p. 81-88. 3 ಮುರರಿಪ್ಪ, ಮುರಾರಿ (ಅ). 4 ಶಂಬರಾರಿ (ಅ). 5 ಸಂಬಕ್ಕಾ
ದಿದೆಯ್ದಂದದ್ರಿ (ಅ), ಸಂಬಕ್ಕಗಿದೆಯ್ದಂದದ್ರಿ (ಬ). 6 ಅತ್ರಿನೇತ್ರಸಮುತ್ಪನ್ನೇಂದು
ಗಳ್ಳಂ (ಬ.) † ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, p. 87.

ಪಾರಾವಾರಂ ತುಹಿನಕರಣಂ ಕುಂದೆ ಕುಂದಿತ್ತು ಮತ್ತಂ
ತೋರೊಂದೋರೊಂದಮ್ಮತಕಳೆಯುಂ ಪೆರ್ಚೆ ಪೆರ್ಚರ್ ತಗುಳ್ಳು |
ತ್ತಾರುಂ ಮಕ್ಕಳೆ ಉಗುವನಿತಂ ಬಂಧುಗಳೊಲ್ಲೆಯರೊಳ್ ಪೊ
ಕ್ಕಾರಯ್ಯಾಗಳ್ ತನಯಜನಿತನ್ನೇಹಮಾರ್ಗಂ ಬಲವ್ವಂ || ೬೧೦

ನಾರಾಯಣಮುರಾರಿಗಳ್ಗೆ ||

ಉರದೊಳ್ ಕಾನ್ತು ಭರತ್ವಮುಂ ಕಮಳೆಯುಂ ಶ್ರೀವತ್ಸಮುಂ ತೋಳ್ಗಳೊಳ್
ಕರ¹ವಾಳುಂಗದೆ² ಚಕ್ರಮಲ್ಲಿಯೆ ಮಲಂಗಿರ್ಪಳ್ ಜಯಶ್ರೀ ನಿಜೋ |
ದರದೊಳ್ ನೀರಜಗರ್ಭನುಂ ತ್ರಿಜಗಮುಂ ಪೊಕ್ಕಿಪುರ್ವೆಂದೆಂದಹೀ
ಶ್ವರತಲ್ಪಂ ಯದುವಂಶನಲ್ಲದೆ ಪೆಂಪಿಂಗೆ³ ಮುಯ್ಯಾಂ² ಪನೇ || ೬೧೧

ಶ್ರೀರಾಮಾವಿಭೂತಿಗಳ್ಗೆ ||

ಅಮೃತಪಯೋಧಿಮಂಥನದೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಪದ್ಮವನಾಂತರಾಳದೊಳ್
ರಮಿಯಪ ಪದ್ಮನಾಭನುರದೊಳ್ ನೆಲಸಿರ್ಪ ಮಹಾನು³ಭಾವೆಯೆಂ³ |
ಕಮಳೆಯನಿನ್ನೆಗೆಂ ಕುರುಮಹೀಪತಿಯೊಳ್ ನೆರೆಸಿದ್ನೀಗಲು
ತ್ತಮಪುರುಷೋತ್ತಮಂ⁴ ಬೆನನೆ⁵ ಪಾಂಡವರೊಳ್⁵ ನೆಲಸಲ್ಕೆ⁵ ಪೋದವೆಂ ||

ಮನೋಜ⁶ಶಂಕರಾರಿಗಳ್ಗೆ⁶ ||

ನುರಭಿ⁷ಶರಂ⁷ಗಳಂ ನಯನದೊಳ್ ಕುಡುಪುರ್ವನೊಳಿಕ್ಕುಚಾಪಮಂ
ಪರಿಚಿತಮಾನಕೇತನಮನಾವಗಮೊಪ್ಪುವ ಕೇಶಹಸ್ತದೊಳ್ |
ನಿರವಿಸಿ ಬಯ್ಯು ಮೆಯ್ಯರೆದು ಶೂಲಧರಂ⁸ಗಗಿದಿರ್ಪ⁸ನಲ್ಲ ಪೆಂ
ಡಿರ ಮಹಿಯೊಳ್ ಮನೋಜನನೆ ಚೆಲ್ವೆನವರ್ ಕಡುಗಾಡಿಕಾರ್ತಿಯರ್ ||
ಇದು ದ್ರವ್ಯಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೧

ಮುಕುಳನನಿಮಿಷನಂಗಳ್

ವಿಕಾಸಹಾಸಪ್ರಬೋಧನೋನ್ಮೇಷಂಗಳ್ |

ಪ್ರಕಟಿಸುಗುಮೈಕ್ಕಮಂ ನಿ

ವಿಫಲ್ಪದಿಂ ಗೌಣಮುಖ್ಯವೃತ್ತಿಕ್ಕುತಂಗಳ್ ||

೬೧೪

೮೫ ||

ಮುಕುಳನನಿಮಿಷನಂಗಳ್ಗೆ ||

ಮುಕುಳಿತ ವಿಳೋಚನಂ ಕಂ

ಟಕಿತಾಂಗಂ ಸ್ವೇದಬಿಂದುದಂತುರಿತ ಮುಖಂ |

1 ವಾಳಬರ್ (ಇ). 2 ಮುಯ್ಯಾಂ. 3 ಭಾವೆಯಾಂ (ಅ). 4 ಬೆರನಿ (ಅ.ಬ).
5 ನೆರೆಯಕ್ಕ (ಅ.ಬ). 6 ಶಂಬರಾದಿಗಳ್ಗೆ (ಬ). 7 ಶಯಂ (ಅ.ಬ). 8 ಗಿಡಿ
ವರ್ಷ (ಅ).

ಪ್ರಕಟತ್ವಸಿತೋತ್ತಂಪಂ

ನಿಕಾಮಕಮನೀಯಮಾದುದಿಂತು ರತಾಂತಂ ||

೯೦೫

ವಿನಿಮಾಳನ್ನೀಳಾಂಬುಜ

ವನಮಾಪ್ತದ್ವಿಕಸದರುಣಸರಸಿರುಹವನಂ |

ದಿನಮುಖಮಳಿಸಂತತಿಗ್ಗೇಂ

ಜನಿಯಿಸಿದುದೋ ಭಿನ್ನರುಚಿಗಳಂ ಪರಿಮಳದೊಳೆ ||

೯೦೬

ವಿಕಾಸಹ ಸಂಗಳೆ ||

ಸೊಸೆವಿಸಿಲೊಳೆ ಮುಗುಳ್ಳಳೆ ನಡಿಲ್ಲು ನಿರ್ವೃಂತೆನ

ಬ್ರಸಗಿ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಕ್ಕು ತೋಟಿ ಮದಾಳಿಗಳೆ |

ನುಸುಳೆ ತೋವರ್ತಿರೆ ಕಂಪಲರ್ಚುವನಂಬುಜ

ಪ್ರಸರಮನಾಳೆ ಬೆಳಪ್ಪನೀಗೆ ವರಂಗಳಂ ||

೯೦೭

ಅದಲ್ಲವೆಯುಂ ||

ನಗೆಯಂ ಬಲ್ಲು ಗುಳ್ಳಳೆ ಕಂಪನಳಿಗಳಾನಂದಮಂ ಕೋಕಿಳಾ

ಳಿಗೆ ಸೂರ್ಕಂ ಗಿಳಿಗಳೆ ಬೀರಸಿರಿಯಂ ಕಾವಂಗೆ ಬೆರ್ಚಂ ವಿಯೋ |

ಗಿಗೆ ಪೆರ್ಚಂ ಪ್ರಿಯರ್ಗೆಯ್ ಮಡಿ ವಿ¹ದಳ¹ತ್ವಪ್ಪಾಳಿ ತೆಂಗಾಳಿ ತೀ

ಡುಗುಮಳ್ಳಾಡೆ ನಮಸ್ತದಂಪತಿ ²ರತಿಕ್ರೀಡಾಪರಿಶ್ರಾಂತಿಗಳೆ² || ೯೦೮

ಅಲರ್ಧ ಮೊಗಂ ಕಿಣಿದಾದುದು

ನೆಲಸಿದುದುಲೆರ್ದೆಯೊಳಪ್ಪು ಕಣಸಿದುರ್ವು ಚಾ |

ಪಲನಯನಕುವಲಯಂ ನು

ಯೈಲರಾದಂ ಬಿಸಿಯವಾದುವಾನತಿಗಾಗಳೆ ||

೯೦೯

ತೃಷ್ಣಾಭಿರಾಪಂಗಳೆ ||

³ದೂರಾವರ್ತಿಣ³ ⁴ಪಂಪಾ⁴

ವಾರಿಯ⁵ನಿದನಟು⁵ ⁶ಕಟುತು⁶ ತಳಮೆಯ್ದುವಿನಂ |

ನೀರಡಸಿ ⁷ನೀರಜಾನನೆ⁷

ಬೀರರ್ ಬಗೆದಪ್ಪುಪೆನ್ನ ಕಣ್ಣುಂ ಮನಮುಂ ||

೯೧೦

ಇದು ಕ್ರಿಯೆ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೨

* ಹರಿತಾಸಿತನೀಳಶ್ಯಾ

ಮರೋಚಗಂ ಪೀತರಕ್ತವರ್ಣಂಗಳೆಂ |

1 ಗಳ (ಅ). 2 ಕುಳಕ್ಕಂಕಾಂತಿಗಳೆ ಶಾಂತಿಗಳೆ (ಅ). 3 ದೂರವರ್ತಿಣಂ (ಅ).

4 ಗಂಗಾ (ಅ). 5 ನೀರಟು, ನಿದನಟು (ಅ) 6 ಕಟುತು, ಕುಟುತು (ಅ).

7 ನೀರಜಾಕ್ಷಯ, ನೀರಜಾಕ್ಷಿ. * ಕಾವ್ಯಮಾವಾನೆ ಪುಟ 84-85.

ದೊರೆಕೊಳ್ಳುಂ ಗೌರಶ್ವೇ

ತರುಚಿಗಮಿತರೇತರಾತ್ರಯಂ ¹ವರ್ಣ್ಯಕ್ಕಂ¹ ||

೯೨೧

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಕೃಷ್ಣಹರಿತಂಗಳ್ಳಿ ||

* ಮರಕತತ್ವಿಷಮಾ ಯಮುನಾಜಳಂ

ಸ್ಪುರದುರುಸ್ವಟಿಕೋಪಳಕಾಂತಿಯೊಳ್ i

²ಬೆರಸಿ² ಗಂಗೆಯ ವಾರಿಯೊಳೊಪ್ಪುಗುಂ

ಹರಿಹರದ್ವಯನಂಗಮದಂದದಿಂ ||

೯೨೨

ನೀಲಶ್ಯಾಮಂಗಳ್ಳಿ ||

ಪದಧೂಳಿಕ್ಷೋಭದಿಂ ದಿಗ್ಭ್ರಮತಿವದನಮಂ ಶ್ಯಾಮಳಂ ಮಾಡಿ ಮಾಣಿ
ದುರ್ದೆ ಕೋಪೋದ್ಭಿನ್ನಗಂಡಸ್ಥಳಕರಟಪಾಟಾಪ್ಯೂಹನೀಲಾಂಬುದಾಚೋ |

³ಪದಿನತ್ಯುಗ್ಗಾ³ ಸ್ತೃಶಸ್ತೃಪ್ರಕರಕಿರಣನಂಘಾತೀವ್ರತಪೋದ್ಯೋ
ತದಿನರ್ಧಶ್ಯಾಮಳಂ ಮಾಡಿದುದು ⁴ದಿವ⁴ಮುಮಂ ಕೂಡೆ ರಾಜೇಂದ್ರಸೈನ್ಯಂ ||

ಪೀತರಕ್ತಂಗಳ್ಳಿ ||

† ಪ್ರವಿರಾಜತ್ಯಳಧಾತಪಿಂಗರುಚಿಮ⁵ದ್ವಂಷ್ವಾಗ್ರದಿಂ ⁶ದಿಕ್ಕಿ⁶ ದಾ

ನವರಂ⁶ ಧಾತ್ರಿಗೆ ರಾಗಮಾಗೆ ನೆಗಡ್ಡಾದಿಕ್ಕೋಡನಾಕಾರದಿಂ |

ತವೆ ಬೆಂಕೊಂಡು ತಮಸ್ತಮಪ್ರಕರಮಂ ಬಾಳಪ್ರವಾಳಾಂಕುರ

ಚ್ಛವಿಯಿಂ ಚಂದ್ರನುದಂಶುಲೇಖಿನದೊಂ⁷ದಾನಂದಮಂ ಮಾಡಿದಂ⁷ ||

ಅಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ ||

ವಿದಳತ್ಕಿಂಶುಕಕಿಂಕಿರಾತನುಮನಾಕಾಶ್ಚೀರನಂಧ್ಯೋದ್ಯತಾಂ

ಬುದ⁸ಪೀತಾಂಬರ⁸ನಿಂದ್ರನೀಲ⁹ವಿಲಸ⁹ನ್ನೀಲಾತನೀನೀಲನೀ |

ರದನೀಲಾಂಬುಜವರ್ಣನರ್ಣವಯಶಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಧರಾದೇವಿಗೊ

ಪ್ಪಿದನಂತಜ್ವಲ್ಪಲದೌರ್ವವಕ್ಷಿಲವಣಾಂಭೋರಾಶಿಲೀಲಾವಹಂ || ೯೨೩

ಗೌರಶ್ವೇತಂಗಳ್ಳಿ ||

ಹಿಮವದ್ಧಿಂ¹⁰ಕಟಕ¹⁰ದಿನೊಗೆ

ದಮರಸರಿತಸ್ತೋತಮೆಂಬ ಮಾತಂ ಪಡೆದೇಂ |

ಹಿಮಗೌರಹಾರಮೆನುದುದೊ

ಹಿಮಶೈಲ¹¹ಶಿಖಾವಿಶಾಲ¹¹ವಕ್ಷಸ್ಥಲದೊಳ್ ||

೯೨೬

1 ತಾನಕ್ಕುಂ (ಅ). * ಕಾವ್ಯಮಾಮಾಂಸೆ 85. 2 ಪೊರಸಿ. 3 ಪದೆಪ್ಪು
ತ್ಯುಗ್ಗಾ (ಅ). 4 ದಿನ (ಅ). † ಕಾವ್ಯಮಾಮಾಂಸೆ—ಪು. 85. 5 ದೃಷ್ಟಾಂ
ಗದಿಂ (ಅ). 6 ದಾನವನಂ (ಅ). 7 ದಾಕಾರಮಂತಾಳ್ವದಂ. 8 ನೀಲಾಂ
ಬರ (ಅ). 9 ವಿಕಸ (ಅ). 10 ನಿಕಟ (ಅ). 11 ಶಿಖಾವಿಳಾಸ, ಶಿರೋವಿಳಾಸ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೩

* ನಯನಾದಿವಿವಿಧವರ್ಣಾಃ

ಶ್ರಯಂಗಳೋಃ ಬೇಷುವೇಷು ಬೇಷೂಂದನೇ ನಿ |

ರ್ಣಯಮಪ್ಪ ವರ್ಣಮಂ ಸಮು

ದಯದಿಂದಂ ಪೇಚ್ಛ ಮೇಣ್ ಯಥಾಸಂಭವಮಂ || ೯೨೭

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ಪದವಿಂ ನೋ

ಡುವ ಪುರಲನೆಯರ ಬಿಳಿಯ ಕಣ್ಣು ಬೆಳಗಿಂ |

ಧವಳನಿದಂತವೊರಾದುವು

ಗವಾಕ್ಷಜಾಳಂಗಳಮರತನಯಂಗಾಗಳ ||

೯೨೮

ಒದವಿದ ಬೇಟದತ್ತಳಗದೊಳ ಮುಳಿಸಂ ಪುರುಡುಂಟುಮಾಡೆ ಜ

ವಿದ ಕಡಗಣ್ಣು ಜರ್ಪುಗಳೊ ಮೋದಿದ ನೆಯ್ವಲ ನೀಳ್ ಮಾರೆಯಿಂ |

ದುದಿದ ಮದಂಗಳೊಳ ತೊಡರ್ದು ತೋರ್ಪ ದಳಂಗಳೊ ಪೇಟಿಮಾವುದೆಂ

ಬುದನೆನೆ ಕಾದಿ ಮೋದಿದವಿನಾಣಮದಿಲ್ಲದಲ್ಲ ನಲ್ಲಳಾ ||

೯೨೯

ಮಿಶ್ರವರ್ಣಂಗಳ್ ||

ವದನಾಬ್ಜಾಸವಗಂಧಲಂಪಟರಟದ್ವ್ಯಂಗಳಂ ಸೋಯರೆ

ತ್ತಿದ ನೀಳೋತ್ಪಳಮಾಳೆಯಂ ದ್ವಿಗುಣಸರ್ಕಾರ್ತು ಕರ್ಣಾಂತಗಾ |

ಮಿದಳನ್ನೀಳಸರೋಜರೋಚಿ ಕುಮುದಜ್ಯೋತಸ್ಸ ವದಾತಪ್ರಥಂ

ಮದನೋತ್ತೇಜಿತಬಾಣವಿಧ್ರಮಮಪಾಂಗಾಳೋಕನಂ ನಲ್ಲಳಾ || ೯೩೦

ಗಣಿಕೆಯರ ವಿಳಾಸಾಗಾರದೊಳ ಜಾಳಮಾರ್ಗ

ಪ್ರಣಯನಿಯರಪಾಂಗಶ್ರೇಣಿಗಳ ಮೂಟುಬಣ್ಣಂ |

ಪೆಣೆದೊದವೆ ಗವಾಕ್ಷಸ್ಥಳಂದುಕಾಂತೇಂದ್ರನೀರಾ

ರುಣಮಣಿಕಿರಣಂಗಳ್ ಪೊಣ್ಣು ವಂತಾದುವಾಗಳ ||

೯೩೧

ಇದು ಗುಣಂ ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೪

ಅನುಗತಮಪ್ಪಂತಿರೆ ಚೇ

ತನಧರ್ಮಂಗಳನಚೇತನಾರ್ಥಂಗಳೊಳಂ |

ಸ್ತನನಯನಾದಿಯೊಳಂ ದ್ವಿ

ತ್ವನಿಷ್ಠಮಂ ಜಾತಿಯಂ ವಿವರ್ಣಪರರೆಬರ್ ||

೯೩೨

೮೪೪೦ ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ತೋಳ ಪುಟ್ಟಣೆಗುಟ್ಟಳಿಸುತ್ತಂ ನೂಸುವ ಶೀಕರವಾರಿ ಮು

ಕ್ತಾಳಿಯಿಂದಭಿಷ್ಠಕಮೆ ಗೆಯ್ಯಂತೊಪ್ಪೆ ಕಳಿಂದಜಿಯಂ ಮನೋ |

ಲೀಳೆಯಂ ಪುಗೆ ತನ್ನದಿ ಕೃಷ್ಣಂಗಾಟಿಸಿದಂತಿರೆ ರೋಲಕ

ಗೋಳಕೋವಲಹಸ್ತದೆ ಪೊಯ್ದೆ ಮುಂದರೆಯಂ ಕಮಳಾಕ್ಷನಾ || ೯೩೩

ಉತ್ತರಾರ್ಧಕ್ಕೆ ||

ಕಡೆದಪ್ಪಲರ್ಪ¹ ಪೆರ್ಪಲೆ ತೊದಳ್ಳುಡಿ ಮೆಲ್ಲಡೆ ಚೆಲ್ಲನಪ್ಪ ತೆ

ಳ್ಳದು ನಳಿತೋಳ ಶ್ವೇದಳ್ಳಧರಮೊತ್ತದೆಯುಂ ನಿಜುಗೊಂಡ ಚುಂಚು ನೋ |

ಮುರ್ದಿ ಕಡುನುಣ್ಣುವೆತ್ತ ತೊಡೆ ತುಂಬಿದ ಪೀನನಿತಂಬಬಿಂಬಮೊ

ಕ್ಕುಡಿತೆಯೆನಿಪ್ಪ ಕಣ್ ಕರಮೆ ರಂಜನೆ ಬಂದರೀಶಕಾಂತೆಯರ್ || ೯೩೪

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೫

ಪದದೊಳ ಮಾಬ್ಬಂತಿರೆ ಮಾ

ಬ್ಬದು ನಿತ್ಯಂ ಪಾದದಡೆಗಳೊಳ ನಂಹಿತೆಯಂ |

ತುದಿಯೊಳಮರ್ಧದೊಳಂ ²ಮಾ²

ಡದಿಕೆ ಮೇಣ್ ಮಾಡ್ವೆ ತಾನದೆಲ್ಲ ಯಥೇಷ್ಟಂ || ೯೩೫

೮೪೪೦ ||

ಮೃಡನುಡುರಾಜಪನ್ನಗವಿರಾಜಿ ಜಟಾಮಕುಟಂ ಕಪರ್ದಿ ನೂ

ಮರ್ದಿ ಧವಳಂ ಸುರಾಸುರಕದಂಬಕನೇವ್ಯಪದಾಂಬುಜದ್ವಯಂ |

ಅಡರೆ ಮೃಡಾನಿಗನ್ಯಕುಳಶ್ಯಕುಳಂಗಳ ನಾಡೆ ರಯ್ಯಮು

ಪ್ಪಡೆಗಳನೆಲ್ಲಮಂ ನೆಣೆಯೆ ತೋರ್ಪುದು ಬೇಳ್ಕೆಯೆ ಬಂದನೀಶ್ವರಂ || ೯೩೬

³ ಸೋತಂ³ ಪುರೋಹಿತಂ ಬೆರ

ನಾತತತಿಮಿರಪ್ರಭೇದನೋಪಾಯಮಿದಂ |

ದಾತಮಮಂ ಕಿಡಿಸರ್ ನಂ

ಜಾತನಯಂ ⁴ಬಗೆದು ತದ್ಗುಹಾಭಿತ್ತಿ⁴ಗಳೊಳ ||

೯೩೭

1 ೮೪೪ (ಅ). 2 ಕೂ (ಅ). 3 ಆತಂ (ಅ). 4 ಬೆರೆದುತಂದುಗೃಹಾಭಿತ್ತಿ, ಬರೆದುತದ್ಗುಹಾಭಿತ್ತಿ (ಅ).

ಇಲ್ಲಯೆ ಪೇದಂದು ಮಹೀ
ವಲ್ಲಧದೂತಂಗೆ ¹ನುಡಿಯೆ¹ ದಶನಾಂಶು ²ಗಳಂ² |
ಮೆಲ್ಲನೆ ³ದಂತ³ಚ್ಚದಮ್ಮದು
ಪಲ್ಲವ⁴ದೊಳ್ ನಿಲುನಿ ಮರಳೆ⁴ ದೂತಂ ನುಡಿದಂ ||

೯೩೮

ಅರನುಗಳಲ್ಲಂ ಬಾಯ್ಕೀ
ಳ್ ರೆಂದುಮಾಶಾಂತರಂಗಳ್ಳಿಮು ⁵ವೆಂದುಂ⁵ |
ಧರಣಿತಳಂ ಬಣಿಸೆ ಕೇ
ಳ್ ರಾಗಿನುತಿರ್ಪೆಮಿನ್ನುಮೇಂ ತೊದಳುಂಟೇ ||

೯೩೯

ಎರಡುಬೊಳಂ ಚಂದ್ರಾದಿ
ತ್ಯರನಾಗಳ್ ಬರೆದು ಕಾಕಿಣೀರತ್ನದೊಳಂ |
ಸ್ವರಿತಮಣಿರತ್ನದೊಳಮಂ
ತರಿನುತ್ತುಂ ಯೋಜನಕ್ಕಮಂತೊಂದೊಂದಂ ||

೯೪೦

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೬

ನಂಬಂಧದ ನಂಬಂಧದೊ
ಳಂ ಬಹುಳಂ ಪಪ್ಪಿಯಕ್ಕಮೊಂದಿರೆ ನೆಗೆಬ್ಬಂ |
ಬಿಂಬಾಧರಾದಿಶಬ್ದಮೊ
ಡಂಬಟ್ಟರೆ ಮಧ್ಯಪದವಿ⁶ಲೋಪಿ⁶ ನಮಾನಂ ||

೯೪೧

೦ಕ್ಷ್ಯಂ |

ಕಮಳದ ಕೋಮಳಕಂದಾ
ಗ್ರಿಮಾಂಕುರಾನ್ವಾದ⁷ಮಾದಮೊದವಿನೆ⁷ ಮುದಮಂ |
ಕಮಳಾಕರದೊಳೆ ಹಂಸಂ
ರಮಿಯನುಗುಂ ಪದ್ಮಿನೀರಜೋರುಣಿತಾಂಗಂ ||

೯೪೨

ಬಿಂಬಾಧರಕಾಂತಿಪ್ರತಿ
ಬಿಂಬಂ ಸುಲವಳ್ಳೊ⁸ಳನೆಯೆ⁸ ಪಲ್ ಸುಲಯವೆ ಗೆ |
ತ್ತೇಂ ಬಾಲೆ ಮುಗ್ಧೆಯೋ ಮ
ತ್ತಂ ಬಿಡದಡಿಗಡಿಗೇ ನೋಡುವಳ್ ಕನ್ನಡಿಯಂ ||

೯೪೩

1 ನುಡಿದು (ಅ). 2 ಗಳಂ (ಅ). 3 ದಶನ (ಅ). 4 ದೊಳೆಮಿಲುನಿ
ಮಾಣಿ (ಅ). 5 ವೆಂಟುಂ (ಅ). * ಈ ಪದ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ.
9 ಲೋಪ (ಅ). 7 ಮಾಗಳೊದವಿನೆ (ಅ). 8 ಳೆಯೆ (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೭

ಭಂಗುರಭಿದುರಚ್ಛ ದುರಪ

ದಂಗಳ^೧ ಸಲೆ ಕರ್ಮ^೧ಕರ್ತೃವೋ^೧ ಕರ್ತೃವೋ^೧ ||

ಸಂಗತಿವೆತ್ತಿ ಕುಂ ಕವಿ

ಪುಂಗವನಮಯವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಂ ಕೃತಿಯೋ^೧ || ೯೪೪

ಲಕ್ಷ್ಯಂ ||

ಭಂಗುರಕೇಶಿ ನಲ್ಲನ ತಳಂಗಳೊಳೊಯ್ಯನೆ ಮೆಯ್ಯನಿಕ್ಕಿ^೨ ಮಿಂ
ಚಿಂಗಳೆ^೨ಯಾಗಿ ತಳ್ಳು ಕೊರಲಂ ಬಗಿಯಪ್ಪಿ ಕಟಪ್ರದೇಶಮಂ |
ಪಿಂಗದಿಲುಂಕಿ ತನ್ನೆರಡುಮೂರು^೩ಗಳಿಂ^೩ ಪಡೆದಳ^೪ ನಿಜಾಂಗನಂ
ಸಂಗದಿ^೪ನಾಲತಾಂಗಿ ತನಗಂ^೫ ಬಚರಂಗಮನಂಗರಾಗಮಂ^೫ || ೯೪೫

^೬ಸಂಗತನಿಜಹಸ್ತಕ^೬ನಿ

ಪ್ರಾಂಗುಲದೃತಮಂ ಪ್ರಿಯಾಮನಃಪೀಡಲತಾ |

ಭಂಗುರಮಂ ರವಿಮಂಡಳ

ದುಂಗುರಮಂ ರಘುಜನಿತ್ತನಣುಪನ ಕೆಯ್ಯೋ^೧ || ೯೪೬

ಪ್ರಾಣೇಯಾದ್ವಿನವಪ್ರಸೂನಭಿದುರಂ ಗಂಗಾಸರಿಧೋಲಕ
ಧೋಲಾಂಭೋ^೭ಲವ^೭ಶೀಕರಂ ಚಿರರತಿಶ್ರಾಂತಾಮರಸ್ಥೀಕುಚ |
ವ್ಯಾಲಿಪತ್ತಾಗರುಕುಂಕುಮದ್ರವಹರಂ^೮ ಮಾದೃತ್ವಿಕಾರಾಪ^೮ವಾ
ಚಾಲಂ ಮಾರುತನೊಯ್ಯನೂದಿ ಕಳೆದತ್ತಾದಂಪತಿಶ್ರಾಂತಿಯಂ || ೯೪೭

ಅದಲುನೀತನನಾತನೆ ಕೊಂದು ವಿ

ಚ್ಛಿದುರಸಂಗರನಕ್ಕೆ ಮ ಕೊಲ್ಲಿನೆಂ

^೯ದೊದಲು^೯ ಗಾಂಡಿವಿ ಬಂಡಿಸಿದಂ ಮಹಾ

ನೃದಿನರಾತಿಯ ಕೆಯ್ದುಗಳೆಲ್ಲಮಂ || ೯೪೮

ಮತ್ತಮುಟಿದೆಗಂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುದು ||

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೮

ಗದ್ಯಮಯಂ ಪದ್ಯಮಯಂ

^{೧೦}ತದ್ಯಮಳ^{೧೦}ವಿಮಿಶ್ರಮೆಂದು ಕೃತಿಮೂಟುತೆಟಂ |

-
- 1 ಕರ್ತೃವುಂ ಕರ್ತೃವೋಳಂ, ಕರ್ತೃವೇ ಕಾರ್ಥದೊಳಂ. 2 ಮಿನಿಂಗೆಣಿ (ಅ).
3 ಗಳಂ (ಅ). 4 ನಿಜೇತನುತ್ಪಂಗದಿ (ಅ). 5 ಸುಖರಂಗಮನಂಗರಾಗದಿಂ (ಅ).
6 ಸಂಗತನಿಜಮಸ್ತಕ (ಅ). 7 ರವ (ಅ). 8 ಮಾಂದತ್ವಿಕಾರಾಲೋಕ (ಅ).
9 ದೊದಲು (ಅ). 10 ತದ್ಯಮಕ (ಅ).

ಗದ್ಯದೊಳೆ ನಮೆದು¹ಮಂತವು¹
ಹೃದ್ಯವಚಃಪ್ರೌಢಿ²ಗಳ² ಕಥಾಖ್ಯಾಯಿಕೆಯೊಳ್ || ೯೪೯

ಸೂತ್ರಂ ೨೩೯

ದೊರೆವೆತ್ತ³ಪದ್ಯದಿಂದಂ³
ವಿರಚಿಸಿದುದು ಸರ್ಗಬಂಧಮಕ್ಕುಂ ಕಾವ್ಯಂ |
ಬೆರಸಿ ಬರೆ ಗದ್ಯಪದ್ಯಮ
ವೆರಡುಂ ಕೃತಿ ಚಂಪುವೆಂಬ ಪೆನರಂ ಪಡೆಗುಂ || ೯೫೦

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೦

ಇಡುಕುಂಗಬ್ಬಂ ಮುಕ್ತಕ
ಮೊಡಂಬಡಲ್ ನೆಗೆಪೆ ಪಲವುಮೇಕಿಕ್ಕಿಯೊಳ್ |
ಪಡೆಗುಂ ಕುಳಕಾಖ್ಯೆಯನೆಡೆ
ಮಡಗದನೇಕಾರ್ಥವಸ್ತು ಕಥನಂ ಕೋಶಂ || ೯೫೧

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೧

ನಂದಿಸಿರೆ ಕಂದಮುಂ ಪೆಟ
ತೊಂದಟಿಕೆಯ ವೃತ್ತಜಾತಿಯುಂ ಪದಮವು ತ |
ಳ್ತೊಂದಿರೆ ಪನ್ನೆರಡುವರಂ
ನಂದುದು ಮೆಲ್ವಾಡೆ⁴ನಿಕ್ಕುಮದು ಕನ್ನಡದೊಳ್ || ೯೫೨

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೨

ಪದಿನಯ್ದು ಮಿರ್ಪತಯ್ದುಂ
ಪದಂ ಯಥಾನಂಭವಂ ಪ್ರಬಂಧದ ಮೆಯ್ಯೊಳ್ ||
ಪುದಿದೊದವಿ⁵ನೆಗಟ್ಟೊ⁵ಡಂತದು
ನದಲಂಕಾರಂ ರಸಾನ್ವದಂ ಪಾಡಕ್ಕುಂ || ೯೫೩

1 ದಂತದು (ಅ). 2 ಯೊಳ್ (ಅ). 3 ವೃತ್ತಬಂಧದೆ. 4 ಸಂದುದಮೊಳ್ವಾ, ಸಂದುದುಮೇರೊಳ್ (ಅ). 5 ನಿರೊಟ್ಟು (ಅ).

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೩

ಪಾಡುಗಳಿಂದಂ ತಪಿಸಲೆ
ಮಾಡಿದುದಂ ಪಾಡುಗಬ್ಬಮೆಂದು ಬುಧರ್ ಕೊಂ |
ಡಾಡುವ¹ರದಪಿಂ¹ ದಲ್ ²ಮೆ
ಲ್ಪಾಡುಂ² ರೂಢಿಯ ಬೆದಂಡೆಗಬ್ಬಮುಮಕ್ಕುಂ || ೯೫೪

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೪

ಪಲತೆಪದ ³ಪದ್ಯ³ದಿಂದಂ
ಲಲಿತವಚೋರಚನನಿಚಯಪದ್ಧತಿಗೆಗಳಿಂ |
ಸಲೆ ನಿಲೆ ಸಮೆದುದು ಸರಸಾ
ಖಿಲವರ್ಣನಮಾದೊಡದುವೆ ಬಾಜನೆಗಬ್ಬಂ || ೯೫೫

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೫

ನಗರಾರ್ಣವ⁴ಸರಿದಟವೀ⁴
ನಗಚಂದ್ರಾರ್ಣವದಯರ್ತುಸಲಿಲಕ್ರಿಡಾ |
ದಿ⁵ಗಳಾದಿಯಾಗೆ ಸರಸೋ⁵
ಕ್ತಿಗಳಿಂ ವರ್ಣಿಸುಗೆ ವರ್ಣಕಂಗಳ⁶ನದಪೂರ್⁶ || ೯೫೬

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೬

ಸವನಂದ ಮುಖಂ ಪ್ರತಿಮುಖ
ಮವಮರ್ಶಂ ಗರ್ಭಮಂತೆ ನಿರ್ವಹಣಮೆನಿ |
ಪ್ಪ⁷ವವೆಯ್⁷ ನಂಧಿಯಕ್ಕುಂ
ಸುವಿಹಿತಕವಿಮಹಿತವಿತತಕ್ತೃತಿಪದ್ಧತಿಯೊಳ್ || ೯೫೭

ಸೂತ್ರಂ ೨೪೭

ಉಪಯೋಗದೆ ಬೀಜಂ ಬಿಂ
ದು ಪತಾಕೆ ಪ್ರಕರಿ ಕಾರ್ಯಮೆನೆ ಪಂಚ ವಿಧಂ |

1 ಏನುದು (ಅ). 2 ಮೇಲ್ಪಾಡುಂ, ಮೊಳ್ಪಾಡುಂ. 3 ಗದ್ಯ. 4 ಸಂಭೋ
ಗಂ (ಅ). 5 ಳಗೆಮಧುರಸರಸೋ (ಅ). 6 ನಿದಪೂರ್, ನವಪೂರ್. 7 ಪುಮಯ್ಯು.

ನಿಪುಣಕವಿರಚನೆಯೊಳ್ ನ

ಪ್ರಪಂಚದಿಂದೊಂದಿ ತೋರಿಗುಂ ಸಂಧ್ಯಂಗಂ || ೯೫೮

ಇದು ಕವಿನಮಯದೊಳ್ ಐಕ್ಯಪ್ರಕರಣಂ ಚತುರ್ಥಂ.

* ಗೀತಿಕೆ || ಇಂತು ಕವೀಂದ್ರನಮಯಮಂ ಚೈ

ರಂತನ¹ಮಾರ್ಗದೊಳೊಂದೆ ತಿಳಿಯೆ ಪೇಟ್ಟಂ¹ |

ಭ್ರಾಂತಿನಿಸುಂ ಪೇರ್ದದಲ್ಲ ತಾನೆಂ

ಬಂತಿರೆ ತರ್ದಿ ವಿವೇಕಿ ನಾಕಿಗಂ ||

೯೫೯

ದ್ವಿಜವಂಶಾರ್ಣವಪಾರಿಜಾತಕುಜ²ದೇಶೀ ಯಂ² ಜಿನೀಂದ್ರಕ್ರಮಾಂ

ಬುಜಚಂಚನ್ನ ವಚಂಚರೀಕ³ಯುವ³ಲೀಲೋದ್ವಾದಮನೈದಂಯುಗೀ |

ನಜನೋದಾ⁴ಹರಣಪ್ರಸಾಧಿತ⁴ಧರಿತ್ರಿಮಂಡಲಂ ಸತ್ಯವಿ

ಪ್ರಜಚೂಡಾಮಣಿ ನಾಗವರ್ಮನಿದನುರ್ವೀನಂಸ್ತ⁵ತಂ ಮಾಡಿದಂ ||

|| ೯೬೦

ವಾಮನನುಂ ರುದ್ರಚನುಂ

ಭಾಮಹನುಂ ದಂಡಿಯುಂ ಮನಂಗೊಳೆ ಪೇಟ್ಟಂ |

ತೀಮಹಿಗೆ ನೆಗಟೆ ಪೇಟ್ಟಂ

ದಾಮೋದರತನಯನೀ ವಚೋಲಂಕೃತಿಯಂ || ೯೬೧

† ಸಕಲಕಲಾವಿದಂ ಮದವಿದೂರನುದಾರನಮತ್ಸರಂ ಗುಣಾ

ದಿಕನಭಿ⁶ಮಾನ⁶ತುಂಗನವದಾತಯಶಂ ವಿಬುಧೈಕವತ್ಸಲಂ |

ಸುಕವಿಸರಸ್ವತೀವದನಮಂಗಳದರ್ಪಣನೆಂದು ⁶ಕೂರ್ತು⁶ ಕೀ

ರ್ತಿ⁶ಕುಮನುರಾಗದಿಂ ವಸುಮತೀವಳಯಂ ಕವಿನಾಗರ್ಮನಂ ||

* ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯದೊಡನೆ ಗ್ರಂಥವು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

1 ಮಾರ್ಗದೊಳೆ ತಿಳಿಯೆ ಪೇಟ್ಟಂ ಬೆಡಗಿಂ ಭ್ರಾಂತಿನಿಸು ಪೇರ್ದದಿಲ್ಲನೆ¹ | (ಅ)

2 ಕೇಶೀಯಂ (ಅ). 3 ನತಿ (ಅ). 4 ಹರಣಂ ಪ್ರಸಾಧಕ (ಅ).

5 ಮಾನಿ (ಅ). 6 ನಾಡೆ (ಅ)

† ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗದ್ಯದೊಡನೆ ಗ್ರಂಥವು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

ಸರಭಸತೆಯಿಂ ಮತ್ತೊಂದಜ್ಞಾನದಿಂದುಚಿತೋಕ್ತಿಯೋಳ್
ಪೊರೆಯದಿದುತಾನಿನ್ನೊಂದೇನಾನುಮಾದೊಡಮಿಲ್ಲಮ |
ತ್ಸರವಿರಹಿತರ್ ಪೊರೋಭಾಗ್ಯವ್ಯಪೇತತಮನಸ್ಸರ
ಕೃರಿಗರಧಿಕಪ್ರಜ್ಞರ್ ಕೆಯೊಂಡು ತಿರ್ದುಗೆ ದೋಷಮಂ || ೯೬೩

ಮಂದರಶೈಲದಂತೆ ದಿವಿಜಾಪಗೆಯಂತೆ ಪಯೋಧಿಯಂತೆ ಪೆಂ
ಪಿಂ ದೊರೆಪೆತ್ತ ದೇವಕುಲದಂತೆ ದಿಶಾಗಜರಾಜಿಯಂತೆ ನೂ |
ಯೇಂದುಗಳಂತೆ ತಾರಗೆಗಳಂತೆ ಸನಾತನವೇದದಂತೆ ನಿ
ಲೈಂದುಮವಿಘ್ನ ತಾಪ್ರಸರಮಿಂತಿದು ಕೂರ್ತು ಸಮಸ್ತ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್ ||

ಛಂದೋವಿಚಿತಿಯಲಂಕೃತಿ
ಸಂದಭಿದಾ[ವಸ್ತು]ಕೋಶಮೆಂಬಿವು ವಾಕ್ಶ್ರೀ |
ನುಂದರಿಗೆ ರತ್ನಮಂಡನ
ದಂದದೊಳಿದ್ವಪುನ ನಾಗವರ್ಮನ ಕೃತಿಗಳ್ || ೯೬೪

ಇದು ಸಕಲಸುಕವಿನಮನಸ್ಸರೋಜಿನೀರಾಜಹಂಸಾಯಮಾನಾನೂನ
ಕವಿತಾಗುಣೋದಯ ಶ್ರೀಮನ್ನಾಗವರ್ಮಪ್ರಣೀತಮಪ್ಪ
ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದೊಳ್ ಕವಿಸಮಯಮೆಂಬುದು
ಪಂಚಮಾಧಿಕರಣಂ.

ಪ ರಿ ಶಿಷ್ಟ ೧

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಕೆಗಳಾದ ಅಥವಾ
ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಭಾಮಹ, ದಂಡಿ, ರುದ್ರಟ, ವಾಮನ, ಮೊದಲಾದ
ಅಲಂಕಾರಿಕರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳು.

ಸೂ = ಸೂತ್ರ. ಉ = ಉದಾಹರಣೆ. ಕಾ || = ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ.

(೧) ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ

ಕಾ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
426	ವಿನಯೇನ ವಿನಾ ಕಾ ಶ್ರೀಃ ಕಾ ನಿಶಾ ಶಶಿನಾ ವಿನಾ I. 4
427	ರಹಿತಾ ಸತ್ಯವಿತ್ಯೇನ ಕೀದೃಶೀ ವಾಗ್ವಿದಗ್ಧತಾ I. 2
430	ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷೇಷು ವೈಚಕ್ಷಣ್ಯಂ ಕಲಾಸು ಚ I. 16
453	ಪ್ರೀತಿಂ ಕರೋತಿ ಕೀರ್ತಿಂ ಚ ಸಾಧುಕಾವ್ಯನಿಬಂಧನಂ IV. 4
455)	ಸೂ. ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಸಹಿತಾ ಕಾವ್ಯಂ ✓ . . . . . IV. 1
471)	ಸೂ. ಪದಾನಾಮೇವ ಸಂಘಾತಃ ಸಾಪೇಕ್ಷಾಣಾಂ ಪರಸ್ಪರಂ IV. 2
459	ನಿರಾಕಾಂಕ್ಷಂ ಚ ತದ್ವಾಕ್ಯ ಮೇಕವಸ್ತು ನಿಬಂಧನಂ IV. 14
465	ಅಪಾರ್ಥಂ ವ್ಯರ್ಥಮೇಕಾರ್ಥಂ ಸಸಂಶಯಮಪಕ್ಯಮಂ IV. 9
482	ಶಬ್ದಹೀನಂ ಯತಿಭ್ರಷ್ಟಂ ಭಿನ್ನವೃತ್ತಂ ವಿಸಂಧಿ ಚ IV. 25
498	ದೇಶಕಾಲಕರಾರೋಪ ನ್ಯಾಯಾಗಮವಿರೋಧಿ ಚ I. 59
522	ಸೂ. ಭಯಶೋಕಾಭ್ಯಸೂಯಾಸು ಹರ್ಷವಿಸ್ಮಯೋರಪಿ I. 32
	ಯಥಾಹ ಗಚ್ಛ ಗಚ್ಛೀತಿ ಪುನರುಕ್ತಂ ನ ತದ್ವಿದುಃ
	ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಂ ಮತಂ ವ್ಯರ್ಥಂ ವಿರುದ್ಧಂ ತೂಪದಿಶ್ಯತೇ
	ಪೂರ್ವಾಪರಾರ್ಥವ್ಯಾಪಾರತಾ ದ್ವಿಪರೈಕಕರಂ ಯಥಾ
	ಗುರೋರ್ಲಘೋಶ್ಚ ವರ್ಣಸ್ಯ ಯೋಸ್ಯಾ ನೇ ರಚನಾವಿಧಿ
	ತನ್ಮೂಲನಾಧಿಕತಾ ವಾಪಿ ಭಿನ್ನವೃತ್ತವಿದಂ ಯಥಾ
	ಏತದ್ವಾಗ್ವ್ಯಂ ಸುರಭಿ ಕುಸುಮಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಮೇತನ್ನಿಧೇಯಂ
	ಧತ್ತೇ ಶೋಭಾಂ ವಿರಚಿತಮಿದಂ ನಾನಮಸ್ಯೈ ತದಸ್ಯ
	ಮಾರಾಕಾರೋ ರಚಯತಿ ಯಥಾ ಸಾಧು ವಿಜ್ಞಾಯ
	ಮಾರಾಂ
	ಯೋಜ್ಯಂ ಕಾವ್ಯೇಷ್ಯವಹಿತಧಿಯಾ ತದ್ವದೇವಾಭಿಧಾನಂ
	ಗೌಡೀಯಮಿದಮೇತತ್ ವೈದರ್ಭಮಿತಿ ಕಿಂ ಪ್ರಥಮ್
	ಗತಾನುಗತಿಕನ್ಯಾಯಾ ನಾನಾಪ್ರೀಯಮಮೇಧಸಾಂ

ಕಾ|| ಪದ್ಯನಂಖ್ಯೆ.

ಶ್ಲೋಕನಂಖ್ಯೆ.

- 546 ಸೂ. ಸಂದಪ್ಪ ಕನಮುದ್ಗಾದೇ | ರತ್ನೈವಾಂತರ್ಗತಾರ್ಥತಾ || II. 10
- 555 ಸೂ. ಸರೂಪವರ್ಣವಿನ್ಯಾಸ | ಮನುಪ್ರಾಸಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ || II. 5
- 666 ಸೂ. ವಿರುದ್ಧೇನೋಪಮಾನೇನ | ದೇಶಕಾಲಕ್ರಿಯಾದಿಭಿಃ || II. 30
ಉಪಮೇಯಸ್ಯ ಯತ್ಸಾಮ್ಯಂ | ಗುಣಲೇಶೇನ ಸೋಪಮಾ ||
- 679 ಸೂ. ಹೀನತಾಸಂಭವೋ ಲಂಗ | ವಚೋಭೇದೋ ವಿಪರ್ಯಯಃ || II. 93
ಉಪಮಾನಾಧಿಕತ್ವಂ ಚ | ತೇನಾಸದೃಶತಾಪಿ ಚ || II. 40
ತ ಏತ ಉಪಮಾದೋಷಾ | ಸ್ವಪ್ತ ಮೇಧಾವಿನೋದಿತಾಃ ||
- 681 ಉ. ಕೃಚಿದಗ್ರೇ ಪ್ರಸರತಾ | ಕೃಚಿದಾಪತ್ಯ ನಿಷ್ಕೃತಾ || I. 54
ಶುನೇವ ಸಾರಂಗಕುಲಂ | ತ್ವಯಾ ಭಿನ್ನಂ ದ್ವಿಪಾಂ ಬಲಂ ||
- 683 ಉ. ವನೇಽಥ ತಸ್ಮಿನ್ ವನಿತಾನುಯಾಯಿನಃ | II. 63
ಪ್ರವೃತ್ತ ದಾನಾರ್ಥಕಟಾ ಮತಗಜಾಃ ||
ವಿಚಿತ್ರಬರ್ಹಾಭರಣಾಶ್ಚ ಬರ್ಹಿಣೋ |
ಬಭೂವುರ್ವಿವಾಮಲವಿಗ್ರಹಾ ಗ್ರಹಾಃ ||
- 685 ಸೂ. ಸಮಾನವಸ್ತುನ್ಯಾಸೇನ | ಪ್ರತಿವಸ್ತುಪಮೋಚ್ಯತೇ || II. 34
ಯಥೇವಾನುಭವಾನೇಪಿ | ಗುಣಸಾಮ್ಯಪ್ರತಿಶಿತಃ ||
- 697 ಸೂ. ಪ್ರತಿಷೇಧ ಇವೇಷ್ಟಸ್ಯ | ಯೋ ವಿಶೇಷೋಭಿಧಿತ್ಯಯಾ || II. 68
ಅಕ್ಷೇಪ ಇತಿ ತಂ ಸಂತಃ ಶಂಸಂತಿ . . . . . ||
- 708 ಸೂ. ಅಪಹ್ನುತಿರಭೀಷ್ಟಾ ಚ | ಕಿಂಚಿದಂತರ್ಗತೋಪಮಾ || III. 19
ಭೂತಾರ್ಥಾಪಹ್ನುವಾದನ್ಯಾಃ | ಕ್ರಿಯತೇ ಚಾಭಿಧಾ ಯಥಾ ||
- 712 ಉ. ನೇಯಂ ವಿರೂಪಿ ಭೃಂಗಾಳೇ | ಮದೇನ ಮುಖರಾ ಮುಹುಃ || III. 20
ಅಯಮಾಕೃತ್ಯಮಾಣಸ್ಯ | ಕಂದರ್ಪಧನುಷೋ ಧ್ವನಿಃ ||
- 727 ಸೂ. ಅವಿವಕ್ಷಿತನಾಮಾನ್ಯಾ | ಕಿಂಚಿಚ್ಛೋಪಮಯಾ ಸಹ || II. 91
ಅತದ್ಗುಣಕ್ರಿಯಾಯೋಗಾ | ದುಷ್ಟೇಕ್ಷಾತಿಶಯಾನ್ವಿತಾ ||
- 736 ಸೂ. ಕ್ರಿಯಾಯಾಃ ಪ್ರತಿಷೇಧೇ ಯಾ | ತತ್ಪಲಸ್ಯ ವಿಭಾವನಾ || II. 77
ಜ್ಞೇಯಾ ವಿಭಾವನೈವಾನಾ | ಸಮಾಧೌ ಸುಲಭೇ ಸತಿ ||
- 738 ಉ. ಅಪೀತಮತ್ತಾಶ್ರಿತನೋ | ದಿಶೋನುತ್ಕಂಠಿತಾಕುರಾಃ || II. 78
ನೀಪೋವಿಲಪ್ತ ಸುರಭಿ | ರಭಷ್ಟ ಕಲುಷಂ ಜಲಂ ||
- 770 ಸೂ. ವರಾ ವಿಧೂಪಾ ಸಂಸೃಷ್ಟಿ | ಬಹುಲಂಕಾರಯೋಗತಃ || III. 49
- 771 ಉ. ಗಾಂಭೀರ್ಯರಾಘವವತೋ | ಯುಗವಯೋಃ ಪ್ರಾಜ್ಞ || III. 50
ರತ್ನಯೋಃ ||
ಸುಖಸೇಫೋ ಜನಾನಾಂ ತ್ವಂ | ದುಷ್ಟಗ್ರಾಹೇಂಧನಾಂ
ಪತಿಃ ||
- 776 ಸೂ. ಭಾವಿಕತ್ವಮಿತಿ ಪ್ರಾಹುಃ | ಪ್ರಬಂಧವಿಷಯಂ ಗುಣಂ || III. 53
- 777 ಸೂ. ಚಿತ್ರೋದಾತ್ತಾದ್ಭುತಾರ್ಥತ್ವಂ | ಕಥಾಯಾಃ ಸ್ವಭಿನೀತತಾ || III. 54
ಶಬ್ದಾನಾಕುಲತಾ ಚೇತಿ | ತಸ್ಯ ಹೇತುಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ||

(2) ದಂಡಿಯ ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ

ಕಾ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
424	ನೈಸರ್ಗಿಕೇ ಚ ಪ್ರತಿಭಾ ಶ್ರುತಂ ಚ ಬಹು ನಿರ್ಮಲಂ ಅಮಂದಶ್ವಾಭಿಯೋಗೋನ್ಯಾಃ ಕಾರಣಂ ಕಾವ್ಯಸಂಪದಃ	I. 103
455	ಸೂ. ಅಪಾರ್ಥಂ ವೃಥಾಮೇಕಾರ್ಥಂ ಸಸಂಶಯಮಪಕ್ರಮಂ ಶಬ್ದಹೀನಂ ಯತಿಭ್ರಷ್ಟಂ ಭಿನ್ನವೃತ್ತಂ ವಿಸಂಧಿಕಂ	III. 125
471)	ದೇಶಕಾಲಕರಾರೋಹ ನ್ಯಾಯಾಗಮವಿರೋಧಿ ಚ	III. 126
476)	ಇತಿ ದೋಷಾ ದಶೈವೈತೇ ವರ್ಜ್ಯಾಃ ಕಾವ್ಯೇಷು ಸೂರಿಭಿಃ ವಿರೋಧಸ್ಯ ಕರೋಷ್ಯೇಷ ಕದಾಚಿತ್ತ್ವಿಕಾಶರಾತ್	III. 179
	ಉತ್ಕ್ರಮ್ಯ ದೋಷಗಣನಾಂ ಗುಣವೀಧೀಂ ವಿಗಾಹತೇ	
459	ಸೂ. ಅವಿಶೇಷೇಣ ಪೂರ್ವೋತ್ತಂ ಯದಿ ಭೂಯೋಹಿ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ ಅರ್ಥತಃ ಶಬ್ದತೋ ವಾಪಿ ತದೇಕಾರ್ಥಂ ಮತಂ ಯಥಾ ಅನುಕಂಪಾದ್ಯತಿಶಯೋ ಯದಿ ಕಶ್ಚಿದ್ವಿವಕ್ಷ್ಯತೇ	III. 135
	ನ ದೋಷಃ ಪುನರುಕ್ತೋಪಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕೇಯಮಲಂಕ್ರಿಯಾ	III. 137
460	ಉ. ಉತ್ಕಾಮುನ್ಮನಯಂತೈತೇ ಬಾರಾಂ ತದಲಕೃತ್ವಿಷಃ ಅಂಭೋಧರಾನ್ತಟತ್ವಂತೋ ಗಂಭೀರಾಃ ಸ್ತನಯುತ್ಸವಃ	III. 136
465	ಸೂ. ಏಕವಾಕ್ಯೇ ಪ್ರಬಂಧೇ ವಾ ಪೂರ್ವಾಪರಪರಾಹತಂ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥತಯಾ ವೃಥಾ ಮಿತಿ ದೋಷೇಷು ಪಠ್ಯತೇ ಅಸ್ತಿ ಕಾಚಿದವಸ್ತಾ ನಾ ಸಾಭಿಷಂಗಸ್ಯ ಚೇತಸಃ	III. 131
	ಯನ್ಯಾಂ ಧವೇದಭಿಮತಾ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಾಪಿ ಭಾರತೀ	III. 133
466	ಉ. ಜಹಿ ಶತ್ರುಬಲಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಜಯ ವಿಶ್ವಂಧರಾಮಿಮಾಂ ತವ ನೈಕೋಪಿ ವಿದ್ಯೇಷ್ವಾ ಸರ್ವಭೂತಾನುಕಂಪಿನಃ	III. 132
467	ಉ. ಪರದಾರಾಭಿಲಾಷೋ ಮೇ ಕಥಮಾರ್ಯಸ್ಯ ಯುಜ್ಯತೇ ಪಿಬಾಮಿ ತರಲಂ ತನ್ಯಾಃ ಕದಾ ನು ದಶನಚ್ಛಿದಂ	III. 134
468	ಸೂ. ಉದ್ದೇಶಾನುಗುಣೋರ್ಥಾನಾ ಮನೂದ್ವೇಶೋ ನ ಚೇತ್ಯತಃ	III. 145
	ಅಪಕ್ರಮಾಭಿಧಾನಂ ತಂ ದೋಷಮಾಚಕ್ಷತೇ ಬುಧಾಃ ಯತ್ನಃ ಸಂಬಂಧವಿಜ್ಞಾನ ಹೇತುಕೋಪಿ ಕೃತೋ ಯದಿ	III. 146
	ಕ್ರಮಲಂಘನಮಪ್ಯಾಹುಃ ಸೂರಯೋ ನೈವ ದೂಷಣಂ	
469	ಉ. ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣಸಂಹಾರ ಹೇತವೋ ಜಗತಾಮಮಾ ಶಂಭುನಾರಾಯಣಾಂಭೋಜ ಯೋನಯಃಪಾಲಯಂತು ವಃ	III. I 45
474	ಉ. ಕರ್ಪೂರಪಾದಪಾಮರ್ಶ ಸರಭಿರ್ಮಲಯಾನಿಲಃ	III. 165
477	ಉ. ಸತ್ಯಮೇವಾಹ ಸುಗತಃ ಸಂನ್ಯಾಸಾನವಿನಶ್ಚರಾಃ ತಥಾಪಿ ನಾ ಚಕೋರಾಕ್ಷೀ ಸ್ಥಿತೈವಾದ್ಯಾಪಿ ಮೇ ಹೃದಿ	III. 174
478	ಉ. ಅನಾವನುಪನೀತೋಪಿ ವೇದಾನಧಜಗೇ ಗುರೋಃ ಸ್ವಭಾವಶುದ್ಧಃ ಸ್ವಟಿಕೋ ನ ಸಂನ್ಯಾಸಮಪೇಕ್ಷತೇ	III. 178
479	ಸೂ. ಶ್ಲೋಕೇಷು ನಿಯತಸ್ಥಾನಂ ಪದಚ್ಛೇದಂ ಯತಿಂ ವಿದುಃ ತದಪೇತಂ ಯತಿಭ್ರಷ್ಟಂ ಶ್ರವಣೋದ್ವೇಜನಂ ಯಥಾ	III. 152

ಕಾ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ	ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
482 ಸೂ. ವರ್ಣಾನಾಂ ನ್ಯೂನತಾಧಿಕ್ಯೇ ಗುರುಲಭ್ಯಯಥಾಸ್ಥಿತಿಃ	III. 156
500 } ಸೂ. ಶ್ಲೇಷಃ ಪ್ರಸಾದಃ ಸಮತಾ ಮಾಧುರ್ಯಂ ನುಕುಮಾರತಾ	I. 41
521 } ಸೂ. ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿರುದಾರತ್ಯ ಮೋಜಃಕಾಂತಿಸಮಾಧಯಃ	I. 42
501 ಸೂ. ಇತಿ ವೈದರ್ಭಮಾರ್ಗಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾ ದಶ ಗುಣಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ	I. 47
505 ಸೂ. ಏಷಾಂ ವಿಪರ್ಯಯಃ ಪ್ರಾಯೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಗೌಡವತ್ಕೃನಿ	I. 43
512 ಸೂ. ಶಿಷ್ಟ ಮಸ್ತೃಷ್ಣ ಶೈಲಿಧ್ಯು ಮಲ್ಪಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರೋತ್ತರಂ	I. 73
515 ಸೂ. ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿರನೇಯತ್ಯ ಮರ್ಥಸ್ಯ	I. 45
519 ಸೂ. ಪ್ರಸಾದವತ್ತ್ವನಿದಾರ್ಥಂ ಪ್ರತಿತಿತನುಭಗಂ ವಚಃ	I. 69
525 ಸೂ. ಅನಿಷ್ಠ ರಾಕ್ಷರಪ್ರಾಯಂ ನುಕುಮಾರಮಿಹೇಷ್ಯತೇ	I. 80
555 ಸೂ. ಓಜಸ್ವ ಮಾನುಷೋನ್ಮತ್ತಂ	I. 79
593 ಸೂ. ಶ್ಲಾಘೈರ್ವಿಶೇಷಣೈರ್ಯುಕ್ತ ಮುದಾರಂ ಕೈಶಿದಿಷ್ಟತೇ	I. 93
610 ಉ. ಅನ್ಯಧರ್ಮಸ್ತತೋನ್ಯತ್ ಲೋಕನೀಮಾನುರೋಧಿನಾ	III. 1
612 ಉ. ಸಮ್ಯಗಾಧೀಯತೇ ಯತ್ರ ನನಮಾಧಿಃ ಸ್ಮೃತೋ ಯಥಾ	I. 55
621 ಸೂ. ಅವ್ಯಪೇತವ್ಯವೇತಾತ್ಮಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿರ್ವರ್ಣನಂಹತೇಃ	III. 97
629 ಉ. ಯಮಕಂ ತಚ್ಚ ಪಾದಾನಾ ಮಾದಿಮಧ್ಯಾಂತಗೋಚರಂ	I. 12
637 ಉ. ವರ್ಣಾಪವೃತ್ತಿರನುಪ್ರಾಸಃ ಪಾದೇಷು ಚ ಪದೇಷು ಚ	II. 11
639 ಸೂ. ಪೂರ್ವಾನುಧವನಂಸಾರ ಬೋಧಿನೀ ಯದ್ಯದೂರತಾ	II. 295
642 ಸೂ. ಕ್ರೀಡಾಗೋಷ್ಠೀವಿನೋದೇಷು ತಜ್ಜ್ಞೈರಾಕೀರ್ಣ	II. 247
610 ಉ. ಪರವ್ಯಾಮೋಹನೇ ಚಾಪಿ ಸೋಪಯೋಗಾಃ ಪ್ರಹೇಲಿಕಾಃ	II. 261
612 ಉ. ಕಂಠೇ ಕಾಲಃ ಕರಸ್ಥಾನ ಕಪಾಲೇನೇಂದುಶೇಖರಃ	II. 265
621 ಸೂ. ಜಟಾಭಿಃ ಸ್ನಿಗ್ಧತಾಮ್ರಾಭಿ ರಾವಿರಾಸೀದ್ವೃಷಧೃಜಃ	II. 180
629 ಉ. ಬದ್ಧನ್ಮಂಗೇಷು ರೋಮಾಂಚಂ ಕರ್ವ ಮನಸಿ ನಿವೃತ್ತಿಂ	
637 ಸೂ. ನೇತ್ರೇ ಚಾಮಾಲಯನ್ನೇಷ ಪ್ರಿಯಾನ್ತರ್ಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ	
639 ಉ. ಅರ್ಥಮಿಷ್ಟಮನಾಪ್ಯಾಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸೃಷ್ಟಿವ ಸಿದ್ಧಯೇ	
642 ಉ. ಯತ್ಪ್ರಕಾರಾಂತರಾಪ್ಯಾನಂ ಪರಾಯೋಕ್ತಂ ತದಿಷ್ಟತೇ	
610 ಉ. ಅನುಭಾಸನೇನ ವಿದ್ಯಾನಾಂ ಮನಃಸರ್ಗೇಣ ಧೀಮತಾಂ	
612 ಉ. ಅನಿಗ್ರಹೇಣ ಚಾಕ್ಷಾಣಾಂ ಜಾಯತೇ ವ್ಯಸನಂ ನೃಣಾಂ	
637 ಉ. ಕದಾ ನೌ ಸಂಗಮೋ ಭಾವೀ ತ್ಯಾಕೀರ್ಣೇ ವಕ್ತು ಮಕ್ಷಮಂ	
639 ಸೂ. ಅಪೇಕ್ಷ್ಯ ಕಾಂತಮಬರಾ ಲೀರಾಪದ್ಧಂ ನೃಮಾಲಯತ್	
642 ಸೂ. ಲೇತೋ ಲೇಶೇನ ನಿರ್ಭಿನ್ನ ವಸ್ತುರೂಪನಿಗೂಹನಂ	
642 ಸೂ. ಶಬ್ದೋಪಾತ್ತೇ ಪ್ರತಿತೇ ವಾ ಸಾದೃಶ್ಯೇ ವಸ್ತುನೋ	

ತತ್ರ ಯದ್ಭೇದಕಥನಂ ವ್ಯತಿರೇಕಃ ಸ ಕಥ್ಯತೇ

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.

- 643 ಉ. ತ್ವಂ ಸಮುದ್ರಶ್ಚ ದುರ್ವಾರಾ | ಮಹಾನತ್ವಾ ನತೇಜಸಾ || II. 185
ಅಯಂ ತು ಯುವಯೋರ್ಭೇದಃ | ನಜಡಾತ್ಯಾ ಪಟುರ್ಧವಾ ||
- 654 ಉ. ಮಾನಮನ್ಯಾ ನಿರಾಕರ್ತುಂ | ಪಾದಯೋರ್ಮೋ ಪತಿಷ್ಯತಃ || II. 299
ಉಪಕಾರಾಯ ದಿಷ್ಟೈತ್ತಿತ | ದುದೀರ್ಣಂ ಘನಗರ್ಜಿತಂ ||
- 655 ಉ. ಏಕಸಂತಿ ಕದಂಬಾನಿ | ಸ್ವುಟಂತಿ ಕುಟಜದ್ರುಮಾಃ | II. 117
ಉನ್ನಿಲಂತಿ ಚ ಕಂದರ್ಯೋ | ದಲಂತಿ ಕಕುಭಾನಿ ಚ ||
- 679 ಸೂ. ನ ಲಿಂಗವಚನೇ ಭಿನ್ನೇ | ನ ಹೀನಾಧಿಕತಾಪಿ ವಾ || II. 51
ಉಪಮಾದೂಷಣಾಯಾಲಂ | ಯತ್ಪ್ರೋದ್ಯೇಗೋನಧೀಮತಾಂ ||
- 682 ಉ. ಖದ್ಯೋತೋ ಭಾತಿ ಭಾನುವತ್ || II. 55
- 685 ಸೂ. ವಸ್ತು ಕಿಂಚಿದಪನ್ಯಸ್ಯ | ನ್ಯಸನಾತ್ ತತ್ಪರ್ಮಣಃ || II. 46
ಸಾಮ್ಯಪ್ರತಿತಿರಸ್ತೀತಿ | ಪ್ರತಿವಸ್ತುಪಮಾ ಯಥಾ |
ಉಪಮೃಪ ತಿರೋಧೂತ | ಭೇದಾ ರೂಪಕಮುಚ್ಯತೇ || II. 66
- 686 ಉ. ನೈಕೋಪಿ ತ್ವಾದ್ಯಶೋದ್ಯಾಪಿ | ಜಾಯಮಾನೇಷು ರಾಜಸು ||
ನನು ದ್ವಿತೀಯೋ ನಾಸ್ತೈವ | ಪಾರಿಜಾತಸ್ಯ ಪಾದಪಃ || II. 47
- 690 ಉ. ಅಕನ್ಯಾದೇವ ತೇ ಚಂಡಿ | ಸ್ಫುರಿತಾಧರಪಲ್ಲವಂ || II. 71
ಮುಖಂ ಮುಕ್ತಾರುಚೋ ಧತ್ತೇ | ಫರ್ಮಾಭಃ ಕಣಮಂಜರಿಃ || II. 73
- 691 ಉ. ವಲಿತಧ್ರು ಗಲದ್ವರ್ಮ | ಜಲಮಾರೋಹಿತೇಕ್ಷಣಂ |
ವಿವ್ರಣೋತಿ ಮದಾವಸ್ಥಾ | ವಿದಂ ವದನಪಂಕಜಂ ||
ಮದರಕ್ತ ಕಪೋಲೇನ | ಮನ್ಮಥಸ್ತ್ವನ್ಮುಖೇಂದುನಾ | II. 80
ನರ್ತಿತಧ್ರುಲತೇನಾಲಂ | ಮರ್ದಿತಂ ಭುವನತ್ರಯಂ |
- 697 ಸೂ. ಪ್ರತಿಷೇಧೋಕ್ತಿ ರಾಕ್ಷೇಪಃ | II. 120
- 708 ಸೂ. ಅಪಹ್ನು ತಿರಪಹ್ನುತ್ಯ | ಕಿಂಚಿದನ್ಯಾರ್ಥದರ್ಶನಂ || II. 304
- 720 ಉ. ಸಂಗತಾನಿ ಮೃಗಾಕ್ಷೀಣಾಂ | ತಡಿಧ್ವಿಲಸಿತಾನಿ ಚ || II. 332
ಕ್ಷಣದ್ವಯಂ ನ ತಿಷ್ಠಂತಿ | ಘನಾರಬ್ಧಾನ್ಯಪಿ ಸ್ವಯಂ ||
- 722 ಉ. ಸುಖಂ ಜೀವಂತಿ ಹರಿಣಾ | ವನೇಷ್ಯಪರನೇವಿನಃ || II. 341
ಅನ್ವೈರಯತ್ಸುಲಭೈ | ಸ್ತೃಣದರ್ಭಾಂಕುರಾದಿಭಿಃ ||
- 729 ಉ. ತನುಮಧ್ಯಂ ಪೃಥುಗ್ರೋಣಿ | ರಕ್ತಾಪ್ಯಮುನಿತೇಕ್ಷಣಂ | II. 336
ನತನಾಥಿ ವಪುಃ ಸ್ಪ್ರೀಣಾಂ | ಕಂ ನ ಹಂತ್ಯುನ್ನತಸ್ತನಂ ||
- 737 ಉ. ಅನಂಜಿತಾಸಿತಾ ದೃಷ್ಟಿ | ಧ್ರುರನಾವರ್ಜಿತಾನತಾ | II. 201
ಅರಂಜಿತೋರುಣಶ್ಚಾಯ | ಮಧರಸ್ತವ ಸುಂದರಿ ||
- 751 ಉ. ಏಕಚಕ್ರೋ ರಥೋ ಯಂತಾ | ಏಕಲೋ ವಿಷಮಾ ಹಯಾಃ || II. 328
ಅಕ್ರಾಮತ್ಯೇವ ತೇಜಸ್ವೀ | ತಥಾಪ್ಯರ್ಕೋ ನಧಸ್ತಲಂ ||
- 755 ಸೂ. ಯದಿ ನಿಂದನಿ ವ ಸ್ತಾತಿ | ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿರನೌ ಸ್ಮೃತಾ || II. 343
- 758 ಉ. ಭುಜಂಗಭೋಗಸಂಸಕ್ತಾ | ಕಲಿತ್ರಂ ತವ ಮೇದಿನೀ || II. 346
ಅಹಂಕಾರಃ ಪರಾಂ ಕೋಟಿ | ಮಾರೋಹತಿ ಕುತಸ್ತವ ||
- 761 ಉ. ಕೃಷ್ಣಾಜುಫನಾನುರಕ್ತಾಪಿ | ದೃಷ್ಟಿಃ ಕರ್ಣಾವಲಂಬಿನೀ || II. 339
- 766 ಉ. ಅಚ್ಯುತೋಪ್ಯವೃಷಭೇದೀ | II. 322

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.

770	ಸೂ. ನಾನಾಲಂಕಾರಸಂಸ್ಕೃತಿಃ ಸಂಕೀರ್ಣಂ ತು ನಿಗದ್ಯತೇ ಅಂಗಾಂಗಿಭಾವಾವಸ್ಥಾನಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸಮಕಕ್ಷತಾ ಇತ್ಯಲಂಕಾರಸಂಸ್ಕೃತೇ ಲಕ್ಷಣೇಯಾ ದ್ವಯಾ ಗತಿಃ	II. 359
772	ಸೂ. ಪ್ರೇಯಃ ಪ್ರಿಯತರಾಖ್ಯಾನಂ ಊರ್ಜಸ್ವಿ ರೂಢಾಹಂಕಾರಂ	II. 360 II. 275
776	ಸೂ. ತದ್ವ್ಯವಿಕಮಿತಿ ಪ್ರಾಹಃ ಪ್ರಬಂಧವಿಷಯಂ ಗುಣಂ ಭಾವಃ ಕವೇರಭಿಪ್ರಾಯಃ ಕಾವ್ಯೇಷ್ವನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ..... ಭಾವಾಯತ್ತಮಿದಂ ಸರ್ವ ಮಿತಿ ತದ್ವ್ಯವಿಕಂ ವಿದುಃ	II. 364 II. 366
939	ಸೂ. ಗದ್ಯಂ ಪದ್ಯಂ ಚ ಮಿಶ್ರಂ ಚ ತತ್ತ್ರಿಧೈವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ ಅಪಾದಃ ಪದನಂತಾನೋ ಗದ್ಯಮಾಖ್ಯಾಯಿಕಾ ಕಥಾ ಇತಿ ತಸ್ಯ ಪ್ರಭೇದೌ ದ್ವೌ	I. 11 I. 23
950	ಸೂ. ಸರ್ಗಬಂಧೋ ಮಹಾಕಾವ್ಯಂ ಗದ್ಯಪದ್ಯಮಯಾ ಕಾಚಿತ್ ಚಂಪೂರಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ	I. 14 I. 31
956	ಸೂ. ನಗರಾರಣ್ಯವಶೈಲತುರ್ಗ ಚಂದ್ರಾಕೋದಯವರ್ಣನೈಃ ಉದ್ಯಾನಸಲಲಕ್ರಿಡಾ ಮಧುಪಾನರತ್ನೋತ್ಸವೈಃ ..... ಅಲಂಕೃತಮಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಂ ರಸಭಾವನಿರಂತರಂ ..... ಕಾವ್ಯಂ	I. 16 I. 18 I. 19

(3) ರುದ್ರಟನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ

429	ಶಬ್ದಾರ್ಥಯೋರಿತಿ ನಿರೂಪ್ಯ ವಿಭಕ್ತರೂಪಾಃ ದೋಷಾಃ ಗುಣಾಂಶ್ಚ ನಿಪುಣೋ ವಿಸೃಜನ್ಮನಾರಂ ನಾರಂ ಸಮಾಹಿತಮನಾಃ ಪರಮಾದದಾನಃ ಕುರ್ವೀತ ಕಾವ್ಯಮವಿನಾಶಿ ಯಶೋಧಿಗಂತುಂ	XI. 36
430	ಸೂ. ನನು ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಕಾವ್ಯಂ	II. 1
431	ಸೂ. ಶಬ್ದಾನಾಮತ್ರ ಸದಾನೇಕಾರ್ಥಾನಾಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯಮಾ ನಾನಾಂ ನಿಶ್ಚೀಯತೇ ಹಿ ಸೋರ್ಥಃ ಪ್ರಕರಣಶಬ್ದಾಂತರಾಭಿನಯೈಃ	VI. 9
434	ಉ. ನಾ ನುಂದರ ತವ ವಿರಹೇ ಸುತನುರಿಯನ್ಮಾತ್ರರೋಚನಾ ಸಪದಿ ಏತಾವತೀಮವಸ್ಥಾಂ ಯಾತಾ ದಿವಸ್ಮರಿಯನ್ಮಾತ್ರೈಃ	VI. 10
435	ಸೂ. ಅಸಮರ್ಥಮಪ್ರತಿತಂ ವಿನಂಧಿ ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಂ ಅವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ಚ ದೇಶ್ಯಂ ಪದಮಿತಿ ಸಮ್ಯಗ್ವೇದ್ವಿಷ್ಠಂ	VI. 2

ಕಾ||ಪದ್ಯನಂಜ್ಞೆ

ಶ್ಲೋಕನಂಜ್ಞೆ.

- 436 ಸೂ. ಪದಮಿದಮನಮರ್ಥಂ ಸ್ಯಾದ್ವಾಚಕಮರ್ಥಸ್ಯ ತಸ್ಯ ನಚ VI. 3
ವಕ್ತುಂ ||
ತಂ ಶಕ್ನೋತಿ ತಿರೋಹಿತತತ್ವಮರ್ಥಂ ನಿಮಿತ್ತೇನ ||
- 439 ಸೂ. ಯಸ್ಯಾದಿಪದೇನ ಸಮಂ ಸಂಧಿರ್ನಭವೇದ್ಭವೇದ್ವಿರುದ್ಧೋ VI. 14
ವಾ |
ತದಿತಿ ವಿನಂಧಿ . . . . .
- 452 ಸೂ. ಅನುಕರಣಭಾವಮವಿಕಲಮನವರ್ಥಾಧಿಸ್ವರೂಪತೋಗಚ್ಛ || VI. 47
ನ ಭವತಿ ದುಷ್ಟಮತಾದ್ವಿಪರೀತಕ್ಲಿಷ್ಟವರ್ಣಂ ಚ ||
- 453 ಸೂ. ವಾಕ್ಯಂ ತತ್ಯಾಭಿಮತಂ ಪರಸ್ಪರಂ ನವ್ಯವೇಕ್ಷವತ್ತೀನಾಂ || II. 7
ಸಮುದಾಯಃ ಶಬ್ದಾನಾಮೇಕಪರಾಣಾಮನಾಕಾಂಕ್ಷಃ ||
ಅನ್ಯೂನಾಧಿಕವಾಚಕಸುಕ್ರಮಪ್ಪಷ್ಪಾರ್ಥಶಬ್ದಚಾರುಷದಂ | II. 8
ಕ್ಷೋದಕ್ಷಮಮಕ್ಷೂಣಂ ಸುಮತಿರ್ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಯುಂಜೀತ ||
- 457 ಉ. ಕಿಮಿತಿ ನ ಪಶ್ಯಸಿ ಕೋಪಂ ಪಾದಗತಂ ಬಹುಗುಣಂ ಗೃಹಾ VI. 42
ಣೈನಂ |
ನನು ಮುಂಚ ಹೃದಯನಾಥಂ ಕಂಠೇ ಮನಸಸ್ತಪೋರೂಪಂ ||
- 459 ಸೂ. ವಕ್ತಾ ಹರ್ಷಭಯಾದಿಭಿರಾಕ್ಷಿಪ್ತಮನಾಸ್ತಥಾ ಸ್ತು ವನ್ನಿಂದೇ || VI. 29
ಯತ್ಪದಮನಕೃದ್ಧ್ವಯಾತ್ಮತ್ವನರುಕ್ತಂ ನ ದೋಷಾಯ ||
- 524 ಸೂ. ವಕ್ರೋಕ್ತಿರನುಪ್ರಾಸೋಯಮಕಂ ಶ್ಲೇಷಸ್ತಥಾಪರಂಚಿತ್ರಂ || II. 13
ಶಬ್ದಸ್ಯಾಲಂಕಾರಾಃ . . . . . ||
- 560 ಸೂ. ಸರ್ವೈರುಪರಿ ಸಕಾರಃ ಸರ್ವ ರೇಣೋಭಯತ್ರಸಂಯುಕ್ತಾಃ || II. 26
ಏಕತ್ವಾಽಪಿ ಹಕಾರಃ ಪರುಷಾಯಾಂ ಸರ್ವಥಾ ಚ ಶಪಾ ||
- 562 ಸೂ. ನಿಜವರ್ಯಾಂತ್ಯೈರ್ವರ್ಯಾಃ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಉಪರಿ ಸಂತಿ II. 20
ಮಧುರಾಯಾಂ |
ತದ್ಯುಕ್ತಶ್ಚ ಲಕಾರೋ ರಣೌ ಚ ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಾಂತರಿತೌ ||
- 563 ಉ. ಅನಣುರಣನ್ಯ ಣಿಮೇಖಲಮವಿರತಶಿಂಜಾನಮಂಜುಮಂಜೀರಂ II. 23
ಪರಿಸರಣಮರಣಚರಣೇ ರಣರಣಕವಕಾರಣಂ ಕುರುತೇ ||
- 568 ಸೂ. ಭಂಗ್ಯಂತರಕ್ಯತತತ್ತ್ವಮರ್ವಣಿನಿಮಿತ್ತಾನಿ ವಸ್ತುರೂಪಾಣಿ | V. 1
ಸಾಂಕಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಚ ರಚ್ಯಂತೇ ಯತ್ರ ತಚ್ಚಿತ್ರಂ ||
- 569 ಸೂ. ತಚ್ಚಕ್ರಬಧ್ಧಮುಸರೈರ್ಬಾಣಾನನಶಕ್ತಿಶೂಲಹರೈಃ | V. 2
ಚತುರಂಗವೀರವಿರಚಿತರಥತುರಗಗಜಾದಿಪದವಾಲೈಃ ||
ಅನುರೋಮಪ್ರತಿರೋಮೈರರ್ಧಭ್ರಮಮುರಜಸರ್ವತೋ V. 3
ಭದ್ರೈಃ ||
ಇತ್ಯಾದಿಭಿರನ್ಯೈರಪಿ ವಸ್ತುವಿಶೇಷಾಕೃತಿಪ್ರಭವೈಃ ||
ಭೇದೈರ್ವಿಭಿದ್ಯಮಾನಂನಂಖ್ಯಾತುಮನಂತಮನ್ವಿನೈತದಲಂ | V. 4
- 570 } ಸೂ. ಮಾತ್ರಾಬಿಂದುಚ್ಚುತಕೇ ಪ್ರಹೇಲಿಕಾ ಕಾರಕಕ್ರಿಯಾಗೂಢೇ || V. 24
587 }
- 593 ಸೂ. ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಾದಿ ಚಾನ್ಯತ್ಕ್ರೀಡಾಮಾತ್ರೋಪಯೋಗಮಿದಂ || V. 24

- ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
- 593 ಸೂ. ಸ್ವಪ್ನಪ್ರಚ್ಛನ್ನಾರ್ಥಾ ಪ್ರಹೇಲಿಕಾ ವ್ಯಾಹೃತಾರ್ಥಾ ಚ || V. 25
- 610 ಸೂ. ವಕ್ತೃ ತದನ್ಯಥೋಕ್ತಂ ವ್ಯಾಚ್ಛೇ ಚಾನ್ಯಥಾ ತದುತ್ತರದಃ | II. 14
ವಚನಂ ಯತ್ಪದಧಂಗೈರ್ಜ್ಞೇಯಾ ಸಾ ಶ್ಲೇಷವಕ್ತೋಕ್ತಿಃ ||
- 604 ಉ. ಶಲ್ಯಮಪಿ ಸ್ವಲದಂತಃ ಸೋಧಂ ಶಕ್ಯೇತ ಹಾಲಹಲದಿಗ್ಧಂ | II. 17
ಧೀರೈರ್ನಪುನರಕಾರಣಕುಶಿತಖರಾಲೇಕದರ್ವಚನಂ ||
- 605 ಸೂ. ಅರ್ಥಸ್ಯಾಲಂಕಾರಾ ವಾಸ್ತವಮೌಪಮ್ಯವತಿಶಯಃ ಶ್ಲೇಷಃ | VII. 9
- 606 ಸೂ. ವಾಸ್ತವಮಿತಿ ತಜ್ಜ್ಞೇಯಂ ಕ್ರಿಯತೇ ವಸ್ತುಸ್ವರೂಪಕಥನಂ VII. 10
ಯತ್ |
ಪುಷ್ಪಾರ್ಥಮವಿಪರೀತಂ ನಿರುಪಮಮನತಿಶಯಮಶ್ಲೇಷಂ ||
- 607 ಸೂ. ತಸ್ಯಸಹೋಕ್ತಿ ಸಮುಚ್ಚಯಜಾತಿಯಥಾನುಭಾವಪರಾಽಯಾಃ | VII. 11
ಯಾಃ |
ವಿಷಮಾನುಮಾನದೀಪಕಪರಿಕರಪರಿವೃತ್ತಿ ಪರಿನಂಬಾಃ ||
ಹೇತುಃ ಕಾರಣಮಾರಾ ವ್ಯತಿರೇಕೋನ್ಮೋನ್ಮಮುತ್ಪರಂ VII. 12
ನಾರಂ |
- 613 ಸೂ. ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ರೇಶೋವಸರೋ ಮಾಲತಮೇಕಾವಲೇ ಭೇದಾಃ || VII. 17
ಅನ್ಮೋನ್ಮಂ ನಿರಪೇಕ್ಷಾ ಯಾವರ್ಥಾವೇಕಕಾಲಮೇಕವಿಧಾ |
ಭವತಸ್ತತ್ಕಥನಂ ಯತ್ಪಾಪಿ ಸಹೋಕ್ತಿಃ ಕಿರೇತ್ಯಪರೇ ||
- 616 ಉ. ಏಕಾಕಿನೀ ಯದಬರಾ ತರುಣೀ ತಥಾಹ | VII. 41
ಮಸ್ತಿ ಗೃಹೇ ಗೃಹಪತಿಶ್ಚ ಗತೋ ವಿದೇಶಂ ||
ಕಿಂ ಯಾಚನೇ ತದಿಹ ವಾಸಮಿಯಂ ವರಾಕೀ |
ಶ್ವಶ್ಯೂರ್ಮುಖಾಂಧಬಿರಾ ನನು ಮೂಢ ಪಾಂಥ ||
- 617 ಸೂ. ನಿರ್ದಿಶ್ಯಂತೇ ಯಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥಾವಿವಿಧಾಯಯೈವ ಪರಿಪಾಟಾಃ | VII. 34
ಪುನರಪಿ ತತ್ಪ್ರತಿಬದ್ಧಾಸ್ತಯೈವ ತತ್ಸಾಧ್ಯಧಾನುಭವಂ ||
- 623 ಉ. ಸಲಿಲಂ ಏಕಾನಿಕಮಲಂ ಕಮರಾನಿ ಸುಗಂಧಿಮಧುನಮ್ನ VII. 110
ದ್ವಾನಿ |
ಮಧುಲೇನಾಲಕುರಾಕುಲಮಲಕುಲಮಪಿ ಮಧುರರಣಿತ ಮಿಹ ||
- 625 ಸೂ. ಹೇತುಮತಾ ಸಹ ಹೇತೋರಭಿಧಾನಮಭೇದಕೃದ್ವೇದ್ಯತಃ | VII. 82
ಸೋಲಂಕಾರೋ ಹೇತುಃ ಸ್ಯಾದನ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪೃಥಗ್ಭೂತಃ ||
- 628 ಉ. ವಿನಯೇನ ಭವತಿ ಗುಣವಾನ್ಗುಣವತಿ ರೋಕೋನುರಜ್ಯತೇ VII. 85
ಸಕಲಃ |
ಅಭಿಗಮ್ಯತೇನುರಕ್ತಃ ಸಸಹಾಯೋ ಯುಜ್ಯತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಾಃ |
- 636 ಉ. ಸಾವಜ್ಞಮಾಗಮಿಷ್ಯನ್ಮಾನಂ ಪತಿಸೋನಿಪಾದಯೇತ್ಸಸ್ಯಾಃ | VII. 57
ಕಥಮನ್ಯಥಾ ಲರಾಚೇ ಯಾವಕರನತಿಲಕಪಜ್ಜರಿಯಂ ||
- 638 ಉ. ವಚನಮುಪಚಾರಗರ್ಭಂದೂರಾದುದ್ಗಮನಮಾಸನಂಸಕಲಂ | VII. 58
ಇದಮದ್ಯಮಯ ತಥಾತೇ ಯಥಾಸಿ ನೂನಂಪ್ರಿಯೇ ಕುಶಿತಾ ||
- 642 ಸೂ. ಆದಾಮಧ್ಯೇಂತೇ ವಾ ವಾಕ್ಯೇ ತತ್ಸಂಸ್ಥಿತಂ ಚ ದೀಪಯತಿ | VII. 65
ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಾನಿತಿ ಧೂಯಿಸ್ತಿಥೈತದೇವಂ ಭವೇತ್ ಪೋಧಾ ||

ಕಾ| ಪದ್ಯನಂಜ್ಞೆ.

ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.

- 661 ಸೂ. ತನ್ಮಿಲಿತಮಿತಿ ಯಸ್ತಿ ನ್ನಮಾನಚಿಷ್ಣೇನ ಹರ್ಷಕೋಪಾದಿ | VII. 106
ಅಪರೇಣ ತಿರಸ್ಕಿಯತೇ ನಿತ್ಯೇನಾಗಂತುಕೇನಾಪಿ ||
- 662 ಉ. ತಿರಸ್ಕೀಕ್ಷಣತರಲೇ ಸುಸ್ತಿಗ್ಧೇ ಚ ಸ್ವಭಾವತನ್ಮಾಃ | VII. 107
ಅನುರಾಗೋ ನಯನಯಃಗೇ ಸನ್ನಪಿ ಕೇನೋಪಲಕ್ಷ್ಯತ ||
- 663 ಉ. ಮದಿರಾವಃಧರಪಾಟಲಕಪೋಲತಲೋಚನೇಷು ವದನೇಷು VII. 108
ಕೋಪೋ ಮನಸ್ವಿನೀನಾಂ ನಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಕಾಮಿಭಿಃ ಪ್ರಭವಃ ||
- 665 ಸೂ. ಉಪಮೋತ್ತೇಕ್ಷಾರೂಪಕಮಪಹ್ನುತಿಃ ಸಂಶಯಃ ಸಮಾ VIII. 2
ನೋಕ್ತಿಃ |
ಮತಮುತ್ರ ರಮನ್ಯೋಕ್ತಿಃ ಪ್ರತಿಪಮರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸಃ ||
ಉಭಯನ್ಯಾಸಭ್ರಾಂತಿಮದಾಕ್ಷೇಪಪ್ರತ್ಯನೀಕದೃಷ್ಟಾಂತಾಃ |
ಪೂರ್ವಸಹೋಕ್ತಿಸಮುಚ್ಚಯಸಾಮ್ಯಸ್ಮರಣಾನಿ ತದ್ವೇದಾಃ ||
- 669 ಉ. ಕಮಲಮಿವ ಚಾರು ವದನಂ ಮೃಣಾಲಮಿವ ಕೋಮಲಂ VIII. 3
ಭುಜಾಯುಗಲಂ |
ಅಲಮಾರೇವ ಸುನೀರಾ ತವೈವ ಮದೀಕ್ಷಣೇ ಕಬೀರೀ ||
- 675 ಉ. ಮುಖಮಾಪೂರ್ಣಕಪೋಲಂ ಮೃಗವದಲಬಿತಾರ್ಥಪತ್ರ VIII. 6
ಲೇಖಂ ತೇ |
ಭಾತಿ ಲಸತ್ಸಕಲಕಲಂ ಸ್ಪುಟರಾಂಧನಮಿಂದುಬಿಂಬಮಿವ ||
- 697 ಸೂ. ಸಕಲಸಮಾನವಿಶೇಷಣಮೇಕಂ ಯತ್ರಾಭಿಧೀಯಮಾನಂಸತಃ VIII. 11
ಉಪಮಾನಮೇವ ಗಮಯೇದುಪಮೇಯಂ ಸಾ ಸಮಾ
ನೋಕ್ತಿಃ ||
- 701 ಸೂ. ಅಸಮಾನವಿಶೇಷಣಮಪಿ ಯತ್ರ ಸಮಾನೇತಿವೃತ್ತಮುಪ VIII. 67
ಮೇಯಂ |
ಉಕ್ತೇನ ಗಮ್ಯತೇ ಪರಮುಪಮಾನೇನೇತಿ ಸಾನ್ಯೋಕ್ತಿಃ ||
- 703 ಉ. ಮುಕ್ತಾ ಸಲಿಲಹಂಸಂ ವಿಕಸಿತಕಮಲೋಜ್ವಲಂ ಸರಸ್ಸ VIII. 74
ರಸಂ |
ಬಕಲುಲತಜಲಂ ಪಲ್ಪಲಮುಭಿಲಷಸಿ ಸಖೇ ನ ಹಂಸೋಸಿ ||
- 704 ಸೂ. ಅರ್ಥವಿಶೇಷಃ ಪೂರ್ವಂ ಯಾದೃಚ್ಛಿಸ್ತೋ ವಿವಕ್ಷಿತೇತರ VIII. 75
ಯೋಃ |
ತಾದೃಶಮನ್ಯಂ ನೈತ್ಯೇದೃತ್ರ ಪುನಸ್ತೋತ್ರ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ ||
- 705 ಉ. ತ್ವಯಿ ದೃಷ್ಟ ವಿವ ತಸ್ಯಾ ನಿರ್ವಾತಿ ಮನೋ ಮನೋಭವ VIII. 94
ಜ್ವಲಂತಂ |
ಅಲೋಕೇ ಹಿ ಸಿತಾಂತೋರ್ವಿಕಸತಿ ಕುಮುದಂ ಕುಮುದೃ VII. 95
ತ್ಯಾಃ ||
- 707 ಉ. ಕಿಂ ಮರಣಂ ದಾರಿದ್ರ್ಯಂ ಕೋ ವ್ಯಾಧಿರ್ಜೀವಿತಂ ದರಿದ್ರ್ಯಂ VIII. 73
ಕಃ ಸ್ವರ್ಗಃ ಸು ತ್ರಂ ಸುಕಲತ್ರಂ ಸುಪ್ರಭುಃ ಸುಸುತಃ ||
- 713 ಸೂ. ವಸ್ತುವಿಶೇಷಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರತಿಪತ್ತಾಸ್ಮರತಿಯತ್ರತತ್ಸದೃಶಂ VIII. 109
ಕಾರಾನ್ತರಾನುಭೂತಂ ವಸ್ತುಂತರಮಿತ್ಯದಃ ಸ್ಮರಣಂ ||

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.

- 717 ಸೂ. ಯತ್ರಾನುಕಂಪ್ಯತೇ ಸಮಮುಪಮಾನೇ ಸಿದ್ಧ್ಯತೇ ವಾಪಿ | VIII. 76
ಉಪಮೇಯಮತಿಶ್ಲೋತುಂದುರವಸ್ಥಾಮಿತಿಪ್ರತೀಪನ್ಯಾತ್ ||
- 718 ಉ. ವದನಮಿದಂ ಸಮಮಿಂದೋಃ ಸುಂದರಮಪಿ ತೇ ಕಥಂ ಚಿರಂ VIII. 77
ನ ಭವೇತ್ |
ಮಲಿನಯತಿ ಯತ್ಕಛೇಲೌ ಲೋಚನಸಲಿಲಂಕಿ ಕಚ್ಚಲವತ್ ||
- 719 ಉ. ಗರ್ವಮಸಂವಾಹ್ಯಮಿಮಂ ತೋಚನಯುಗಲೇನ ವಹಸಿ VIII. 78
ಕಿಂ ಭದ್ರೇ |
ಸಂತೀದ್ಯಶಾನಿ ದಿಶಿ ದಿಶಿ ಸರಸ್ಸು ನನು ನೀಲನಲಿನಾನಿ ||
- 726 ಸೂ. ಪೂರ್ವವಿಶೇಷೋತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾವಿಭಾವನಾತದ್ವಾಣಾಧಿಕವಿರೋಧಾಃ IX. 2
ವಿಷಮಾನಂಗತಿಪಿತವ್ಯಾಪಾತಾಹೇತಃಪ್ರೇ ಭೇದಾಃ ||
- 727 ಸೂ. ಯಸ್ಮಿ೯ ದ್ರವ್ಯಾದೀನಾಂಪರಸ್ಪರಂಸರ್ವಥಾವಿರುದ್ಧಾನಾಂ | IX. 30
ಏಕತ್ರಾವಸ್ಥಾನಂ ಸಮಕಾಲಂ ಭವತಿ ಸ ವಿರೋಧಾಃ ||
- 736 ಸೂ. ಯತ್ರಾತಿಪ್ರಬಲತಯಾ ಗಣಸ್ತಮಾನಾಧಿಕರಣಮನಮಾನಂ | IX. 50
ಅರ್ಥಾಂತರಂ ಪಿದಧ್ಯಾದಾವಿರ್ಭೂತಮಪಿ ತತ್ಪ್ರಕೃತಂ ||
- 739 ಉ. ಪ್ರಿಯತಮವಿಯೋಗಜನಿತಾ ಕೃತತಾ ಕಥಮಿವ ತವೇಯ IX. 51
ಮಂಗೇಷು |
ಲಸದಿಂದುಕರಾಕೋಮಲಕಾಂತಿಕರಾಪೇಷು ಲಕ್ಷ್ಮೀತ ||
- 741 ಸೂ. ಯತ್ರಾತಿಪ್ರಬಲತಯಾ ವಿವಕ್ಷ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಮೇವ ಜನ್ಯಸ್ಯ | IX. 3
ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಃ ಪಶ್ಚಾಜ್ಜನಕಸ್ಯ ತು ತದ್ಭವೇತ್ಸಾರ್ವಂ |
- 745 ಉ. ರೂಕ್ಷೇಪಿ ಪೇಶಲೇನ ಪ್ರಖಲೇಪ್ಯಖಲೇನ ಭೂಷಿತಾ ಭವತಾ | IX. 55
ವನುರ್ಧೇಯಂ ವನುಧಾಧಿಪ ಮಧುರಗಿರಾ ಪರುಷವಚನೇಪಿ ||
- 754 ಸೂ. ಅವಿಶೇಷವಿರೋಧಾಧಿಕವಕ್ರವ್ಯಾಜೋಕ್ತ್ಯನಂಭವಾವಯು X. 2
ವಾಃ |
ತತ್ಯವಿರೋಧಾಭಾಸಾವಿತಿ ಭೇದಾನ್ತಸ್ಯ ಶುದ್ಧಸ್ಯ ||
- 759 ಸೂ. ಯತ್ರಾವಯವಮುಖಸ್ಮಿ ತನಮುದಾಯವಿಶೇಷಣಂ ಪ್ರಧಾ X. 18
ನಾರ್ಥಂ ||
ಪುಷ್ಯ೯ ಗಮ್ಯೇತಾನ್ಯಃ ಸೋಯಂ ಸ್ಯಾದವಯವಶ್ಚೇಷಃ ||
ಸ ಇತಿ ವಿರೋಧಾಭಾಸೋ ಯಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥದ್ವಯಂ ಪ್ರಥ
ಗೃಹ್ಯತಂ |
- 760 ಉ. ಅನ್ಯದ್ಯಾಕ್ಯಂ ಗಮಯೇದವಿರುದ್ಧಂ ಸದ್ವಿರುದ್ಧಮಿವ || X. 22
ಉ. ಭುಜಯುಗಲೇ ಬಲಭದ್ರಃ . . . . . | X. 19
. . . . . ರಾಜಾಧೂದರ್ಜುನೋ ಯಶಸಿ ||
- 761 ಉ. ತವ ದಕ್ಷಿಣೋಪಿ ವಾಮೋ ಬಲಭದ್ರೋಪಿ ಪ್ರಲಂಬ ಏಷ X. 23
ಭುಜಃ |
- 762 ಸೂ. ಯತ್ರಾಧಿಕಮಾರಬೃದ್ಧಸಮಾನವಿಶೇಷಣಂ ತಥಾ ವಾಕ್ಯಂ | X. 7
ಅರ್ಥಾಂತರವಾಗಮಯೇದಧಿಕಶ್ಲೇಷಸ್ತು ವಿಜ್ಞೇಯಃ ||
- 765 ಸೂ. ಗಮ್ಯೇತ ಪ್ರಕೃತಾಂತಾದನಂಭವತ್ತ್ವದ್ವಿಶೇಷಣೋನ್ಯೋರ್ಥಃ | X. 16
ವಾಕ್ಯೇನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ಸ ಜ್ಞೇಯೋನಂಭವಶ್ಲೇಷಃ ||

ಕಾಲಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ	ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.
ಯತ್ರಾರ್ಥಾದನ್ಯರಸಸ್ತತ್ಪ್ರತಿಬದ್ಧಶ್ಚ ಗಮ್ಯತೇನ್ಯೋರ್ಥಃ ವಾಕ್ಯೇನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧೋ ವಕ್ತೃಶ್ಲೇಷಃ ವಿಜ್ಞೇಯಃ	X. 9
784 ಸೂ. ದ್ವಿತ್ರಿಪದಾ ಪಾಂಚಾಲೀ	II. 5
786 ಸೂ. ಶಬ್ದಾಸ್ತಮಾಸವಂತೋ ಭವತಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಗೌಡೀಯಾ	
799 ಸೂ. ವ್ಯವಹಾರಃ ಪುನಾರ್ಯೋರನ್ಯೋನ್ಯಂ ರಕ್ತಯೋರತಿಪ್ರಕೃತಿಃ ಶೃಂಗಾರಃ ಸ ದ್ವೇಧಾ ಸಂಭೋಗೋ ವಿಪ್ರಲಂಭಶ್ಚ ಸಂಭೋಗಸ್ಯಂಗತಯೋರ್ವಿಯುಕ್ತಯೋರ್ಯಶ್ಚ ವಿಪ್ರಲಂ ಭೋಸೌ	XII. 5 XII. 6
809 ಸೂ. ಹಾಸ್ಯೋ ಹಾಸಪ್ರಕೃತಿರ್ಹಾಸೋ ವಿಕೃತಾಂಗವೇಷಚೇ ಭವತಿ ಪರಸ್ಪಾದ್ಭಿಃ	XV. 11
828 ಸೂ. ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಪ್ರಕೃತಿಃ ಶಾಂತೋ ವಿಗತೇಚ್ಛನಾಯಕೋ ಭವತಿ ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನಂ ವಿಷಯೇ ತಮಸೋ ರಾಗಸ್ಯ ಚಾಪ ಗಮಾತ್	XV. 15
458 ಉ. ಗೌರೀಕ್ಷಣಂ ಭೂಧರಜಾಹಿನಾಥಃ ಪತ್ರಂ ತೃತೀಯಂ ದಯಿತೋಪವೀತಂ ಯನ್ಯಾಂಬರಂ ದ್ವಾದಶರೋಚನಾಖ್ಯಃ ಕಾಪಾಃ ಸುತಃ ಪಾತು ನದಾಶಿಖೋ ವಃ (ಇದು ನಮಿಸಾಧನವನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲ ಉದಾಹೃತವಾಗಿದೆ.)	VI. 40

(4) ವಾಮನನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಸೂತ್ರ

	ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.
435 ಸೂ. ದುಷ್ಟಂ ಪದಮಸಾಧು ಕಷ್ಟಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಮಪ್ರತೀತ ಮನರ್ಥಕಂ ಚ	2-1- 4
439 ಸೂ. ವಿರೂಪಪದನಂಧಿರ್ವಿಸಂಧಿಃ	2-2- 7
443 ಸೂ. ಶ್ರುತಿವಿರಸಂ ಕಷ್ಟಂ ಅನುಭವಾರ್ಥಾಂತರಮನುಭವ್ಯತೀತೇತುಶ್ಚಾಶ್ಲೀಲಂ	2-1- 6 2-1-14
455 ಸೂ. ಭಿನ್ನವೃತ್ತಯತಿಧೃಷ್ಟವಿಸಂಧೀನಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ವ್ಯರ್ಥೈಕಾರ್ಥನಂದಿಗ್ಧಾಪ್ರಯುಕ್ತಾಪಕ್ರಮರೋಹ ವಿದ್ಯಾವಿರುದ್ಧಾನಿಚ.	2-2- 1 2-2- 9
459 ಸೂ. ಉಕ್ತಾರ್ಥಪದಮೇಕಾರ್ಥಂ	2-2-11
462 ಸೂ. ನ ವಿಶೇಷಶ್ಚೇತ್ ಕರ್ಣಾವತಂಸ್ರಶ್ಚವಣಕುಂಡಲಿರಶ್ಯೇಬುರೇಷು ಕರ್ಣಾದಿ ನಿರ್ದೇಶಸನ್ನಿಧೇಃ	2-2-12 2-2-14

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ

	ಮುಕ್ತಾ ಹಾರಶಬ್ದೇ ಮುಕ್ತಾ ಶಬ್ದ ಶ್ರುದ್ಧೇಃ	2-2-15
	ಪುಷ್ಪಮಾರಾಶಬ್ದೇ ಪುಷ್ಪಪದಮುತ್ಯರ್ಪಸ್ಯ	2-2-16
	ಕರಿಕಲಭಶಬ್ದೇ ಕರಿಶಬ್ದ ನಾ ದ್ವಿಪುಷ್ಯ	2-2-17
465	ಸೂ. ವ್ಯಾಹತಪೂರ್ವೋತ್ತರಾರ್ಥಂ ವ್ಯರ್ಥಂ	2-2-10
471	ಸೂ. ದೇಶಕಾಲಸ್ವಭಾವವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಾನಿ ಲೋಕವಿರುದ್ಧಾನಿ	2-2-23
499	ಸೂ. ಕಾವ್ಯಲೋಭಾಯಾಃ ಕರ್ತಾರೋ ಧರ್ಮಾ ಗುಣಾಃ	3-1- 1
601	ಸೂ. ಅವೈಷಮ್ಯಂ ನಮತಾ	3-2- 5
512	ಸೂ. ಅಪಾರುಷ್ಯಂ ನೌಕುಮಾರ್ಯಂ	3-2-12
679	ಸೂ. ಹೀನತ್ವಾಧಿಕತ್ವಲಾಗವಚನಭೇದಾನಾದ್ಯಶ್ಯಾಸಂಭವಾ	4-2- 8
	ಸ್ತದ್ಲೋಪಾಃ.	
685	ಸೂ. ಉಪಮೇಯಸ್ಯೋಕ್ತೌ ನಮಾನವನ್ತುನ್ಯಾಸಃ ಪ್ರತಿವನ್ತು	4-3- 2
736	ಸೂ. ಕ್ರಿಯಾಪ್ರತಿಷೇಧೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧತತ್ವಲಪ್ಯಕ್ತವಿಭಾಜನಾ	4-3-13
781	ಸೂ. ವಿಶಿಷ್ಟಾ ಪದರಚನಾ ರೀತಿಃ	1-2- 7
	ವಿಶೇಷೋ ಗುಣಾತ್ಮಾ	1-2- 8
	ನಾ ತ್ರಿಧಾ---ವೈದರ್ಭೀ ಗೌಡೀಯಾ ಪಾಂಚಾಲೀ ಚ	1-2- 9
932	ಸೂ. ಸ್ತನಾದೀನಾಂ ದ್ವಿತ್ವವಿಪ್ಲವಾಃ ಪಾಂಚಾಲೀ	5-1- 17
935	ಸೂ. ನಿತ್ಯಂ ಸಂಹಿತೈಕಪದವತ್ಪಾದೇಷ್ಯಾರ್ಥಾಂತವರ್ಜಂ	5-1- 2
941	ಸೂ. ಸಂಬಂಧಸಂಬಂಧೇವಿ ಪಕ್ಷೀ ಕೃಚಿತ್	5-1-12
	ಬಿಂಬಾಧರ ಇತಿ ವೃತ್ತೌ ಮಧ್ಯಮಪದಲೋಕಿನ್ಯಾಂ	5-2-15
944	ಸೂ. ಭಿರುರಾದಯಃ ಕರ್ಮಕರ್ತರಿ ಕರ್ತರಿ ಚ	5-2-38

(5) ಉದ್ಭಟನ ಅಲಂಕಾರಸಾರಸಂಗ್ರಹ

ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ

491	ಉ. ಪದ್ಯಂ ಚ ನಿಶಿ ನಿಶ್ಕ್ರೀಕಂ ದಿವಾ ಚಂದ್ರಂ ಚ ನಿಷ್ಪ್ರಧಂ ಸ್ತುರಚ್ಛಾಯೇನ ಸತತಂ ಮುಖೇನಾಧಃಪ್ರಕುರ್ವತೀಂ	II. 15
560	ಸೂ. ಶೌಕಾಭ್ಯಾಂ ರೇಪಸಂಯೋಗೇ ಪ್ಲವರ್ಗೇಣ ಚ ಯೋಚಿತಾ ಪರುಷಾನಾಮವೃತ್ತಿಃ ನ್ಯಾತ್ ಹ್ಲಹ್ಲಹ್ಯಾದೈತ್ಯೈಶ್ಚ ಸಂ ಯುತಾ	I. 7
562	ಸೂ. ಸರೂಪಸಂಯೋಗಯುತಾಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ವರ್ಗಾಂತ್ಯ ಯೋಗಿಭಿಃ ಸ್ವರ್ಶ್ಮಯುತಾಂ ಚ ಮನ್ಯಂತ ಉಪನಾಗರಿಕಾಂ ಬುಧಾಃ	I 9
624	ಉ. ಕೃಚಿದುತ್ಪಲ್ಲಕಮರಾ ಕಮಲಭ್ರಾಂತಪಟ್ಟದಾ ಪಟ್ಟದಕೃಣಮುಖರಾ ಮುಖರನ್ಭಾರನಾರನಾ	I. 18
708	ಸೂ. ಅಪಹ್ನುತಿರಭೀಶ್ಚ ನೃ ಕಿಂಚಿದಂತರ್ಗತೋಪಮಾ ಧೂತಾರ್ಥಾಪಹ್ನು ವೇನಾನ್ಯಾ ನಿಬಂಧಃ ಕ್ರಿಯತೇ ಬುಧೈಃ	V. 3

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಶ್ಲೋಕಸಂಖ್ಯೆ.

- 727 ಸೂ. ಸಾಮ್ಯರೂಪಾವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ | ವಾಚ್ಯೇವಾದ್ಯಾತ್ಮಭಿಃ ಪದೈಃ |
ಅತದ್ವುಣ್ಯಕಿಯಾಯೋಗಾ | ದುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಾತಿಶಯಾನ್ವಿತಾ || III. 4
- 736 ಸೂ. ಕ್ರಿಯಾಯಾಃ ಪ್ರತಿಷೇಧೇ ಯಾ | ತತ್ಪ್ರಲಸ್ಯ ವಿಭಾವನಾ ||
ಜ್ಞೇಯಾ ವಿಭಾವನೈವಾಸಾ | ಸಮಾಧಾ ಸಃಲಭೇ ಸತಿ || II. 20
- 776 ಸೂ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ ಇವ ಯತ್ರಾರ್ಥಾ | ದೃಶ್ಯಂತೇ ಭೂತಭಾವಿನಃ ||
ಅತ್ಯದ್ಭುತಾಃ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರದ್ವಾಚಾ | ಮನಾಕುರ್ಲೇನ ಭಾವಿಕಂ || VI. 12

(6) ಅಮರಚಂದ್ರನ ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪಲತಾವೃತ್ತಿ
(ಪುಟ 30)

- 845 ಸೂ. ಅಸತೋಪಿ ನಿಬಂಧೇನಾನಿಬಂಧೇನ ಸತೋಪಿ ಚ |
ನಿಮಮೇನ ಚ ಜಾತ್ಯಾದೇಃ ಕವೀನಾಂ ಸಮಯಿಸ್ತಿದಾ ||
- 846 ಸೂ. ರತ್ನಾದಿ ಯತ್ರತತ್ರಾದೌ ಹಂಸಾದ್ಯಲ್ಪಜಲಾಶಯೇ |
ಜಲೇಭಾಧ್ಯಂ ನಭೋನದ್ಯಾಮಂಭೋಜಾದ್ಯಂ ನದೀಷ್ಟಪಿ ||
- 853 ಸೂ. ತಿಮಿರಸ್ಯ ತಥಾ ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಸೂಚಿಭೇದ್ಯತಾಂ |
ಅಂಜಲಿಗ್ರಾಹ್ಯತಾಕುಂಭೋಪವಾಹ್ಯತ್ವೇ ವಿಧುತ್ವಿಷಃ ||
- 856 ಸೂ. ವಿಭಾವರಾಂ ಭಿನ್ನತಟಾಶ್ರಯಣಂ ಚಕ್ರವಾಕಯೋಃ |
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಪಾನಂ ಚಕೋರಾಣಾಂ ವರ್ಣಯೇದನದ
ಪ್ರದಃ ||
- 861 ಸೂ. ಶುಕ್ಲತ್ವಂ ಕೀರ್ತಿಹಾಸಾದೌ ಕಾರ್ಷ್ಣ್ಯಂ ದುಷ್ಟೀತ್ಯರ್ಥಾ
ದಿಷು |
ಪ್ರತಾಪೇ ರಕ್ತತೋಷ್ಣತ್ವೇ ರಕ್ತತ್ವಂ ಕ್ರೋಧರಾಗಯೋಃ ||
- 869 } ಸೂ. ವಸಂತೇ ಮಾಲತೀಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ಪುಷ್ಪಂ ಚ ಚಂದನೇ |
873 } ಅಶೋಕೇ ಚ ಫಲಂ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಧ್ವಾಂತೇ ಕೃಷ್ಣಾನ್ಯಪ
ಕ್ಷಯೋಃ ||
- 875 } ಸೂ. ಕಾಮಿದಂತೇಷು ಕುಂದಾನಾಂ ಕುಟ್ಟಿರೇಷು ಚ ರಕ್ತತಾಂ |
878 } ಪ್ರಿಯಂಗುಪುಷ್ಪೇ ಪೀತತ್ವಂ ಸರೋಜಮುಕುರಾದಿಷು ||
ಹರಿತತ್ವಂ ದಿವಾ ನೀಲೋತ್ಪಲಾನಾಂ ಸ್ತೀರತಾ ದಿವಾ |
ಶೇಫಾಲಿಕಾಸುಮೇ ಭ್ರಂಶಂ ವರ್ಣಯೇನ್ಮ ಸದಪ್ಯದಃ ||
- 883 } ಸೂ. ಮುಕ್ತಾಸ್ತಾ ಮೃಪರ್ಣ್ಯಾಮೇವಾಬ್ಧಿಪ್ಪೇವ ಮಕರಾನಿ |
888 } ಭೂರ್ಜದ್ಯೌಃ ಕಿಮವತ್ಯೇವ ಮಲಯೇ ಹೈವ ಚಂದನಂ ||
- 891 ಸೂ. ತಥಾ ವಸಂತಪವಾನ್ಯಭೃತಾನಾಂ ಧ್ವನಿತೋದ್ಭವಂ |
ವರ್ಷಾಸ್ನೇವ ಮಯೂರಾಣಾಂ ರುತಂ ನೃತ್ಯಂ ಚ ವರ್ಣ
ಯೇತ್ ||
- 894 ಸೂ. ಸಾಮಾನ್ಯಗ್ರಹಣೇ ವಾರಿಮುಚಾಂ ಕೃಷ್ಣತ್ವಮೇವ ಹಿ |

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಶ್ಲೋಕ

- 898 } ರಕ್ತತ್ವಮೇವ ರತ್ನಾನಾಂ ಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ಶೌಕ್ಲ್ಯಮೇವ ಚ ||
 901 } ನೀಲಕೃಷ್ಣಯೋರ್ಹರಿತಕೃಷ್ಣಯೋಸ್ತಥಾಶ್ಯಾಮಕೃಷ್ಣಯೋಃ |
 906 } ಸೂ. ಪೀತಪಾಟಲಯೋಃ ಶುಕ್ಲಗೌರಯೋರ್ನಾರ್ಗನರ್ಪಯೋಃ ||
 921 } ಮಹಾರ್ಣವನಾಗರಯೋಃ ಕ್ಷೀರಕ್ಷಾರಸಮುದ್ರಯೋಃ |
 ಕಮರಾಸಂಪದೋಃ ಕಾಮಧ್ವಜೇ ಮಕರಮತ್ಸ್ಯಯೋಃ ||
 ದ್ವಾದಶಾನಾಮಪೃರ್ಕಾಣಾಂ ವಾರ್ಧ್ಯತ್ರಿದೃಗ್ಚಂದ್ರ
 ಯೋಃ |
 ಚಂದ್ರೇ ಶಶ್ಯೇಣಯೋರ್ವಿಷ್ಣು ಶೇಷಕೂರ್ಮಾದಿಕಸ್ಯ ಚ ||
 ನಾರಾಯಣದಾಮೋದರಮಾಧವಪ್ರಭೃತೇರಪಿ |
 ದಾನವಾನುರದೈತ್ಯಾನಾಮೈಕ್ಯಮೇವಾಭಿಶಂಮತಂ ||
 ಮನೋಭವಸ್ಯ ಮೂರ್ತತ್ವಮಮೂರ್ತತ್ವಂ ಚ ವರ್ಣ್ಯತೇ |
 927 ಸೂ. ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಕ್ಷಃ ಕಟಾಕ್ಷಾಣಾಂ ಶುಕ್ಲತಾ ಕೃಷ್ಣತಾಥವಾ |
 ಕೃಷ್ಣತಾಪೃಥವಾ ಶುಕ್ಲಶ್ಯಾಮತಾ ಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣತಾ ||

(7) ಕಾವ್ಯಪ್ರದೀಪದಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾದ

ಶ್ಲೋಕ

- 831 ಸೂ. ಜ್ಞೇಯೌ ಶೃಂಗಾರಬೀಭತ್ಸೌ ತಥಾ ವೀರಭಯಾನಕೌ |
 ರೌದ್ರಾದ್ಭೃತೌ ತಥಾ ಹಾಸ್ಯಕರುಣೌ ವೈರಿಣೌ ಮಿಥಃ ||

(8) ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.

- 844 ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯಮರೌಕಿಕಂ ಚ ಪರಂಪರಾಯಾತಂ, ಯಮ 78
 ಧರ್ಮಪುನಿಬದ್ಧಂತಿ ಕವಯಃ ಸ ಕವಿನಮಯಃ
 ಕವಿನಮಯಶ್ಚಾಯಂ ಮೂಲಮಪಶ್ಯದ್ಭಿಃ ಪ್ರಯೋಗಮಾತ್ರ
 ದರ್ಶಿಭಿಃ ಪ್ರಯುಕ್ತೋ ರೂಢಶ್ಚ
 845 ಸಚಿತ್ರಿಧಾ ಸ್ವಗೈರ್ಲೇ, ಭಾಮಃ ಪಾತಾಲೀಯಶ್ಚ | ಸ್ವರ್ಗ್ಯ 79
 ಪಾತಾಲೀಯಯೋಃ ಭಾಮಃ ಪ್ರಧಾನಃ | ಸಹಿಮಹಾವಿಷಯಃ |
 ಸಚ ಚತುರ್ಧಾ ಜಾತಿದ್ರವ್ಯಗುಣಕ್ರಿಯಾರೂಪಾರ್ಥತಯಾ |
 ತೇಪಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ತ್ರಿಧಾ ಅಸತೋ ನಿಬಂಧನಾತ್, ಸತೋಪ್ಯ
 ನಿಬಂಧನಾತ್, ನಿಯಮತಶ್ಚ |

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.

- 846 ತತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ಯಾಸತೋ ನಿ ಬನ್ದನಂ ಯಥಾ-ನದೀಷು ಪದ್ಮೋತ್ಪನ್ನಾಧೀನಿ | ಜಲಾಶಯಮಾತ್ರೇಪಿ ಹಂಸಾದಯಃ | ಯತ್ರಯತ್ರ ಪರ್ವತೇಷು ಸುವರ್ಣ ರತ್ನಾದಿಕಂಚ | 79
- 853 ಅಸತೋಽಪಿ ದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ನಿಬನ್ದನಂ | ತದ್ಯಥಾ, ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಸೂಚೀಭೇದ್ಯತ್ವಂ ಚ ತಮಸಃ ; ಕುಂಭಾಪವ್ಯಾಹೃತ್ವಂ ಚ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಯಾಃ | 80
- 856 ಅಸತೋಽಪಿ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಸ್ಯ ನಿಬಂಧನಂ | ಯಥಾ-ಚಕ್ರವಾಕ ಮಿಥುನಸ್ಯ ನಿಶಿ ಭಿನ್ನತಟಾಶ್ರಯಣಂ, ಚಕೋರಾಣಾಂ ಚನ್ನಿಕಾಪಾನಂಚ | 81
- 861 ಅಸತೋಽಗುಣಸ್ಯ ನಿಬನ್ದನಂ | ಯಥಾ-ಯಶೋಹಾಸಪ್ರಭೃತೇಃ ಶೌಕ್ಲ್ಯಂ, ಅಯಶಸಃ ಪಾಪಪ್ರಭೃತೇಶ್ಚ ಕಾಷ್ಟ್ಯಂ, ಕ್ರೋಧಾ ನುರಾಗ ಪ್ರಭೃತೇಶ್ಚ ರಕ್ತತ್ವಂ | 83
- 869 ಸತೋಽಪ್ಯನಿಬನ್ದನಂ ತದ್ಯಥಾ-ನಮಾಲತೀವನಂತೆ, ನಪು ಪ್ಪಪಲಂ ಚನ್ನ ನದ್ರುಮೇಷು, ನಪಲಮಶೋಕೇಷು 80
- 872 ಯದ್ಯಪಿ ಚನ್ನ ನವಿಹಿತಿ ವಿಧಿನಾ ಪಲಕುಸುಮವರ್ಜಿತೋ ವಿಹಿತಃ | ನಿಜವಪುಷ್ಪವಪರೇಷಾಂ ತಥಾಪಿ ಸನ್ದಾಪಮಹರತಿ 80
- 873 ದ್ರವ್ಯಸ್ಯ ಸತೋಽನಿ ಬನ್ದನಂ | ತದ್ಯಥಾ-ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೆ ಸತ್ಯಾ ಅಪಿ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಯಾಃ, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇತ್ವನ್ದಕಾರಸ್ಯ | 81
- 875 ಸತೋಽಪಿ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಸ್ಯ ನಿಬನ್ದನಂ | ತದ್ಯಥಾ-ದಿವಾ ನೀರೋತ್ಪನ್ನಾನಾಂ ಅವಿಕಾಸೋ, ನಿಶಾನಿಮಿತ್ತಶ್ಚ ಶೇಷಾ ಲಿಕಾ ಕುಸುಮಾನಾಮವಸ್ಥಾಃ | 82
- 883 ಅನೇಕತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತವೃತ್ತಿನಾ ಮೇಕತ್ರಾಚರಣಂ ನಿಯಮಃ ತದ್ಯಥಾ ಸಮುದ್ರೇಷ್ಟೇವಮಕರಾಃ, ತಾಮ್ರಪರ್ಣಾ ಮೇವ ಮೌಕ್ತಿಕಾನಿ 80
- 888 ದ್ರವ್ಯನಿಯಮಃ ತದ್ಯಥಾ-ಮಲಯಜವ ಚನ್ನ ನಸ್ಥಾನಂ, ಹಿಮ ವಾನೇವ ಭೂರ್ಜೋತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನಂ. 81
- 891 ನಿಯಮಸ್ತು ತದ್ಯಥಾ-ಗ್ರೀಷ್ಮಾ ದೌ ಸಂಭವತೋಽಪಿ ಕೋಕಿ ಲಾನಾಂ ವಿರುತಸ್ಯ ವಸನ್ತಃ ಪವ, ಮಯೂರಾಣಾಂ ವರ್ಷಾ ಸ್ವೇವ ವಿರುತಸ್ಯ ನೃತ್ಯಸ್ಯ ಚ ನಿಬನ್ದಃ 84
- 894 ಗುಣನಿಯಮಸ್ತು ತದ್ಯಥಾ-ಸಾಮಾನ್ಯೋಪಾದಾನೇ ಮಾಣಿ ಕ್ಯಾನಾಂ ಶೋಣಿತಾ, ಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ಶುಕ್ಲತಾ, ಮೇಘಾನಾಂ ಕೃಷ್ಣತಾ 84
- 898 ಭಾಮಸ್ಯ ಗೃಹವತ್ ಪಾತಾಲೀಯೋಽಪಿ ಕವಿನಮಯಃ ತತ್ರ ನಾಗಸರ್ಪಯೋರೈಕ್ಯಂ ; ದೈತ್ಯದಾನವಾನುರಾಣಾ ಮೈಕ್ಯಂ 88
- 901 ಭಾಮವತ್ಸ್ವರ್ಗೋಽಪಿ ಕವಿನಮಯಃ | ವಿಶೇಷಸ್ತು ಚನ್ನ ಮನಿ ಶಶ ಹರಿಣಯೋರೈಕ್ಯಂ | ಕಾಮಕೇತನೆ ಮಕರಮತ್ಯ ಯೋರೈಕ್ಯಂ 88

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.

- 906 ಪ್ರಕೀರ್ಣಕದ್ರವ್ಯಕವಿನಮಯಸ್ತು ತದ್ಯಥಾ-ಕ್ಷೀರಕ್ಷಾರ
ಸಮುದ್ರಯೋರೈಕ್ಯಂ, ನಾಗರಮಹಾಸಮುದ್ರಯೋಶ್ಚ | 81
ಅತ್ರಿನೇತ್ರ ಸಮುದ್ರೋತ್ಪನ್ನ ಚಂದ್ರಯೋರೈಕ್ಯಂ 87
ನಾರಾಯಣ ಮಾಧವಯೋಶ್ಚ,
- 921 ಕೃಷ್ಣನಿಲಯೋಃ, ಕೃಷ್ಣಹರಿತಯೋಃ, ಕೃಷ್ಣಶ್ಯಾಮಯೋಃ, 88
ಪೀತರಕ್ತಯೋಃ, ಶುಕ್ಲಗೌರಯೋರೇಕತ್ವೇನ ನಿಬಂಧನಂ
ಚ ಕವಿನಮಯಃ | 84
- 922 ಕೃಷ್ಣಹರಿತಯೋರೈಕ್ಯಂ :—
ಮರಕತ ಸದೃಶಂ ಚ ಯಾಮುನಂ 85
ಸ್ಪಟಿಕಶಿರಾವಿಮಲಂ? ಜಾಹ್ನವಂ
ತದುಧಯಮುದಕಂ ಪುನಾತು ಪೋ
ಹರಿಹರಯೋರಿವ ಸಂಗತಂ ವಪುಃ
- 924 ಪೀತರಕ್ತಯೋರೈಕ್ಯಂ : —
ರೇಖಯಾವಿಮಲ ವಿದ್ರುಮಭಾಸ ಸಂತತಂ ತಿಮಿರ 85
ಮಿನ್ದುರುದಾಸೇ | ದಂಷ್ಟ್ರಯಾಕನಕಭಂಗಪಿಶಂಘಾ
ಮಂಡಲಂ ಭುವ ಇವಾದಿವರಾಹಃ ||
- 927 ಏವಂ ವರ್ಣಾನ್ತರೇಷ್ವಪಿ | ಚಕ್ಷುರಾದೇರನೇಕ ವರ್ಣೋಪ 85
ವರ್ಣನಂ |

ಪರಿಶಿಷ್ಟ 2

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳು. (ಕೆಲವುಕಡೆ ನೃಪತುಂಗ, ನಾಗವರ್ಮ, ಇವರಿಬ್ಬರೂ ದಂಡಿಯ ಸೂತ್ರೋದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತನೆಮಾಡಿ ದ್ದಾರೆ.)

ಪರಾ.—ಕೆಳಗೆ ತೋರಿಸಿರುವ ಕಾವ್ಯಾರ್ಥದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದನೆಯ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ ದಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ ದಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ದಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
84)		466 ಉ.	 1-81
85) ಸೂ.	 1-113	ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ	3-132
87)		468 ಸೂ.	 1-85
131 ಸೂ.	 2-21	ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ	3-144
134 ಸೂ.	 2-15	482 ಸೂ.	 1-91
136 ಸೂ.	 2-18	ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ	3-156
147 ಸೂ.	 1-118	485 ಸೂ.	 2-12
214 ಸೂ.	 1-116	499 ಸೂ.	 2-1
282 ಸೂ.	 1-51	500) ಸೂ.	.... {2-52
424	 1-11	521) ಸೂ.	.... {2-53
428	.... {1-43	ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ	{1-41
	.... {1-111		{1-42
455)		501 ಸೂ.	 2-54
471) ಸೂ.	.... {1-68	502 ಸೂ.	 2-63
476)	.... {1-69	508 ಉ.	.... {1-101
459 ಸೂ.	.... {1-83		{1-102
	.... {2-23	512 ಸೂ.	 2-75
ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ	{3-135	ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ	1-45
	{3-137	515 ಸೂ.	 2-83
465 ಸೂ.	 1-80	ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ	1-80
ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ	3-131	520 ಉ.	 2-72

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ ದ್ವಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ದ್ವಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ ದ್ವಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ದ್ವಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
569 ನೂ.	 2-110	653 ಉ.	 3-125
570 } ನೂ.	 2-142	679 ನೂ.	 3-86
594 } ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	 2-117	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2- 51
587 ನೂ.	 2-117	699 ಉ.	 3-183
597 ಉ.	 2-143	720 ಉ.	 3-97
608 ನೂ.	.... 3- 6	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-332
609 ಉ.	.... 3- 7	722 ಉ.	 3-139
612 ಉ.	.... 3- 9	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-341
ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2- 11	752 ಉ.	 3-121
621 ನೂ.	 3-131	755 ನೂ.	 3-160
ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2- 295	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-343
622 ಉ.	 3-132	758 ಉ.	 3-162
629 ಉ.	 3-165	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-346
ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-247	776 ನೂ.	 3-207
639 ನೂ.	 3-170	ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-364
642 ನೂ.	 3-39	952 } ನೂ.	 1-34
ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-180	954 }	
643 ಉ.	 3-40	955 ನೂ.	 1-35
ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ	2-185		

ಪ ರಿ ಶಿಷ್ಟ 3

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾ
ಭೂಷಣ, ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಗಳು.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.
1	....	....
2	....	....
3	....	....
4	....	....
5	....	....
6	....	....
7	....	....
8	....	....
9	....	....
10	....	....
11	....	....
12	....	....
13	....	....
14	....	....
15	....	....
16	....	....
17	....	....

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲು ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲು ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲು ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.
18	....	....
19	....	....
20	....	....
21	....	....
22	....	....
23	....	....
24	....	....
25	....	....
26	....	....
27	....	....
28	....	....
29	....	....
30	....	....
31	....	....
32	....	....
33	....	....
34	....	....
35	....	....
36	....	....

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.
37	....	....
38	....	....
39	....	....
40	....	....
41	....	....
42	....	....
43	....	....
44	....	....
45	....	....
46	....	....
47	....	....
48	....	....
49	....	....
50	....	....
51	....	....

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಶಬ್ದ ಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿಯ ಸೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.
52	.... 145 } .... 146 } .... 147 }	 182
53	 144	 58
54	 148	 176
55	 149	 175
56	.... 150 } .... 151 }	 186
57	.... 153 } .... 154 }	 187
58	.... 155 } .... 156 }	 188
59	.... 157 } .... 158 }	 189
60	.... 159 } .... 160 }	 190
61	.... 161 } .... 163 }	 192
62	 162	 191
63	 132	 174
64	 192	 195
65	.... 119 } .... 121 }	 183
66	.... 114 } .... 123 }	{ 157 { 158
67	 5	{ 8 { 70
68	.... 166 } .... 167 }	 197
69	.... 168 } .... 170 }	{ 198 { 199
70	.... 171 } .... 185 }	 199
71	.... 187 } .... 188 }	 208
	.... 189 }	

ಕಾವ್ಯಾಪರೋಕನದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.	ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿಯ ನೂತ್ರಸಂಖ್ಯೆ.
72	.... 190}	 208
73	.... 191}	 200
74	 169	 206
75	.... 172}	 214
76	.... 173}	 214
77	.... 174}	 211
78	.... 175}	 207
79	.... 178}	 203
80	 177	 207
81	 183	 209
82	 181	 217
83	 182	 223
84	 176	 221
85	 193	 225
86	.... 195}	 226
87	.... 198}	 227
88	.... 201}	 229
89	.... 202}	 230
90	.... 196}	 234
91	.... 210}	 236
92	.... 205}	 234
93	.... 208}	 235
94	 207	 225
95	 209	 230
96	.... 215}	 231
97	.... 219}	 231
98	 216	 231
99	.... 221}	 231
100	.... 224}	 231
101	.... 225}	 231
102	.... 222}	 231
103	.... 223}	 231
104	.... 206}	 231
105	.... 217}	 231
106	.... 213}	 231
107	.... 220}	 231

ಪ ರಿ ಶಿಷ್ಟ 4

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿಯ ಉದಾಹರಣಪದ್ಯಗಳೊಳಗೆ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾಭೂಷಣ,
ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಥವಾ ಖಂಡಶಃ
ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಕರ್ಣಾಟಕಭಾಷಾ ಭೂಷಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.	ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.
11		26	28
47 -	 10	36	63
50		38	{ 64
80	13		{ 128
106	25	40	64
111	28	41	67
121 ...	37	42	{ 66
123	30		{ 127
256 {		43	64
257 {	57	47	68
290 {		48	{ 68
293 }	70		{ 289
326	63	49	68
339		50	68
342 }	64	51	68
359	30	52	{ 68
369	64		{ 184
			16
	ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.	53	{ 68
			{ 128
			137
9	122	55	78
11	{ 19	57 ...	78
	{ 68	58	79
13	17	59	79
14	18	64	80
18	24	65	81
23	28	67	143

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ
ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ. ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ
ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ. ಬರುವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.

70	....	81	177	....	66
72	....	82	181	....	105
74	....	82	187	....	{ 64
75	....	83	197	....	{ 278
76	....	83	207	....	{ 128
77	....	{ 22	209	....	{ 130
		{ 83	211	....	{ 81
80	....	84	224	....	{ 197
81	....	84	234	....	221
82	....	85	235	....	79
83	....	85	244	....	{ 84
94	....	120	249	....	{ 214
95	....	121	252	....	216
102	....	117	253	....	216
106	....	130	257	....	78
110	....	131	263	....	92
111	....	132	264	....	209
113	....	{ 66	266	....	208
		{ 133	268	....	221
116	....	138	269	....	223
118	....	141	270	....	223
119	....	{ 142	271	....	223
		{ 166	274	....	224
122	....	164	277	....	224
123	....	{ 136	279	....	224
		{ 167	280	....	225
129	....	152	281	....	225
130	....	{ 112	284	....	226
		{ 153	288	....	227
133	....	151	290	....	226
137	....	142	292	....	122
138	....	142	293	....	226
141	....	171		....	377
146	....	121		....	230
150	....	81		....	230
173	....	188		....	230
				....	231

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಶನದಲ್ಲ
ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ. ಬರೆವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಶನದಲ್ಲ
ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ. ಬರೆವ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ.

294	....	{ 64 272	395	....	266
298	....	79	399	....	267
299	....	79	402	....	272
301	....	79	404	....	270
309	....	84	409	....	280
314	....	{ 16 277	410	....	294
318	....	153	412	....	278
323	....	233	413	....	278
325	....	235	416	....	272
326	....	234	418	....	74
328	....	235	440	....	75
333	....	244	454	....	267
353	....	239	508	....	176
358	....	64	622	....	73
359	....	143	623	....	117
380	....	{ 282 287	647	....	16
385	....	255	667	....	251
388	....	260	716	....	202
			791	....	173
			879	....	{ 267 275

ಪ ರಿ ಶಿಷ್ಟ 5

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನ, ಗುಣವರ್ಮ ಮೊದಲಾದ
ಕನ್ನಡಕವಿಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಉದಾಹೃತವಾಗಿರುವ
ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ.

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ-	ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು	ಅಶ್ವಾಸಸಂಖ್ಯೆ	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
38	ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣ (40)	2	53
76	"	4	36
111	"	3	80
123	"	3	15
130	"	3	4
159	"	2	74
165	"	1	64
187	"	9	132
263	"	1	50
266	"	11	97
270	"	9	50
274	"	7	63
276	"	6	12
281	"	6	5
357	"	9	54
432	"	14	25
510	"	1	57
513	"	1	60
516	"	1	58
536	"	4	46
619	"	11	17
647	"	9	21
650	"	9	71
672	"	6	85
676	"	9	86
783	"	1	75
785	"	4	49
791	"	12	49

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು	ಅಶ್ವಾಸನಂಖ್ಯೆ.	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
792	ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣ	14	91
807	"	12	42
866	"	5	91
880	"	3	49
905	"	3	91
923	"	14	88
926	"	4	38
929	"	4	10
931	"	11	23
937	"	13	48
939	"	14	49
940	"	13	49
103	ಪಂಪನ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯ (9)	1	75
141	"	3	61
155	"	12	36
279	"	10	25
305	"	7	57
648	"	4	52
819	"	7	13
890	"	4	21
909	"	1	60
369	ಛನ್ನನ ಶಾಂತಿಪುರಾಣ (10)	1	13
486	"	7	124
493	"	1	56
517	"	1	61
641	"	8	86
645	"	5	85
670	"	3	46
852	"	2	116
867	"	3	67
893	"	5	130
21	ರನ್ನನ ಅಜಿತಪುರಾಣ (9)	9	22
64	"	6	27
240	"	1	79
418	"	2	48
696	"	6	51

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು	ಅಶ್ವಾಸಸಂಖ್ಯೆ.	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
855	ರನ್ನನ ಅಜಿತಪುರಾಣ	6	54
874	"	9	20
903	"	6	53
930	"	9	71
127	ರನ್ನನ ಗದಾಯುದ್ಧ (9)	6	35
146	"	2	17
153	"	5	19
191	"	4	3
286	"	1	5
820	"	4	37
824	"	4	38
834	"	4	30
912	"	9	6
359	ಗುಣವರ್ಮನ ಹರಿವಂಶ (ಕಾವ್ಯನಾರ, ಪುಟ 224)	—	ಕಾವ್ಯನಾರದಲ್ಲಿ 1091
56 (?)	ಗುಣವರ್ಮನ ಶುದ್ಧಕ (ಕಾವ್ಯನಾರ, ಪುಟ 17)	—	ಕಾವ್ಯನಾರದಲ್ಲಿ 532
206	"	—	" 1087
217	"	—	" 1097
261	"	—	" 437
			ನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ.
311	"	—	" 676
338 (?)	"	—	" 1036
351	"	—	" 551
			ನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ.
884	"	—	" 76
885	"	—	" 78
284	ಹಂಸರಾಜನ ಗ್ರಂಥ (?) (ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ, ಪುಟ 377)	—	—
49	ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಳೂಳೆ ಪ್ರಗಟೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ.	—	—

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.	ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು	ಅಶ್ವಾಸಸಂಖ್ಯೆ.	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.
810	ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ 64ನೆಯ ಶಾಸನದಲ್ಲ ಅನುವಾದಿಸಿದೆ.	—	—
97	ಕವಿಯ ಹೆಸರೂ ನೂತ್ನನುಧಾರ್ಣವದಲ್ಲ 3 ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ		32
99	”	” 4	105
145	”	” 3	73
205	”	” 1	62
289	”	” 4	27
290	”	” 4	126
299	”	” 1	68
609	”	” 3	34
616	”	” 8	138
763	”	” 1	31
886	”	” 2	30
908	”	” 2	11

ಪ ರಿ ತಿ ಷ್ಠ 6

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾತೃಕೆಗಳಾದ
ಅಥವಾ ಸಂವಾದಿಗಳಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಲೋಕಗಳು
ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಪದ್ಯಗಳು.

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

- 24 ದರ್ಶಯಂತಿ ಶರನ್ನದ್ಯಃ | ಪುಲನಾನಿ ಶನ್ಯೈಶ್ಯನ್ಯೈಃ ||
ನವನಂಗಮನಪ್ರೀಡಾ | ಜಘನಾನೀವ ಯೋಷಿತಃ ||
ವಾಲ್ಮೀಕಿರಾಮಾಯಣ.
- 42 ಅನ್ಯಾನ್ಯಗರ್ವಿಧೌ ಪ್ರಜಾಪತಿರಥೂಚ್ಛಂದ್ರೋನು ಕಾಂತಿಪ್ರದಃ |
ಶೃಂಗಾರೈಕರಸಃ ಸ್ವಯಂ ನು ಮದನೋ ಮಾನೋ ನು ಪುಷ್ಪಾಕರಃ ||
ವೇದಾಭ್ಯಾಸಜಡಃ ಕಥಂ ನು ವಿಷಯವ್ಯಾವೃತ್ತಕೌತೂಹಲೋ |
ನಿರ್ಮಾತುಂ ಪ್ರಥವೇನ್ಮನೋಹರಮಿದಂ ರೂಪಂ ಪುರಾಣೋ ಮುನಿಃ ||
ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶೀಯ, ಪ್ರಥಮಾಂಕ.
- 53 } ಯನ್ಯಾಸ್ತಿ ವಿತ್ತಂ ನ ನರಃ ಕುಲೀನಃ | ನ ಪಂಡಿತಃ ನ ಶ್ರುತವಾಃ ಗುಣಜ್ಞಃ ||
80 } ಸ ವಿವವಕ್ತಾ ಸ ಚ ದರ್ಶನೀಯಃ | ಸರ್ವಗುಣಾಃ ಕಾಂಚನಮಾಶ್ರಯಂತಿ ||
ಧರ್ತೃಹರಿ (ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಪದ್ಧತಿ 333)
- 102 ಅಪಾತರಮ್ಯಾ ವಿಷಯಾಃ | ಪರೈಂತಪರಿತಾಪಿನಃ ||
ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ 11-12
- 148 ಗಿರಿಯಿದು ಕರಿಯಿದು ಕರಿಯಿದು | ಗಿರಿಯಿದು ಗಿರಿಯಿಲ್ಲ ಕರಿಯದಲ್ಲ
ಕರೀಂದ್ರಂ ||
ಗಿರಿವರಮಿದು ಕರಿವರಮೆಂ | ದರಿದಣ್ಣಿಯರ್ ಗಹನದೊಳಗೆ ಗಿರಿಯಂ
ಕರಿಯಂ ||
ಶುದ್ಧಕ (ಕಾವ್ಯನಾರ 1057)
- 158 ರತಿಸ್ತ ರೌ ನೂನಮಿಮಾವಧೂತಾಂ | ರಾಜ್ಞಾಂ ಸಹಸ್ರೇಷು ತಥಾಪಿ ಬಾರಾ ||
ಗತೇಯಮಾತ್ಮಪ್ರತಿರೂಪವೇವ | ಮನೋ ಹಿ ಜನ್ಮಾಂತರನಂಗತಿಜ್ಞಂ ||
ರಘುವಂಶ 7-15
- 164 ಅಂಕಾಧಿರೋಪಿತಮೃಗ | ಶ್ಚಂದ್ರಮಾ ಮೃಗಲಾಂಛನಃ ||
ಕೇಸರೀ ನಿಷ್ಕುರಕ್ಷಪ್ತ | ಮೃಗಯೂಥೋ ಮೃಗಾಧಿಪಃ ||
ಶಿಶುಪಾಲವಧ 2-53

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

189 ವೃದ್ಧಾರಸಾಂ ರಾಜ್ಯಧುರಾಂ ಪ್ರವೋಧುಂ | ಕಥಂ ಕನೀಯಾನಹಮುತ್ಸ
ಹೇಯ ||
ಮಾ ಮಾಂ ಪ್ರಯುಕ್ತಾಃ ಕುಲಕೀರ್ತಿರೋಪೇ | ಪ್ರಾಹ ಸ್ಮ ರಾಮಂ ಭರ
ತೋಪಿ ಧರ್ಮಂ ||]

ಭಟ್ಟಕಾವ್ಯಂ 3-54

192 ಕವಿರಪಿ ಚ ಕಾವಿಶಾಯನಮದಮತ್ತೋ ವೃಶ್ಚಿಕೇನ ಸಂದಷ್ಟಃ |
ಅಪಿ ಚ ವಿಶಾಚಗ್ರಸ್ತಃ ಕಿಂ ಬ್ರೂಮೋ ವೈಕೃತಂ ತಸ್ಯ |
ಮರ್ಕಟಸ್ಯ ಸುರಾಪಾನಂ | ತಸ್ಯ ವೃಶ್ಚಿಕದಂಶನಂ ||
ತನ್ಮಧ್ಯೇ ಧೂತಸಂಚಾರಃ | ಯದ್ವಾ ತದ್ವಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ ||
ಸುಭಾಷಿತರತ್ನಭಂಡಾಗಾರ, ಪುಟಗಳು 392-೪೦೨ 257

230 ಬಾಡೆಯ ಕರ್ಜೂರದ ಕಿ | ತ್ರೀಡೆಯ ಕರ್ಮೂರದ ರಂಜಿಪಿಮ್ಮಾವಿನ ಪೇ
ರೀಡೆಯ ನಾರಂಗದ ಕಂ | ಚೀಡೆಯ ತನಿವಣ್ಣನಿಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಪಾದರದಿಂ ||
ಧರ್ಮಾಮೃತ 1-141

249 ಭೀಮಕಾಂತ್ಯೈರ್ವ್ಯಪಗುಣೈಃ | ಸ ಬಧೂಪೋಪಜೀವಿನಾಂ |
ಅಧ್ಯಪ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಭಿಗಮ್ಯಶ್ಚ | ಯಾದೋರತ್ನೈರಿವಾರ್ಣವಃ ||
ರಘುವಂಶ 1-16

313 ಪರ್ಜನ್ಯ ಇವ ಧೂತಾನಾ | ಮಾಧಾರಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ ||
ವಿಕರೇಪಿ ಹಿ ಪರ್ಜನ್ಯೇ | ಜೀವ್ಯತೇ ನ ತು ಧೂಪತಾ ||
ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಪದ್ಧತಿ 1283

364 ಮುನಿದೆಮ್ಮಂ ಕೊಲರೊಡ್ಡಿ ದಂದಿನ ಶಿರಾನ್ತಂಭಕ್ಕೆ ಕೆಯ್ಯೊಡಿದಂ |
ದಿನ ಕಿಬ್ಬಂದಿನ ಕಾದಿದಂದಿನ ಕವಿತ್ತೋರ್ವಿಜದಿಂ ಮೋದಿದಂ ||
ದಿನ ಗೆಲ್ಲಂದಿನ ಗೆಲ್ಲು ಬಂದು ಬನಮಂ ಕೊಂಡಂದಿನಾನಿನ್ನ ಗ |
ರ್ಜನೆಯುಂ ಬೀರಮುಮಿಗಳಂತು ಪುಡಿಯೊಳ್ ಬಿಟ್ಟೀಶ್ವರಳೈರ್ಪುದೇ |
ಶಾಂತಿಪುರಾಣ 7-60

376 ಮಂದೋಯಂ ಮಲಯಾನಿಲಃ ಕಿಸಲಯಂ ಚೂತದ್ರುಮಾಣಾಂ ನವಂ |
ಮಾದೃತ್ಯೋಕಿಲಕೂಜಿತಂ ವಿಚಕಿರಾಪೋದಃ ಪುರಾಣಂ ಮಧು ||
ಬಾಣಾನಿತ್ಯುಪದೀಕರೋತಿ ಸುರಭಿಃ ಪಂಚೈವ ಪಂಚೇಷವೇ |
ಯೂನಾಮಿಂದ್ರಿಯಪಂಚಕಸ್ಯ ಯುಗಪತ್ನ್ಯೋಹಸಂಪಾದಿನಃ ||
ಶ್ರೀಪಾಲಕವಿರಾಜ (ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಪದ್ಧತಿ 3789)

434 ಏದ್ಧಹಮಿತ್ತತ್ಥಣ್ಣಯಾ ಏದ್ಧಹಮಿತ್ತೇಕಿ ಅತ್ತಿವತ್ತೇಕಿ |
ಏಯಾವತ್ಥಂ ಪತ್ತಾ ಏತ್ತಿಯಮಿತ್ತೇಕಿ ದಿಲಹೇಕಿ ||

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಧಾಯಾ-ಏತಾವನ್ಮಾತ್ರಸ್ತನಿಕಾ ಏತಾವನ್ಮಾತ್ರಾಭ್ಯಾಮಕ್ಷಪತ್ರಾಭ್ಯಾಂ |
ಏತಾವದವನ್ಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಏತಾವನ್ಮಾತ್ಯರ್ಥವಸ್ಯೇ ||

ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 40

469

ಪದ್ಯಭೂರಿತಿ ನೃಜಜ್ಜಗದ್ರಜಃ | ಸತ್ಪವಚ್ಚುತ ಇತಿ ಸ್ಥಿತಿಂ ನಯ ||
ಸಂಹರ ಹರ ಇತಿ ಶ್ರಿತಸ್ತಮಃ | ತೈಥಮೇಷ ಭಜತಿ ತ್ರಿಭಿರ್ಗುಣೈಃ ||

ಶಿಶುಪಾಲವಧ 14-61

ರಜೋಜುಷೇ ಜನ್ಮನಿ ಸತ್ಪವೃತ್ತಯೇ | ಸ್ಥಿತೌ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪ್ರಲಯೇ
ತಮಃಸ್ವಶೇ ||
ಅಜಾಯ ಸರ್ಗಸ್ಥಿತಿನಾಶಹೇತವೇ | ತ್ರಯಾಮಯಾಯ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮನೇ
ನಮಃ || (ಕಾದಂಬರಿ) ಸುಭಾಷಿತರತ್ನಭಂಡಾಗಾರ, ಪುಟ 21

480

ಮೃದುಶ್ಲೇಷದವಮನ್ಯೇತ | ತಿಕ್ಷ್ಣಾದುದ್ವಿಜತೇ ಜನಃ ||
ತೀಕ್ಷ್ಣಶ್ಚೈವ ಮೃದುಶ್ಚೈವ | ಪ್ರಜಾನಾಂ ನ ಚ ಸಮೃತಃ ||

ಕಾಮಂದಕ

ಮೃದೋಃ ಪರಿಭವೇ ನಿತ್ಯಂ | ವೈರಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಸ್ಯ ನಿತ್ಯತಃ ||
ಉತ್ಸೃಜ್ಯತದ್ವೈಯಂ ತನ್ನಾತ್ | ಮಧ್ಯಾಂ ವೃತ್ತಿಂ ಸಮಾಶ್ರಯೇತ್ ||
ವ್ಯಾಸ (ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 2692)

ಸಮವೃತ್ತಿರುಪೈತಿ ಮಾರ್ದವಂ | ಸಮಯೇ ಯಶ್ಚ ತನೋತಿ ತಿಗ್ಗತಾಂ ||
ಅಧಿಷ್ಠತಿ ರೋಕಪೋಜನಾ | ಸ ವಿವನ್ಯಾನಿವ ಮೋದಿನಿಪತಿಃ ||

ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ 2-38

ನ ಬರೋ ನ ಚ ಭಯನಾ ಮೃದುಃ | ಪವಮಾನಃ ಪೃಥಿವೀರುಹಾನಿವ ||
ಸ ಪುರಸ್ಕೃತಮಧ್ಯಮಕ್ರಮೋ | ನಮಯಾಮಾಸ ನೃಪಾನನುದ್ಧರ ||
ರಘುವಂಶ 8-9

565

ಹೇಪಾಂಧಾಃ ಸ್ಯುಗೃಹಾಣಿ ಗಚ್ಛತ ಸುಖಂ ಸೇವಾಕ್ಷಣೋ ಮುಚ್ಯತಾಂ |
ಮಾನಂ ಮಾನಿನಿ ಮುಂಚ ವಲ್ಲಭಜನೇ ಕೋಪಾನುಬಂಧೇನ ಕಿಂ |
ಅಯಾತಃ ಕುಸುಮಾಕರಃ ಕ್ಷಪಯತಿ ಪ್ರಾಣಾ ವಿಯೋಗಾತುರೇ |
ಪ್ವಿತ್ಯೇವಂ ಪರಪುಷ್ಪನಾದಪಟಹೋ ವಕ್ತೀವ ಕಾಮಾಜ್ಞಯಾ ||

ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 1689

616

ಅಂಬಾ ಶೇತೇತ್ರ ವೃದ್ಧಾ ಪರಿಣತವಯಸಾಮಗ್ರಣೀರತ್ರ ತಾತೋ |
ನಿಶ್ಶೇಷಾಗಾರಕರ್ಮಶ್ರಮಶಿಥಿಲತನುಃ ಕುಂಭದಾಸೀ ತಥಾತ್ರ ||
ಅಸ್ತಿ ಪಾಪಾಹಮೇಕಾ ಕತಿಪಯದಿವಸಪ್ರೋಷಿತಪ್ರಾಣನಾಥಾ |
ಪಾಂಥಾಯೇತ್ಥಂ ತರುಣ್ಯಾ ಕಥಿತಮವಸರವ್ಯಾಹೃತಿವ್ಯಾಜಪೂರ್ವಂ ||

ಧ್ವನ್ಯಾರೋಕ, ಪುಟ 105

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

- 623 ಪ್ರತಿಮಧುಬಿಂದು ಮಿಳಿಂದಾಃ | ಪ್ರೇಂಖಂತಿ ಪ್ರತಿಮಿಳಿಂದಮಾರಾವಾಃ ||
- 624 ನ ತಜ್ಜಲಂ ಯನ್ನ ಸುಚಾರುಪಂಕಜಂ | ನ ಪಂಕಜಂ ತದ್ಯದಲಿನಪ್ಪಟ್ಟದಂ ||
ನ ಪ್ಪಟ್ಟದೋನೌ ನ ಜುಗುಂಜ ಯಃ ಕಲಂ | ನ ಗುಂಜಿತಂ ತನ್ನಜಹಾರ
ಯನ್ನನಃ || ಭಟ್ಟಿಕಾವ್ಯ 2-19
- 628 ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತ್ವಂ ವಿನಯಸ್ಯ ಕಾರಣಂ | ಗುಣಪ್ರಕರ್ಷೋವಿನಯಾದವಾಪ್ಯತೇ ||
ಗುಣಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಜನೋನುರಜ್ಯತೇ | ಜನಾನುರಾಗಪ್ರಭವಾ ಹಿ ಸಂಪದಃ ||
ಭಾರವಿ (ಸುಧಾಷಿತಾವಲಿ 2917)
- 635 ಮಾತರ್ನೋ ನಂತಿ ತಸ್ಮಿ೯ ಶಿಶಿರಜಲಕಣಾಕರ್ಷಿಣೋ ಗಂಧವಾಹಾ |
ವಿದ್ಯುದ್ಭಾಸಾ ನಿತಾಂಗಾಃ ಪ್ರಚುರತರಪಯಃಸ್ಯಂದಿನೋ ವಾ ಘನಾಘಾಃ ||
ಕೇಕಾ ವಾ ಬರ್ಹಿಣಾನಾಂ ಗಿರಿವರಶಿಖರಸಾ ಯಿನಾಂ ವಾ ನಿಶೀಥೇ |
ಯೇನಾನೌ ಜೀವಿತೇಶಃ ಸ್ಮರತಿ ಪರಿಜನಸ್ಯಾಸ್ಯೈ ವೈ ದುಃಖತಸ್ಯ ||
ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ (ಸುಧಾಷಿತಾವಲಿ 1165)
- 637 ಸಂಕೇತಕಾಲಮನನಂ | ವಿಟಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವಿದಗ್ಧಯಾ ||
ಹಸನ್ನೇತ್ರಾರ್ಪಿತಾಕೂತಂ ! ಲೀಲಾಪದ್ಮಂ ನಿಮಿಲಿತಂ ||
ಕಾವ್ಯಪ್ರದೀಪ, ಪುಟ 440
- 654 ಮಾನಾಪನೋದನವಿಧೌ ಮದಿರೇಕ್ಷಣಾಯಾ ಯಾವನ್ನ ಮಾಮಿ ಚರಣಾವಧ
ತಾವದೇವ ||
ನೀಪಸ್ತಲನ್ನವನಮೀರಪುರಸ್ಸರಾಣಿ | ಪ್ರಾದುರ್ಬಧೂಪುರಚಿರಾದ್ವನಗರ್ಜಿ
ತಾನಿ || ಅಲಂಕಾರಶೇಖರ, ಪುಟ 35
- 659 ಕಂಠಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಃ ಸ್ತನಬಂಧುರಸ್ಯ | ಮುಕ್ತಾ ಕರಾಪಸ್ಯ ಚ ನಿವೃತ್ತಸ್ಯ ||
ಅನ್ಯೋನ್ಯಶೋಭಾಜನನಾದ್ಧೂವಿಸಾಧಾರಣೋಧೂಪಣಧೂಷ್ಯಭಾವಃ ||
ಕುಮಾರಸಂಭವ 1-42
- 660 ಅಕೃತ್ರಿಮಪ್ರೇಮರಸಾ | ವಿರಾಸಾಲಸಗಾಮಿನೀ ||
ಅಸಾರೇ ದಗ್ಧಸಂಸಾರೇ | ಸಾರಂ ಸಾರಂಗರೋಚನಾ ||
ಸುಧಾಷಿತಾವಲಿ 1453
- 681 ಕೃಚಿದಗ್ರೇ ಪ್ರಸರತಾ | ಕೃಚಿದಾಪತ್ಯ ನಿಘ್ನತಾ ||
ಶುನೇವ ಸಾರಂಗಕುಲಂ | ತ್ವಯಾ ಭಿನ್ನಂ ದ್ವಿಷಾಂ ಬಲಂ ||
ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 167
- 692 ಅಲೋಲನೇತ್ರಶಫರಾ ಧುಜವೀಚಿರೇಖಾ |
ರೋಧಸ್ತಿನೀ ಸುಮಹತಾ ಜಘನಸ್ಥಲೇನ ||

ಕಾ|| ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

ಸೌಂದರ್ಯವಾರಿಧರಿತಾ ಸ್ತನಚಕ್ರವಾಕಾ |
ಸಂಚಾರಿಣೀ ಮದನವಿಧ್ರಮದೀರ್ಘಿಕೇವ ||

695 ಅನಾರಂ ಸಂಸಾರಂ ಪರಿಮುಷಿತರತ್ನಂ ತ್ರಿಭುವನಂ |
ನಿರಾರೋಹಂ ಲೋಕಂ ಮರಣಶರಣಂ ಬಾಂಧವಜನಂ ||
ಅದರ್ಪಂ ಕಂದರ್ಪಂ ಜನನಯನನಿರ್ಮಾಣಮಫಲಂ |
ಜಗಜ್ಜೀರ್ಣಾರಣ್ಯಂ ಕಥಮಸಿ ವಿಧಾತುಂ ವ್ಯವಸಿತಃ ||
ಮಾಲತೀಮಾಧವ, ಪಂಚಮಾಂಕ.

699 ಅನ್ಯತಮನ್ಯತಮೇತದ್ಯತ್ಸ್ವಧಾನ್ಯೂತಿರಿಂದು |
ನಿರ್ಯತಮಯಮನಾರ್ಯೋ ನಿರ್ಗತಃ ಕಾಲಕೂಟಾತ್ ||
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 1116

706 ದಿವಸೋನುಮಿತ್ರಮಗಮದ್ವಿಲಯಂ|ಕಿಮಿಹಾನ್ಯತೇ ಬತ ಮಯಾಬಲಯಾ||
ರುಚಿಭರ್ತುರಸ್ಯ ವಿರಹಾಧಿಗಮಾ | ದಿತಿ ಸಂಧ್ಯಯಾಪಿ ಸಪದಿ ವ್ಯಗಮಿ ||
ಶಿಶುಪಾಲವಧ 9-17

722 ದೂರ್ವಾಂಕುರತ್ಯುಣಾಹಾರಾ | ಧನ್ಯಾಸ್ತಾತ ವನೇ ಮೃಗಾಃ ||
ವಿಭವೋನ್ಮತ್ತಚಿತ್ತಾನಾಂ | ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ಮುಖಾನಿ ಯತ್ ||
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 646

723 ನಿರ್ಮಥ್ಯತೇ ಯದಿ ಸುರಾಸುರಸೈನ್ಯಸಂಘೈ |
ರಾಪ್ತಾರ್ಯತೇ ಯದಿ ಜಲೈರ್ಜಲದಾಪಗಾಢಃ ||
ಪೇಪೀಯತೇ ಚ ವಡಬಾಮುಖವಕ್ಷಿನಾ ಚೇ |
ನ್ನ ಕ್ಷುಧ್ಯತಿ ಸ್ಮ ಜಲಧಿರ್ನ ತನುತ್ಪಮೇತಿ ||
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 870

732 ಗಂಗಾವರ್ತಸಮಾನನಾಭಿವಿಲಸದ್ವಿಲೀಕರಂಧ್ರಾಂತರಾತ್ |
ತನ್ವೀ ಶ್ಯಾಮಲರೋಮರಾಜಿಧುಜಗೀ ನಿರ್ಗತ್ಯ ಕಾಂತೇ ತವ ||
ವಕ್ತ್ರೇಂದ್ರಂ ಗ್ರಸತೀತಿ ಶನ್ಯಗಧಯಾತ್ಪ್ರೀನೌ ಸ್ತನೌ ಸಂಗತಾ |
ವಿತ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮಿವ ತ್ವದಕ್ಷಯುಗಳಂ ಕರ್ಣಾಂತಮಾಶ್ರಯೇ ||

751 ರಥಸೈಕ್ಯಕಂ ಚಕ್ರಂ ಧುಜಗಯಮಿತಾನ್ಸಪ್ತತುರಗಾ |
ನಿರಾಲಂಬೋ ಮಾರ್ಗಶ್ಚ ರಣವಿಕಲನ್ಸಾರಧಿರಪಿ ||
ರವಿಯಾರ್ತೈವಾಂತಂ ಪ್ರತಿದಿನಮಪಾರಸ್ಯ ನಭಸಃ |
ಕ್ರಿಯಾಸಿದ್ಧಿಸ್ಸತ್ವೇ ಭವತಿ ಮಹತಾಂ ನೋಪಕರಣೇ ||
ಅರ್ಗಟ (ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 2277)

763 ಬಿಭ್ರಾಣಾ ಗರಲಂ ಕಂಠೇ | ಧುಜಂಗಪರಿವೇಷ್ಟಿತಾ ||
ಶಾಂಧೀವ ತನುಃ ಕನ್ಯೆ | ನ ವದ್ಯಾ ದೌರ್ಜನೀ ಸಹಾ ||
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಕೃತನಲಚಂಪು (ಸುಭಾಷಿತರತ್ನಾಕರ, ಪುಟ 33)

ಕಾ|| ಪಷ್ಯನಂಖ್ಯೆ.

- 815 ತೌ ದಂಪತಿರ ಬಹು ವಿಲಪ್ಯ ಶಿಶೋಃ ಪ್ರಹರ್ತ್ವಾ |
ಶಲ್ಯಂ ನಿಖಾತಮುದಹಾರಯತಾಮುರಂತಃ ||
ಸೋಧೂತ್ವರಾನುರಥ ಭೂಮಿಪತಿಂ ಶಶಾಪ |
ಹಸ್ತಾರ್ಪಿತೈರ್ನಯನವಾರಿಭಿರೇವ ವೃದ್ಧಃ ||
ರಘುವಂಶ 9-78
- 818 ಭನ್ಯನಾತ್ಮತವತಃ ಪಿತ್ರದ್ವಿಷಃ | ಪಾತ್ರಸಾಚ್ಛ ವಸುಧಾಂ ನನಾಗರಾಂ ||
ಅಹಿತೋ ಜಯವಿಪರ್ಯಯೋಽಪಿ ಮೇಶ್ಲಾಘ್ಯವಿವ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಾ ತ್ವಯಾ ||
ರಘುವಂಶ 11-86
- 827 ಯದಸ್ತಿ ತದ್ವದಾಸೀತಿ | ನೈತಚ್ಚಿತ್ರಮವೈಮ್ಯಹಂ ||
ಭಯಂ ಸ್ವಪ್ನೇಽಪಿ ತೇ ನಾಸ್ತಿ | ದತ್ತಂ ತದ್ವಿದ್ವಿಷಾಂ ಕಂಠಂ |
ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 2470
- 857 ಏಕೇನಾಕ್ಷಾ ಪ್ರವಿತತರುಷಾ ವೀಕ್ಷತೇ ಲಂಬಮಾನಂ |
ಭಾನೋರ್ಬಿಬಂ ಜಲವಿಲುಲಿತೇನಾಪರೇಣ ಸ್ವಕಾಂತಂ ||
ಅಹ್ಮಶ್ಚೈದೇ ದಯಿತವಿರಹಾಶಂಕಿನೀ ಚಕ್ರವಾಕೀ |
ದ್ವೌ ಸಂಕೀರ್ಣೌ ರಚಯತಿ ರಸೌ ನರ್ತಕೀವ ಪ್ರಗರ್ಭಾ ||
ಚಂದ್ರಕ (ಶಾರ್ಙ್ಗಧರಪದ್ಧತಿ 3596)
- 860 ಅಪಿ ಪಿಬತ ಚಕೋರಾಃ ಕೃತ್ಸ್ನಮುನ್ನಾಮ್ಯ ಕಂಠಂ |
ಕ್ರಮಕಬಲನಚಂಚಚ್ಚಂಚವಶ್ಚಂದ್ರಿಕಾಂಧಃ ||
ವಿರಹವಿಧುರಿತಾನಾಂ ಜೀವಿತತ್ರಾಣಹೇತೋಃ |
ಭವತಿ ಹರಿಣಲಕ್ಷ್ಮಾ ಯೇನ ತೇಜೋದರಿದ್ರಃ ||
ಸುಭಾಷಿತರತ್ನಭಾಂಡಾಗಾರ, ಪುಟ 512
- 872 ಯದ್ಯಪಿ ಚಂದನವಿಖರೀ | ವಿಧಿನಾ ಫಲಕುಸುಮವರ್ಜಿತೋ ವಿಹಿತಃ ||
ನಿಜವಪುಷ್ಯವ ಪರೇಷಾಂ ತಥಾಪಿ ಸಂತಾಪಮಪನಯತಿ ||
ಭಟ್ಟಾದಿತ್ಯಕ (ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 793)
- 877 ತ್ವದ್ವಿಪ್ರಯೋಗೇ ಕಿರಣೈಸ್ತಥೋಗೈಃ | ದರ್ಘಾಸ್ತಿ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ದಿವಸಂ
ಸವಿತಾ ||
ಇತೀವ ದುಃಖಂ ಶಶಿನೇ ಗದಂತೀ | ಶೇಫಾಲಿಕಾ ರೋದಿತಿ ಪುಷ್ಪಬಾಷ್ಪಃ ||
ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 11
- 879 ಸಿತಂ ಸಿತಿಮ್ನಾ ಸುತರಾಂ ಮುನೇರ್ವಪು | ವಿಘ್ನಾರಿಭಿಸಾಧಮಿವಾಥ
ಲಂಭಯೇ ||
ದ್ವಿಜಾವಳಿವ್ಯಾಜನಾಕರಾಂಶುಭಿಃ | ಶುಚಿಸ್ಥಿತಾಂ ವಾಚಮಪೋಚದಚ್ಚುತಃ ||
ಶಿಶುಪಾಲವಧ 1-25

ಕಾ|| ಐದನಾಚ್ಯೆ.

881 ಪ್ರಿಯಂಗುಶ್ಯಾಮಮಂಭೋಧಿ (?) | ರಂಧ್ರೀಣಾಂ ಸ್ತನಮಂಡಲಂ ||
ಅಲಂಕರ್ತುಮಿವ ಸ್ವಚ್ಛಾಃ | ಸ್ತುತೇ ಮಾಕ್ತಿ ಕಸಂಪದಃ ||

ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 11

893 ಅಧ್ಯಾನ್ಯ ಚಾಂಧಃಪೃಷ್ಠತೋಕ್ಷಿತಾನಿ | ಶೈಲೇಯಗಂಧೀನಿ ಶಿರಾತರಾನಿ ||
ಕರಾಪಿನಾಂ ಪ್ರಾವೃಷಿ ಪಶ್ಯ ನೃತ್ಯಂ | ಕಾಂತಾಸು ಗೋವರ್ಧನಕಂದ
ರಾಸು ||

ರಘುವಂಶ 6-51

895 ಪುಷ್ಪಂಪ್ರವಾಲೋಪಹಿತಂಯದಿನ್ಯಾ | ನ್ಮುಕ್ತಾಫಲಂ ವಾ ನ್ಪುಟವಿದ್ವ
ಮನ್ಯಂ ||

ತತೋನುಕುರ್ಯಾದ್ವಿಶದಸ್ಯ ತನ್ಯಾ|ಸ್ತಾಮ್ರಾಪ್ತ ಪರೈಸ್ತರುಚೇಃ ಸ್ಥಿತಸ್ಯ||
ಕುಮಾರಸಂಭವ 1-44

902 ಮಯುಖನಖರತ್ನುಟ್ಮಿಮಿರಕುಂಭಿಕುಂಧಸ್ಥರೋ |
ಚ್ಚಲತ್ತರಲತಾರಕಾಕಪಟಕೀರ್ಣಮುಕ್ತಾ ಗಣಃ ||
ಪುರಂದರಹರಿದ್ಧರೀಕುಹರಗರ್ಭನುಪ್ಪೋತ್ತಿತಿ |
ಸ್ತುಪಾರಕರಕೇಸರೀ ಗಗನಕಾನನಂ ಗಾಹತೇ ||

ಸುಭಾಷಿತಾವಲಿ 1981

907 ಗರ್ಭಂ ದಧತ್ಯರ್ಕಮರೀಚಯೋನ್ಯಾ|ದ್ವಿವೃದ್ಧಿಮತ್ರಾಶ್ಚವತೇ ವನ್ಯನಿ ||
ಅಬಂಧನಂ ವಕ್ಷಿಮನಾ ಬಿಧತಿ | ಪ್ರಹ್ಲಾದನಂ ಜ್ಯೋತಿರಜನ್ಯನೇನ ||
ಪಕ್ಷಚಿದಾ ಗೋತ್ರಭಿದಾತ್ತಗಂಧಾಃ|ಶರಣ್ಯಮೇನಂ ಶತಶೋ ಮಹೀಧ್ರಾಃ||
ನ್ಯಪಾಞಪೂಪಪ್ಲವಿನಃಪರೇಭ್ಯೋ|ಧರ್ಮೋತ್ತರಂ ಮಧ್ಯಮಮಾಶ್ರಯಂತೇ||

ರಘುವಂಶ 13-4 ಮತ್ತು 7

910 ಯದಿಂದೋರನ್ವೇತಿ ವ್ಯಸನಮುದಯಂ ವಾ ನಿಧಿರಪಾ |
ಮುಪಾಧಿಸ್ತತ್ರಾಯಂ ಜಯತಿ ಜನಿಕರ್ತುಃ ಪ್ರಕೃತಿತಾ ||
ಅಯಂ ಕಸ್ಲಂಬಂಧೋ ಯದನುಹರತೇ ತಸ್ಯ ಕುಮುದಂ |
ವಿಶುದ್ಧಾಃ ಶುದ್ಧಾನಾಂ ಧ್ರುವಮನಭಿಸಂಧಿಪ್ರಣಯಿನಃ ||

ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 14

ಕುಂದಲೋಡನಿಂದುಬಿಂಬಂ | ಕುಂದುಗುಮದು ಪೆರ್ಚಿ ಪೆರ್ಚುಗುಂ ಜಲ
ನಿಧಿ ಮೆ ||

ಯ್ಗಂದಿದ ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಂ | ಸಂಧಿಸಿ ಜಗಕಿಂತು ನಾಡ ಸೊಗಯಿಸವೇಡಾ ||

ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ 2-10

ಕಾ||ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ.

- 920 ಉಪಾಂತವಾನೀರವನೋಪಗೂಢಾ | ನ್ಯಾಲಕ್ಷ್ಯ ಪಾರಿಪ್ಲ ವಸಾರಸಾನಿ ||
ದೂರಾವತೀರ್ಣಾ ಪಿಬತೀವ ಖೇದಾ | ದಮೂನಿ ಪಂಪಾನಲರಾನಿ ದೃಷ್ಟಿಃ ||
ರಘುವಂಶ 13-30
- 922 ಮರಕತಸದೃಶಂ ಚ ಯಾಮುನಂ | ಸ್ವಟಕಶಿರಾವಿಮಲಂ ಚ ಜಾಹ್ನವಂ ||
ತದುಭಯಮುದಕಂ ಪುನಾತು ವೋ | ಹರಿಹರಯೋರಿವ ನಂಗತಂ ವಪುಃ||
ಹೇಮಚಂದ್ರಕಾವ್ಯಾನುಶಾಸನ, ಪುಟ 13
- 924 ಲೇಖಯಾ ವಿಮಲವಿದ್ಯಮಭಾಸಾ | ನಂತತಂ ತಿಮಿರಮಿಂದುರುದಾಸೇ ||
ದಂಪ್ತ್ರಯಾ ಕನಕಟಂಕಪಿಶಂಗಳ್ಯಾ | ಮಂಡಲಂ ಭುವ ಇವಾದಿವರಾಹಃ ||
ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ 9-22
- 925 ನ ತಪ್ತಕಾರ್ತಸ್ವರಭಾಸ್ವರಾಂಬರಃ | ಕಲೋರತಾರಾಧಿಪರಾಂಧನಚ್ಛವಿಃ||
ವಿದಿದ್ಯುತೇ ಬಾಡಬಜಾತವೇದನಃ|ಶಿಖಾಭಿರಾಶ್ಲಿಷ್ಟ ಇವಾಂಧಸಾಂ ನಿಧಿಃ||
ಶಿಶುಪಾಲವಧ 1-20
-

ಕಾವ್ಯವಲೋಕನದಲ್ಲಿರುವ ಸೂತ್ರಗಳ ಅಕಾರಾದಿ.

	ಸೂತ್ರ. ಪುಟ.			ಸೂತ್ರ. ಪುಟ.	
ಅಕ್ಕುಂ ಬಹುಳಮುಕಾರಾಂತಕ್ಕೆ	24	20	ಅರಬ್ಬಿಕ್ಕದಿಕಮು	180	139
ಅಕ್ಕುಮನುಸ್ವಾರಮದಂತಕ್ಕೆ	19	17	ಅವುದೇಶೇಷ ರೋಕವಿಷಯ	214	156
	ಸೂತ್ರ.	ಪುಟ.	ಅಳಪ್ರತ್ಯಯಮಕ್ಕುಂ	78	71
ಅಕ್ಷರಬಿಂದುಚ್ಚುತಕಂ	138	103-104	ಇಂತಿದು ವಿಭಾಷೆಯಿಂ	72	58
	ಸೂ.	ಪು.	ಇಡುಕುಂ ಗಬ್ಬಂ ಮುಕ್ತಕ	240	176
ಅಗ್ರಾಮ್ಯವಚನವೃತ್ತಿ	120	92	ಇತರೇತರಕಾರಕ ಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತಿ	155	120
ಅತಿರೋಪಸಮಾನಾಂಚಿತ	191	144	ಇದನೀತಂಮಾಪ್ತನೆನಿಪ್ಪದಟೂಳಿ	70	57
ಅತಿಬಹುಸ್ಥಿತಿಯಿಂ	174	136	ಇದಟೂಳಿವಂ ವ್ಯಾಪ್ಯತನೆನೆ	69	56
ಅತಿರೂಢಾರ್ಥಮಗೂಢಂ	121	92-93	ಇರೆ ತದ್ವಿತ್ಯಯೋಗಂ	82	64
ಅತ್ತಣಿಮಂದನುನಂಧಿಸಿ	26	21	ಇರೆ ಶಬ್ದಾರ್ಥಂಗಳ್	97	76
ಅದಿದನು ದೆ ಮೂಟುಂಬಿ	58	46	ಇರಃಳಿಂಗಳ್ ಚಕ್ರಾಕ್ಷಯಯುಗ	218	158
ಅದುವಿದು ವುದುವೆಂಬಂತೀ	79	61	ಇವು ನಿಯತಂದಕ್ಷಣದೇಶ	124	94
ಅನುಕರಣದೋಳಿಂದಿದ	...	80	ಇವು ಪಣ್ಯವರ್ಗ ಮೇಣಂತಿವು	68	56
ಅನುಕಂಪೆಯುಕ್ಕೆ ಮೇಣ್	167	131	ಈ ಹೇಳುನಿತುಂ ಶ್ಲೋಕ	71	57
ಅನುಗತಮಪ್ಪಂತಿರ ಚೇತನ	234	172	ಉಗೆ ಕವಿಕಲ್ಪತಮನ್ಯಾರ್ಥ	91	70
ಅನುನಾಸಿಕಮಕ್ಕುಂ ಬಿ, ಇ	5	4	ಉತ್ತರಪದದರ್ಥಂ ಮೆಯ್ಯತ್ತಿರೆ	46	36
ಅನುನಂಧಿಸಿ ಕೃತ್ಯ	44	34	ಉತ್ತರಪದಂ ವಿಶೇಷ್ಯ	49	38
ಅನೋನ್ಯವಿರುದ್ಧಪದಾರ್ಥ	171	133	ಉಪಮಾನಕಥನಮೊಂದಲು	162	126
ಅರೆಬರ್ ತದೇಕವಚನಾಂತರ	89	69	ಉಪಮಾನಪ್ರತಿವಸ್ತುರೂಪಕ	158	121
ಅರೆಬರ್ ದೀರ್ಘಸಮಾಸಂ	194	145	ಉಪಮೇಯ್ಯಗ್ನಾಪೋ	166	130
ಅರಮವೇಳಿ ಏ ಓ ಹೋ	10	9	ಉಪಮೇಯಂ ಗುಣಲೇಶದಿ	159	122
ಅಲ್ಲ ಇದುಂಟೆಂಬರ್ ದೋಳಿ	74	58	ಉಪಯೋಗದೆ ಬೀಜುಂಬಿದು	247	177-8
ಅಲ್ಲಯ ಪುಟ್ಟಿದ ನಿಂತಿವನಲ್ಲಿಯು	73	58	ಉಪಕೃತನಾಲ್ಕುಂಟಿವ	59	47
ಅವನಾತನೆಂಬ ಮಾತುಗಳವು	37	28	ಎಂತುಟುಮುನಂ ಹೇಳು	164	128
ಅವಟೂಳಿ ದ್ವಿತ್ಯುಟಹುತ್ಯಂ	17	16	ಎಯ್ ಕಕಾರದನಿರ್ವತ್ಯಯು	4	3
ಅವಟೂಳಿ ಪೋಲ್ಕುಂ ಹ್ರಸ್ವ	75	59	ಎರಡರ್ಥಮೊಂದೆ ಶಬ್ದಾಂತರ	176	137
ಅವಟೂಳಿಗೆ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗ	88	68	ಎರಡುಂ ವಿರುದ್ಧರಸಮೊಡ	207	153
ಅವಧಾರಿಸದುಕ್ತಾರ್ಥ	107	82	ಎನೆಗುಂಭಾವದೋಳಮದೇ	95	72
ಅವಯವಮುಖದಿಂ ನಮುದಾಯ	179	138	ಎನೆಗುಂ ರೌದ್ರಭಯಾನಕ	193	145
ಅವಟೂಳಿ ಶಬ್ದಾ ಲಂಕಾರ	128	95	ಎನೆದಿರೆ ನಿಲ್ಲುಂ ಸಂಬೋಧಿಸು	30	23
ಅವಿಶೇಷದಿನುದ್ಧವೇದೋಳಿ	227	165	ಎನಾನುಮನೊಂದಂ ಸಂ	136	103
ಅವಿಶೇಷವರ್ಣರಚನಾ	134	102	ಎನಾನುಮೊಂದುತೆತಿದಿಂ	157	121
ಅವಹಿತನಂಹಿತ ಮೇಣ್	101	78	ಒದವಿದ ನಾಮಗ್ರಿಯೋಳಿ	175	137
ಅವು ಪರಪಾಗಿರೆ ಲಂಗಾತ	21	18	ಒಂದೆರಡು ಮೂಲು ನಾಲ್ಕು	77	60
ಅವಿಶ್ವಲಿಂಗವಚನ	90	69	ಒಂದೆರಡೆಂಬವುಪರದೋಳಿ	61	48
ಅಶಿಥಿಲ ಪದಚಯರಚನಾ	119	91	ಒಂದಂ ಕೊಟ್ಟೊಂದಂ	148	113
ಅಸಮರ್ಥಮಪ್ರತಿಶತಂ	99	77	ಒಂದೆಂಬುದರ್ಕ್ ರೇಪಂ	57	45
ಅಸಮಸ್ತ ಪದನ್ಯಾಸಂ	189	143	ಒಂಬತ್ತು ದಶಾಹತಿಯಿಂ	60	48
ಅನುಕಯ ಕುಜದೋಳಿ ಫಳಮಂ	220	160	ಕಡಿವು ನಿದಿವೆಂಬವೆರಡಲು	51	40
ಅಕಾರಕ್ಕೆ ಲಘೂಕ್ಯತಮೇಕಾರಂ	39	30	ಕರಿಕಳಭಮನೆ ಶಿರಶ್ಚಿರ	108	82
ಅತತ ಸತ್ಯವಿಸಮಯಂ	215	156	ಕರುಣಾರಸಕ್ಕೆ ಮಿಗೆ ಹಾಸ್ಯ	206	153
ಅದಿವಿಭಕ್ತಿಯೋಳಂ ಸ್ವಾಮ್ಯಾದಿ	27	21	ಕವದಿನಮುರೆಯರೆನೆವೆನಿ	84	66

ಸೂತ್ರ. ಪುಟ.		ಸೂತ್ರ. ಪುಟ.	
ಕಾರಕಮುಂ ಕ್ರಿಯೆಯುಂ ಕ್ರಿಯೆ	34 25	ನಿಯತಸ್ಥಾನಂ ಪದವಿನ್ಯತಿ	113 85
ಕಾರುಣ್ಯಂ ಹಾಸ್ಯಂ ಶೃಂಗಾರ	192 144	ನಿರತಿಶಯಕಾವ್ಯಶೋಭಾ	116 90
ಕಾಳಸ್ಯಭಾವದೇಶ	111 84	ನಿರತಂ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯ	7 6
ಕೆಲಬರಪಾಂತ್ಯದಕಾರದ	66 52-53	ನೀನಾಂತಾನೇಕುಂ ಪ್ರಥಮಾ	36 27
ಕೇವಲಮದಂತಲಿಂಗದೋಳೆ	20 18	ನ್ಯಾಯಾಗಮನ್ಯಪವಿಧ್ಯಾ	112 85
ಕ್ರಿಯೆ ತಾಂ ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಮಪ್ಪ	93 71	ನುಡಿಯದದೆ ಪದವಿಭಂಗೆ	142 109
ಕ್ರಿಯೆಯುಂ ಪ್ರತಿಷೇಧಂಗೆಯೆ	172 134	ನುಡಿಯದೆ ಮನದರ್ಥಮನದು	149 114
ಕ್ಯೂರಾನ್ಮಪಾತಚಿತ್ರ	213 155	ನುಸುಳೊರ್ನುಡಿಭಾವ ಮನ	141 108
ಕ್ಷಾರಕ್ಷೀರಾಂಬುಧಿಗಂ	230 168	ಪಚ್ಚನೆಯುಂ ಕೆಚ್ಚನೆಯುಂ	52 41
ಗಣನಾವಿಶೇಷ ಪರಿಪೂರಣ	81 64	ಪಡೆಗುಂ ವಿಭಾಷೆಯಿಂದಂ	43 33
ಗುಣದಿಂ ಕ್ರಿಯೆಯುಂ ನಿರ್ಧಾರಣೆ	28 22	ಪತ್ತಿರೆ ಕಾರಕದೋಳೆ	48 37
ಗುಣಮನೆ ತರ್ಪುದು ದೋಷದ	152 117	ಪದದೋಳೆ ಮಾಲ್ಪಂತಿರೆ	235 173
ಗದ್ಯಮಯಂ ಪದ್ಯಮಯಂ	238 175	ಪದರಚನಾತಿಶಯಂ	188 143
ಗುರು ಲಪು ರಚನೆಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ	114 86	ಪದವರ್ಣವಿಭಕ್ತಿವಿಭಾಗ	182 140
ಚಾಗಂ ಬೀರಂ ಸೊಬಗೆಂಬೀ	211 154	ಪದವರ್ಣವ್ಯವೃತ್ತಿದಲದು	128 95
ಚಾಪಲವೀವ್ಯಾಭೀಕ್ಷಣ್ಯ	64 50	ಪದವಿಧಿಯುಂ ನೆರೆದುತ್ತರ	11 10
ಚ್ಯುತದತ್ತಾಕ್ಷರಮುಂ	139 107	ಪದಿನಯ್ಯುವಿರ್ಪತಯ್ಯುಂ	242 176
ಜನಿಯನೆ ಮುನಂ ಜನ್ಯಂ	173 135	ಪರಿಗದಿತ ಬಹುವ್ರೀಹಿಗೆ	56 45
ಜಳಧಿಯೊಳೆ ತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಳ	224 163	ಪರಿವಿಡಿದು ಕರ್ತೃಕರ್ಮಂ	16 15
ಜಾತಿಯನಿಕುಂ ಸ್ವಭಾವಾಬ್ಯಾತಿ	146 111	ಪರಿವೃತ್ತಂ ನಂದಷ್ಟಂ	129 99
ಜಾತಿಯೊಳು ನಂಬ್ಯಾ	35 26	ಪರಿಹರಿಸೆ ಯವರ್ಣಮನಾ	3 3
ಜಾತಿಸಹೋಕ್ತಿಭಾವ ಪರಿವೃತ್ತಿ	145 111	ಪಲಿತದ ಪದ್ಯದಿಂದಂ	244 177
ತತದಶನದ್ಯುತಿಯೊಳಗತ್ತೆ	223 162	ಪಲ್ಲವನಿ ಡಕಾರದ ನೆರೆ	65 51-52
ತಂತಮ್ಯವರ್ಗ ದಂತ್ಯದೊಳಂ	133 102	ಪಾಡುಗಳಿಂದಂ ತಪ್ಪಿನರೆ	243 177
ತತ್ತ್ವಂವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿ ಯಮಯವನ್ಮಂ	177 137	ಪಿರಿದುಂ ಸಮಾನಮಾಗಿರೆ	122 93
ತದುಪಗತಮಧ್ಯಮೈಕತ್ವ	92 71	ಪುರುಷಸ್ತ್ರೀವಾಚಕಮಾ	18 17
ತನಮಿಕೆಯುಮೆಂಬಿವುಂ	76 60	ಪೆಟವಳಿಧರ್ಮಂಗಳನೇ	123 94
ತತ್ಪುರುಷಸಮಾನದೊಳು	54 43	ಪೆನರೊಳನಂಭವಮೆನಿಸುಗು	181 140
ತಮದೊಡ್ಡು ಮುಪ್ಪಿಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ	217 156	ಪೋಯ್ ಬಯ್ ಮತ್ತಾರಯ್	
ತುದಿಯೊಳೆ ದೀರ್ಘಾದೇಶಂ	32 24	ಗೆಯ್	67 53
ತೆಜುದಿರೆ ಕದ್ಯಾಚಕಯ	100 72	ಪೊನಯನುವರ್ಧ ಕ್ರಿಯೆಯುಂ	163 128
ದದಪ ವಕಾರಂಗಳ್ ಮೂಲ	86 67	ಪೊನತು ಪದವೆಳದು ಪೊಟಗೊಳಗು	53 42
ದಾನವದೈತ್ಯಾಸುರ	228 167	ಪ್ರಕರಣದಿಂ ಶಬ್ದಾಂತರ	98 76
ದಿವಸದೊಳನಿತಾಲ್ಪವಿಕಾಸ	222 162	ಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ ಧಾತ್ಯರ್ಥದ	... 73
ದ್ವಿತ್ವಪದರಚಿತವೃತ್ತಿ	190 144	ಪ್ರಕೃತಿಯುನ್ಲದೊಡಾ	156 121
ದ್ವಿಪದಂ ಮೋಣೆ ಬಹುಪದ	47 36	ಪ್ರತಿಬುದ್ಧರಂಕುಖಿತ್ತೀ	74
ದೊರೆವೆತ್ತಪದ್ಯದಿಂದಂ	239 176	ಪ್ರತಿವಸ್ತುಪಮೆ ಸಾಮ್ಯ	161 125
ಧಾತುಗನೇಕಾಕ್ಷರ	96 73	ಪ್ರತಿಷೇಧದೋಳಂ ಕೆಲಬರ	94 72
ಧಾತುವರ್ವರ್ತಮಧೋಲೇ	15 15	ಪ್ರವರಾರ್ಥಲಂಕಾರಂ	143 110
ಧಾತುವಿತಿ ತತ್ಪಶ್ಯಂ	40 31	ಪ್ರಾಯಿಕಮಕ್ಕುಂ ದೀರ್ಘಾ	55 44
ನಗರಾರ್ಣವನರಿದಿಟವೀ	245 177	ಪ್ರೇಯಂ ಪ್ರಿಯತರವಚನಾ	184 141
ನಗರಾದಿವರ್ಣನಂ ನೃತ್ಯ	212 155	ಬಗೆಗೆ ಪೆಟರ್ಥದೊಂದಂ	178 138
ನಯನಾದಿವಿವಿಧವರ್ಣಾಶ್ರಯಂ	233 172	ಬಗೆದಿರ್ದು ಬೇಡದೊಂದಂ	168 182
ನಾಡಾದಿಗುಣವನಂ	169 132	ಬವಕಾರಂಗಳ್ ಪಪದ	130 100
ನಿಜದಿಂದಂ ಚೆರೈಗೆ	126 95	ಬದಿಗಭಿಧಾನಂ ತಾನಂ	41 31
ನಿತ್ಯಂ ನಪುಂಸಕತ್ವ	38 28	ಬೆರಸಿರೆ ಶಪಸಹವರ್ಣಂ	132 101

	ಸೂತ್ರ. ಪುಟ.			ಸೂತ್ರ. ಪುಟ.	
ಬೆರಸಿ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಂಗಳ್	63	49	ಕರಶೂಲಚಾಪಚಕ್ರಾ	137	103
ಭಯಹೇತುಸಮುದ್ದುತಂ	204	151	ಶಶಧರಲಕ್ಷ್ಯದೊಳಕ್ಕುಂ	229	167
ಭಾರತಿಯು ಕೊಂಕು ಸತ್ಯೋದಾರತೆ	209	154	ಶೃಂಗಾರಾದಿಗಳಪ್ಪ ರಸಂಗಳ್	195	146
ಭಾವಿಕಮಂದರಬರ್ ಕವಿ	185	142	ಶ್ರುತಿಪರಸ ಪದಕ್ಷೇಪ	102	78
ಭಾವಿಭವತ್ಯಾಲಂಗಳೊಳ್	87	68	ಶ್ವಯುವಾಧ್ಯಕ್ಷನವಿಯನ್ಯತ್ಯಯ	42	32
ಭಾವಂ ಒಹಿರರ್ಥಸಮು	199	147	ಸದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರರವಿನ್ಯಾಸಂ	131	100
ಭಾವಂವಿಭವವೆನೆವನುಭಾವಂ	200	147	ಸಮಕಾಲವಪ್ಪವರಡರ್ಥ	147	112
ಭಾಷೆಯೊಳೆಕತ್ಯಕ್ಷವಿ	29	23	ಸಮನಿಸಿ ಬಿಡಿಪಸದಿಂದಂ	154	119
ಭೂತವತಿ ವರ್ತಮಾನಂ	83	65	ಸಮಭಾವಪ್ರಭವಂ ಶಾಂತ	205	152
ಭಂಗುರಭಿದುರಚ್ಛಿದುರ	237	175	ಸಮಮೆಂಬುದು ಬಂಧದೊಳ		
ಮತಿನಿರ್ವದಾಪಹಿತ ಶ್ರಮ	197	146	ವಿಷಮಂ.	118	90
ಮುಷಿಸುಂದು ಸೂಳನುಂದೆನೆ	103	79	ಸಮನಂಶಿ ಪ್ವಾರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ	117	90
ಮತ್ತಮವರ್ಕಕ್ಕುಂ ಸಮುಪಾತ್ತ	80	62	ಸಲಿಲಾಶ್ರಯಮಾತ್ರದೊಳಂ	216	156
ವತ್ತಾ ದ್ವಿತ್ತೀಯಗಂ ಮನ	23	19	ಸವನಿಕುಮಾರಾರಂ	9	7
ಮಾತೋನೊ ಸಂಶಯಂ	165	129	ಸವನಂದಮುಖಂ ಪ್ರತಿಮುಖ	246	177
ಮಿಗದಾನ್ಯಾರ್ಥದೊಳಂತಪು	85	67	ಸಾಧನಮಂ ಸಾಧ್ಯಕ್ಕವಿರೋಧಿ	151	116
ಮಿಗದರ್ ವಲಂ ವಹಿಂ	115	86-87	ಸಾಸಿರವಿರ ಮುಂಜೊತ್ತಿ	62	48
ಮುಕುಳನ ನಿಮಾಳನಂಗಳ್	231	169	ಸಿತಪಕ್ಷದೊಳುಳ್ಳೊಡಮಂಧ	221	161
ಮೊದಲ ವಿಭಕ್ತಿಯ ವಾಕ್ಯದ	33	25	ಸುಕವಿಪ್ರಕರಕ್ಕೆ ವಿನೋದ	140	108
ಮೊದಲೊಳನುಸ್ವಾರಂ ಬೆರಸದಂತ	25	21	ಸುರಭಿಸಮುದೊಳ ಕೋಕಿಳ	226	165
ಮೊದಲೊಳ ಮುಂಪೇಯ್ದು ದ್ವೇಶ	110	83	ಸಂಗತಿಯಿಂದಂ ನಾಮ	45	35
ಯಾಲರಹಿತವ್ಯಂಜನದಿಂ	13	13	ಸಂದಿಸಿರೆ ಕಂದಮುಂ ಪೆಹಿ	241	176
ಯೋಗಂ ಪಲವುಪುಲಂಕೈ	183	141	ಸಂಬಂಧದ ಸಂಬಂಧದೊಳಂ	236	174
ರತಿ ಪರಿಪಾಸಂ ಶೋಕೋದ್ಗತ	196	146	ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸರತಿಸಮುತ್ಥ	201	147
ರೀತಿ ವಿನೂತವಸ್ತು ಕೈತಿಗೊಪ್ಪುವ	187	143	ಸ್ವಾನೋಪವರ್ಣನಂ	186	142
ಲರಡಗ್ರಹಾದೆ ಇಳಿದಾ	6	4	ಸ್ವಾನಂ ಕ್ರಿಯೆಯೆಂಬವಜುಳ	135	103
ಲಂಗ ವಚೋವಿಹಿತ ವಿಭೇದಂಗಳ್	160	124	ಸ್ವರದಿಂ ಯಲದಿನನಾದಿ	12	11
ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಕಥನಂ	144	111	ಸ್ವರದೊಳಗಮೇಕಮಾತ್ರಾ	2	2
ವಿಕ್ಯತಾಂಗವೇಷಭಾಷಾ	202	149	ಸ್ವರಮುದಿರೆ ಮುಂದೇಕ	14	14
ವಿದಿತಾರ್ಥಂ ಕ್ಷೋದಕವು	104	80	ಸ್ವರಮಾದಿಯಪ್ಪವಪುಮುಂತಿರೆ	50	38
ವಿದ್ಯನಹೃದಯಂಗಮ	210	154	ಸ್ವರವಿದಿರೊಳಕಾರಾಂತ	22	19
ವಿರೋಧಮುಕ್ತೇಕ್ಷವಿಭಾವನಾ			ಸ್ವರಮಿರೆ ಪರದೊಳ ಪೂರ್ವ	8	6
ಹ್ವಯಂ.	170	133	ಸ್ವರಮೆಂದುಂ ವ್ಯಂಜನಮಂ	1	2
ವೀರರಸಂ ಬವರಿಸುಗು	203	150	ಸ್ವರಮಂಜ್ಞಕಂಗಳಮದೊಂದಿರೆ	31	24
ವೀರಂ ಗೌರಂ ರೌದ್ರಮ	208	154	ಸ್ವೇದಂ ವೈವರ್ಣ್ಯಂ ಸ್ವರ	198	146
ವೈದರ್ಭ ಗೌಡಮಾರ್ಗ	125	94	ಹರಿತಾಸಿತನೀಳಶ್ಯಾಮ	232	170
ವೈತೀರ್ಣಪದಕ್ರಮವನು	106	81	ಹಸಿತಯತಪ್ರಭೃತಿಯೊಳು	219	159
ವೈತೀರ್ಣಕಮುಭಯನಾಮ್ಯ	153	117	ಹಿಮವದಗ್ಗೇದ್ರಮ ಭೂರ್ಜ	225	164
ವೈರ್ಥಂಪೂರ್ವಪರವಿಹಿತಾರ್ಥ	109	83	ಹೇತುಮದಾನ್ಯಾಸಂ	150	114
ವೈವಹಿತಮೇಕಾರ್ಥಂ ವೈರ್ಥ	105	81			

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿರುವ ಉದಾಹರಣಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಅಕುಪಿತಕಲುಷಿಜಲಮಪಾ
 ಅಂಕುರದಿಂ ಪ್ರವಾಳಚಯದಿಂ ನೆವಕುಟ್ಟಲಶೋಭಯಿಂ
 ಅಂಗನೆಯೊಳ್ ಕಳಿಪುರದ
 ಅಂಗುಳೊಳಡಸಿದ ವಿಷಮಂ
 ಅಂಚೆಯರಗಿಳಿಯ ಪುರುಳಿಯ
 ಅಜಾತತಂಬಂ ತಾನಾಪ್ತ
 ಅಡಪವಳಂ ಪಡೆವಳ್ಳಂ
 ಅಡವಿ ಬಯಲಾಗೆ ನದಮೊ
 ಅಣಿಯರಮೆನೆದೊಪ್ಪಿಪುಪು
 ಅಂತಲ್ಲದೆಯುಂ ಧನದನ
 ಅತಿಮೃದುವನಿಟಸುಗುಂ ವ
 ಅತಿಶಯವಾಯು ಕಾಲ್ದು ಉಗಲಟ್ಟಳಮಾಯು
 ಅತಿನೂಕ್ಷ್ಮೇಕ್ಷಣನೆಂತುಮಂಧನನತೀನಾಂದ್ರ್ಯದೊಳ್
 ಅಂತುಕಾಡುಗಮೆ ಲೋಕಮನಂದ್ರಂ
 ಅಂತಂತೆನೆ ಪರಿಚಾರಕಿ
 ಅತ್ರಿಯ ಪಿರಿಯಮಗಂ ಭುವ
 ಅದಱುಂದಾನೊಂದಂ ಬೇ
 ಅದಱುಂದಮೊಪ್ಪಿಸೊಪ್ಪಿಸು
 ಅದಱುನೀತನನಾತನೆ ಕೊಂದು
 ಅದಱುಂದುಪೇಕ್ಷೆಗೆಯ್ದದೆ
 ಅದಿರದಿದಿರಿದಿರನೆಯ್ಂ
 ಅದು ಸುಖದೊಂದು ಪಿಂಡಮದು ಪುಣ್ಯದ ಪುಂಜಮದು
 ಅದ್ವೈತವಾದಿನಿವಹಮು
 ಅನವರತ ದಾನದಿಂ
 ಅನಿತೊಂದಣ್ಣನಿತೊಂದುದರ್ಪಮನಿತೊಂದೊಡ್ಡತ್ಯ
 ಅನುಕರಣದೊಳೊಂದಿದ ವಾ
 ಅನುಗತ ಕರ್ಣಂ ಕೃಪಾ
 ಅಂಬುಜಸೂತ್ರಮೆಂಬ ಪೆಣೆದಾವಣಿಯಂ
 ಅಭಿಮತಶಬ್ದ ಸಂಸ್ಥೆ ರಣದಿಂ ಜನಮಂ ತಿಳಿವಂತು
 ಅಂಭೋನಿಧಿಗಂಭೀರಂ
 ಅಮಲನಮಾಗಿಯುಮಾ
 ಅಮಳಳ್ ನಯಗುಣ ವಿಕ್ರಮ
 ಅಮೃತದ ಕಂಡ ನಕ್ಕರೆಯ ಕೂಟಮುಮೊಲ್ವಳ
 ಅಮೃತಪಯೋಧಿ ಮಂಥನದೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಪದ್ಮವನಾಂತರಾಳ

೭೩೮

೪೯೦

೪೪೫

೭೬೩

೨೨೭

೫೭೭

೩೨೬

೨೯೪

೩೨೮

೮೫೨

೪೮೦

೬೧

೭೩೧

೩೬೧

೨೯೫

೯೦೯

೧೧೪

೨೮೮

೯೪೮

೪೨೯

೫೦೬

೧೫೯

೧೮೮

೨೬೫

೩೫೫

೪೫೨

೭೬೧

೬೮೯

೪೨೩

೫೦೩

೭೧೮

೫೩೪

೧೪೪

೯೧೨

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಅಯ್ಯನೆನೆ ಬಳ್ಳಿ ತಾಮೆಂ
 ಅರೆ ಎಡಹುಶಿಕ್ಷಣ ವಿಚಕ್ಷಣರಿಂದರೆ ಅಶ್ವ
 ಅರನೇಣುಲ ಪೊಂಬಾಡೆಯ
 ಅರಮನೆಗಲ್ಲು ನೂಳೆಮನೆಗಲ್ಲು ಸವಣ್ಣನೆಗಲ್ಲು
 ಅರಮೆ ಅರಲ್ ಬಯರಾ
 ಅರಸಾಳ ಮೆನ್ನ ದೆ ಕೇಳೆ
 ಅರಸುಗಳೆಲ್ಲಂ ಬಾಯ್ಕೇ
 ಅರಸುಗುಣಂ ಪಟಿಯನಣಂ
 ಅರಸುಗುಣಂಗಳನತಿಭೀ
 ಅರುಣಜಳಾವಲಪ್ಪ ಪೊಸಕುಂಕುವದಂತಿರೆ
 ಅರ್ಕೇಂದುಗಳಂ ತವೆ ನುಂ
 ಅಱುದುನರನೊವಜರೆನ್ನಂ
 ಅಱುಪಿದುದು ರೌದ್ರರಸಮಂ
 ಅಱುಯದೆಗೆಯೆ ನಬ್ಬ ಮುಖ ನೀನಿದನೊರ್ವೆ
 ಅಱುಯಲಾಗದು ನೆಟ್ಟನೆಂದು ಬನುಟ್ಟುದಂ
 ಅಱುವಳೆ ಪಾಂಡುತನೊಜರ
 ಅಱುದಿಂಗಳಾಯುವುಂಟೆನೆ
 ಅಲರ್ಗಣ್ ಪೊಂಗಿದತೊಂಡವಾಯ್ ನಗೆಮೊಗಂ
 ಅಲರ್ಗಣ್ ಮಿಂಬೊಣರಂತಿರೆ
 ಅಲರ್ದಮೊಗಂ ಕಿಱುದಾದುದು
 ಅಲರ್ದುಪು ಕುಟಜಂಗಳೆ ಪೂತುವಿಂಬಪ್ಪಿನಂ
 ಅಲರ್ದುಪೊಡನೊಡನೆ ಕುವಲಯ
 ಅವನಾಕೆಯನಂತಾತನ
 ಅವತಂಸಾಶೋಕನ
 ಅವತಂಸೋತ್ಪಲತಾಡನಂ ಕನಕಕಾಂಚೀ ಬಂಧನಂ
 ಅವರ್ಣವಾದಕ್ಕೆ ಡಯಾಗದೊಳ್ಳಿಂ
 ಅವಿನಯದಿನನಿದ್ರೆಯವ
 ಅವಿನಶ್ಯರಗತಿ ಸಂಸಾ
 ಅವಿಹಿತವೇಗಮೇದ್ಗೈಯುಜವಂ ಪ್ರಣಮಕ್ಷತ
 ಅವು ಪಿರಿಯಪು ಭಾವಿಪೊಡಿಂ
 ಅವ್ಯಪಚ್ಚೇದನನತಿಧವ
 ಅವವನದಿಂ ಪಟಗೆಯ್ಯಂ
 ಅಸಿತರ್ಥವಯನ್ಯಾಧ್ಯದೊ
 ಅಸಿತೇಂದೀವರಲೋಲರೋಚನೆಯ ನಂದಂತಾ
 ಅಸಿತೋತ್ಪಳದಳ ಶೋಭೆಯ
 ಅಸಿಯ ಒಣ್ಣಿ ಬೆಸೆದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ
 ಅಸುರಹರಂ ತೇರಂ ಸ

೧೯
 ೫೧
 ೨೪೦
 ೨೦೫
 ೪೭
 ೫೧೧
 ೬೩೯
 ೨೮೩
 ೨೪೯
 ೮೩೪
 ೩೯೯
 ೩೨೯
 ೮೨೦
 ೮೦೬
 ೯೫
 ೩೯೩
 ೨೭೦
 ೨೦೬
 ೮೮
 ೯೧೯
 ೬೫೫
 ೬೧೪
 ೧೫೮
 ೮೬೭
 ೭೯೧
 ೧೩
 ೬೨೯
 ೪೭೭
 ೬೨೦
 ೯೦
 ೭೬೬
 ೪೫೪
 ೪೩೮
 ೩೦೫
 ೭೧೯
 ೪೪೦
 ೩೮೨

ಪದ್ಯನಂಖ್ಯೆ

ಅನುಹೃತ್ಸೇನೆಗೆ ಸಾಲ್ವನೋರ್ವನೆ ಗಡಂ	೧೪೬
ಅಳವಿಗಟಿದುರು ನಿತಂಬಿ	೨೪೩
ಅಳ್ಳಾಡಿ ನರನ ಕೂರ್ಗಣೆ	೨೨೪
ಅಳಕುಳದಂತಳಕಚಯಂ	೬೬೯
ಅಳಕುಳರುತಿಗಳಿನವನತ	೫೧೦
ಅಳಿಗಳೊ ನೀಳ್ ಕರ್ಬೊಗೆಯೊ ಕೆಂದಳಿರೋಳಿಯೋ	೭೦೯
ಅಬಲನೆರ್ದೆಯೊಳ್ ತಿಣ್ಣಂ ತಡ್ಪಿಸಿ ಪುತ್ರ	೮೧೫
ಅಟಪು ಕೊಲೆ ಕಳಪು ಪುನಿಯುವ	೨೯೧
ಅ ಕಥೆಮತ್ತೆಂತೆಂದೊಡೆ	೪೯೩
ಅಗಳ್ ಜನಂ ಕೆಯ್ದುವನಿಕ್ಕಿ ವೀರ	೧೭೫
ಅ ಗಿರಿಯ ನಿತಂಬಂ ಶೋ	೫೫೪
ಅ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಮಹಾ	೨೦೩
ಅಟಂ ಬಾಜನೆಗಾಡಿಗಳ್ ಪನದನಂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೊಳ್	೬೩೩
ಅಡಿದನಿಂದ್ರನಿಂದ್ರಗಣಿಕಾಗಣವುಟ್ಟುಪೊಳೊಲ್ಲು	೩೮೭
ಅತಂಗಮಾಕೆಗಂ ವಿ	೧೦೬
ಅತನಯೆ ತೋರದೊಡೆಗಳಿ	೪೩
ಅತನಲ್ಲದನಂ ಮೆಚ್ಚೆಂ	೫೯೧
ಅನುಂ ದುಶ್ಯಾನನುಂ	೧೫೩
ಅನ್ನೋಡಜುನನೆಂಬೆಂತಕನುತಂ	೧೭೮
ಅಮುಂ ದೋಣರುಮಶ್ವ	೩೮೫
ಅಯತಿ ನಿಮಿರ್ವಂತು ಗುಣಾ	೩೧೬
ಅಯರ್ದಮಾಡ್ಯೊಳ ಪರ	೩೮
ಅರಕ್ತಕಪೋಲಂ ಮದಿ	೬೯೧
ಅರಕ್ತಮಾಗಿ ನೇಲು	೫೦೮
ಅರಯೆ ಜಡನಾದೊಡಮಧಿ	೩೧೨
ಅರಯ್ಯೆ ಸರ್ವಧೂತಾ	೩೧೩
ಅ ರಾಜಶಿರಶ್ಚೇಖರ	೪೬೩
ಅರಾರ್ಗೆ ಪೆಂಡಿರೊಡಪೊಟ್ಟಿದರೆಂಬರಾರಾ	೯೩
ಅರೋಚಂ ಸಾಲದೆ ಶಿಶು	೫೨೯
ಅವರಿಸಿತೊ ನಭೋಂತ	೬೪೮
ಅವಳುಮನೊಲಿಸಿ ಕಂಟಿಸಿ	೧೬೬
ಅಪೊಂ ತಾಪೊಂ ಲೋಕಮ	೩೦೩
ಇಡಿದಿರೆ ಗುಹಾಂಧಕಾರಂ	೮೭೪
ಇಂತಿಂತೆ ಪಲಬರುಂ ತ	೩೬೨
ಇಂತೀ ಪೆಡ್ಡಾ ನೃಪಗುಣವಿಭೇದಂಗಳಂ ತಾಳ್	೪೮೧
ಇಂತಿರೆ ಶಬ್ದಂ ಸಂದೇಹ	೪೨೨
ಇಂತು ಕವೀಂದ್ರನಮಯಮಂ ಚೈ	೯೫೯

ಪದ್ಯನಂಖ್ಯೆ

ಇದಜೊಳ್ ಗರ್ಭಂಗಳಂ ಕಟ್ಟುವುವಿನಕಿರಣ
ಇದಿರ್ವರ್ಪವೊಲಾಯ್ತು ಪವನ
ಇದು ಕಿಣಿದಿದು ಪಿರಿದಿದು ಕುಟ
ಇದು ನಿನ್ನ ಚಿಸಿದಿಕ್ಕುಚಾಪಮಿದು ನಿನ್ನಿ ಲೋಕಮಂ
ಇದು ಮಳಯಾಚಳಂ ಮಳಯಜಂ ಮಳಯಾನಿಳನೆಂದು
ಇದು ಸೌಂದರ್ಯಗುಣಪ್ರಕಾಶಮಿದು ತಾನಗ್ರಾಮ್ಯತಾ
ಇಂದು ನೋಡಿದು ಬೇಟಂದ
ಇಂದು ಪಿಂಗಿದುವೆಮ್ಮ ಪೀಡೆಗಳೆಂದು ಸಾರ್ದುವು
ಇದ್ದಂ ಶುದ್ಧಂ
ಇನಿತನೆಯ ಭವದೊಳಂತಾ
ಇನಿತಟಲುಮಿನಿತು ಮುಟಕಮು
ಇನಿಯನ ಕೆಂದಳಂ ತಳಮನೊಯ್ಯನೆ ನೋಂಕೆ
ಇನಿಯನಗಲು ಪೋಗಿ ಪರದೇಶದೊಳಿರ್ದಪ
ಇನಿಯನ ವಿಯೋಗದಿಂದಾ
ಇನಿಯನೆ ಬೆಲ್ಲದಿಂದಿನಿಯನೀವನೆ ಆ ಪಿರಿ
ಇನಿಯಪು ವಿಷಯನುಖಂ ನಂ
ಇನಿಯಳ ತನಿಸೊಂಕಿನ್ನಣಿ
ಇನಿವಿರಿಯದಪ್ಪ ಮೊಲೆಯವ
ಇರದೆಂಟುಂ ದಿಗ್ಗಜಂಗಳ ನೆರೆದಿರದಿರಂತಾಗೆ
ಇರದೆ ನಿತಂಬವೆಂಬಪಿನಿವಾನದಿನೀಕೆಯ
ಇಮ್ಮೆಯ್ಯಂ ಹಿತಮಂ ಜಿನ
ಇರ್ವಾರ್ಗಳ ಮೂವಾಳಿಕ್ಕಿ
ಇವನಧಿಕಪುಣ್ಯನೀತನ
ಇವಂಬುನಿಧಿ ಕೂಪದಿಂದಮರನಂದನಕ್ಕೇತಮೆ
ಇವಳಂ ಶೃಂಗಾರನಾರಂ ಕುಸುಮಶರನೆ ಮೇಣ್ ಮೂಡಿದಂ
ಇವಳಿ ರೊಳಿವಂದಿರಂ ವಿಕೃತರೂಪರಂ ಕೂಡುವಂ
ಇವಳೆ ಪ್ರಿಯಂಗು ಕುಸುಮ
ಇಲ್ಲಿಯೆ ಪೇಟೆಂದು ಮಹೀ
ಈತನೀನೆಲನನಾಳ್ವರನಂ ಕೇ
ಈ ತೆಟದಿಂದಧಾರಲಂಕೃತಿ
ಈ ಧರೆಯ ಪೆಂಡಿರುದ್ಧ ಪ
ಈ ನವೀನ ಸಿತಾಂಭೋಜಾ
ಈ ಪುರುಷೋತ್ತಮನವನೀ
ಈ ಪೇಟು ಮಾಡ್ಯೆಯಿಂ ದೋಷಾ
ಈ ಯಲ್ಲಂದತ್ತು ಕಲ್ಪಾಂಪ್ರಪಮುಧಿಮತಮಂ
ಈ ಯುವಾನರನವದ್ಯವಿದ್ಯರಾ
ಉಡುವವರುಮನುಣ್ಣರುಮಂ

೯೦೭
೪೪೪
೭೪೮
೭೧೯
೮೯೦
೪೯೮
೫೮೨
೩೭೫
೩೦
೩೭೦
೩೫೬
೭೮೫
೮೦೭
೭೩೯
೫೨
೧೦೨
೨೨೫
೪೩೪
೭೯೨
೭೩೨
೨೬೦
೨೦೭
೧೦೫
೧೯೩
೪೨
೯೪
೮೮೧
೯೩೮
೧೨೪
೭೭೮
೫೩೬
೫೯೭
೮೯೭
೪೯೫
೧೮೭
೧೮೪
೧೮೧

ಪದ್ಯನಂಜ್ಞೆ

ಉದಯಗಿರಿಂದ್ರರುಂದ್ರತಟದಿಂದೊಗೆತಂದ	೬೦೨
ಉದಯಾಸ್ತೋನ್ನತ ಶೈಲಸೇತು ಹಿಮವತ್ಕುತ್ಕೀಳ	೧೭೩
ಉದ್ಯೋತಿತವಿಶ್ವರ್ ಕೃತ	೯
ಉನ್ನದೆ ಮಧುಕರ ಕುಳರಸ	೭೧೨
ಉನ್ಮನಮ ಮಾಬ್ಬುಮುತ್ಕೆಯು	೪೬೦
ಉಪದಾತ್ತನುತೋನ್ನತಮಂ	೫೩೮
ಉಪನಯನಂಗೆಯ್ಯದೆಯುಂ	೪೭೮
ಉಮಗೆ ಮಹೀಜಗೆ ಸುಮನೋ	೫೯೯
ಉರಗರಗಿದರ್ ದೈತ್ಯರ್ ಬೆಳ್ಳುತ್ತರಳಿದನಿಂದ್ರನೀ	೩೬೬
ಉರಗಂ ಕೊಂಡಲ್ಲಂ ನಾ	೨೬೮
ಉರಗಾಳಿ ನಂದನಾವಳಿ	೪೩೭
ಉರದೊಳ್ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನಮಂ ಕಮಳಯುಂ	೬೧೧
ಉರುತರ ಸಿತಕೀರ್ತಿಗುಣಾ	೫೭೮
ಉರ್ವಿಯೊಳೆಲ್ಲೆಯುಂ ನೆಗಟ್ಟ ನಾಯಕನಂ	೪೪
ಉದಿದುದು ತಣ್ಣೆಲರ ಕಳ	೩೬೨
ಊರೇಣರ್ ಮನೆಮಾಡ	೨೧೫
ಎಂತು ಬಸಂತಮದರ್ಕ ತೆಂಬೆಲರೆಂತದ	೬೭೪
ಎಂತೆಡಜುದಯೆಂತುರ್ಕಿದ	೩೬೩
ಎಂದಮರರನರೆಯುಟ್ಟು ವೆ	೩೬೬
ಎಂದಿಂತಾತನನಂದು ನಂಬಿಸಿದೊಡಾ ಮತ್ಸ್ಯಾತ್ಮಜಂ	೩೮೪
ಎನಗದಜಿಭರಾಶತಾನದೇನುಂ	೧೬೭
ಎನಗಿದು ಚೋದ್ಯಂ ಪನ್ನಿಂ	೨೭೬
ಎನಗೆ ಕೂರ್ಪುದನಾ ಘಟನಂಭವಂ	೧೫೫
ಎನ್ನಯ್ಯಂಗಳ್ಳು ಮೆನ್ನಂ ನಡಸಿದತಿರಥಂಗಳ್ಳು ಮೆನ್ನಾನೆ	೩೩
ಎನಿತು ಸುಮನಸ್ಸಮುನ್ನತಿ	೮೭೧
ಎನಿತ್ತನಿತ್ತಂಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರೆಯಾ	೩೫೯
ಎನಿತುಂ ಕಾಯ್ದುಂ ಬೆನ್ನೀರ್	೨೩೫
ಎನ್ನೊಲ್ಲು ಬೇಲ್ಪು	೩೧
ಎರಡಜೊಳಂ ಚಂದ್ರಾದಿ	೯೪೦
ಎರಲೆಯ ಪಿಂಡುಗಳಂ ದೆಸೆ	೬೮೧
ಎಜಿಗಿಸು ಧುಜವಿಜಯದಿನಣ	೪೬೬
ಎಲೆವಳೆಯ ತಳ್ಳಂದೇ	೩೨೦
ಎಲ್ಲಂಗೆಮೆಲ್ಲಧನಮುಮ	೨೫೩
ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ಪದವಿಂ ನೋ	೯೨೬
ಎನಗಿದುದೀಗಳಿಗಳನಿಸೂಯ್ಯನೆ ತೆಂಕಣಗಾಳಿ	೩೭೮
ಎನೆಗುಂ ಬುಜ್ಜಾಗತಂ ಕಣ್ಣೊಳಿಸುಗುಮಳವಟ್ಟರ್ಧ	೪೧೨
ಎಳೆದಳರ ತುಲುಗಲೊಳ್ ನೆಣೆ	೨೪೮

ಪದ್ಯನಂಖ್ಯೆ

ಎಳನೀರೊತ್ತಿ ನೊಳೊತ್ತಿ ಬರ್ಪ ಪೊನರೊಳ	೧೬೫
ಎಳಮಾವೇ ತಳಿರುಯ್ಯಲೇ ಕೊಳ ತಗುಳ್ಳೆಂದೋಳಮೇ	೧೨೯
ಎಳಮಿಂಚಿಲ್ಲಕ್ಕು ಮಾಖಂಡಲ ಲಲಿತ ಧನುರ್ದಂಡ	೬೩೫
ಎಳಲತೆಯ ಜೊಂಪದೊಳ ತ	೫೬೭
ಎಳವೆಣ್ಣಿ ದಾಡೆ ಕೆಂದಳರೆ ನಾಲಗೆ ಮಾಮರ	೬೪
ಎಳೆಯಳ ಮೊಗದ ನೆಟರ್ ತ	೭೩೩
ಎಬಲದೆನನುಂ ಕಾಮವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದಿರೆ	೫೭
ಏಗಳ್ ನಮಗಕ್ಕುಂ ಸಂ	೬೩೭
ಏತಣಿ ಮಾತೊ ಭೂತಳದೊಳರ್ಥವಿಹೀನನ	೫೩
ಏನನೇನಂ ಮಹಾಘೋರಂ	೫೯೦
ಏನೇನುಂ ಮದನುಜರೆನ	೪೩೨
ಏಳಿದಂಗೆಯಲಮಿಗಡೆ ನಮ್ಮೊ	೩೧೪
ಒಕ್ಕಲತಿ ಜೋಡೆಯಾದಂ	೩೩೩
ಒಡನವ್ಯುತಂ ಜನಯಿಸೆ ಪಾ	೬೯೯
ಒಡನಿರ್ದಗಲೈಯಾದೊಂ	೬೪೦
ಒದವಿದ ಬೇಟದತ್ತಳಗದೊಳ ಮುಳಿಸಂ	೯೨೯
ಒಂದೆ ಗಟಿಗೆಯೊಳ ಸಂಪುಟ	೫೯೭
ಒರ್ಕೆಯ್ಯ ಬಿಲ್ಲನಂಬುಮ	೫೮
ಒರ್ಪು ಪೋಗಿ ಮೃಗಯಾನಿಮಿತ್ತದಿಂ	೩೭೩
ಒರ್ಪಂ ಬಂದೊಂದೆ ತೇರೊಳ್ಳೆರೆದ ಕುರುಬಲ ಪ್ಯೂಹಮಂ	೨೮೦
ಒರ್ಪಳ ಪೆರ್ಪಗಳ್ ಬಗೆವೊಡೆನ್ನೆ ಮಗೀಕೆಯೆ	೧೬೩
ಒನಗೆ ಮರುಳ್ಳೊಂಡಾಡುವ	೫೬೩
ಒಳಕೆಯ್ಯೊಳಿದುರ್ ಪಲರಿ	೨೪೪
ಒಳಕೊಳ್ ಮುಂನಿನಗಿಲ್ಲದ	೪೫೭
ಒಳಗುಳ್ಳೋವಣಮಮದಿರೆ	೨೪೭
ಓರಂತೆ ಪರೆದ ನವನಂ	೫೦೭
ಓರೆಂಜಲೊ ಪರ್ಂತಿಗೆ	೨೫೯
ಓರೋರ್ವರ್ ನೊಸಿ ತಗುಳ್ಳೆನೇಕವಾರಂ	೫೪೮
ಓಲೆಯನೋಲೆಯೊಳಿಕ್ಕಿದ	೩೨೧
ಓಸರಿಸಿದ ಜವನಿಕೆಯೊಡ	೬೪೭
ಓಹೋ ಇರಲಿಂ ಪೆಟಿವಟಿ	೫೦
ಕಂಜನಾಥಂ ಸುರದ್ರೋಹ	೫೭೬
ಕಟ್ಟಾಯುಧ ಕಣಿ ಪೆಂಪಿನ	೨೨೯
ಕಡುಕೆಯ್ಯಾಂತನ್ಯಸೈನ್ಯಂಗಳನಳಣಿ ಭರಂಗೆಯ್ಯು	೩೭೭
ಕಡುಗಲಿತನಮುಂ ಚಾಗದ	೩೪೪
ಕಡುಗಟ್ಟಲೆಯೊಳ ಪ್ರಿಯನಿ	೬೫೩
ಕಡುಟಕ್ಕುಗೊಂಡ ವೋರ್ ಮೆಯ	೬೨

ಕಡುಗಾಡಿ ನಾಡೆಯುಂ ಕ	೨೦೦
ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂ ಕಡೆಗೋಡಿಪೋಗೆ ಪಿರಿದುಂ	೮೦೩
ಕಡೆದಪೊಲರ್ಪ ಪೆರ್ವೊಲೆ ತೊದಕ್ಕುಡಿ ಮೆಲ್ಲಡೆ	೯೩೪
ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿ ಮಾವಿನ	೩೦೬
ಕಣ್ಣೆ ದೊಡೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು	೨೭೨
ಕಣ್ಣೊಲಮನೆಯುಂ ಪರ	೭೫
ಕಮನೀಯ ವಿಭ್ರಮಗುಣಾನ್ವಿತೆಯರ್	೭೨
ಕಮಲನಯನಂ ಕಂಬುಗ್ರೀವಂ ಪುನಸ್ತನಮಂಡಳಂ	೬೭೮
ಕಮಲಂಬೊರ್ ಮೊಗಮುತ್ತಲಂಬೊಲರ್ಗಣ್ಣಿ	೧೭೨
ಕಮಳದ ಕೋಮಳ ಕಂದಾ	೯೪೨
ಕರವೆರಸಿದ ಪೊನದುಗುಲದ	೭೬
ಕರಿಮಕರಂಗಳುಚ್ಚಳಿತ ಭಂಗುರ ತುಂಗ	೮೮೫
ಕರಿಯಪು ಕರಿಯಲ್ಲಪು ಗಿರಿ	೧೪೮
ಕರಿಪೋಲ್ ಭದ್ರಗುಣಂ ಕೇ	೩೩೯
ಕರುಣದಿಂ ಮೃಗಮಂ ನಿಜಾಂಕದೊಳಿಟ್ಟೊಡಾ	೧೬೪
ಕರ್ಪೂರ ಭೂರುಹಾರಾಪೋ	೪೭೪
ಕಟ್ಟಿ ಕೊರಲೊಳ ಕಣ್ಣೆ ನೊಸಲೊಳ	೬೧೦
ಕಟ್ಟಿಮಟ್ಟಿಗಳೊಳಪು ನೋಡೊಡೆ	೨೧೧
ಕಲಿ ಪಾರ್ಥಂ ಪಾರ್ಥನಿಂದಂ ಕಲಿ ರವಿತನಯಂ	೬೫೭
ಕಡ್ಲೆನ್ನೆದೆ ಬೆಳೆದ ಪನು	೨೧
ಕಡ್ಲೆಲ್ಲಂ ಕಿನ್ನುಗಲ್ ಮರ	೮೧
ಕವದಿಕೆ ಬಂದುದೋಪಳುಡಿದಟ್ಟಿದಳಾಳ್ವ ನಂಟರತ್ತಣಿಂ	೧೧೮
ಕವಿಗಳಿದು ಕೆಯ್ಯನ್ನಡಿ	೪
ಕವಿವ ಕುಬೇರಧೊಪದ ಕವಿರೊಕ್ಕೆಯಂ ನವಮೇಘ	೭೧೧
ಕನಕವರದಾಸೆಯುಂ ಪದಪುಡೋರ್ಪ	೩೦೪
ಕಂನಾನುರಹರಂ ದೈತ್ಯ	೫೭೫
ಕಳಧಾತೋಚ್ಚ ಶಿರೋದ್ಗತಾಂಶುವಿನತ್ತಾದಂ	೮೫೦
ಕಳರುತಿಯಿಲ್ಲದ ವ ಧುಪಾ	೬೨೪
ಕಟಲೆ ನುಡಿದಲೆ ಬಗ್ಗಿಸಿ	೨೬
ಕಟದ ಮನಃಪ್ರಿಯಂ ವಿರಹದಿ	೨೦೧
ಕಾಡುಂ ಕೋಡುಂ ನಾಡುಂ	೨೯೭
ಕಾಯದೆ ಚಲಮಂ ಪಲರುಂ	೩೧೭
ಕಾಯಲುಂ ಬಲಗರ್ವದಿಂ ನೆಲಮೆಲ್ಲಮಂ	೩೫೮
ಕಾರೊನಡುಂ ಕರ್ಬಾಯುಂ	೨೨೦
ಕಾಲಂದಿಯಸಿತ ಜಲದೊಳ	೭೪೦
ಕಾಟ್ಟಿಚ್ಚು ತಗುಳೆ ತಮೊಳ	೨೯೮
ಕಾಟ್ಟುರಮಾಗೆ ಕಾವ್ಯರಸಮರ್ಥಮುಮಕ್ಕರಮುಂ	೨೯೯

ಪದ್ಯನುಖ್ಯ

ಕಿಡಿಗಳ್ ಜಾತಿಜರಾದಿಗಳ್ಗೆ ದುರಘವ್ರತಾಯುಧಕ್ಕೆ
 ಕಿವಿಗಾದ ಸಂತಸಂ ಕ
 ಕಿಙ್ಕನೇಯ ಲತಾಲಲತೆಗೆ
 ಕ್ಷಿತಿಯೊಳರಾತಿ ಭೂಪತಿಗಳಂ ತವೆ ಕೊಂದು
 ಕೀರಿ ಪುಗಲೆನೆಯುವೆಂತುಂ
 ಕೀರಿ ಪೂರುಷಮನಾತ್ ಪುಣ್ಯದಾ
 ಕುಂಕುಮದ ಕದಡುನೀರಂ
 ಕುಚಯುಗಳಚ್ಚಲದಿದೊಂ
 ಕುಚಿರಾನೀರಾಳಕಂಗಳ್ ನಿಮಿದಿರೆ ಬೆಳವಾರ್ಯ
 ಕುಡಿಬಂದೋಧಿಗಳೆಲುಮಂ ತವಿಪುದೇ ಗೋತ್ರಾದ್ರಿ
 ಕುಡಿವಂ ದುಶ್ಯಾಸನೋರುಸ್ಥಳಮನಗಲೆ
 ಕುಡುವಿಲ್ಲನೆಚ್ಚನರಲುಂ
 ಕುಂದದಳಧವಳನ್ಯಪದಶ
 ಕುಂಬಜನಭಿಮಾನಿ ತಕ್ಕಂ
 ಕುಲಮಂ ಚಲಮಂ ವಿದ್ಯಾ
 ಕುವಲಯ ವನರುಚಿಯಿಂ ಜಾ
 ಕುಸುಮ ಕಿನಲಯಮೆ ಲೋಕ
 ಕುಳಿರ್ಪಲರುಮಾಲಿನೀರುಂ
 ಕುಳ್ಳಿದುರ್ಕುಳಿರ್ವ ಮೆಳೆಯೊಳ್
 ಕೂರಿಸಿ ವೀರಶ್ರೀಯಂ
 ಕೃತಮಣಿ ವಿಭೂಷಣಂಗಳ
 ಕೃತಿಸತಿಯ ಮೆಯ್ಯೊಳೆಳೆನಿ
 ಕೆದಕುತ್ತಂ ಮಣಲಂ ತೆಮಳ್ಳಿ ಕೊಳುತಂ
 ಕೆಯ್ಯಾರಮೇಂ ಪೊಗದ್ವೆಯೆ
 ಕೆಳದೀ ಬಿಲ್ಲುಮನಂಬು
 ಕೆಳರೆ ವಿರಹಿವೃಂದಂ ಪುಷ್ಪಿತಾಶೋಕದಿಂದಂ
 ಕೇಳ ಮಾಧವ ಭವನ್ಮಥಿತವ್ಯಾ
 ಕೈರಾನಾದ್ರಿಯನೆತ್ತಿ ನೊಂದ ಭುಜಸಂದೋಹಂಗಳಂ
 ಕೊಡೆ ಗುಡಿ ತೋರಣಂ ದಧಿ ಮಧುದ್ರವ
 ಕೊಟುವರ್ ಪತ್ತಿದಕಾರ್ ವಿಂ
 ಕೊಳಗಳ್ ದಳಿತಾಬ್ಧಂಗಳ್
 ಕೊಳನಂ ಗಗನಂ ನೀವೂರ್
 ಕೊಳ್ಳೊಳ್ಳೆಂದೊಡನೊಡನೆಯೆ
 ಕೋಡುಳ್ಳ ತುರಂಗಂ ಬಂ
 ಖಗತತಿ ನಾರೆ ಶಾಕಿನಿಯರಾರೆ ನಿಶಾಚರ
 ಗಗನಾಧ್ಯರ್ ಶರಣಾಗಿಮಾಗಿಮಮರರ್
 ಸಗನಾಭೋಗಮನೆಯೆ ನೀಳ್ಳೊಗದ ಗೌರಚ್ಛಾಯೆ

೮೯
 ೧೨೧
 ೨೩೨
 ೨೧೮
 ೨೬೯
 ೪೯೨
 ೮೬೮
 ೭೧೪
 ೮೦೨
 ೩೧೮
 ೮೧೯
 ೨೦೯
 ೮೮೦
 ೫೮೧
 ೧೯೭
 ೮೪೯
 ೮೭೦
 ೭೫೧
 ೮೧೩
 ೨೮೭
 ೬೩೦
 ೪೨೮
 ೪೦೯
 ೧೮೦
 ೭೭೪
 ೫೫೮
 ೧೩೨
 ೧೬೮
 ೬೩೨
 ೪೫೦
 ೭೨೩
 ೯೦೩
 ೪೧೭
 ೪೭೩
 ೫೫೯
 ೪೬೧
 ೪೮

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಗಣಕೆಯರ ವಿಳಾಸಾಗಾರದೊಳ್	೬೩೧
ಗಂದಿಗನೇರವಣಿಗಂ ಸರ	೩೨೩
ಗಂಭೀರಮಮಳ ಲಕ್ಷ್ಮೀ	೬೪೩
ಗಿಳಿಯೊಡನೊಡಿಯೊಡ ನುಡಿಗಲ್ಲು ಮದಾಲಸ	೨೯೦
ಗುರುಪರಿಣಾಹಂಗಳ್ ಪೀ	೭೬೪
ಗೆಲವಂ ಕೊಂಡಭಿಮಾನಿಯಾದನೊಳಕೊಂಡ	೨೬೧
ಗ್ರೀವಮೊಗಮಂನಮಳಿಕಂ	೧೬೯
ಘನಜಘನಂ ತನುತನು ನಿ	೭೨೯
ಘನನಮಯದೊಳರ್ದು ಶಿಖಾ	೮೯೩
ಚತುರಂತಕ್ಷತಿಕಾಂತ ಕೇಳ್ ಜಲಧಿ ಕೇಳ್	೧೨೭
ಚರಿತಂಗೆ ನಿನಗಂತುಯುಕ್ತಮಕ್ಕುಂ	೪೬೭
ಚಾರೂರೂರೂದ್ಧರೂರೂರುಭುಜಶಿಖರೋದ್ವಾಸ	೫೪೫
ಚಿತ್ತಜನಿಕ್ಷುಚಾಪದಳವಂ ಮಿಗೆ ಕೊಂಕಿದ	೯೦೪
ಚುರ್ಚಲ್ ಶಶಿ ಶಶುವಂ ಕಟು	೫೫೬
ಧಂದೋವಿಚಿತಿಯಲಂಕೃತಿ	೯೬೫
ಜಕ್ಕವಕ್ಕೆಗಳಂ ಕಳಹಂನೆಯಿಂ	೮೪೭
ಜಗದಾಲೋಕನದರ್ಪಣಂ ಪ್ರಥಮದಿಕ್ಕಾಂತಾನನಂ	೬೯೬
ಜಗದೊಳುಳ್ಳ ನದೀಪ್ರವಾಹ ಜಲಂಗಳೊಬ್ಬಡಿ	೭೨೩
ಜನನೀ ಜನಕ ನಹೋದರ	೩೫೭
ಜಲಜಾಯಮಾನಮಲರ್ಗಣ್	೬೭೭
ಜಲನಿಧಿಪೂರ್ ಗಂಭೀರಂ	೬೬೭
ಜಿನಮದನರೊಳಗೆ ಪದಿನಾ	೩೬೯
ಜಿನರಾಜ ಶಶುಗೆ ಧರೆಯೊಳ್	೮೮೭
ಜೀಮೂತಕೇತುಗಣ್ಣಂ	೪೮೩
ಜೋಡೆ ಕರಮಡಿಯಳಾರೊಡ	೭೫೮
ಜ್ಯಾಯನರಣ್ಯದೊಳ್ ನೆಲನುಗುಂ ಗಡಮಯ್ಯ	೧೮೯
ತದಪತ್ಯಂ ಚಾಗದ ಪೆಂ	೧೬೧
ತಂದೆಯ ನನ್ನಿಗಿತ್ತನನುಜಂಗಳೆಯಂ ರಘುವಂಶನೆಂದು	೩೧೯
ತನಗಿಂಬಪ್ಪದನಾಯ್ಕ ನೋಡಿ ಪಲವುಂ	೩೫೧
ತನಗಿಲ್ಲದ ಧಯಮಂ ತೈ	೮೨೭
ತನಗೆ ಮೇಗಿನಿಸೆಂಬನಿತಾದೊಡಾ	೧೫೬
ತನ್ನ ಸಂತತಿ ಮುನ್ನೀತಂ	೫೭೪
ತರವೇಡ್ ಮದವಾರಣಮಂ	೪೧೩
ತರವೇಡ್ವಾಣಿಕ್ಕುಧಂಡಾರದ ಪುಡಿಕೆಗಳಂ	೨೮೪
ತರುಣಿಯ ಮುಪೇಂದುಕಮಲಾ	೬೯೪
ತಪುಸಂದಿನೆ ಕರಿಘಟೆಯುಂ	೫೩೧
ತರೆಮಟ್ಟು ಪೊಯ್ಕು ನಿಯಾ	೪೪೬

ಪದ್ಯನಂಪೆ

ತಳಮುಂ ಕೆಂದಳಿರುಂ ಕುಚದ್ವಿತಯಮುಂ
ತಳಿರ ಮೇಗಣಲರೋಳಿಗಳೋ ಪೊನಮುತ್ತುಗ್ಗ
ತಾನೆ ಗಡಳಿಪಂ ಮೂರ್ಖಂ
ತಾರವೀವೀರತಾನಾರ
ತಾರಾತಾರಾಮಳಿನಗುಳಿಕಾಹಾರನೀಹಾರ
ತಿಂಗಳನಪ್ಪಿಕೊಳರ್ ಪಾ
ತಂದುಕಪ್ಪಿನಫಲಂಗಳ
ತಿರಿಪುದು ಬೈಕಂಗೊಳ್ಳದು
ತಿವಳಿಯೊಳ್ ಮಿದುಕಾಕದ ಮಣ್ಣೆಂದಿಕ್ಕಿದ
ತೀವಿದ್ವತ್ತು ಮೊದಲ್ ಮೊದಲೆ ಪಣೆಯುಂ
ತುಂಗ ವಿಚಿತ್ರಕೂಟ ನಿವಹಂಗಳೊಳೊಪ್ಪುವ
ತುರಗದಬಂಗಳ್ಳವಿತರೆ
ತುಟಕಲಡುಗೆಗಳೊಳೊಂಪಟ
ತೆಂಕವಂಕದೊಳನಂಬುಬಲಂ ನಿ
ತೆರೆಯ ಪೊಯ್ಲೊಳೆ ತೆರಳ್ಬುಬರ್ಪ ವಿ
ತೊಟ್ಟುಂ ನಮ್ಮೊಹನಮಂ
ತೊಟ್ಟುತೀವಿ ಬಳೆಯಂ ನಿಡುದೋಳ್ಳೊಳೊ
ತೊಡೆಯುಂ ಕಡುಗುದುರೆಗಳಂ
ತೊಡಿಗೆಲೆ ಟಿಟ್ಟಹಳ್ಳಿ ನೆಗದ್ದಾಜಿರಗೋಳಮೆನಿಪ್ಪ
ತೊಡಿಗೆಗಳ ಪುಳಿನತಳಂಗಳ
ತೊಳಗೆ ಪೊನ್ನರಥಂ ರಥವಾಜಿಗಳ
ತೊಳಪ ದಂತಮರೀಚಿ ಸಂತತಿ ಪರ್ವಿ ಬಳ್ಳಳ
ತೋಳ ಪುಟ್ಟಣಿಗುಚ್ಚಳಿಸುತ್ತಂ ನೂನುವ ಶೀಕರ
ತ್ಯಂಬಕರೋಚನಾರ್ಚಿಗಮಿದಗ್ಗಳಮೆಂಬಿನಂ
ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರಾರ್ಜಿತಶಾರ್ವಮೋರ್ವ ಕಿಡೆ
ತ್ರಿಭುವನರಾಜ್ಯಪಟ್ಟದೊಡಪುಟ್ಟಿದನಾ ವಿಧು
ದಂಡಿತಾರಾತಿಥೂಭ್ಯ
ದನುಸರನಾ ಮುರಾರಿ ಗೆರೆ ಕಾದುವ
ದಶರಥನಾಗಿಯುಂ ದಶನಹಸ್ತರಥಂ
ದಾನಾಂಬುಚುಂಬಿತಕಪೋಲತಲಂ
ದಾರುಣಮಂ ಶರಶಲ್ಕಮ
ದಿಕ್ಕಿನಿತುಂ ತೋಣುದುವು ಜ
ದಿವಾಕರನ ಪುಟ್ಟಿ ಪೋದ ದಿತಿಜಾಂಡುಂಡಂ
ದೂರಾವರ್ತೀರ್ಣಪಂಪಾ
ದೇನೆ ಪತ್ತು ಜಲಧಿ ನಾರಾ
ದೊರೆಕೊಂಡ ಪಾಪಲೇಶ್ಯಾ
ದ್ವಿಜವಂಶಾರ್ಣವವಾರಿಜಾತಕುಜ

೬೭೧
೮೯೫
೧೫೪
೫೯೨
೫೪೭
೪೦೮
೫೨೭
೫೯೫
೬೨೬
೨೬೬
೮೯೬
೨೮೫
೨೪೧
೧೨೨
೨೮೨
೩೮೦
೩೭೨
೨೩೧
೨೧೨
೨೪
೪೮೯
೮೭೯
೯೩೩
೨೮
೮೧೭
೩೭೫
೫೯೮
೮೯೯
೭೩೦
೬೮೩
೬೦೪
೧೯೫
೧೩೫
೯೨೦
೧೪೯
೮೬೬
೬೬೦

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಧನುಕಾಮಂಗಿಕ್ಷುದಂಡಂ ಪಟಯಿಗೆ
 ಧನುವಿಂ ಕರ್ಬಿನವಿರ್ ಗಡಂಗೊಣಿಯಮುಂ
 ಧರೆಯಂ ಮೆಟ್ಟದೆ ಮೆಟ್ಟುವ
 ಧರೆಯಂ ಕ್ಷಮೆಯಂ ಹಿಮವ
 ಧರೆಯಂತಂತೆ ರನಾಶ್ರಯಂ ಜಲಧಿಯಂತಂತಾ
 ಧರೆಯೊಳ್ ಧರ್ಮಪಥಕ್ರಮಂಗಳೆನೆಗುಂ
 ಧರೆಯೊಳ್ ಬೀರದ ಪೆಂಪಿಂ
 ನಗಯೆಂಬಲು ಗುಳಿ ಕಂಪನಳಿಗಳ್ಳಾನಂದಮಂ
 ನಗೆಯೊಳಮುಪ್ಪೊಡಮಂತೀ
 ನಗೆವಡಿಕಾಟಂ ನೀಟಂ
 ನಡುಗಿ ತಡವರಿಸಿ ಬೆಂಕೆಯು
 ನಡುವನಾಟನದುಂತೆ ನೋಡಿದೊಡಂ ವಳತ್ರಯ
 ನಡುವಣ ಕರ್ಪುಂ ಕಡೆಯಣ
 ನಡೆಕೋಲ್ಪರಮಂದಂಬುರ
 ನಂದನನೊಸಗೆಯುಮಾಮಕ
 ನಮಿತಾರಿಗೆ ದಮಿತಾರಿಗೆ
 ನರಪರೊಳಗೊಂದುಕೋಟಿಯ
 ನವಕುಸುಮಮಾಲೆ ಮೌಕ್ತಿಕ
 ನವಜಳದಾಗಮಮಂತೀ
 ನವಲಕ್ಷಂ ಕಟಕದೊಳಿ
 ನಾನಾ ಶಶಮೃಗಧರನುಂ
 ನಿಗಳಂಬೊರ್ ತೊಡದಿದರ್ ಮೋಹನಿಗಳಂ
 ನಿಟ್ಟಿಯೈಯಾಗು ಪತಿಯೊಳ್
 ನಿಂದಾನಂದದದೊಂದೊನಂ
 ನಿನ್ನನ್ನನೊರ್ವನುಂ ಸಂ
 ನಿನ್ನ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಮೆಂಬೊಂದು
 ನಿನ್ನನೇ ನಿನ್ನನಾನನ್ನ
 ನಿಮ್ಮಂ ಪಿಂಬಡಿನೊಳದೇ
 ನಿರಪೆದ್ದಂ ಗತದುರಿತಂ
 ನಿರುಪಮರಪೋಯಮಹಿಮರ್
 ನೀಂಗಳ ಕಾಲ್ಗರ್ತಿದ ನೀ
 ನೀಲಯ ರನದೊಳ್ ಕರಡಿಯ
 ನುಡಿದನೆ ಕಾವುದನೇ ಎರ್ಡ
 ನುಡಿದಯ್ ಪೊಡ್ಡುಮಾತಂ
 ಸೂರ್ಪ ಪಶು ಕಟಿಪುದಂ ತಾ
 ನೃಪನ ದಯೆಯುಂ ನಚ್ಚುಂ ತನ್ನಜ್ಜು
 ನೆಗೆದಯತ್ತಿಸಿ ತಿಳಿತ್ತದಿ

೯೦೫
 ೭೫೨
 ೬೫೦
 ೧೭೧
 ೮೪೩
 ೮೩೦
 ೭೦
 ೯೧೮
 ೪೧೨
 ೩೨೫
 ೪೧೦
 ೬೦
 ೧೫೦
 ೩೦೮
 ೮೬೪
 ೩೪೬
 ೧೪೨
 ೪೬೪
 ೬೪೬
 ೫೫೨
 ೫೩೯
 ೩೪೨
 ೨೨೩
 ೫೮೩
 ೬೮೬
 ೫೪೩
 ೫೮೪
 ೩೧೫
 ೬೮೦
 ೮
 ೯೧
 ೭೩೫
 ೪೯
 ೩೮೧
 ೩೫೦
 ೬೩೦
 ೫೮೫

ಪದ್ಯನಂಜ್ಯ

ನೆಗೆದಂಭೋದಪಥಕ್ಕೆ ಹಿಂಕೆವರಸೊಂದದ್ದೀಂದ್ರ
 ನೆತ್ತರಂ ಕುಡಿದು ನೀನಣದೊಳ್ಳಿಡಿಬಂಡ
 ನೆನೆಯದೆ ಕಜ್ಜಿದ ಬಿಣ್ಣುಂ
 ನೆಯ್ದಲೆನಪಿವಹಿ ಪೋಲ್ವೆಯು
 ನೆರಪೆ ತುಂಬಿಗಳನಾತ್ಮಮುಖೋದ್ಯ
 ನೆರೆವನ್ನಂ ರವಿ ನಿಲ್ಲದನ್ನಿಗಿರಿಯಂ ಸಾರ್ದಂ
 ನೆಣಿಗೊಂಡು ತೊನೆವ ಸರಲಂ
 ನೆಲನನವಯವದೆ ತಳರದೆ
 ನೆಲನಂ ನುಂಗಲುಮಂಜುಧಿ
 ನೆಲನಿದು ನೆಲನಂ ಪಾಲಿಸು
 ನೆಲಸಿದಪ್ಪುದಧಸ್ಥಳಂ ಬಿಡದಧೋಲೋಕಂ
 ನೆಲೆಗೊಳೆ ನಿಜಭುಜಾಸಿಯೊ
 ನೆಲೆಮೊಲೆ ಪೊನ್ನ ಸೊನ್ನರಿಗೆಯಾಗೆ ಮೊಗಂ
 ನೇನಹಿಂ ಪೆಹಗುಮಾಡಿ ಜಯಾವಹಮೆಂಬಿನಂ
 ನೊರೆಯಿವ್ವಪು ತಳ್ತ ಶಂಬದ ಬಳ್ಳಿಗಳ್
 ಪಗಲ್ ರತಾರಂಭದೊಳಿರ್ದಿರುಳ್ ಕನ
 ಪಗಲೊಪ್ಪದು ಶಶಿ ನಿಶೆಯೊಳ್
 ಪಟ್ಟುಪೇಕವಾಕ್ಯನಮಳಂ
 ಪಟ್ಟುಕಮೂಗಿನ ಮರಪುಲಿ
 ಪಡುವಳ್ ಕೀಟಲೊಳೆಮ್ಮ ತೊಟ್ಟು ಪಡುವಳ್
 ಪಡೆಗುಂ ಮಹಿಮೋನ್ನತಿಯಂ
 ಪಣಮನೀಯನಂ ಪ್ರಿಯಂ ನುಡಿದೆಂತುಂ
 ಪಣನೆ ತೊಬಲ್ಲು ತೀಡುವ
 ಪಣ್ಣಾಯ್ ತಳ್ತ ತುಟುಂಗಲ
 ಪತಿಯಿಂ ಪಿಂಬಡಿನೊಳ್ ಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಬೇಟೊಂದಂಟೆ
 ಪತ್ರಂ ಭುಜಂಗಸಮಿತಿ ಕ
 ಪದಧೂಳಿಕ್ಷೋಭದಿಂ ದಿಗ್ಭಾವತಿವದನಮಂ
 ಪದವೆತ್ತಿರ್ವರ ಜೀವಮೊಂದೊಡಲೆ ಬೇಟೊಂಬಂತುಟಂ
 ಪಂದಲೆಯೊಳಿದೊರಣದ ನೀಯದರಂ
 ಪಂದಳಿರ ತೋರಣಂ ತ
 ಪದಿನೆಣ್ಣಾಸಿರ ಲೋಹವಕ್ಕ ರೆಯ ಜಾತ್ಯತ್ಯಂ
 ಪದೆಯಿಸೆ ಸೊಂಕಿ ಸಂಕೆಗಿಡ ಮೇಳಿಸಿ ಮೆಯ್ಯಿಡೆ
 ಪಂದಿಯಿಂ ಕೆದಣಿದುತ್ಪಳಮುಂ ವನದಂತಿಯಿಂ
 ಪನ್ನಗಕನ್ನೆಯೊರ್ವಳುಪದೇಶಮನಿತ್ತಳೊ
 ಪನ್ನಗತಳ್ಳಂಜ್ಯಂನಹ
 ಪಯವುಲಿಗಳ್ ಮೊಲೆಯೊಡಿದುವಾ ಹರಿಣಂಗಳಂ
 ಪರಮನೊಳಗೊಳಗದೊಂದಂ

೫೯

೮೨೫

೪೦೪

೫೩೨

೭೪

೮೫೭

೪೪೮

೭೦೮

೧೭೩

೮೭

೨೬೩

೭೭೫

೭೮೭

೨೭

೮೮೭

೮೭೭

೪೯೧

೩೭

೨೧೦

೭೧೭

೭೫೭

೪೮೪

೨೨೨

೨೧೮

೭೦೭

೪೫೮

೯೨೩

೮೦೫

೫೭

೨೩೪

೭೭

೮೦೦

೭೨೭

೫೩೭

೧೯೮

೮೨೭

೭೭೭

ಪದ್ಯನಂಖ್ಯೆ

ಪರಮಪ್ರೀತಿನಿಮಿತ್ತಂ	೪೨೭
ಪರಮಾಗಮಮೂರ್ತಿ ಚರಾ	೨
ಪರಮಾರ್ಥಂ ಪೇಡಪಟ್ಟದ್ಧಧಿಕರಣಮಿವಿಂ	೬
ಪರಿಣತವಯಸರೆಮಿರ್ಕ	೧೯೧
ಪರಿಮದಿಸುವುದು ದುತ್ತಾ	೨೭೧
ಪರಿವರ್ಜಿತದೋಷನನಾ	೫೮೯
ಪರಿವೃತ್ತತೆಯಿಂ ನುಣ್ವಿಂ	೬೬೮
ಪರಿಲುಳಿತ ಘರ್ಮಜಲಮಂ	೬೯೦
ಪರಿವಿಡಿಗೈಯ್ಯೆ ಸೊಂದಿಗಿಳಿ ತಂದೆಯ ತಾಯ	೬೪೧
ಪನುರಂ ಬಿಡದೆನಪಮಳಿ	೪೪೧
ಪನುರ್ವೇನ್ನಜಗಲ ಪಚ್ಚೆಯ	೨೩೬
ಪಟಗನ್ನಡಂ ಪುದುಂಗೊಳೆ	೫೫
ಪಾರಾವಾರಂ ತುಹಿನಕಿರಣಂ ಕುಂದೆ ಕುಂದಿತ್ತು	೯೧೦
ಪಿಂಗಿದುದಿಲ್ಲನ್ನಂ ಮನ	೫೫೩
ಪಿಂಗೆ ಪೂಸಿದ ಭಸ್ಮಪರಾಗಂ ಪೊಣ್ಣುವ	೮೦೪
ಪಿಡಿದು ಮೆಚ್ಚದೆ ನೋವದೆ ಪೆಂಡಿರಂ	೩೧೦
ಪಿಡಿಯೆಂ ಚಕ್ರಮನೆಂಬ ಚಕ್ರಿಯನಿಳಾಚಕ್ರಂ	೨೭೯
ಪುಗಿಲಂ ಕ್ರೀಡನಶೀಲನಕ್ಕರಿಗನಾದಂ ಪಲ್ಲವಗ್ರಾಹಿ	೧೩೯
ಪಿಡಿಯೆ ಮೆಲಲ್ ಪಿಡಿ ನೃಕ್ವದೊ	೧೪೫
ಪುಲಗಲ ಮೀಸೆಯನುಯ್ಯರಾಡಲೆ ನಂಜನೆಂ	೮೨
ಪೆತ್ತುಂ ತೆಳ್ಳೆಯದನಡು	೭೪೪
ಪೆರೆಸುಲವ ಹಿಮವದವನೀ	೮೮೯
ಪೆರ್ಮರನನಡರ್ಧ ವನಲತೆ	೨೧೭
ಪೇಣುರ್ದಿಪ್ಪತ್ತು ತೋಳುಂ ದಶಮುಖಮುಖರಾಚೋಪಮುಂ	೩೦೧
ಪೊಗಲರಾದುವು ನಾಲಗುಳ್ಳರ ಬಾಯ್ಗಿಳಿತನ	೩೫
ಪೊಗಲರಾ ನೃಪನಂ ನಾ	೭೦೦
ಪೊದೆದ ಮದವನಾ ತಂಗೇಂದ್ರಾಚಿನಾಂಬರಮಂ	೮೫೪
ಪೊನ್ನಳ್ಳವನೇ ಕುಲೇನಂ	೮೦
ಪೊಂಗಲನಂಗಳಿನೆನಪು	೯೯
ಪೊಂಬೆನದಿಂದಮೆಯೆ ಸಮದಂತೆನದೊಪ್ಪುವ	೧೩೮
ಪೊನ ದೇಸೆಯುಂ ಬೆಡಂಗುಂ	೨೪೦
ಪೊನವಿಸಿಲೊಳ್ ಮುಗುಳ್ಳಳ್ ನಡಿಲ್ಲ ನಿರ್ವಂತೆ	೯೧೭
ಪೊಲಿಂದ್ರಪುರಂ ಕಾಲೂರ್	೩೩೫
ಪೋಗದಿರೆಂದು ನೀಂ ತಡೆವೆಯಪ್ಪೊಡ ಪೋಗೆನಮೋಘ	೪೫
ಪ್ರಕೃತಿಗಳಂ ಧಾತ್ವರ್ಥದ	೪೨೦
ಪ್ರಣತಗುಣರೆನಪ ವಿಬುಧಾ	೧೮೫
ಪ್ರತಿಬುದ್ಧರಂ ಕುಣುತ್ತೀ	೪೨೧

ಪದ್ಯನಂಪೈ

ಪ್ರತಿಭಾನಂ ಕಾವ್ಯವಿದ್ಯಾಪ್ರಚಯಪರಿಚಯಂ	೪೩೪
ಪ್ರವಿರಾಜತ್ಯಧೌತಪಿಂಗರಚಿ	೬೨೪
ಪ್ರಾಳೇಯಾದ್ರಿನವಪ್ರಸೂನಭಿದುರಂಗಂಗಾ	೬೪೭
ಪ್ಲವಂಗಮಕುಳಂಗಳಲ್ಲಿಕಿಸುಗಲ್ಲ ಶೃಂಗಂಗಳಂ	೮೧೨
ಫಣಿರಾಜಂ ಬಾರಿಯಿಟ್ಟಿಟ್ಟದೊಡನುದಿನ	೬೦೦
ಫಲಸಾರಸನಮವಂತೆ	೫೨೮
ಫಳತರುಗಳ್ ಪಲಪುಂ ಬನ	೬೬೮
ಬಕಕುರರಪಕ್ಷವಿಕ್ಷಿ	೫೧೬
ಬಗಿದು ಪುಗಲ್ಕರಿದ್ಲೆಯು	೬೭
ಬಗೆಗೀಗಳ್ ನಶ್ವಯಂ ಪುಟ್ಟಿದುದಱಿದೆನಿದಂ	೮೦೪
ಬಗೆದಂತಾಗೆ ಸುರೇಂದ್ರರಿಂ ಕ್ರಮದೆ	೧೧೧
ಬಗೆಯಂ ತಾರದೆ ತಾಪಸಾಶ್ರಮಪದ	೮೨೬
ಬಗೆಯೊಳ್ಪೊಣ್ಣು ವಲಂಪು ಕಾತರತೆಯಂ	೮೦೧
ಬಂಡಣದೊಳೆನ್ನ ನೋಡಿಸಿ	೧೦೩
ಬನದೊಳಗೆ ನೋಡಿ ಪೂನವೂ	೬೨೨
ಬರ್ಪೆನಮೋಘಮುಬ್ಬನಮಯಕ್ಕೆ ಪಲುಂಬದೆ	೩೮೬
ಬಲಿಯ ಮಾಂತದ ಬೇಟದೊಳ್ ಪೊಲಗೆಟ್ಟು ಬೆಚ್ಚನೆ	೨೦೨
ಬಲ್ಲಂತೆಂತುಂ ಗುಣಮನೊಳಕೆಯ್ದಾರ್ಪ	೨೫೨
ಬಲ್ಪಲೆಯುಂ ತೋಳ್ಳೀಳನ್ನ	೨೫೬
ಬಲ್ಪಲಿಕೆಯಿಂದಿಡಿರ್ಚಿದ	೬೬
ಬಲ್ಪೆ ನುರ್ಚಿ ಕೋಡೊಳರೆ ನೆತ್ತರುರೋಮಣಿಯಿಂ	೬೮
ಬಹುಪೋಷಣದಿಂ ಮಾವಿನ	೫೧೭
ಬಳಭದ್ರಂ ಭುಜದೊಳುರ	೭೬೦
ಬಳವದರಿಭೂಪದಾವಾ	೪೪೨
ಬಾಡೆಯ ಖರ್ಜೂರದ ಕಿ	೨೩೧
ಬಿಂಕಂಬೆತ್ತೆನೆವಂಚೆಯ	೧೮
ಬಿಗಿ ಪುಗು ಬಿಟ್ಟು ಕೂಡು ಜಡಿ ಬಗ್ಗಿಸು	೪೦೬
ಬಿಚ್ಚತಮಿದುರ್ ಕಣ್ಣ ಪನಪೋಡುವಿನಂ	೪೬೪
ಬಿದಿವನದೆ ಕುಸುಮಫಲಮಿ	೮೭೨
ಬಿಂಬಾಧರಕಾಂತಿಪ್ರತಿ	೬೪೩
ಬಿರಯಗಳ ಸುಯಳೊಡನೆಯೆ	೬೧೫
ಬಿಸರುಹಸುಖನಸ್ರಾದ್ರೀಂದ್ರಮಂ ಪೊರ್ದೆ	೮೫೮
ಬಿಳಿಯಲರ್ಗಣ್ಣಳ್ ಬೆಳ್ಳಂ	೬೧೮
ಬೆರಲಂ ಕರ್ತವ ಪುತ್ತಂ	೮೨೪
ಬೆಲಗನೇದೀವಿಕೊಂಡು ಕುಡಿಯರ್ ಮೊಗೆಯರ್	೮೫೫
ಬೆಸದಿರೆ ನಿನ್ನೋಪಳ ಕಾ	೬೩೬
ಬೆಳಗುಗಳ ಬಳಿದ ಬಳಗದ	೨೩

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಬೆಳಪ ಮುಖಚಂದ್ರನೊಳ್ ತಳ	೮೬೨
ಬೆಳಗೆಯ್ಗೆ ಲೋಳಿದೊತ್ತಂ	೨೯೩
ಬೇಟೊಂದದ್ದು ತರನಮಂ	೪೭೫
ಬೇರ್ವರನು ಕಿಟ್ಟು ಪಲವುಂ	೭೧
ಬೇಸಣಿದಾನಪದ ವನಾ	೩೪೭
ಬೇಸಣಿಸುವಂಗಜಾಗ್ನಿಯು	೨೩೮
ಭಗವದಾರೋಕನದಿಂದಾ	೭೦೫
ಭಂಗುರಕೇಶಿ ನಲ್ಲನ ತಳಂಗಲೊಳೊಯ್ಯನೆ	೯೪೫
ಭಯದಿಂದ ಕರ್ತಿದೊಂದು ಪುಲ್ ಮುಗಿದ ಕೆಯ್	೮೩೫
ಭಯದಿಂದಂ ಮುಳಿಸಿದಂ	೧೧೦
ಮಕರಂ ಬಾಯ್ಕೊಂಡದಿಂದ ತೆಪ್ಪಿದ ಬಾಯ್	೮೨೨
ಮಚ್ಚರದ ನೂಟನುಂದಿರ	೪೪೯
ಮಡದೊಳೊಂದುಪುದತ್ತ ಕಿತ್ತಡಿಗಳ್	೨೨೬
ಮಡಿಯಂ ಮಡಿವಳ್ಳಿಯಪ್ಪೇರ್	೩೩೧
ಮಡುಗಳೊಳಗಲರ್ಧ ನೆಯ್ದಿಲ	೫೧೩
ಮಣಿಭವನಂಗಳ ರುಚಿಗಳ್	೫೧೪
ಮಂತಣಕಂ ಚದುರರ್ ಗಡ	೫೩೫
ಮತ್ತ ಹಸ್ತಿಗಳ ಮಸ್ತಕದಿಂದ ಬಿದಿರಿಂ ಪಣೀಂ	೧೧೯
ಮತ್ತರುಡಂಗೊಂಡು ಬಡಿಯಲ್ ಚಲದಿಂದನನುಂ	೪೫೧
ಮದನನಕೆಯ್ ಪೆಲ್ಲದನನಂಗನ ಕೆಯ್ಪಡಿ	೧೨೩
ಮದನನ್ನಪಾದೇಶದಿ ನ	೫೬೫
ಮದನವಿಧಮಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಮೂಲಂ ವಾಗ್ವಧು	೧೭೪
ಮದಮಿಲ್ಲದಿಧಂ ಮಧುವಿ	೪೨೬
ಮಂದರಶೈಲದಂತೆ ದಿವಿಜಾಪಗೆಯಂತೆ	೯೬೪
ಮದಿರಾಮದಧರಪಾಟಲ	೬೬೩
ಮಂದರಾಗಂ ಗುಣೋದ್ವಾಮಂ	೫೭೯
ಮನಕಂ ಪಕ್ಕಲ್ಲದೆ ನೆಲ	೭೧೫
ಮನದಿಂದ ಬೇಗಂ ಮುಟ್ಟಿದ	೧೦೬
ಮನದೊಳ್ ಮುದಮಂ ಕೋಮಳ	೬೧೨
ಮನಮನೊನಲ್ಪವಂ ಕಿರಣಜಾಲದಿನಂತಪು	೮೬೦
ಮನಮೊರಾತನೆ ಗಾಡಿಯಂ ದರಪುರಂ	೭೮೩
ಮನುವಿನ ಮಾರ್ಗಂ ಸುರಗುರು	೧೧೩
ಮನೆಮನೆದಪ್ಪದೆಯುಂ ಪಳು	೫೧೮
ಮರಕತದ ಕಲ್ಲ ಕವಿಗಳೊ	೮೫೧
ಮರಕತತ್ವಿಷಮಾ ಯಮುನಾಜಳಂ	೯೨೨
ಮರಣಮೆನಿಪ್ಪುದಾಪುದು ದರಿದ್ರತೆ ಪತ್ತಿದ	೭೦೭
ಮರದುಣುಗಲ ಕಲ್ಪರೆಯುಂ	೭೨೮

ಸದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಮರವಣಿಗಂ ಬೀಣಿಗಮಂ	೬೫
ಮರ್ಚದಿರು ಬಸನಮಂ ಗಿಳಿ	೩೭೮
ಮಲರೆ ತಮದೊಡ್ಡ ಪಂಕಜ	೫೩೩
ಮಾಂಗಾಯ ಗೊಂಚಲೊಳಗುಟಿ	೨೫೦
ಮಾಣಿಕದಂತೊಪ್ಪಿದ ನೀ	೫೨೬
ಮಾದೇವನುಮಾದೇವಿಗ	೨೫೪
ಮಾರ್ಪಿಡಿಯೆ ಮಾಣಿನೀ ಭಟ	೩೦೦
ಮಾಣಿಳಿಯುಮೋದಾಳಿಯು	೩೫೩
ಮಾವಿನ ಕೊನೆ ಮಾವಿನ ನನೆ	೪೮೭
ಮಿಳಿವರಣಧ್ವಜಂಗಳ ನೆಬ್ಬಳನೊಂದೆ	೮೮೪
ಮಿಣುಗುಮಲ್ಲ ದೇವರೆಡೆವೊಕ್ಕಡಮಾತ್ಮ ಭುಜ	೩೯೮
ಮುಕುಳಿತ ವಿಳೋಚನಂ ಕಂ	೯೧೫
ಮುಕ್ಕೊಡೆ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ ಸುರದುಂದುಭಿ ಕೇಸರಿಪೀರ	೨೬೪
ಮುಟ್ಟಿತು ಮುಟ್ಟಿದು ದಿವಮಂ	೩೯೫
ಮುತ್ತಯ್ಯ ಚದುರಿದೇನೆನೆ	೬೦೨
ಮುದಮೂರೂರಬರಾಜನಕ್ಕೆ ಪರಿನೀರೂರೂರ ತೋಂಟಕ್ಕೆ	೨೮೯
ಮುನಿಸಿಂ ಮೇಲೆತ್ತಿಬರ್ಪಂದಿನ ವಿಪುಳ ಶಿರಾಸ್ತಂಭಮಂ	೩೬೪
ಮುನ್ನಿನ ಕಡನಂ ನೀಂ ಕುಡು	೬೦೩
ಮುಂಬಿಟ್ಟು ಪರೆದ ಕಟ್ಟಲೆ	೬೮೨
ಮುಳಿದರೆ ನಿಜವಲ್ಲಭೆಯಂ	೬೫೪
ಮೃಗನಯನೆಯರೊಲವುಂ ಬ	೭೨೦
ಮೃಗಮದಕಲ್ಪತಪತ್ರಭಂಗರವ್ಯಂ	೬೭೫
ಮೃಗರಾಜವಿಕ್ರಮದಿಂ	೬೯೩
ಮೃಡನಾ ಗಂಗಾಂಬುಧಾರಾಜಟಲಿತಜಟನಾ	೧೩೭
ಮೃಡನುಡುರಾಜಪನ್ನಗವಿರಾಜಿ ಜಟಾಮುಕುಟಂ	೯೩೬
ಮೃದುಹರಿತಪ್ರವಾಳನವಶಾಡ್ವಲರಾಜಿ	೭೨೨
ಮೆದ್ಯ ಮನಿ ಕೊರಲ ಬಕ್ಕಳೆ	೩೦೯
ಮೆದ್ಯನದಿಂ ಕೆಯ್ಯನದಿಂ ಸುಖಮಂ	೬೭
ಮೇದಿನಿ ಸಾಗರಾಂತಮದು ನಿನ್ನನೆ ಪತ್ತುಗೆ	೪೦೧
ಮೇರುಕಲಂಕೆಯುಂ ಕದಡಿತ್ತೋ ಬಡಬಾನಳ	೯೦೮
ಮೇಲುದಂ ಮಣಿದು ಮೆಯ್ಯೆಡೊರ್ವಳೊಣ್ಣು	೨೨೧
ಮೊಕ್ಕಳಮೆನೆದಿರ್ಪಿನಮೊಳ	೧೧
ಮೊಗಮಂ ತಾವರೆಕಣ್ಣನುತ್ಪಲದಳಂ ಧಮ್ಮಿಲ್ಲಮಂ	೬೭೨
ಮೊದಲೊಳ ಚಪಲಂ ಮರ್ಕಟ	೧೯೨
ಮೊದಲೊಳ ವಿಕಾರಿ ನಾಕಾ	೬೦೦
ಮೊರೆದೆಣ್ಣುವರಿಯ ಮಿಣುಗುವ	೨೫
ಯಮುನಾಪಗೆ ಸುರನದಿಯಂ	೭೪೭

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ರಥಮೊಂದೆಗಾಲಯದು ಸಾ	೭೫೧
ರಿತಿಯಂ ರಸವಿಭಾಗಮುಮಂ ವಿ	೮೪೨
ರೂಪರ್ಥನಾರಿಯಾಯ್ತು ವಿ	೭೨೪
ರೂಪುಂ ಸೊಬಗುಮಣ್ಣುಂ ನಾ	೫೮೬
ಲತೆಯೊಳ್ ನಳಿತೊಳೆ ಪಲ್ಲವ	೬೮೪
ವಂಗಾಂಗಾಂಧ್ರ ಕಳಿಂಗ ಕೊಂಗವಿಸರತ್	೭೮೨
ವದನಾಬ್ಜಂ ಕರಪಲ್ಲವ್ವೇಪನಿಹಿತಂ	೬೮೮
ವದನಾಬ್ಜಸವಗಂಧಲಂಪಟರಟದ್ವಂಗೆ	೯೩೦
ವರಗೋಮ್ಲಧಕವಿಸ್ತುರದ್ವನನುದ್ಯುತ್ಪದ್ಧ	೭೫೬
ವರಸಂಧ್ಯಕ್ಷರದಂತಿರೆ	೧೪
ವರ್ಗಾಕ್ಷಮಂತಂತೆ ನಿ	೧೬
ವಸುಧೆಗೆ ಸಂದ ಪೀನರಿಪುವರ್ಗಮನೋಡಿಸಿ	೬೪೪
ವಳಿಗಳಟಿಯೆ ಬಿಂಕದೆತ್ತ ವೃತ್ತಸ್ತನಂ	೬೧೧
ವಾತಂ ಪಿತ್ತಂ ಕಫಮಂ	೪೭೦
ವಾತಿ ಪರವಣಿ ಶರಣಾ	೭೫೭
ವಾಮನನುಂ ರುದ್ರಟನುಂ	೯೬೧
ವಾಯಸದಂತೆ ನೋಡು ಬಕದಂತಿರೆ	೪೦೨
ವಾರಣೇಂದ್ರಮಣಿ ಹೇಮವರಸ್ತ್ರೀ	೧೩೩
ವಾರಿಜಗಂಧಿ ವಿಭಾತನ	೬೪೫
ವಾರಿಜಂ ವದನಂ ಬೃಹತ್ಪಲನಂ ನಿತಂಬ	೬೯೨
ವಾರಿಧಿಯದೊಂದು ಗುಣ್ಣಂ	೩೪೫
ವಾಸರಪತಿ ಬಿಣುಗದಿರಿಂ	೨೩೭
ವಿಕಚನರಸೀರುಹಂ ಕೋ	೭೦೩
ವಿಕಚಾಂಭೋರುಹಪಂಡಮುನ್ಮದ	೪೭೨
ವಿಕ್ರಮಪಕ್ಷಿ ಮುನ್ಮಳದರ್ಶಕೊಂಡುದು	೪೮೮
ವಿಧುವಿಲ್ಲದಿರುಳ್ ಕೆಲದೊಳ	೪೧
ವಿನಯಮನಿತ್ತುದಿಂದ್ರಿಯಜಯಂ ವಿನಯಂ	೬೨೮
ವಿನಯೋಪಚಾರವಚನಮು	೬೩೮
ವಿನಿಮಿಷನ್ಮಿಳಾಂಬುಜ	೯೧೬
ವಿನಿಮಾಲತ ನೀರಾಂಬುಜ	೫೨೦
ವಿನುತಕ್ರಾಂಚಾಚ್ಚರಂ	೨೯೨
ವಿರಹದೊಳಾದ ವೇದನೆಯನಾಣಿಸಲಾ	೩೬೭
ವಿರಹಿಮೃಗಂ ದಲಂಜಿಸುವವಂ ಮಧು ದಲ	೪೮೬
ವಿಶಾಳಮಳಿನೋಗ್ರತುಂಗಗಿರಿಕುಂಜ	೭೧೬
ವಿಳಸದಮೃತಾಂತುಮಂಡಳ	೮೬೫
ವೀರರಸಪ್ರದಚಾರಣ	೭೬೭
ವೀರಶ್ರೀಕಾಂತೆಯಂ ತಾಳೆ	೫೭೨

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ವೀರಶ್ರೀ ವಿಜಯನ ಕೆ
 ವ್ರತಕೆಂತಾಯ್ತಾಗಳಂತೀ ತನು ತನುಲತೆ
 ಶಯದಂಷ್ಟ್ರವಿಷದಂಶಮೊಂದೆ ಜಿತುಗೇಹೋ
 ಶರದೊಳೊನಲ್ಪ ಬಿಡುತುಂ
 ಶರದಂಬುದಮಂ ಗಂಗಾ
 ಶಿಖಿರಹಂ ಸರ್ಪಪಮಾ
 ಶ್ವಾನಂಗಳ್ ಗಂಧಮಾರ್ತಂಡನನತಿಹಿತದಿಂ
 ಶ್ರೀ ತನ್ನೆಂದಿನ ರೂಪೆ ಕೌಸ್ತು ಭದೋಳಚ್ಚಿತ್ತಿ
 ಶ್ರೀಯ ಜಪ್ಪನ ರೂಪಿನ ಗಾಡಿಯ ಪೆಂಪಿನೊಂ
 ಶ್ರೀರಾಮಾಧಾಮನಾಮಂ ತಾಂ
 ಶ್ರೀವರ್ಧಮಾನನಾನತ
 ಶ್ರುತದೇವೀಮಕರಂದಕಲ್ಪಲಪನಂ
 ಶ್ರುತಿಪದ್ಧತಿವೆರನು ಸರ
 ಶ್ರುತವಾರಿನಿಧಿಯ ಪಾರಮ
 ಶ್ರೇಯಂ ಶ್ರೇಯಂ ದ್ವಿಷದವ
 ಸಕಲಕರಾವಿದಂ ಮದವಿದೂರನು
 ಸಕಲ ಬುಧಸಮಿತಿ ನೆಹಿ ಕೊಂ
 ಸಕಲಾರ್ಥಮನೋರಥದಾ
 ಸಕಲ ಪವಿತ್ರತಾಶಯರೊಳ
 ಸಂಗತ ನಿಜಹಸ್ತಕ ನಿ
 ಸಂಗತಸತ್ಯಂ ಕುರುರಾ
 ಸಂತಂ ಕಿಡ್ಡೆಹಿಗಳೊಳೋ
 ಸಂತಮಿರ್ಪುದೆ ನವಗ್ರಹಮಾಶಾ
 ಸತ್ಪರಜಸ್ತಮೋಗುಣವಿಭಾಗದಿನೀ ತ್ರಿಜಗಕ್ಕೆ
 ಸಂದಸರ್ವಗತಂ ಧರ್ಮ
 ಸಂದಿಸೆ ಗಣಿಸಂದಿಸೆ ರಘು
 ಸಬಳಿಕೆಯಿಂ ಪಾಟಿಯನೊ
 ಸಮಪದೆ ಕೊಂಕಿ ನೀಳ್ವನಿಯ ಪುರ್ವಗಳೆಚ್ಚದೆ
 ಸಮವಯಸಂ ಸಮಸತ್ಯಂ
 ಸಮವೃತ್ತಸಂಧಿಲಕ್ಷಣ
 ಸಮಸುತಿಯೊಳೊಂದಿದೊಳ್ಳಿನ
 ಸಮುಚಿತಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿಕಾ
 ಸಂಮುದಿತಕ್ಕ ತಿದೋಷದೊಷ್ಯಮಾರ್ಗ
 ಸರಣಾರುವೊಳರೆ ಬಳಸಂ
 ಸರಥಸತೆಯಿಂ ಮತ್ತೊಂದಜ್ಞಾನದಿಂ
 ಸರಥಸದೆ ಕಾಲಯವಸಾ
 ಸರಯೂನದ್ಯರವಿಂದಮಂದಮಕರಂದ

೭೮
 ೮೦೮
 ೩೪೯
 ೫೦೨
 ೬೭೩
 ೫೬೧
 ೧೮೩
 ೮೧೦
 ೩೪೧
 ೫೮೦
 ೧
 ೭೭೯
 ೨೦
 ೪೨೫
 ೫೪೯
 ೯೭೨
 ೩
 ೭೦೨
 ೭೪೫
 ೯೪೬
 ೧೪೧
 ೨೧೩
 ೧೫೧
 ೪೬೯
 ೫೪೦
 ೭೪೨
 ೫೪೪
 ೭೩೭
 ೧೮೬
 ೬೭೦
 ೨೪೫
 ೫
 ೪೯೬
 ೮೩
 ೯೬೩
 ೫೩೦
 ೮೪೮

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಸರಂ ಸರಂ ಕಂತುವ ಮನ್ಮಥಾಂಬುಜ	೫೪೧
ಸರಸತಿಗಂ ನಿರಿಗಂ ಮ	೧೬೨
ಸರಸಿಜಷಂಡದ ತೆರೆಗಳ್	೮೫೯
ಸರಳತರ ಧವಳಸುನ್ನಿ	೬೬೨
ಸರಿಗೆಗೆ ಕೊರಲ್ ಕೊರಲ್	೬೫೯
ಸರಿವಡೆಗಣಿವಂತಿರೆ ಭೋ	೧೬೪
ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕನಾರಂ ಬಿದಿಯ ಕುಲಧನಂ	೬೯೫
ಸಂಸಾರವಿಷಮವಾರಿಧಿ	೫೭೩
ಸಸಿಯೆಲ್ಲರಮಂ ಕಂಡೊಂ	೮೭೭
ಸ್ವರನ ಶರಂಗಳಿವನೆ ತರ	೭೪೩
ಸ್ವಗತಾನಲಸನ್ನಿ	೭೬೯
ಸ್ವಭಾವಗಂಭೀರನಲಂಘ್ಯವ್ಯಭವಂ	೭೭೧
ಸಾರಂ ಸಂಸಾರದೊಳಬ	೬೬೦
ಸಾರಲ್ಲಲ್ಲದು ಪನ್ನೆರಳ ರಿಸಮಂ ನಾಡಂ	೨೭೭
ಸಾರವಿಚಾರಬಂಧುರಮತಿಪ್ರಸರಂ	೪೯೭
ಸಾಸಿರಯೋಜನಮಲ್ಲು ಸು	೨೭೪
ಸಾಸಿರ್ವರ್ವನಿತೆಯರ	೨೮೧
ಸಿಡಿಲಂ ಪೊಸವುದು ಶೇಷನ	೪೧೫
ಸಿರಿಯೊಡೆಯಂ ಸಿರಿಯುಳ್ಳಂ	೩೩೭
ಸೀತಾರಾಮನಮಾಪಸ್ತಂ	೫೮೮
ಸ್ತ್ರಿಯೆಂಬನಾಥೆಯೆಂಬ	೪೦
ಸುಗ್ಗಿಯ ಪುಗಿರೋಳ್ ಮುಂಕೊಂ	೮೯೨
ಸುಂದರಾಕಾರನಂಪನ್ನ	೫೭೧
ಸುಯ್ಯ ನಿಡುಪುಡುಗದಿರೆಯಂ	೩೧೧
ಸುರಕರಿಯಲ್ಲಯಲ್ಲದವಗಾಹವಿರಲ್	೩೯
ಸುರತರುನಂದನಂಗಳಿರ ರತ್ನಪಿನದ್ಧ ವಿಮಾನ	೧೩೦
ಸುರಪತಿಯಂತೆ ವಿಸ್ತುರಿತ ನೇತ್ರಸಹಸ್ರ	೩೩೮
ಸುರಭಿಶರಂಗಳಂ ನಯನದೊಳ್ ಕುಡುವುವಿ	೯೧೩
ಸುರರಮಣೀರಮಣೀಯ	೫೪೨
ಸುರರೊಸೆಯೆ ಸಕಳ	೪೧೯
ಸುರರೊಳಗೆಂತುವಜ್ರ ಭಗಣಂಗಳೊಳೆಂತು	೧೨೬
ಸುರಿಗೆ ಶುಭಂಕರಗತ್ತಿಗೆ	೬೬
ಸೊಗಯಿಪ್ಪೊಳ್ಳೊಡ ನೋಯೆ ನೇತ್ರದೆಡೆಪ್ಪೋಲ್	೮೧೧
ಸೊಗಯಿಸುಗುಮೆ ಪಲ್ಲಲ ವಾ	೨೫೭
ಸೊಗಯಿಸಿ ತೋರ್ಪ ಸೋಗೆ ಕೊರಲೊಳ್	೬೦೯
ಸೊಗಯಿಸಿದುದು ಕಾರ್ಗಾಲದ	೬೪೯
ಸೊವಡೊಂದೊಯ್ಯನೆ ಬಂದು ಪೊಯ್ಯೆ ಮುನಿಸಿಂದಾರಯ್ಯ	೩೪

ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಸೋಡಂಬಾಡಂ ಕರಿಯಮುಗಿಲಂ ದಂತಿಗಳ್ಗೆತ್ತು
 ಸೋತಂ ಪುರೋಹಿತಂ ಬೆರ
 ಸೋರ್ಮುಡಿ ಸೋರ್ದು ಪಿಂದರೆಯ ಪೆಚ್ಚಳಮಂ
 ಹರನಗಮಿಂತಿದು ಲಂಕೆ
 ಹರಹಾಸದ್ಯುತಿಯಂ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಗಂಗಾಸಿಂಧು
 ಹರಿದಾಂತಂ ಬಲಂಬೆರ್ಚೆ
 ಹರಿ ನುಡಿಯೆ ನುಡಿಯಿಮುಲಯಲ
 ಹರಿ ಪೊಯ್ಯೆ ಬಿರಿದಮದವ
 ಹಸಾ ವಚಯದಿನುರು ಪು
 ಹಿಮಕುಮುದಕುಂದಶಶಿಭವ
 ಹಿಮವದ್ಗಿರಿಕಟಕದಿನೊಗೆ
 ಹೋತ್ಯವೆ ನಾನಧ್ವರಿಯಯ್

೫೫೭
 ೯೩೭
 ೮೨೩
 ೧೦೦
 ೮೬೩
 ೫೫೦
 ೪೦೩
 ೪೩೩
 ೫೦೪
 ೭೪೯
 ೯೨೬
 ೧೭೭

ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಂಕೇತಪದಗಳ ಪಟ್ಟಿ.

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಅಂಕೆ	336	ಅಭಾವಹೇತು	629
ಅಂತ್ಯಯಮಕಂ	540	ಅಭಿರಾಜೆ	803
ಅಕ್ರಮಂ	468	ಅಭ್ಯಾಸಂ	424
ಅಕ್ಷರಚ್ಯುತಕಂ	570-581	ಅಮ್	84-379
ಅತ್	84	ಅಮರ್ಷಂ	795
ಅತಾಲವ್ಯಂ	570	ಆರ್	92-379
ಅತಿಶಯಂ	605-725	ಅಜು	112
ಅತಿಶಯಪ್ರಭೇದಂ	726	ಅರ್ಥಂ	430
ಅತ್ತಣಂ	117	ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ	500-505
ಅದರ್ಶನಂ	190	ಅರ್ಥಶ್ಲೇಷಂ	753
ಅದ್ಭುತಂ	821-836	ಅರ್ಥಾಂತರನ್ಯಾಸಂ	721
ಅಧಿಕಂ	762	ಅರ್ಥಾ ಲಂಕಾರಂ	605
ಅಧಿಕರಣಂ	85	ಅರ್ಥ ಭ್ರಮಣಂ	569
ಅಧಿಕೋಪಮಂ	682	ಆರ್	407-411
ಅಧ್ಯಾರೋಪಂ	143	ಅವಧಾರಣಂ	46
ಅನಾದಿಷ್ಟರೋಪಂ	63	ಅವಲೋಧಂ	795
ಅನುಕರಣಂ	22-452	ಅವಮರ್ಶಂ	957
ಅನುಕ್ಯತಿ	287	ಅವಯವಂ	759
ಅನುದೇಶಂ	468	ಅವರ್ಗಂ	15
ಅನುನಾಸಿಕಂ	17	ಅವಕಿತ್ಯಂ	795
ಅನುಪ್ರಾಸಂ	524-555-566	ಅವಿನಷ್ಟನಾಮಭಾಗಂ	32
ಅನುಭಾವಂ	797	ಅವಿಶೇಷಂ	762
ಅನುಮಿತಿ	634	ಅಪು	87-101
ಅನುಸ್ವಾರಂ	96	ಅವ್ಯಪೇತಂ	525
ಅನೆಯ	368	ಅವ್ಯಯಾಭಾವಂ	208
ಅನ್ಯೋನ್ಯೋಪಮಂ	6	ಆಶ್ರುದ್ವೇದಂ	796
ಅಪಕ್ರಮಂ	455	ಅಸಂಧವಂ	765
ಅಪಧ್ವಂಶಂ	327	ಅಸದಾಖ್ಯಾತಿ	845
ಅಪನ್ಯಾರಂ	795	ಅಸಮರ್ಥಂ	436
ಅಪಹ್ನುತಿ	708	ಅಸಮಸ್ತರೂಪಕಂ	687
ಅಪಾದಾನಂ	85	ಅಸಾದೃಶ್ಯಂ	683
ಅಪ್ರತಿಶತಂ	436	ಅಸಿ	569
ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂಸೆ	721	ಅನ್ವಪ್ವಾರ್ಥಂ	594

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಅಹೇತುಕಂ	741	ಉದೀಚ್ಯಮಾರ್ಗಂ	521
ಅಘ್	391	ಉದು	391
ಅಕ್ಷೇಪಂ	697	ಉದ್ದೇಶಂ	468
ಅಖ್ಯಾತಂ	6	ಉಪಧೆ	267
ಅಖ್ಯಾತವಿಭಕ್ತಿ	374	ಉಪನಾಗರಿಕೆ	563
ಅಗಮಂ	386	ಉಪಮಾದೋಷಂಗಳ್	679
ಅಭೀಕ್ಷಣಂ	287	ಉಪಮಾಭೇದಂ	665
ಅಮಂತ್ರಣಂ	125	ಉಪಮೆ	605-666
ಅಮಯಂ	795	ಉಪು	391
ಅರಥಟಿ	841	ಉಳ್ಳ	336
ಅಲನ್ಯಂ	795	ಉಟಿಪು	594
ಅವಳಿ	546-621	ಉರ್ಜಸ್ವಿ	772
ಅವಳ್ಯಪೋಹಂ	624	ಎ	379
ಅವ್ಯಕ್ತಿ	652	ಎವು	128
ಅವೇಗಂ	795	ಏಕತ್ವಂ	147
ಅಶಿ	772	ಏಕಾಕ್ಷರಂ	570
ಆಳಿ	352	ಏಕಾರ್ಥಂ	455-459
ಇಂ	84	ಐಕ್ಯಂ	843
ಇಕೆ	343	ಒಡೆಯ	336
ಇಗ	322	ಒರ್ನುಡಿ	594
ಇಚ	334	ಒಳ್	84
ಇಡುಕುಂಗಟ್ಟಂ	951	ಓಜಸ್ವ	500-515
ಐತಿ	350	ಔಪಮ್ಯಂ	664
ಇಥಪದಗತಪಾಠಂ	569	ಕಥಾಖ್ಯಾಯಿಕೆ	949
ಇರ್	92-128-258-379	ಕರಣಂ	85
ಇನು	417	ಕರುಣಂ	809
ಈರ್ಷ್ಯ	795	ಕರುಣಾತ್ಮಕಂ	808
ಉಗ	400	ಕರ್ತೃ	85
ಉಗ್ರತೆ	795	ಕರ್ಮಂ	
ಉತುಂ	407	ಕರ್ಮಧಾರಯಂ	204
ಉತ್ತಮಪಾತ್ರಂ	810	ಕಲ್ಪತೋಪಮೆ	675
ಉತ್ತರಂ	704	ಕವಿಕೌಶಲಂ	425
ಉತ್ತುಂ	407	ಕವಿಸಮಯಂ	5-845
ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ	727	ಕಷ್ಟಂ	435-443
ಉತ್ಸಾಹಂ	794	ಕಳ್	92
ಉತ್ಸುಕಂ	795	ಕಾಂತಂ	500-509
ಉದಾರಂ	500-515	ಕಾಕುವಕ್ರೋಶ್	604

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಕಾರಕಂ	85	ಗೆ	115
ಕಾರಕಗೋಪಂ	589	ಗೋಮೂತ್ರಕೆ	569-578
ಕಾರಕದೀಪಕಂ	446	ಗೌಡಮಾರ್ಗಂ	522
ಕಾರಕಹೇತು	115	ಗೌಡರೀತಿ	786
ಕಾರುಣ್ಯಂ	788-836	ಗ್ರಾಮ್ಯಂ	447
ಕಾರ್ಯಂ	958	ಗ್ರಾಮ್ಯ	565
ಕಾಠಿ	324	ಗ್ಲಾನಿ	795
ಕಾಲವಿರುದ್ಧಂ	4	ಚಂಪು	950
ಕಾವ್ಯಂ	430	ಚಕ್ರಂ	569
ಕಾವ್ಯಮಲವ್ಯಾವೃತ್ತಿ	5	ಚತುರ್ಥಿ	115
ಕಾವ್ಯನಮಯಂ	844	ಚಪಲತೆ	795
ಕುಂ	397	ಚಾಪಂ	569
ಕುಸುರಿ	594	ಚಿಂತೆ	795
ಕುಳಕಂ	951	ಚಿತ್ತಧ್ಯಂಶಂ	
ಕೃತಿಗುಣಂಗಳ್	500	ಚಿತ್ರಂ	524-568
ಕೆ	81-343-400	ಚ್ಯುತದತ್ತಾಕ್ಷರಂ	587
ಕೈಶಿಕಿ	840	ಜಘನ್ಯಪಾತ್ರಂ	813
ಕೋಶಂ	951	ಜಡತೆ	795
ಕ್ರಿಯಾಗೋಪಂ	589	ಜಾತಿ	147-608
ಕ್ರಿಯಾದೀಪಕಂ	118	ಜಾತಿನ್ಯಭಾವಾಖ್ಯಾನಂ	609
ಕ್ರಿಯಾನಮಭಿಹಾರಂ	287-414	ಜ್ಞಾಪಕಹೇತು	626
ಕ್ರಿಯಾನ್ಯಭಾವಾಖ್ಯಾನಂ	610	ತತ್ಪರುಷಂ	204
ಕ್ರಿಯೆ	143	ತತ್ವಂ	755
ಖ್ಯಂ	575	ತದ್ಗುಣಂ	746
ಗಜಪದಗತಪಾಠಂ	576	ತದ್ವಿಂಶಂ	6
ಗತಪ್ರತ್ಯಾಗತಂ	587	ತನಂ	343
ಗದ್ಯಂ	949	ತಿರೋಹಿತಂ	736
ಗರ್ಭಂ	957	ತು	360-394
ಗರ್ವಂ	795	ತುರಂಗಗತಪಾಠಂ	569-576
ಗಳ್	87	ತ್ಯ	176
ಗಾಠಿ	327	ತ್ಯತೀಯೆ	107
ಗುಂ	397	ತ್ತು	394
ಗುಣಂ	499	ತ್ರಸನಂ	795
ಗುಣವಿವೇಕಂ	5	ದಂ	107
ಗುಣನ್ಯಭಾವಾಖ್ಯಾನಂ	611	ದ	386
ಗುಣೋಕ್ತಿ	101	ದಕ್ಷಿಣಮಾರ್ಗಂ	521
ಗೂಢಚತುರ್ಥಂ	591	ದವೆ	386

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ದಿರ್	92	ನೀರಸಂ	443
ದೀಪಕಂ	642	ನುಸುಳ್	594
ದೀರ್ಘಂ	10	ನೇಯಂ	508
ದು	360	ಪಂಚಮಿ	117
ದುಷ್ಕರಂ	551	ಪತಾಕೆ	958
ದೃಷ್ಟಾಂತಂ	704	ಪದಂ	29
ದೇಶವಿರುದ್ಧಂ	475	ಪದದೋಷಂ	435
ದೈನ್ಯಂ	795	ಪದವಿಧಿ	54-214-282
ದ್ರವ್ಯಸ್ವಭಾವಾಖ್ಯಾನಂ	610	ಪದ್ಯಂ	579
ದ್ವಂದ್ವಂ	208	ಪದ್ಯಂ	949
ದ್ವಿಗು	204	ಪರಂಪರಿತಹೇತು	628
ದ್ವಿತ್ವೀಯ	107	ಪರಸ್ಪರಂ	658
ದ್ವಿತ್ವಂ	87-115	ಪರಸ್ಪರಾಸಂಗತಿಕಂ	746
ದ್ವಿತ್ವವೃತ್ತಿ	79	ಪರಾಖ್ಯಾನಂ	701
ದ್ವಿರುಕ್ತಿ	219	ಪರಿವೃತ್ತಂ	546
ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಿ	570	ಪರಿವೃತ್ತಿ	617
ಧರ್ಮೋಪಮೆ	667	ಪರಿಹಾಸಂ	794
ಧಾತು	84-176-417	ಪರುಷೆ	560
ಧೃತಿ	795	ಪರ್ಯಾಯಂ	607
ನಪುಂಸಕಂ	104	ಪರ್ಯಾಯಂ	621
ನಾಮಂ	6	ಪಾಂಚಾಲೀತಿ	784
ನಾಮಪದಂ	199	ಪಾಂಚಾಲಿಕೆ	788
ನಾಮಾಂತರಿತಂ	594	ಪಾಡು	953
ನಾಮಿ	12	ಪಾಡುಗಟ್ಟಂ	954
ನಿಂದಿತಕ್ರಮಂ	620	ಫಾದಾದಿಯಮಕಂ	538
ನಿಗೂಢಚತುರ್ಥಂ	587	ಪು	343
ನಿಗೂಹನಂ	639	ಪುರುಷಂ	379
ನಿತ್ಯನಪುಂಸಕಂ	160	ಪುಲ್ಲಂಗಂ	104
ನಿದ್ರೆ	795	ಪುಷ್ಕರಂ	569
ನಿಪಾತಂ	46	ಪೂರ್ವಂ	741
ನಿಮಾಳನಂ	661	ಪೂರ್ವಾನುರಾಗಂ	805
ನಿಯಮಾರ್ಥಂ	845	ನೇಳಿಕೆ	593
ನಿರವಯವರೂಪಕಂ	691	ಪಾನರುಕ್ತ್ಯಂ	462
ನಿರೋಷ್ಕಂ	570-585	ಪ್ರಕಂಪನಂ	796
ನಿರ್ಧಾರಣೆ	125	ಪ್ರಕರಿ	958
ನಿರ್ವಹಣಂ	957	ಪ್ರಕೃತಿ	29
ನಿರ್ವೇದಂ	795	ಪ್ರಕೋಪಂ	794

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಪ್ರತಿಭಾನಂ	424	ಮಧ್ಯಮಪಾತ್ರಂ	811
ಪ್ರತಿಮುಖಂ	957	ಮಧ್ಯಸಮಾಗಮಂ	801
ಪ್ರತಿವಸ್ತುಪಮೆ	685	ಮಧ್ಯಾಂತಯಮಕಂ	539
ಪ್ರತಿಪಂ	717	ಮಹಾಪ್ರಾಣಂ	22
ಪ್ರತ್ಯಯಂ	29	ಮಾನಾಖ್ಯಂ	806
ಪ್ರತ್ಯಯೋಪಮೆ	677	ಮಾರಾರೋಪಕಂ	695
ಪ್ರಥಮೆ	96=152	ಮಾರೋಪಮೆ	674
ಪ್ರವಾಸಂ	807	ಮಿಶ್ರಬಂಧಂ	504
ಪ್ರಸನ್ನಂ	500-512	ಮುಕ್ತಕಂ	951
ಪ್ರೇಯಂ	772	ಮುಖಂ	957
ಪ್ರಾಧನಮಾಗಮಂ	802	ಮುಗ್ಧಸಮಾಗಮಂ	800
ಫ್ಲುತಂ	10	ಮುತ್	795
ಬಹುತ್ವಂ	87	ಮರಜಂ	569
ಬಹುಪ್ರೀತಿ	208	ಮೃತಿ	577-795
ಬಹುಪಮೆ	673	ಮೃದುಬಂಧಂ	502
ಬಾಜಿನೆಗಬ್ಬಂ	955	ಮೆ	348
ಬಿಂದು	98-196-958	ಮೆರಾಡು	952-954
ಬಿಂದುಚ್ಯುತಕಂ	570-582	ಮೋಹಂ	795
ಬೀಜಂ	958	ಯತಿ	479
ಬೀಜತ್ವಂ	789-821	ಯತಿಭಂಗಂ	455-479
ಬೆದಂಡೆಗಬ್ಬಂ	954	ಯಥಾಕ್ರಮಂ	617
ಭಂಗಶ್ಲೇಷಂ	768	ಯಮಕಂ	524=525
ಭಯಂ	794	ಯಮಕಭೇದಂ	546
ಭಯಾನಕಂ	789-821	ರತಿ	794-795
ಭವಿಷ್ಯಂತಿ	374	ರಥಪದಗತಪಾರಂ	569-576
ಭಾಮೆ	594	ರಸಂ	793
ಭಾರತಿ	838	ರೀತಿ	781
ಭಾವಂ	147-613-797	ರೀತಿಕ್ರಮರಸನಿರೂಪಣಂ	5
ಭಾವಿಕಂ	776	ರೂಪಕಂ	685
ಭಿನ್ನವೃತ್ತಂ	455-482	ರೂಪಕರೂಪಕಂ	694
ಭೂತವತಿ	374	ರೇಫಂ	253-296
ಧ್ಯಮಂ	708	ರೋಮಾಂಚನಂ	796
ಮ್	84	ರಾದ್ರಂ	816-836
ಮತಿ	795	ಲಜ್ಜೆ	795
ಮದಂ	795	ಲಯಂ	796
ಮಧುರಂ	500-509	ಲಲಿತೆ	564
ಮಧುರೆ	562	ಲವಂ	639

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಲಿಂಗಂ	84	ವಿಶ್ವೇಶ್ವರೀಕ್ಷಿ	750
ಲೇಶಂ	639	ವಿಶ್ವೇಷ್ಯಂ	216
ಲೋಕವಿರುದ್ಧಂ	455-471	ವಿಷಾದಂ	795
ಲೋಪಂ	96-199	ವಿನಂಧಿ	439
ವಂತ	336	ವಿನ್ಯಯಂ	794
ವಕಾರಂ	386	ವೀಚ್ಛೆ	287
ವಕ್ರೋಕ್ತಿ	524-601-765	ವೀರಂ	816-836
ವರ್ಗಂ	15	ವೈತ್ತಿ	837
ವರ್ಣಕಂ	956	ವೈದ್ಯಂ	424
ವರ್ಣಾವೃತ್ತಿಯಮಕಂ	545	ವೈದರ್ಭಮಾರ್ಗಂ	522
ವರ್ತಮಾನಂ	374	ವೈದರ್ಭರೀತಿ	782
ವಸ್ತುಪಮ	669	ವೈದರ್ಭಿ	788
ವಳಂ	324	ವೈವರ್ಣ್ಯಂ	796
ವಳ್ಳಂ		ಪೂರ್ವಾ	336
ವಾಕ್ಯಂ	453	ವ್ಯಂಜನಂ	7
ವಾಕ್ಯದೋಷಂ	455	ವ್ಯತಿರೇಕಂ	642
ವಾಕ್ಯೋಪಮೆ	676	ವ್ಯಪದೇಶಂ	713
ವಾಸ್ತವಂ	606	ವ್ಯಪೇತಿಕಾವ್ಯಪೇತಂ	544
ವಾಸ್ತವಭೇದಂ	607	ವ್ಯರ್ಥಂ	455-465
ವಿಜುಗುಪ್ತತೆ	794	ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಿಭಾಷೆ	193
ವಿದ್ಯೆ	424	ವ್ಯವಹಿತಂ	456-525
ವಿಪರೀತಕಲ್ಪನಂ	439	ವ್ಯಾಜಸ್ಕೃತಿ	755
ವಿಪರ್ಯಾಯೋಪಮೆ	672	ಶಂಕೆ	795
ವಿಪ್ರಲಂಭಶೃಂಗಾರಂ	805	ಶಕ್ತಿ	424
ವಿಧಕ್ತಿ	84	ಶಬ್ದಂ	430
ವಿಧಕ್ತಿಪರಿಣಾಮಂ	146	ಶಬ್ದಶ್ಲೇಷಂ	753
ವಿಧಕ್ತಿರೂಪಕಂ	689	ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ	5
ವಿಭಾವಂ	797	ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರವಿಭಾಗಂ	524
ವಿಭಾವನೆ	736	ಶರಂ	569-571
ವಿಭಾಷೆ	190	ಶಾಂತಂ	828
ವಿರಾ	92	ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧಂ	455-476
ವಿರುದ್ಧಾಭಾಸಂ	759	ಶೂಲಂ	569-572
ವಿರೋಧಂ	727	ಶೃಂಗಾರಂ	799-836
ವಿರೋಧಾಭಾಸಂ	761	ಶೋಕಂ	794
ವಿಶಂಕೆ	46-52	ಶ್ರಮಂ	795
ವಿಶ್ವೇಷಗುಣರೂಪಕಂ	696	ಶ್ಲಾಘ್ಯವಿಶ್ವೇಷಣಂ	518
ವಿಶ್ವೇಷಣಂ	140	ಶ್ಲೇಷಂ	605

	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ		ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
ಶ್ಲೋಷಭೇದಂ	754	ಸರ್ಗಬಂಧಂ	950
ಶ್ಲೋಷೋಪಮೆ	670	ಸರ್ವತೋಭದ್ರಂ	569
ಷಷ್ಟಿ	120	ಸರ್ವನಾಮಂ	92-354
ಸಂಖ್ಯೆ	22-73	ಸರ್ವಸಾಧನಿ	374-400
ಸಂಚಾರಿಭಾವಂ	795-797	ಸಹೋಕ್ತಿ	613
ಸಂದಷ್ಟಂ	546	ಸಾತ್ಯತಿ	839
ಸಂಧಿ	6-957	ಸಾತ್ವಿಕಭಾವಂ	796
ಸಂಧ್ಯಂಗಂ	958	ಸಾಮ್ಯಂ	701
ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರಂ	12	ಸಾರಂ	658
ಸಂಪ್ರದಾನಂ	85	ಸಾವಯವರೂಪಕಂ	690
ಸಂಭೋಗಶೃಂಗಾರಂ	800	ಸುಕುಮಾರಂ	500-512
ಸಂಶಯಂ	708	ಸುಪ್ತಂ	795
ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಂ	500-505	ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ	634
ಸಂಶ್ಲೇಷಂ	770	ಸ್ತಂಧಂ	796
ಸಂಹಿತೆ	29-935	ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂ	794
ಸಕಲರೂಪಕಂ	692	ಸ್ಪಟಬಂಧಂ	503
ಸದಕೀರ್ತನಂ	845	ಸ್ವರಣಂ	713
ಸಪ್ತಮಿ	125	ಸ್ತುತಿ	795
ಸಮಂ	601	ಸ್ವಭಾವವಿರುದ್ಧಂ	473
ಸಮಯೋಗಂ	717	ಸ್ವರಂ	7
ಸಮರ್ಥಕ್ರಿಯಾಪದಂ	214	ಸ್ವರಭೇದಂ	796
ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಂ	282	ಸ್ವಾಮಿತ್ವಂ	812
ಸಮಸ್ತರೂಪಕಂ	688	ಸ್ವೇದಂ	796-800
ಸಮಾಧಿ	500-519	ಹಾಸ್ಯಂ	639
ಸಮಾನಂ	6-199	ಹೀನೋಪಮೆ	686
ಸಮಾಸೋಕ್ತಿ	697	ಹೇತು	621
ಸಮಾಸೋಪಮೆ	678	ಹೇತುರೂಪಕಂ	695
ಸಮಾಹಿತಂ	652	ಹೇತೂಪಮೆ	683
ಸಮುಚ್ಚಯಂ	625	ಹ್ರಸ್ವಂ	10
ಸಮುದ್ಗಂ	546		

